THE JEWISH NATIONAL COUNCILS 1917–1919

A Selection of Documents

Edited by Marcos Silber

ARCHIVE OF JEWISH HISTORY AND CULTURE Volume 11

V&R

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Archiv jüdischer Geschichte und Kultur

Archive of Jewish History and Culture

Band/Volume 11

Im Auftrag
der Sächsischen Akademie
der Wissenschaften zu Leipzig

On behalf of the
Saxonian Academy of
Sciences and Humanities at Leipzig

herausgegeben/edited
von/by Dan Diner

Redaktion/editorial staff
Stefan Hofmann
Markus Kirchhoff
Lilian Türk

Lukas Böckmann
Georg Wehse

Vandenhoeck & Ruprecht

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The Jewish National Councils 1917–1919

A Selection of Documents

Edited by
Marcos Silber

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The “Archive of Jewish History and Culture” is part of the research project “European Traditions – Encyclopedia of Jewish Cultures” of the Saxonian Academy of Sciences and Humanities in Leipzig. It is sponsored by the Federal Republic of Germany and the Free State of Saxony.

The Academy program is coordinated by the Union of the German Academies of Sciences and Humanities.

UNION DER DEUTSCHEN AKADEMIEN DER WISSENSCHAFTEN

This publication is co-financed by the Saxon State government out of the State budget approved by the Saxon State Parliament.

SACHSEN

Bibliographic information published by the Deutsche Nationalbibliothek:
The Deutsche Nationalbibliothek lists this publication in the Deutsche Nationalbibliografie; detailed bibliographic data available online: https://dnb.de.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht, Robert-Bosch-Breite 10, D-37079 Göttingen,
an imprint of the Brill-Group
(Koninklijke Brill BV, Leiden, The Netherlands; Brill USA Inc., Boston MA, USA;
Brill Asia Pte Ltd, Singapore; Brill Deutschland GmbH, Paderborn, Germany;
Brill Österreich GmbH, Vienna, Austria)
Koninklijke Brill BV incorporates the imprints Brill, Brill Nijhoff, Brill Schöningh, Brill Fink, Brill mentis, Brill Wageningen Academic, Vandenhoeck & Ruprecht, Böhlau and V&R unipress.

Any use in cases other than those permitted by this license requires the prior written permission from the publisher.

Typesetting: textformart, Daniela Weiland, Göttingen

Vandenhoeck & Ruprecht Verlage | www.vandenhoeck-ruprecht-verlage.com
E-Mail: info@v-r.de

ISSN 2566-6673
ISBN (Print): 978-3-525-31159-2
ISBN (PDF): 978-3-666-31159-8
https://doi.org/10.13109/9783666311598

BY NC ND

This publication is licensed under a Creative Commons Attribution – Non Commercial – No Derivatives 4.0 International license. For a copy of this license go to https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/.

● Jewish national council

Nov. 1918 Month and year of founding

International border in December 1920

Empires until 1918

Historical regions

The spelling of the names of the cities reflects their status as of December 1920.

The names and spellings of the Jewish national councils reflect their self-designation in the sources.

This map was first published in: Enzyklopädie jüdischer Geschichte und Kultur. On behalf of the Saxonian Academy of Sciences in Leipzig ed. by Dan Diner, 7 vols., Weimar/Stuttgart 2011–2017, here vol. 4, 330.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Contents

Foreword 9

Abbreviations 11

I. Introduction 13

1. Organizing Jewish Representation in Times of Turmoil 13
2. The Rise of National Autonomy before the First World War . . 19
   2.1 The Habsburg Monarchy 20
   2.2 Czarist Russia 27
3. The Collapse of the Russian Empire and the Inception of Jewish National Councils 33
   3.1 Russia 34
   3.2 Ukraine 39
4. The Politics of Autonomy from Occupation to Independent Nation-States 51
   4.1 Poland 53
   4.2 Lithuania 63
5. Facing the Dissolution of the Austro-Hungarian Empire 69
   5.1 Austria 71
   5.2 Hungary 74
   5.3 Czechoslovakia 78
   5.4 Bukovina 83
   5.5 Galicia 87
6. Jewish Autonomy and the Paris Peace Conference 94
   6.1 The Comité des délégations juives 98
   6.2 Aftermath 102
7. On the Documents in This Collection 107
8. Editorial Principles 111
9. Acknowledgments 113
10. List of Documents 115

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

II. Documents 123
Transcription Conventions 124
1. Russia 125
2. Ukraine 141
3. Poland 321
4. Lithuania 407
5. Austria and Hungary 453
6. Czechoslovakia 495
7. Bukovina 539
8. Western Galicia 553
9. Eastern Galicia 575
10. Toward the Paris Peace Conference 643

III. Appendix 763

Bibliography 765

Index 792

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Foreword

The years 1917 and 1919 stand at the cradle of what proved to be a catastrophic twentieth century. In this short and feverish period of time, nation and revolution intertwined in a conflicting constellation. 1917 represents the two Russian revolutions during that year – the February and October Revolutions – while 1919 marks the final legitimization of the number of nation-states that emerged or expanded from the upheavals of the Great War and its outcome, primarily in Central and East-Central Europe, following the Paris Peace Conference. Further east, it was not until 1921, with the Treaty of Riga, that the political lava sparked by the Great War was to coagulate territorially.

For the history of the Jews, this extremely short but extremely dense period of events represents something like a laboratory of comprehension: a prism for understanding the fragility of Jewish existence in times of crisis. The strain between nation and revolution threw the various Jewish political actors – indeed, entire Jewish populations – into existential situations. War, civil war, and waves of anti-Jewish pogroms, fostered by the collapse of the Habsburg and Romanov Empires, often generated paradoxical choices. In the process, the emergence of a nation-state system in the former imperial realm boosted Jewish political currents and parties that had started to emerge some decades earlier. This distinctly imperial realm worked to the advantage of the ex-territorial nature of the Jewish diasporic living environment, while the nationalisms that emerged throughout the nineteenth century, which sought to reconcile collective affiliation and spatial reference, operated in the opposite direction. This avenue had to remain closed to the Jews as a distinctive transnational collective based on text and not on territory. Even in the newly established nation-states, emerging out of the debris of empire, they remained residues of the waning imperial fabric. Here, they constituted a historical minority *par excellence*, in contrast to situational and formerly majority populations that had abruptly become minorities through the drawing of borders, which posed a constant threat of irredentism.

In the years of upheaval, 1917 to 1919, spontaneously formed national councils prepared and accompanied the founding of states in Central and Eastern Europe. The Jewish populations residing in these formerly imperial areas also sought to institutionalize themselves collectively. As a non-territorial population whose main concern, alongside the introduction or preservation of their civil rights, was to safeguard their languages, cultures, and rights as

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

a nationality, they found themselves caught up in the maelstrom of conflicts between national-territorial collectives. One means of organizing themselves and of putting forward their agenda, regionally as well as internationally, was the Jewish national councils, which were set up in almost all of the "successor states" at that time.

This volume provides a deep insight into these issues in East-Central and Eastern Europe during this time. Edited by Marcos Silber, it presents a pioneering annotated collection of documents on the Jewish national councils from the years 1917 to 1919. With its numerous sources, compiled from various archives and written in different languages, it allows inroads into that laboratory of Jewish existential experience from its former imperial space to its time of crisis and decline, linking specific Jewish collective questions with general overarching national ones.

This undertaking is basic research of the first order, especially since there is no monographic work on the Jewish national councils as a whole. The fact that Marcos Silber places the regional differences in relation to each other and vividly portrays the workings of these Jewish councils greatly increases the value of this volume. Moreover, it addresses the crisis-ridden historical hinge between systems of imperial and national order, recognizing the epistemic meaning of the Jewish experience in an epoch of transformation. Not least, it gathers the common initiatives and efforts of political activists – be they of a Zionist, Diaspora nationalist, Socialist, or other orientation – in the name of a fair and visible autonomous political and cultural representation of the Jews in the Diaspora, among the nations in whose new or enlarged nation-states they came to live.

As series editor, I wish to thank, first of all, Marcos Silber for his laborious work in bringing these sources together and for providing annotations and an introduction to this chapter of European and Jewish history that has been almost entirely overlooked. Next, thanks are due to the Leipzig editorial team for working their way into the diverse issues regarding the appropriate presentation of these texts according to the editorial standards of the series, and further unfolding their contexts in view of the intended broader readership of this volume. Stefan Hofmann took up this task in its entirety, accompanied by Lilian Türk, while Markus Kirchhoff mainly focused on the introduction. For their further support, I also wish to thank Lukas Böckmann, Martin Jost, Marcel Müller, Momme Schwarz, and Georg Wehse.

Dan Diner
Series Editor

Jerusalem/Leipzig, Summer 2024

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Abbreviations

AC	Actions-Comité (Actions Committee)
ANK	Archiwum Narodowe w Krakowie (National Archives in Cracow)
Bund	Algemeyner yidisher arbeter bund in Lite, Poyln un Rusland (General Union of Jewish Workers in Lithuania, Poland, and Russia)
CAHJP	Central Archives for the History of the Jewish People, Jerusalem
CZA	Central Zionist Archives, Jerusalem
FYSAP	Fareynikte yidishe sotsyalistishe arbeter partey (United Jewish Socialist Workers' Party)
JDC	American Jewish Joint Distribution Committee
JNR	Jüdischer Nationalrat (Jewish National Council)
NLI	National Library of Israel, Jerusalem
KfdO	Komitee für den Osten (Committee for the East)
NKN	Naczelny Komitet Narodowy (Supreme National Committee)
NS	New Style (Gregorian calendar)
OS	Old Style (Julian calendar)
PPS	Polska Partia Socjalistyczna (Polish Socialist Party)
TKR	Tymczasowy Komitet Rządzący (Temporary Governing Committee)
YEKOPO	Yevreyskiy komitet pomoshchi zhertvam voyny (Jewish Committee for the Relief of War Victims)
YIVO	Yidisher Visnshaftlekher Institut (Institute for Jewish Research), New York
ŻPS	Żydowska Partia Socjalno-Demokratyczna (Jewish Social Democratic Party)

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

I. Introduction

1. Organizing Jewish Representation in Times of Turmoil

Toward the end of the First World War, Jewish national councils sprang up in almost every successor state to the multinational empires of East-Central and Eastern Europe. As temporary political bodies, they responded to the dramatic upheavals in the political-territorial order in the war-torn areas. After Czarist Russia and Austria-Hungary disintegrated and collapsed in 1917 and 1918, their former lands became battlegrounds for newly emerging nation-states, whose populations were far from homogeneous. Nationality conflicts and the demarcation of borders resulted in several wars, which ravaged for up to three years after the end of the First World War.[1] Under these tumultuous conditions, the Jewish national councils tried to find acceptance as representatives of the Jewish population in the newly established states. They sought to secure Jewish rights, demanded wide-ranging forms of autonomy, and formed a transnational network that was to present the demands of Eastern European Jewry at the forthcoming peace conference with one voice. Thereby, they aimed for recognition of the Jews as a transnational people in their states of residence, as well as in international politics.

Jewish national councils emerged in regions that had been part of multinational empires but were shaped by competing national movements. The latter's model was the nation-state, which united an ostensibly homogeneous population with a common language, culture, and alleged national consciousness within a distinct territory. In the course of the nineteenth century, the concept of a nation as a stable community increasingly permeated the diverse populations of East-Central and Eastern Europe. Various groups began to differentiate themselves according to national markers, such as language and culture, while nationalists pushed for the development of a collective self-understanding. National movements grew and increasingly struggled for recognition and competed for access to state resources.[2]

1 Jay Winter (ed.), The Cambridge History of the First World War, 3 vols., Oxford 2014; Jochen Böhler/Włodzimierz Borodziej/Joachim von Puttkamer (eds.), Legacies of Violence. Eastern Europe's First World War, Munich 2014; Jochen Böhler, Civil War in Central Europe, 1918–1921. The Reconstruction of Poland, Oxford 2018.

2 Eric J. Hobsbawm, Nations and Nationalism since 1780. Programme, Myth, Reality, Cambridge [2]1992; Theodore R. Weeks, Nation and State in Late Imperial Russia.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The competing nationalisms undermined the sense of belonging to a multinational empire. Therefore, intellectuals and politicians developed concepts of autonomy, minority rights, and national councils in order to appease national aspirations and secure the survival of the multinational states. However, when both the Russian and Austro-Hungarian Empires collapsed at the end of the First World War, national movements, encouraged by the principle of national self-determination, as proclaimed by Vladimir Lenin and Woodrow Wilson alike, sought to create nation-states of their own. Polish, Czech, and Ukrainian nationalists, as well as politicians from other backgrounds, formed national councils, which were instrumental in the formation of the new states.

For the Jews, as a genuinely transnational and multilingual people, the processes of nation-building in nineteenth-century East-Central and Eastern Europe had created challenges early on. Typically, anti-Jewish sentiments accompanied the competition for recognition and resources. While national movements asked for allegiance or even demanded assimilation, they at the same time suspected Jews of aiding the competing national group. Jews found themselves amidst violent nationality conflicts and antisemitic attacks reached unprecedented heights.[3] In light of these challenges, some opted for acculturation to the surrounding nation, while others, in contrast, explicitly identified themselves as Jews on a national and cultural basis.

Following the Russian Revolution as well as the demise of the Habsburg Empire, local Jewish initiatives set up Jewish national councils in practically all the newly shaped territories – in what remained of Russia, the emerging Ukraine, Poland, and Lithuania, as well as in German-Austria, Hungary, Czechoslovakia, Galicia, and Bukovina, among others. The councils stood out in places with large Jewish populations, such as Warsaw and Cracow. They gained strong support in areas where a significant number of Jews considered themselves part of the Jewish nation, such as Ukraine. And they were popular in regions where a new elite assumed leadership among the Jews, such as

---

Nationalism and Russification on the Western Frontier, 1863–1914, DeKalb, Ill., 1996; Robert A. Kann, The Multinational Empire. Nationalism and National Reform in the Habsburg Monarchy, 1848–1918, 2 vols., New York 1964.

3 Simon Dubnow, Geschichte eines jüdischen Soldaten. Bekenntnis eines von vielen, ed. by Vera Bischitzky/Stefan Schreiner, Göttingen 2013; Frank M. Schuster, Zwischen allen Fronten. Osteuropäische Juden während des Ersten Weltkrieges, Köln 2004; William W. Hagen, Anti-Jewish Violence in Poland, 1914–1920, Cambridge/New York/Melbourne, 2018; Jeffrey Veidlinger, In the Midst of Civilized Europe. The Pogroms of 1918–1921 and the Onset of the Holocaust, New York 2021.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Transylvania and Bukovina. In areas where various national movements fought for supremacy, Jewish national councils enabled the Jews to distance themselves from the struggles for power.

Confident in this support and equipped with an ambition to represent the entire Jewish population, the Jewish national councils called for democratic elections among the Jews of each country, as well as for the local Jewish community boards. With their demands for legal equality and autonomy, they represented the fusion of Jewish national and diasporic politics and marked a new phenomenon in Jewish politics. They sought both to address the needs of the local population and to form a large international network, thereby linking local, countrywide, and transnational politics.

The establishment of the Jewish national councils meant a radical transformation of Jewish leadership and communal structures. Activists and politicians who favored the Jews' self-understanding as a modern nation took the lead. They sought to transform the Jewish communities into basic institutions of autonomy and pushed for democratic elections to their boards. In addition, the Jewish national councils brought together various factions of political activity, ranging from religious orthodoxy to secular socialism. Many of their members had already dealt with concepts of autonomy and minority rights before the war. "Gegenwartsarbeit" or "work for the present" was the guiding principle of those Zionists who became leading figures in the Jewish national councils.[4] Bundists and various Diaspora nationalists also engaged in the councils, hoping to realize their political aims.

The Jewish national councils made wide-ranging demands to the nascent governments. They not only insisted on the Jews being granted equal rights, but also called for broad forms of national personal or cultural autonomy, which included the right to foster Jewish culture, run Jewish schools, and establish a variety of institutions of self-governance, such as welfare providers. They lobbied for a proportionate share of the government budget to be allocated for Jewish education, cultural activities, and social services. In some cases, the councils requested a fixed number of seats in political assemblies, mainly in the form of electoral curiae, in accordance with the Jewish share of the population.

4 Matityahu Mintz, Work for the Land of Israel and "Work for the Present." A Concept of Unity, a Reality of Contradiction, in: Jehuda Reinharz/Anita Shapiro (eds.), Essential Papers on Zionism, New York/London 1996, 161–170; Dimitry Shumsky, Gegenwartsarbeit, in: Encyclopedia of Jewish History and Culture. On behalf of the Saxonian Academy of Sciences in Leipzig ed. by Dan Diner [henceforth Diner (ed.), EJHC], vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 1–5.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Moreover, and in contrast to other national councils, the Jewish national councils in many ways sought to recreate a vision of multinational states on a democratic basis. They advocated pluralistic societies with civil rights for all inhabitants, regardless of their origin. They demanded a distinct legal status, political representation, and national rights for each minority to ensure its recognition as an integral group, albeit with national-cultural differences, within the larger population. However, exclusive nationalisms prevailed and the most pressing issue faced by Jewish national councils was the legal status of the Jews in the constitutional plans of the emerging states.

Since most of the new governments were unwilling to relinquish direct control over parts of the population in their territories, it soon became clear that autonomy and minority rights could only be achieved with the support of international bodies. Therefore, delegates of the Jewish national councils formed an international representation of Jewish organizations at the Paris Peace Conference in March 1919 named Comité des délégations juives auprès de la conférence de la paix. It brought together delegates from the Jewish national councils and representatives of Jewish organizations from Western Europe and the United States of America with the aim of presenting Jewish demands at the upcoming peace conference with one voice.[5]

The Jewish national councils were only a short-lived phenomenon. The first was founded in Kiev in October 1917. Other councils followed in Petrograd (March 1918), Czernowitz, Lviv (Lwów), Vienna, and Prague (all in October 1918), and further cities in East-Central and Eastern Europe. In addition to councils that assumed leadership in a country or region, a large number of local Jewish national councils emerged throughout East-Central and Eastern Europe between 1917 and 1919. However, due to the ongoing civil war and the consolidation of Bolshevik rule, those in Ukraine and Russia had been dissolved already by 1919. In other regions, they transformed into Jewish parties, as in Czechoslovakia or Bukovina. In any case, most of the governments of the new nation-states did not regard the Jews as a collective in their own right and were therefore not willing to grant them any form of autonomy without international pressure. This became evident at the Paris Peace Conference, where the Minority Treaties finally granted a certain level of protection for the Jews. However, they were mostly concluded with regard to German minorities now living outside the German state. Thus, the

5 Philipp Graf, Comité des délégations juives, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 28–33; Carole Fink, Defending the Rights of Others. The Great Powers, the Jews, and International Minority Protection, 1878–1938, Cambridge et al. 2004, 196.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Minority Treaties' foremost intention was to curb Germany's anticipated revisionist tendencies rather than to serve the interests of the Jewish minorities.[6]

The legacy of the Jewish national councils, however, lies in the creation of a coordinated worldwide Jewish diplomacy. The Comité des délégations juives, which represented the Jews at the Paris Peace Conference, later transformed into a permanent, albeit small, body that monitored compliance with the Minority Treaties and advocated national autonomy. Years later, in 1936, many former members of the Jewish national councils were involved in the creation of the World Jewish Congress.[7]

The history of the Jewish national councils has been touched in scholarly research on various levels. Early on, in 1933, Oscar I. Janowsky mentioned several Jewish national councils as part of the structures that emerged following the collapse of the imperial order in his classic *The Jews and Minority Rights*.[8] More recently, studies on the Jews in specific territories during the First World War and its aftermath have increasingly dealt with local Jewish national councils in their respective regions. The creation and achievements of Jewish national councils in German-Austria and Czechoslovakia have been highlighted in this context.[9] Additionally, research on the Jews in the emerging Second Polish Republic has contributed to the understanding of the Jewish national councils in this region.[10] Moreover, studies of the territories held by Czarist Russia up until 1917 have dealt with Jewish national councils

6 Erwin Viefhaus, Die Minderheitenfrage und die Entstehung der Minderheitenschutzverträge auf der Pariser Friedenskonferenz 1919, Würzburg 1960, 154; Carole Fink, International Minority Rights. The "Versailles System" in Historical Perspective, in: idem, Writing 20th Century International History. Explorations and Examples, Göttingen 2017, 53–81, here 58; David Engel, Perceptions of Power – Poland and World Jewry, in: Simon Dubnow Institute Yearbook 1 (2002), 17–28.

7 World Jewish Congress (ed.), Unity in Dispersion. A History of the World Jewish Congress, New York 1948, 14 f.

8 Oscar I. Janowsky, The Jews and Minority Rights (1898–1919), New York/London 1933.

9 Marsha L. Rozenblit, Reconstructing a National Identity. The Jews of Habsburg Austria during World War I, Oxford/New York 2001; David Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, London 2001; Kateřina Čapková, Czechs, Germans, Jews? National Identity and the Jews of Bohemia, New York 2012.

10 Ezra Mendelsohn, Zionism in Poland. The Formative Years, 1915–1926, New Haven, Conn., 1981; Shlomo Netzer, The Struggle of Polish Jewry for Civil and National Minority Rights (1918–1922), Tel Aviv 1980 [Hebr.]; Idem, The Consultations between the Jewish Parties in Poland towards the End of 1918 with Regard to the Establishment of a General Jewish Representative Body. Background and Purpose, in: Yahadut zemanenu [Contemporary Jewry] 1 (1983), 275–298 [Hebr.]; Moshe

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

in these areas and linked them to the attempts to institutionalize Jewish collective rights during the Russian Civil War.[11] While these regional histories addressed the Jewish national councils in the context of broader developments, David Sha'ari and Jan Rybak have also devoted articles to individual Jewish national councils in Bukovina and Posen (Poznań).[12] In general, research on Jewish national councils has not adequately considered their transnational character. At least, Carole Fink discussed their diplomatic efforts to ensure the rights, freedom, and security of the Jews after the First World War in her study of international minority protection,[13] while Jan Rybak devoted an illuminating chapter of his book on Zionism in East-Central Europe during the First World War to the Jewish national councils.[14]

This collection of sources presents the history of the Jewish national councils in East-Central and Eastern Europe in greater depth and detail than ever before. It examines the Jewish national councils as a phenomenon sui generis, encompassing all territories of the former Habsburg and Russian Empires. The collection includes documents of Jewish national councils in nine different regions that illuminate their emergence, activities, and challenges up until the Paris Peace Conference. It thereby draws attention to both their local and transnational contexts, as well as to their interrelatedness.

Landau, Mi'ut le'umi loḥem. Ma'avak yehude Polin ba-shanim 1918–1928 [The Fighting National Minority. The Struggle of the Polish Jews in the Years 1918–1928], Jerusalem 1986.

11 Solomon Goldelman, Jewish National Autonomy in Ukraine. 1917–1920, Chicago, Ill., 1968; Aryeh Zeidman, The Jewish National Autonomy in Independent Ukraine in the Years 1917–1919, PhD dissertation, Tel Aviv University, 1980 [Hebr.]; Henry Abramson, A Prayer for the Government. Ukrainians and Jews in Revolutionary Times, 1917–1920, Cambridge, Mass., 1999; Simon Rabinovitch, Jewish Rights, National Rites. Nationalism and Autonomy in Late Imperial and Revolutionary Russia, Stanford, Calif., 2014.

12 David Sha'ari, The Jewish National Council in Bukovina during the Transition from Habsburg to Romanian Rule, November 1918–December 1919, in: Shvut 15 (1992), 7–39 [Hebr.]; Jan Rybak, Jewish Nationalism and Indifference between Posen and Poznań. The Jewish People's Council, 1918–1920, in: The Leo Baeck Institute Year Book 65 (2020), 107–126.

13 Fink, Defending the Rights of Others, 127 f., 158–160, 171, 262.

14 Jan Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe. Nation-Building in War and Revolution, 1914–1920, Oxford 2021, 199–243.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

2. The Rise of National Autonomy before the First World War

When the Jewish national councils emerged at the end of the First World War, they drew on ideas that had already been conceptualized around 1900 and had proliferated throughout Austria-Hungary and Czarist Russia. Both multinational empires contained diverse populations, including the largest Jewries of the time. According to available censuses, there were approximately 2.2 million Jews in the Habsburg Empire (1910), while Czarist Russia contained more than five million Jewish inhabitants (1897).[15] In the course of the nineteenth century, various national movements emerged in the two empires. Although both governments responded to this development with different policies, similar concepts of national autonomy took hold among Jewish nationalists in both Austria-Hungary and Czarist Russia.

In the Habsburg Empire, the the rise of national movements had been threatening the very existence of the state since the mid-nineteenth century. In moments of crisis, the government attempted to calm national tensions through political compromise, but remained too passive to drive solutions forward. At the turn of the century, Habsburg intellectuals and politicians developed elaborate concepts of national autonomy in order to resolve the so-called question of nationalities and prevent the empire from breaking apart. While various national movements adopted these ideas and made use of them in their struggle for recognition, the Jews of Austria-Hungary were somewhat divided about them. In many parts of the empire, where German was the predominant language, especially in Vienna, the majority of the Jewish population identified with the monarchy and strove for acculturation to the society surrounding them. However, in other regions, such as Galicia,

15 Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 15; Österreichische Statistik. Neue Folge 1 (1912), 54 f.; Ungarisches statistisches Jahrbuch. Neue Folge 19 (1911), 17; Jakob Lestschinsky, Dos idishe folk in tsifern [The Jewish People in Numbers], Berlin 1922, 17; Henning Bauer/Andreas Kappeler/Brigitte Roth (eds.), Die Nationalitäten des Russischen Reiches in der Volkszählung von 1897, vol. 2, Stuttgart 1991, 77 f.; Sergio Della Pergola, Demography, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 255–258. In addition to measuring demographic composition, the censuses of Austria-Hungary and Czarist Russia were themselves instruments of nationalist politics, as they were preoccupied with cultural differences and sought to establish firm lines of classification. On the political implications of demographic surveys in general, see Benedict Anderson, Imagined Communities. Reflections on the Origin and Spread of Nationalism, London/New York ²1991, 163–185.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

the idea of national autonomy was able to take root and formed a lasting element of Jewish politics.

In Russia, the impact of the concept of national autonomy on Jewish politics was even more significant. The Czarist government suppressed demands for individual and collective rights. In doing so, however, it contributed to the dissemination of liberal and revolutionary ideas, and national movements grew in many Imperial Russian territories. Facing the rise of nationalisms and anti-Jewish state policies, a large number of Jews developed a national self-understanding. For them, the idea of national autonomy had a special appeal, as it promised individual as well as national rights in a multinational state. Thus, a considerable number of Jewish intellectuals and Jewish parties in Russia embraced these concepts.

2.1 The Habsburg Monarchy

The Habsburg Monarchy was home to a variety of diverse populations, who often lived together in the same areas. Its vast territories formed a patchwork of different languages, cultures, and religions. The Jewries within the empire were similarly diverse and lived scattered throughout its lands. According to the 1910 census, there were around 1.3 million Jews in the Austrian half of the empire, which equaled 4.6 percent of the population. In the territories allotted to the Hungarian crown, they numbered more than 900,000, which amounted to 4.5 percent of the population.[16] Notable centers of Jewish settlement existed in Galicia, Bukovina, and Hungary, while significant numbers also lived in Bohemia and Moravia. During the nineteenth century, a major internal migration of Jews from various parts of the empire toward Vienna took place, so that by 1880, they made up more than 10 percent of the city's population.[17]

In the course of the nineteenth century, the idea of a modern nation began to take hold among the inhabitants of the Habsburg Monarchy. Relatively cohesive linguistic groups developed a sense of unity and invented national cultures and traditions.[18] Although a fair proportion of the popula-

16 Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 15; Österreichische Statistik. Neue Folge 1 (1912), 54; Ungarisches statistisches Jahrbuch. Neue Folge 19 (1911), 17.

17 On the complex history of the Jews in the Habsburg Monarchy, see William O. McCagg Jr., A History of Habsburg Jews 1670–1918, Bloomington, Ind., 1989.

18 Józef Chlebowczyk, On Small and Young Nations in Europe. Nation-Forming Processes in Ethnic Borderlands in East-Central Europe, Wrocław et al. 1980. On

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

tion remained indifferent to the call of nationalism, nationalist leaders succeeded in their struggle to promote national sentiments and create political movements.[19] These movements voiced demands for economic, cultural, and political rights. Already by the mid-nineteenth century, the rise of nationalism threatened the integrity and sovereignty of the empire: during the revolutionary uprisings of 1848/1849, Bohemian nationalists demanded the transformation of the Habsburg Monarchy into a federation of nations, Lombardo-Venetia attempted to secede and join an Italian nation-state, and in Hungary, demands for liberalization and modernization had turned into a full-blown war for independence. Ultimately, these revolutionary uprisings were crushed by the military, but the tensions persisted.[20]

In 1867, the Austro-Hungarian Compromise was concluded to resolve the conflict with the Hungarian national movement. This constitutional agreement stipulated the division of the territory along the Leitha River, transforming the Austrian Empire into the Dual Monarchy of Austria and Hungary. As a result, Hungary was granted considerable independence in its internal affairs. The Austro-Hungarian Compromise also marked a turning point for Jews living in both parts of the empire. Prior to 1867, they had been subject to different legal regimes that varied from region to region. When Emperor Franz Joseph proclaimed the December Constitution that year, he granted equal rights to all citizens of the Cisleithanian half of the empire. In Hungary, the emancipation was realized as part of Hungarian national aspirations. Since Transleithania also included Croatia, Slavonia, and Dalmatia, Magyars made up less than half of the population. Therefore, the government decided to consider all citizens as Hungarians and to grant them legal equality. In this spirit Law XVII of 28 December 1867 was enacted,

---

the constructive character of nationalisms in general, see Anderson, Imagined Communities.

19 Tara Zahra, Kidnapped Souls. National Indifference and the Battle for Children in the Bohemian Lands, 1900–1948, Ithaca, N. Y./London 2008; Pieter M. Judson, Guardians of the Nation. Activists on the Language Frontiers of Imperial Austria, Cambridge, Mass./London 2006; Nancy M. Wingfield, Flag Wars and Stone Saints. How the Bohemian Lands Became Czech, Cambridge, Mass./London 2007; T. Mills Kelly, Without Remorse. Czech National Socialism in Late-Habsburg Austria, Boulder, Colo., 2006.

20 Jiří Kořalka, Revolutions in the Habsburg Monarchy, in: Dieter Dowe et al. (eds.), Europe 1848. Revolution and Reform, New York/Oxford [3]2008, 145–169; R. J. W. Evans, 1848–1849 in the Habsburg Monarchy, in: R. J. W. Evans/Hartmut Pogge von Strandmann (eds.), The Revolutions in Europe. 1848–1849. From Reform to Reaction, Oxford/New York 2002, 181–206.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

stipulating that Jews would enjoy the same civil and political rights as other inhabitants of Hungary.[21]

The Austro-Hungarian Compromise merely shifted the focus of the so-called question of nationalities. Since Hungary was now allowed to manage its internal affairs independently, Poles in Galicia, Czechs in Bohemia and Moravia, and South Slavs in the Hungarian part of the empire demanded a similar status. Moreover, the civil liberties introduced by the Austro-Hungarian Compromise fueled debates about nationality and belonging. By the fin de siècle, the question of nationalities had become a central issue in Austro-Hungarian politics. National movements turned against the state as well as against each other, while the Habsburg Monarchy was unable to create a bond between the state and its population. This was largely due to the demographic composition of the empire. In 1867, the Austro-Hungarian Empire consisted of eleven legally recognized nationalities, none of which constituted a majority. The two largest groups, Austro-Germans and Hungarians, each accounted for only 20 percent of the total population. In addition, the diverse settlement patterns precluded the creation of demographically homogeneous areas.[22]

Within the fabric of the multinational empire, the Jews were placed in a precarious position. Whatever their self-understanding, the administration of the Habsburg Monarchy did not include them among its officially recognized nationalities. Judaism was considered a religion only. With the rise of nationalism, the Jews of Austria-Hungary were increasingly confronted with contradictory questions of belonging and loyalty. National movements demanded assimilation in order to expand their base and widen their influence. In Hungary, for example, the government instituted a rigorous policy of Magyarization after 1867, pressuring its minorities to assimilate. Large numbers of Jews complied, adopting the Hungarian language, names, and culture.[23] Also in other regions, Jews acculturated to their surrounding populations, identifying with Czech, Polish, or other national groups. However, the Jews were often caught in the middle of nationality conflicts. This was the case not only in areas where Jews constituted a significant portion of the population, but also in regions where the number of Jewish inhabitants was comparably small. A case in point was Bohemia and Moravia, where the Jews made up only 1.27 percent and 1.57 percent of the population

21 Éva Somogyi, Austro-Hungarian Compromise of 1867, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 1, Leiden/Boston, Mass., 2017, 239–242.

22 Kann, The Multinational Empire, vol. 1.

23 Viktória Bányai, Hungarian, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 338–343.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

respectively, according to the 1910 census.[24] The overwhelming majority of them was acculturated to their German or Czech surroundings. In the conflict between both nationalities, however, they were often accused of supporting the opposing group. Because many of them were bilingual, they were seen as undermining national boundaries. Clashes between national movements often resulted in violence against the Jews from both sides.[25]

Against this background, Zionists and Diaspora nationalists developed a self-understanding as a Jewish nation at the end of the nineteenth century. While Jewish elites in large cities such as Prague or Vienna mainly opposed these ideas and continued to promote acculturation, such forms of Jewish nationalism increasingly gained influence among those Jews who constituted a significant portion of the population in their areas of residence, such as Galicia and Bukovina. They were also taken up by young intellectuals who were shaken by the fact that antisemitism had increased despite widespread acculturation.[26] In any case, facing the rise of antisemitism among national movements at the turn of the century, the overwhelming majority of Jews in Austria-Hungary, from Zionists to adherents of acculturation, placed their hopes in the survival of the multinational state. As a result, they were repeatedly described as the most loyal citizens of the monarchy.[27]

As nationality conflicts permeated almost every part of the Austro-Hungarian Empire around 1900, intellectuals and politicians developed a plethora of reform plans to manage national relations within the framework of a multinational state. The most sophisticated and comprehensive theory was put forward by a circle of members of the Sozialdemokratische Arbeiterpartei (Social Democratic Workers' Party of Austria; SDAP), who came to be known as the Austromarxists. Anticipating disastrous ramifications from a division of the empire along national lines that would particularly affect the working class, Karl Renner (1870–1950) and later Otto Bauer (1881–1938) thoroughly

24 Österreichische Statistik. Neue Folge 1 (1912), 57.

25 Dimitry Shumsky, Between Prague and Jerusalem. The Idea of a Binational State in Palestine, Jerusalem 2010, 73–80 [Hebr.] (= Dimitry Shumsky, Zweisprachigkeit und binationale Idee. Der Prager Zionismus 1900–1930, Göttingen/Bristol, Conn., 2013); Hillel J. Kieval, The Making of Czech Jewry. National Conflict and Jewish Society in Bohemia, 1870–1918, New York/Oxford 1988, 64–92.

26 Marsha L. Rozenblit, The Jews of Vienna, 1867–1914. Assimilation and Identity, Albany, N. Y., 1983, 161–174; Joshua Shanes, Diaspora Nationalism and Jewish Identity in Habsburg Galicia, Cambridge et al. 2012.

27 David Rechter, Kaisertreu. The Dynastic Loyalty of Austrian Jewry, in: Klaus Hödl (ed.), Jüdische Identitäten. Einblicke in die Bewusstseinslandschaft des österreichischen Judentums, Innsbruck/Vienna/Munich 2000, 189–208.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

addressed the question of nationalities in their writings.[28] Renner had studied law and would enter the Austrian parliament in 1907. After the breakup of the Austrian-Hungarian Empire, he served as chancellor of the First Austrian Republic and headed the Austrian delegation to the Paris Peace Conference. At that time, Bauer had become a leading theoretician of the left wing of the SDAP and served as Minister of Foreign Affairs in 1918 and 1919.[29]

In his seminal study *Staat und Nation*, published in 1899 under the pseudonym Synopticus, Renner proposed the model of cultural autonomy in conjunction with the principle of national personal autonomy as a new framework for national politics in a multinational state. In order to contain the aspirations of the various national movements, he suggested guaranteeing national groups collective rights, offering wide-ranging cultural autonomy and non-territorial self-determination. Moreover, Renner proposed transforming Cisleithanian Austria into a federation of nationalities. Devoid of a dominant language, the polity would feature a complex web of autonomous arrangements for national groups.[30]

Renner advocated the division of power among all nationalities of the state based on personal affiliation rather than geographical location. This came to be known as the personality principle: each citizen could choose his or her particular national affiliation and declare it when reaching voting age. The members of each national group were to form a single public association, which would constitute a legal entity endowed with collective rights and jurisdiction over their cultural affairs. Individuals would not be subject to the cultural practices of a regional majority, because public life would revolve

---

28 Roni Gechtman, Question of Nationalities, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 5, Boston/Leiden 2022, 217–224; Arthur G. Kogan, The Social Democrats and the Conflict of Nationalities in the Habsburg Monarchy, in: The Journal of Modern History 21 (1949), no. 3, 204–217.

29 Jacques Hannak, Karl Renner und seine Zeit. Versuch einer Biographie, Vienna 1965; Richard Saage, Der erste Präsident. Karl Renner – eine politische Biographie, Vienna 2016.

30 Synopticus [Karl Renner], Staat und Nation. Zur österreichischen Nationalitätenfrage, Vienna 1899 (= Karl Renner, State and Nation (1899), in: Ephraim Nimni (ed.), National Cultural Autonomy and Its Contemporary Critics, London/New York 2005, 15–47). Renner continued to refine his model up until the end of the First World War. See Rudolf Springer [Karl Renner], Der Kampf der Österreichischen Nationen um den Staat, Vienna 1902; idem, Grundlagen und Entwicklungsziele der Österreichisch-Ungarischen Monarchie, Vienna 1906; Hannak, Karl Renner und seine Zeit, 89–94.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

around trans-territorial national organizations.[31] Just as Catholics, Protestants, and Jews could live together in the same town, so too could members of different national groups share the same polity if they did not claim territorial exclusivity for one homogeneous nation.[32]

Along with this model of national autonomy, Renner introduced the idea of national councils. He envisioned a dual system, whereby territorial matters such as customs, transportation, and sanitation would be separated from national issues, most notably education and culture. The former would be administered by territorial councils, each with jurisdiction over an area roughly equivalent to the historic crown lands. The latter would be managed by national councils, whose members were to be elected by the members of the respective national group, regardless of the region in which they resided. Conversely, the jurisdiction of each national council would be non-territorial, encompassing the registered members of the group.[33]

While Renner did not address the situation of the Jews in his work on national cultural autonomy, his Austromarxist disciple Otto Bauer did turn to this issue in his *Die Nationalitätenfrage und die Sozialdemokratie* of 1907.[34] Unlike Renner, Bauer himself was of Jewish descent. However, he did not regard the Jews as a national minority. As a scion of an acculturated family, he considered the Jews of his time to be on an inevitable path toward complete assimilation. Consequently, he entitled them neither to national personal autonomy as Jews nor to representation by a specific national council.[35] This attitude toward the Jews' situation was shared by many members of the SDAP, as well as by acculturated Jewish elites before the First World War.

Nevertheless, Renner's ideas on non-territorial cultural and personal autonomy resonated with numerous Jewish nationalist politicians and

---

31 [Renner], Staat und Nation, 21 f. See also Kann, The Multinational Empire, vol. 2, 155–167; Ephraim Nimni, Introduction. The National Cultural Autonomy Model Revisited, in: idem (ed.), National Cultural Autonomy, 1–14, here 12.

32 [Renner], Staat und Nation, 19 f.

33 Ibid., 21 f.

34 Otto Bauer, Die Nationalitätenfrage und die Sozialdemokratie, Vienna 1907 (= Otto Bauer, The Question of Nationalities and Social Democracy, ed. by Ephraim Nimni, Minneapolis, Minn./London, 2000).

35 Bauer, Die Nationalitätenfrage und die Sozialdemokratie, 366–381. Bauer's arguments sparked a lively debate among Austrian social democrats, see: Avraham Barkai, Austrian Social Democracy and the Jewish Problem, in: Historia Judaica 13 (1951), no. 2, 121–140; Robert S. Wistrich, Austrian Social Democracy and the Problem of Galician Jewry 1890–1914, in: The Leo Baeck Institute Year Book 26 (1981), 89–124; Jack Jacobs, On Socialists and "the Jewish Question" after Marx, New York 1992, 86–117.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

intellectuals across the Habsburg Monarchy, particularly in Galicia and Bukovina. The writer and political activist Nathan Birnbaum (1864–1937) had abandoned political Zionism in favor of Diaspora nationalism when he embraced Renner's ideas around 1905. At about the same time, Zionists in Galicia began to consider national personal autonomy as a possible option for Jewish politics. Furthermore, the Labor Zionist *Po'ale Ẓiyon* (Workers of Zion) party, which had a pronounced national orientation at its inception in Austria in 1904, also embraced the model. Moreover, the Żydowska Partia Socjalno-Demokratyczna (Jewish Social Democratic Party; ŻPS), which had been established in Galicia in 1905 under the influence of the Russian *Bund*, adopted the call for national autonomy in 1906 in light of its competition with *Po'ale Ẓiyon*.[36]

The extension of suffrage to all men over the age of twenty-four in the 1907 elections to the Cisleithanian Imperial Council contributed to the rise of autonomist demands in Jewish politics. In 1906, the Zionist Federation of Austria, with the support of *Po'ale Ẓiyon*, founded the independent Jüdische Nationalpartei (Jewish National Party). It advocated for the recognition of the Jews as a national collective on the grounds of Yiddish as their shared language and garnered votes from regions with large Jewish populations. Its candidates secured four seats in the Imperial Council, representing Galicia and Bukovina.[37] Within the Imperial Council in Vienna, the Jewish nationalists formed their own parliamentary group, which was referred to as a club (Klub) in Austria. The majority of Jewish deputies from other parties, who did not consider the Jews as a collective in their own right, either joined other clubs with which they identified (e.g., Polish, Czech, or German) or were affiliated with the multinational SDAP.

The SDAP, the party of Renner and Bauer, did not recognize a Jewish nationality, nor did the Austrian government, which regarded the Jews as nothing more than a distinct religious group. This attitude had far-reaching consequences. The 1910 census prohibited Jewish respondents from stating

36 Joachim Doron, Haguto ha-Ẓiyonit shel Natan Birnbaum [The Zionist Thought of Nathan Birnbaum], Jerusalem 1988, 105; Jess Olson, Nathan Birnbaum and Jewish Modernity. Architect of Zionism, Yiddishism, and Orthodoxy, Stanford, Calif., 2013, 169–175; Solomon A. Birnbaum, Nathan Birnbaum and National Autonomy, in: Josef Fraenkel (ed.), The Jews of Austria. Essays on Their Life, History and Destruction, London 1967, 131–146; Shanes, Diaspora Nationalism and Jewish Identity, 197–277; Shabtai Unger, Poale Zion in the Austrian Empire, 1904–1914, Be'er-Sheva 2001 [Hebr.], 131–175; idem, The Jewish Workers' Movement in Galicia on the Eve of World War I. The Failure to Unify, in: Gal-Ed 10 (1987), 121–146 [Hebr.].

37 Shanes, Diaspora Nationalism and Jewish Identity, 197–277.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Yiddish as their language of common use. It also did not offer the option of Jewish nationality, and thus only those who identified with the Jewish religion were counted as Jewish. Similar effects were noticeable with respect to political representation. When in 1911, the elections to the Bukovinian regional diet were conducted on a national basis in an attempt to appease national conflicts, only Ukrainian, Romanian, and German curiae were admitted. As a result, most Jews voted as Germans for linguistic and cultural reasons, but became increasingly aware of the need for their own representation.[38]

2.2 Czarist Russia

In contrast to the situation in Austria-Hungary, the five million Jews of the Russian Empire had been confined to inhabiting the so-called Pale of Settlement and Congress Poland since the end of the eighteenth century. This area stretched from the Baltic Sea in the north to the Sea of Azov in the south and encompassed the Western provinces of Czarist Russia.[39] In that region, no linguistic, religious, or national group constituted an absolute majority. According to the 1897 census, Ukrainians formed the largest group in the Pale, making up 38 percent of the population, while the Jews accounted for 11.4 percent. Concentrations varied: Poles made up 71.9 percent of Congress Poland, while Ukrainians constituted roughly 70 percent of the population in the southwestern governorates. In many cities, Jews formed an absolute majority.[40]

Until 1917, Russian Jewry had never enjoyed a level of emancipation similar to that of the Jews in the Habsburg Empire. In the early nineteenth century, the imperial government pursued a policy of integrating Jews into the Russian economy through education, acculturation, and productivization, while discriminatory legislation restricted various aspects of Jewish life. During the 1850s and 1860s, liberal reforms initiated by Czar Alexander II permitted Jews who had completed secondary education and Jewish wholesale merchants to reside outside the Pale of Settlement. Nevertheless, this liberalization was inherently fragile and subject to revisions. It came to an end

38 Alon Rachamimov, Diaspora Nationalism's Pyrrhic Victory. The Controversy Regarding the Electoral Reform of 1909 in Bukovina, in: John S. Micgiel (ed.), State and Nation Building in East Central Europe. Contemporary Perspectives, New York 1996, 1–16; Shanes, Diaspora Nationalism and Jewish Identity, 102–106.

39 Eugene M. Avrutin, Pale of Settlement, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 4, Leiden/Boston, Mass., 2021, 712–717.

40 Lestschinsky, Dos idishe folk in tsifern, 54–58, 60, 204 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

with the assassination of Alexander II in 1881, which was followed by a wave of pogroms and the introduction of new anti-Jewish regulations. The May Laws of 1882 prohibited Jews from settling outside of towns or existing Jewish settlements within the Pale of Settlement. Subsequent legislation introduced discriminatory quotas limiting the number of Jews in secondary schools and universities, as well as banning them from running in local elections.[41]

Similar to the Habsburg Empire, Czarist Russia faced the emergence and growth of national movements throughout the nineteenth century. Polish and Lithuanian nationalists challenged Russian rule in uprisings in 1830/1831 and 1863. After suppressing the rebellions using military force, the Czarist government implemented a policy of forced Russification. The Polish and Lithuanian languages were marginalized in public institutions, universities were closed, and Lithuanian books could only be published in Cyrillic script. Russian became the language of instruction in government schools, and incentives were offered to Russians to settle in the western provinces. The authorities regarded Ukrainians and Belorussians as allies against Poles and Lithuanians, while simultaneously enforcing Russification among them. Ukrainian and Belorussian were regarded as mere dialects of Russian. Nevertheless, instruction in these languages was prohibited in schools, and the publication of books and periodicals in them was subject to stringent limitations.

Despite this policy of Russification, the last third of the nineteenth century saw a turn toward nationalism among various populations. Ukrainian, Belorussian, and Lithuanian intellectuals began to publish illegally in their respective languages. But with the rise of nationalisms, competition and enmity ensued. Lithuanian demands for national rights aroused Polish suspicions, for example, and Poles accused Lithuanians of conspiring with the Russian authorities to wipe out Polish culture.[42]

The nationality conflicts were accompanied by the rise of antisemitism, which was exacerbated by economic pressures and significant social inequalities. When Czarist authorities intensified political repression in Russian

41 Jeffrey Kopstein, May Laws, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 4, Leiden/Boston, Mass., 2021, 203–206; John D. Klier, Russians, Jews, and the Pogroms of 1881–1882, Cambridge et al. 2011, 129, 145, 152–154.

42 Theodore R. Weeks, Russification and the Lithuanians, 1863–1905, in: Slavic Review 60 (2001), no. 1, 96–114; Giedrius Subačius, Development of the Cyrillic Orthography for Lithuanian in 1864–1904, in: Lituanus 51 (2005), no. 2, 29–55; Theodore R. Weeks, Russification: Word and Practice 1863–1914, in: Proceedings of the American Philosophical Society 148 (2004), no. 4, 471–489; Weeks, Nation and State in Late Imperial Russia.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Poland in the aftermath of the revolution of 1905, Polish nationalists accused the Jews of acting as agents of Russification. Consequently, Polish-Jewish relations deteriorated.[43] The discrimination, anti-Jewish propaganda, and violence that were prevalent around 1900 prompted many Jews to question the path of acculturation into Russian or Polish culture. In their pursuit of legal equality, inclusion, and upward mobility, numerous educated young Jews underwent a process of radicalization and joined revolutionary movements or opted for emigration. Another way for pursuing equality became the development of a Jewish national consciousness, which found expression in various political movements such as Zionism, socialist Zionism, Diaspora nationalism, or Bundist socialism.

Against the background of ongoing nationality conflicts and autocratic repression, politicians of various nationalist movements and even Russian liberals turned to concepts of national autonomy around 1900. While the former hoped for sovereignty in a multinational state, the latter expected that a transfer of power to local governments would facilitate the modernization of the polity. At around the same time, Jewish intellectuals and political activists began to discuss concepts of autonomy. To them, it offered the prospect of local self-government and national rights, guaranteed by Jewish institutions. Furthermore, the concept of autonomy could be linked to debates about self-government and community reform, which had been central issues in Jewish circles from the 1890s.[44] In the process, intellectuals adopted Austromarxist concepts and transferred them from the Habsburg Empire to Czarist Russia.

The preeminent theorist of Jewish autonomism in Russia was the historian Simon Dubnow (1860–1941). Dubnow mentioned Renner in a 1906 essay on Jewish nationalism that became part of his *Letters on Ancient and Modern Judaism*.[45] His perspective on autonomy was in many aspects quite similar to that of the Austromarxist's. Dubnow supported the idea of a democratic multinational state and did not endorse national exclusivism for economic and demographic reasons. Any attempt to break away from the empire and

43 Maciej Janowski, Polish Liberal Thought before 1918, Budapest/New York 2004, 199–205, 230–233, 235; Brian Porter, When Nationalism Began to Hate. Imagining Modern Politics in Nineteenth-Century Poland, New York 2000, 162–164; Theodore R. Weeks, From Assimilation to Antisemitism. The "Jewish Question" in Poland, 1850–1914, DeKalb, Ill., 2006, 82–85, 154 f

44 Rabinovitch, Jewish Rights, National Rites, 52 f., 74–77.

45 Simon Dubnow, La Théorie du nationalism juif, in: idem, Lettres sur le judaïsme ancien et nouveau, ed. by Renée Poznanski, Paris 1989, 83–115, here 112.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

introduce a new nationalist hegemony in an area populated by various groups would, in his view, result in bloodshed. Instead, he envisioned a process of deterritorialization that would lead to the dissolution of the link between nation and territory. In order to guarantee the peaceful coexistence of various national groups in a single state, he promoted the model of national personal autonomy, which would provide equal opportunities for the development of each national group and prevent the hegemony of one group over another.[46]

In the same year in which Dubnow made reference to Renner in his writings, two different Jewish political movements published Russian translations of *Staat und Nation*. The first one appeared in the context of the *Vozrozhdeniye* (Rebirth) movement, a small, yet influential non-Marxist socialist Jewish circle, which had been founded in 1903.[47] Members of the movement founded the *Sotsialisticheskaya yevreyskaya rabochaya partiya* (Jewish Socialist Workers' Party) in 1906, which adapted Renner's concept to the situation in the Russian Empire. The second Russian translation of *Staat und Nation* was arranged by a Zionist organization based in Odessa named *Kadima* (Forward). The writer and later leader of Revisionist Zionism Vladimir Jabotinsky (1880–1940) contributed a foreword to the volume in which he emphasized the importance of national personal autonomy.[48]

In the same year, Jabotinsky and several other Zionists, including Yitzhak Grünbaum (1879–1970), drafted a resolution that called for autonomy for all national groups under Czarist rule. That resolution was adopted by the third conference of Russian Zionists in Helsingfors (Helsinki) and became known as the Helsingfors Program. It demanded the "full democratization of the [Russian] regime according to the principles of parliamentary democracy, autonomy of the national territories, and guaranteed legal rights for all minority peoples."[49] Furthermore, it called for the representation of all national groups in political elections, full civic and national rights for the Jews, and the recognition of the Jewish people as a single political entity

46 Simon Dubnow, L'Autonomie comme fondement du programme national, in: idem, Lettres sur le judaïsme ancien et nouveau, 169–210, here 199–201.

47 Synopticus [Karl Renner], Gosudarstvo i natsiya. K national'nomu voprosu v Avstrii [State and Nation. On the National Question in Austria], St. Petersburg/Kiev 1906.

48 Vladimir Jabotinsky, Predislovie [Foreword], in: Rudolf Springer [Karl Renner], Gosudarstvo i natsiia [State and Nation], Odessa 1906, 3–7.

49 All-Russian Zionist Conference, The Helsingfors Program (1906), in: Paul Mendes-Flohr/Jehuda Reinharz (eds.), The Jew in the Modern World. A Documentary History, New York/Oxford ^{3}2011, 403. Yitzḥak Maor, Ha-tnu'ah ha-ẓiyonit be-Rusiah. Me-reshitah ve-ad yamenu [The Zionist Movement in Russia. From the Beginning until Today], Jerusalem 1986, 318.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

that would convene a national assembly in order to form a representative body. Finally, it pushed for cultural rights, such as the right to use Hebrew and Yiddish in schools, courts, and public life, as well as the right of Jewish employees to observe Shabbat.[50] The adoption of the Helsingfors Program marked a pivotal moment in the History of the Zionist movement, as it not only committed to securing Jewish rights in the Diaspora but also placed the concept of "Gegenwartsarbeit" on an equal footing with the establishment of a territorial homeland in Palestine. As a national movement, the advocates of the Helsingfors Program argued, the Zionists had to improve the daily lives of the Jewish people and struggle for civic and national rights.[51]

At approximately the same time, the socialist and anti-Zionist *Bund*, short for *Algemeyner yidisher arbeter bund in Lite, Poyln un Rusland* (General Union of Jewish Workers in Lithuania, Poland, and Russia), also embraced autonomist ideals. This movement, founded in 1897, aimed to unite Yiddish-speaking Jewish workers into a single party and advocated for a socialist revolution and civic equality for the Jews. Between 1901 and 1905, it gradually incorporated notions of autonomy based on Austromarxist concepts. Similar to the Zionists, the *Bund* emphasized the common bond among the Jews, or rather, the Jewish working masses of Russia, based on the Yiddish language and culture. In contrast to the Zionists, however, it rejected the concept of a worldwide Jewish nation. Therefore, the *Bund* focused on forms of cultural autonomy based on the Yiddish language. It demanded the right to use Yiddish in official communications, as well as the establishment of a Yiddish education system and cultural institutions.

Within the *Bund*, cultural autonomy was only accepted after an internal struggle on the meaning of national identity. For the leading Bundist theorist Vladimir Medem (1879–1923), autonomism was a means of defending weaker nations against collective oppression and forced assimilation, though he also questioned the concept of national belonging as an essential component in general, and thus in relation to the Jews. However, some Bundists backed the territorial claims of other national movements, favored partial dissociation

50 Yitzhak Grünbaum, Me-Varshah ad Helsingfors [From Warsaw to Helsingfors], in: Kaẓir [Harvest] 1 (1964), 21–42; Arie Rafaeli (Tsentsiper), Ve'idot arẓiyot shel ẓiyone Rusiah. Ha-ve'idah ha-shvi'it, Petrograd 1917 [The Territorial Conferences of Russian Zionists. The Seventh Conference, Petrograd 1917], in: Kaẓir [Harvest] 2 (1972), 268–293. Alexander Orbach, Zionism and the Russian Revolution of 1905: The Commitment to Participate in Domestic Political Life, in: Bar-Ilan University Annual 24–25 (1989), 7–23.

51 Mintz, Work for the Land of Israel and "Work in the Present".

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

from Russia, or supported the establishment of democratic countries in federations with other states, including Russia, on the condition that the Jewish population would be granted a modicum of cultural autonomy.[52]

Close to the *Bund* in its commitment to promoting Jewish culture, but much more hostile to assimilation, was the *Yidishe folkspartey* (Jewish People's Party) founded by Simon Dubnow and Yisroel Efroikin (1884–1954) in 1907. A liberal party, it united several autonomist groups, had its basis in the middle class among artisans and intellectuals, and did not promote class struggle. The *Folkspartey* adhered to Dubnow's concept of Diaspora nationalism. It called for the democratization of Russia and its transformation into a federation of nationalities. In this framework, national personal autonomy was to become a cornerstone of the new polity. During the First World War, the party even proposed the creation of a worldwide union of nationalities instead of a League of Nations.[53]

Situated in between Zionism, Diaspora nationalism, and socialism, the Labor Zionist movement also included autonomist ideas in its program. In 1906, the movement's principle theorist, Ber Borochov (1881–1917), founded the Jewish Social Democratic Workers Party – *Po'ale Ẓiyon* in Russia. The party fused aspects of Jewish nationalism with Marxist theory, while rejecting both territorialism and assimilation. According to Borochov, the economic conditions of Jewish life necessitated mass migration and the concentration of the Jews in Palestine. There, they could transform into proletarians and join the class struggle. Nevertheless, *Po'ale Ẓiyon* adopted the call for national personal autonomy and advocated for civil and national rights in multinational states parallel to the envisioned creation of a territorial base of the Jews in Ottoman Palestine.[54]

In any case, Jewish political activism in the Russian Empire was met with considerable repression. In 1903, the Zionists, just like the *Bund*, were declared illegal. Under such conditions, Russian Jewish politics focused on

52 Roni Gechtman, Yidisher sotsyalizm. The Origins and Contents of the Jewish Labor Bund's National Program, PhD dissertation, New York University, 2005, 60–67, 147–149, 154–156. Jonathan Frankel, Prophecy and Politics. Socialism, Nationalism, and the Russian Jews, 1862–1917, Cambridge et al. 1984, 210–257; Joshua Zimmerman, Poles, Jews and the Politics of Nationality. The Bund and the Polish Socialist Party in Late Tsarist Russia, 1892–1914, Madison, Wisc., 2004, 123.

53 On Dubnow and the *Folkspartey* in general, see Anke Hilbrenner, Diaspora-Nationalismus. Zur Geschichtskonstruktion Simon Dubnows, Göttingen 2007.

54 Matityahu Mintz, Ber Borokhov. Ha-ma'agal ha-rishon, 1900–1906 [Ber Borochov. The First Circle, 1900–1906], Tel Aviv 1976, 318–327; Hayim Fineman, Poale Zionism. An Outline of Its Aims and Institutions, New York 1918.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ideological debates in which autonomy was one of the central issues. However, the confinement to theoretical disputes hindered efforts to build pragmatic alliances among the parties. Nevertheless, despite the different preconditions, Jewish intellectuals and political activists in both Austria-Hungary and Russia adopted ideas of autonomy at around the same time with the same political objective: to prevent the hegemony of one national group over the other. They envisioned that autonomy would provide equal opportunities for every citizen and the independent cultural development of each collective.[55]

3. The Collapse of the Russian Empire and the Inception of Jewish National Councils

The First World War brought massive havoc to the Jews of Russia, but it also had a catalytic effect on the politics of Jewish autonomy. As the fighting primarily raged in those regions that formed the Pale of Settlement, the Jewish population not only suffered from the large-scale devastation caused by the war; it was also subjected to an antisemitic campaign waged by the Russian military, which accused them of disloyalty, espionage, and treason. As a result, Jews faced widespread violence, dispossession, and military deportation. This contributed to further disillusionment among many Jews with the Czarist authorities.[56] The Russian government left the responsibility of providing aid to the Jews in the war zone to Jewish relief organizations, which subsequently gained considerable independence and support in the course of the war. Their structures evolved to foreshadow forms of self-government. Against this background, Jewish intellectuals and political activists increased their demands for civic equality and collective rights.

The February Revolution of 1917 signaled the collapse of a centuries-old order and raised expectations for the establishment of a democratic Russian Federation. Jewish nationalists hoped that a framework for autonomy would emerge in a decentralized and democratic Russian state that would include the territories of the Pale of Settlement. Therefore, they began to work toward the creation of a Jewish national representation. However, the expectations

55 Frankel, Prophecy and Politics, 134–257; idem, Crisis, Revolution, and Russian Jews, Cambridge 2009, 57–71.

56 Eric Lohr, The Russian Army and the Jews. Mass Deportation, Hostages, and Violence during World War I, in: Russian Review 60 (2001), no. 3, 404–419; Dubnow, Geschichte eines jüdischen Soldaten.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

for the development of autonomy in a democratic Russia were shattered after the October Revolution, which became the starting point of a civil war that raged with particular intensity in those areas where the majority of Jews resided. In an environment of uncertainty and violence, Jewish activists nevertheless pushed for the formation of a representative body. Against all odds and originally intended as an interim vehicle, Jewish parties and cultural organizations formed the Provisional *Yevreyskiy natsional'nyy sovet* (Jewish National Council) in Petrograd in March 1918.

The Russian revolutions and the civil war also had dramatic consquences for the Jews in Ukraine. From early 1917, they found themselves in a complex mixture of promises and menaces. Following the October Revolution, Ukrainian Jewry experienced a period of rapidly changing regimes and widespread anti-Jewish violence. Yet these years were paradoxically the period in which Jewish political achievements reached unprecedented heights: Jewish politicians joined the Ukrainian government, the constitution guaranteed national personal autonomy, and a Jewish national council was established in October 1917.

The program of Jewish autonomy and the organizational structure of its organs in Ukraine subsequently served as a role model for Jewries throughout Eastern and East-Central Europe. It also inspired the Zionist Organization in its plans to influence the postwar order: in October 1918, the Copenhagen Office of the Zionist Organization issued its demands to an upcoming peace conference on behalf of the Jewish people in a document, which became known as the Copenhagen Manifesto (Document 87). It encouraged the scattered Zionist federations throughout Europe to express their demands in the same spirit, on behalf of each local Jewry. In addition, the Zionist Organization planned a conference of Jewish national councils and Zionist federations to take place in neutral Switzerland, at which they would agree on the demands of the Jews of Europe and elect a delegation to present them at the Paris Peace Conference (Document 89).

3.1 Russia

The early days of Jewish trans-regional self-organization date back to the time before the 1917 Russian revolutions. In 1915, members of the Petrograd intelligentsia, bankers, and philanthropists formed a relief organization in order to mobilize medical and social aid for the many Jews affected by the war. It became known as *Yevreyskiy komitet pomoshchi zhertvam voyny* (Jewish Committee for the Relief of War Victims; YEKOPO). YEKOPO was able to mobilize support not only within the Jewish society, but also from the

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Russian government. Soon, it reached a level of operational freedom that was unknown prior to the war. It took over various Jewish communal tasks and built a social welfare infrastructure with approval from the state. Alongside donations from Western Jewish institutions and private funds, it received significant state funding from March 1916. Russian authorities thereby accepted YEKOPO as the central Jewish agency providing assistance to Russian Jewry. This semi-official inclusion in the state aid and assistance program turned YEKOPO into a forerunner of Jewish self-government. It further entrenched the sense of national consciousness, reinforced political activism, and thus contributed to bringing a Jewish nation into existence.[57]

While YEKOPO had already developed into a Jewish proto-administration, even resembling a "parastatal complex,"[58] it was the February Revolution that opened up further avenues for achieving forms of autonomy. The year 1917 marked a milestone in Russian Jewish history. With the formation of the Russian Provisional Government in March, all social, religious, and national restrictions were lifted and Jewish political and cultural life flourished.[59] Mass rallies in Russian cities campaigned for the All-Russian Constituent Assembly that was to replace the Provisional Government, draft a new constitution, and transform the old Czarist state and administrative structure.

Jewish parties and representatives of Jewish communal organizations joined the struggle for a democratic and federal Russia. They envisioned the convention of an All-Russian Jewish congress, which was to present the demands of Russian Jewry to the All-Russian Constituent Assembly and serve as the foundation of Jewish self-government.[60] This initiative was part of the

57 Mara Sverdlova, 'Ha-va'ad ha-yehudi le-ezrat nifge ha-milkḥamah' (YEKOPO) be-Rusiyah, 1914–1916 ['The Jewish Committee for the Relief of War Victims' (YEKOPO) in Russia, 1914–1916], in: Yahadut zemanenu [Contemporary Jewry] 4 (1984), 269–288; Steven J. Zipperstein, The Politics of Relief. The Transformation of Russian Jewish Communal Life During the First World War, in: Studies in Contemporary Jewry 4 (1988), 22–40.

58 Rabinovitch, Jewish Rights, National Rites, 169. For this term, see Peter Holquist, Making War, Forging Revolution. Russia's Continuum of Crisis, 1914–1921, Cambridge, Mass., 2002, 4. Holquist borrowed the term from Michael Geyer, The Stigma of Violence, Nationalism and War in Twentieth-Century Germany, in: German Studies Review 15 (1992), 75–110, here 84.

59 Vladmir Levin, February Revolution, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 581–583.

60 Janowsky, The Jews and Minority Rights, 212–225; Mordechai Altshuler, Ha-nisayon le-argen kinus klal-yehudi be-Rusiyah aḥar ha-mahpekhah [The Attempt to Organize an All-Jewish Congress in Russia after the Revolution], in: He-avar [The Past] 12 (1969), 75–89; Zvi Y. Gitelman, Jewish Nationality and Soviet Politics. The Jewish

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

international Jewish congress movement that had emerged in the United States before the First World War. It aimed to create democratically elected bodies that represented the Jewries of each country with one voice. In the United States, the Zionist Organization of America and other Jewish groups already engaged in the process of establishing an American Jewish Congress to represent all strata of American Jewry, especially the masses of Eastern European immigrants. It stood in opposition to the institutions of the old Jewish leadership, which lacked democratic legitimation. In the course of the First World War, the idea of a Jewish congress took hold among Jewish activists in several countries as a way to voice Jewish demands in the expected peace negotiations. After the idea was taken up in post-revolutionary Russia, it was also adopted in Austria, Ukraine, Poland, and elsewhere.[61]

In order to prepare for the All-Russian Jewish congress, members of the various Jewish political parties, groups, and communal organizations convened in Petrograd in March and April 1917. From the onset, the discussions were dominated by the differences of the two largest Jewish parties, the *Bund* and the Zionists. They struggled over the congress's agenda, the extent of the desired autonomy, and if Jewish rights were to be demanded for Palestine and further countries beyond the Russian Empire. Members of the *Folkspartey* and the liberal *Yidishe folksgrupe* (Jewish People's Group) mediated between the two factions. They eventually achieved a compromise: the congress would address the question of guaranteed rights and autonomy for the Jews in independent Poland, Palestine, and Romania, while in order to win support from the *Bund*, Palestine would be addressed only as part of the universal plight of Jews outside Russia (Document 1).[62]

Sections of the CPSU, 1917–1930, Princeton, N.J., 1972, 77–81; Simon Rabinovitch, Russian Jewry Goes to the Polls. An Analysis of Jewish Voting in the All-Russian Constituent Assembly Elections of 1917, in: East European Jewish Affairs 39 (2009), 205–225; Rabinovitch, Jewish Rights, National Rites, 224–231.

61 David Engel, American Jewish Congress, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 1, Leiden/Boston, Mass., 2017, 67–77; David Rechter, Autonomy and Its Discontents: The Austrian Jewish Congress Movement, 1917–1918, in: Studies in Contemporary Jewry 12 (1996), 161–184.

62 See also Rabinovitch, Jewish Rights, National Rites, 224 f.; Altshuler, Ha-nisayon le-argen kinus klal-yehudi, 77–83; Rafaeli (Tsentsiper), Ve'idot arẓiyot shel ẓiyone Rusiah, 224–231; Arye Gelbard, Bi-s'arat ha-yamim. Ha-"Bund" ha-rusi be-itot mahpekha [In Stormy Days. The Russian "Bund" in the Era of Revolution], Tel Aviv 1987, 205–223; Joshua Meyers, To Dance at Two Weddings. Jews, Nationalism, and the Left in Revolutionary Russia, PhD Dissertation, Stanford University, 2018, 235–258.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The elections to the All-Russian Jewish congress were initially scheduled for December 1917, but had to be postponed until January 1918 due to several unforeseen developments. The Petrograd riots and the October Revolution disrupted rail traffic between Moscow and Petrograd, the Volga, Siberia, and the Caucasus. In the west, parts of former Russian territory were still under German occupation. Eventually, Ukraine seceded from Soviet Russia in reaction to the Bolshevik takeover, which resulted in the largest Jewish population in territories under former Russian rule being unable to participate in the planned elections.

The policy of the new Bolshevik regime toward different nationalities was ambiguous. In 1913, the party had recognized the right of nations to self-determination. Vladimir Lenin and Joseph Stalin supported forms of self-governance and regional autonomy, though for Stalin, this was a pragmatic move to secure the minorities' support. However, the Bolsheviks envisioned autonomy only for populations bound to a specific territory and therefore did not include the Jews in their deliberations about national minorities. This was a major difference between Lenin and the *Bund*, which was associated with the Mensheviks, demanded cultural autonomy, and unanimously rejected the Bolshevik uprising in October 1917.[63]

Despite the October Revolution, the Zionists gained momentum. The British Balfour Declaration of 2 November 1917 pledged support for the establishment of a Jewish national home in Palestine, which was regarded as a significant achievement of the Zionist movement. In the elections to the boards of the Jewish communities held in Moscow, Petrograd, and other cities in December 1917, the Zionists won the majority in most places. This trend continued when the elections to the Jewish congress were finally held in January 1918. The Zionists secured the majority of the seats, obtaining well over double the number of votes than those received by the socialist Jewish parties *Bund*, *Fareynikte*, and *Po'ale Ẓiyon* combined (Document 1). In any case, as the All-Russian Constituent Assembly was dissolved by the Bolsheviks after its first session, the Jewish voice could not be brought before it. Therefore, the Jewish congress was postponed.

In order to be able to act and respond to the political developments, the delegates of the Jewish congress, together with the central committees of the Zionists, the Orthodox *Aḥdut Yisra'el* (Unity of Israel), the *Folkspartey*, *Po'ale Ẓiyon*, and the *Fareynikte*, established the Provisional Jewish National

63 Mordechai Altshuler, The Attitude of the Communist Party of Russia to Jewish National Survival, 1918–1930, in: YIVO Annual of Jewish Social Science 14 (1969), 68–86, here 72 f.; Gitelman, Jewish Nationality and Soviet Politics, 92–97.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Council in Petrograd on 24 March 1918. It was comprised of seventy members according to the results of the elections in January 1918: twenty-eight Zionists, twelve members of *Aḥdut Yisra'el*, eight from the *Folkspartey*, eight from *Po'ale Ẓiyon*, seven from the *Fareynikte*, and seven from the *Folksgrupe* (Document 2). The Jewish National Council declared itself to represent Russian Jewry as a whole and act on behalf of its interests, which caused dissent due to the dominant coalition of Zionists and *Aḥdut Yisra'el*.

The opposition against the Jewish National Council was manifold. The *Bund* refused to join the council because it feared a predominance of the Zionists and *Aḥdut Yisra'el*. Its struggle against Zionism reached back to the party's early years. However, the decision to boycott the Jewish National Council was influenced by Bolshevik polemics that labeled the *Bund* as a nationalist party. Therefore, it felt the need to distance itself even more from all signs of nationalism.[64] But opposition to the Jewish National Council also came from other directions. On 30 June 1918, delegates representing more than forty Jewish communities in Russia convened in Moscow and established the *Tsentral'noe upravlenie yevreyskikh obshchin v Rossii* (Central Council of Jewish Communities in Russia) or *Tsevaad*. The members of the Jewish National Council in Petrograd were divided about the new institution. While the representatives of the *Folkspartey* proposed that the Jewish National Council should join *Tsevaad*, the Zionists opposed this suggestion. As a result, members of the socialist Jewish parties and the *Folkspartey* withdrew from the Jewish National Council, thereby instigating its dissolution.

Thus, the Jewish National Council in Petrograd was short-lived. It was shaped by the rivalry between the Zionists and the socialist Jewish parties. This rivalry was fueled by the fact that the Bolsheviks opposed the formation of Jewish councils as a Zionist-dominated venture, just as they had rejected the Bundist struggle for autonomy. With the consolidation of Bolshevik rule, Jewish activists increasingly risked detention and many eventually emigrated to Palestine or the United States. The socialist and social democratic opposition was eliminated through attrition or was simply declared dissolved.[65]

---

64 Gitelman, Jewish Nationality and Soviet Politics, 36–42.

65 Frankel, Prophecy and Politics, 227–246; Altshuler, The Attitude of the Communist Party; Gelbard, Bi-s'arat ha-yamim; Meyers, To Dance at Two Weddings; Gechtman, Yidisher sotsializm, 179–225; Gitelman, Jewish Nationality and Soviet Politics, 151–232; Mordechai Altshuler, Ha-yevsekẓiah bi-Vrit ha-Mo'aẓot, 1918–1930. Ben le'umanut le-komunizm [The Yevsektsiya in the Soviet Union 1918–1930. Between Nationalism and Communism], Tel Aviv 1980, 42–90.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The Bolshevik attitude toward Yiddish culture was different, but remained ambivalent. In order to translate communist propaganda into Yiddish and foster a proletarian culture among Jews, the Bolshevik government created its own Jewish institutions. One was the provisional *Yevreyskiy komissariat* (Jewish Commissariat; YEVKOM) in the frame of the Nationalities Commissariat, which was founded in January 1918 with a budget for publishing pro-Soviet newspapers and brochures in Yiddish. In 1919, YEVKOM was ordered to liquidate the *Tsevaad* in Moscow.[66]

3.2 Ukraine

In the wake of the February Revolution, the nascent Ukrainian national movement that had previously been suppressed by the Czarist regime gained momentum. On 17 March 1917, the liberal *Tovarystvo ukrainskykh postupovtsiv* (Society of Ukrainian Progressionists) and the *Ukrainska sotsiial-demokratychna robitnycha partiia* (Ukrainian Social Democratic Workers' Party) created the *Tsentralna rada* (Central Rada) as a national council in Kiev. This institution was established parallel to the formation of the Russian Provisional Government in Petrograd and the Workers' and Soldiers' Council. Soon, the newly created *Ukrainska partiia sotsiialistiv-revoliutsioneriv* (Ukrainian Socialist-Revolutionary Party) joined the Central Rada, which thus united all major Ukrainian parties in one institution. The Rada immediately gained support from the Ukrainian population. A Ukrainian National Congress affirmed its leadership and various organizations sent their delegates to it.

The Rada's mostly moderate leftist nationalists initially aimed at autonomy under a federal Russian state. However, as they realized the limitations of the power of the Provisional Government in Petrograd, the Central Rada proclaimed itself in its First Universal (legal proclamation) of 23 June 1917 as the highest political authority in Ukraine, demanded cultural autonomy, and created a General Secretariat as its executive body. This brought Kiev into conflict with the Russian Provisional Government, which held on to the idea of an undivided Russia and had no intention of granting autonomy to its regions before the constituent assembly decided on the structure of the state.

66 Gitelman, Jewish Nationality and Soviet Politics, 105–148; Matityahu Mintz, Distresses, Hopes, and Despair of Jews in Soviet Russia, Tel Aviv 2015, 91–104 [Hebr.].

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

However, weakened by the ongoing war, it temporarily recognized the Central Rada as its representative in Ukraine.[67]

The majority of the Jewish political leadership in Ukraine initially supported the idea of a Russian Federation and remained loyal to the Provisional Government in Petrograd. They welcomed the liberal constitutional process initiated by the February Revolution and believed that a democratic, federal Russia would allow for Jewish collective rights. Their focus on a united Russia reflected their orientation toward multinational states, which included diverse populations and would therefore be open to forms of autonomy that would prevent the hegemony of any national group. Thus, most of the Jewish parties reacted only slowly to the local developments. Their main question was how Jews in regions that declared territorial autonomy or independence could relate to Russian and Ukrainian politics and whether they should act as a part of Russian Jewry in general.[68]

During the first half of 1917, the Zionist leadership in Ukraine failed to assess the situation, stayed oriented toward Petrograd, and did not react to the local developments. The same was true for the *Bund*. Although it did not ignore the regional political developments, the party was politically and organizationally connected to the Mensheviks and continued to support social and national reforms initiated by the central Russian government.[69] The *Fareynikte*, in contrast, soon realized the growing power of Kiev as an arena of democratization and politicization. Following the Central Powers' occupation of vast areas of the former Pale of Settlement, 70 percent of Russian Jewry now lived in Ukraine, and Kiev became a central place for Jewish cultural and political public life. Soon, the *Fareynikte* established channels of communication with the leadership of the Ukrainian Social Democratic and Social Revolutionary parties.

In the summer of 1917, the Ukrainian leadership paved the way for integrating the Jews into the political fabric of Ukraine. In the negotiations

67 Orest Subtelny, Ukraine. A History, Toronto/London/Buffalo, N. Y., ^{4}2009, 345–348; Serhy Yekelchyk, Ukraine. Birth of a Modern Nation, Oxford 2007, 67–84; Wolodymyr Stojko, Ukrainian National Aspirations and the Russian Provisional Government, in: Taras Hunczak (ed.), The Ukraine, 1917–1921. A Study in Revolution, Cambridge 1977, 4–32.

68 Abramson, A Prayer for the Government, 34.

69 Matityahu Mintz, Kiev Zionists and the Ukrainian National Movement, in: Howard Aster/Peter J. Potichnyj (eds.), Ukrainian-Jewish Relations in Historical Perspective, Edmonton ^{2}1990, 247–261; Moyshe Rafes, Dva goda revolyutsii na Ukraine. Evolyutsiya i raskol "Bunda" [Two Years of Revolution in Ukraine. Evolution and Split within the "Bund"], Moscow 1920, 26–43; Gelbard, Bi-s'arat ha-yamim, 154–178.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

between the Central Rada in Kiev and the Russian Provisional Government in Petrograd, both sides regarded the inclusion of minorities – mainly Russians, Poles, and Jews – as crucial to the formation of a political coalition. The Russian Provisional Government, on the one hand, aimed to prevent the region from seceding and hoped that the integration of minorities into the Ukrainian executive would contribute toward this goal by showing the multinational character of the new Russian Federation. The Central Rada, on the other, sought support among the minorities in its struggle for autonomy.[70]

As a result of these negotiations, the Provisional Government in Petrograd recognized the autonomy of Ukraine and its temporary government, which was proclaimed in the Second Universal on 16 July 1917. One of its innovations was the establishment of a Secretariat of Nationality Affairs as one of the fourteen secretariats that formed the government. Its task was to protect and ensure the rights of minorities, mediate conflicts between nationalities, and allow each minority the free development of its cultural life. The Secretariat of Nationality Affairs was headed by a general secretary and was to have three vice-secretaries representing the Russian, Polish, and Jewish populations in Ukraine.[71]

The historian and liberal politician Oleksandr Shulhyn (1889–1960) was appointed head of the Secretariat of Nationality Affairs, while the Vice-Secretariat of Jewish Affairs was led by the lawyer Moyshe Zilberfarb (1876–1934) of the *Fareynikte*. Zilberfarb soon became instrumental in shaping the work of the new Secretariat of Nationality Affairs. He drafted the instructions regulating the competencies of the vice-secretaries and their domain of activity. The vice-secretaries could now take part in the decision-making process of the General Secretariat and vote on national matters.[72] Their appointment depended on the approval of the *Mala rada* (Small Rada), the Central Executive Committee of the Central Rada, which was formed in June 1917, because the Central Rada with its more than 800 members had become inefficient.

70 Matityahu Mintz, The Secretariat of Internationality Affairs (Sekretariiat mizhnatsional'nykh sprav) of the Ukrainian General Secretariat (1917–1918), in: Harvard Ukrainian Studies 6 (1982), no. 1, 25–42, here 28.

71 Ibid., 30–33; Abramson, A Prayer for the Government, 54; Moyshe Zilberfarb, Dos idishe ministeryum un di idishe avtonomye in Ukrayne. A bletl geshikhte [The Jewish Ministry and Jewish Autonomy in Ukraine. A Page in History], Kiev 1918, 1 (= Moses Silberfarb, The Jewish Ministry and Jewish National Autonomy in Ukraine, New York 1993).

72 Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 1–20.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The new Ukrainian government also allowed each minority to establish its own national council. Initially, the national councils were expected only to have an advisory role and were granted no powers. As Vice-Secretary of Jewish Affairs, Zilberfarb summoned the representatives from each of the Jewish parties in order to create a Jewish national council in the fall of 1917. He sent invitations to the the three Jewish socialist parties, the *Bund*, the *Fareynikte*, and *Po'ale Ẓiyon*, as well as to the *Folkspartey* and the Zionists, but not to *Aḥdut Yisra'el*, since all other parties agreed to exclude the religious party. The parties in the Jewish National Council were each allotted five seats based on the principle of parity. Since the Russian Provisional Government and the Ukrainian Central Rada had agreed that the nature of Ukrainian autonomy had to be determined by the All-Russian Constituent Assembly, no elections for the institutions of the Ukrainian government could be held beforehand. This caused disagreements regarding legitimate representation. The Zionists claimed they were the strongest political party among the Jews, whereas the socialists, represented by several parties, each holding five seats, formed the majority within the council. In consequence, the Zionists boycotted the council and would only send an observer to its meetings.[73]

The first meeting of the Provisional Jewish National Council in Kiev took place as a festive event on the evening of 14 October 1917 in the Great Hall of the Pedagogical Museum, which had become the hub of the Ukrainian establishment. In his opening speech, Zilberfarb argued for the legitimacy of the Vice-Secretariat of Jewish Affairs, connected its idea to the Jewish past, and laid out the national council's tasks: democratize the Jewish community, work toward the recognition of the Yiddish language, and modernize the Jewish school system (Document 3). In the following meeting, the Jewish National Council inculded these tasks into its statutes (Document 4).

The Jewish National Council in Kiev was firmly oriented to institutionalize Jewish autonomy, but it immediately faced very different challenges. As the Russian army disintegrated in the summer and fall of 1917, millions of soldiers from the southwestern and Romanian fronts began marauding through Ukraine. Russian propaganda during the war had branded Jews as potential enemies and spies. Heavily armed and disillusioned, many soldiers now blamed the Jews for their defeat and instigated pogroms in western Ukraine. At the same time, antisemitic sentiments grew among Ukrainian

73 Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 4–6; Meir Grossman et al. (eds.), Di idishe avtonomye un der natsyonaler sekretaryat in Ukrayne. Materyaln un dokumentn [Jewish Autonomy and the National Secretariat in Ukraine. Materials and Documents], Kiev 1920, 20–34.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

nationalists.[74] Especially after the October Revolution, Jews were increasingly identified with Bolshevism, while at the same time being accused of siding with Poles and Russians. The Central Rada was largely unable to stop the anti-Jewish atrocities that occurred in November and December 1917, because the politicians were young and mostly inexperienced, and the Social Democrats and Socialist Revolutionaries were preoccupied with internal struggles. In addition, the Jewish National Council, as an unproven and unknown institution, did not have the resources to prevent anti-Jewish violence. As the minutes of the fourth meeting of the Jewish National Council on 18 November 1917 indicate, it merely decided to "address the Jewish population with a call for calm" and to demand a similar proclamation from the Secretariat of Nationality Affairs (Document 5).[75]

The disintegration of the Russian army presented the Jewish National Council with another challenge: since the February Revolution, Ukrainian nationalists had been calling for the formation of a Ukrainian military. At the same time, a grassroots initiative among Ukrainian soldiers to create Ukrainian military units evolved into a demand to establish units composed entirely of ethnic Ukrainians. With the demobilization of the Russian army, entire regiments in which a nationalist ideology prevailed came under the control of the Ukrainian government. Russians, Poles, and Jews either refused to join these units or were purged from them.[76] Against the background of the ongoing pogroms, the Jewish National Council discussed the creation of Jewish armed units to combat anti-Jewish violence. Ultimately, however, it demanded the organization of the Ukrainian army on a territorial basis and the integration of Jewish soldiers (Documents 6 and 7). In any case, these

---

74 Anonymous, Fun yudishen leben in Ukrayna un Rusland: Afitsyeze antisemitishe agitatsye in Kiev [On Jewish Life in Ukraine and Russia: Official Antisemitic Agitation in Kiev], in: Der moment [The Moment], 27 June 1918, 2.

75 Elias Tcherikower, Antisemitizm un pogromen in Ukrayne 1917–1918. Tsu der geshikhte fun ukraynish-yidishe batsihungen [Antisemitism and Pogroms in Ukraine 1917–1918. On the History of Ukrainian-Jewish Relations], Berlin 1923.; Abramson, A Prayer for the Government, 80 f.; Subtelny, Ukraine, 347 f.; Giuseppe Motta, Anti-Jewish Violence and Ukrainian Nation-Building. The Jewish Communities in the Documents of the Joint Distribution Commitee, in : Nordost-Archiv 31 (2022), 83–100; Irina Astashkevich, Gendered Violence. Jewish Women in the Pogroms of 1917 to 1921, Boston, Mass., 2018, 7 f.

76 Pavlo Khrystiuk, Zamitky i materialii do istorii Ukrains'koi revoliutsii 1917–1920 [Writings and Materials on the History of the Ukrainian Revolution 1917–1920], vol. 1, Vienna 1921, 23; Matityahu Mintz, The Recruitment of Jews for Ukrainian National Units in 1917, as Reflected in the Minutes of the Provisional Jewish National Council, in: Jews and Jewish Topics in the Soviet Union and Eastern Europe 12 (Fall 1990), 5–21.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

decisions did not prove to be effective. Between December 1917 and February 1918, no Jewish soldiers were integrated into Ukrainian units.[77]

While these attempts to contain antisemitic violence only met with limited success, the council's efforts toward the democratization of the Jewish communities developed much more favorably. In the fall of 1917, the Vice-Secretariat of Jewish Affairs drafted a law on the establishment of Jewish community boards and its elections through universal, free, direct, and secret balloting. The law stipulated that every city, town, and village with a Jewish population should nominate a committee with representatives from all local Jewish parties, which would be charged with organizing elections. Granting all citizens who considered themselves to be members of the Jewish nation the right to vote for the community boards, it established a framework in which the Jewish community was transformed from a religious body into a national body. After passing the Jewish National Council and the General Secretariat, the law was approved by the Central Rada on 15 December.[78]

The Bolshevik takeover of Russia on 7 November 1917 overshadowed these initiatives. The Central Rada initially collaborated with the new regime, but soon moved toward strengthening Ukrainian autonomy and issued the Third Universal on 20 November. It proclaimed the formation of the Ukrainian National Republic within a federated Russia, to be governed by the Central Rada and its General Secretariat until the convocation of a Ukrainian constituent assembly. The Bolsheviks, however, were eager to gain control of Ukraine. After an attempt to seize power through the convocation of an All-Ukrainian Council of Soviets failed, they founded a Soviet Republic in Kharkov, and the Red Army invaded Ukraine in December. Bolshevik uprisings in the cities supported the war. The conflict placed the Jewish politicians in an ambiguous situation. The Third Universal, from a Jewish perspective, raised concerns about the consequences of secession from Russia. In addition, German and Austro-Hungarian armies threatened from the south and west, while the Bolsheviks approached from the north and east. Within the shrinking Ukrainian territory, a nationalist atmosphere with antisemitic overtones increased in the winter of 1917/1918.[79]

77 Mintz, The Recruitment of Jews for Ukrainian National Units in 1917, 12 f; Rafes, Dva goda revolyutsii na Ukraine, 61.

78 Gitelman, Jewish Nationality and Soviet Politics, 78; Michael Beizer, The Jews of Leningrad 1917–1939. National Life and Sovietization, Jerusalem 2005, 50 [Hebr.]; Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 30–32; Abramson, A Prayer for the Government, 75.

79 Subtelny, Ukraine, 348–352; Yaroslav Bilinsky, The Communist Take-Over of the Ukraine, in: Hunczak (ed.), The Ukraine, 1917–1921, 104–127; Motta, Anti-Jewish Violence and Ukrainian Nation-Building, 83–100.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Astonishingly, the scope of Jewish autonomy expanded despite the civil war. As the Ukrainian administration moved toward statehood after the Third Universal, it transformed its institutions: the Secretariat of Nationality Affairs was renamed the Ministry of Foreign Affairs, the Vice-Secretariat of Jewish Affairs became a separate office known as the Secretariat of Jewish Affairs, and Zilberfarb joined the government as an equal member of the General Secretariat of Ukraine.[80] Therefore, national autonomy had to be placed on a new legislative basis and the Third Universal called for a law defining and regulating it. The Secretariat of Jewish Affairs worked out a first draft, probably in conjunction with the Secretariat of Polish Affairs. This draft was discussed by the Jewish National Council (Document 8).[81]

The Central Rada passed the law on national personal autonomy on 22 January 1918. It granted autonomy to all national minorities in Ukraine under the sole condition that 10,000 citizens from each minority would notify the General Court of their desire to constitute a national union. Because the Russians, Jews, and Poles had already expressed their intentions in this regard, they were exempt from this formality. A constituent assembly of each national union would determine the extent of autonomy. Its institutions were granted the right to impose taxes and were also given legislative powers. Furthermore, a proportion of the national budget would be allocated to each national union based on the size of its population. Finally, the law stipulated that the national councils would serve as the supreme executive bodies of each national union. In effect, it elevated the national councils, which had previously had only an advisory role, to the highest executive bodies and the center of national politics.[82]

80 Abramson, A Prayer for the Government, 65–67; Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 41 f.

81 According to Zilberfarb, the Secretariat of Jewish Affairs was appointed to draft the law (Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 50), while Jabłoński states that this was the responsibility of the Secretariat of Polish Affairs (Henryk Jabłoński, Pisma wybrane. Z rozważań o II Rzeczypospolitej [Selected Writings. Reflections on the Second Polish Republic], Wrocław, 1987, 92). The Yiddish newspaper *Der telegraf* mentioned that both secretariats were jointly responsible for it: Anonymous, Yidisher natsyonal rat [Jewish National Council], in: Der telegraf [The Telegraph], 6 December 1917, 4.

82 See the draft of the law and the final law in Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, appendix 75–82. For an English translation, see Walter Dushnyck (ed.), Ukrainians and Jews. Articles, Testimonies, Letters and Official Documents Dealing with Interrelations of Ukrainians and Jews in the Past and Present, New York 1966, 154–156.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

On 22 January 1918, the Central Rada not only approved the law on national personal autonomy, but also issued its Fourth Universal, in which Ukraine officially declared its independence. With the secession from Russia, Jewish-Ukrainian relations in the Rada began to deteriorate. Except for the revolutionary faction of the Polish Socialist Party, none of the national minorities adopted the Fourth Universal. Some voted against it, while others abstained. This was the first time that Jewish representatives in the Small Rada did not officially side with the Ukrainian majority. Ukrainian politicians were disappointed that the Jewish parties did not want to share the responsibility for a break with Russia. Especially since they approved the law on national personal autonomy on the same day, Ukrainian members of the Rada had expected Jewish politicians to support their aspirations for independence.[83] When antisemitic attacks occurred outside the Rada, the principal Ukrainian Zionist journal, *Der Telegraf*, noted that the short Jewish-Ukrainian honeymoon was over and that Ukrainians were resorting to antisemitism.[84] The influential Zionist weekly *Rassvet* also distanced itself from Ukrainian liberalism and suggested that the Rada had embraced national autonomy merely on tactical grounds in order to mobilize Jewish support in fighting the Bolsheviks.[85]

Nevertheless, following the law on national personal autonomy and the Fourth Universal, the Secretariat for Jewish Affairs was transformed into a ministry of the Ukrainian National Republic and Zilberfarb became Minister of Jewish Affairs. It was the first time that Jews were given such a far-reaching form of self-government as a nation and that a ministry in a government dealt with Jewish affairs only.[86]

However, while the Red Army approached Kiev, the Ukrainian government dissolved after a disagreement between the Social Democrats and the Social Revolutionaries on 29 January 1918. Zilberfarb resigned from his post along with the entire government.[87] The new Ukrainian government, formed by the Socialist Revolutionaries under Vsevolod Holubovych (1885–1939), was unable to prevent the capture of Kiev. On 7 February 1918, the Ukrainian authorities left the city. After moving to Zhytomyr with the remnants of the Ukrainian army, the government fled further westward to Sarny, while the

83 Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 60–62; Ivan L. Rudnytsky, The Fourth Universal and Its Ideological Antecedents, in: Hunczak (ed.), The Ukraine, 1917–1921, 186–219.

84 Anonymous, Tsayt problemen [Current Problems], in: Der telegraf [The Telegraph], 25 January 1918, 17.

85 Zeidman, The Jewish National Autonomy, 56.

86 Abramson, A Prayer for the Government, 65–67.

87 Ibid.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Bolshevik forces advanced further west. In constant retreat, the Ukrainian government sought the protection of the Central Powers. During the negotiations at Brest-Litovsk, where Bolshevik Russia yielded to the peace terms of Germany and Austria-Hungary, the Ukrainians signed a separate treaty with the Central Powers, which granted military protection in exchange for food supplies. Subsequently, the armies of the Central Powers and Ukrainian troops pushed back the Red Army and recaptured Kiev.[88]

Although Jewish politicians had remained in Kiev during the Bolshevik occupation, the Jewish National Council had not met during that period and resumed its meetings only after the Ukrainian government returned to the city on 1 March 1918. Encouraged by the law on national personal autonomy, it now discussed its expansion in order to serve as the supreme executive body of the Jewish national union (Document 9). Moreover, after the government returned to Kiev, it asked the Jewish National Council to nominate a candidate for Minister of Jewish Affairs. The *Folkspartey* suggested Ya'akov Latzky-Bertholdi (1881–1940), who was approved by the Central Rada on 10 April. In the spring of 1918, Latzky-Bertholdi and the Jewish National Council launched initiatives in the field of Jewish education and secured funds for the establishment of a printing press for Jewish schools. The Rada passed a law allowing the foundation of a seminary for Jewish teachers with state funding – a project that the Jewish National Council had already discussed in December. The law on national personal autonomy was included in the Ukrainian constitution, which was approved by the Central Rada on 29 April.[89] This marked the high point of the Ukrainian authorities' support for national autonomy.

The ratification of the constitution also marked the beginning of the end of the Jewish National Council. The administration of the Ukrainian National Republic had proved to be inefficient in providing supplies that were promised to Germany and Austria-Hungary in the separate peace treaty of Brest-Litovsk. Therefore, the Central Powers supported a coup d'etat by the antisocialist and conservative general Pavlo Skoropadsky on the very day of the ratification of the constitution. Skoropadsky established a military government in Kiev and assumed the title of Hetman in order to evoke historical traditions associated with the Cossack rule of the seventeenth and eighteenth centuries. He decided to postpone the election to the Ukrainian constituent

88 Oleh S. Fedyshyn, Germany's Drive to the East and the Ukrainian Revolution 1917–1918, New Brunswick, N. J., 1971, 60–87.

89 Abramson, A Prayer for the Government, 93; Goldelman, Jewish National Autonomy, 62–74.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

assembly, gave himself combined legislative, executive, and judicative powers, and revoked many of the Central Rada's laws.[90]

The Jewish parties did not hide their dissatisfaction with the regime that replaced the Ukrainian National Republic, which had brought them unprecedented autonomy. The *Bund* criticized the Hetmanate as being dedicated to the rule of landowners.[91] The *Fareynikte* pledged its allegiance to the Ukrainian National Republic and emphasized its achievements.[92] The Zionists highlighted the law on national personal autonomy as one of the great accomplishments in Ukraine.[93] On 6 May 1918, the Jewish National Council openly declared that it considered the Hetmanate a danger to Jewish autonomy.[94] Facing the abolishment of the Central Rada and fearing the retraction of the law on national personal autonomy, the Jewish National Council sought to unite all Jewish parties and obtain the support of the entire Jewish population. It enlarged itself, allocated a large share of the seats to the Zionists and included representatives of Orthodox Jewry (Document 10). However, the transformation of the Jewish National Council could not stop the abolishment of the institutions of Jewish autonomy. In May, the new government decided to eliminate the three ministries for national minorities, and in July, it revoked the law on national personal autonomy. Dismantling the ministries, it dismissed their employees and transferred their tasks to the Ministry of the Interior.[95] Even though an informal delegation from the Jewish National Council had met with Prime Minister Fedir Lyzohub (1851–1928) prior to the official announcement, the delegates could not influence the decision (Documents 11 and 12).

The political conditions worsened. While the Jews officially enjoyed equal rights under the Hetmanate and the presence of the German military helped to curtail anti-Jewish violence, antisemitic propaganda increased and Skoropadsky's authorities violated Jewish rights. Numerous communities

---

90 Subtelny, Ukraine, 355 f.

91 Rafes, Dva goda revolyutsii na Ukraine, 90–103.

92 The resolution was reprinted in A[bram] Kirzhnits/M[oyshe] G[rigorevich] Rafes (eds.), Der idisher arbeter. Khrestomatye tsu der geshikhte fun der idischer arbeter, revolutsyonerer un sotsalistisher bavegung in Rusland [The Jewish Worker. Chrestomathy on the History of the Jewish Labor, Revolutionary and Socialist Movement in Russia], vol. 4, Moscow 1928, 208 f.

93 Meir Grossman, Unzer pozitsye [Our Point of View], in: Oyf der vokh [From the Week], 3 May 1918, 4; Tcherikower, Antisemitizm un pogromen, 109 f.

94 YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, Minutes of the Meeting of the Jewish National Council in Kiev, 6 May 1918 [Yidd.], not in this collection.

95 Anonymous, Opgeshaft di yidishe natsyonale avtonomye [Jewish National Autonomy Abolished], in: Oyf der vokh [From the Week], 9–16.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

complained that local authorities had banned community council meetings.[96] Moreover, the Jewish National Council itself came into the crosshairs of the Ukrainian authorities. After repeatedly disturbing and forcefully adjourning one of its meetings in July 1918, Ukrainian and German troops dispersed the Jewish National Council and arrested its speakers (Documents 11 and 12). When the council brought the meeting to a conclusion in a closed session on 22 July, it declared that "the Jewish people will continue to carry on its tireless struggle for national autonomy […] as a struggle on legal grounds, a struggle using all possible legal means."[97]

While the hopes to realize national autonomy under the Hetmanate had been dashed by summer 1918, the preparations for a Jewish national assembly were still under way. Although the Jewish parties in Ukraine had for a long time favored an assembly for all Jews of the former Russian Empire, a separate assembly for Ukrainian Jewry became an option after Ukraine seceded from Russia. As the conditions in spring 1918 were far from ideal for an election, the Jewish National Council discussed convening a pre-parliament with 125 members from the Jewish community councils, which had already been elected in January 1918. Despite the abolition of the Ministry of Jewish Affairs and the dispersion of the Jewish National Council, the preparations for the pre-parliament continued after the coup of Skoropadsky. In August, Jewish representatives obtained a permission to hold the assembly from the Minister of Interior under the condition that it would deal exclusively with internal Jewish matters. Therefore, an organizing committee was formed in September. But as the envisioned date approached, the pre-parliament did not receive permission to convene. However, as the Central Powers were facing defeat in the fall of 1918 and the German army in Ukraine disintegrated, the prospects for a peace conference seemed better than ever. In this situation, the organizing committee decided not to wait for official approval and convened the pre-parliament as the Jewish Provisional National Assembly.[98]

The assembly convened for eight days, from 3 to 11 November 1918. The Zionists and their allies dominated, while the socialists held a minority. The Zionist politician Menachem Ussishkin (1863–1941) was elected chair. His party made sure that Hebrew became an official language of the assembly,

---

96 Anonymous, Dos yidishe lebn oyf Ukrayne [Jewish Life in Ukraine], in: Oyf der vokh [From the Week], 28 June 1918, 21–25.

97 YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, Minutes of the Meeting of the Jewish National Council in Kiev, 22 July 1918 [Yidd.], not in this collection.

98 Grossman et al. (eds.), Di idishe avtonomye un der natsyonaler sekretaryat in Ukrayne, 10–14.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

while a Yiddish translation of the protocol was also made available.[99] The central topics of the assembly were the reinstatement of Jewish autonomy in Ukraine and Jewish demands at the peace conference.[100] Despite the differences between the parties, international guarantees of equal rights for the Jews and the right to national autonomy were demanded across the board. This view reflected the intention to subject Ukrainian sovereignty to a supra-territorial institution. The assembly adopted a resolution on the demands of Ukrainian Jewry to the peace conference, which included the recognition of the Jewish people as a national collective and the granting of national personal autonomy to Jews in all countries where they requested it (Document 13). It called for unrestricted freedom of religion, including the observation of the Sabbath. Furthermore, it demanded the acceptance of the Jewish nation into the League of Nations as an equal member and followed the Zionist proposal to call for an international guarantee that a Jewish national center would be established in Palestine. Thus, the resolution drew on the declaration of Jewish postwar demands disseminated by the Copenhagen Office of the Zionist Organization in late October 1918 (Document 87). The Jewish socialist parties opposed the resolution, but the Zionists proceeded.

When the assembly nominated its delegation to the 1919 Paris Peace Conference in November 1918, the Zionists also exploited their dominance. The *Fareynikte*, *Po'ale Ẓiyon*, the *Folkspartey*, and the *Bund* had agreed to participate in that delegation on the condition that it would be proportionally elected, but the Zionists insisted on a delegation of Zionists and *Aḥdut Yisra'el*. The Provisional National Assembly of Ukrainian Jews closed on 11 November 1918. The next meeting of the Jewish Provisional National Assembly was scheduled to take place three months later.[101]

After the collapse of the Central Powers and the armistice in November 1918, the German military withdrew from the territories of the former Russian Empire, which finally brought down Skoropadsky's regime. The Ukrainian press increasingly began attacking the Hetman as a German puppet, and Ukrainian military units organized and attacked Skorpadsky's army. In a final attempt to keep his power, Skoropadsky appointed a new cabinet composed of Russian monarchists on 14 November 1918 and committed himself to a federation with a future non-Bolshevik Russia in an attempt to

99 YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 2, 74, Minutes of the Provisional Jewish National Assembly in Ukraine, Kiev, 3 November 1918 [Hebr.], not in this collection; CZA, Z3/189, Adolf Pollak, Report from Ukraine, n. d [Ger.].

100 Goldelman, Jewish National Autonomy, 80.

101 Zeidman, The Jewish National Autonomy, 100.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

gain support from anti-Bolshevik Russians, the anticommunist White movement, and the Allied Powers. However, that same day, a Provisional Collegiate Revolutionary State Committee of the Ukrainian People's Republic, the Directorate, was founded under the leadership of Volodymyr Vynnychenko (1880–1951) and Symon Petliura (1879–1926). A large number of partisans supported the Directorate, and regular military units were eager to join their fight. After the Directorate's troops had encircled Kiev, Skoropadsky resigned on 14 December and left the city together with the German forces.[102] A few weeks earlier, amidst the insurrection against Skoropadsky's regime, the Directorate had officially stated that "in Ukraine, all nations are equal" and had pledged to reinstate national autonomy.[103] On 10 December, it renewed the law on national personal autonomy of January 1918 and allowed the first session of the new representative organ of Ukrainian Jewry, which took place on 30 December 1918.[104]

The Soviet-Ukrainian War continued until 1921. By the end of 1918, Jewish autonomy had reached its heights. The establishment of the Secretariat of Jewish Affairs had placed the Jewish community on a new, previously unknown legal footing. This was the first time that Jews had been given such a far-reaching form of self-government and that a ministry in a government had exclusively dealt with Jewish affairs.[105] This development reverberated across Eastern Europe and beyond. For many Jewish observers, the Ukrainian case showed the viability of the autonomist project and served as an inspiration and a model.

4. The Politics of Autonomy from Occupation to Independent Nation-States

While demands for Jewish autonomy shaped Jewish politics in Russia after the February Revolution and were realized in the Ukrainian People's Republic in 1917, the first steps toward its institutionalization were already taken earlier in the First World War. Under the occupation of the Central Powers, concepts of Jewish self-government and national rights evolved in Lithuania and Poland.

102 Subtelny, Ukraine, 358 f.
103 Elias Tcherikower, Di Ukrayner pogromen in yor 1919 [The Pogroms in Ukraine in 1919], New York 1965, 40.
104 Grossman et al. (eds.), Di idishe avtonomye un der natsyonaler sekretaryat in Ukrayne, 258; Goldelman, Jewish National Autonomy, 88–91, 100–112.
105 Abramson, A Prayer for the Government, 65–67.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

In 1915, German Zionists, who presented themselves as the leading voice for the liberation of the Jews of the Russian Empire, met with Polish nationalists in Vienna to discuss the prospects for Jewish autonomy after the war in informal negotiations. In Lithuania, Jewish institutions grew under German occupation and German-Jewish members of the military administration supported Lithuanian Jews in their struggle for equal representation in the organs of the emerging Lithuanian state.

In 1915, German and Austro-Hungarian forces occupied vast areas in the west of the Russian Empire. After the Central Powers broke through Russian lines in southern Galicia, the Czarist forces had to withdraw, leaving Congress Poland, Lithuania, Latvia, and western parts of Belorussia to their enemies. In order to govern the newly acquired territories, Germany and Austria-Hungary divided them into occupational zones. The allied plans split the area of Congress Poland into a German-controlled General Government of Warsaw in the north and an Austrian-controlled General Government of Lublin in the south. In the northeastern territories that formed a stretch extending from Courland on the Baltic Sea to Białystok in the south, the German military set up another occupational zone, the Gebiet des Oberbefehlshabers Ost (abbreviated as Ober Ost). As the name indicated, its highest authority rested not with a civil government, but with the Supreme Commander of All German Forces in the East.

The politics of occupation in these areas aimed at economic exploitation, unleashing sedition and insurrectionary movements against Russia, and creating a positive attitude toward the Central Powers among the population. Thus, German and Austro-Hungarian military and political leaders fueled hopes for the creation of new political entities that would guarantee equal rights and self-governance to a number of minorities. This policy accelerated processes of ethnification, intensified national self-understandings, and created favorable conditions for popularizing national demands. Jewish parties that had adopted an autonomist stance were able to further expand their base and gain popularity. Against this background, negotiations concerning Jewish autonomy occurred as early as 1915, albeit in a framework of imperial and colonial politics.

When the occupation ended with the defeat of the Central Powers in November 1918, Poland and Lithuania emerged as independent nation-states. Despite the diverse populations within their territories, both countries strove for ethnic homogeneity. Jewish activists and organizations struggled with these developments. In their attempts to forge alliances and create their own political representations, they took up the concepts of autonomy that had emerged during the war.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

4.1 Poland

In the years preceding the First World War, relations between Polish nationalists and Jews in Russian Congress Poland had significantly deteriorated. Following the 1912 elections to the Fourth Duma, the right-wing party Narodowa Demokracja (National Democracy) initiated an anti-Jewish boycott movement in response to the defeat of several of its candidates. The National Democrats blamed the Jews of Warsaw for their electoral defeat and called for an economic boycott. The campaign subsequently spread from Warsaw to Łodz and other urban centers and continued through 1913 into early 1914. Despite its economic inefficiency, the boycott worsened the situation for Jews and paved the way for the permanent incorporation of antisemitism into modern Polish political culture.[106] It resulted in a growing atmosphere of animosity toward the Jewish population of Congress Poland, which was home to a multitude of linguistic and religious groups. According to the Russian census of 1897, the Poles in this area formed a majority of 71.9 percent of the total population of about 9.5 million. Jews made up for 13.5 percent, while other significant groups included Lithuanians, Ukrainians, Russians, and Germans, each of whom accounted for between 3 and 5 percent of the total population.[107]

When the German military occupied vast areas of Congress Poland during the First World War, it regarded the Jews as useful in the war effort against Russia and in securing German rule. In order to introduce an efficient administration and dissociate the diverse populations from the former Russian rule, the Germans presented themselves as liberators and promised equal rights. For example, a German leaflet that circulated in 150,000 copies called for legal emancipation from the "Muscovite yoke" and for the cooperation of the local Jewish population with the Central Powers.[108] The Habsburg Empire,

106 Robert Blobaum, The Politics of Antisemitism in the Fin-de-Siècle Warsaw, in: Journal of Modern History 73 (2001), 294–305; Steven D. Corrsin, Warsaw before the First World War: Poles and Jews in the Third City of the Russian Empire, 1880–1919, New York 1989, 89–104; Pascal Tress, Wahlen im Weichselland. Die Nationaldemokraten in Russisch-Polen und die Duma Wahlen 1905–1912, Stuttgart 2007, 361–383; Grzegorz Krzywiec, The Enemy Within. The Anti-Jewish Boycott and Polish Right-Wing Politics in the Early Twentieth Century, in: David Feldman (ed.), Boycotts Past and Present. From the American Revolution to the Campaign to Boycott Israel, Basingstoke 2019, 53–71.

107 Lestschinsky, Dos idishe folk in tsifern, 54.

108 Stephan Lehnstaedt, Imperiale Ordnung statt Germanisierung. Die Mittelmächte in Kongresspolen, 1915–1918, in: Osteuropa 64 (2014), no. 2–4, 221–232; Egmont Zechlin, Die deutsche Politik und die Juden im Ersten Weltkrieg, Göttingen 1969, 116–121.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

in contrast, developed the General Government of Lublin as a Polish territory. The rationale behind this approach were plans to integrate the region into the multinational state as part of a future Austria-Hungary-Poland. If this enlarged state were to emerge out of the war, Poles would gain the wide-ranging autonomy that was already enjoyed by Hungarians – an approach that became known as the "trialist solution" to the so-called Polish question.[109] This imperial path was put forward especially by Austro-Polish politicians, but it also seemed attractive to Jewish nationalists and their aspirations for Jewish autonomy.

These plans for the General Gouvernment of Lublin arose the interest of the German-Jewish Komitee für den Osten (Committee for the East; KfdO), a committee originally founded by prominent German Zionists including Max Bodenheimer, Franz Oppenheimer, and Adolf Friedemann. The KfdO saw itself as an influential body working for the interests of Polish Jews. The first title chosen for the committee in the fall of 1914 was Deutsches Komitee für die Befreiung der russischen Juden (German Committee for the Liberation of Russian Jewry), which displayed an explicit anti-Russian orientation. It presented itself to German politicians as the leading voice on behalf of the Jews of the Russian Empire. Right away, the committee turned to high-ranking representatives of German foreign policy, reached out to advise the occupational authorities on questions pertaining to the Jews, and eagerly emphasized the concurrence of German and Jewish interests in the war against Russia. In this way, these German Zionists sought support for their vision of Eastern Europe based on a multinational buffer state between Russia and Germany in which the Jews could enjoy equal rights and national autonomy.

However, the committee was not undisputed, both in the Zionist Organization and among German politicians. The Zionist Organization dissociated itself from the committee and refused to support it in order to emphasize its official neutrality in the war. After immense criticism of its staunch nationalist rhetoric, the committee tempered its approach, broadened its membership, and changed its name to the Komitee für den Osten. Its more moderate goals were to provide political assistance to Jews in German-occupied Russian territories and to organize Jewish support for the war against Russia. Yet German political and military leaders still treated the KfdO with caution: the German government questioned whether it truly represented the Jewish voice

109 Clifford F. Wargelin, The Austro-Polish Solution: Diplomacy, Politics, and State Building in Wartime Austria-Hungary 1914–1918, in: East European Quarterly 42 (2008), no. 3, 253–273.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

in Germany, while the military was eager not to irritate potential future allies, above all Polish nationalists.[110]

For Polish politicians in the Habsburg Empire, however, the KfdO appeared to be a potential ally for their own plans in Congress Poland. In August 1914, they had formed the Naczelny Komitet Narodowy (Supreme National Committee; NKN) as a political representation of the Polish population of Galicia. This interpartisan alliance brought together conservatives, progressives, democrats, socialists, and national democrats. It supported the war against Russia and advocated for a unification of Congress Poland with Galicia under the leadership of the Habsburg Empire. Within this framework, the NKN strove for national rights and autonomy for as many Poles as possible.[111] On the eve of the German offensive against Russia, the NKN initiated talks with the KfdO concerning Polish-Jewish relations in a future Poland under Habsburg rule. In these discussions, the representatives of the KfdO advocated for regulations that would guarantee Jewish autonomy.

110 Zechlin, Die deutsche Politik und die Juden im Ersten Weltkrieg, 126–138. On the KfdO, see also Max I. Bodenheimer, Prelude to Israel. The Memoirs of Max I. Bodenheimer, ed. by Henriette Hannah Bodenheimer, New York 1963; Max I. Bodenheimer, The Story of the Hindenburg Declaration, in: Herzl Year Book 2 (1959), 56–77; Zosa Szajkowski, The Komitee für den Osten and Zionism, in: Herzl Year Book 7 (1971), 199–240; Jay Ticker, Max I. Bodenheimer, Advocate of Pro-German Zionism at the Beginning of World War I, in: Jewish Social Studies 43 (1981), 11–30; Jehuda Reinharz (ed.), Dokumente zur Geschichte des deutschen Zionismus, 1882–1933, Tübingen 1981, 148–151; Steven E. Aschheim, Eastern Jews, German Jews and Germany's Ostpolitik in the First World War, in: The Leo Baeck Institute Year Book 28 (1983), 355–365; Marcos Silber, Different Nationality, Equal Citizenship! The Efforts to Achieve Autonomy for Polish Jewry during the First World War, Tel Aviv 2014 [Hebr.]; Tobias Grill, "Pioneers of Germanness in the East"? Jewish-German, German, and Slavic Perceptions of East European Jewry during the First World War, in: idem (ed.), Jews and Germans in Eastern Europe. Shared and Comparative Histories, Berlin/Boston, Mass., 2018, 125–159.

111 Konstanty Srokowski, N.K.N. Zarys historji Naczelnego Komitetu narodowego [NKN. An Outline of the History of the Supreme National Committee], Cracow 1923; Wlodzimierz Suleja, Orientacja austro-polska w latach i wojny światowej (do aktu 5 listopada 1916 roku) [Austro-Polish Orientation during the First World War (until the Act of 5 November 1916)], Wrocław 1992, 19–70; Janusz Pajewski, Odbudowa państwa polskiego. 1914–1918 [The Reconstruction of the Polish State. 1914–1918], Poznań 1985, 72–80; Heinz Lemke, Allianz und Rivalität. Die Mittelmächte und Polen im 1. Weltkrieg (bis zur Februarrevolution), Berlin 1977; Jerzy S. Holzer/Jan Molenda, Polska w pierwszej wojnie światowej [Poland during the First World War], Warsaw 1973.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

At a meeting on 6 March 1915, the KfdO agreed to support the NKN's trialist vision and to lobby the German government in favor of this plan. In exchange, the NKN agreed to include provisions for Jewish autonomy in a future Polish constitution. Among them were far-reaching stipulations, which echoed Austromarxist concepts of national personal autonomy (Document 15). The agreement, however, was only valid in the event of Galicia being united with Congress Poland under the leadership of the Habsburg Monarchy. In further exchanges, the Jewish representatives insisted that it would remain valid even if the territorial demands of the Austro-Polish politicians were not met in their entirety, as they doubted that the German government would agree to give all of Congress Poland to the Habsburg Empire. The shortcomings of the agreement were obvious. Whereas the NKN was offering something that would be in its power to provide if a Polish state could be established under Habsburg rule, the Jewish committee had promised to achieve something that was not within its control. However, negotiations continued. The KfdO sought to modify earlier concessions. It insisted that every citizen of a future Polish polity, not only minorities, would have to declare to which national corporation he or she wished to belong, while the NKN had only envisioned this for minorities. The German Zionists advocated for the creation of national curiae in order to ensure equal representation, while the Austro-Polish politicians believed that this would provoke opposition from the Polish national movement (Document 16).

The negotiations showed that neither side was willing to compromise. While the KfdO held on to its plan for a multinational state, the NKN did not see any reason why it should give up Polish primacy. In order to overcome these differences, the KfdO even contacted Karl Renner, who drew up a legal draft for how the future entity should be governed based on the principles of national personal autonomy. However, the central issues of the negotiations could not be resolved. Despite occasional favorable responses from the German administration, the KfdO could not obtain support for a unification of Galicia with Congress Poland under the Habsburg Monarchy. In the summer of 1915, the paths of the two committees parted, and the principles agreed upon were never solidified in a lasting agreement.[112]

112 Marcos Silber, "An Agreement between Poles and Jews Will Not Be in Vain." The Committee for the East and the NKN on National Autonomy for Polish Jewry, in: Jolanta Żyndul (ed.), Parlamentaryzm, Konserwatyzm, Nacjonalizm. Sefer Jowel. Studia ofiarowane Profesorowi Szymonowi Rudnickiemu [Parliamentarism, Conservativism, Nationalism. Sefer Jowel. Studies in Honor of Professor Szymon Rudnicki], Warsaw 2010, 178–212.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

In February 1916, members of the KfdO and influential German rabbis summoned representatives from all segments of Polish Jewry to Warsaw to discuss the creation of an organization that would represent the Jews of Poland as a whole (Document 17). This venture proved difficult from the outset, as a characteristic feature of Polish Jewish politics was that it was highly divided and ideologically split.[113] Although the meeting's participants could not agree on establishment of an interpartisan organization, they did reach a consensus on the pursuit of equal rights and some form of Jewish autonomy. While this remained a mere declaration of intent, it nevertheless represented a notable achievement, as all segments of Polish Jewry concurred on a set of minimal political demands.[114] The integrationists – who were often called assimilationists – Diaspora nationalists, Zionists, socialist workers, and Orthodox shared the objection to forced Polonization and demanded equal rights, autonomy in education, and a choice of language in educational matters. Eventually, they advocated for the creation of a supreme council for national culture that would have authority over education and the cultural development of the Jewish youth.

A few months later, the war shifted the situation in the Polish nationalists' favor. In the summer of 1916, the Central Powers were facing military setbacks on the western and southern frontlines and Romania entered the war on the side of the Entente. Thus, Germany and Austria-Hungary reconsidered their policy toward Poland. To compensate for their losses, both powers supported the establishment of a Polish state in order to gather support from Polish nationalists and recruit a Polish army. On 5 November 1916, they established the Regency Kingdom of Poland in the territory of the occupational zones. The new Polish authorities did manage to obtain broad autonomy on internal

113 For a comparative study of the political movements, see Ezra Mendelsohn, On Modern Jewish Politics, New York 1993, 4–35; Aleksander Hafftka, Żydowskie stronnictwa polityczne w Polsce Odrodzonej [Jewish Political Parties in Reborn Poland], in: Ignacy Schiper/Aryeh Tartakower/Aleksander Hafftka (eds.), Żydzi w Polsce Odrodzonej. Działalność społeczna, gospodarcza, oświatowa i kulturalna [Jews in Reborn Poland. Social, Economic, Educational, and Cultural Activities], vol. 2, Warsaw 1933, 249–285; Alexander Guterman, Kehilat Varshah ben shte milḥamot ha-olam. Otonomiyah le'umit bi-kvale ha-ḥok ve-ha-meẓiut 1917–1939 [The Warsaw Jewish Community between the Two World Wars. National Autonomy Enchained by Law and Reality 1917–1939], Tel Aviv 1997, 98–132.

114 See also Marcos Silber, The Development of a Joint Political Program for the Jews of Poland during World War I. Success and Failure, in: Jewish History 19 (2005), no. 2, 211–226.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

matters. However, what seemed to be a means toward a sovereign Polish state still ended up as a client state under the authority of the Central Powers.

The German government now sought to accommodate other minority interests as well in order to avoid anti-German sentiments. A few days after the Regency Kingdom was proclaimed, the German civil administration issued the "Verordnung die Organisation der jüdischen Religionsgesellschaft im Generalgouvernement Warschau betreffend" (Ordinance Regarding the Organization of the Religious Jewish Community), dating it prior to the proclamation in order to prevent its immediate annulment. The Ordinance was an initiative by Ludwig Haas, a German liberal politician of Jewish origin, who served as a German advisor on Jewish affairs to the administration of the General Government of Warsaw. Haas knew about the negotiations between the KfdO and the NKN, and probably also about the Polish Jews' joint demands of February 1916, which explains why the Ordinance included several of the KfdO's earlier demands.

Although the Ordinance defined Polish Jewry merely as a denominational community, it guaranteed wide-ranging autonomy in social and cultural aspects and, perhaps most importantly, education. However, this law was restricted to the General Government of Warsaw and did not apply to the territories occupied by Austria-Hungary. Haas regarded the clause mentioning a countrywide supreme Jewish national council as its most important element. He hoped that the council members could be elected and appointed before a Polish administration came into office so that it could serve as representative body of Polish Jewry and take an active part in the process of shaping the Polish constitution. However, the elections to this council did not take place, because the Komisja Przejściowa Tymczasowej Rady Stanu (Temporary Committee of the Polish Provisional Council of State), which represented the highest Polish authority of the new state, decided to delay them and to renegotiate the Ordinance with the German authorities. Even though Jewish nationalists expressed their loyalty to the new state, Polish-Jewish relations remained deadlocked and the Polish authorities further delayed putting the German Ordinance into practice. Moreover, they did not even suspend the former Russian laws, which included numerous discriminatory restrictions on Jewish life, despite the German military administration pressuring them to do so. Thus, the Russian provisions regarding the Jews continued to apply in Poland, whereas in Russia itself, they were abolished with the February Revolution. The German Ordinance would never be implemented.[115]

115 Marcos Silber, The German "Ordinance Regarding the Organization of the Religious Jewish Community", (November 1916–1918), in: Studia Judaica 18 (2015), 35–55.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

In October 1918, it became clear that the Central Powers were facing defeat. The Rada Regencyjna Królestwa Polskiego (Regency Council of the Kingdom of Poland), which had succeeded the Polish Provisional Council of State, was moving toward an independent Polish nation-state. On 14 November 1918, it transferred all its authority to Józef Piłsudski as the new head of state and created the Second Polish Republic. The emergence of a sovereign Polish nation-state raised specific challenges for its Jewish population, as it became the target of a strident Polish ethno-nationalism that sought to eradicate ethnic plurality in its domain. Since approximately one-third of the population of the new state consisted of minorities and Jews constituted a large share of the urban population, they were oftentimes perceived as a threat to a homogeneous nation-state by Polish nationalists. Moreover, anti-Jewish sentiments were also fueled by modernized forms of Catholicism and suspicions about the Jews as cooperating with anti-Polish forces of any sort. After the spring of 1918, the right-wing party National Democracy particularly gained strength. It fostered anti-Jewish stereotypes and called for boycotts, which led to further aggression. A series of attacks and mass riots began in the fall of 1918 and spread to over a hundred districts in former Congress Poland and Galicia, where local peasants and Polish soldiers made up the backbone of the mob. Attacks on Jews and the new state authorities' condoning of antisemitism sent an unmistakable message to the Jewish leadership that the collapse of the old order would bring more calamity and anti-Jewish violence. Thus, for many Jews, the emancipation of Poland meant pogroms.[116]

With the Poles striving for ethnic homogeneity and the pressure of political events in mind, Jewish leaders again took up the task to establish a Jewish umbrella organization that was to include the many political factions in Poland and speak with one voice. One of the most notable of these attempts was the initiative of Samuel Poznański, a Zionist politician and rabbi of the Great Synagogue in Warsaw. In February 1918, he attempted to convene a conference in order to form a united leadership, though, at least in the interim,

116 Konrad Zieliński, Reperkusje traktatu Brzeskiego z 1918 roku dla stosunków Polsko-Żydowskich [The Repercussions of the Treaty of Brest of 1918 for Polish-Jewish Relations], in: Studia Judaica 5/6 (2002/2003), 106–115; idem, Od bojkotu do pogromu. O zajściach antysemickich w Królestwie Polskim jesienią 1918 roku [From Boycott to Pogrom. On Antisemitic Occurrences in the Kingdom of Poland in the Fall of 1918], in: Krzysztof Pilarczyk (ed.), Żydzi i judaizm we współczesnych badaniach polskich [Jews and Judaism in Modern Polish Studies], vol. 4, Cracow 2008, 211–226; Alexander Victor Prusin, Nationalizing a Borderland. War, Ethnicity and Anti-Jewish Violence in East Galicia, 1914–1920, Tuscaloosa, Ala., 2005, 72–74; Mendelsohn, Zionism in Poland, 88–91.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

to no avail. It was impossible to reconcile the positions of all factions, although a majority emerged among the Jewish nationalist groups and a interparty commission of the *Folkspartey*, Zionists, Orthodox, and Neo-Assimilationists came within reach (Documents 18 and 19).

Poznański's initiative gained new momentum in October that year, when Yitzkhak Grünbaum, a lawyer and a prominent figure in the Zionist movement in Poland, took the lead. At the beginning of the First World War, Grünbaum had settled in Petrograd, where by the start of the October Revolution he had become editor of the Zionist daily *Petrograder togblat* (Petrograd Daily). He was also a member of the Jewish National Council in Petrograd. After the Bolsheviki closed down the *Petrograder togblat* and the Jewish National Council dissolved, he returned to Warsaw and dedicated himself to create institutions of Jewish autonomy in emerging Poland.

Facing the Polish declaration of independence and the call for a constituent assembly of the newly formed state, Grünbaum proposed on 7 October 1918 at the Central Committee of the Zionist Organization in Poland that representatives of all Jewish political parties be convened to establish a temporary Jewish National Council in Warsaw. Grünbaum envisioned the Jewish National Council as a temporary means to convene a Jewish congress in Poland, whose delegates would be democratically elected and in turn create a permanent representative body of the Jews in Poland. He based his arguments on the German Ordinance of 1916: the institutions of Jewish autonomy would appeal to the Regency Council, participate in establishing the election regulations for the Polish constituent assembly, and thus take part in shaping a future Polish democracy (Document 20).

Grünbaums initiative seemed promising at first. After the decision of the Central Committee of the Zionist Organization in Poland to invite all Jewish political parties to consultations, a series of meetings followed, in which the Zionists, Mizrachi, the Orthodox *Agudat yeshurun*, the *Folkspartey*, the *Bund*, and *Po'ale Ẓiyon*, as well as territorialists and neo-assimilationists came together (Documents 21–24). However, the meetings were shaped by the extreme divisiveness and an unwillingness to compromise, which were characteristic features of the Jewish parties in Poland during these years. Although most of them responded favorably to the call to hold consultations, nearly all of the participating parties gradually left the gatherings. The conflicting views between liberal parties and the radicalized socialists, between secularists and the Orthodox, and the fierce personal rivalry between leading figures such as Grünbaum and Noah Pryłucki doomed the efforts to failure (Document 25). The ideological disagreements were similar to those in Ukraine: Polish Jews also had no consensus as to whether the Jewish political demands should touch the question of Palestine and socialists were wary of

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

joint efforts with bourgeois parties, which could, in their opinion, slow down the class struggle.[117] This dissension could only be overcome in local contexts as in Chełm and Radom, where local Jewish national councils were set up.

In view of the refusal of the other Jewish political parties, the Zionist Organization in Poland decided to convene a pre-conference in order to determine ways to convene a Jewish congress and establish institutions of Jewish autonomy (Documents 26 and 27).[118] It took place from 20 to 26 December 1918 in Warsaw with around 500 delegates from a wide range of Jewish professional, cultural, and women's rights organizations, as well as Jewish members of the municipal councils who had been elected to local city administrations between 1916 and 1918. Since representatives that had left the interparty consultations did not take part, most of the delegates belonged to Zionist organizations. They were joined by representatives from the Jewish National Council of Western Galicia.

Facing the widespread anti-Jewish violence, the continued precarious legal position of the Jews in the new Polish state, and the call of the Zionist Organization to send delegates to the upcoming conference in Switzerland, the pre-conference established a temporary Jewish National Council. It was composed almost exclusively of Zionist politicians, among them Yitzhak Grünbaum and Samuel Poznański. Assuming the political leadership of Polish Jewry, it was to act as representative body, until being replaced by a permanent institution. The immediate tasks of the temporary Jewish National Council included monitoring and protesting against attacks and discrimination against the Jewish population in Poland. In addition, it was responsible for organizing an election to a Jewish national assembly, which in turn would elect a permanent Jewish National Council. Furthermore, the temporary Jewish National Council was tasked with selecting a delegation to Switzerland, where a representation of Jewish national councils at the Paris Peace Conference would be established.

The pre-conference showed that the Zionists, more than any other Jewish political group in Poland, were aware of the necessity to present the case of the Jews in Poland to the world. Following Poland's declaration of independence, its Jews had become subject to a highly ambivalent discourse. While the government declared the equality of all its subjects on the one hand, it condoned practices of economic exclusion and anti-Jewish violence on the other. It did nothing to protect its Jewish citizens and further justified anti-Jewish

117 See also Mendelsohn, Zionism in Poland, 91 f.

118 Tsionistisher pres-biuro (ed.), Materyaln vegn der natsyonaler reprezentants un dem yudishn natsyonaln tsuzamenfor [Documents on National Representation and the Jewish National Assembly], Warsaw 1918.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

sentiments by promoting an exclusionary nationalism.[119] In this situation, the Zionist leadership concluded that the most effective means of ensuring the physical safety and equal rights of Jews in Poland would be to turn to a recognized international forum. They came to believe that a declaration of minority rights would be the only way to guarantee the continued existence of the Jewish population in the country. The Polish authorities rejected these demands and thereby strengthened the belief that only external pressure could secure Jewish rights. It became imperative for the Jews of Poland to seek the support of the Allied Powers, whose voice would be decisive in the postwar European political landscape.[120]

The temporary Jewish National Council immediately started to work in this direction. Shortly after its founding, it sent telegrams to Woodrow Wilson and Arthur Balfour, to Zionists in Great Britain and the United States such as Nachum Sokolow, Louis Brandeis, and Chaim Weizmann, and to the Zionist Offices in Berlin and Copenhagen, presenting itself as the representation of the Jews in Poland until it was replaced by a democratically elected permanent body and laid out its main tasks (Documents 27–29).

As Polish-Jewish relations remained shaped by antisemitism, exclusionary nationalism, and distrust after the creation of the Second Polish Republic, and as the Jewish political parties continued to be markedly divided, the pre-conference did not implement its decree to convene a Jewish congress. As a result, the temporary Jewish National Council became permanent. It entered the electoral campaign for the Constituent Sejm. The results of the election, which took place in January 1919, demonstrated that a significant portion of the Jewish population in Poland voted for Jewish national lists. Nevertheless, if there had been a more unified bloc and if some Jewish socialists had not boycotted the elections, more than the eleven deputies elected could have come from Jewish parties.[121]

---

119 Mendelsohn, Zionism in Poland, 106 f.

120 Anonymous, Di liga fun di natsyes un dos idishe folk, [The League of Nations and the Jewish People], in: Haynt [Today], 28 October 1918, 2; Anonymous, Di idn frage oyfn sholem kongres. Ver zol unz fertretn baym grinem felker tish? [The Jewish Question at the Peace Congress. Who Will Represent Us at the Peoples' Negotiating Table?], in: Haynt [Today], 31 October 1918 2; Anonymous, Die Liga der Nationen und das jüdische Volk, in: Jüdische Rundschau, 18 October 1918, 326; Anonymous, Der Völkerbund und die Juden, in: Jüdische Rundschau, 18 October 1918, 326.

121 Mendelsohn, Zionism in Poland, 92–109; Netzer, The Struggle of Polish Jewry, 67–85.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

4.2 Lithuania

In contrast to Poland, a Jewish national council that claimed to represent the Jews of Lithuania did not emerge until after the Paris Peace Conference. It was only established in Kaunas in January 1920. This belated development was a consequence of the Lithuanian wars with Soviet Russia and Poland that followed the establishment of an independent Lithuanian state in 1918 and the withdrawal of the German army. During these wars, Vilnius (Vilna), the capital of Lithuania, was repeatedly occupied by different forces and ultimately became part of Poland that annexed it officially in February 1922. As a result, Kaunas became the capital of what remained of independent Lithuania. However, Vilna had been the center of both Lithuanian national aspirations and Jewish politics of autonomy under German occupation during the First World War.

Since the summer of 1915, the Supreme Commander of German Forces in the East had implemented an occupation policy in the lands of Lithuania, Latvia, and western parts of Belorussia, which differed significantly from that employed in Poland. The German military administration pursued a ruthless exploitation of all resources to support its war efforts. It introduced a system of forced labor for all segments of the population and led a devastating economic policy, causing extreme impoverishment and high mortality rates.[122]

At the same time, the German authorities sought to capitalize on the diversity of the population in order to avoid local accumulations of power. Since the historical German minority in the region was comparatively small, they viewed the Jewish population as a possible vehicle of German influence and a counterweight to the nascent Lithuanian national movement. The military government abolished the Russian legal system with its discriminatory measures against the Jews and granted equality to all national groups.[123] Thus, for the Jews of Ober Ost, the German occupation was Janus-faced. As

122 Vejas Gabriel Liulevicius, War Land on the Eastern Front. Culture, National Identity, and German Occupation in World War I, Cambridge 2000, 54–88.

123 Zechlin, Die deutsche Politik und die Juden im Ersten Weltkrieg, 236. Liulevicius, War Land on the Eastern Front, 120; Jürgen Matthäus, German Judenpolitik in Lithuania during the First World War, in: The Leo Baeck Institute Year Book 43 (1998), 155–174, here 166. On the distinction between historical minorities and situational minorities, see Dan Diner, Between Empire and Nation State, in: Omer Bartov/Eric D. Weitz (eds.), Shatterzone of Empires. Coexistence and Violence in The German, Habsburg, Russian, and Ottoman Borderlands, Bloomington, Ind., 2013, 61–79, here 67.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

harsh as it was, the German dedication to absolute neutrality between the national groups seemed like a liberation from the earlier Russian rule and its anti-Jewish discrimination. The implementation of national schooling, the recognition of the Yiddish language, and the public rise of Yiddish culture led to a decline in the use of Russian in Jewish society. Yiddish education and culture flourished, as illustrated by the establishment of the famous Vilna Troupe and the impressive development of a Jewish secular school system.[124]

In addition to this rise of Yiddish culture, the emergence of Jewish organizations in the larger cities of Ober Ost reinforced a sense of connectedness. One such organization was the *Hilfs-komitet* (Aid Committee), later called the *Tsentral-komitet* (Central Committee), which was founded immediately after the Germans entered Vilna. With its various political activities and the distribution of material goods among the impoverished population, it became an important voice for the Jewish population.

While the German cultural policy aimed to alienate the population of the occupied territories from any Russian sympathies they may have had, the February Revolution of 1917 ushered in new debates among Jewish nationalists in Ober Ost. In March the *Yidisher kultur farayn in Lite* (Jewish Cultural Association in Lithuania) was founded in order to discuss the new political developments. It placed its hopes in the formation of a democratic Russian Federation and the politics of national autonomy that ensued. Forming a semi-legal Jewish umbrella organization, "with no distinction of streams and tendencies, all the living forces ignoring differences of property or class," its political orientation was close to Simon Dubnow's concept of national autonomy.[125] In the summer of 1917, the *Yidisher kultur farayn* expressed hopes that Lithuania would become an integral part of a democratic Russian Federation, in which each nationality would exercise self-government and

124 Andrzej Pukszto, Między stołecznością a partykularyzmen; Wielonarodościowe społeczeństwo Wilna w latach 1915–1920 [Between Capitality and Particularism. The Multinational Vilna Society in the Years 1915–1920], Toruń 2006, 116–121; Šarūnas Liekis, A State within a State? Jewish Autonomy in Lithuania 1918–1925, Vilnius 2003, 52 f.; Debra Caplan, Yiddish Empire. The Vilna Troupe, Jewish Theater, and the Art of Itinerancy, Ann Arbor, Mich., 2018; H[ayyim] S[olomon] Kazhdan, Di geshikhte fun yidishn shulvezn in umophengikn Poyln [The History of the Jewish School System in Independent Poland], Mexico City 1947, 41–50.

125 B[oris] Halpern, Der yidisher kultur farayn in Vilne [The Jewish Cultural Association in Vilna], in: Zalman Reisen (ed.), Pinkes far der geshikhte fun Vilne in di yorn fun milkhome un okupatsye [Book of Records of Vilna's History during the Years of War and Occupation], Vilna 1922, 689–693, here 689.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

enjoy national cultural autonomy.[126] This stance was supported by the fact that the Jewish economy in Lithuania had been devastated by two years of rapacious German occupation. The members of the *Yidisher kultur farayn* believed that an integration into a federal Russia would secure traditional economic ties between the Vilna region and the Russian market, while a detachment would aggravate the crisis even further. This attitude toward Russia, however, would gradually transform over the next year.

Among Lithuanians, the February Revolution also gave rise to discussions concerning the possibility of autonomy within a Russian Federation or the prospect of full independence. Against this background, the German authorities turned to Lithuanian nationalists in search for anti-Russian allies. One of their leading voices was Antanas Smetona (1874–1944), who would eventually serve as president of Lithuania from 1919 to 1920 and 1926 to 1940. Smetona, who strove for independence through a union with Germany, initially sought to win over the Jews. In widely publicized words, he argued for equal individual rights, albeit not for Jewish autonomy.[127] However, this did little to mitigate Jewish concerns toward the conservative and pro-German Lithuanian nationalist elite, which gained support when German politics shifted in favor of Lithuanian nationalism in light of the liberalization of Russia.

In order to counter demands for Lithuanian autonomy or independence, the German authorities agreed to the creation of a civil administration by Lithuanian politicians. In September 1917, the Vilna Conference elected the Lietuvos Taryba (Council of Lithuania) with Smetona as chairman. It was supposed to function as a provisional government under German control. The German administration advised the inclusion of Polish, Belorussian, German, and Jewish representatives. However, the Lithuanian representatives turned the conference into a Lithuanian-centered event. They decided to include two Polish, two Jewish, and two Russian representatives under the condition that they agreed with the aim of Lithuanian independence, refrained from engaging in anti-Lithuanian activities, and were able to speak Lithuanian.[128]

126 Ibid., 692 f.

127 Leo Rosenberg, Die Juden in Litauen. Geschichte, Bevölkerung und Wirtschaft, Politische Forderungen, Berlin/Munich 1918, 38; Antanas Smetona, Die litauische Frage, Berlin 1917, 31; Anonymous, Zur Lage in Litauen, in: Jüdische Rundschau, 16 August 1918, 253.

128 Joachim Tauber, "No Allies." The Lithuanian Taryba and the National Minorities 1916–1918, in: Journal of Baltic Studies 38 (2007), no. 4, 433–444; Liekis, A State within a State?, 60 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The Central Committee discussed its participation in the Council of Lithuania and decided that the question should be put to a vote. It called for an assembly of representatives from all Jewish organizations and political groups. That meeting, which took place on 30 September 1917, univocally decided not to take part in the Council of Lithuania, unless it would guarantee minority rights and its legitimacy could be secured via general elections. This resolution was handed over to the German military administration by the end of October (Document 30).[129] Polish and Belorussian minorities took a similar oppositional stance. Against the background of growing Lithuanian nationalism, the formation of a united front against the Council of Lithuania and the Ober Ost authorities was certainly appreciated by Jewish political leaders.[130]

The Jews of Vilna were backed by German Zionists. In October 1917, Arthur Hantke, one of the leading figures of German Zionism, visited the city and subsequently justified the refusal of Jewish leaders to join the Council of Lithuania in a letter to the German military administration (Document 31). He also laid down the political demands of the Jews of Vilna. They insisted that a new Lithuanian constitution would guarantee the protection of minorities and recognize the Jews as one of the national minorities. As such, they demanded the cooptation of Jewish representatives into the Council of Lithuania in accordance with their percentage in the population. These representatives were to be elected by a Jewish national conference. Moreover, Hantke addressed several topics of concern to the Jewish population. Among them was the fact that the jurisdiction of the Council of Lithuania was limited to the administrative district Lithuania and excluded the Białystok-Grodno district, which featured large Jewish and Polish populations. The German authorities turned down most of the Jewish demands. However, they signaled to have rejected the demand of the Council of Lithuania that all its members would need to speak Lithuanian in order to join it. In any case, they refrained from any comment on a Jewish conference in order not to commit itself at this stage (Documents 32 and 33).

In the first months of 1918, the political developments led to the consolidation of the Council of Lithuania and its course toward the exclusion of representatives of minorities. On 16 February 1918, it declared Lithuania an independent state with Vilnius as its capital without German consent.

129 See also Liekis, A State within a State?, 61 f.

130 Zemach Shabad, Iberzikht [Survey], in: Vilner zamlbukh [Vilna Anthology], vol. 2, Vilna 1918, 5–24, here 23; Anonymous, Fun'm tsionistishn miting [From the Zionist Meeting], in: Letste nayes [Latest News], 16 October 1917, 4.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

However, in the Treaty of Brest-Litovsk, signed on 3 March 1918, Russia officially ceded control over Estonia, Latvia, Lithuania, Poland, large parts of Belorussia, and districts in the south. It also recognized an independent Finland and pledged to end its war in the Ukraine. This development revived earlier German plans to create client states in those territories, and German officials eventually accepted the declaration of Lithuanian independence. In turn, Lithuania declared that it would contribute to the financial costs of the war. As the German occupation persisted, the declaration of Lithuanian independence did not have far-reaching consequences at first. The German administration de facto remained in office and Lithuania continued to support the German Empire economically. However, the declaration of Lithuanian independence increased fears among the Jewish population of a policy of ethnic homogenization and contributed to the consolidation of a united Jewish political front.

In the course of the year, the alliance between the German authorities and Lithuanian nationalists weakened as the Central Powers faced defeat and the Council of Lithuania felt threatened by both Soviet Russia and the emerging Polish state. Under these new conditions, Lithuanian politicians turned to the Jews and other minorities in their search for support. In the cities, where Lithuanians accounted for only a small part of the population, the Jews became a crucial factor in countering Polish aspirations. The Vilnius region, Grodno, and parts of Western Belorussia had particularly high numbers of Jewish inhabitants. In turn, Jewish politicians regarded the increasing Polish antisemitism with great concern.[131] In fall, the Council of Lithuania, which had been renamed Lietuvos Valstybės Taryba (State Council of Lithuania) in July, entered into negotiations with Jewish and Belorussian representatives that resulted in representatives of the minorities joining the council and guarantees of national personal autonomy. These included proportional representation in legislative bodies, the establishment of a Ministry of Jewish Affairs that would represent Jewish interests in the Lithuanian government, the right to use Yiddish in courts and government institutions, and a framework for strengthening the local communities as the organs of Jewish autonomy.[132]

During these negotiations, Jewish representatives received permission to hold a regional Zionist conference in December 1918. Approximately ninety delegates, some of whom were probably also exiles from Russia, met to nominate the candidates who would join the State Council of Lithuania

131 Ezra Mendelsohn, The Jews of East Central Europe between the World Wars, Bloomington, Ind., 1983, 217–224.

132 Liekis, A State within a State?, 77–79, 107 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

(Documents 34 and 35).[133] Except for the socialists, who still sought a union with Russia, all the Jewish political parties were in favor of participation in the new government. Seven Jewish representatives joined the State Council of Lithuania, three of them from Vilnius and four from the province. The Minister for Jewish Affairs was recruited from their ranks. Among the personalities holding this office were Jakub Wygodzki (1918 to 1919), Max Soloveichik (1919 to 1922) and Shimshon Rosenbaum (1923 to 1924). As Rosenbaum served from 1918 to 1920 as Deputy Minister of Foreign Affairs, he was nominated by the Lithuanian government to represent the Lithuanian Jewish voice at the Paris Peace Conference.[134]

However, since the Zionist conference did not represent all Jewish political movements in Lithuania, the Zionist Office in Copenhagen urged the local leadership to establish a Jewish national council that would nominate delegates to the planned conference in Switzerland (Document 36). Thus, Vilnius Zionists planned a conference that would elect a Jewish national council after the elections to the board of the Vilnius Jewish community, which were scheduled for the end of the year (Documents 37 and 38). In any case, the turn of events did not permit this course. After the German troops left Vilnius on New Year's Eve 1919, the Lithuanians were unable to defend the city and the Lithuanian government fled to Kaunas. Following a brief Polish advance in April, the Russian Red Army occupied Vilnius (Vilna). Lithuania briefly regained control of the region in the summer of 1920 as a result of the Polish-Soviet War, until Poland occupied the region in October and the Jews of Vilna (Wilno) came under Polish rule.[135]

---

133 On the conference, see also: Mendelsohn, The Jews of East Central Europe between the World Wars, 219; Zvia Balshan, The Struggle of Lithuanian Jewry for Their National Rights 1917–1918, in: Shvut 10 (1984), 62–82, here 81 [Hebr.]; Liekis, A State within a State?, 76; Eglė Bendikaitė, Sionistinis sąjūdis Lietuvoje [The Zionist Movement in Lithuania], Vilnius 2006, 66–68; Zechlin, Die deutsche Politik und die Juden im Ersten Weltkrieg, 237.

134 Liekis, A State within a State?, 122–125.

135 Zigmantas Kiaupa, The History of Lithuania, Vilnius 2002, 325–328; Alfonsas Eidintas et al., The History of Lithuania, Vilnius ^{2}2015, 163 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

5. Facing the Dissolution of the Austro-Hungarian Empire

During the First World War, the Allied Powers had encouraged national politics and supported the autonomous development of the peoples under Austro-Hungarian rule in order to weaken the multinational empire. The president of the United States, Woodrow Wilson, for his part, emphazised the principle of national self-determination in his famous Fourteen Points of principles for peace, issued on 8 January 1918. Point X read: "The people of Austria-Hungary, whose place among the nations we wish to see safeguarded and assured, should be accorded the freest opportunity to autonomous development."[136] When it became obvious that the Allies would finally win the war, the Austrian government implemented federal solutions in the hope of gaining Wilson's trust and entering into peace negotiations. Emperor Charles I, who had succeeded Franz Joseph I in 1916, made repeated efforts to negotiate peace, but lagged behind developments. In a late reaction to Wilson's Fourteen Points, he called for the reorganization of Austria into a federation of autonomous nations on 16 October 1918. With this declaration, which became known as the Völkermanifest (Imperial Manifesto), he intended constitutional reforms and hoped to save at least the Cisleithanian half of the empire. The manifesto explicitly called for the formation of national councils made up of representatives of the Austrian Reichsrat (Imperial Council) from each nation.[137]

Yet Charles I misjudged the situation with this concession. National councils were more than ready to finally declare the foundation of independent states, while the United States already committed themselves to the causes of Czechs, Slovaks, and South Slavs. Only two days after the Imperial Manifesto had been issued, the Czechoslovak National Council, which had been established in exile in 1916 and recognized by the Allied Powers as a provisional government in the course of 1918, published the Czechoslovak Declaration of Independence.[138]

136 Woodrow Wilson, Address of the President of the United States Delivered at a Joint Session of the Two Homes of Congress, 8 January 1918, in: Papers Relating to the Foreign Relations of the United States, 1918, Supplement 1, The World War, vol. 1, Washington D.C. 1933, 12–17. For a discussion of Wilson's Fourteen Points see: Allen Lynch, Woodrow Wilson and the Principle of "National Self-Determination": A Reconsideration, in: Review of International Studies 28 (2002) no. 2, 419–436.

137 Charles I., An Meine getreuen österreichischen Völker, in: Wiener Zeitung. Extra-Ausgabe, 17. October 1918, 1.

138 Pieter M. Judson, The Habsburg Empire. A New History, Cambdridge, Mass./London 2016, 432 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

However, the initiative nurtured Jewish hopes of obtaining national rights and autonomy in accordance with the empire's new policy. In response to the advance, Zionists organized an empire-wide conference in Vienna on 20 October 1918, in which a Jewish national council was founded. It was intended to represent the Jews of the former empire with one voice. Moreover, it was designed to coordinate a common policy for all local Jewish national councils that would emerge in the territiories of the empire and to organize elections to a Jewish national assembly, which would represent Jewish interests in a Habsburg Empire after constitutional reforms (Document 39). Even though Zionists and other Jewish nationalists assumed a leading role in this endeavor, socialist Jewish politicians were invited to collaborate, as the conference committee generally sought to include as many Jewish voices with a national orientation as possible. Since the Zionist majority of the Jewish National Council in Vienna remained certain, the committee requested *Po'ale Ẓiyon* and the Galician and Bukovinian ŻPS to send delegates as well.

However, political events were quickly changing, creating urgent tasks for the Jewish National Council in Vienna. When the empire dissolved, a number of national councils became central organs in forming its successor states. One day after Czechoslovak politicians assumed power in Prague on 28 October, the State of Serbs, Croats, and Slovenes was founded in the south of the empire. On 31 October, Hungary announced the end of the union with Austria and a few days later signed a separate ceasefire. Eventually, the Republic of German-Austria was proclaimed on 12 November. The formation of nation-states fueled hostilities between different populations, as disputes over territory erupted and developed into wars, while many former Habsburg citizens now found themselves belonging to a minority in a new state. Allegations of disloyalty were soon directed against members of different or competing groups. In this situation, antisemitism increased rapidly in all the successor states of the Habsburg Empire. Perceived as undermining national boundaries, Jews were often accused of siding with an opposing group. Poverty, mistrust, and the politics of violence fueled anti-Jewish sentiments, which were expressed in the parliaments, the press, and in public life. This frequently led to pogroms, particularly in Galicia. The Jews of the former Austrian Empire were confronted with nation-states that did not allow for their previous balance of loyalties – a political allegiance to the multinational state, a cultural adherence to German, Czech, or Polish culture, and, in varying degrees, a connectedness to the Jewish people.[139]

139 Laurence Cole, Questions of Nationalization in the Habsburg Monarchy, in: Nico Wouters/Laurence van Ypersele (eds.), Nations, Identities, and the First World War. Shifting Loyalties to the Fatherland, London 2018, 115–134; Pieter M. Judson,

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

In fact, the dissolution of the empire marked a caesura for the Jewries of the Habsburg Monarchy. Orthodox Jews mourned the protection they had enjoyed under the old regime. Many liberal Jews clung to their identification with the Habsburg Monarchy or the national culture to which they had acculturated.[140] These allegiances, however, were challenged by the Jewish national movement, which was now gaining strength throughout the former Habsburg Empire. Among a growing number of Jews, the developments of 1917/1918 also spurred a trust in the viability of self-governance based on a national understanding of Jewish collectivity. It was triggered by the apparent success of Zionist diplomacy, as manifested in the Balfour Declaration and the victories of Jewish nationalist activists in a number of Eastern European lands.[141] Mass migration buttressed Jewish connectedness, as the fate of thousands of refugees who had fled the war zone became tangible. Jewish autonomism offered solutions to the acute problems during this turbulent time, and increasingly received support among the Jewish population.

5.1 Austria

When German-Austria came into being with the declaration of 12 November, it was comprised of only a small part of the former empire; namely, Vienna, surrounding Lower Austria, and the former Habsburg regions to the west of it. German-Austrian politicians also raised claims to regions of Bohemia and Moravia with German-speaking majorities, which were now part of the new Czechoslovak state. In addition, in its founding documents, German-Austria declared the intention to unite with the newly founded German Republic, but the victorious powers refused.[142] What remained of this self-perception was that Austrian politicians continued to apply a notion of citizenship to legislative initiatives that was based on belonging to the German nation.

"Where Our Commonality Is Necessary …" Rethinking the End of the Habsburg Monarchy, in: Austrian History Yearbook 48 (2017), 1–23; Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 127–129, 140, 155–157; Thomas Stoppacher, A Time of Upheaval in an Antisemitic Environment. The Representation of the Jewish Population in Austria in the Parliamentary Debates 1917–1919, in: Jewish Culture and History 17 (2016), no. 3, 217–232.

140 Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 106–127.

141 Rechter, Autonomy and its Discontents; Rechter, The Jews of Vienna, 129–160; Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 200–202.

142 Manfried Rauchensteiner, Der Tod des Doppeladlers. Österreich-Ungarn und der Erste Weltkrieg, Graz 1993, 608–626.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The Jewish population in Vienna reached its highest numbers after the war. In 1910, the city had around 175,000 Jewish inhabitants, making up 8.6 percent of its population. Throughout the 19th century, the Habsburg capital had been shaped by Jewish immigration from the crown lands, which increased significantly during the war, especially through refugees from Galicia. According to the 1923 statistics, the number of Jews in Vienna had reached 200,000 at that time, 10.5 percent of the total population.[143] This was one of the reasons why the Viennese Zionists claimed to represent the interests of Jews of the former Habsburg Empire and did not limit these intentions to the boundaries of its successor states.

In view of the collapse of the Habsburg Empire and the foundation of German-Austria, the Jewish National Council in Vienna reconstituted itself as the Jewish National Council for German-Austria on 4 November (Document 40). Aside from this name, it did not adopt any concept of Germanness and continued to see itself as a political body for the Jews of the former Cisleithanian – that is, the larger "Austrian" – part of the empire. The council's Hebrew self-designation as the *Moaẓah le'umit li-yehude Ostrya ha-ashkenazit* (National Council of the Jews of Ashkenasic Austria) illustrates that it did not build on the term *germanit* (German), which referred to a nation and its language, but rather on the medieval *ashkenazit* (Ashkenasic) and its vague territorial references.[144] Indeed, the Jewish National Council for German-Austria considered itself as a central place of communication, if not as the representation of the Jewries in the Cisleithanian successor states, thus clearly reflecting its origins in the Habsburg Empire and Vienna's role as the center for all the Jews of the empire.[145] But it was more than this: the council demanded the recognition of the Jewish nation, admission as a member of the League of Nations, a national home in Palestine, equal rights, and far-reaching autonomy in the new state; the latter demand was later clarified to mean cultural autonomy (Documents 41 and 42).

All of this led to a fierce internal Jewish dispute. The Jewish Community of Vienna, the old elites of liberal Judaism, who saw themselves as German-Austrians, criticized the Jewish National Council and disputed its right

143 Steven Beller, Vienna, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 6, Boston/Leiden, Mass., 2023, 486–495, here 488.

144 Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 153.

145 Albert Lichtblau, Jüdische Politik im „Roten Wien". Das Wirken zionistischer Mandatare im Wiener Gemeinderat, in: Simon Dubnow Institute Yearbook 10 (2011), 285–306, here 289 f.; Rechter, Jews of Vienna, 162–164; Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 210 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

to speak for all Jews. This conflict reflected the fact that Zionism was on the rise and had become serious competition for the established elites: more and more Jews were turning to Jewish nationalism during these years and Zionism gained particular influence in Moravia, Silesia, and Slovakia, where traditional German Jewish identifications were fading.[146]

At the beginning of November, the president of the Jewish Community of Vienna, Alfred Stern, resigned because he did not want to compromise with national demands, as other community members did. Moreover, the democratic reorganization of the community – the question of suffrage for women and for non-taxpayers – was threatening to transform its traditional structure.[147] This appalled established Jewish elites, as the demand for the recognition of a Jewish nation threatened acculturated Jews who held on to the idea of being Germans in a German-Austrian nation-state (Document 43).

Indeed, the debates on citizenship in the new state seemed to negate the Zionist approach. Christian Socialists and German nationalists opposed any Habsburgian notion of belonging to the new Austria and argued that Jewish refugees from Galicia and Bukovina should be excluded from citizenship. The Citizenship Act of 5 December 1918 barred the majority of recent refugees from citizenship of the new German-Austria, but also a considerable number of former imperial subjects. For example, Jewish refugees who had come to Vienna from Cracow after antisemitic excesses in April 1918, or from Lwów (Lviv) in November 1918, lost their legal status granted under refugee law, which expired under the new Citizen Act. Jews of Galicia who had lived in Vienna for decades were equally affected, as they would not receive citizenship of the national German-Austrian state. In this situation, the Jewish National Council in Vienna acted as representative of all Jewries of the former empire. It intervened on behalf of Jewish refugees in Austria and Czechoslovakia with the respective authorities and presented formal protests against anti-Jewish violence in Galicia to representatives of the Polish Liquidation Commission in Vienna. Moreover, Zionist activists took care of the majority of Jews living

146 Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 129, 133, 149–152.

147 While representatives of the establishment sought to retain the old model, which limited suffrage to taxpaying citizens and provided only limited voting rights for women, Jewish nationalists, in their campaign to transform the Kultusgemeinde into a Volksgemeinde, advocated the extension of full suffrage to women and non-taxpayers. After heated discussions and demonstrations, an agreement on equal suffrage for men and women was reached. Harriet Pass Freidenreich, Jewish Politics in Vienna, 1918–1938, Bloomington/Indianapolis, Ind., 1991, 18 f., 72 f.; Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 183–186.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

in Vienna, who faced expulsion under the new citizenship law. Some refugees succeeded in obtaining Austrian citizenship, while larger numbers returned to Western Galicia when the situation in the region stabilized.[148]

Alongside securing the legal status and wellbeing of refugees, the council also attended to internal Jewish matters, particularly the reform of communal structures, education, and the logistics of self-defense. In the hostile atmosphere of the late fall and early winter of 1918/1919, with several militias emerging in Vienna, the council summoned demobilized Jewish soldiers to create a Jewish paramilitary group that would be part of the Vienna city guard in order to protect Jews from antisemitic violence, especially in predominantly Jewish neighborhoods such as Leopoldstadt and Brigittenau. This kind of work for the pressing needs of the Jewish population gave Zionism an unusual appeal, even among Jewish elites, despite their hostility toward the Jewish National Council.[149]

In the first elections to the constituent national assembly of German-Austria in February 1919, Robert Stricker won a mandate. In May 1919, further candidates who were active in the Jewish National Council obtained mandates in the Vienna municipal elections and the Lower Austria provincial elections. The communal elections of May 1919 were the first in Austrian Jewish history after the electoral reforms in the Kultusgemeinde.[150]

5.2 Hungary

Anticipating the obvious defeat in the war, the Hungarian government resigned on 23 October 1918. Two days later, the Magyar Nemzeti Tanács (Hungarian National Council) was formed, headed by Count Mihály Károlyi as the main leader of the liberal opposition. Emperor Charles I, who was also serving as king of Hungary (Charles IV), appointed Károlyi, an avowed supporter of Wilson's Fourteen Points, to form a government in Budapest. He took over the government in what became known as the Aster Revolution and officially dissolved the union with Austria on 31 October.[151]

148 Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 128–136, 150–153; Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 209; Čapková, Czechs, Germans, Jews?, 110–113; Stoppacher, A time of Upheaval in an Antisemitic Environment, 224.

149 Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 208; Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 152.

150 Freidenreich, Jewish Politics in Vienna, 18 f.

151 Karl-Heinz Gräfe, Von der Asternrevolution zur Räterepublik. Ungarn 1918/19, in: UTOPIE kreativ 168 (2004), 885–900, here 888 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The events at the end of the war proved a disaster for Hungarian national-territorial self-understanding. Hungary emerged as a much smaller nation-state than before. With the final peace settlement as laid down in the Trianon Treaty of 1920 it no longer contained a number of territories formerly allocated to the Hungarian part of the empire: Transylvania was taken by Romania, Slovakia and Subcarpathian Rus joined the new state of Czechoslovakia, and Croatia-Slavonia and the province of Vojvodina joined the Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes (later Yugoslavia). Half of the roughly one million Jews of Hungary lived in these former Hungarian territories, among them the traditional and least Magyarized members of Hungarian Jewry in Bratislava (formerly Pressburg), Satu Mare (Szatmár), and Munkačevo (Munkács).[152]

As the new government was installed at the end of 1918, the country was already being shaken by separatism and territorial disintegration. In order to end the war, the new authorities ordered demobilization on 1 November, while at the same time the surrounding states began to occupy large regions of the former Hungarian part of the empire. Moreover, the returning soldiers fueled social unrest in the countryside, which oftentimes turned against Jews.

Keen on reaching an understanding with the Allied Powers, the liberal left-leaning coalition appointed the liberal politician Oscar Jászi as Minister for National Minorities. Jászi had grown up in a family with Jewish origins and was considered an expert on minority politics. Although he himself did not regard the Jews as a nation, he advocated national councils in the spirit of the Imperial Manifesto and promised wide-ranging autonomy in an attempt to preserve the territorial integrity of the former kingdom at a time when the Allied Powers supported non-Hungarians in the creation of separate nation-states. Against this background he also sought allies among nationalist Jews.[153]

Concurrently, in Budapest, Zionists were gaining influence among Hungarian Jews, where they had traditionally had difficulty mobilizing. The politics of Magyarization had left a deep imprint on Hungarian Jewry – most Jews spoke Hungarian, Magyarized their names en masse, supported the established regime, and regarded themselves and were regarded by others as citizens of the Mosaic faith.[154] A national Jewish ideal had only attracted a limited circle of academic youths and a minority of Orthodox Jews. In 1903, a small group of Zionists had founded the Magyar Cionista Szervezet

152 István Deák, The Decline and Fall of Habsburg Hungary, 1914–1918, in: Iván Völgyes (ed.), Hungary in Revolution, 1918/19. Nine Essays, Lincoln, Nebr., 1971, 10–30; Ezra Mendelsohn, The Jews of East Central Europe, 94.

153 György Litván, A Twentieth-Century Prophet. Oscar Jászi 1875–1957, Budapest/New York 2006.

154 Mendelsohn, The Jews of East Central Europe, 87–89. Bányai, Hungarian.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

(Hungarian Zionist Association) in Pressburg, where its headquarters remained until the organization was transferred to Budapest in 1906. With the war, however, Zionism had gained strength as members of Mizrachi and *Po'ale Ẓiyon* fled to the capital.

Toward the end of 1918, the conditions to pursue Jewish national politics seemed quite favorable when Jászi, as Minister for National Minorities, suggested the formation of national councils. To consult on this initiative, a general assembly of Jewish representatives from all parts of Hungary convened in Budapest on 6 November. Three hundred delegates from across the country expressed their support for Hungarian national politics and their loyalty to the new state and discussed how to protect Jewish communities from antisemitic violence in the countryside. Despite their small numbers, the Zionists were vocal and sought to dominate the conference; they demanded democratic elections in the Jewish communities and, for their part, the appointment of an advisory body to the government on Jewish issues.[155] Eventually, the delegates founded the interparty Magyar Zsidók Szabadszervezeti Tanácsa (Council of Free Organizations of Hungarian Jews).[156]

However, a Jewish national council was never established in Budapest, even though government officials voiced public support.[157] The local Zionists were reluctant to establish a Jewish national council to speak for a Hungarian Jewry that had been stripped of its former territorial and electoral base. However, they were active in public – for example, calling on the Jewish communities in the disputed territories to remain neutral – and, in coordination with the government, set up military units to protect Jews from attacks, especially in the provinces.[158]

In contrast, several Jewish national councils emerged in the contested borderlands, where the bulk of the non-Magyarized and less prosperous

155 Mendelsohn, The Jews of East Central Europe, 91–94; Nathaniel Katzburg, Antishemiyut be-Hungariyah 1867–1914 [Antisemitism in Hungary 1867–1914], Tel Aviv 1969.

156 László Bernát Veszprémy, „Soha ilyen tragikus időket…" Források és adalékok a cionizmus és a zsidókérdés-diskurzus történetéhez az összeomlástól a korai Horthy-korig (1917–1922) ["Never in Such Tragic Times…" Sources and Contributions to the History of Zionism and the Discourse on the Jewish Question from the Collapse to the Early Horthy Era (1917–1922)], Budapest 2021, 23, 108–111, 128 f.

157 L. B., Der Kampf um den jüdischen Nationalismus in Ungarn, in: Jüdische Zeitung, 15 November 1918, 4.

158 Livia Elvira Bitton, A Decade of Zionism in Hungary. The Formative Years. The Post-World War I Period, 1918–1928, PhD dissertation, New York University, 1968, 52 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

traditional Jewish communities were located and where Zionism was stronger than in Budapest. In Máramaros (Maramureş), the national councils of Danube Swabians and Romanians encouraged the formation of a Jewish national council. In November, the Máramarosszigeten Zsidó Nemzeti Tanács (Jewish National Council in Máramaros) was founded and approved by Hungary's Ministry of National Minorities. This official recognition fostered in turn the creation of Jewish national councils in other parts of South and East Hungary. In Kolozsvár (Klausenburg, Cluj) and other cities of Transylvania, Jewish national councils were established in November after Romanians and Germans had formed national councils in the region (Document 44). Other significant centers of Jewish nationalism were Munkács (Munkačevo), which became part of Czechoslovakia, and Novi Sad (Újvidék), which became part of Yugoslavia, where local Zionists were able to build Jewish organizations and pressed for cultural autonomy.[159]

In the Banat region, Zionists were able to form an alliance with Orthodox and Neolog representatives from the Jewish communities, after the political situation changed rapidly at the end of 1918. This collaboration would not have been possible in Budapest, where the Jewish communities were split after the schism of 1868 and remained ferocious enemies of Zionism.[160] But the regional context was different. On 31 October 1918, the Banat was proclaimed an autonomous republic within Hungary in order to prevent an invasion by the French army and to preserve territorial integrity against the local Romanians and Serbians, who organized themselves in national councils. Some of the local Swabians convened a national council that supported the Banat Republic as part of a federal Hungary.[161] The local Romanians, for their part, sought to join Transylvania and the Romanian Kingdom.

---

159 Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyszebeni Csoport Intézõ Bizottság [The Transylvanian Jewish National Federation Organizing Committee in Sibiu], Felhívása a helyi és a környékbeli zsidó hitközségekhez a Szövetséghez való csatlakozásra [Call to Jewish Communities in the Region to Join the Federation], 6 December 1918, in: Attila Gidó (ed.), Úton. Erdélyi Zsidó Társadalom-És Nemzetépítési i Kísérletek (1918–1940) [On the Road. Transylvanian Jewish Social and Nation-Building Experiments (1918–1940)], Csíkszereda 2009, 109.

160 Irina Marin, Contested Frontiers in the Balkans. Habsburg and Ottoman Rivalries in Eastern Europe, London 2013, 106–110; Karl Bell (ed.), Banat. Das Deutschtum im rumänischen Banat, Dresden 1926, 73 f.; Hildrun Glass, Zerbrochene Nachbarschaft, Das deutsch-jüdische Verhältnis in Rumänien (1918–1938), Munich 1996, 149.

161 Marin, Contested Frontiers in the Balkans, 106–110; Bell, Das Deutschum in Ausland: Banat, 73f.; Glass, Zerbrochene Nachbarschaft, 149.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

On 15 November, the Serbian military occupied Temišvar (Temesvár). At the end of the month, the French army began to cross the Danube and arrived in the city on 2 December. In this time of unrest, Zionists, together with Orthodox and Neolog representatives from the Jewish communities, created the Jewish National Council for the Banat. It called for the Jews of Hungary to unite and form a national representation.[162] Yet anticipating the separation of territories from Hungary, the Budapest Zionists advised restraint and suggested that the Jewish National Council of Temišvar should cautiously establish contact with the Zionist Organization in the State of Serbs, Croats, and Slovenes.

In March 1919, the Zionist Executive in London asked the Hungarian Zionist Association to name delegates for the peace conference. The association chose Alexander Marmorek and Erno Vermes, both of whom were in Paris at the time.[163] All of this was overshadowed by a series of events that shook the country. In a social upheaval unparalleled in East-Central Europe, a Bolshevik regime under Béla Kun took over in March. A few months later, a French-backed Romanian military intervention overthrew the Kun regime and Admiral Miklós Horthy was appointed as regent. During these months, the country was the first to experience "red terror" followed by "white terror," with pogroms against leftists and Jews, which reached their height in August and September, but continued until the spring of 1920.[164]

5.3 Czechoslovakia

In 1916, the anti-monarchist émigré intellectuals Tomáš G. Masaryk and Edvard Beneš established the Národní rada zemí českých (National Council of the Czech Lands) in Paris, which was renamed the Československá národní rada (Czechoslovak National Council) one year later. Until September 1918, the Allied Powers gradually recognized the council-in-exile as the official representative of Czechs and Slovaks, also because a Czechoslovak legion had fought for the Allies. On 14 October, the council declared itself a provisional government with Masaryk as President and Minister of Finance and Beneš as Minister of Foreign Affairs. Emperor Charles I's final attempt to save the Austro-Hungarian Empire by issuing the Imperial Manifesto of 16 October

162 Anonymous, Nationale Organisation in Temesvar, in: Jüdische Zeitung, 27 December 1918, 4.

163 Bitton, A Decade of Zionism in Hungary, 188 f.

164 Mendelsohn, The Jews of East Central Europe, 85 f., 95–97, 108–112.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

remained without impact, as the government-in-exile reacted with a declaration of Czechoslovak independence just two days later. This move was backed by the Allied Powers without hesitation. On 28 October, the Národní výbor československý (Czechoslovak National Committee) assumed power in Prague. It went on to create the Czechoslovak National Assembly, which set up the first Czechoslovak government on 14 November 1918. It elected Masaryk, still in Paris at that time, as president.

The new state comprised Bohemia, Moravia, parts of Silesia, Sub-Carpathian Ruthenia, and Slovakia. These territories were inhabited by Czechs, Slovaks, and sizable groups of Germans, Hungarians, Ukrainians (Ruthenians), and Jews. The majority of the Jewish population, about 80,000 people, resided in Bohemia, with around 35,000 living in Prague alone. They were far more secularized than the Jews in Moravia, while the traditional and Hasidic Jewish communities were mainly situated in former Hungarian Slovakia.[165]

The Zionists greeted the emerging Czechoslovak Republic enthusiastically. Even though they worried about mounting nationalist rhetoric, a possible escalation of the conflict between Czechs and Germans, and rising antisemitism, their hopes rested on the expectation that the new Czechoslovakia would embrace its character as a multinational state.[166] In particular, they placed their hopes in President Masaryk. Masaryk had a reputation for taking up the struggle against antisemitism and was sometimes even regarded as a friend of the Jews. He was renowned for his public intervention against a blood libel accusation during the notorious Hilsner trial (Polná Affair) in 1899. At the end of the war, however, Masaryk, like Beneš, was influenced by the then-popular belief in Jewish international power, and his alliance with Jewish nationalists was merely strategic.[167]

---

165 Martin Scheuermann, Minderheitenschutz contra Konfliktverhütung? Die Minderheitenpolitik des Völkerbundes in den zwanziger Jahren, Marburg 2000, 149; Frantisek Friedmann, Einige Zahlen über die tschechoslowakischen Juden, Prague 1933, 6 f., Čapková, Czechs, Germans, Jews?, 22 f.

166 Kateřina Čapková, Raum und Zeit als Faktoren der nationalen Identifikation der Prager Juden, in: Peter Becher/Anna Knechtel (eds.), Praha–Prag 1900–1945. Literaturstadt zweier Sprachen, Passau 2010, 21–30, here 26–28; Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 133, 142 f.; Tatjana Lichtenstein, Making Jews at Home. Zionism and the Construction of Jewish Nationality in Inter-War Czechoslovakia, in: East European Jewish Affairs 36 (2006), no. 1, 49–71.

167 Hillel J. Kieval, Languages of Community. The Jewish Experience in the Czech Lands, Berkeley, Calif., et al. 2000, 198–216. For different interpretations of Masaryk's

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Prague Zionists founded the Jüdischer Nationalrat im böhmischen Staate (Jewish National Council in the Bohemian State) on 22 October, a few days after Masaryk became president. The council consisted of self-appointed Jewish leaders, mainly Zionists, such as Ludvík Singer and Max Brod, and members of *Po'ale Ẓiyon* such as Karel Fischl (Document 45). On 28 October it submitted its program to the Czechoslovak National Committee in Prague. A delegation from the Jewish National Council had an audience with President Masaryk on 31 December and presented a memorandum that included their essential claims. Unlike their counterparts in the former Russian Empire, in Bukovina, or Galicia, the Jewish National Council in Prague did not pursue full national personal autonomy; rather, it was far more concerned with the recognition of the Jews as a national collective, equal rights, cultural autonomy concerning schools, the promotion of social services, and state support for the council as a Jewish welfare organization.[168] Masaryk promised the Jews of Czechoslovakia that they would enjoy the same rights as other national minorities in the republic (see Document 53). Czech support for Jewish nationalist demands was reinforced at the National Congress of the Jews in the Czechoslovak State, which took place in Prague in early 1919. Since it began after the Czech military occupied Bratislava, Zionist leaders from Slovakia could participate, as well (see Documents 51, 52, and 54). Several Czech intellectuals and politicians attended the meeting, indicating that they regarded Jewish nationalists as allies of the Czechoslovak government.[169]

Despite this show of support, antisemitism in Czechoslovakia increased. The formation of the new state intensified the conflicts between Czech and German nationalists in Bohemia and Moravia, as well as between Slovak and

---

attitude toward antisemitism, see Gordon Skilling, T. G. Masaryk: Against the Current, 1882–1914, Houndmills/London 1994, 88–91; Frank Hadler, "Erträglicher Antisemitismus"? Jüdische Fragen und tschechoslowakische Antworten, in: Simon Dubnow Institute Yearbook 1 (2002), 169–200. Michael A. Riff, The Ambiguity of Masaryk's Attitudes on the 'Jewish Question', in: Robert B. Pynsent (ed.), T. G. Masaryk (1850–1937), vol. 1: Thinker and Politician, London 1989, 77–87; on the Bohemian/Austrian "ritual murder" affair of 1899, see: Frank Hadler, Hilsner Affair, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 248–252.

168 Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 144–146.

169 Lichtenstein, Making Jews at Home, 50; Čapková, Czechs, Germans, Jews?, 38; Tatjana Lichtenstein, Jewish Power and Powerlessness. Prague Zionists and the Paris Peace Conference, in: East European Jewish Affairs 44 (2014), no. 1, 2–20; Tatjana Lichtenstein, Zionists in Interwar Czechoslovakia. Minority Nationalism and the Politics of Belonging, Bloomington, Ind./Indianapolis, Ind., 2016, 60.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Hungarian nationalists in Slovakia. In this situation, allegations of Jewish support for opposing sides intensified. In addition, a movement for economic boycotts grew, which had emerged at the end of the nineteenth century with the formation of the Národni obrana (National Defense) organization, which sought to free the social and economic sectors of society from Jewish and German influence and competition.[170] The food shortages after the war worsened the general mood toward Jews, who were increasingly accused of usury (see Document 50). In December 1918, the antisemitic sentiments erupted in the pogrom in Holešov (Holleschau) in Eastern Moravia, which caused two deaths in the town's traditional Jewish community. Further acts of anti-Jewish violence occurred in Moravia and other places in Bohemia and Slovakia. These events shocked the Jews of the new state, who had assumed that such violence would only be possible in Russian and Polish lands. The Jewish press even downplayed the anti-Jewish violence in Czechoslovakia as acts provoked by German nationalists or hungry and ignorant mobs. As they argued, nothing compared to the Lwów pogrom.[171] The Jewish National Council used its contacts to leading politicians to protest against anti-Jewish violence via petitions and memoranda (Document 49).

Another central aspect of the activities of the Jewish National Council was the democratization of Jewish communal structures. This proved to be a difficult undertaking, especially in Prague, where the old elites, who had adopted German culture and dominated the traditional Jewish organizations, opposed demands for the recognition of a Jewish nationality. The leadership of the Prague Jewish Community rejected suggestions by the Jewish National Council to reform its structure. Yet Zionism was on the rise and Jewish nationalists were able to rally numerous communities in Moravia, then Bohemia, and finally Slovakia behind them relatively quickly (Documents 47 and 49).

In contrast to the centralism of the Viennese Zionists, who believed that they were entitled to speak for all the Jews of the former empire, the Jewish National Council in Prague only saw itself as responsible for the Jewish inhabitants of the new state. The Council distanced itself from Austrian influence, which it perceived as serving to maintain Vienna's patronage over the former

170 Michal Frankl, The Background of the Hilsner Case. Political Antisemitism and Allegations of Ritual Murder 1896–1900, in: Judaica Bohemiae 36 (2000) no. 1, 34–118, here 63–75.

171 Lichtenstein, Making Jews at Home, 30–36, 62; Fink, Defending the Rights of Others, 125; Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 139–142; Čapková, Czechs, Germans, Jews?, 189 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Habsburg territories (Document 46).[172] However, in some situations the Jewish National Councils in Prague and Vienna collaborated. One example of this was the fate of the estimated 18,000 Galician Jews who had fled to areas that were now part of Czechoslovakia. The new authorities had immediately stopped all support for refugees and threatened to deport the Galician Jews, who feared returning to the war-torn region where pogroms were raging. Both the Jewish National Council in Vienna and in Prague petitioned national authorities to postpone or prevent the expulsion. Eventually, they were successful in delaying the expulsion and aquired funds for the plight of refugees from the Zionist leadership in Copenhagen (Documents 49 and 53).

This policy proved a success. Within a few months, many Jewish organizations and communities recognized the Prague Jewish National Council as their representation, among them the Federation of Jewish Communities of Moravia and Silesia, the Orthodox Sinai organization, and several communities in Bohemia. Zionism and support for Jewish nationalism grew in Moravia, Silesia, and Slovakia. Thus, further Jewish national associations and Jewish people's councils emerged in the new state. In Brno, the Židovská lidová řada (Jewish People's Council) was founded on 5 November 1918 to represent the interests of Jews in Moravia and Moravian Silesia, while the Ľudový zväz židov pre Slovensko (Jewish People's Union for Slovakia) based in Bratislava claimed to represent Jewish interests in Slovakia.[173] Its leaders attended the first National Congress of the Jews in the Czechoslovak State in order to prepare the Jewish demands for the peace conference.

In January 1919, the Jewish National Council founded the Židovská strana (Jewish Party), which nominated a delegation to the planned conference of Jewish national councils and Zionist federations in Switzerland in preparation for the Paris Peace Conference. The Jewish demands for Czechoslovakia remained mainly in the field of cultural autonomy, in contrast to the countries further east, for which the Jewish representatives demanded more extensive forms of autonomy.

172 Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 144, 151. There were also differences in the attitude toward Galician refugees between the two councils in Prague and Vienna. Ibid., 78–80.

173 Kateřina Čapková, Specific Features of Zionism in the Czech Lands in the Interwar Period, in: Judaica Bohemiae 38 (2002), no. 1, 106–159, here 120 n. 62; Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 144–149.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

5.4 Bukovina

Situated between the East Carpathians and the Upper Dniester area, Bukovina was the smallest province of the Austrian part of the Habsburg Empire. With its largest city and provincial capital of Czernowitz, the region had been an independent crown land since 1849. According to the 1910 census, it contained just under 800,000 inhabitants, of whom one-third were Romanian and one-third were Ukrainian. The number of Jews at that time amounted to roughly 103,000; that is, 13 percent of the general population. The majority of Jews lived in relative prosperity in the cities and tended to prefer secular education. In 1910, Czernowitz contained just under 30,000 Jews, making them the city's largest population group. The majority spoke German and large parts had affection for German literature and philosophy, while in the province, Jews tended to speak Yiddish and remained traditionally religious.[174]

During the years 1914 to 1917, Bukovina, just like neighboring Galicia, was profoundly affected by the war between Austria-Hungary and Russia, which was being fought with great intensity in these frontier regions. Beginning with the so-called Battle of Galicia, both regions were conquered by Russian troops several times and recaptured by the Central Powers. Bukovina experienced severe destruction. The opposing sides conquered Czernowitz six times during the war, and half of the capital's population either fled or was expelled.[175]

The Jews who remained published an appeal calling on the Jews of Bukovina to unite and speak with one voice, organize elections to a Jewish national congress, and form a Jewish national council (Document 57). This appeal was drafted in early fall 1918, when Jewish politicians in Bukovina still expected that a remodeled federal Austria would emerge. Yet national movements sought to create separate nation-states in this part of the former empire as well. The driving forces regarding the future of Bukovina were the Ukrainian and Romanian national movements, which sought to expand

174 Anson G. Rabinbach, The Migration of Galician Jews to Vienna, 1857–1880, in: Austrian History Yearbook 11 (1975), 43–54, here 46 f.; Manfred Reifer/Paul Schveiger, Bukovina, in: Encyclopaedia Judaica, ed. by Fred Skolnik/Michael Berenbaum, vol. 4., Detroit, Mich., 2007, 266 f.; Martin A. Hainz, Czernowitz, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 191–196, here 191; Andreas Kilcher, German, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 34–43, here 36; Hugo Gold (ed.), Geschichte der Juden in der Bukowina, 2 vols., Tel Aviv 1958/1962; Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 15, 30.

175 Oleksandr Mazan, Czernowitz in Vergangenheit und Gegenwart, in: Harald Heppner (ed.), Czernowitz. Die Geschichte einer ungewöhnlichen Stadt, Cologne/Weimar/Vienna 2000, 11–62, here 30 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

throughout the region.[176] Ukrainian members of the Austrian parliament and politicians from Galicia and Bukovina founded the Ukrainian National Council in Lemberg (Lviv, Lwów) on 19 October. A few days later, on 25 October, a special Ukrainian National Committee for Bukovina was established in Czernowitz. On 1 November, the Ukrainian National Council in Lemberg proclaimed the West Ukrainian People's Republic, which consisted of Galicia east of the San, northern parts of Bukovina, and parts of northern Hungary.[177] The West Ukrainian People's Republic existed for a few months until May 1919, extending over areas in which Ukrainians made up the majority of the population (in total rather than in all places).

The Romanian side acted simultaneously. The Entente had promised Bukovina, Transylvania, and Banat to Romania in a treaty in 1916 in order to ensure its participation in the war against the Central Powers. On 17 October 1918, members of the Romanian club in the Imperial Council, representatives in the provincial diet, and Romanian mayors from all over Bukovina met in Czernowitz and demanded the creation of a joint Romanian representative body that would include representatives from Bukovina, Transylvania, and other regions in Hungary. On 27 October, the nationalist and antisemitic politician Iancu Flondor (1865–1924) and other Romanian politicians convened the Great Romanian National Assembly in Czernowitz, founded the Romanian National Council, and voted for the whole of Bukovina to join a Greater Romanian nation-state.[178]

Obviously, these demands did not meet with Ukrainian approval, but an agreement about the division of the region seemed possible when the moderate Romanian-Bukovinian politician Aurel Onciul negotiated a partition plan with the Ukrainian National Council on 6 November, in which Czernowitz and northern Bukovina would have become part of the West Ukrainian

---

176 Robert A. Kann/Zdeněk V. David, The Peoples of the Eastern Habsburg Lands, 1526–1918, London/Seattle, Wash., 1984, 438–446; Mariana Hausleitner, Die Rumänisierung der Bukowina. Die Durchsetzung des nationalstaatlichen Anspruchs Grossrumäniens 1918–1944, Munich 2001, 50–68, 72–80.

177 Torsten Wehrhahn, Die Westukrainische Volksrepublik. Zu den polnisch-ukrainischen Beziehungen und dem Problem der ukrainischen Staatlichkeit in den Jahren 1918 bis 1923, Berlin 2004.

178 Vasile Diacon, Bucovina în secolul XX. Istorie și cultura [Bukovina in the Twentieth Century. History and Culture], Iași 2012, 291–293; Ştefan Purici, Iancu Flondor (1865–1924). O viață în slujba dreptății [A Life in the Service of Justice], in: Codrul Cosminului 10 (2004), 259–270; Irina Livezeanu, Cultural Politics in Greater Romania. Regionalism, Nation Building, and Ethnic Struggle 1918–1930, Ithaca, N.Y., 2000, 49–88.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

People's Republic. Accordingly, the Ukrainian military moved into these areas. The Romanian National Council under Flondor, however, decided against the division and called on the Romanian army for support. The troops advanced into Bukovina and had taken Czernowitz and the entire country by 11 November 1918.[179]

The first meeting of the Jewish National Council took place when Romanian troops were approaching Czernowitz on 10 November 1918.[180] It had been founded by representatives from nearly all the Jewish parties in the region, among them the leading Zionist Mayer Ebner and the socialist Jakob Pistiner. One of its aims was the reorganization of the Jewish communities, whose leaders had been deported or fled during the Russian occupation (Document 58).[181] The most pressing issue for the leadership of the Jewish National Council was, however, how to position themselves in the conflict between Ukrainians and Romanians. On the one hand, it was unsure about the Ukrainian prospects of maintaining a separate state under the prevailing power relations in the region. Independent Ukraine had already granted Jews national autonomy, but it was caught up in a civil war. On the other hand, the members of the Jewish National Council in Bukovina recoiled from the notorious Romanian antisemitism and the Romanian state's policy toward Jews. The Romanian constitution of 1866 did not grant equal rights to non-Christians, so the Congress of Berlin in 1878 decided to pressure Romania to grant religious freedom and full civil rights to all its citizens. From that point, the Romanian government had simply made it very difficult for Jews to obtain citizenship. Consequently, the Jewish National Council was careful not to take sides in the conflict between Ukrainians and Romanians.[182]

When the Romanian army conquered Cernăuți (Czernowitz) on 11 November, skirmishes broke out between Romanians and Ukrainians. One day later, the Romanian National Council in Bukovina took power and formed

179 Hausleitner, Die Rumänisierung der Bukowina, 93–102.

180 Arie Leon Schmelzer, Die Juden in der Bukowina (1914–1918), in: Gold (ed.), Geschichte der Juden in der Bukowina, vol. 1, 67–72, here 70; Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 131–136.

181 Manfred Reifer, Dr. Mayer Ebner. Ein jüdisches Leben, Tel Aviv 1947; David Sha'ari, The "Realpolitik" of the National Leadership of the Jews of Bukovina. From the Jewish National Council to the Jewish National Party, in: Raphael Vago/Liviu Rotman (eds.), The History of the Jews in Romania, vol. 3: Between Two World Wars, Tel Aviv 1996, 207–249, here 223 f., 233 f. [Hebr.].

182 Markus Kirchhoff, Congress of Berlin, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 68–73.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

a cabinet headed by Flondor. In order to legitimize the annexation, he scheduled a congress of Bukovinian nationalities to take place in Cernăuți on 28 November 1918 and invited representatives from German, Polish, and Jewish national councils. The German and Polish national councils sent delegates.[183]

The Jewish National Council discussed this invitation in its session on 26 November. Fearing a future degraded status under Romanian rule, it demanded that Romania grant equal rights to all Jews and ensure their protection. Eventually, the council linked its support to the explicit guarantee that all Jews would be granted Romanian citizenship and national minority rights. The following day, Mayer Ebner and members of the Jewish National Council met with Flondor and handed over their response, in which they emphasized their neutral position and declined the invitation (Document 59).[184]

On the day of the proposed congress, 28 November 1918, the Romanian National Council formally declared the unification of Bukovina with the Kingdom of Romania. This was far in advance of international recognition, which did not take place until the Treaty of Saint-Germain was signed in September 1919, but it created a fait accompli. Flondor was appointed president of the Romanian government in Bukovina and remained in post until April 1919.[185]

The Jewish National Council did not comment on the Romanian occupation of the region and decided to focus on humanitarian diplomacy, the protection of Jewish lives and property, and reforming the structures of the Jewish communities. The council sent a delegation to the Paris Peace Conference, which included Benno Straucher, Max Diamant, and Markus Krämer.[186] Romania continued with its exclusionist policy and dissolved the national councils of all minorities. It was only thanks to international pressure that it included minority rights in its constitution in December 1919.

183 Hausleitner, Die Rumänisierung der Bukowina, 101 f.

184 On the dramatic debates, see: David Sha'ari, The Jews of Bukovina between the two World Wars, Tel Aviv 2004, 46–53 [Hebr.]. On Meyer Ebner, see Reifer, Dr. Mayer Ebner, 78–80; David Sha'ari, Ha-mo'atzah ha-keumit ha-yehudit be-Bukovina ba-ma'avar me-ha-shilton ha-habsburgi la-shilton ha-romani. November 1918–Detsember 1918 [The Jewish National Council in Bukovina during the Transition from Habsburg to Romanian Rule. November 1918–December 1918], in: Shvut 15 (1992), 7–39, here 23–26.

185 Hausleitner, Die Rumänisierung der Bukowina, 93–102.

186 Anonymous, Die Zionisten aller Länder für die jüdischen Forderungen in Oesterreich, in: Jüdische Zeitung, 22 November 1918, 7.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

5.5 Galicia

Galicia, especially the regions east of the San River, was severely affected by the war, and Jews were particularly impacted. In 1910, the city of Brody in Eastern Galicia had around 18,000 inhabitants, two-thirds of whom were Jews. As the city was located directly on the border with Russia, many of them fled during the war. Przemyśl was also an important center of Jewish life: shortly before the First World War, the number of inhabitants there had grown to 54,000 people, 30 percent of whom were Jewish. Due to its proximity to the Russian border, the town had been developed into a fortress, and 140,000 Habsburg soldiers were stationed there in 1914. Besieged by Russian troops during and after the "Battle for Galicia" from September 1914 onward, the Austro-Hungarian troops eventually surrendered in March 1915. Three months later, Przemyśl was recaptured by German and Austro-Hungarian troops. At the end of the war, former Habsburg Galicia fell into two parts. Its Western part, with Cracow as its center, was incorporated into the Polish state, while the Eastern part, centered around Lviv (Lwów), remained heavily contested between Polish and Ukrainian national-territorial demands.

Galicia in general had experienced food shortages and price hikes during the war. Since many Jews were engaged in food-related trades, they had increasingly been charged with profiteering from the conflicts. In addition, Polish nationalists reacted against the Treaty of Brest-Litovsk concluded between the Central Powers and Ukraine in February 1918 because it granted several regions that had a significant Polish population, above all the Chełm province, to the Ukrainian state. Often these protests included an anti-Jewish bent, as Jews were accused of conspiring with the Austrians, Germans, and Ukrainians against the national aspirations of the Poles.

Under the pretext that Jews were setting extortionate grain prices, anti-Jewish violence had already raged in Cracow over six days in April 1918, during which Jews were beaten, robbed, and looted by demobilized Polish soldiers, young people, and railway workers. Police forces eventually joined in, until the military intervened. In the following months, antisemitic violence spread all over Galicia, reaching its peak in the fall of 1918.[187]

The Polish nationalists in Habsburg Galicia set up the so-called Polska Komisja Likwidacyjna Galicji i Śląska Cieszyńskiego (Liquidation Committee of Galicia and Cieszyn Silesia) in Cracow during the last days of the empire. Founded on 28 October, this was a regional transitional administration with

187 Hagen, Anti-Jewish Violence in Poland, 87–122; Leon Chasanowitch (ed.), Les Pogromes anti-juifs en Pologne et en Galicie en novembre et décembre 1918. Faits et documents, Stockholm 1919.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

far-reaching legislative and executive powers. It sought to transfer the entire Habsburg portion of the Polish territories to the emerging Polish nation-state.

At the same time, Ukrainian nationalists took over much of the region including Lviv (Lwów) when the West Ukrainian People's Republic was proclaimed, which covered northern parts of Bukovina, parts of northern Hungary, and Eastern Galicia. Under these conditions, Jewish national councils emerged in Galician towns where the Zionists had enjoyed comparatively strong support already before the war. Cracow was commonly known as the capital of Galician Zionism. Nevertheless, the national councils faced opposition from two sides: the non-Zionist left and the vast numbers of Orthodox Jews.[188]

Western Galicia

Zionists, along with members of the ŻPS and *Po'ale Ẓiyon*, came together in Cracow on 4 November 1918 to establish the *Żydowska Rada Narodowa* (Jewish National Council), headed by the prestigious Zionist rabbi Ozjasz Thon. The council sent a delegation to the Polish Liquidation Committee of Galicia and Cieszyn Silesia to declare its support for the establishment of an independent Poland and to appeal for effective measures against antisemitic violence (Documents 60–62). At this and subsequent meetings, the Liquidation Committee did not commit itself to granting minority rights in the new Polish state, but referred to the new Polish constitution, which would have to decide on this matter. It did, however, promise to fight the pogroms using all available means and consented to the formation of the Jewish paramilitary brigades.[189]

On 4 November 1918, the Polish Liquidation Committee addressed the Jews of Cracow and called for active support for the Polish authorities.[190] In turn, the Jewish National Council in Cracow organized lecture tours to mobilize participation and support for the elections to the Constituent Sejm in late

188 Mendelsohn, Zionism in Poland, 92 f.; Netzer, The Struggle of Polish Jewry, 67–72; Reuven Fahn, Geshikhte fun der yudisher natsyonal-oytonomye inem peryod fun der Mayrev-Ukraynisher Republik [The History of Jewish National Autonomy in the Period of the West Ukrainian Republic], Lwów 1933, 94–105; 222–235; Landau, Mi'ut le'umi loḥem, 37; Nahum Michael Gelber, The National Autonomy of Eastern-Galician Jewry in the West Ukrainian Republic, 1918–1919, in: Isaac Lewin/Nahum Michael Gelber (eds.), A History of Polish Jewry during the Revival of Poland, New York 1990, 221–326, here 287 f.

189 Landau, Mi'ut le'umi loḥem, 32, 343 f.

190 Marek Przeniosło, Polska Komisja Likwidacyjna 1918–1919 [The Polish Liquidation Committee 1918–1919], Kielce 2010.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

January 1919. The elections showed a clear victory for the Zionist movement. Among the reasons for this success was the nationalist atmosphere in Poland and the fragmentation of the *Bund*, which was divided about whether or not to boycott the elections.[191]

The council was also affected by controversies. The ŻPS soon resigned because they could not agree with the Zionists on the Palestinian question, and there were also tensions between Zionists and members of *Po'ale Ẓiyon*, who only agreed to cooperate after mediation. Eventually, the Jewish National Council in Cracow joined its sister in Warsaw, prepared for the peace conference, and set up a delegation for Paris. Ozjasz Thon was one of the representatives of Western Galicia. The West Galician political demands were the basis for the claims presented to the Polish delegation in Paris on behalf of Polish Jewries (Documents 62 and 63).

Eastern Galicia

In Eastern Galicia, Jewish national councils were founded under the unfavorable conditions of the Polish-Ukrainian conflict, with both sides claiming East Galician lands. The population was mainly comprised of Ukrainians, with 62 percent, of whom the overwhelming majority were peasants. The Polish held majorities in cities, and Polish culture was considered high culture. Jews made up 12 percent of the population, but formed a relative majority in the cities, sometimes up to 38 percent. Many educated Jews identified with Polish culture and worked in commerce and industries.

However, in the wake of Ukrainian nationalism, some Zionists sympathized with its cause as, in contrast to the Polish policy and similarly to the attitudes of the Ukrainian government in Kiev, Ukrainian politicians were ready to grant the Jewish minority the right to self-governance, gaining some Jewish support for the Ukrainian cause along the way. Ukrainian leaders hoped that their backing of Jewish collective rights would encourage Zionist leaders to lend their support to the diplomatically weak West Ukrainian interests. Yet for Jewish national leaders, the task in this clash of interests was to tread carefully with a policy of neutralism and avoid alienating either side.[192]

191 Mendelsohn, Zionism in Poland, 108.

192 Mendelsohn, Zionism in Poland, 97–99; Marsha L. Rozenblit, The Jews of Germany and Austria. A Comparative Perspective, in: Robert S. Wistrich (ed.), Austrians and Jews in the Twentieth Century. From Franz Joseph to Waldheim, Basingstoke/London 1992, 1–18, here 12–14.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Lemberg (Lviv, Lwów) served as the capital of West Ukrainian national aspirations. Polish-speaking groups made up at least half of the population there, compared to roughly 25 percent Jews and 20 percent Ukrainians. Following the Imperial Manifesto of 16 October, a Ukrainian National Council was formed by members of the Imperial Council and the provincial parliaments in order to represent the Ukrainians of the territories of the Habsburg Empire. The Ukrainian National Council immediately convened a constituent assembly, which spoke out in favor of applying the right to national self-determination. The assembly recognized the Jews as a nation that should be granted national autonomy and that had the right to send representatives to the Ukrainian National Council. Similar rights were also granted to the German and Polish minorities.

It now became known that the Polish Liquidation Committee established in Cracow, which claimed responsibility for all of Galicia, had decided to move east to Lemberg. The Ukrainian National Council feared that a Polish coup d'état could be imminent and proclaimed the West Ukrainian People's Republic. It announced that a Ukrainian state was to be established in the Ukrainian territories of the former Austro-Hungarian state and called on the population to remain calm, offering the Polish and Jewish populations one seat each in the government and promising them full citizenship and minority rights.

By the last days of October 1918, Polish and Ukrainian forces alike had prepared to seize control of Przemyśl. Simultaneously, at the huge garrison in the city, Zionist and Jewish socialist soldiers who had served in the Austrian army began discussing the necessary steps to be taken in preparation for the imminent conflict. As a result, a council of Jewish soldiers known as the *Yudisher soldatenrat* (Jewish Soldiers' Council) was established to facilitate the swift initiation of military and self-defense operations in order to protect Jewish life and property (Documents 66 and 67). It declared Jewish neutrality and formed a militia with Jewish soldiers wearing white and blue armbands to distinguish them from both the Polish and the Ukrainian side. This was accepted by both of the respective authorities.[193]

193 Yosef Altbauer, Pshemishl overet taḥat shilton polani [The Passing of Przemyśl to Polish Rule], in: Arieh Menczer (ed.), Przemyśl Memorial Book, Tel Aviv 1964, 185–190, here 185 f.; Zdzisław Konieczny, Walki polsko-ukraińskie w Przemyślu i okolicy, listopad-grudzień 1918 [Polish-Ukrainian Battles in Przemyśl and Its Surroundings, November–December 1918], Przemyśł 1977, 31 f., 43; Anonymous, Die Pogromberichte, in: Jüdische Zeitung, 22 November 1918, 2.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

After brief clashes between Polish and Ukrainian forces in Przemyśl on 31 October and 1 November, the two warring sides agreed to establish a joint administration of the city, comprised of four Poles, four Ukrainians, and one Jew. Each of the three sides established its own national council. The Zionists, Socialist Zionists, and members of the ŻPS decided to proclaim the *Yudisher folksrat* (Jewish People's Council) on 2 November 1918. The council declared the former board of the Jewish community dissolved and took over its administrative tasks.

However, the multinational administration governed the city for no longer than three days. On the evening of 3 November 1918, Ukrainian forces stationed in nearby towns seized the districts of the city on the right bank of the San River, where the majority of the Jews lived. The Polish Liquidation Committee issued an official protest and annulled the former agreement. Launching a counteroffensive toward the east, Polish troops captured the whole city on 11 November and advanced to Lviv shortly thereafter. The Polish side accused the Jewish militia of cooperation with the Ukrainian side in the district of Przemyśl under the control of the Ukrainian forces.[194] The Jewish People's Council urged for a meeting with the Polish National Council (Documents 68–70).

With Polish troops occupying the city, the Jewish militia was disarmed and its leadership arrested. The Polish forces assumed that the Jews had collaborated with Ukrainian forces and unleashed a pogrom.[195] The army units responsible for the attacks then moved on to Lviv. In Przemyśl, the representatives of the Jewish side were at least able to continue working with the Polish nationalists after the pogrom. After the Poles took over the town, a new town council was set up, which included members of the Jewish People's Council.[196]

Similarly to the turn of events in Przemyśl, Jews in Lviv asserted impartiality in vain. The center of Lviv was in Ukrainian hands. The Ukrainian National Council in this town adopted the provisional constitution for the

194 Prusin, Nationalizing a Borderland, 73–91; Altbauer, Pshemishl overet taḥat shilton polani, 185; Konieczny, Walki polsko-ukraińskie w Przemyślu, 48–51; Zvi Luft, November 1918, in: Menczer (ed.), Przemyśl Memorial Book, 193–198, here 195 f.

195 Anonymous, Der Pogrom in Galizien, in: Jüdische Zeitung, 22 November 1918, 1.

196 Wacław Wierzbieniec, Zajście antyżydowskie w Przemyślui pod koniec 1918] Antisemitic Events in Przemyśl at the End of 1918], in: Krzysztof Jasiewicz (ed.), Świat niepożegnany. Żydzi na dawnych ziemiach wschodnych Rzeczypospolitej w XVIII–XX wieku [A World We Bade No Farewell. Jews in the Eastern Territories of the Polish Republic from the Eighteenth to Twentieth Century], Warsaw/London 2004, 573–580; Rybak, Everyday Zionism in East Central-Europe, 171 f., 212 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

West Ukrainian People's Republic on 13 November. It also decreed the establishment of national secretariats for Jews and Poles and proposed that the heads of these secretariats should be members of the government, similarly to the model adopted a few months earlier by the Ukrainian Republic in Kiev. Zionists and members of *Po'ale Ẓiyon*, Mizrachi, and the ŻPS founded the *Yudisher natsyonalrat* (Jewish National Council) on 20 November (Document 73).

Near the center of town, which was held by Ukrainian forces, the Jewish militia controlled the so-called Cracow district, while pockets of Polish resistance had developed in the southwestern part of the city. Battles on the streets began, which had a catastrophic effect on the Jewish population. Even basic supplies were hard to find. On 22 November, Ukrainian soldiers left Lviv and Polish troops entered the town. The three-day pogrom that followed surpassed all previous attacks in the city. In the early hours of the morning, Polish units began occupying Jewish neighborhoods and disarmed the Jewish militia without resistance. But almost immediately, the rumor spread that the Jews had resisted the Polish army and that the Polish command had given its troops permission to plunder the city. The ensuing pogrom resulted in at least seventy-two deaths and several hundred serious injuries. Many houses were set on fire, shops were looted, three synagogues were burned to ashes, and Torah scrolls were desecrated.[197]

For the Jewish population in Lwów, the pogrom was a catastrophe that eclipsed all previous sufferings experienced during the war. In response, Jewish organizations worldwide launched fundraising events. The Jewish community board and the Jewish National Council in Lwów set up a rescue committee, which recorded testimonies and organized relief. The council discussed an initiative to collaborate more closely with the Jewish National Council in Cracow and the Jewish National Council in Vienna in order to intensify philanthropic efforts and rebuild Jewish life. Strengthened in their will to seek international support from the governments of Great Britain, the United States, France, and Czechoslovakia, the council set up a delegation to the Paris Peace Conference (Document 74).[198]

After the pogrom and despite massive insecurity under Polish rule, the council continued to declare itself impartial, although many Poles viewed

197 Christoph Mick, Lemberg, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 4, Leiden/Boston, Mass., 2021, 722–726; Christoph Mick, Lemberg, Lwów, L'viv, 1914–1947. Violence and Ethnicity in a Contested City, West Lafayette, Ind., 2016, 165–185; Prusin, Nationalizing a Borderland, 73–91. Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 136–139, 173–183.

198 Mendelsohn, Zionism in Poland, 97 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Jewish neutrality in itself as a hostile act against Poland (see Document 79).[199] Polish policy aimed to count Jews as Poles, as had been done earlier in the Habsburg census. For this reason, Polish nationalists regarded Jewish neutralism or nationalism with suspicion at the very least and arrested leading Zionist politicians following the Lwów pogrom.

Ukrainian troops still controlled the hinterland, where the Jewish communities were cut off from the local Jewish National Council after the Polish occupation of Lwów. But this same council continued to see itself as the representative of the Jews of Eastern Galicia and opened a liaison office in Vienna. As Zionists had set up national councils in about twenty-two cities and towns in the region, one founded in the town of Stanislaviv further east now considered itself the central East Galician Jewish National Council. The council in Stanislaviv initiated a conference of all local Jewish national councils in Ukrainian-ruled Eastern Galicia, which took place from 18 to 20 December. The meeting was intended to create a platform that could speak for East Galician Jewry, though each council would further continue its local work (Document 75, see also Document 83).[200] The West Ukrainian authorities accepted the union on 22 February 1919 and recognized the *Mizrekh galitsisher yudisher natsyonalrat* (East Galician Jewish National Council) as the sole representation for Jews in Galicia. The council negotiated with the West Ukrainian authorities regarding equal participation in the administration of state affairs as a recognized national minority, the right to hold public office and work in the state administration, the right to use Yiddish and Hebrew in official correspondence, and specific taxes imposed on Jewish communities (Document 84).[201] The East Galician Jewish National Council organized the elections to the local councils, which took place in May 1919. In these elections, the Zionists secured a majority, often winning 70 percent of the total votes or more.[202]

With the retreat of the Ukrainian forces and the expansion of Polish rule, the Jewish national councils increased their efforts to seek international support among the participants of the forthcoming peace conference, where the postwar European political order would be decided upon. The Jewish

199 Ibid., 97 f.; Landau, Mi'ut le'umi loḥem, 34 f.

200 Gelber, The National Autonomy of Eastern-Galician Jewry, 246–252.

201 Landau, Mi'ut le'umi loḥem, 31 f.; Gelber, The National Autonomy of Eastern-Galician Jewry, 245–264; Fahn, Geshikhte fun der yudisher natsyonal-oytonomye, 37–67.

202 Fahn, Geshikhte fun der yudisher natsyonal-oytonomye, 204 f., Landau, Mi'ut le'umi loḥem, 36 f.; Gelber, The National Autonomy of Eastern-Galician Jewry, 277–288; Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 216–219.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

leadership had become convinced that only intense external pressure on Poland would guarantee Jewish national and civil rights (Document 86).[203] In January 1919, the East Galician Jewish National Council sent a delegation to Vienna to represent the Jewish interests in the region and to coordinate joint efforts with the Zionist leaders in Berlin.[204] The councils in both Lwów and Stanislaviv decided to send delegates to Paris, one traveling more directly to Paris, the other planning to meet with other delegates from Jewish national councils in Switzerland first (Documents 76, 82, and 85).

6. Jewish Autonomy and the Paris Peace Conference

Since their foundation, the Jewish national councils had struggled for regional and state recognition. In the face of exclusionary nationalism and anti-Jewish violence on a national scale, it became obvious that they needed the backing of international authorities. Pursuing international endorsement for Jewish national rights, they turned to transnational diplomacy and therefore sought to channel resources and speak with one voice. At the end of 1918, the councils placed their hopes in the forthcoming peace conference, where their demands would be heard in an international framework. They sought to point out that Woodrow Wilson's visions of freedom for the peoples of Eastern Europe and the creation of nation-states proved contradictory and afforded a new approach to state and nationhood. Local laws and politics, they claimed, must accept the realities of transnational communities split between states. The new discourse around a League of Nations provided the conceptual framework for internationalizing the struggle for collective rights that took into account cultural differences, basic security, and freedom of expression. In 1919, this struggle reached its climax in the attempt to approach the Allied and Associated Powers responsible for settling the new order of states, not least that of the so-called successor states.

Zionists struggled both for minority rights in Eastern Europe and for the right to settle in Palestine. However, the different branches of the Zionist Organization were split over the emphasis to be placed on the demands concerning Palestine on the one side and on those for minority rights in the Diaspora on the other (see Documents 113 and 114). The Copenhagen Office unreservedly supported the Eastern European vision of Jewish auton-

203 Mendelsohn, Zionism in Poland, 106 f.

204 Fahn, Geshikhte fun der yudisher natsyonal-oytonomye, 94 f.; Landau, Mi'ut le'umi loḥem, 34 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

omy. During the war, Leo Motzkin (1867–1933) became one of its leading figures. From late 1915 to October 1917, Motzkin had worked in the United States, where he had managed to establish the demand for minority rights in Eastern Europe among American Zionists. When the American Jewish Congress eventually convened in Philadelphia from 15 to 18 December 1918, its members voted in favor of sending a delegation to Europe, where it was to induce the Allied Powers meeting in Paris to establish a Jewish homeland in Palestine and protect Eastern European Jewry through the granting of minority rights.[205]

By that time, Motzkin had already settled in Copenhagen. At the end of the war, he served as one of the main architects of the Manifesto issued by the Zionist Office in Copenhagen on 24 October 1918 (Document 87). The manifesto claimed both Jewish national autonomy in the new Eastern and East-Central European states and territorial rights over Palestine. This dual strategy – support for "Gegenwartsarbeit" and for a Jewish settlement in Palestine – was characteristic of Zionist politics in the former Russian and Austrian empires. In response, almost all the Jewish national councils sent statements with these twin demands in the spirit of the Copenhagen Manifesto to the Zionist Offices in Berlin, Copenhagen, and London, as well as to US President Wilson and the British Foreign Office.

Following consultations with Zionist bodies in London and Berlin, the Copenhagen Office started to organize a conference in neutral Switzerland in December 1918. It was scheduled for early 1919 in Zurich and all Jewish national councils were invited to send representatives and to discuss a shared strategy for the upcoming Paris Peace Conference (Documents 89 and 93).[206] Leo Herrmann, the secretary of the Zionist Organization, who had traveled to Czechoslovakia, Austria, Hungary, Transylvania, Yugoslavia, and Galicia in order to report on the development of Zionist politics in these countries (Documents 43, 44, 50, 54, 64, and 85), assisted in the nomination of its delegations to the peace conference. Time and again, Zionist leaders in Berlin, Copenhagen, and London urged the Jewish national councils to prepare for the conference, to submit an explicit mandate as official representation

205 Leo Motzkin, Der amerikanisch-jüdische Kongress, in: Leon Chasanowitsch/Leo Motzkin (eds.), Die Judenfrage der Gegenwart. Dokumentensammlung, Stockholm 1919, 21–30; Leo Motzkin, Les Revendications nationaux de juifs, in: Comité des délégations juives auprès de la conference de la paix (ed.), Les Droits nationaux des juifs en Europe orientale. Recueil d'études, Paris 1919, 7–25.

206 Leon Reich, Das Komitee der jüdischen Delegationen in Paris, in: Der Jude. Eine Monatsschrift 5 (1920/1921), 439–448, here 440; Janowsky, The Jews and Minority Rights, 283 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

for their regional communities, and to send a provisional list of delegates (Documents 91–95).

At the same time, though with a different approach, the Zionist Office in London pushed for the formulation of coherent and unanimous Jewish demands. Its leading figures Chaim Weizmann (1874–1952) and Nahum Sokolow (1859–1936) did not wholeheartedly commit themselves to the Eastern European Zionist struggle for Jewish national rights and their emphasis on "Gegenwartsarbeit". Although they both supported these efforts, they subordinated them to the territorial demands in Palestine after they had managed to obtain British support for the Balfour Declaration.[207] Therefore, Weizmann and Sokolow were ambivalent about the planned conference in Zurich. Weizmann suggested taking part and sending an envoy to gather univocal support for the Zionist demands at the peace conference. Samuel Tolkowsky, Sokolow's private secretary, emphasized the fundamental importance to support Eastern European Jewish demands; otherwise, he stated, "we will lose their support for the Zionist issue itself."[208]

Beyond these political challenges, the preparations for the conference proved complex. Travel was a complicated matter in the postwar months and it was difficult to obtain the required visa, especially for the Eastern European delegations, whose arrival was consequently delayed or cancelled at all.[209] As it was mainly representatives from former Austrian and German lands who managed to make it to the conference, it ran the risk of appearing to link Jewish demands with the interests of the Central Powers, which would jeopardize the Zionists' reputation in the press and among functionaries of the Allied Powers.[210] Ultimately, the meeting in Zurich never gained the anticipated momentum, and to the frustration of those who had already arrived, the discussions and results emerging from the conference were very poor (Document 109).

Meanwhile, Paris had become the main stage of international diplomacy with the start of the Paris Peace Conference in January 1919, and this was where the Jewish voice had to be brought to the fore. Weizmann and Sokolow,

207 Markus Kirchhoff, Balfour Declaration, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 1, Leiden/Boston, Mass., 2017, 289–298.

208 Samuel Tolkowsky, Zionist Political Diary, London, 1915–1919. On the Making of the Balfour Declaration, ed. by Dvorah Barzilay-Yegar, Jerusalem 1981 [Hebr.], 412.

209 Schmuel Hugo Bergman to Else Bergmann, Zurich, 1 March 1919; Bergman to Johanna Bergmann, 3 March 1919; Bergman to Arthur Bergmann, Bern, 10 March 1919, in: Schmuel Hugo Bergman, Tagebücher & Briefe, vol. 1: 1901–1948, ed. by Miriam Sambursky, Königstein i. Ts. 1985, 116–118.

210 Tolkowsky, Zionist Political Diary, 412.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

along with Lucien Wolf (1857–1930), called on the representatives who had already arrived in Switzerland to come to Paris.[211] Yet many of them could not travel further, since according to their passports, they were subjects of the former Central Powers. Organizers and participants were busy applying and waiting for visas, in many cases to no avail.[212] To make matters worse, it soon became known that Weizmann and Sokolow had scheduled the Zionist Organization's annual conference to be held in London from 24 February to 12 March. Stuck in Zurich or Basle, many of the delegates were offended and felt that the London Office had not made enough of an effort to enable their travels since Weizmann and Sokolow did not consider their participation important (see Documents 101 and 109).[213]

In consequence, the voice of the delegations from Great Britain, the United States, and Palestine held considerable weight at the Zionist conference in London, whereas Russian and Polish representatives played a much smaller role and delegations from Austria and Germany were absent altogether. The deputies from Czechoslovakia did take part, despite the fact that they had belonged to the Zionist movement in the former Austrian Empire. Some participants, Motzkin among them, expounded the problem that the lack of proportionate representation of Eastern and Western European Jews might challenge the legitimacy of the conference.[214] Opening on 24 February, the Zionist conference took upon itself two main tasks. The first was to relocate the Zionist Organization by bringing its center from Copenhagen to London. The second was bound to a statement that the Zionist Organization had published earlier, on 3 February.[215] Signed by Weizmann and Sokolow, among others, it called for the establishment of a Jewish national home under British mandate rule and its assignment to the League of Nations. Its subsequent discussions in London were aimed at sanctioning the political direction in which Weizmann and Sokolow were heading.

---

211 Ibid., Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 227 f.; Janowsky, The Jews and Minority Rights, 285.

212 Reich, Das Komitee der jüdischen Delegationen in Paris, 440.

213 Janowsky, The Jews and Minority Rights, 287.

214 Yehoshua Freundlich/Gedaliah Yogev (eds.), Ha-protokolim shel ha-va'ad ha-po'el ha-ẓioni 1919–1929 [The Minutes of the Zionist General Council 1919–1929], vol. 1: February 1919 to January 1920) Tel Aviv 1985, 39.

215 The statement submitted to the Peace conference is documented on the United Nations website: Statement of the Zionist Organization Regarding Palestine, 3 February 1919, via https://www.un.org/unispal/document/auto-insert-199976/ [accessed 7 May 2024]. The part of the resolution concerning the interests in Palestine was presented to the Paris Peace Conference on 10 February 1919. See Chasanowitsch/Motzkin (eds.), Die Judenfrage der Gegenwart, 69.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Leo Motzkin was critical of the lack of national demands from Eastern European Jewries in the statement presented in Paris. Neither the extensive demands of the national councils of Eastern Galicia and Bukovina nor the moderate calls for cultural autonomy from the councils of Vienna and Prague were put on the agenda for a joint strategy. The London conference was dominated by the Palestine question, but Motzkin also strongly advocated for a discussion of minority rights in Eastern Europe. Weizmann addressed these complaints, but was reluctant to include the topic in the official Zionist agenda to be brought forward in Paris.[216] Sokolow recognized the Zionist commitment to achieving national rights for the Jewish people in Eastern Europe, but emphasized the need to coordinate these efforts with other Jewish representatives from the United States, Great Britain, France, and, of course, Eastern Europe itself. As a result, the conference discussed an ambitious resolution that included both the creation of a Jewish national home in Palestine and extensive autonomy and representation in the elective bodies of the newly founded or re-established states and in international bodies (Documents 99, 100, and 102).[217] Before the resolution was even passed, Weizmann and Sokolow had left for Paris and joined the Zionist mission to the peace conference, as it was officially called. On 27 February 1919, they appeared before the Supreme Council, made up of government representatives from France, Great Britain, Italy, and the United States, their respective ministers of foreign affairs, and two Japanese plenipotentiaries. Together with Menahem Ussishkin and André Spire, they presented the Jewish claims to Palestine on behalf of the Zionist Organization.[218]

6.1 The Comité des délégations juives

In March 1919, the delegates from London and the recently arrived representatives from the American Jewish Congress met in Paris and discussed the progress of America's Jewish delegation at the peace conference. The American delegates, with the president of the American Jewish Congress Julian Mack (1866–1943), Louis Marshall (1856–1929), and Rabbi Stephen Wise

216 Freundlich/Yogev (eds.), Ha-protokolim shel ha-va'ad ha-po'el ha-ẓioni, 19 f.; Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 228 f.

217 Motzkin, Les Revendications nationaux de juifs, 23; idem, Die Forderungen der zionistischen Organisation an die Friedenskonferenz, in: Chasanowitsch/Motzkin (eds.), Die Judenfrage der Gegenwart, 68–72; Janowsky, The Jews and Minority Rights, 287.

218 Fink, Defending the Rights of the Others, 164.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

(1874–1949), did not support the demand for Jewish autonomy, but wished to support the Eastern European Jewish national councils in their need for protection (Document 105). Between 20 and 25 March 1919, they established a joint committee that united the Jewish delegates in their efforts to assure protection for Jews in Eastern Europe. It soon became known as the Comité des délégations juives auprès de la conférence de la paix. Mack was its first chair, and four of the six vice-chairs came from the Jewish national councils in Lwów (Leon Reich), Kiev (Menakhem Ussishkin), Cracow (Ozjasz Thon), and Petrograd (Israel Rossoff), while Leo Motzkin (as secretary-general) and Nahum Sokolow participated as representatives of the Zionist Organization (see Document 104).[219]

However, the Comité could barely calm the waters. The American delegation was soon perceived as playing a dominant role. Likewise, they appeared unable to understand the full weight of the Eastern European Jewish demands, which to them seemed too radical (Document 107). The delegation from the American Jewish Congress worried that notions of Judaism as a nation would complicate Jewish legal positions in Western countries, where Jews had individual rights. Delegates such as Louis Marshall, the president of the American Jewish Joint Distribution Committee, defended the right to keep Shabbat and the use of Yiddish for educational purposes, but were very reluctant to speak of national rights.[220] These internal Jewish differences were not to be discussed publicly, in order to make the Jewish voice seem unanimous in the general struggle for recognition. The Allied Powers had a positive attitude toward the foundation of nation-states in the former imperial lands, the French press was supportive of Polish and Romanian interests, and Polish statesmen such as Roman Dmowski enjoyed close contact with French politicians. This Polish influence diminished hopes for support from the Allied Powers during March 1919, when the Ukrainian, Lithuanian, and Latvian delegations' initiative to meet with Georges Clemenceau was postponed (Documents 103 and 108).

In addition to the controversies within the Comité, the differences among Zionist views – emancipation and individual rights on one side and national rights and autonomy on the other – seemed irreconcilable, so that eventually the common ground for both East and West European delegates was reduced to the collection of funds for the reconstitution of Galician communities after the Polish pogroms. This left a bitter taste for the Jewish national councils, who had been invited to send delegations or submit power of attorney to

219 Ibid., 196; Graf, Comité des délégations juives.

220 Matthew Silver, Louis Marshall and the Democratization of Jewish Identity, in: American Jewish History 94 (2008), 41–69.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

the Zionist Office in Copenhagen (Documents 109 and 110). This office did indeed intend to put forward demands for autonomy for the Jews of East-Central and Eastern Europe at the Paris Peace Conference; however, the London Office considered them to be too radical. The Jewish national councils synthesized general Zionist and socialist demands and had a radical reputation. This was supported by the fact that the first council in Kiev, which set the agenda for the other councils, was established by members of the socialist *Fareynikte* and *Po'ale Ẓiyon*, while the General Zionists remained in an observing position in the first months.

The even deeper chasm between the Western and Eastern European Jewish delegations was revealed in the negotiations between the Comité and the French Alliance israélite universelle, which was directly opposed to any recognition of the Jews as a national collective. In accordance with Western experiences of emancipation, this non-Zionist and anti-autonomist French organization stuck to securing the equality of all citizens by granting a few minor collective legal guarantees. Thus, the ideas of national and cultural autonomy met with opposition from the Alliance, which led to discrepancies that prevented a unified Jewish presence in Paris (Document 114).[221] Eventually, the Comité submitted a memorandum of its own to the peace conference on 10 May 1919. The signatories demanded recognition of equal civil rights for Jews, cultural autonomy, national rights, state support for Jewish schools, and the protection of Shabbat observance.[222] With this, the Comité attempted to function as the authoritative organ, thereby creating a public body for all Jewish affairs.

While the Comité presented a united front when addressing questions regarding Palestine, the delegations from Jewish national councils worked separately when it came to negotiations with individual nation-states. Four delegates representing the Jewish national councils in Poland and Western Galicia (Sokolow, Thon, Braude, and Levite) and three representing Eastern Galicia (Reich, Ringel, and Tenenbaum) formed the "Polish circle," with Sokolow as its leader. In May 1919, they met with a Polish delegation and presented a petition with their main demands on behalf of the Jewish population in Poland, which focused on formal recognition as national minority and cultural rights. This had no practical result. The Romanian, Polish, and Czechoslovak delegations protested against the imposition of protection clauses on the new small states, when the great powers had avoided a minority

221 Graf, Comité des délégations juives.

222 Chasanowitsch/Motzkin (eds.), Die Judenfrage der Gegenwart, 74–78; Fink, Defending the Rights of Others, 200.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

protection clause in the League covenant.[223] In contrast, the position of the Lithuanian Jewish National Council was different and appeared rather promising. Shimshon Rosenbaum, the Deputy Minister of Foreign Affairs, was part of the Lithuanian delegation in Paris. The Lithuanians adopted minority treaty clauses and openly demonstrated their commitment to minority rights.[224]

Among the many different Jewish voices that struggled to be heard in Paris, only a few were listened to. Weizmann and Sokolow spoke in front of the Supreme Council as part of the Zionist delegation. Later, they were also able to present their concerns for Palestine at the forthcoming meeting of the League of Nations. In Paris, the Comité and especially the Eastern European Jewish national councils continually struggled to establish channels of communication by which they could address the American President, the Prime Minister of the United Kingdom, and the French Prime Minister, who dominated the conference and were therefore called the Big Three (Documents 103 and 113). But until the end, neither Woodrow Wilson, David Lloyd George, nor Georges Clemenceau would receive the Comité. It was Lucien Wolf, an "assimilationist" in the eyes of most members of the Comité (see Document 105) and secretary of the British Joint Foreign Committee, who was able to exercise some influence on the Commission on New States, which served as advisory to the Big Three. As an experienced diplomat in international politics, Wolf convinced the commission that a moderate form of protection had to be granted to the Jews in the successor states in order to preserve their own cultural needs and integrate them into the new state order.[225]

When the great powers finally imposed the first of the Minority Treaties on Poland on 28 June 1919, the Jewish national councils celebrated this as the beginning of a new era.[226] While in their view, not all objectives had been achieved, the Jews had nevertheless been recognized as a minority and enjoyed particular rights. However, the radical demand to be guaranteed

223 Landau, Mi'ut le'umi loḥem, 56–61; Fink, Defending the Rights of Others, 232 f., 269; Szymon Rudnicki, Zydzi w parlamencie II Rzeczypospolitej [Jews in the Parliament of the Second Republic], Warsaw 2004, 419–421.

224 Liekis, A State within a State? 122–127; Eglė Bendikaitė, One Man's Struggle. The Politics of Shimshon Rosenbaum (1859–1934), in: Simon Dubnow Institute Yearbook 13 (2014), 87–109, here 102.

225 Mark Levene, War, Jews, and the New Europe. The Diplomacy of Lucien Wolf, 1914–1919, Oxford 1992, 284–302; Fink, Defending the Rights of Others, 98 f. and 128 f.

226 F. L., Erfolge in Paris. Der Minoritätenschutz im Vertrage mit Polen – Der Vertrag bereits unterzeichnet – Das nationale jüdische Heim im projektierten Vertrag mit der Türkei, in: Jüdische Rundschau, 11 Juli 1919, 373 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

an internationally recognized status as a nation and to be accepted into the League of Nations, which had been raised by the Vienna Jewish National Council, among others, was denied in order not to undermine state sovereignty. Yet some states did not consider the Jewish demands as a threat: while the Czechoslovak constitution was the only one to recognize a Jewish nationality, the constitutions of Estonia (1920) and Lithuania (1922) guaranteed Jewish cultural autonomy.

All in all, the Jewish national demands were met in different ways across Europe – they were answered via a range of strategies, from moderate minority protection to constitutional rights. If circumstances allowed, the councils intended to lobby for the details of self-administration on both the national and the international stage.[227] However, behind closed doors, many of the Jewish delegates in Paris remained reserved. Leon Reich expressed this feeling in the following words: "Those articles […] are really only blank pages of a book that we must fill in […] together with the peoples among whom we constitute a minority."[228]

6.2 Aftermath

After 1919, most Jewish national councils either withered away under unfavorable political conditions or were dissolved. The first one, founded in Kiev in October 1917, had set the agenda for the other councils that followed. Its foundation was initiated by the head of the Vice-Secretariat of Jewish Affairs, Moyshe Zilberfarb, who drafted the law on national personal autonomy in Ukraine that was ratified in January 1918. The *Fareynikte* and the Zionists considered this law one of the greatest accomplishments of modern nation-building.[229] Yet that same month, the Red Army approached Kiev. In May and July, the Ministries for National Minorities were dissolved and the law was abrogated. When it was renewed in December 1918, it again lasted for only a short period. Soon, Ukraine became the scene of a bloody civil war between the Bolsheviks, the White movement, different local warlords, the Polish army, and the French and Greek military. The Directorate lost control over large parts of Ukraine, which became a war-torn territory until Soviet Russia concluded the Treaty of Riga with Poland in 1921 and assumed full

227 Landau, Mi'ut le'umi loḥem, 43–66; Netzer, The Struggle of Polish Jewry, 73–216.
228 Cit. in Engel, Perceptions of Power, 25.
229 Grossman, Unzer pozitsye; Tcherikower, Antisemitizm un pogromen, 109 f.; Goldelman, Jewish National Autonomy, 70–73.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

control of the country. During the chaos of the civil war, the Jews of Ukraine remained unprotected and became the victims of an unprecedented wave of pogroms, resulting in tens of thousands of deaths.[230]

The Zionists in Petrograd had a short period of success after the elections to the All-Russian Jewish congress in January 1918 and the foundation of the Jewish National Council. The congress was never convened and the Petrograd council slowly dissolved after June 1918. The increasingly hostile Bolshevik regime dismantled the incipient Jewish autonomist infrastructure by establishing the Jewish section of the Communist Party (*Yevsektsiya*) and the Jewish commissariat (*Yevkom*), which abolished Jewish community organizations and nationalized Jewish property. Cultural activists, if not arrested, either fled or joined the short-lived project to build Soviet Yiddish culture.[231]

The Romanian authorities abolished the councils of all national minorities in Bukovina in December 1919. During the Paris conference, the country attempted to remove minority protection clauses from its treaty negotiations. On the Allies' insistence and in exchange for the inclusion of regions of the Balkans, such as Transylvania, Bessarabia, Bukovina, and parts of Banat, Romania agreed to grant local autonomy to Germans and Hungarians in Transylvania regarding their schools and religious institutions as long as they remained subject to government control. The Jewish National Council, founded in November 1918 and dissolved one year later, reorganized as the Partidul Național Evreiesc (Jewish National Party). The party received considerable support from the local Jewish population and continued the struggle to "fill the pages" of minority protection under Romanian rule.[232]

The negotiations for Jewish autonomy under a prospective Polish rule had started in March 1915. Although these negotiations never found their way into a sealed agreement, they did address national personal autonomy for Jews and other minorities. With the foundation of the Second Polish Republic, prominent Zionists such as Yitzkhak Grünbaum sought to organize

230 Astashkevich, Gendered Violence; Victoria Khiterer, Jewish Pogroms in Kiev during the Russian Civil War 1918–1920, Lewiston, N.Y., 2015; Peter Kenez, Pogroms and White Ideology in the Russian Civil War, in: John D. Klier/Shlomo Lambroza (eds.), Pogroms: Anti-Jewish Violence in Modern Russian History, Cambridge et al. 1992, 293–313; Veidlinger, In the Midst of Civilized Europe.

231 Mintz, Distresses, Hopes, and Despair, 90–107, 120–168.

232 Sha'ari, The Jews of Bukovina between the two World Wars, 37–44; Sha'ari, The "Realpolitik" of the National Leadership, 223–226; Carol Iancu, Le Combat international pour l'émancipation des juifs de Roumanie. Documents et témoignages, vol.1: 1913–1919, Tel Aviv 1994, 23–35.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

a countrywide congress of the Jews of Poland, but as the borders of the new nation-state were not yet fixed, a pre-conference in Warsaw was an interim solution. The Jewish National Council in Warsaw transformed into the Zionist electoral list in January 1919. Grünbaum orchestrated the minorities' bloc for the elections to the first Sejm in 1922. This was an electoral success, but Jewish representation remained marginal in the Sejm. In consequence, Grünbaum became active on the international stage. From 1925 to 1927 and in 1929, he would serve as a Jewish representative to the European Congress of Nationalities.

At the end of the war, the Jewish national councils in Galicia and Bukovina had sent delegations to Vienna in order to coordinate the campaign to protect the very lives of the region's Jews. In these regions, it would have been almost impossible to develop a sustainable, long-term policy. Cracow, Lwów, Przemyśl, and Stanislaviv were cities in which Zionists stood on a precarious legal footing and could not claim impartiality between the warring sides. After Polish troops occupied all of Eastern Galicia in July 1919 and the West Ukrainian People's Republic had ceased to exist, the new regional government dismantled all the Jewish councils. In November 1919, the Supreme Council of the Paris Peace Conference assigned Eastern Galicia to Poland and the Jewish National Council in Cracow was abolished along with other provisional government bodies, which were liquidated in favor of centralized state institutions in Warsaw. Many of the active members were arrested and were only released after interventions from the Vienna delegates.[233] In 1921, the Zionist Executive in Lwów failed to revive the council by merging the parties that had participated in the past.

The longest surviving Jewish National Council was the one in Przemyśl, which continued until the elections of 1924.[234] Alongside this, there were other longer-lived Jewish national councils in Czechoslovakia and Lithuania, where the young constitutions guaranteed national rights to minorities. In the first Czechoslovak constitution of 29 February 1920, following the provisions stated in the Minority Treaty from 10 September 1919, the National Assembly recognized equal civil and political rights for all national minorities (among them Jews) "whatever be their race, their language or their religion."[235] This implied, inter alia, the free use of language, the establishment of philanthropic, religious, and social institutions, and access to state funds for the

233 Mendelsohn, Zionism in Poland, 100, 105.

234 Altbauer, Pshemishl overet taḥat shilton polani, 186.

235 The constitution of the Czechoslovak Republic, Prague 1920, via https://archive.org/details/cu31924014118222/ [accessed 29.05.2024].

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

operation of schools. The Jewish Party soon succeeded the Jewish National Council and remained active throughout the interwar period, winning mandates for the community and city councils of Prague, Brno, and other cities. Committed to Zionist politics, it mainly defended Jewish interests in Czechoslovakia and ensured that Jews could participate in public life as Jews.[236]

In postwar Lithuania, Lithuanian and Jewish nationalists worked hand in hand. Jewish politicians in Kaunas appointed Max Soloveitshik, a General Zionist, as Minister of Jewish Affairs in June 1919. In January 1920, the first convention of communities took place in Kaunas, which elected thirty-four members of the national council. Under the leadership of Shimshon Rosenbaum, this council was the country's highest body of Jewish self-administration.[237] It distributed foreign and domestic financial resources, organized the educational infrastructure, and established a united Jewish list for the elections to the constituent assembly in April 1920.

There were many changes after the Polish-Lithuanian war, which resulted in the permanent loss of the Vilnius (Wilno) region. When it became clear that the League of Nations would accept the Polish annexation of Wilno, the Lithuanian government gradually lost interest in supporting minorities. In 1922, the Lithuanian constitution still acknowledged the right of national minorities to self-administer public education, charity, and taxes. Yet the right-wing Lithuanian government of 1924 to 1926 abolished the Ministry of Jewish Affairs and placed the democratically elected Jewish communities under government control. A coup by army officers and nationalist forces in late 1926 ended all hopes of a restoration of Jewish national autonomy. From then on, the only thing to remain of the far-reaching plans for Jewish autonomy, as envisaged in 1918 and 1919, was the Jewish public elementary schools, which continued to be tolerated by the government.[238]

This decline of the Jewish national councils was the result of internal divisions, such as that in Petrograd and Warsaw, chaotic political conditions, as in Eastern Galicia and Ukraine, and unfavorable or even repressive political conditions, as in Bukovina, Poland, and Soviet Russia. Before their decline,

236 Marie Crhová, Židovská Strana, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 6, Leiden/Boston, Mass., 2023, 729–732; Čapková, Czechs, Germans, Jews?, 29–41; Lichtenstein, Making Jews at Home, 68 f.; Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 148 f.

237 Mordechai Zalkin, Jewish National Autonomy, in: Vladas Sirutavičius/Darius Staliūnas/Jurgita Šiaučiūnaitė-Verbickienėt (eds.), The History of Jews in Lithuania. From the Middle Ages to the 1990s, Paderborn 2020, 285–291, here 286 f.

238 Liekis, A State within a State? 151–157, 180–216; Zalkin, Jewish National Autonomy, 291; Tauber, "No Allies."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

they could sometimes transform into electoral lists, as in Czechoslovakia, Bukovina, and Poland, or into state institutions, as in Lithuania. Yet they all succeeded in establishing themselves as Jewish parliaments, negotiated on behalf of the Jewish communities, and became a source of inspiration for the struggle for minority rights in the Eastern and Central European countries. The Jewish national councils across Europe created a political network that represented the Jewish people on a transnational scale. They were particularly present in cases when they could enter strategic alliances, such as in Vilna (Vilnius, Wilno), Prague, Przemyśl, the Banat region, or even Hungary, where Zionism traditionally did not have any support. In working toward the peace conference, the councils understood that they lacked the necessary resources to be effective in negotiations with governments and embraced the idea of seeking support in an international arena like the League of Nations. However, they were unable to assert their demands for Jewish cultural autonomy in Eastern Europe due to internal disagreement and the unwillingness of decision-makers in Paris.[239]

In the 1920s, the Comité des délégations juives became a permanent establishment. Originally set up as a temporary umbrella organization for the Jewish national councils during the Paris Peace Conference, it monitored the implementation of the Minority Treaties and established itself in a network of international minority organizations in the International Federation of League of Nations Societies. Its general secretary, Leo Motzkin, and other former members of national councils took part in the European Congress of Nationalities, which was founded in 1925.[240] The Comité proved to be central in convening the World Jewish Congress in Geneva in August 1936,[241] which took the lead in Jewish transnational politics in an era when Jewish existence in Europe became threatened in a manner never imagined before.

239 David Engel, Jewish Leaders, Strategic Planning, and the International Arena after the First World War, in: Michael 16 (2004), 165–178 [Hebr.]; idem, Perceptions of Power; James Loeffler, "The Famous Trinity of 1917." Zionist Internationalism in Historical Perspective, in: Simon Dubnow Institute Yearbook 15 (2016), 211–238.

240 John Hiden, European Congress of Nationalities, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 530–536.

241 World Jewish Congress (ed.), Unity in Dispersion, 45–73.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

7. On the Documents in This Collection

This volume presents a broad selection of sources on the history of the Jewish national councils across East-Central and Eastern Europe. As temporary bodies in times of war, civil war, and turmoil, the councils themselves did not leave behind archives of their own. Therefore, research on them is dependent on the records of the organizations that were close to them, mainly the Zionist Organization, as well as on several individuals who collected particular material. The documents included in this volume reflect these circumstances.

The collections consulted for this volume are housed in five archives in three countries. The majority of the documents reproduced are located in the Central Zionist Archives (CZA) in Jerusalem. A considerable portion of this material stems from the CZA's collection of material from the Zionist Offices in Berlin, London, and Copenhagen, whose officials kept in contact with its local affiliates and the Jewish national councils. The remnants of the archives of the Zionist Organization in Galicia and Poland form the second group of documents taken from the CZA, and a third selection was drawn from the personal papers of activists in the Jewish national councils. A further major source for this collection is the archives of the YIVO Institute for Jewish Research in New York. A substantial portion of the material derives from its Vilna collection, most notably an impressive trove of documents on Jewish Vilna under German occupation during the First World War. Another share of documents stems from the Elias Tcherikower Archive at YIVO. A number of the documents in this collection were taken from the Central Archives for the History of the Jewish People (CAHJP) now a the National Library of Israel, alongside some documents located in the personal archives in the National Library of Israel. Further documents stem from the collection of the National Archives in Cracow (Archiwum Narodowe w Krakowie). The archival documents in this volume have been supplemented by a small amount of printed material, which was used to provide documentary evidence of Jewish national councils and their initiatives that does not survive anywhere else.

Many of the sources printed here are documents produced by the Jewish national councils themselves, such as resolutions, declarations, and minutes of meetings, as well as memoranda, leaflets, and circulars. Other sources include correspondence between the people and institutions involved, especially between the Zionist Offices in Berlin, London, and Copenhagen, as well as contemporary newspaper articles and book chapters. As this collection aims to demonstrate both the transnational and the local character of the phenomenon, documents from various Jewish national councils all over East-Central and Eastern Europe have been included. The material covers

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

the formation, consolidation, and political development of the councils up to their representation at the Paris Peace Conference. Special attention has been given to documents that illuminate the Jewish national councils' intention to represent the Jewish population in interactions with local, national, and international authorities and institutions alike.

The documents from individual Jewish national councils that survive today show great variety. While the minutes of the meetings of the Jewish National Council in Kiev, for instance, have been preserved to a great extent, the protocols of the meetings of councils in other regions have been completely lost or have survived only in small fragments. The design of this volume needed to take such discrepancies into account and consider them in relation to the significance of the different councils and their sources. As the Jewish National Council in Kiev had an enormous impact on Zionists worldwide, a large proportion of its minutes has been included in this collection. Facing the many records that this council left behind, most of the minutes that have been reproduced are those that summarize the debates, which were compiled after the meetings (see Documents 3–10 and 13–14). In one case, both the summary and the complete protocol have been included, that of the last session of the Jewish National Council in Kiev in July 1918, because it demonstrates the dramatic developments that led to its dissolution (Documents 11 and 12).[242] In contrast to this extensive material, only a tiny fraction of the minutes of the meetings of the central committee of the Zionist Organization in Poland that pushed for the establishment of a Jewish National Council in Warsaw have survived. The protocols of this highest body of the Polish Zionists reproduced in this collection are therefore mostly of a fragmentary character (Documents 18, 20–21, and 23–25).

In some regions, Jewish national councils were fought for but never came into being, such as in Central Hungary (see Document 47). In others, they did exist, but only a small number of documents on their history could be located, such as those for the Jewish National Council in Petrograd (Documents 1 and 2). In such cases, the correspondence of relevant actors with the Zionist Offices in Berlin, Copenhagen, and London proved to be an invaluable source. Within these records, some of the council documents were preserved only in translation, often into German, which served as a lingua franca for Zionist activists at the time. Several such translations, which were produced by the Zionist Office for internal use, have been included in this collection.

242 On the genesis of both kinds of minutes, see Mintz, The Recruitment of Jews for Ukrainian National Units in 1917.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The reports from the secretary of the Zionist Organization, Leo Herrmann, represent another specific set of documents printed in this volume. In December 1918 and January 1919, Herrmann traveled through the former Habsburg Empire, met members of Jewish national councils, and composed accounts on the situation in the various countries for the Zionist Office in Berlin. His reports include Documents 46 to 48, 54, 58, 68, and 89. The material from the Jewish national councils and the Zionist Office has been supplemented by contemporary newspaper articles because they not only provide insights into the political dynamics of the councils, but also illuminate their attempts to reach out to the Jewish and non-Jewish public alike in their efforts to position themselves as representatives of the Jewish people.

The transmission history of the documents included in this collection is as diverse as the documents themselves. The records of the Zionist Organization and its correspondence with local Zionist branches, organizations, and individuals were kept by the Zionistisches Zentralarchiv in Berlin, founded in 1919. After the Nazis rose to power, its holdings were transferred to Jerusalem in 1933, where they became the core collection of the Central Zionist Archives. Other materials were collected by individual protagonists of the Jewish national councils. Among them was, for instance, the historian of Galician Jewry, Nathan Michael Gelber. Gelber had served as general secretary of the East Galician Jewish National Council's delegation to Vienna. When he moved to Palestine in 1932, he brought his personal archive with him. After he passed away in 1966, the materials, which contained documents on the history of the East Galician Jewish National Council, were deposited at the CAHJP.

The minutes of the Jewish National Council in Kiev experienced another extraordinary transmission history. They were preserved by Elias Tcherikower and are today held by the YIVO Institute in New York. Tcherikower had spent the First World War in the United States, but returned to Russia after the February Revolution. Attracted by the political gains of the Jewish autonomists, he moved to Kiev in September 1918, where he worked as secretary of the Jewish National Council.[243] In May 1919, the recently established *Folks-farlag* (People's Publishing House) convened numerous writers, scholars, and intellectuals in Kiev to initiate a project to document the anti-Jewish

243 Ben-Zion Dinur, Eliyahu Cherikover. Ẓerufe-reshumot le-toldotav u-lif'alo [Elias Tcherikower. Attachments of Records to His Work and Achievement], in: Elias Tcherikower (ed.), Yehudim be-itot mahpekhah [Jews in Times of Revolution], Tel Aviv 1957, 9–19, here 11.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

violence during the civil war. Supported by the Central Committee for the Relief of Pogrom Victims and the Jewish National Secretariat of the Provisional National Assembly, the new initiative issued a call to collect material and send it to its editorial board. Tcherikower initially served as secretary of the editorial board, but soon became the initiative's leading figure. Under his leadership, it collected material not only on the pogroms, but also on the political situation in general. Moreover, it acquired documents from a number of Jewish organizations and institutions, among them the Ministry of Jewish Affairs. The result was a massive archive, which also contained the minutes of the Jewish National Council in Kiev. Once the Bolsheviks established permanent control over the Ukrainian capital in 1921, Tcherikower moved to Moscow. There, he contacted members of various Jewish organizations and Lithuanian diplomats, who helped him to smuggle the archive out of Soviet Russia to Berlin.[244] The German capital became a new home to many members of the editorial board, including Tcherikower. They founded a society for the collection named the Ostjüdisches Historisches Archiv (Historical Archive of Eastern European Jewry). In 1927, the materials were used for the defense of Scholem Schwarzbard, who had murdered the former Ukrainian head of state, Symon Petliura, the year before.[245] Following the transfer of power to the National Socialists in 1933, Tcherikower fled to Paris, taking a significant part of the archive with him. In 1940, he was forced to flee again to southern France and from there to the United States. The collection remained in France with the historian and archivist Zosa Szajkowski (1911–1978). Szajkowski smuggled the materials out of Paris, sent a portion to New York, and hid the remainder in Marseilles. After the liberation of France, he returned to Marseilles and sent the hidden materials to YIVO in New York.[246]

In this volume, the documents are presented in ten chapters. The first nine focus on one region or country in East-Central and Eastern Europe. In each chapter, the documents are arranged in chronological order. The first and second chapters deal with the nascent stages of the Jewish national councils

244 Z[osa] Szajkowski, Di geshikhte fun dem itstikn bukh [The History of This Book], in: Elias Tcherikower, Di Ukrayner pogromen in yor 1919 [The Pogroms in Ukraine in 1919], New York 1965, 333–349, here 335–341.

245 David Engel (ed.), The Assassination of Symon Petliura and the Trial of Scholem Schwarzbard 1926–1927. A Selection of Documents, Göttingen/Bristol, Conn., 2016.

246 Efim Melamed, "Immortalizing the Crime in History …": The Activities of the Ostjüdisches Historisches Archiv (Kiev–Berlin–Paris, 1920–1940), in: Jörg Schulte/Olga Tabachnikova/Peter Wagstaff (eds.), The Russian Jewish Diaspora and European Culture, 1917–1937, Leiden/Boston, Mass., 2012, 373–386.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

in Russia and Ukraine between 1917 and 1919. Both chapters illustrate how the collapse of the Czarist Empire, the democratic and socialist revolutions, and the civil war shaped the politics of autonomy and led to a brief heyday of national Jewish politics. Chapters 3 and 4 shed light on the diplomatic, political, and public efforts to obtain national rights for the Jews in areas occupied by the Central Powers between 1914 and 1918, as well as immediately after the establishment of the new Polish and Lithuanian states. Thereafter, five chapters present source material on the Jewish national councils in the collapsing Habsburg Empire. Since each particular region posed unique challenges for its Jews, they are dealt with in separate chapters on Austria and Hungary, Czechoslovakia, Bukovina, Western Galicia, and Eastern Galicia. The final chapter focuses on the organizational efforts to build a single representative body in order to present a joint program for all Jewries of East-Central and Eastern Europe at the Paris Peace Conference.

8. Editorial Principles

This collection has been prepared in the form of a diplomatic edition according to the editorial standards of the *Archive of Jewish History and Culture* series. Documents written in English, French, or German have been transcribed in their original language only. Documents in Hebrew, Polish, Ukrainian, and Yiddish are presented in their original language followed by a translation into English. In cases where versions of a document exist in more than one language, preference has been given to a version written in the Latin alphabet. The transcription of the documents follows a text-critical approach that is a true reflection of the original text. Therefore, it retains their original orthography. Typographical and grammatical errors have been left as they appear in the original. Such errors have been marked with [sic] in languages that follow the Latin alphabet and with [!] in languages that follow the Cyrillic or the Hebrew alphabet. Obvious mistakes in capitalization or punctuation have been corrected tacitly, but with restraint. As a result of this method of presentation, some non-standard spellings occur and the texts are sometimes internally inconsistent. In such cases, they have been marked with [sic] or [!] on the first occasion that they occur in a document. Doubtful readings, strikethroughs, underlinings, historical corrections, and insertions have been marked with editorial signs. An overview of these can be found in the transcription conventions preceding the documents. In order to aid readability, wide letter spacing in texts that use a Latin alphabet has been reproduced as italics. In English translations of Yiddish and Hebrew texts, wide letter spacing

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

in the original has also been rendered in italics in the translations. Aside from this, each and every editorial change or addition has been marked with square brackets in the text or explained in the footnotes.

Individuals mentioned in the documents are introduced with brief biographical information in a footnote on their first mention. Only in cases where no trustworthy information about a person could be found or the individual proved to be irrelevant for the context has no biographical information been given. Finally, institutions and organizations are explained in the footnotes on their first mention. The index serves as the primary reference tool for locating persons, places, and terms throughout the volume.

The transcription and presentation of the Yiddish texts displays certain peculiarities, which cause them to differ from the standardized Yiddish that was established during the second half of the twentieth century. The documents in this language reflect the linguistic conventions (or lack thereof) of the time and place in which they were written. Therefore, Yiddish vocalizations have been transcribed according to the original. This means that the reader may encounter variant spellings. In this case, the importance of retaining exactly what was written goes well beyond a meticulous text-critical endeavor. It also contributes to understanding the development of the Yiddish language. Therefore, only obvious spelling mistakes in the Yiddish documents have been marked with [!] or provided with an editorial comment.

The transliteration of Yiddish words in the introduction, annotations, and English translations follows YIVO standards, while the transliteration of Hebrew terms follows the conventions of the *Encyclopaedia Judaica*. The transliteration of Cyrillic characters has been carried out according to simplified Library of Congress standards. Place names in the introduction, English translations, and footnotes have been rendered according to the language of the political entity that held sovereignty over them at the time, unless a common English equivalent exists (such as Warsaw, rather than Warszawa). Since some places changed sovereignty several times in the aftermath of the First World War, the reader may encounter different spellings for the same locality (such as Lemberg, Lviv, and Lwów). The index of places lists the entry for a specific locality according to the spelling of the state that held sovereignty over it in December 1920. In the introduction, as well as in translations and footnotes, the names of individuals have been spelled according to common usage in historical scholarship in the English language. If no common spelling for a person's name could be discerned, but the person published writings in a language using the Latin alphabet during their lifetime, then this spelling is used. If neither is the case, then the spelling of the name in encyclopedias, such as the *Encyclopedia of Jewish History and Culture*, the *YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe*, or the *Encyclopaedia Judaica* has been used. Names

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

of persons that do not have common spellings in historical scholarship, have not been published in languages using the Latin alphabet, and do not appear in encyclopedias of the field have only been transliterated when they appear in documents using alphabets other than Latin. Dates in the introduction, footnotes, and translations usually follow the Gregorian calendar. However, the first documents on the Jewish National Council in Kiev (Documents 3–8) are dated according to the Julian calendar, which was used in Ukraine until 1 March 1918. The dates provided in these documents are given in the original and have mostly been converted to the Gregorian calendar in footnotes.

9. Acknowledgments

This collection of documents would not have been possible without the dedicated work, expertise, guidance, and support of many people. I would like to thank four of them in particular. The late Matityahu Mintz was the first person to draw my attention to the Jewish national councils as a phenomenon in various countries that needed to be addressed on both the local and transnational level. I owe him a great debt. I also wish to thank Dan Diner for offering me the opportunity to prepare this critical edition in the *Archive of Jewish History and Culture* series. Without Stefan Hofmann, this volume would not have been possible. Stefan not only followed the project from the very beginning and proofread the entire manuscript, but also corrected mistakes, offered insights, substantially revised and added footnotes, and contributed to the introduction. Finally, I would like to thank my friend and colleague Jan Rybak, who was the perfect partner with whom to discuss the subject of this book. He read earlier versions of the manuscript and generously shared with me his immense knowledge, expertise, and comprehensive global understanding of the phenomenon of Jewish national councils.

I am also indebted to the team of the "European Traditions – Encyclopedia of Jewish Cultures" project at the Saxonian Academy of Sciences and Humanities in Leipzig. I would like to express my gratitude to Markus Kirchhoff for his valuable contributions in reviewing the introduction. Lilian Türk reviewed the transcriptions and translations of Hebrew and Yiddish sources and thoroughly revised the introduction. I would also like to thank Lukas Böckmann and Georg Wehse for their efforts in bringing this book to publication. Additional thanks are due to Caroline Emig, Franziska Jockenhöfer, Martin Jost, Ulrike Kramme, Marcel Müller, Momme Schwarz, and Cyra Sommer, all of whom contributed to this project at various stages. I would like to thank them for their herculean efforts in checking transcriptions against

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

the original, enforcing editorial standards and transliteration conventions, creating the indexes, and reviewing and proofreading parts of or the entire manuscript in order to ensure accuracy and consistency. Finally, I would like to thank Katherine Handel for language editing the English sections of this book. As the Hebrew saying goes, *sheli ve-shelakhem, shelahem hu* – "What is mine [in this endeavor], and actually yours (as a reader), is actually theirs." Nevertheless, all remaining mistakes are exclusively mine.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

10. List of Documents

Chapter 1: Russia

1 Letter from the Russian Zionist Movement to the Smaller Actions Committee; no place, 18 January 1918

2 Letter from the Jewish National Council in Petrograd to Vereinigung jüdischer Organisationen Deutschlands zur Wahrung der Rechte der Juden des Ostens; Petrograd, 28 July 1918

Chapter 2: Ukraine

3 Minutes of the First Meeting of the Jewish National Council; Kiev, 1 October 1917 (OS)

4 Statutes of the Jewish National Council; Kiev, 2 October 1917 (OS)

5 Minutes of the Fourth Meeting of the Jewish National Council; Kiev, 5 November 1917 (OS)

6 Minutes of the Sixth Meeting of the Jewish National Council; Kiev, 18 November 1917 (OS)

7 Minutes of the Seventh Meeting of the Jewish National Council; Kiev, 4 December 1917 (OS)

8 Minutes of the Eighth Meeting of the Jewish National Council; Kiev, 10 December 1917 (OS)

9 Minutes of the Ninth Meeting of the Jewish National Council; Kiev, 19 March 1918

10 Minutes of the First Meeting of the Newly Restructured Jewish National Council; Kiev, 19 May 1918

11 Minutes of the Last Meeting of the Jewish National Council (Summary); Kiev, 18 July 1918

12 Full Minutes of the Last Meeting of the Jewish National Council; Kiev, 18 July 1918

13 Resolutions of the Jewish Provisional National Assembly in Ukraine; Kiev, November 1918

14 Circular from the National Executive Committee of the Jews of Ukraine; Kiev, November 1918

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Chapter 3: Poland

15 Minutes of a Meeting between Representatives of the KfdO and the NKN; Vienna, 6 March 1915
16 Minutes of a Meeting between Representatives of the KfdO and Ignacy Rosner; Berlin, 17 March 1915
17 Minutes of a Meeting between Representatives of German and Polish Jews; Warsaw, 3 February 1916
18 Minutes of a Meeting of the Central Committee of the Zionist Organization in Poland; Warsaw, February 1918
19 Letter from Noah Pryłucki to Samuel Poznański; Warsaw, 22 February 1918
20 Minutes of a Meeting of the Central Committee of the Zionist Organization in Poland; Warsaw, 7 October 1918
21 Minutes of a Meeting of the Central Committee of the Zionist Organization in Poland; Warsaw, 8 October 1918
22 Report on the First Meeting of the Interparty Representatives; Warsaw, 9 October 1918
23 Minutes of the Second Meeting of the Interparty Representatives; Warsaw, 13 October 1918
24 Minutes of the Third Meeting of the Interparty Representatives; Warsaw, 19 October 1918
25 Minutes of a Meeting of the Central Committee of the Zionist Organization in Poland; Warsaw, 20 October 1918
26 Report by the Zionist Organization in Poland; Warsaw, 31 December 1918
27 Report by the Zionist Organization in Poland; Warsaw, January 1919
28 Letter from Yitzhak Grünbaum to the Zionist Office in Berlin; Warsaw, 3 January 1919
29 Letter from the Temporary Jewish National Council in Warsaw to the Zionist Office in Copenhagen; Warsaw, 7 January 1919

Chapter 4: Lithuania

30 Article by Zemach Shabad, The Central Committee; Vilnius, 1918
31 Report by Arthur Hantke to Section V of the Ober Ost Military Administration (Kovno); Berlin, 26 October 1917
32 Letter from Herrmann Struck to Arthur Hantke (Berlin); Kovno, 26 December 1917
33 Letter from Wilhelm von Gayl to Arthur Hantke (Berlin); Kovno, 28 December 1917

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

34 Resolutions of the First Zionist Conference in Lithuania; Vilnius, December 1918
35 Report by Shimshon Rosenbaum; Vilnius, December 1918
36 Letter from the Zionist Office to Shimshon Rosenbaum (Vilnius); Berlin, 10 December 1918
37 Statement by Shimshon Rosenbaum; probably Vilnius, December 1918
38 Telegram from Heinrich Eisenmann to the Zionist Office in Berlin; Vilnius, 20 December 1918

Chapter 5: Austria and Hungary

39 Anonymous Newspaper Article, Selbstbestimmungsrecht der Juden; Vienna, 25 October 1918
40 Proclamation of the Jewish National Council for German-Austria; Vienna, November 1918
41 Manifesto of the Jewish National Council for German-Austria; Vienna, 5 November 1918
42 Circular Letter from the Jewish National Council for German-Austria; Vienna, 8 December 1918
43 Report by Leo Herrmann, Trip to German-Austria; no place, January 1919
44 Report by Leo Herrmann, Trip to Hungary; no place, January 1919

Chapter 6: Czechoslovakia

45 Letter from the Zionist Organization for Bohemia in Prague to the Zionist Office in Berlin; Prague, 23 October 1918
46 Letter from Max Brod to Leo Herrmann; Prague, 24 October 1918
47 Letter from Max Brod to Leo Herrmann; Prague, 4 November 1918
48 Letter from Leo Herrmann to Ludvík Singer; Berlin, 3 December 1918
49 Report on the Activities of the Jewish National Council in Prague I; Prague, 23 December 1918
50 Report by Leo Herrmann, First Trip to Czechoslovakia; no place, January 1918
51 Anonymous Newspaper Article, Theses, Resolutions and Decisions of the National Congress of the Jews in the Czechoslovak State; Prague, 10 January 1919
52 Proclamation of the Jewish National Council for the Czechoslovak State; Prague, January 1919

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

53 Report on the Activities of the Jewish National Council in Prague II; Prague, January 1919
54 Report by Leo Herrmann, Second Trip to Czechoslovakia; no place, January 1919
55 Telegram from the Zionist Organization to the Jewish National Council for the Czechoslovak State; Copenhagen, 16 January 1919
56 Letter from the Jewish National Council for the Czechoslovak State to the Zionist Office in Copenhagen; Prague, 17 January 1919

Chapter 7: Bukovina

57 Anonymous Newspaper Article, The Jews of Bukovina and the People's Right to Self-Determination; Vienna, 1 November 1918
58 Anonymous Newspaper Article, Resolutions of the First Meeting of the Jewish National Council in Bukovina; Czernowitz, 10 November 1918
59 Letter from the Jewish National Council in Bukovina to Iancu Flondor; Czernowitz, 27 November 1918

Chapter 8: Western Galicia

60 Translation of an Anonymous Newspaper Article, The Jewish National Council in Cracow at the Polish Liquidation Committee; Cracow, 8 November 1918
61 Newspaper Article by E. D., The Polish Liquidation Committee Guarantees Protection to the Jews; Ostrava, 8 November 1918
62 Newspaper Article by Anonymous, The Jewish Spring of Nations in the New Polish State; Vienna, 6 December 1918
63 Newspaper Article by the Zionist Organization in Poland, Program for National Personal Autonomy for the Jews in Poland; Warsaw, 11 January 1919
64 Report by Leo Herrmann, Trip to Western Galicia; no place, January 1919
65 Telegram from the Zionist Office in Copenhagen to the Zionist Executive in Cracow; Copenhagen, 7 December 1918

Chapter 9: Eastern Galicia

66 Letter from the Jewish People's Council in Przemyśl to the Ukrainian People's Council in Przemyśl; Przemyśl, 5 November 1918
67 Letter from the Jewish People's Council in Przemyśl to the Polish National Council in Przemyśl; Przemyśl, 7 November 1918

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

68 Letter from the Jewish People's Council in Przemyśl to the Polish National Council in Przemyśl; Przemyśl, 8 November 1918
69 Letter from the Polish National Council in Przemyśl to the Jewish People's Council in Przemyśl; Przemyśl, 8 November 1918
70 Letter from the Polish National Council in Przemyśl to the Jewish People's Council in Przemyśl; Przemyśl, 9 November 1918
71 Placard of the Jewish People's Council in Przemyśl; Przemyśl, November 1918
72 Newspaper Article by Mendel Singer, National Council and Constituent Assembly; Vienna, 6 December 1918
73 Minutes of a Meeting of the Jewish National Council in Lwów; Lwów, 5 December 1918
74 Minutes of a Meeting of the Jewish National Council in Lwów; Lwów, 8 December 1918
75 Report on the First Conference of the East Galician Jewish National Councils; Stanyslaviv, December 1918
76 Minutes of a Meeting of the Jewish National Council in Lwów; Lwów, 25 December 1918
77 Minutes of a Meeting of the Jewish National Council in Lwów; Lwów, 26 December 1918
78 Proclamation by the Jewish National Council in Lwów; Lwów, December 1918
79 Letter from a Representative of the East Galician Jewish National Council in Lwów at the Jewish National Council in Vienna to Unknown Addressee; Vienna, 27 December 1918
80 Letter from the East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv to Unknown Addressee; Stanyslaviv, 2 January 1919
81 Letter from the East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv to Adolf Stand, Meier Henisch, Moritz Pachtmann, Hermann Tropp and Leon Wechsler; Stanyslaviv, 15 January 1919
82 Minutes of a Meeting of the Jewish National Council in Lwów; Lwów, 21 January 1919
83 Letter from the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv to the Zionist Office in Berlin; Vienna, 20 January 1919
84 Report by Nathan Michael Gelber, The First Three Months of Activity of the East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv; no place, no date
85 Report by Leo Herrmann, Second Trip to German-Austria; no place, January 1919
86 Press Release by the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Lwów; Vienna, 4 March 1919

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Chapter 10: Toward the Paris Peace Conference

87 Declaration by the Zionist Office in Copenhagen; Copenhagen, 24 October 1918
88 Letter from Nahum Sokolow to the Zionist Office in Copenhagen; London, 18 November 1918
89 Letter from the Zionist Office in Copenhagen to the Swiss Zionist Federation; Copenhagen, 8 December 1918
90 Letter from Leo Herrmann to Arthur Hantke; Vienna, 23 December 1918
91 Telegram from Arthur Hantke to Leo Herrmann; Berlin, 30 December 1918
92 Letter from Julius Berger to Leo Herrmann; Berlin, 31 December 1918
93 Telegram from Victor Jacobsen to the Swiss Zionist Federation; London, 6 January 1919
94 Letter from the Zionist Office in Berlin to L. Treywitsch; Berlin, 12 January 1919
95 Manuscript by Leo Herrmann, Provisional List of Delegates from Jewish National Councils; Berlin, 13 January 1919
96 Telegram from Victor Jacobsen to the Swiss Zionist Federation; London, 21 January 1919
97 Letter from Leo Herrmann to the Provisional Zionist Central Office in Ukraine; Berlin, 22 January 1919
98 Circular from Julius Berger to Jewish National Councils; Zurich, 6 February 1919
99 Minutes of the International Zionist Conference; London, 25 February 1919
100 Minutes of the International Zionist Conference; London, 4 March 1919
101 Letter from Julius Berger to the Zionist Office in Berlin; Zurich, 6 March 1919
102 Minutes of the International Zionist Conference; London, 12 March 1919
103 Letter from Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna; Paris, 16 March 1919
104 Letter from Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna; Paris, 18 March 1919
105 Letter from Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna; Paris, 20 March 1919
106 Letter from Leo Herrmann to the Zionist Office in Berlin; London, 21 March 1919
107 Telegram from Leon Reich to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna; Paris, 23 March 1919

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

108 Report by Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna; Paris, 23 March 1919
109 Letter from Julius Berger to the Zionist Office in Copenhagen; Berlin, 25 March 1919
110 Letter from Julius Berger to the Zionist Office in Copenhagen; Berlin, 26 March 1919
111 Letter from Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna; Paris, 26 March 1919
112 Letter from Leon Reich to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna; Paris, 27 March 1919
113 Letter from Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna; Paris, 1 April 1919
114 Letter from Leon Reich to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna; Paris, 7 April 1919

The editor, the editorial staff, and the publisher have made every effort to locate all copyright holders of documents used in this volume. In cases where these efforts have not been successful, the publisher and the editor welcome communications from copyright holders, so that the appropriate acknowledgements can be made in future editions, and to settle other permission matters.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

II. Documents

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Transcription Conventions

Legibility

#	Single illegible letter
###	Illegible word
### ### ###	Illegible sentence or paragraph
x̊	Doubtful reading
◊◊◊	Decorative element

Pagination

|x|	Page break with page number appearing in original document
{|x|}	Page break with page number added to original document by hand
[|x|]	Page break with page number added by editor to unpaginated original

Corrections and insertions

Underline	Typewritten text underlined with typewritten solid line
Underline	Typewritten text underlined with typewritten broken line
Underline	Typewritten or handwritten text underlined by hand
~~Erasure~~	Handwritten strikethrough
~~Erasure~~	Legible typewritten strikethrough
~~###~~	Illegible strikethrough by hand
~~###~~	Illegible typewritten strikethrough
¦Insertion¦	Typewritten insertion
{Insertion}	Text inserted by hand (including handwritten signature)
[Insertion]	Text inserted by editor

Obviously incorrect or missing punctuation has been corrected or added tacitly. Orthography and style of the original text were not rendered and standardized.

Names are spelled according to common use, or transliterated in those cases, when the person could not be identified.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

1. Russia

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 1

Russian Zionist Movement to Smaller Actions Committee[1]
Place of writing not specified (Petrograd),[2] *18 January 1918*[3]
Typewritten report, 12 pages; handwritten corrections and additions, passages underlined by typewriter
Language: German
CZA, A126/417
[This letter summarizes the developments concerning the convening of a Jewish congress in Russia and the debates about it among Jewish parties and organizations in Petrograd, focusing on the disputes between Bundists and Zionists. The struggle between the two parties over the congress began with an argument about its program in August 1917. While the Zionists aimed for national personal autonomy and suggested that the agenda include a debate about Palestine and address the situation of Jews in other countries, the Bund *advocated national cultural autonomy and vigorously opposed discussions about other countries, especially Palestine. After mediation by other parties, both the Zionists and the* Bund *agreed not to jeopardize the congress, which had already been postponed following the October Revolution and the secession of Ukraine. The Balfour Declaration of November 1917 and the realization of national personal autonomy in Ukraine encouraged the Zionists, while the* Bund *struggled with its opposition to the new Bolshevik government. Prospects for a congress seemed dim, as it was opposed by the Bolsheviks and the All-Russian Constituent Assembly, to which the congress was supposed to submit its resolution, had been postponed.]*

1 The Engere Aktionskomitee (Smaller or Inner Actions Committee) served as executive of the Zionist Organization. Its representatives were elected by the Großes Aktionskomitee (Greater Actions Committee), which served as its board of directors. During the First World War, the Smaller Actions Committee's headquarters were located in Berlin.
2 Petrograd was the center of Jewish political activities in Russia in 1917/1918, and it was also the location of the central committee of the Zionist Organization in Russia.
3 Even though the Julian calendar was used in Russia until 14 February 1918, this report was apparently dated according to the Gregorian calendar.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

18. Januar [191]8

An das Engere Aktionskomitee, Berlin

Die Frage wegen Abhaltung des jüdischen Kongresses in Russland scheint auf einem toten Punkt angelangt zu sein. Ursprünglich sollte er gegen Ende Dezember stattfinden, später wurde er wegen der ausgebrochenen Unruhen für einen Monat verschoben. Es scheint indes mehr als sicher zu sein, dass er auch Ende Januar [sic][4] nicht stattfinden wird. Es ist ausser allem Zweifel, dass die Verzögerung der Abhaltung des jüdischen Kongresses für das russische Judentum eine unerwünschte Erscheinung darstellt, deren unabsehbaren Folgen man sich in massgebenden jüdischen Kreisen wohl bewusst ist.

Bekanntlich entbrannte ein heisser Kampf um den Kongress und wie es in Russland bei allen öffentlich-jüdischen Problemen ist, stellte sich zuletzt heraus, dass es sich schliesslich doch nur um einen Kampf für und ### wider den Zionismus handelt, d. h. um einen Kampf zwischen Zionisten und Bundisten. Die einzige Rolle, die die anderen Parteien und Parteichen dabei zu spielen haben, ist die Rolle der Vermittlung und des Ausgleiches. Es soll damit nicht etwa Geringschätziges gegen diese Parteien gesagt werden, im Gegenteil, in den schweren Kämpfen |2| zwischen den Zionisten und den Bundisten, die sich in den Monaten August und September wegen des jüdischen Kongresses abgespielt haben, ist die vermittelnde Tätigkeit der sogenannten Dubnovisten – der Volksparteiischen (Kreinin)[5] – und sogar der Volksgruppisten (Sliosberg)[6] von grossem Nutzen gewesen. Nicht zuletzt

4 The elections to the congress were originally scheduled to be held between 3 and 5 December 1917 and the congress itself on 28 December 1917. Due to the October Revolution, the elections were postponed to 21 and 23 January and the congress to 17 February 1918. Mordechai Altshuler, Ha-nisayon le-argen kinus klal-yehudi be-Rusiyah aḥar ha-mahpekhah [The Attempt to Organize an All-Jewish Congress in Russia after the Revolution], in: He-avar [The Past] 12 (1969), 75–89, 84 f.

5 The *Folkspartey* (People's Party) adhered to Diaspora nationalism as theorized by Simon Dubnow. The party was formed in 1906, uniting several Jewish autonomist groups. Meir Kreinin (1867–1939) was one of the *Folkspartey*'s founders and political leaders. During the war, he had been active in the *Yevreyskiy komitet pomoshchi zhertvam voyny* (Jewish Committee for the Relief of War Victims; YEKOPO).

6 The *Folksgrupe* (Jewish People's Group) was a small but influential anti-Zionist liberal Jewish party. Founded in 1907, it advocated securing Jewish rights in a constitutional state, including the right to run Yiddish and Hebrew schools, and demanded independent religious institutions. However, it did not call for national autonomy. Genrikh Borisovich Sliozberg (1863–1937) was a central figure among liberal Jews in Russia and a leading member of the *Folksgrupe*. In 1917, he became chair of YEKOPO. On the *Folksgrupe*, see Simon Rabinovitch, Jewish Rights, National Rites. Nationalism

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ihren Bemühungen ist es zu verdanken, dass sich Zionisten und Bundisten auf einen gemeinsamen Boden für das Programm des Kongresses geeinigt haben. Als nämlich die Konferenz zur Vorbereitung des Kongresses feststellen sollte, welches das Programm des Kongresses werden müsse, stellte sich heraus, dass zwischen den Forderungen der Zionisten und denen der Bundisten eine tiefe Kluft bestand. Die Zionisten forderten zunächst die weitgehendste Autonomie, die im grossen und ganzen in die Forderung der personellen nationalen Autonomie mündete, ferner forderten sie die Behandlung der Judenfrage auch in anderen Ländern ausserhalb des russischen Reiches, womit sie die Einheitlichkeit der jüdischen Nation dokumentieren wollten. Eine weitere Hauptforderung der Zionisten war die besondere Behandlung der Palästinafrage als einen besonderen Punkt der Tagesordnung zwecks Erlangung einer zustimmenden Kundgebung der russischen Judenheit betreffs der Errichtung eines nationalen Centrums für das jüdische Volk in Palästina. All diese Forderungen standen in absolutem Gegensatz zu dem, was die Bundisten forderten. Was die Behandlung der Judenfrage ausserhalb des russischen Reiches anlangt, so erklärten sie diese für eine Angelegenheit, die ausserhalb der Kompetenz der russischen Juden liege. Die Einmischung der russischen Juden zu Gunsten anderer Juden stellt nach |3| Ansicht der Bundisten eine Bevormundung durch die russischen Juden dar. Die Lage der Juden in den einzelnen Ländern kann aber nicht durch Bevormundung, sondern nur durch selbstständigen Kampf für Freiheit und Gleichberechtigung gebessert werden. Diese merkwürdige Auslegung der Begriffe der Internationale war für die Bundisten natürlich nur ein Ausweg, um eine eklatante Demonstration der Einheitlichkeit des jüdischen Volkes gegenüber der ganzen Welt möglichst zu verhindern. Dass die Bundisten keine Aussicht hatten, ihre, wie dies öffentlich bezeichnet wurde, „nichtjüdischen“ Forderungen durchzuführen [sic], war von vornherein klar. Vom Palästina-Punkt wollten die Bundisten überhaupt nichts wissen. Die Bundisten erklärten, sobald der Kongress eine Resolution über die Lage der Juden in den anderen Ländern ausserhalb Russlands annehme, so ist ja auch Palästina eingeschlossen, denn es könne nicht geleugnet werden, dass Palästina auch ein Land sei. Die besondere Hervorhebung Palästinas stelle daher nach ihrer Ansicht eine nationalistische Demonstration dar, die sie nicht mitmachen können. Der Palästina-Punkt sei nur geeignet, in weiten jüdischen Volkskreisen utopistische Gedanken hervorzurufen, die

---

and Autonomy in Late Imperial and Revolutionary Russia, Stanford, Calif., 2014, 209–211, 224 f. On Sliozberg, see Benjamin Nathans, The Other Modern Jewish Politics. Integration and Modernity in Fin de Siécle Russia, in: Zvi Gitelman (ed.), The Emergence of Modern Jewish Politics, Bundism and Zionism in Eastern Europe, Pittsburgh, Penn., 2003, 20–34.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

die Massen von den Eroberungen in der russischen Revolution abzubringen imstande seien.

Was die Forderung einer jüdischen Autonomie in Russland betrifft, so erklärten die Bundisten, höchstens für eine national-kulturelle Autonomie eintreten zu können, eine Erweiterung der jüdischen Autonomie auf die Gebiete der sozialen Tätigkeit, der jüdischen Volkshygiene, der finanziellen-ökonomischen Volksgesundung und ähnlicher nationalökonomischer |4| Gebiete, lehnen sie ab.

Man wusste nicht, wie diese beiden Gegensätze zu einigen seien. Hier erwies sich die vermittelnde Tätigkeit der kleinen Parteien als eine nützliche Kraft. Die Herren Kreinin, Sliosberg und Rabbiner Gellmann[7] (von der orthodoxen Partei)[8] legten sich ins Zeug und erwirkten eine Verständigung zwischen beiden Parteien. Die Bundisten erklärten, sie wollen den Vorwurf der Verhinderung einer einheitlichen Kundgebung des russischen Judentums nicht auf sich nehmen und machten weitgehende Zugeständnisse. Das Gleiche taten die Zionisten, mit der Erklärung, dass für sie gegenwärtig die Festlegung des Programms überhaupt nicht das Entscheidende darstelle, da sie

7 Pinchas Gelman (also Gellmann; 1880–1921) had served as a rabbi in Yekaterinoslav since 1908. He had studied in Vilna with Rabbi Ḥaim Ozer Grodzenski (1863–1940), who strove to create an Orthodox political alternative to Socialism and Zionism. Grodzenski had been among the founders of *Knesset Yisra'el* (Assembly of Israel), a short-lived political organization, in 1907/1908 and of the Orthodox *Agudas Yisroel* (Union of Israel) movement in 1912. During the First World War, Grodzenski stayed with Gelman in Yekaterinoslav as a refugee. Gelman had been active in *Knesset Yisra'el* and turned to *Aḥdut Yisra'el* in 1917.

8 *Aḥdut Yisra'el* (Union of Israel) was founded in August 1917. Prior to the February Revolution, all attempts to form a Jewish Orthodox party in the Russian Empire had been unsuccessful. Differences among the various religious movements and conflicts between their leaders had hindered initiatives to form a cohesive organization. After the February Revolution, Russian Orthodox Jewry began to create political organizations due to the rapid political changes. Between April and July 1917, the Orthodox leadership in Moscow established *Masoret ve-ḥerut* (Tradition and Freedom), while another Orthodox party was founded in Petrograd under the name *Neẓaḥ Yisra'el* (The Eternity of Israel). Both parties began to cooperate, and in August 1917, they formed a joint electoral list for the All-Russian Jewish congress under the name *Aḥdut Yisra'el*, which led to a merger of the two parties. The Orthodox party did not have a coherent political program beyond its main goal of promoting and defending the interests of Orthodox Jewry. Mordechai Altshuler, Ha-politikah shel ha-maḥaneh ha-dati ve-ha-ḥaredi be-Rusiya bi-shnat 1917 [The Politics of the Religious and Orthodox Camp in Russia in 1917], in: Shvut 15 (1992), 195–234.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

die Ueberzeugung haben, der Kongress selbst werde unter keinen Umständen eine Verzichtpolitik „im Sinne der Bundisten" akzeptieren und werde mit seiner ganzen Autorität für die weitgehendsten nationalen und demokratischen Forderungen des jüdischen Volkes eintreten. Die gesamte jüdische öffentliche Meinung bezeichnete die Tatsache, dass ein gemeinsamer Boden und eine gemeinsame Sprache für sämtliche jüdische Parteien in Russland gefunden worden sei, als ein historisches Ereignis von weitgehender Bedeutung.

Der Kongress wurde auf Ende Dezember festgesetzt. Er sollte in Petrograd abgehalten werden. Die Wahlen der etwa 500 jüdischen Vertreter aus allen Teilen des russischen Reiches sollten Mitte November vorgenommen werden.[9]

Inzwischen sind grosse Ereignisse eingetreten. |5| Grosse Unruhen brachen von neuem im ganzen Lande aus. Ganze Gouvernements proklamierten ihre Selbstständigkeit und die Ukraine erklärte sich als vom Reiche völlig losgelöst. Die Abhaltung des Kongresses stiess daher auf eine Reihe von fast unüberwindlichen Schwierigkeiten. Zunächst entstand für die Juden in den sich als selbstständig erklärten oder vom Reiche losgelösten Landesteilen das neue Problem, wie sie sich zu den Ereignissen verhalten sollten und auf welche Weise sie die gemeinsame Aktion der gesamten russischen Juden mitmachen und durchführen könnten. Das gesamte gesellschaftliche Leben in den betreffenden Provinzen mussten [sic] sich in hohem Masse auf die Probleme ihres Milieus und ihrer engeren Heimat konzentrieren. Aus rein verkehrstechnischen Gründen erschien die Abhaltung des Kongresses fast unmöglich. Die fast völlige Unterbrechung jedes Eisenbahnverkehrs zwischen den Residenzen und der Wolga, Sibirien, dem Kaukasus usw., vor allem der fast unmöglich gewordene Eisenbahnverkehr mit den ukrainischen Landesteilen mit ihren mehr als 3 Millionen Juden, machte naturgemäss die Abhaltung des Kongresses zum angegebenen Termin fast illusorisch. In aller Eile fasste das Kongresskomitee auf eigene Faust den Entschluss, den Kongress auf einen Monat später zu verschieben.

Aber abgesehen von diesern [sic] äusserlichen Schwierigkeiten entstanden auch für die beteiligten Parteien neue Aufgaben und Probleme. Die englische Palästina Kundgebung[10] hat auf die russischen Juden einen gewaltigen

9 Any Jewish citizen of Russia over the age of twenty was granted one vote. The elections were held regionally. Russia was divided into forty-six electoral districts and each district was granted a number of seats in proportion to the size of its Jewish community. In total, 485 representatives were to be elected, who were to be joined by twenty representatives of Jewish soldiers.

10 The Balfour Declaration of 2 November 1917.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Eindruck gemacht |6| und dokumentierte vor aller Welt die vollkommene Isolierung der Bundisten und die Bodenlosigkeit ihrer Stellungnahme. Selbst der Ausbruch der ersten Revolution, März 1917, hat unter den Juden nicht so eine einmütige Begeisterung hervorgerufen.[11] Die englische Palästina Kundgebung hat innerhalb der russischen Judenheit einen neuen bedeutenden Faktor hervorgerufen: die Auflebung der jüdischen Provinz. Auch in Moskau und Petrograd haben aus diesem Anlass grossartige Kundgebungen stattgefunden. Aber durch die Provinz ging eine jüdisch-nationale Erhebung. Odessa, dessen ¦Judenheit man im¦ politischen Leben stets als „tot" zu betrachten gewohnt war, erlebte ein ungewöhnliches Bild; mehr als die Hälfte der gesamten Judenheit, ca. 150 000 Juden, zogen einen ganzen Tag lang mit Fahnen und unter Gesang durch die Strassen. Die Konsuln der alliierten Mächte mussten vor die Menge treten und begeisterte Ansprachen halten. In Kiew taten das Gleiche Zehntausende von Juden. In den kleinsten Städtchen in Wolhynien, Podolien und in den Gouvernements Minsk, Witebsk wurden Gottesdienste und Massenmeetings abgehalten.[12]

Die schweren Tage der russischen Revolution haben es mit sich gebracht, dass das gesamte politische Leben in der Provinz in völlige Apathie verfiel.[13] In den letzten Monat [sic] war es so weit gekommen, dass die grössten jüdischen Parteien nicht mehr imstande waren, in eine Versammlung mehr als 2–300 Personen zu bekommen. Populäre Politiker mussten in grossen Städten vor fast leeren Sälen sprechen. Die in Bange und Sorge lebende Provinz vollends [sic] hatte beinahe jedes |7| Interesse an öffentlich-politischer Tätigkeit verloren. Diese Apathie erstreckte sich bald auch auf jüdische Angelegenheiten. In zahlreichen Städten konnten keine Gemeindewahlen abgehalten werden, weil die Beteiligungszahl der Wähler bei weitem der Beteiligung unter dem zaristischem [sic] Regime nachstand. Wie weit die verheerende Gleichgültigkeit für jüdische Angelegenheiten ging, dürften

11 With the February Revolution, all legal restrictions concerning the Jews were lifted and their political and public activities in Russia flourished. According to the Gregorian calendar, the revolution took place in March. Vladimir Levin, February Revolution, in: Encyclopedia of Jewish History and Culture. On behalf of the Saxonian Academy of Sciences in Leipzig, ed. by Dan Diner [henceforth Diner (ed.), EJHC], vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 581–583.

12 On the Balfour Declaration's impact on Jews in Russia, see also Zvi Y. Gitelman, Jewish Nationality and Soviet Politics. The Jewish Sections of the CPSU, 1917–1930, Princeton, N. J., 1972., 75–77.

13 Following the euphoria of the February Revolution, the October Revolution provoked uncertainty regarding the future, which led to political apathy.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

sogar die Gemeindewahlen in Moskau und Petrograd bekunden, an denen sich kaum mehr als 20 % der Wahlberechtigten beteiligten und auch dies nur dank der ausserordentlichen Propaganda der Zionisten. So erklärte sich auch das plötzliche Verschwinden vieler jüdisch-sozialer Parteien in der Provinz. Die politische Interessenlosigkeit der Massen nahm einen bedrohlichen Charakter an. Die englische Palästina Erklärung brachte hier einen ungeahnten Umschwung. Die ganze Nation wurde lebendig.

Ein führendes deutsches Blatt, die „Vossische Zeitung",[14] Berlin, brachte eine Meldung ihres Korrespondenten aus Stockholm, aus der hervorging, dass die grossen jüdischen Demonstrationen anlässlich der Palästina Erklärung von dem englischen Konsul in Russland organisiert worden seinn [sic]. Eine Anfrage des Jüdischen Pressebüros in Stockholm[15] beim Zentralkomitee der russischen Zionisten in Petrograd ergab die vollständige Grundlosigkeit dieser Behauptung. Es war tatsächlich eine imposante Kundgebung der jüdischen Massen für die Palästinabestrebungen des jüdischen Volkes.

Für die bundistischen Theorien und Behauptungen bildeten die Palästina Tage in Russland eine schwere Enttäuschung. Es war für die Bundisten klar, dass ihre Verzichtpolitik |8| in Bezug auf Palästina das Gegenteil von dem darstellte, was die grossen Massen des jüdischen Volkes erstrebten. Es begann eine jämmerliche Tätigkeit der Bundisten in der Provinz. Zur Verhinderung von Palästinakundgebungen verbreiteten sie eine Proklamation, in der sie auf die Gefahr hinwiesen, die grosse jüdische Massenversammlungen gegenwärtig hervorrufen können. Selbstverständlich hatten diese kläglichen Versuche keinen Erfolg. Alle Demonstrationen gingen in der besten Ordnung vor sich und die christlichen Mitbürger haben den Demonstranten an vielen Orten ihre Sympathie öffentlich bekundet. In Kiew haben die Bundisten z. B. am Tage vor dem grossen Umzug ein Flugblatt folgenden Inhalts in Massen verbreitet: „Altes und kluges Volk Israel! Siehst Du denn nicht, wie ein kleines Häuflein von Menschen Dich auf die Strasse führt? Und Du in Deiner Naivität freust Dich und jauchzt und rufst ‚Palästina ist unser!' Siehst Du denn nicht,

---

14 A liberal German daily and the oldest newspaper in Berlin. It had been owned by the Ullstein publishing house since 1914.

15 During the First World War, the Zionist Organization established a Zionist Office in Copenhagen, as Denmark remained neutral. The office was to serve as a connecting link between the various Zionist federations in belligerent countries. Leading Zionist politicians, especially from *Po'ale Ẓiyon*, gathered in Stockholm, the capital of neutral Sweden, and collaborated with the Copenhagen Office. They founded the Jewish Press Bureau in Stockholm in order to collect and disseminate Jewish news from all over the world.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

wie sich die Diplomaten und die politischen Macher ins Fäustchen lachen? Sie haben ihre Sache erreicht. Die politisch-zionistische Spekulantenbörse hat Naches.[16] Sie haben ihre Papiere zu einer Höhe gebracht und die jüdische Bourgeoisie versteht, wie mit solchen Papieren umzugehen [ist]. Der jüdische Spekulant und Börsenmakler wenigstens versteht etwas von Wertpapieren. Sie aber, die Zionisten, kommen zum Volke mit wertlosen Papieren, mit Wechseln ohne Valuta und schreien: Freut Euch, Juden, die Engländer haben uns Palästina geschenkt!" Zu Ehren des bundistischen Centralkomitees in Petrograd muss gesagt werden, dass es nicht erwiesen ist, dass auch die Leitung der Bundisten an diesem |9| talentlosen Manöver beteiligt gewesen ist. Dagegen haben sich die sogenannten Vereinigten Sozialisten der Ukraina,[17] um die sich die Zionisten Sozialisten, Bundisten und Sozialdemokraten gruppieren, an dieser geistreichen Campagne beteiligt.

Die bundistische Politik aber hat noch eine neue unangenehme Ueberraschung erlebt, und zwar im Punkte der nationalen Autonomie. Die sich als selbständig proklamierte Ukraina hat inzwischen für die Juden das Prinzip der personellen nationalen Autonomie anerkannt und zwar in vollständiger Uebereinstimmung mit den Zionisten der Ukraina. Die Forderungen der Zionisten, die die Bundisten bei der Vorbereitungskonferenz als utopistisch und asozial bezeichneten, haben hier die vollständige ~~Duldung~~ {Billigung} der neuen demokratischen ukrainischen Republik.[18] Indes sind über die bundistische Parteileitung so schwere Tage hereingebrochen, dass man der Partei kaum zumuten konnte, zu der veränderten Lage Stellung zu nehmen. Die Oktoberrevolution der Bolscheviki trieb die Bundisten in die schärfste Opposition. Zahlreiche Verhaftungen unter den Bundisten haben eine schwere Erschütterung der bundistischen Arbeit herbeigeführt. Auch früher musste der Bund sich den Vorwurf gefallen lassen, dass er eine russische Partei geworden sei. Der Bund ist derartig in der allgemein-politischen Tätigkeit Russlands aufgegangen, dass er kaum mehr Zeit fand, den jüdischen Problemen die genügende Aufmerksamkeit zu widmen. Die Oktoberrevolution hat vollends eine schwere politische Krise für den Bund zur Folge gehabt.[19]

---

16 *Nakhes*: Yiddish, "pleasure, satisfaction, delight."

17 The *Fareynikte yidishe sotsyalistishe arbeter partey* (United Jewish Socialist Workers' Party; FYSAP), commonly known as the *Fareynikte*, had been formed in May 1917, uniting the *Tsionistish-sotsyalistishe arbeter partey* (Zionist Socialist Workers' Party) and the *Sotsialisticheskaya yevreyskaya rabochaya partiya* (Jewish Socialist Workers' Party, also known as Sejmists; SERP).

18 See Documents 8–13.

19 On the *Algemeyner yidisher arbeter bund in Lite, Poyln un Rusland* (General Union of Jewish Workers in Lithuania, Poland, and Russia; Bund) in Russia and the Octo-

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

|9a| Das Hauptproblem aber stellt sich nach der Oktoberrevolution heraus. Die bolschevistische Regierung wird fast von allen jüdischen Parteien bedingungslos abgelehnt. Die beiden Hauptparteien des Kongresses, Zionisten und Bundisten, sind unerbittliche Feinde der Bolscheviki.[20] Die Grundidee, den Kongress zugleich mit dem Beginn der Konstituante zu eröffnen, hat jeden Wert und jedes Ansehen verloren, denn die bolschevistische Regierung hat bisher keine Tendenz gezeigt, die Konstituante tatsächlich eröffnen zu lassen.[21] Die Bundisten stellten sich nunmehr auf den Standpunkt – und hierin stimmten ihnen auch viele Nicht-Bundisten zu – dass die Voraussetzung des Kongresses durch die obligatorische Anerkennung der Beschlüsse des Kongresses durch die russische Regierung nicht mehr vorhanden sei. Der ganze Zweck des Kongresses stellt sich im gegenwärtigen Moment als verfehlt heraus.[22] Demgegenüber stellten die leitenden Kreise der Zionisten die Behauptung entgegen, der jüdische Kongress wolle durchaus nicht einen Druck auf die russische Regierung ausüben. Der eigentliche Zweck liege im Kongress selbst. Er soll eine Kundgebung des jüdischen Volkes darstellen, unabhängig von dem Verhalten nichtjüdischer Organe ihm gegenüber.[23] Indes verschlies-

ber Revolution, see Arye Gelbard, Bi-s'arat ha-yamim. Ha-bund ha-rusi be-itot ha-mahpekha [In Stormy Days. The Russian Bund in the Era of Revolution], Tel Aviv 1987; Joshua Meyers, To Dance at Two Weddings. Jews, Nationalism, and the Left in Revolutionary Russia, PhD dissertation, Stanford University 2018.

20 The Bolsheviks considered the Zionists to be a bourgeois party. The *Bund*'s demands regarding cultural autonomy were also not accepted by those Bolsheviks who supported territorial autonomy. Jonathan Frankel, Prophecy and Politics. Socialism, Nationalism, and the Russian Jews, 1862–1917, New York 1981, 227–246; Mordechai Altshuler, The Attitude of the Communist Party of Russia to Jewish National Survival, 1918–1930, in: YIVO Annual of Jewish Social Science 14 (1969), 68–86; Gitelman, Jewish Nationality and Soviet Politics, 39–66; Roni Gechtman, Yidisher sotsyalizm. The Origins and Contents of the Jewish Labor Bund's National Program, PhD dissertation, New York University, 2005, 179–225.

21 The All-Russian Constituent Assembly was supposed to create a new constitution for Russia. In November 1917, the Bolsheviks postponed its convocation after realizing that they had failed to win the majority in the elections. When the assembly finally convened on the evening of 18 January 1918, it was dissolved by the Bolsheviks after its first session. Oliver H. Radkey, Russia Goes to the Polls. The Election to the All-Russian Constituent Assembly, 1917, Ithaca, N. Y./London^3 1990.

22 The Jewish congress was originally supposed to present its demands to the All-Russian Constituent Assembly.

23 On the different attitudes of the Zionists and the Bundists regarding the Jewish congress, see Gelbard, Bi-s'arat ha-yamim, 205–223; Meyers, To Dance at Two Weddings, 235–258.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

sen sich viele Zionisten der Ansicht nicht, dass man hier vor einem nicht leicht zu lösenden Problem steht. Soll doch der jüdische Kongress in Russland nicht nur zu allen jüdischen Problemen Stellung nehmen, sondern auch über Forderungen allgemein russisch-politischer Natur sein Urteil abgeben. Dies unentwegt durchzuführen wäre nur dann möglich, wenn man in einen öffentlichen Krieg mit der bolschevistischen Regierung einzutreten bereit wäre.[24] Hier entsteht die Frage, wie weit dies im gegenwärtigen Moment erwünscht und zweckmässig sei. Haben doch die {letzten jüdischen Kundgebungen gegen die Bolscheviki zu Szenen geführt, die zu einem derartigen Auftreten, wenigstens in einem solchen Moment keinesfalls verlocken.}[25]

|10| So ist der Gedanke aufgetaucht, die Verschiebung des jüdischen Kongresses auf unbestimmte Zeit zu erklären. Dieses Projekt hat unter den verschiedenen Parteien einen lebhaften Meinungsstreit hervorgerufen. Die bundistische Leitung äusserte sich hierzu überhaupt nicht und schien diese Frage dem Schicksal überlassen zu wollen. Jedenfalls hörte man nichts von einer entscheidenden Stellungnahme der Bundisten in dieser Frage. In massgebend [sic] bundistischen Kreisen waren die Ansichten geteilt. Während die einen die Abhaltung des Kongresses unter allen Umständen befürworteten, plädierten die anderen, bei weitem die Mehrheit, für die Notwendigkeit der Verschiebung, für die sie gewiss nicht unberechtigte Gründe anführten. Im gegenwärtigen Chaos würde es – nach Ansicht dieser letzteren – eine zufällige Versammlung von zufälligen Gewählten sein, denen es zufällig gelungen ist, auf irgendeine Weise die Reise nach Petrograd zu erkämpfen.

Die kleine Partei [sic], vor allem die Orthodoxen, die unter der Bezeichnung „Schlume emune Israel“ (Die Treuen Israels)[26] als für [sic] eine selbständige Fraktion auftraten, sind durchaus für eine absolute Abhaltung des Kongresses zum festgesetzten Termin. Zweifellos spielen hier kleinliche

24 The Bolsheviks, especially Jewish Bolsheviks and Left Socialist-Revolutionaries, condemned the Jewish congress as anti-revolutionary. Altshuler, Ha-nisayon le-argen kinus klal-yehudi, 88.

25 Addition on left margin.

26 The Hasidic Chabad movement under the leadership of Rabbi Shalom Dov Ber Schneersohn (1860–1920) disapproved of the *Aḥdut Yisra'el* party and founded its own Orthodox party under the name *Agudas shlome emune Yisroel* (Union of the Faithful Believers of Israel) in October 1917. This name was identical to that of the predecessor of the Orthodox movement *Agudas Yisroel*, which had been founded in 1912. During the occupation of Poland by Germany and Austria-Hungary, *Agudas Yisroel* also used its old name. Altshuler, Ha-politikah shel ha-maḥaneh ha-dati ve-ha-ḥaredi, 224.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

parteipolitische Motive mit, aber unter der gegenwärtigen Konstellation der Ereignisse und Verhältnisse, wo die grossen Parteien voll Sorge sind, versprechen sich die kleinen Parteien nicht ohne Grund, mehr zur Geltung und zu Einfluss zu kommen. Die verkehrstechnischen Schwierigkeiten existieren für sie so gut wie gar nicht; von der Provinz erwarten sie ohnehin keine neuen Mitglieder, die ihnen in grosser Zahl beitreten werden, denn die meisten Kandidaten der Provinz sind |11| eben diese Führer selbst, die in Moskau und Petrograd leben. Die Zionisten dagegen, für die die verkehrstechnischen Schwierigkeiten von entscheidender Bedeutung sind, sind im grossen [und] ganzen für die Abhaltung des Kongresses und veranstalten bereits eine lebhafte Wahlagitation. Wohl verkennen sie nicht all diese Schwierigkeiten, aber die Zionisten stellen sich auf den Standpunkt, dass, nachdem bereits ein ganzes Jahr der Revolution verflossen sei, kein noch so schwerwiegender Grund ausreiche, den jüdischen Kongress nicht abzuhalten. Es komme doch gerade in diesem Moment darauf an, die national-politische Stellungnahme der russischen Judenheit nach innen und nach aussen festzustellen. Diese Aufgabe sei so zeitgemäss, dass ihr gegenüber die zahlreichen technischen und anderen Schwierigkeiten keinesfalls von ausschlaggebender Bedeutung für [die] Abhaltung des Kongresses sein dürfen.

Die Bundisten stehen vor einem schweren Problem. Sie meinen es mit dem Kongress ganz gewiss ehrlich, sie sehen aber voraus, dass der jüdische Kongress ihnen und ihrer Politik wenig Aussicht auf Erfolg bietet. Die grossen nationalen Massendemonstrationen, die Wahlen in die Gemeinderäte in Moskau und Petrograd,[27] die dem zionistischen Gedanken einen so bezeichnenden Sieg gebracht haben, geben zu denken Anlass und schon geht trotz aller Schwierigkeiten und Hemmnisse die grosse zionistische Wahlpropaganda durch das ganze Land.

---

27 In December 1917, elections to the Jewish community councils took place in Moscow, Petrograd, and other cities. In most places, the Zionists won a majority. Gitelman, Jewish Nationality and Soviet Politics, 78; Michael Beizer, The Jews of Leningrad 1917–1939. National Life and Sovietization, Jerusalem 2005 [Hebr.], 50.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 2

The Jewish National Council in Petrograd to Vereinigung jüdischer Organisationen Deutschlands zur Wahrung der Rechte der Juden des Ostens[28]
Petrograd, 28 July 1918
Typewritten letter (translation),[29] *1 page; several words smudged or effaced, handwritten note on upper left margin (illegible)*
Language: German
CZA, Z3/208

Uebersetzung aus dem Hebräischen

JÜDISCHER NATIONALRAT 28. Juli 1918.
PETROGRAD, Troitzki 23/8.
Fernruf 24081

Journ. Nr. 110.

An die Vereinigung Jüdischer Organisationen Deutschlands, *Berlin*.

Sehr geehrte Herren!

Es ist Ihnen wohl bekannt, dass in Petrograd ein provisorischer jüdischer Nationalrat gegründet worden ist, mit dem Zweck, die nationalpolitischen Interessen des jüdischen Volkes in Russland zu wahren und zu verteidigen. Mitglieder des Nationalrats sind Abgeordnete des geplanten Kongresses der

28 The Vereinigung jüdischer Organisationen Deutschlands zur Wahrung der Rechte der Juden des Ostens (Union of Jewish Organizations for the Preservation of the Rights of Eastern Jews; VJOD) was a short-lived German-Jewish umbrella organization. Founded in late January 1918, it demanded equal rights, freedom of religion, and cultural rights for Eastern European Jews. It also advocated free emigration to Palestine and cultural autonomy there. The organization was formed with a German victory, or at least a Verständigungsfrieden (peace of conciliation), in mind. As the situation developed differently, the VJOD disintegrated. Jacob Toury, Organizational Problems of German Jewry. Steps towards the Establishment of a Central Organization (1893–1920), in: The Leo Baeck Institute Year Book 13 (1968), 57–90, here 84; Jehuda Reinharz (ed.), Dokumente zur Geschichte des deutschen Zionismus 1882–1933, Tübingen 1981, 217–221.

29 The Hebrew original could not be located. Until the end of the First World War, German generally functioned as the Zionist lingua franca.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Judenheit Russlands, der wegen der politischen Lage noch nicht zustande gekommen ist. Im Nationalrat sind alle jüdischen Parteien, ausser den sozialistischen, vertreten, auf Grund[30] der Ergebnisse der Kongresswahlen und der Uebereinstimmung unter den Parteien. Die Sozialisten weigerten sich trotz der Einladung an dem Nationalrat teilzunehmen.[31] Zum Präsidium gehören folgende Personen: M. Aleinikow,[32] J. Grünbaum,[33] A. Beilkowski,[34] H. Sliosberg, M. Goldstein,[35] Dr. J. Bruzkus,[36] Dr. M. A. Eisenstadt[37] und Dr. J. Markon.[38]

---

30 Words smudged and barely readable.

31 The *Bund* refused to take part in the Jewish National Council because from its point of view it was dominated by the Zionists.

32 Mikhail Aleinikov (1880–1938) was a lawyer and Zionist politician from Kharkov. In 1918 and 1919, he chaired the Jewish National Council in Petrograd and represented Russian Jewry in the Comité des délégations juives. He left Russia in 1919 and immigrated to Palestine in 1926.

33 Yitzhak Grünbaum (1879–1970) was a lawyer and leading politician of the Zionist movement. Born in Warsaw, he promoted Hebrew culture in Poland and fought the boycott movement organized by the Stronnictwo Demokratyczno-Narodowe (National Democratic Party). In 1906, he was instrumental in formulating the Zionist Organization's Helsingfors Program. During the First World War, he settled in Petrograd, whence he returned to Poland in 1918. In 1919, he was elected to the Sejm. From 1925 to 1927 and in 1929, he served as a Jewish representative to the European Congress of Nationalities.

34 Probably Gregory (Zvi) Belkovsky (1865–1948), a lawyer, economist, and Zionist activist. After the October Revolution, he served as chair of the central committee of the Zionist Organization in Russia. In 1924, he was arrested because of his Zionist activities and expelled from Russia.

35 Probably Moissej Goldstein (1868–1932), a lawyer and liberal politician. Goldstein was one of the founders of the *Folksgrupe*. Following the Bolshevik repression, he emigrated to France in 1918.

36 Julius Brutskus (1870–1951) was a physician, historian, and supporter of Revisionist Zionism. In 1917, he was elected to the All-Russian Constituent Assembly. Due to his continued political work for the Zionist movement, he was imprisoned in 1920 and fled to Lithuania, where he became a member of parliament and briefly served as Minister of Jewish Affairs in 1923.

37 Moshe Eleazar Eisenstadt (1870–1943) served as chief rabbi of Petrograd from 1911 until 1923. He subsequently moved to Paris, becoming the chief rabbi of the Orthodox Russian Jewish community.

38 Isaac Dov Ber Markon (1875–1949) was an Orientalist who was involved with Orthodox groups. From 1917 to 1920, he taught Jewish Studies at the University of Petrograd. He emigrated to Berlin in 1926.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Wir bitten Sie nun, das Obige zur Kenntnis zu nehmen und hoffen, dass Sie uns in allem helfen werden, was für die national-politischen Interessen unseres Volkes von Nutzen sein Kann.

Hochachtungsvoll
Vorsitzender des provisorischen Nat[ional]rats[39]
gez. M. Aleinikow,
Schriftführer: S. Rosenfeld.[40]
L. S.[41]

39 Letters effaced.
40 Probably Shmuel Rosenfeld (1869–1943), a Zionist journalist who left Petrograd for the United States in 1919.
41 Probably locus sigilli – a Latin term denoting the place on a document where the seal was to be affixed.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

2. Ukraine

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 3

The First Meeting of the Jewish National Council in Kiev
Kiev, 1 October 1917 (OS)[1]
Handwritten minutes, 6 pages; handwritten corrections and insertions, names of speakers underlined by hand, pagination from page 3 onward inserted by hand, archival stamp and archival pagination at the top of each page
Language: Yiddish
YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, 5–10
[These minutes summarize the addresses delivered at the inauguration of the Jewish National Council in Kiev, as well as the first discussions in the Council. After a programmatic speech by Zilberfarb, various parties and representatives expressed their support or criticism, reflecting differing views of the Council's role and the nature of Jewish representation. First and foremost, the Zionist opposition articulated disagreement and questioned the legitimacy not only of the vice-secretary and his speech, but also of the Council's claim to represent the Jews of Ukraine. Eventually, the Zionists raised demands for elections to a Jewish assembly.]

{I. X. 1917 י׳ ט.}

פראטאקאל N1

ערשטע זיצונג {וען?}[2] פֿונ׳ם אידישן צייטווייליקן נאציאנאל־ראט ביים וויצע־סעקרעטאר פאר אידישע ענינים אין אוקראינע.

איינוועזנדע:

1) מיטגלידער פונ׳ם צייטווייליקן אידישן נאציאנאל־ראט: ה״ה אדאמסקי, באראכאוו, גארבער, גינזבורג, גאלדעלמאן, דובינסקי, דושקאן, הינדעס, זאלאטאריאוו, ווייסנבלום, ליטוואקאוו, לעשצינסקי, נאטקין, קאפלאן, קארנגאלד און ראַפּעס.
2) פונ׳ם וויצע־סעקרעטאריאט פאר אידישע ענינים: וויצע־סעקרעטאר ד״ר מ. זילבערפארב און פארוואלטער פונ׳ם וויצע־סעקרעטאריאט כורגין.
3) גענעראל־סעקרעטאר פאר נאציאנאלע ענינים שולגין און וויצע־סעקרעטאר פאר פוילישע ענינים מיצקעוויטש.

---

1 The protocols of the Jewish National Council in Kiev were dated according to the Julian calendar (OS), which was used in Ukraine until 1 March 1918. At this point, the Julian calendar was thirteen days behind the Gregorian calendar (NS). The date given here is therefore equivalent to 14 October 1917 (NS).

2 Inserted above the line.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פאַרזיצער: וויצע־סעקרעטאר ד״ר זילבערפארב.
די ערשטע זיצונג ווערט געעפנט 9½ א זייגער אוונט אין דער גרויסער זאל פֿונ׳ם פעדאגאגישן מוזיי דורכ׳ן וויצע־סעקרעטאר פאר אידישע ענינים ד״ר מ. זילבערפארב.

ד״ר זילבערפאַרב אין קורצע ווערטער ווייזט ער אן אויף דעם גרויסן כבוד, וואס איז אויף אים אויסגעפאלן צו עפענען דעם ערשטן אידישן נאציאנאל־ראט.

נאכדעם האלט ער א פּראגראם־רעדע, וועלכע איז בייגעלעגט צום פּראטאקאל. נאָך דער רעדע פונ׳ם וו.־סעקרעטאר[3] טרעט ארויס מיט א הייסער באגריסונג־רעדע דער סעקרעטאַר פאר נאציאנאלע ענינים א. י. שולגין. ער באגריסט דאס עפענען פֿונ׳ם אידישן נאציאנאל־ראט. ער ווייזט אן, וויפיל ס׳האט געליטן אוקראינע ביי דער צארישער ארדנונג, נאר איצט שטעהן מיר שוין אין א צייט, ווען אוקראינע האלט ביי ווערן א פעדעראטיווער טייל פון רוסלענדישער רעפּובליק. דער גורל פונ׳ם אידישן פאלק איז ענלעך צום גורל פונ׳ם אוקראינישן; פֿיל און טיף זיינען געווען די ליידן פון די אידן אין דער צייט פון דעם אכזרישן צאריזם.

ווען די אוקראינישע דעמאקראטיע איז איבערגעגאנגען פון צוזאמענפארן און רעזאלוציעס צו שעפּפֿערישער אַרבעט איז די ערשטע זארג געווען צו באווארענען די רעכט פון די נאציאנאלע מינדערהייטן. זי האט פעסט באשלאסן, אז אין אוקראינע טאר ניט זיין קיין שטיף־קינדער. נאך אין מיטן יולי איז געגרינדעט געווארן דער סעקרעטאריאט פאר נאציאנאלע ענינים. דער גענעראל סעקרעטאר גופא האט אנגענומען זיין פארטפֿעל נאר מיט׳ן הסכם פון די פארשטעהער פון די נאציאנאלע מינדערהייטן. דער פּרינציפּ פון אלע אוקראינישע פארטייען איז [|2|] ניט אנרירן די רעכט פון אנדערע נאציאנען. אין ענדע פון זיין רעדע קאנסטאנטירט [!] א. י. שולגין מיט צופרידנהייט דעם פֿאקט, אז די אידישע דעמאקראַטיע האט שטענדיק געשטיצט די פאדערונגען פון אוקראינישן פֿאלק. "מיר האפן," פארענדיגט דער סעקרעטאר, "אז איר וועט געהן מיט אונדז ביז׳ן סוף."

נאך דעם באגריסט דעם נאצ.־ראט[4] דער וו.־סעקרעטאר פאר פוילישע ענינים א. מיצקעוויטש.

מיצקעוויטש אלס פארשטעהער פון א אונטערדריקטער נאציע האט ער שטענדיק מיטגעפילט די ליידן פונ׳ם אידישן פאלק. נאר דער פארשאלטענער עבר וועט זיך שוין ניט אומקערן. ער ווינשט דעם נאצ.־ראט פרוכטבארע ארבעט. ער דערמאנט אז גראדע היינט איז דער 100־יאריגער יארצייט פונ׳ם בערימטן פוילישן העלד – קאסציושקא. דער לעצטער איז געווען ניט נאר א גרויסער פאטריאט נאר אויך א דעמאקראט און פאר די פאליאקן איז זיין נאמען א סימבאל פון פרייהייט און דעמאקראטיזם. ער האפט אז זיין פאטערלאנד, א דאנק די דאזיקע לאזונגען וועט איניגיכן ווערן פריי און וועט ווערן א גוטער געניוס[5] פאר אלע פֿעלקער, וואס לעבן אין אים. די ארבעט פונ׳ם אידישן נאצ.־ראט וועט געלעגט ווערן פאר א יסוד צו איינארדנען דאס פרייע לעבן פון אידן אויך אין פוילן.

דער פארזיצער זאגט ארויס אין נאמען פונ׳ם ראט זיין דאנק די באגריסער און בעט זיי איבערגעבן א טיפן דאנק דער אוקראינישער און פוילישער דעמאקראטיע אין נאמען פון דער אידישער דעמאקראטיע.

3 וויצע־סעקרעטאר.

4 נאציאנאל־ראט.

5 “Genius,” referring to a personal guardian god or spirit.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

קאַפּלאַן ערקלערט אין נאמען פון די ציוניסטן, אז זיי האלטן ניט דעם וויצע־סעקרעטאר אלס פארשטעהער פונ׳ם אידישן פאלק, ווייל ער איז ניט אויסגעקליבן געווארן אויף דעמאקראטישע יסודות. דער וו.־סעקרעטאר האט דעריבער ניט דאס רעכט זיך באשעפטיגן מיט אזעלכע ערנסטע פראגן, וואס זיינען אנגעוויזן אין זיין פראגראם־רעדע. אזעלכע פראגן מוזן אפגעלעגט ווערן ביז׳ן אידישן צוזאמענפאר. אויפן ראט קוקן די ציוניסטן נאר ווי אויף א קאמיסיע ביים סעקרעטאריאט, זיי נעמען אנטייל אין ראט נאר מיט אינפארמאטיווע צוועקן.

געגן די לעצטע ווערטער פראטעסטירט דער וו.־סעקרעטאר; ער זאגט ס׳איז ניט קיין קאמיסיע, ס׳איז א נאציאנאל־ראט.

דוּבינסקי (פאלקספארטיי) פראטעסטירט געגן ארויסטריט פון די ציוניסטן – בעת אלע פעלקער ארגאניזירן זיך, שאפן נייע פארמען פון לעבן, ווילן די ציוניסטן שטערן דער ארגאניזירונג פונ׳ם אידישן פאלק. אומזיסט וויזן זיי אן אויפ׳ן אידישן צוזאמענפאר. דער ה׳ זילבערפארב האט דאך אויך געזאגט אז נאר די נאציאנאלע פארזאמלונג האט רעכט פעסטצושטעלן די ענדגילטיגע |3| לעבנספארמען פארן אידישן פאלק. די פאלקספארטיי באגריסט די דעקלאראציע פונ׳ם וו.־סעקרעטאר און געפינט אז דער אידישער וו.־סעקרעטאר האט פאלקאמע [!] רעכט אלס א צייטווייליגער ארגאן פארצושטעלן די אידישע דעמאקראטיע און אין זיין דעקלאראציע האט ער זיך געשטעלט אויפ׳ן ריכטיגן וועג.

ס׳מוז אין אוקראינע ארויסגעגעבן ווערן א געזעץ, אפשר אין פארעם פון א דעקרעט, וועגן דער אידישער קהילה. אויך מוז דער נאציאנאל־ראט פראקלאמירט ווערן אלס א עפענטליך־רעכטליכע אינסטיטוציע. דער נאצ.־ראט מוז זיך אפגעבן מיט אויספארשן די עקאנאמישע לאגע פון דער אידישער באפעלקערונג אין אוקראינע, כדי צו גרייטן די באדינגונגען אויף איבערגיין צו נייע לעבנס־פארמען. ס׳מוז געשאפן ווערן א ארגאן אויף רעגולירן די צווישנפעלקערליכע באציהונגען אין אוקראינע. אוקראינע בעדארף ווערן בנוגע צו די מינדערהייטן דאס זעלבע וואס די פעדעראטיווע רוסלאנד בנוגע צו אוקראינע.

באַראַכאָוו אין נאמען פון דער איד. סאצ. דעמ. ארב.־פארטיי[6] ("פועלי־ציון") ניט רעדנדיק וועגן אינהאלט פראטעסטירט ער געגן דעם טאן פון די ציוניסטן. דא האנדעלט זיך ניט וועגן ווייטע צילן. אין איצטיגן איבערגאנגס־מאמענט קאנען ניט אפגעהיט ווערן די תרי״ג מצות פון דעמאקראטיזם. אין גאנצן לאנד געהט א גרויסע שעפפערישע ארבעט ניט קוקענדיק דעראויף, וואס פונ׳ם פארמעלן שטאנדפונקט װאלטן אלע רעפארמען געדארפט אפגעלעגט ווערן ביז דער גרינדונג־פארזאמלונג. דעראיבער דארפן מיר אויך אוועקלייגן די פארמאליטעטן און צוטרעטן צו דער באלדיגער ארבעט. אינ׳ם שאפן דעם וו.־סעקרעטאריאט, ווי אויך דעם נאצ.־ראט, איז דערגרייכט געווארן דער מאקסימום דעמאקראטיזם, וועלכער איז יעצט מעגליך. ווען מיר זאלן זיך אנפאנגען דאס איבער פארמאליטעטן, וואלט אונדז אויסגעקומען מיט אונזער נויטיגסטער ארבעט לאנג צוווארטן ביז נאך אלע גרינדונג־פארזאמלונגען.

אינם נאצ.־ראט וועט יעדע פארטיי געוויס פיהרן איר ליניע, נאר פון די פארשידענע ### מיינונגען וועט זיך שאפן דאס געמיינזאמע. דער אידישער סעקרעטאריאט איז געשאפן אויפן רעוואלוציאנערן וועג, גלייך ווי די אוקראינישע שטאטס ארגאנען, און אלס רעוואלוציאנערער ארגאן, וועט ער געפינען שטיצע אין די רייהן פון דער דעמאקראטיע.

---

6 אידישע סאציאל־דעמאקראטישע ארבעטער־פארטיי.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ליטוואַקאָוו (פ.א.ס.א.פ)[7] ווייזט אן אויף א מערקווירדיגע ערשיינונג. די סאציאליסטישע פארטייען רעדן ניט וועגן דעמאקראטיזם. אלס פארטיידיגער פון דעמאקראטיזם טרעט ארויס דער פארשטעהר פון ציוניסטן. ווען אין ראדע איז באטראכט געווארן די פראגע וועגן א אידישן וויצע־סעקרעטאריאט, האבן דאן די ציוניסטן |4| ניט פארגעלייגט צוניפרופן א צוזאמענפאר. זיי האבן נאר פארלאנגט קלייבן נאך איין סעקרעטאר – א ציוניסט. הייסט עס, אז ווען צו דעם "סאמאזוואנעץ," זאל מען געווען צוגעבן נאך איינעם, וואלט דאס שוין געווען דעמאקראטיש. דאס באווייזט שוין אויף וויפל דער ציוניסטישער דעמאקראטיזים איז אויפריכטיג.

ס׳קאן אמאל געבן אז די דעמאקראטיע זאל פאדערן אפלייגן א גרינדונג־פארזאמלונג אזוי איז אויך געווען אין פראנקרייך אין 48 יאר, ווען דער פראלעטאריאט האט געשטעלט אזא פאדערונג, כדי אין דער גרינדונג־פארזאמלונג זאלן ניט גובר זיין די רעאקציאנערע קלאסן. ס׳איז זעהר גוט וואס דער וו.־סעקרעטאר איז א פארשטעהער פון א סאציאליסטישער פארטיי; א דאנק דעם וועט מען אויפערן [!] זיך שפילן מיט פראזן און ס׳וועט זיך נעמען צו שעפערישע ארבעט. דער ה׳ זילבערפארב איז א פארשטעהר פון דער גאנצער אידישער רעוואלוציאנערער דעמאקראטיע, אויסגעקליבן פון אלע רעוואלוציאנערע פארטייען. אויך אין נאציאנאל־ראט זיינען פארגעשטעלט אלע פארטייען וואס שאפן דאס אידישע לעבן – די אידישע דעמאקראטיע, וואס לעבט ,וווירקט און שאפט; ער שפיגעלט אין זיך בכן אפ דאס אידישע לעבן.

ה׳ ליטוואקאוו איז פאלקאם צופרידן מיט דער דעקלאראציע. די אידישע דעמאקראטיע איז פאראינטערעסירט צו שטיצן דעם וו.־סעקרעטאר, און דאן וועט די אידישע רעאקציע אים מוזן אנערקענען.

וויסענבלום (בונד) מיר אלס א קלאסן־פארטיי זיינען שטענדיג געווען זוכער אז אלע אידישע פארטייען קאנען ניט צוזאמען געהן און צופרידן זיין מיט איין פראגראם. מיר האבן קיין מאל ניט געגלויבט אין דעם אחדות, וואס די ציוניסטן פרעדיגן. מיר געהען אין דעם צייטווייליגן נאצ.־ראט אויף אזוי פיל, וויפל מיר וועלן קאנען ארויסשטעלן פינקטליך די פאדערונגען פון אידישע פראלעטארי##שע מאסן. מיר וועלן פירן א קאמפ פאר די אידישע פראלעטארישע מאסן; מיר וועלן ווייזן דער אידישער דעמאקראטיע ווער זיינען אירע ריכטיגע פארטיידיגער און ווער ניט. אויף וויפל מיר וועלן דאס באווייזן, אויף אזוי פיל וועלן מיר ארבעטן אינ׳ם ראט און זיין צופרידן מיט זיין ארבעט.

נאך די רעדעס פון די פארטיי פארשטעהער באגריסט דעם נאצ.־ראט אין נאמען פון דעמאקראטישן לערער־פארבאנד ה׳ א. סלוצקי. ער זאגט אז די לערער האבן באזונדערע סבות צו באגריסן דעם ראט. די אידישע לערער און שולן האבן געליטן פון דער צארישער רעגירונג און פון די אידישע בעלי־בתים. די שול איז געווען א צדקה שול, א שול פאר ארעמע. די שטרעבונג צו שאפן די נייע שול האט שטענדיג באגעגנט א ווידערשטאנד מצד די בעלי־בתים. איצט ווערט דער בעל־הבית פון דער אידישער שול |5| די אידישע דעמאקראטיע. די לערער האפן אז דער נאציאנאל־ראט וועט אנווענדן די גרעסטע ענערגיע אויף שאפן די נייע דעמאקראטישע שול.

נאך דעם האלט דער וו.־סעקרעטאר א קורצע רעדע. די פראגראם וועלכע איז פארגעלעגט, זאגט ער, מערקט אן נאר די ראשי־פרקים פון רעפארמען און געזעץ־פראיעקטן, וואס דארפן

---

7 פאראייניקטע אידישע סאציאליסטישע ארבעטער־פארטיי.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ערשט אויסגעארבעט און באארבעט ווערן. דאס וועט דארפן טון דער נאצ.־ראט, מיט וועלכן דער וויצע־סעקרעטער {וויל און} האפט אז ער וועט קאנען ארבעטן אין פולן הסכם.

אין אונזער צייט, אין א צייט פון פֿארשארפֿטן קלאסן־קאמפף, וואלט געווען א אוּטאפּיע פאר מיינען אז מע קאן באפרידיגן אלעמען. דער וו.־סעקרעטאר האלט זיך, ווי מע זאגט, פאר א פארשטעהער פון דער רעוואלוציאנערער דעמאקראטיע און וועט טון איר ווילן. די עלעמענטן וואס שרייען אלע מאל וועגן אחדות, ווילן שפאלטן דעם ראט אומזיסט זיינען זייערע האפנוּנגען. ניט זיי וועט דאס פאלק באפאלמעכטיגן. ווען דאס פאלק וועט קומען צום ווארט, וועט עס איבערגעבן די פולמאכט די פארשטעהער פון דער דעמאקראטיע.

דער פארזיצער ערקלערט איין הפסקה אויף 10 מינוט, נאך וועלכער ער לעגט צו באטראכטן די תקנות פונ׳ם נאצ.־ראט.

די פארשטעהער פון די ציוניסטן ערקלערן לכתחילה אז זיי וועלן זיך אין דער אפשטימונג ניט באטייליגן.

נאך די אלגעמיינע דעבאטן, אין וועלכע ס׳האבן זיך באטייליגט די מיטגלידער פונ׳ם ראט – קאפלאן, באראכאוו, ראפעס, ליטוואקאוו – געהט דער נאצ.־ראט איבער צו באטראכטן די תקנות פונקטן־ווייז, וועלכע ווערן ענדגילטיג אנגענומען אין פאלגענדער רעדאקציע: [...][8]

|6|ביים באטראכטן דעם פונקט פון די תקנות, אין וועלכן ס׳ווערן אנגעוויזן, די פאליטישע פארטייען, וואס באטייליגן זיך אין ראט, באקומט דאס ווארט דער פארשטעהער פון "אחדות ישראל," וועלכער לעגט פאר אז אין נאצ.־ראט זאלן איינגעשלאסן ווערן אויך פארשטעהער פון "אחדות ישראל" און פון עטלעכע קיעווער שוּהלן.

דער פארשלאג ווערט איינשטימיג אפגעווארפן און דער פארשטעהער פון "אחדות ישראל" טראגט אריין א שריפטלעכן פראטעסט, וועלכער ווערט בייגעלעגט צום פראטאקאל.

I. X. 1917

Translation

{I. X. 1917 Holiday}[9]

Protocol No. 1

First meeting of the Provisional Jewish National Council at the Vice-Secretary of Jewish Affairs of Ukraine.

8 Remaining page left blank.

9 This insertion seems to have been added by a different hand. 1 October 1917 (OS)/14 October 1917 (NS) was only a holiday in Eastern Orthodox Christianity (the Intercession of the Theotokos), while 1 October 1917 (NS) was the first day of Sukkot. As other internal evidence confirms that the meeting took place on 1 October 1917 (OS)/14 October 1917 (NS), the note that it was a holiday probably reflects an erroneous assumption by a person who added it retroactively.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Present:

1) Members of the Provisional Jewish National Council: Comrades Adamski,[10] Borochov,[11] Garber,[12] Ginzburg,[13] Goldelman,[14] Dubinsky,[15] Dushkan,[16] Hindes,[17] Zolotoriov,[18] Weissnblum,[19] Litvakov,[20] Lestschinsky,[21] Notkin,[22] Kaplan,[23] Korngold,[24] and Rafes.[25]

---

10 Barukh Adamski was a member of the Kiev district committee of the *Yidishe Sotsyal-Demokratishe Arbeter Partey – Po'ale Ẓiyon* (Jewish Social Democratic Workers' Party – Workers of Zion).

11 Ber Borochov (1881–1917) was a leading theoretician, ideologue, and founder of Labor Zionism. In 1906, he founded the *Po'ale Ẓiyon*. In the following year, he left Russia and spent several years coordinating *Po'ale Ẓiyon*'s international work, first in Austria, and then in the United States of America. He returned to Russia after the February Revolution in order to lead his party.

12 Garber was a physician, a leading member of *Po'ale Ẓiyon* in Kiev, and one of Borochov's closest associates.

13 Shimon Ginzburg (Yevgeni Giser; 1892–?) was a member of the *Bund* from 1901 and a leading theoretician of the nationalities question. He served on the *Bund* central committee in Kiev and in the Ukrainian Central Rada in 1917/1918.

14 Sholem Goldelman (1885–1974) was an economist and one of the leading *Po'ale Ẓiyon* politicians in Ukraine. In 1917/1918, he was a member of the Ukrainian Central Rada. He served as Secretary of Labor in the Ukrainian government in 1918 and as Acting Secretary of the Ministry of National Minorities in 1918/1919. Lev Bykovsky, Salomon I. Goldelman. A Portrait of a Politician and Educator (1885–1974). A Chapter in Ukrainian Jewish Relations, New York/Toronto/Munich 1980.

15 Pinchas Dubinsky was a politician in the *Folkspartey*. Together with Ya'akov Ze'ev Latzky-Bertholdi, he built up the Kiev branch of the party.

16 Moyshe Dushkan-Halpern was among the founders of the central organ of the *Bund*, *Di arbeter shtime* (The Worker's Voice), which was established in 1897, and worked for the Russian journal *Rabochaya Gazeta* (Worker's Newspaper). He was a member of the *Bund* central committee in Kiev.

17 Matityahu Hindes (1894–1957) was a journalist, economist, and Zionist politician. After moving to Kiev following the February Revolution, he served as a member of the Ukrainian Constituent Assembly.

18 Probably the journalist and politician Aleksandr Zolotarev (ca. 1880–1938). He joined the *Bund* in 1902. From February 1917 onward, he was a member of the *Bund* central committee. He served as a member of the Central Rada and as state comptroller, succeeding Moyshe Rafes, in 1918. In 1919, he joined the Communist Party.

19 Shammay Weissnblum was a member of the *Bund* central committee.

20 Moyshe Litvakov (ca. 1875–ca. 1939) was a Yiddish literary critic and political activist. In 1905, he joined the *Sionistsko-sotsialisticheskaya rabochaya partiya/Tsionistish-sotsyalistishe arbeter partey* (Zionist Socialist Workers' Party). He became

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

2) From the Vice-Secretariat of Jewish Affairs: Vice-Secretary Dr. M. Zilberfarb[26] and the Executive Director of the Vice-Secretariat Khurgin.[27]

---

a member of its central committee, edited its newspapers, and worked on theories of Jewish national Marxism. In 1917, he was among the founders of the *Fareynikte yidishe sotsyalistishe arbeter partey*. As the leader of its left wing, he pushed to divide the party in the beginning of 1919 and, together with the left-wing Bundists, founded the *Yidisher komunistisher farband* (Yiddish Communist Union; *Komfarband*), which joined the Ukrainian Communist Party in August.

21 The political activist Yosef Lestschinsky (pseudonym: Chmurner; 1884–1935). Together with his brother, the statistician Jakob Lestschinsky, he was among the founders of the *Tsionistish-sotsyalistishe arbeter partey* and went on to become a theoretician of territorialism. Following the February Revolution, he was instrumental in organizing the *Fareynikte*. He represented the party in the Kiev city council, the Central Rada, and the Jewish National Council.

22 Moyshe Notkin (1883–1917) was active in the *Bund* from 1905.

23 Eliezer Kaplan (1891–1952) was a Zionist politician who was affiliated with *Ẓe'ire Ẓiyon* (Youth of Zion). He moved to Kiev in summer 1917 in light of the political developments there.

24 Yisroel Stanislav Korngold was a *Po'ale Ẓiyon* politician. He served as a representative to the Kiev city council.

25 Moyshe Rafes (1883–1942) was a politician and publicist aligned with the *Bund*. In 1917, he was a member of the Petrograd Soviet and helped to plan the All-Russian Jewish congress. In the summer, he was sent to Kiev to assume the leadership of the *Bund* there. He served as a member of the Ukrainian Central Rada and as state comptroller from June 1917 until January 1918. In late 1918, he joined the left wing of the party and was instrumental in the formation of the *Komfarband* with the left wing of the *Fareynikte*. In 1920, Rafes became a member of the central bureau of the *Yevsektsiya* (Jewish section of the Communist Party) in Ukraine.

26 Moyshe Zilberfarb (pseudonym: M. Bazin; 1876–1934) was a lawyer and politician. He was a member of the *Vozrozhdeniye* (Rebirth) group and one of the founders of the Jewish Socialist Workers Party. After the February Revolution, he moved to Kiev and assumed a leading position in the newly created *Fareynikte* party. In 1917, he became the first Vice-Secretary of Jewish Affairs. He redacted the text of the law on national personal autonomy, which was enacted by the Central Rada on 22 January 1918. Zilberfarb renounced his post after the declaration of the Fourth Universal on 25 January 1918. When the Bolsheviks' influence spread to the Jewish Socialist parties in 1919, he left the *Fareynikte* and resigned himself to working for cultural institutions.

27 Yefim Khurgin (?–1926) was a *Fareynikte* politician. He was Executive Director of the Vice-Secretariat of Jewish Affairs. After the Vice-Secretariat became the Ministry of Jewish Affairs in January 1918, he directed its Office of General Affairs. Between Zilberfarb's resignation in January 1918 and Latzky-Bertholdi's appointment in April 1918, he de facto managed the Ministry of Jewish Affairs.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

3) Secretary-General of Nationality Affairs Shulhyn[28] and Vice-Secretary of Polish Affairs Mickiewicz.[29]

Chair: Vice-Secretary Dr. Zilberfarb.
The first meeting is opened at 9:30 PM in the Great Hall of the Pedagogical Museum by the Vice-Secretary of Jewish Affairs, Dr. M. Zilberfarb.

Dr. Zilberfarb points out in a brief statement the great honor that comes to pass in inaugurating the first Jewish National Council.

Following this, he delivers a programmatic speech, which is attached to the protocol.[30] After the Vice-Secretary's speech, a warm congratulatory speech is delivered by the Secretary for National Affairs, O.I. Shulhyn. He applauds the inauguration of the Jewish National Council and points out how much Ukraine has suffered under the Czarist order. But now, he says, we are in a time when Ukraine is about to become a federal part of the Russian Republic; the fate of the Jewish people is similar to that of the Ukrainian people; the Jews endured great and profound sorrow during the cruel Czarist regime.

When Ukrainian democracy moved from conferences and resolutions to creative work, the first concern became securing the rights of the national minorities. It was firmly decided that there would be no stepchildren in Ukraine. The Secretariat of Nationality Affairs was created as far back as mid-July. The Secretary-General himself only accepted his portfolio with the agreement of the representatives of the national minorities. The principle [adopted by] all Ukrainian parties |2| was that the rights of other nations should not be touched. At the end of his speech, O.I. Shulhyn notes with pleasure the fact that the Jewish democracy has always supported the claims

28 Oleksandr Shulhyn (1889–1960) was a Ukrainian historian, diplomat, and politician. From July 1917 to January 1918, he served as Secretary-General of Nationality (later: International) Affairs. During the Hetmanate, he worked in the Foreign Ministry and briefly as Ambassador to Bulgaria. In 1919, he was a member of the Ukrainian delegation to the Paris Peace Conference.

29 Miecysław Mickiewicz (1879–1923) was a lawyer and politician in the Polskiej Centrali Demokratycznej (Polish Democratic Center) party. He was Vice-Secretary of Polish Affairs in 1917/1918 and minister of Polish Affairs between January and April 1918.

30 The declaration was published by Zilberfarb himself: Moyshe Zilberfarb, Dos idishe ministeryum un di idishe avtonomye in Ukrayne. A bletl geshikhte [The Jewish Ministry and Jewish Autonomy in Ukraine. A page in History], Kiev 1918, appendix 9–15. A partial English translation can be found in Solomon Goldelman, Jewish National Autonomy in Ukraine, 1917–1920, Chicago, Ill., 1968, 54 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

of the Ukrainian people. “We hope,” the Secretary concludes, “that you will walk with us until the end.”

After this, the Vice-Secretary of Polish Affairs, A. Mickiewicz [sic], greets the National Council.

Mickiewicz: As the representative of an oppressed nation, he has always shared the suffering of the Jewish people. However, the accursed past shall not return. He expresses his wish that the National Council will be fruitful in its endeavors. He reminds his audience that today, in fact, is the one-hundredth anniversary of the death of the famous Polish hero Kościuszko,[31] who was not only a great patriot, but also a democrat, and for Poles his name is a symbol of freedom and democracy.[32] He hopes that his fatherland, thanks to these slogans, will soon be free and become a kind protector of all the nations living within it. The work done by the Jewish National Council will constitute the foundation for regulating the free life of Jews, in Poland as well.

The chair, in the Council’s name, expresses his thanks to all those who have offered their greetings and asks them to convey the Jewish democracy’s deepest thanks to the Ukrainian and Polish democracies.

Kaplan explains in the name of the Zionists that they do not consider the Vice-Secretary to be a representative of the Jewish people since he was not elected on a democratic basis. The Vice-Secretary is therefore not entitled to deal with such serious issues as those included in his programmatic speech. Such issues must be postponed until the Jewish assembly. The Zionists consider the Council merely as a committee under the Secretariat and participate in the Council only for informative purposes.

The Vice-Secretary protests against these last words, saying that it is not a committee, it is a national council.

Dubinsky (Folkspartey) protests against the Zionists’ move – while all nations are organizing themselves, creating new ways of life, the Zionists wish to hinder the organization of the Jewish people. They point to the Jewish assembly, to no avail. Comrade Zilberfarb also states that only the national assembly is entitled to make decisions concerning the definitive |3| ways of life for the Jewish people. The Folkspartey salutes the Vice-Secretary’s statement and finds that the Jewish vice-secretary is fully entitled to represent the Jewish

31 Tadeusz Kościuszko (1746–1817) was a military leader who headed the 1794 Polish uprising against Russia and has since been regarded as a Polish national hero. He died on 15 October 1817. The minute-taker obviously focused on the day beginning at sunset according to Jewish tradition.

32 Mickiewicz, like other participants, used the Yiddish term “democratism” (*demokratizm*).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

democracy as a provisional entity and that in his declaration, he has placed himself on the right path.

A law must be passed in Ukraine – perhaps in the form of a decree – regarding the Jewish community.[33] Moreover, the National Council must be declared as a body under public law.[34] The National Council must investigate the economic situation of the Jewish population in Ukraine in order to prepare the conditions for new ways of life. A body must be created to regulate the relations between nationalities in Ukraine. Ukraine must become for the minorities what federal Russia is for Ukraine.

Borochov, in the name of the Jewish Socialist workers' party Po'ale Ẓiyon, protests against the Zionists' tone, regardless of their content. This is not about long-term goals. At the present transitional moment, it is impossible to observe the 613 commandments of democracy.[35] Great constructive work is underway in the whole country, regardless of the fact that from a formal viewpoint, all reform should be postponed until the constituent assembly [convenes].[36] Therefore, we too should lay formalities aside and get on with the immediate work. Through the creation of the Vice-Secretariat, as well as the National Council, the maximum degree of democracy that is currently possible has been reached. If we were to start [talking about] formalities, we would have to delay our most necessary work for a long time until [the founding of] all the constituent assemblies.

In the National Council, each party will surely follow its own line, but out of the different opinions, commonalities will emerge. The Jewish Secretariat was founded on the revolutionary path, just like the Ukrainian state bodies, and as a revolutionary body, it will find support within the ranks of democracy.

Litvakov (FYSAP[37]) points out an odd phenomenon. The Socialist parties are not talking about democracy. As a defender of democracy, the Zionist representative steps up. When the issue of a Jewish Vice-Secretariat was being debated in the Rada, the Zionists |4| did not propose convening an

33 See the law in Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, appendix 48–56.

34 See Document 19.

35 With this reference to the 613 Jewish religious commandments and prohibitions, Borochov is calling for pragmatism and arguing against being more pious than necessary.

36 Most of the political parties in Russia agreed that an elected constituent assembly was the only body with the authority to change Russia's form of government. When the All-Russian Constituent Assembly was convened on 18/19 January 1918 (NS)/5/6 January 1918 (OS), the Bolshevik government dissolved it a few hours after it had begun.

37 *Fareynikte yidishe sotsyalistishe arbeter partey.*

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

assembly. They only demanded the election of one more secretary – a Zionist. This means that if one person were to be added to the "Samozvanets,"[38] this would already be democratic. This shows just how honest Zionist democratic convictions are.

Sometimes it happens that democracy requires a constituent assembly to be postponed. This was the case in France in '48, when the proletariat raised such a demand so that the reactionary classes would not prevail at the constituent assembly.[39] It is very good that the Vice-Secretary represents a Socialist party; thanks to this, we shall stop playing around with words and creative work will begin. Comrade Zilberfarb is a representative of all Jewish revolutionary democracy, chosen by all revolutionary parties. Also, in the National Council, all parties that contribute to Jewish life are represented – the Jewish democracy, which lives, acts, and creates, is therefore a reflection of Jewish life.

Comrade Litvakov is fully satisfied with the declaration. The Jewish democracy would like to support the vice-secretary, which will mean that the Jewish response will have to recognize him.

Weissnblum (Bund): We as a class party have always been sure that the Jewish parties cannot all march together and be satisfied with a single program. We have never believed in the unity that the Zionists preach. We will participate in the Provisional National Council as long as we are able to raise precisely the demands of the Jewish proletarian masses. We will fight for the Jewish proletarian masses; we will show Jewish democracy who its true defenders are and who they are not. For as long as we can, we will work within the Council and be satisfied with its work.

After the speeches from the party representatives, Comrade A. Slutzky,[40] speaking for the Democratic Teachers' Association, greets the National

38 From Russian *Samozvanets*, literally "impostor" or "usurper." In 17th century Russia, several impostors claimed to be the youngest son of Ivan the Terrible. One of them even briefly reigned as Czar of Russia under the name Dmitriy Ivanovich.

39 Reference to the revolutionary events in France in 1848. When a new tax was introduced by the revolutionary government that weighed most heavily on the peasantry, the radical democrats and Socialists urged that elections to the constituent assembly be postponed until the voters could be "educated." The elections were held without delay and yielded a conservative majority.

40 Avrom Itzhok Slutzky (1876–?) was a teacher and political activist. He was active in the *Bund* from 1904. He was among the founders of the *Yidisher demokratisher lerer-farband* (Jewish Democratic Teachers' Association) in Kiev in 1908. In 1917, Slutzky was a member of the *Bund* central committee in Kiev and was also on the board of the local Jewish community. He worked for the Department of People's Education in the Ministry of Jewish Affairs.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Council. He states that the teachers have particular reasons to welcome the Council. The Jewish teachers and schools suffered at the hands of the Czarist government and the Jewish leaders. The [only possible] schools were charity schools, schools for the poor. The Jewish leaders always resisted the aspiration to create a new [kind of] school. Now, the Jewish schools will be under the auspices of |5| the Jewish democracy. The teachers hope that the National Council will make the greatest efforts to create the new democratic schools.

After this, the Vice-Secretary gives a brief speech. The proposed program, he says, addresses only the main points of reform and legislation, which must first be drafted and redacted. This the National Council must do, and the Vice-Secretary {wishes and} hopes to collaborate in full agreement with it.

In our time, in a time of intensified class struggle, it would be utopian to believe that it is possible to satisfy everyone. The Vice-Secretary considers himself, as they say, a representative of revolutionary democracy and will carry out its will. Those elements who always cry about unity want to divide the Council, [but] their hopes are in vain. It is not they whom the people will authorize. When the people expresses its will, it will authorize the representatives of democracy.

The chair announces a ten-minute break, after which he proposes that the statutes of the National Council be examined.

The representatives of the Zionists state at the outset that they will not take part in the vote.

After the general debates, in which council members Kaplan, Borochov, Rafes, [and] Litvakov took part, the National Council begins to examine the statutes item by item and they are concluded in the following revision: […][41]
|6| While examining the item in the statutes that names those political parties that are part of the council, the chair of Aḥdut Yisra'el has the right to speak and proposes that the National Council should include representatives of Aḥdut Yisra'el and of several Kiev synagogues.

The proposal is unanimously rejected and the representative of Aḥdut Yisra'el passes on a written protest, which is attached to the minutes.[42]

I.X. 1917

41 Remaining page intentionally left blank.

42 This document could not be located.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 4

Statutes of the Jewish National Council in Kiev
Kiev, 2 October 1917 (OS)
Published text, 2 pages
Language: Yiddish
Moyshe Zilberfarb, Dos idishe ministeryum un di idishe avtonomye in Ukrayne. A bletl geshikhte [The Jewish Ministry and Jewish Autonomy in Ukraine: A Page in History], Kiev 1918, annex 3, 16f.[43]

די תּקנות פונ׳ם צײַטווײַליגן אידישן נאַציאָנאַל־ראַט בײַם וויצע סעקרעטאַר פאַר אידישע ענינים אין אוקראַינע.

(אָנגענומען אויף דער ערשטער זיצונג פונ׳ם צײַטווייליגן נאַציאָנאַל־ראַט,
דעם 1־טן אָקטיאַבער 1917).

דער אידישער צײַטווײַליגער נאַציאָנאַלער ראַט ווערט געגרינדעט בײַם וויצע־סעקרעטאר פאַר אידישע ענינים אויף פאָלגנדיגע יסודות:

1) ביז וואַנען דער נאַציאָנאַלער ראַט וועט ווערן אויסגעקליבן אויף דעמאָקראַטישע יסודות פון דער אידישער באַפעלקערונג אין אוקראַינע, ווערט ער צײַטווײַליג צונויפגעשטעלט פון די אידישע פּאָליטישע פּאַרטייען אין קאָמיטעט פון דער צענטראַלער ראַדע און זייערע שטעל־פארטרעטער, און פון צוויי פאָרשטייער פון יעדן געגנד אָדער צענטראַל־קאָמיטעט פון פאָלגנדיגע פּאַרטייען: ציוניסטישער, אידישער פאָלקס־פּאַרטיי, בונד, פּאַראייניגטע אידישע סאָציאַליסטישע ארבײַטער פּאַרטיי און אידישע סאָציאַליסטישע אַרבײַטער פּאַרטיי "פּועלי־ציון".

אַנמערקונג 1: די דערמאָנטע פּאַרטייען האָבן דאס רעכט דעלעגירן צו איין שטעל־פאַרטרעטער פאַר זייערע פאָרשטייער, וועלכער באַקומט באַשטימונגס־רעכט נאָר אין דער אָפּוועזנהײַט פון איינעם פון די פּאַרטיי־פאָרשטייער.

|17| אַנמערקונג 2: אינ׳ם צײַטווײַליגן נאַציאָנאַל־ראַט קאָנען לויט׳ן באַשלוס פון פּרעזידיום, אײַנגעלאַדן ווערן פאַך־לײַט און עקספּערטן.

2) דער ראַט קלײַבט אויס פון זיך א פּרעזידיום פון 5 פּערזאָן [!].

3) אלע געזעץ־פּראָיעקטן און מער־באַדײַטנדע אַדמיניסטאַטיווע [!] פאָדערונגען, וועלכע זײַנען נוגע דאָס אינערליכע לעבן פון אידישן פאָלק, ווי אויך די סמעטע פון וויצע־סעקרעטאַריאַט, ווערן אַרײַנגעטראָגן דורכ׳ן וויצע־סעקרעטאַר צו באַטראַכטן אין צײַטווײַליגן נאַציאָנאַל־ראַט.

43 A less accurate translation regarding legislative procedures was published in Moses Silberfarb, The Jewish Ministry and Jewish National Autonomy in Ukraine, New York 1993, 113 f. The translation presented here is by the editor of this volume.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

4) דער צײַטווײַליגער נאַציאָנאַלער ראַט קאָן אויך, לויט אייגענער איניציאַטיוו, אויסאַרבײַטן און באַטראַכטן פּראָיעקטן, וואָס זײַנען שײַך צו דער טעטיגקײַט פֿונ׳ם וויצע־סעקרעטאַר פֿאַר אידישע ענינים.

5) דער צײַטווײַליגער נאַציאָנאַלער ראַט האָט אויך דאָס רעכט זיך צו ווענדן צום וויצע־סעקרעטאַר מיט אָנפראַגן וועגן זײַן טעטיגקײַט, אויף וועלכע דער סעקרעטאַר דאַרף געבן אַן ענטפער אויף דער נאָהענטסטער זיצונג.

6) דער צײַטווײַליגער נאַציאָנאַלער ראַט קאָן בילדן קאָמיסיעס צוליב דער פּאָרבאַטראַכטונג פֿון די ענינים, וואָס געהערן צו זײַן קאָמפּעטענץ.

7) די אָרדנונג פון דער אַרבײַט פונ׳ם צײַטווײַליגן נאַציאָנאַלן ראַט ווערט באַשטימט דורך אים אַליין אין אַ ספּעציעלן רעגלאַמענט.

קיעוו דעם 2־טן אָקטאָבר 1917.

באַשטעטיגט
וויצע־סעקרעטאַר פאַר אידישע ענינים
מ. זילבערפאַרב.

Translation

The Statutes of the Provisional Jewish National Council at the Vice-Secretariat of Jewish Affairs in Ukraine.
(Adopted at the first session of the Provisional National Council on 1 October 1917.)

The Provisional Jewish National Council is established at the Vice-Secretariat of Jewish Affairs on the basis of the following principles:

1) Until the National Council has been democratically elected by the Jewish population of Ukraine, it will be temporarily composed of the [representatives of the] Jewish political parties in the Central Rada committee and their substitutes, as well as two representatives from each regional or central committee of the following parties: Zionists, Folkspartey, Bund, Fareynikte yidishe sotsyalistishe arbeter partey, and Yidishe sotsyalistishe arbeter partey Po'ale Ẓiyon.

Note 1: The aforementioned parties are entitled to appoint a substitute for their representatives, who will have the right to vote only in the absence of one of the party's representatives.

|17| *Note* 2: According to a decision of the presidium, professionals and experts may be invited onto the Provisional National Council.

2) The Council will elect from its ranks a presidium of five persons.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

3) All legislative projects and significant administrative requests relating to the internal life of the Jewish people, as well as the budget of the Vice-Secretariat, will be presented for consideration in the Provisional National Council by the Vice-Secretary.
4) The Provisional National Council may also, by its own initiative, draft and consider projects that relate to the activities of the Vice-Secretary of Jewish Affairs.
5) The Provisional National Council also has the right to turn to the Vice-Secretary with inquiries concerning his activities, to which the Vice-Secretary must respond at the next meeting.
6) The Provisional National Council may set up committees for the preliminary examination of matters within its purview.
7) The agenda of the Provisional National Council will be determined by the Council itself in a specific set of regulations.

Kiev, 2 October 1917.

Approved
Vice-Secretary of Jewish Affairs
M. Zilberfarb

Document 5

The Fourth Meeting of the Jewish National Council in Kiev
Kiev, 5 November 1917 (OS)[44]
Handwritten minutes, 3 pages; names of speakers and single words underlined by hand, cover sheet in a different hand, pagination by hand starting after cover sheet, archival stamp and additional archival pagination on top of each page
Language: Yiddish
YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, 19–22

אָנוועזענדע אויף דער זיצונג פֿון נאצ.־ראט, דעם 5־טן נאיאבר 1917.
מיטגלידער פֿון ראט: מ. ליטוואקאוו, שאַץ, דושקאן, גינזבורג, יודין, אַדאַמסקי, פֿינקעלשטיין, (שטעלפארטרעטער) גאָלדעלמאַן און מאַכאָווער.

44 The date given here is equivalent to 18 November 1917 (NS).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פּראָטאָקאָל Nr. 4 |1|

פון דער 4־טער זיצונג פונ׳ם צייטווייליגן אידישן נאצ.־ראט, 5 נאיאבר 1917.

איינוועזענדע 1) מיטגלידער פונ׳ם נאצ.־ראט און פונ׳ם גענעראל־סעקרעטאריאט פאר אידישע ענינים: גענעראל־סעקרעטאר זילבערפארב און פארוואלטער כורגין. פארזיצער: מ. ליטוואקאוו. טאג־סדר: 1) די פראגע וועגן מאמענט 2) פראעקט וועגן די וואלן אין די קהילה־ראטן אין אוקראינע.

כּורגין מכח דער ערשטער פראגע ערקלערט ער, אז אין קאמיסאריאט קומען אן יעדן טאג ידיעות וועגן אומארדנונגען און פּאָגראָמען, וועלכע הויבן [אָן] צו טראגן א ספּעציפֿיש אנטיסעמיטישן כאראקטער.[45] הגם דער סעקרעטאריאט טוט אלץ, וואס ס׳איז מעגלעך צו אפּשטעלן די אומארדנונגען, לעגט ער פאר פֿונדעסטוועגן זיך ווענדן צו דער אידישער באפעלקערונג מיט א בארוהיגענדן אויפֿרוף.

שאַץ זאגט זיך ארויס אז דער פארשלאג מוז געשטעלט ווערן א סך ברייטער, מ׳דארף קודם־כל מעלדן דער באפעלקערונג, אז ס׳עקזיסטירט א אינסטיטוט, דער אידישער צייטווייליקער נאציאנאל־ראט, וועלכער פארנעמט זיך מיט ארגאנישער רעוואלוציאנערער ארבעט. דער אויפֿרוף דארף זיין אין נאמען פון ביידע אינסטיטוטן – פונ׳ם ראט און גענעראל־קאמיסאריאט.

יוּדין אנערקענט אויך, אז צום באדויערן האט דער נאצ.־ראט די גאנצע צייט געארבעט אין דער שטיל. די אומנארמאלקייט מוז באזייטיקט ווערן. דער אויפֿרוף אבער מוז ארויסגעהן פון א מאכט – פונ׳ם גענעראל־סעקרעטאר פאר אידישע ענינים. נאך מוז מען אנווייזן, אז דער גענעראל־סעקרעטאריאט אין זיין גאנצן באשטאנד וועט קעמפן מיט די טרויעריגע ערשיינונגען.

גינזבורג רעכענט אז א פארשלאג וועגן אן אויפֿרוף צו דער אלגעמיינער באפעלקערונג פונ׳ם גענעראל־סעקרעטאריאט קאן ניט ארויסרופן קיינע ספקות. דער צווייטער פארשלאג – זיך ווענדן צו דער אידישער באפעלקערונג אין נאמען פון ראט – איז ניט אין גאנצן קלאר. דער ראט איז כמעט ניט באוואוסט אויף דער אידישער גאס און וואס קאנען מיר אין זיין נאמען פראקלאמירן?

כּורגין ערקלערט, אז אין דעם איז שולדיק דער שוואכער טעמפּ פון דער ארבעט פונ׳ם ראט, וואס פארהאלט צו דער צו די [!] טעטיגקייט פונ׳ם גענעראל־סעקרעטאריאט.

ליטוואַקאָוו זאגט זיך ארויס פאר דעם, אז אין גענעראל־סעקרעטאריאט דארף מען קומען מיט א פאדערונג וועגן אנ׳ אויפרוף צו דער אלגעמיינער באפעלקערונג. דער ראט און גענעראל־סעקרעטאריאט, ווי געוויסע פאליטישע אינסטיטוציעס פון זייער זייט, דארפן זיך איינזייטיג ווענדן צו דער אידישער באפעלקערונג און ערקלערן, אז ס׳ווערן אנגענומען די נויטיקע מיטלן געגן די פאגראמען, כדי צו לעשן דעם פחד ביי איר. כדי דער ראט זאל ווערן באוואוסט בּיי דער אידישער באפּעלקערוּנג מוז מען איר מודיע זיין וועגן זיין עקזיסטענץ אויך וועגן זיינע אויפֿגאבן און פראגראם פון טעטיגקייט.

כּורגין אנ׳ אויפֿרוף צו דער באפעלקערוּנג וועגן פאגראמן מוז שוין פון גענער.־סעקרעטאריאט |2| פאר נאציאנאלע ענינים ארויסגעלאזט און צעקלעפּט [ווערן].

45 Both spellings, כאַראַקטער and חאַראַקטער(־יסטיש), appear in the sources in this chapter.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

די ביידע פארשלאגן וועגן אויפרופן פון גענעראל־סעקרעטאריאט און נאצ.־ראט ווערן אנגענומען. ביים אפשטימען די פארשלאגן ערקלערט דער פארשטעהער פון די ציוניסטן ה׳ מאכאווער, אז ער איז געשיקט אויף דער זיצונג נאר לשם אינפארמאציע און דארום האלט ער זיך אפּ פון שטימען.

וועגן די צייטווייליגע תקנות פאר דעם וויצע־סעקרעטאריאט ערקלערט דער פארוואלטער כורגין אז די פראגע פאלט איצט אפּ, ווייל די צייטווייליגע רעגירונג עקזיסטירט ניט.

גינזבורג מען מוז פונדעסטוועגן אוועקשטעלן די פראגע וועגן דער לאגע אין דער גאנצער ברייטקייט. דער נאצ.־ראט מוז באשטימען זיין פראגראם, פונקציעס און באציהונגען צום גענעראל־סעקרעטאריאט פאר אידישע ענינים.

ש[א]ץ איז געגן דעם פארשלאג. נאך זיין מיינונג רעדט זיך איצט ניט וועגן אינהאלט. אין דער צייט ווען פינסטערע כחות אין אידענטום גראבן אונטער די שפורן פון דער אידישער אווטאנאמיע, איז ניט קיין צייט צו באשטימען רעכט, פליכטן און תקנות וועגן באציהונגען. כדי צו בארעכטיגן די עקזיסטענץ פונ׳ם אידישן גענעראל־סעקרעטאריאט מוז מען כאטש אריינפירן די פראעקטן און די נארמעס, פאר וועלכע געוויסע שיכטן ביי אונדז ציטערן אזוי.

גינזבורג, אנווייזנדיג, אז דער ראט איז די פארשטעהערשאפט פון דער אידישער דעמאקראטיע רעכנעט ער פאר נויטיג צו דעקלארירן דער אידישער באפעלקערונג וועגן אים און דערביי קלאר מאכן אונזער צילן.

ליטוואקאוו די לאגע האט זיך געענדערט ראדיקאל – פריער האט דער סעקרעטאריאט קיין מאכט ניט געהאט. איצט אבער האט דער אידישער סעקרעטאר די מאכט דורכצופירן די נויטיגע געזעץ־פראעקטן, ווייל זיין קאמפעטענץ האט זיך פארגרעסערט.

כורגין צום באדויערן האט דער ראט ניט ערפילט זיינע אויפגאבן אלס א פארלאמענטארישע אינסטיטוציע. דער אויספיר־ארגאן, דער סעקרעטאריאט, האט פארגעלייגט א געזעץ־פראעקט וועגן די וואלן אין קהילה־ראטן און האט אין פארטפעל נאך א געזעץ־פראעקט וועגן די שפראכן. איצט ארבעט מען אויס א סטאטוט וועגן דער אווטאנאמיע אין אוקראינע און אין א באזונדער קאפיטל וועגן די רעכט פון די מינדערהייטן. ער לעגט פאר בילדן א קאמיסיע צו שאפן אזא קאפיטל.

יודין אין אויפרוף פון ראט דארף מען אנווייזן נאר די אלגעמיינע צילן.

ס׳ווערט אנגענומען ארויסצולאזן אין נאמען פונ׳ם ראט אנ׳ אויפרוף וועגן דער עקזיסטענץ פונ׳ם ראט און זיינע אויפגאבן. דער פרעזידיום דארף אים אויסארבעטן אין א משך פון צוויי טעג.

מ׳געהט איבער צום געזעץ־פראעקט וועגן די צייטווייליגע תקנות וועגן וואלן אין די קהילה־ראטן.

|3| כורגין מיט ערקלערונגען וועגן נאקאז צו וואלן אין די קהילה־ראטן. די קאמפעטענץ פון זיי ווערט ניט באשטימט. דאס איז א שפעטערדיגע ארבעט.

נאך לאנגע דעבאטן ווערט אנגענומען, אז דער נאקאז אין איינלייטונג דארף האבן פאלגענדע רעדאקציע: "ביז ס׳וועט ארויסגעגעבן ווערן א נייער געזעץ וועגן די אידישע קהלה־ראטן, ווערן באשטימט די פאלגענדע צייטווייליגע תקנות וועגן דעם סדר פון די וואלן אין די אידישע קהלה־ראטן אין די יישובים, וועלכע זיינען אויסגערעכענט אין דער בייגעלעגטער רשימה. די הוצאות אויף די וואלן ווערן גענומען פון די קאראבקע־רעשטן – קיינע אנדערע שטייערן ווערן ניט ארויפגעלעגט."

די וואל־תקנות גופא ווערן אפגעלעגט מיט זייער באטראכטן אויף דער קינפטיגער זיצונג פונ׳ם נאציאנאל־ראט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Present at the meeting of the National Council on 5 November 1917.
Members of the Council: M. Litvakov, Schatz,[46] Dushkan, Ginzburg, Yudin,[47] Adamski, Finkelstein, (Deputy) Goldelman, and Makhover.[48]

|1| Protocol No. 4

From the fourth meeting of the Provisional Jewish National Council, 5 November 1917.

Present: 1) Members of the National Council and the General Secretariat of Jewish Affairs;[49] General Secretary Zilberfarb and Executive Director Khurgin. Chair: M. Litvakov.
Agenda: 1) The question of the current situation. 2) Project regarding the elections for the Ukrainian community councils.

Khurgin states regarding the first question that the Commissariat is receiving daily news about disturbances and pogroms, which are starting to take on a specific antisemitic character. Even though the Secretariat is doing all it can to stop the disturbances, he nevertheless proposes to address the Jewish population with a pacifying appeal.

Schatz advocates that the proposal should be much broader. First and foremost, the population must be informed that there is an institution, the

46 Max Uryah Schatz (1885–1975; pseudonym: Max Schatz-Anin) was a historian and journalist. He was a member of the *Tsionistish-sotsyalistishe arbeter partey* and in 1917, he became one of the co-founders of the *Fareynikte*. In 1910, he acquired a doctorate in law from the University of Bern with a dissertation entitled *Zur Nationalitätenfrage*. During the years 1917/1918, he served as the representative of the *Fareynikte* in the Ukrainian Central Rada.

47 Vitali Yudin (pseudonym of Isaiah Eisenstadt; 1867–1937) was one of the leading *Bund* politicians in Russia. In 1917, he became a member of the *Bund* central committee. He was imprisoned in 1921 and left Soviet Russia in 1922.

48 Jonah (also Yoyne or John) Machover (1880–1971) was a lawyer and Zionist politician. He was one of the defense attorneys in the Beilis trial in 1913 and served as a member of the Ukrainian Central Rada and on the central committee of Ukrainian Zionists. In 1919, he became head of the board of the Jewish community in Kiev.

49 Following the Third Universal, the Vice-Secretariat of Jewish Affairs became the Secretariat of Jewish Affairs and Zilberfarb became a member of the General Secretariat of the Ukrainian People's Republic. Henry Abramson, A Prayer for the Government. Ukrainians and Jews in Revolutionary Times, 1917–1920, Cambridge, Mass., 1999, 67; Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 41 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Provisional Jewish National Council, that is engaged in substantial revolutionary work. The appeal must be in the name of both institutions – the Council and the General Secretariat.

Yudin also admits that unfortunately, the National Council has been working silently the whole time. This anomaly must be disposed of. The appeal, however, must come from an authority – from the General Secretary for Jewish Affairs. Additionally, it must be pointed out that the entirety of the General Secretariat will contest these sad matters.

Ginzburg believes that a proposal for an appeal to the general population from the General Secretariat will not meet with any opposition. The second proposal – to turn to the Jewish population in the Council's name – is not fully clear. The Council is almost unknown among Jews, so what can we proclaim in its name?

Khurgin explains that this is the fault of the slow pace of the Council's work, which is delaying the General Secretariat's activities.

Litvakov speaks out in support of the General Secretariat demanding an appeal to the general population. The Council and the General Secretariat, like certain political institutions on their side, must unilaterally address the Jewish population and state that the necessary measures will be taken against the pogroms in order to put an end to its fears. For the Jewish population to become aware of the Council, people must be informed of its existence, and also about its tasks and its program of activities.

Khurgin: An appeal to the population regarding the pogroms must be issued by the General Secretariat |2| of Nationality Affairs and affixed on walls.

Both proposals for appeals from the General Secretariat and the National Council are approved. Facing the vote on the proposals, the representative of the Zionists, Mr. Makhover, explains that he has been sent to the meeting only for information purposes and therefore will abstain from voting.

Regarding the provisional regulations for the Vice-Secretariat, Executive Director Khurgin states that this issue is now irrelevant since the Provisional Government no longer exists.[50]

Ginzburg: Nevertheless, the question must be posed regarding the overall situation. The National Council must decide upon its program, functions, and relations to the General Secretariat of Jewish Affairs.

---

50 As the Central Rada regarded the Russian Provisional Government as its superior, its abolition by the Bolsheviks in October 1917 was regarded as a rupture.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Schatz opposes the proposal. In his opinion, the issue now is not about content. When dark forces within Jewry are undermining Jewish autonomy,[51] it is no time to define rights, duties, and regulations regarding relations [between the Jewish National Council and the Secretariat of Jewish Affairs]. In order to justify the existence of the General Secretariat [of] Jewish [Affairs], it is necessary to at least introduce the projects and norms that are making certain strata among us tremble so much.

Ginzburg, emphasizing that the Council is the representative body of Jewish democracy, considers it necessary to declare itself to the Jewish population and clarify [its] goals.

Litvakov: The situation has changed radically – earlier, the Secretariat had no power. Now the Jewish secretary has the power to carry out the necessary legislative projects, because its authority has been increased.

Khurgin: Unfortunately, the Council has not fulfilled its duties as a parliamentary institution. The executive body, the Secretariat, has proposed a draft law on the elections to the community councils and plans another draft law regarding languages.[52] Now, it is working on a statute concerning autonomy in Ukraine, as well as a special chapter on minority rights.[53] He proposes that a committee be formed to write this chapter.

Yudin: The Council's proclamation must only address the general goals.

It is decided that a proclamation will be published regarding the existence of the Council and its tasks in the Council's name. The presidium is to set up a draft within two days.

[The meeting] now moves to the draft law on the provisional regulations for the elections to the community councils.

|3| Khurgin [offers] explanations regarding the regulations for the elections to the community councils. Their jurisdiction is not decided. This is a task for later.

---

51 Probably a reference to the Zionists' opposition to the Jewish National Council and their formal withdrawal from it. Matityahu Mintz, Li-vkhinat ha-yakhasim ben ha-histadrut ha-ẓionit le-ven ha-tnuah ha-le'umit ha-ukra'init bi-shnat 1917 [On the Relations between the Zionist Organization in Ukraine and the Ukrainian National Movement in 1917], in: Shvut 11 (1985), 97–104.

52 Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, appendix 32 f.; 59 f.

53 This is a reference to the draft law on national personal autonomy. See ibid., appendix 32, 75–78. A slightly different version was published in Meir Grossman et al. (eds.), Di idishe avtonomye un der natsyonaler sekretaryat in Ukrayne. Materyaln un dokumentn [Jewish Autonomy and the National Secretariat of Ukraine. Materials and Documents], Kiev 1920, 65–68.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

After long debates, it is decided that the introduction to the regulations must contain the following wording: Until a new law regarding the Jewish community councils is passed, the following temporary regulations regarding the order of the elections to the Jewish community councils in the [Jewish] settlements have been determined, which are enumerated in the attached list. The expenses for the elections are to be covered by the balances of the Korobka[54] – no additional taxes will be imposed.

[A review of] the electoral regulations will be postponed until the following meeting of the National Council.

Document 6

The Sixth Meeting of the Jewish National Council in Kiev[55]
Kiev, 18 November 1917 (OS)[56]
Handwritten minutes, 3 pages; handwritten corrections, names of speakers, and some passages underlined by hand, cover sheet in a different hand, pagination starting after cover sheet, archival stamp and archival pagination at the top of each page
Language: Yiddish
YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, 26-1 to 26-4
[The minutes reflect the Council's discussion of the situation of Jewish soldiers and their use to prevent pogroms. The session opened with a representative of the Jewish Military Association reporting that Jewish soldiers were being sys-

54 The *Korobka* (Russian for "box") was a tax on kosher meat and slaughtering paid in the Russian Empire.

55 This document was published with stylistic corrections in Elias Tcherikower, Antisemitizm un pogromen in Ukrayne 1917–1918. Tsu der geshikhte fun ukraynish-yidishe batsihungen [Antisemitism and Pogroms in Ukraine 1917–1918. On the History of Ukrainian-Jewish Relations], Berlin 1923, 222 f. A Hebrew translation appeared in Matityahu Mintz, Sugyiat ḥiulam shel ha-yehudim li-yeḥidot ukrainiot le'umiot bi-shnat 1917 ve-hishtakfutah ba-protokolim shel ha-mo'aẓah ha-le'umit ha-yehudit ha-zmanit [The Question of the Conscription of Jews into Ukrainian National Units in 1917, as Reflected in the Minutes of the Provisional Jewish National Council], in: Shvut 14 (1990), 55–73. For a slightly abridged, not always accurate English translation, see Matityahu Mintz, The Recruitment of Jews for Ukrainian National Units 1917, as Reflected in the Minutes of the Provisional Jewish National Council, in: Jews and Jewish Topics in the Soviet Union and Eastern Europe 12 (1990), 5–21, 17–19. The translation here is by the editor of this volume.

56 The date given here is equivalent to 1 December 1917 (NS).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

tematically expelled from the Ukrainian army, which aimed to create nationally homogeneous units. He also stated that general military units were of no help in suppressing pogroms and advocated the formation of Jewish units to combat anti-Jewish violence. A discussion ensued about the nature of the Ukrainian army and the response to pogroms, with some arguing in favor of Jewish military units and others fearing that this would increase antisemitism. Ultimately, the Council adopted a resolution opposing the organization of the Ukrainian army on a national basis and calling for an end to discrimination within the military. It also opposed the creation of Jewish military units, but established a committee to organize the protection of the Jewish population.]

אָנוועזענדע אויף דער {6־טער} זיצונג פון נאצ.־ראט, דעם 18־טן נאיאבר 1917.
מיטגלידער פֿון ראט: יודין, באבאט, דובינסקי, קארנגאלד, ווייסענבלום, דושקאן, יודין (בונד), כ״ץ, ברעגמאן, ליטוואקאָוו, ראשקעס.

|1| פראטאקאל N6
פון דער 6־ער זיצונג פונ׳ם צייטווייליגן אידישן נאצ.־ראט, דעם 18 נאיאבר 1917.

איינוועזענדע פון סעקרעטאריאט: כורגין און מיטגלידער פונ׳ם נאצ.־ראט. פארזיצער: יודין.
ס׳ווערט באהאנדעלט די פראגע וועגן די אידישע סאלדאטן.

דער פארשטעהער פון אידישן מיליטער פארבאנד, ח׳ גאגאל, דערצעהלט וועגן דער שלעכטער לאגע פון די אידישע סאלדאטן, וועלכע ווערן סיסטעמאטיש ארויסגעשטויסן פון די מיליטער־טיילן, וואס אוקראיניזירן זיך. אם ערגסטן איז די לאגע פון די אידישע יונקערס: "פארן אויפֿן דאַן" איז אנמעגליך [!], ווייל דאס וואלט באדייט לאזן זיך אויסנוצן צוליב ניט געווינשענע פאליטישע צוועקן. פארן אין טיף רוסלאנד איז ניט צוועקמעסיג, ווייל די גרויס־רוסישע מיליטער טיילן, וואס שטרעבן אויך צו נאציאנאליזירן זיך, וועלן זיי אלס אפיצירן ניט אננעמען. קיין אויסוועג זעהט זיך ניט און די באוועגונג איז סטיכייאיש און קעמפפן דא דורך פאראדנונגען און באפעלן איז אנמעגליך.

דער רעדנער געהט אריבער צו דער פּאָגראָם־פראגע. ער זאגט, אז די אלגעמיינע מיליטער טיילן, וואס ווערן געשיקט צו דערשטיקן די פאגראמען, זיינען ניט קיין זיכערע שטיצע, מען מוז דעראויף אויסנוצן די אידישע סאלדאטן.

דושקאן (בונד) פרעגט, אויב דער גענעראל־סעקרעטאריאט האט אויסגעארבעט אלגעמיינע נארמען אין דעם ענין, און וויפל אידן בכלל געפינען זיך אין די אקראינישע מיליטער־טיילן.

כורגין קיינע פאראדנונגען וועגן דער פראגע האט דער גענער.־סעקרעטאריאט ניט ארויסגעגעבן. איצט דארף מען פעסטשטעלן די מיינונגען וועגן דעם פון די אוקראינישע פאליטישע קרייזן. די צאל פון די סאלדאטן־אידן קאן דא קיינער ניט פעסטשטעלן.

ווייסענבלום (בונד) צעטיילט די פראגע אויף צוויי טיילן: 1) נאציאנאליזירונג פון די ארמייען און 2) אידישע פאגראמען. בנוגע צו דער ערשטער פֿראגע זאגט ווייסנבלום ארויס זיין פארוואונדרונג, וואס בשעת דער אידישער מיליטער פארבאנד ווענדעט זיך ערשט צום נאציאנאל־ראט, ארגאניזירט ער שוין אין דער זעלבער צייט באזונדערע אידישע טיילן ("אטריאדן"). די פראגע איז זעהר א

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פארפלאנטערטע. לייזן זי אין גאנצן איז אזוי ווי אוממעגליך. אפשר וועט דער אידישער צוזאמענפאר דארפן די זאך באהאנדלען. געוויס דארף דער בוי פון דער ארמיי זיין א טעריטאריאלער. נאציאנאלע פאלקן וועלן נאר פארשארפן די נאציאנאלע באציהונגען. מיר מוזן פארשטארקן דעם טעריטאריאלן פרינציפ און צו דעם דארפן מיר שטרעבן הן דורך געהעריגע פראָפּאַגאַנדע צווישן די סאלדאטן און אויך דורך שאפן צוגעפאסטע געזעצן און פאראָרדנונגען. די פראגע דארף געשטעלט ווערן אין "ראדע". בנוגע דער פאגראם־פראגע, איז שאפן צוליב דעם באזונדער טיילן פון אידישע סאלדאטן לחלוטין אוננוצלעך און וועט נאך ברינגן שאדן. ביי דער צייט פון דער דעמאביליזאציע וועלן די אידישע "אטריאדן" סיי ווי ניט קאנען אפהאלטן די פאגראם־מחנות |2| און פון אזעלכע אידן־סאלדאטן, וואס וועלן אויף זיך נעמען די דאזיגע אויפגאבע, קאן זיך שאפן א אידישע סאלדאטן אריסטאקראטיע.

קארנגאלד (פועלי ציון) געפינט, אז אפהיטן די רוה קאנען נאר אידישע־סאלדאטן, אבער סאלדאטן־אידן, וואס זיינען נאר צוליב דעם ארגאניזירט, קאנען נאך פראוואצירן פאגראמען. פארלאזן זיך אויף אלגעמיינע טיילן קאן מען אויך ניט. מען מוז אלזא צוזאמענשטעלן אטריאדן מיט א מערהייט פון סאלדאטן־אידן און ארויסטרעטן דארפן אזעלכע טיילן אונטער א ניט אידישע אנפירונג.

דובינסקי איז מסכים מיט ח׳ ווייסנבלום אז מען מוז פארטיידיקן אונזערע רעכט בכלל און פארפעסטיגן דעם טעריטאריאלן פרינציפ. בנוגע צו די פאגראמען דארפן מיר שטעלן זיך די אויפגאבע פון זעלבסטשוץ. אין דער אידישער זעלבסטשוץ דארפן און קאנען אויך אריינגעהן די סאלדאטן־אידן.

דושקאן זאגט זיך ארויס שארף געגן דער שטרעבונג אויסצושליסן אידן באזונדער. ער רעכענט אז די אפיציעלע אוקראינישע איינריכטונגען שטעהען אויך אויפן פרינציפיעלן פרינציפ [!] ווי אויף דעם איינציגן ריכטיגן מלוכה־פרינציפ. מען דארף אויספארשן די זאך גענוי. דער ארויסטריט פון אידישע סאלדאטן איז א מסוכ׳נער. ס׳קאנען פארקומען צוזאמענשטויסונגען.

כיץ מאכט אויפמערקזאם, אז פעטליורעס באפעהל – אין זיין אפמאך מיט דער סטאווקע – איז א ריין טעריטאריאלער. ער לעגט פאר, אז אויפן גרונד פון דאקומענטאלע פאקטן מוז געמאכט ווערן אנ׳ אנפראגע דער ראדע און א אנפראגע דעם קריגס מיניסטער, וועגן די אידישע יונקערס. ער לעגט אויך פאר בילדן ביים אידישן סעקרעטאריאט א אפטיילונג, וואס זאל זיך פארנעמען מיט די ענינים.

דובינסקי ערקלערט, אז די אנפראגע דארף אריינגעטראגן ווערן אינ׳ם נאמען פון די פארטייען.

ד״ר סיגאלאוו (פארשט.[57] פון די אידישע סאלדאטן) בעטאנט, אז די אוקראיניזאציע געהט סטיכייאיש און די מאכט קאן דא גאר נישט העלפן. מען מוז פארמירן באזונדערע אידישע טיילן און דאס פאדערט זיך אויך צוליב דעם קאמפף מיט די פאגראמען.

זבוליאק (פארשט. פון אידישע יונקערס) זאגט כאטש דער מלוכה־פרינציפ איז א טעריטאריאלער פאקטיש אבער שטעהען די אוקראינער אויפן נאציאנאלן פרינציפ. ער לעגט פאר און [!] צו באטראכטן די פראגע שאפן א ספעציעלע קאמיסיע. אין איר זאלן אריין פארשטעהער פונ׳ם נאציאנאל־ראט, פון די אידישע סאלדאטן און פון "וואיסקאווי קאמיטעט".

גאגאל ארויסגעהענדיג פון דער אוקראיניזאציע, מוזן געשאפן ווערן אידישע געגן־פאגראמען־אטריאדן. דאס פאדערן בפירוש אפילו סאלדאטן פון פראנט.

57 פארשטעהער.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

דוּשקאַן לעגט פאר דעם מיליטער־פארבאנד שאפן א קאמיסיע און דער נאציאנאל־ראט וועט א הין שיקן זיין פארשטעהער.

דוּבינסקי די איניציאטיוו דארף האבן דער נאצ.־ראט, וועלכער איז מחויב ארויסצוטראגן וועגן דער פראגע א געוויסן באשלוס.

דוּשקאַן לעגט פאר לכתחילה פעסטשטעלן די אויפֿגאבן פון דער קאמיסיע.

כּורגין ~~לעגט פאר~~ רעכנט אויך, אז וועגן דער אוקראיניזירונג פראגע דארף געשאפן |3| ווערן א קאמיסיע און דער סעקרעטאריאט נעמט דאס אויף זיך. בנוגע דער פּאָגראָם פראגע זיינען אלע פארשלאגן פאליאטיווע און דער ערגסטער פאליאטיוו איז דאס אויסטיילן פון באזונדערע אידישע "אטריאדן". עס איז בכלל שווער אבצוגרענצן א אידישן פון א ניט־אידישן פאגראם. מען דארף בילדן בירגערליכע "דרוזשינעס", ווייל בכלל געהן ניט קיין סאלדאטן געגן סאלדאטן. מיר קאנען דא אויסנוצן דעם אינסטיטוט פון "פרייער קאזאצטווע".

ס'ווערט פאגעשלאגן [!], אַז דער נאצ.־ראט זאל ווירקן דורכן אידישן סעקרעטאר, אז מען זאל אויסארבעטן א געזעץ וועגן א טעריטאריאלער ארמיי.

דוּבינסקי טראגט אריין פאלגענדע שריפטלעכע רעזאלוציע:

אויסהערענדיג דעם באריכֿט פונ'ם פארטרעטער פונ'ם אידישן מיליטער־פארבאנד וועגן דער אוקראיניזירונג פון די מיליטער־טיילן און אויך וועגן דער נויטיגקייט צו ארגאניזירן די שוּץ געגען די אידישע פאגראמען – באשליסט דער נאצ.־ראט:

1. די אידישע דעמאקראטיע דארף קעמפּפֿן געגען דעם, אז דאס מיליטער אין אוקראינע זאל ארגאניזירט ווערן אויף נאציאָנאלע יסודות און דארף פאדערן פון דער אוקראישער [!] ראדע, אז ס'זאל שטריינג אויסגעהאלטן ווערן דער פרינציפּ פון טעריטאריאלן מיליטער־בונד. דער טעריטאריאלער פרינציפּ זאל אין דער פראקטיק ניט איבערגעהן אין פארמען פון נאציאנאלן בוי.
2. דער אוקראינישער גענעראל־סעקרעטאר פאר קריגס־ענינים דארף ארויסגעבן א ספעציעלן באפעהל וועגן דעם, אז ס'זאלן ניט דערלאזן ווערן קיינע פּרוּבן אויסצושליסן וועלכע ס'איז אוקראינישע בירגער פון דעם אוקראינישן מיליטער און קיינע פרובן אויפצורייצן סאלדאטן אוקראינער געגן סאלדאטן ניט אוקראינער.
3. שאפן ספעציעלע אידישע מיליטער־טיילן צו באשיצן די אידישע באפעלקערוּנג – געפינט דער נאציאנאל־ראט פאר שעדליך סיי פון פאליטישן שטאנדפונקט סיי אין פראקטישן זין.

כדי וואס גיכער צו ארגאניזירן דעם שוּץ פון דער אידישער באפעלקערונג ארגאניזירט דער גענעראל־סעקרעטאריאט פאר אידישע ענינים א ספעציעלע קאמיסיע, וואס זאל אויסארבעטן דערצו געהעריגע מיטלען און צושטעלן דעם נאציאנאל־ראט א באריכט וועגן דעם.

דער גענעראל־סעקרעטאריאט פאר אידישע ענינים נעמט אויף זיך די איניציאטיוו צו שאפן א קאמיסיע פון די פארשטעהער פון נאציאנאל־ראט, פון אידישן מיליטער פארבאנד און פון אנדערע אידישע מיליטער טיילן און מיליטער ארגאניזאציעס, כדי צו רעגוּלירן די באציהונגען צווישן די אידישע סאלדאטן אין אוקראינע און צווישן די ניט אידישע סאלדאטן.

דער 1־ער פונקט ווערט איינשטימיג אנגענומען. דער 2־ער און 3־ער פונקטן ווערן אנגענומען פון אלע שטימען געגן איינער.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Present at the {6th} meeting of the National Council on 18 November 1917. Members of the Council: Yudin,[58] Babat, Dubinsky, Korngold, Weissnblum, Dushkan, Yudin (Bund),[59] Katz,[60] Bregman, Litvakov, Rashkes.

|1| Protocol No. 6

From the sixth meeting of the Provisional Jewish National Council on 18 November 1917.

Present from the Secretariat: Khurgin and members of the National Council.
Chair: Yudin.
The question of the Jewish soldiers is examined.

The representative of the Jewish Military Association, Comrade Gogol,[61] reports on the bad situation of the Jewish soldiers, who are being systematically expelled from military units that are undergoing Ukrainization. Worst of all is the situation of the Jewish cadets: "Traveling over the Don"[62] is impos-

58 M. Yudin was a lawyer and politician in the *Folkspartey*.

59 Vitali Yudin.

60 The journalist, translator, and political activist Moyshe Katz (1885–1960) was one of the *Fareynikte* spokespersons between 1917 and 1920. He was a co-founder of the *Kultur lige* (Jewish Culture League) in Kiev and served as a member of its central committee promoting the development of modern Yiddish culture.

61 The Zionist activist Yona Gogol (?–1918) served as the head of the central committee of the Association of All-Russian Jewish Soldiers. This association was founded on the initiative of the Russian-Jewish soldier and Zionist activist Yosef Trumpeldor (1880–1920), who had been instrumental in organizing Jewish army units in Palestine during the First World War. His initial intention was to recruit Jewish soldiers in order to break through the Turkish front into Palestine and defend the Jewish settlement there. However, in light of the anti-Jewish violence in Russia, he pushed for the establishment of Jewish self-defense units. The first conference of the Association of All-Russian Jewish Soldiers took place in Kiev between 23 and 26 October 1917.

62 This is probably a reference to the situation in the Don region. Immediately after the October Revolution, General Aleksey Kaledin proclaimed that the Don Cossack army would assume total control over the Don region and called on the Cossacks to fight the Bolsheviks. As the Ukrainian government negotiated with Kaledin, the Bolshevik government accused it of having joined the anti-Soviet White movement. Jewish soldiers joining either the Bolshevik or the Don Cossack army would have been regarded as a sign of disloyalty by the Ukrainians.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

sible, since this would mean allowing oneself to be exploited for undesirable political purposes. It would not be practical to go deep into Russia, since the Greater Russian military units, which also aspire to nationalize themselves, will not accept them as officers. There is no solution; the movement is spontaneous and it is impossible to fight through directives and commands under such circumstances here.

The speaker moves on to the issue of pogroms. He states that general military units sent to suppress the pogroms are no reliable support and that Jewish soldiers should be used for this purpose.

Dushkan (Bund) asks whether the General Secretariat has prepared general standards for this matter, and in general how many Jews there are in Ukrainian military units.

Khurgin: The General Secretariat has not issued any guidelines on this subject. Now it is necessary to ascertain the opinions of Ukrainian political circles on this matter. Nobody here can determine the number of Jewish soldiers.

Weissnblum (Bund) divides his question into two parts: 1) nationalization of the armies and 2) pogroms against Jews. Regarding the first issue, Weissnblum expresses his astonishment that while the Jewish Military Association is turning to the National Council, it is already organizing special Jewish units ("Otriads"[63]). The issue is entangled. It would be practically impossible to resolve it fully. Perhaps the Jewish congress[64] will need to deal with this issue. The structure of the army must, no doubt, be territorial. National regiments will only exacerbate national tensions. We must reinforce the territorial principle and strive to do so with appropriate propaganda among the soldiers and by enacting suitable laws and regulations. The issue must be brought before the Rada. Regarding the issue of pogroms, the creation of special units of Jewish soldiers for this would be entirely useless and would bring more harm. During the demobilization period, the Jewish "Otriads" will in any case be unable to stop the pogrom gangs |2| and from the Jewish soldiers who undertake this task, an aristocracy of Jewish soldiers may emerge.

Korngold (Po'ale Ẓiyon) states that only Jewish soldiers can keep the peace, but [if] Jewish soldiers are supplied for this sole purpose, this may even

63 Slavic term for military detachment. Following the establishment of purely Ukrainian units, Jewish soldiers demanded the creation of purely Jewish units. At the second conference of the Association of All-Russian Jewish Soldiers in December, an official resolution was passed to create Jewish brigades. Tcherikower, Antisemitzm un Pogromen, 88; 218–222.

64 This is a reference to the All-Russian Jewish congress that was scheduled to take place on 28 December 1917.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

provoke pogroms. It is also impossible to rely on general units. Therefore, it is necessary to assemble Otriads with a majority of Jewish soldiers, and these units should be overseen by non-Jewish leadership.

Dubinsky agrees with Comrade Weissnblum that we should defend our rights in general and reinforce the territorial principle. Regarding the pogroms, we must take up the task of self-defense. Jewish soldiers can and should also join the Jewish self-defense forces.

Dushkan speaks out strongly against the venture to exclude Jews in particular [from Ukrainian military units]. He thinks that official Ukrainian institutions also stand on the main and the only correct principle of the state. This issue must be thoroughly researched. The [visible] appearance[65] of Jewish soldiers is dangerous. Armed engagements may ensue.

Katz points out that Petliura's[66] command – as part of the agreement with the Stavka[67] – is purely territorial. He proposes that based on documented facts, inquiries should be made with the Rada as well as with the Minister of War regarding the Jewish cadets. He also proposes that a department be established under the Jewish Secretariat to deal with these matters.

Dubinsky states that this inquiry should be made in the name of the parties.

Dr. Sigalov (the representative of the Jewish soldiers) stresses that Ukrainization is advancing in a chaotic fashion and that the authorities cannot help here. Separate Jewish units must be formed and this is also required in order to combat pogroms.

Zbuliak (the representative of the Jewish cadets) states that although the principle of the state is territorial, Ukrainians apply the principle of nationality as a matter of fact. He proposes that a separate committee be established in order to examine this issue, which should contain representatives of the National Council, of the Jewish soldiers, and of the "Vaiskovy Committee."[68]

---

65 Literally, "to step out of the house, to come out in the open."

66 Symon Petliura (1879–1926) was a Ukrainian politician and journalist. Following the creation of the Central Rada, he became its Secretary of Military Affairs and was responsible for the creation of a Ukrainian military. From June 1917, he pushed for the Ukrainization of military units. In 1919, he became head of the Ukrainian government, fighting both the Bolsheviks and the White movement. On his complex relationship with the Jews, see David Engel (ed.), The Assassination of Symon Petliura and the Trial of Scholem Schwarzbard. A Selection of Documents, Göttingen 2016.

67 Russian (here Ukrainian) army headquarters.

68 Probably a term referring to the central committee of the Association of All-Russian Jewish Soldiers. Mintz, Sugyiat ḥiulam, 70 f., n. 37.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Gogol: In light of Ukrainization, Jewish anti-pogrom “Otriads” should be established. Soldiers at the front are clearly requesting this.

Dushkan proposes that the [Jewish] Military Association establish a committee to which the National Council will send a representative.

Dubinsky: The initiative must come from the National Council, which is obliged to come to a definitive decision on the issue.

Dushkan proposes that the tasks of the committee should be determined first.

Khurgin also considers that regarding the issue of Ukrainization, a committee should |3| be established and the Secretariat should take up this task. Regarding the issue of pogroms, all proposals are palliative and the worst palliative would be to single out special Jewish “Otriads.” In general, it is difficult to distinguish between a pogrom against the Jews and one that is not against the Jews. Civilian units must be formed,[69] because generally, soldiers will not fight soldiers. Here, we can use the institution of the “Free Cossacks.”[70]

It is proposed that the National Council shall act through the Jewish Secretary to have a law prepared concerning a territorial army.

Dubinsky submits the following resolution in writing:

Having heard the report from the representative of the Jewish Military Association regarding the Ukrainization of military units and due to the need to organize protection against pogroms, the National Council decides:

1. The Jewish democracy must fight against the organization of the Ukrainian military on a national basis and must demand from the Ukrainian [Central] Rada that the principle of a territorial military alliance be strictly observed. The territorial principle should in effect not be transformed into a national structure.
2. The Ukrainian Secretary-General of Military Affairs[71] must issue a special order according to which attempts to exclude any Ukrainian citizens whatsoever from the Ukrainian military will be forbidden and attempts to incite Ukrainian soldiers against soldiers who are not [ethnic] Ukrainians [will also be forbidden].

69 The minute-taker used the word *druzhines* – a Russian term referring to a group, band, or regiment. In the Middle Ages, it referred to the retinue of a chieftain in the Kievan Rus. Here, it means “armed units on standby.”

70 Paramilitary units, which were spontaneously established and served as a local militia in the chaotic fall of 1917. Its Jewish members were expelled in many places. See Tcherikower, Antisemitizm un pogromen, 234 f.; Mintz, Sugyiat ḥiulam, 71, n. 38.

71 Symon Petliura.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

3. The National Council considers that it would be harmful to create special Jewish military units to protect the Jewish population, both from a political perspective and in a practical sense.
   In order to organize the protection of the Jewish population more quickly, the General Secretariat of Jewish Affairs is setting up a separate committee that will work out the appropriate means for this and will submit a report on the subject to the National Council.
   The General Secretariat of Jewish Affairs is taking the initiative in establishing a committee of the representatives of the National Council, the Jewish Military Association, and other Jewish military units to regulate the relations between Jewish soldiers and non-Jewish soldiers in Ukraine.

The first point is unanimously approved. The second and third points are approved by all votes except one.

Document 7

The Seventh Meeting of the Jewish National Council in Kiev[72]
Kiev, 4 December 1917 (OS)[73]
Handwritten minutes, 3 pages; names of speakers underlined by hand or set apart by starting on the right margin (reproduced as underlining), several letters bleached out, cover sheet in a different hand, pagination starting after cover sheet, archival stamp and archival pagination at the top of each page
Language: Yiddish
YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, 26-5–26-8

אָנוועזענדע אויף דער זיצונג פון נאצ.־ראט דעם 4־טן דעק. 1917.
מיטגלידער פון ראט: מ. ליטוואקאוו, כ״ץ, שאץ, י. לעשטשינסקי, יודין.

---

72 A shortened version of the first part of this document was published with stylistic corrections in Tcherikower, Antisemitzm un Pogromen, 223 f. A Hebrew translation of the first part of the minutes was published in Mintz, Sugyiat ḥiulam, 69–72. For an earlier, sometimes inaccurate English translation, see Mintz, The Recruitment of Jews for Ukrainian National Units, 20 f. The translation here is by the editor of this volume.

73 The date given here is equivalent to 17 December 1917 (NS).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פראטאקאל N7 |1|

די זיבענטע זיצונג פון נאציאנאל־ראט דעם 4 דעקאבער 1917 יאר.
איינוועזענדע: פארשטעהער פונ׳ם סעקרעטאריאט און מיטגלידער פונ׳ם נאצ.־ראט. פארזיצער: מ. ליטוואקאוו.
אויפ׳ן סדר היום: דער געזעץ־פראעקט וועגן אידישן סעמינאריום.

ח׳ כורגין אין צוזאמענהאנג מיט דער פאריגער זיצונג פונ׳ם נאצ.־ראט גיט איבער וועגן דעם וואס די קאמיסיע האט אויפגעטון בנוגע צו דער פראגע וועגן די אידישע סאלדאטן. די קאמיסיע האט אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציע:

1) ס׳ווערט ארויסגעגעבן א באפעהל איבער אוקראינע, אז די אוקראינער ארמיי דארף זיין א טעריטאריאלע און ניט קיין נאציאנאלע. איין אויסנאם זיינען די צוויי פאלקן, וואס טראגן די נעמען פון כמעלניצקי און פאלובאטקא, בנוגע די וועלכע ס׳ווערט גענומען אין אכט די אומשטאנדן, ביי וועלכע זיי זיינען פארמירט געווארן און זיי בלייבן געבויט אויפן נאציאנאלן פרינציפ.
2) ס׳ווערט פארגעלעגט דער שוץ אפטיילונג פון דעם גענער.־סעקרעט.[74] פאר מיליטער ענינים ארגאניזירן קורסן פון אוקראינישער שפראך פאר אידישע יונקערס, וואס לערנען אין אוקראינישע שולן אין קיעוו.
3) די אידישע יונקערס פון די ספעציאלע שולן (אינזשעניערע און ארטיליעריע שולן) דארפן בלייבן אין די שולן. די אידישע יונקערס פון די ניט ספעציעלע, נאך ניט אוקראיניזירטע שולן, האבן דאס רעכט זיך איבערצופירן אין אנדערע שולן אין קיעוו, שוין אוקראיניזירטע.
4) ארויסגעבען א באפעהל דער קאנסטאנטינאווער יונקער־שול אפצושאפן איר די רעזאלוציע, וואס געהט געגן די דירעקטיוון פון דער צענטראלער מאכט.
5) דער גענ.־סעקרעטאריאט פאר אידישע ענינים שיקט זיינע קאמיסארן אין די מיליטער־קאמיסאריאטן פון אוקראינע. פאלק־רעפובליק, וועלכע דארפן העלפן די קאמיסארן פון דער מיליטער־סעקרעטאריאט אין די ענינים וואס זיינען נוגע די אידישע סאלדאטן.
6) ארויסגעבן אַן ערקלערונג, אז בירגער, וועלכע זיינען שטענדיקע איינוואוינער פון אוקראינע רעכנען זיך פאר אוקראינער.
7) ארייננעמען אין רעזערוו פון קיעווער מיליטער־קרייז אלע אידישע אפיצערן איינוואוינער פון אוקראינע, וועלכע ווארטן אויף א באשטימטע שטעלע.

ח׳ כורגין מעלדעט אויך אז דער אידישער סעקרעטאריאט וועט האבן 5 קאמיסארן, 4 אויף די פראנטן און איינעם אין קיעוו. דערנאך געהט ח׳ כורגין איבער צו דער ארבייט פון דער צווייטער קאמיסיע וועגן קעמפן געגן פאגראמען. פון 200 אינסטרוקטארן, וועלכע ווערן ארגאניזירט אינ׳ם סעקרעטאריאט פאר אינערן צו קעמפן מיט דער אנארכיע, וועלן 50 זיין אידישע. דער אידישער מיליטער־פארבאנד נעמט אויף זיך צו ארגאניזירן די אינסטרוקטארן. ח׳ כורגין בייט אז דער נאצ.־ראט זאל באשטעטיגן דעם באשלוס פון דער קאמיסיע.

74 גענעראל-סעקרעטאריאט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ח׳ ליטוואקאָוו טראגט ארײַן א פארשלאג, אז מ׳זאל באגרענעצן די רעדנער מיט 5 מינוט. דער פארשלאג [ווערט] |2| אָנגענומען.

ח׳ יודין ערקלערט, אז עס איז א גרויסער אומרעכט, וואס די אידן־אפּיצירן, ווערן פארעכינט אין רעזערוו, און לעגט פאָר צו פראטעסטירן און מאכן אַן אָנפּראגע וועגן דעם אין צענטראלער ראדע. און אז מ׳זאל אננעמען די ~~נאיטיגע~~ {אייגענע} מיטלען, וואס זײַנען אנגענומען געווארן געגן קאנסטאנטינאָווער שול.

ח׳ כורגין ערקלערט, אז די נארמע איז געווענדעט ניט נאר געגען אידן. אלע אפּיצירן ווערן פארעכענט אין רעזערוו.

ח׳ ליטוואקאָוו ערקלערט, אז אנפראגעס זײַנען שייך נאר דאן, ווען די מאכט איז געגען, דא אבער געהט די מאכט האנט בײַ האנט מיט אונז.

מ׳געהט איבער צו דעם געזעץ־פּראעקט פון דעם אידישן סעמינאריום.

ח׳ סטראָשון ערקלערט, אז דער אידישער געג.־סעק. האט אויף זיך גענומען די אויפֿגאבע צו גרינדן א אידישן לערער־סעמינאריום, ווייל ס׳הערשט א שרעקליכע נויט אין לערערס; און מיט דער צייט וועט נאך די נויט פֿארגרעסערט ווערן. ער אילוסטרירט זײַן געדאנק מיט אינטערעסאנטע [!] ציפֿערן. ער זאגט אויך אז דער סעמינאריום דארף זײַן אויף אידיש, ווארום פון די אידישע קינדער, וואס לערנען אין שולן, האבן 93% אנגעגעבן אידיש אלס זייער מוטער־שפּראך. דער געזעץ־פּראעקט איז אויך באשטעטיגט געווארן דורך דעם אידישן דעמאקראטישן לערער־פאראיין.

ח׳ זילבערפּאַרב מאכט אויפמערקזאם, אז דער געזעץ־פּראעקט קאן באגעגענען שוועריגקייטן מצד דער צענטראלער רעגירונג, ווייל ס׳איז דער ערשטער פאל אז די צענטראלע רעגירונג זאל עפענען א סעמינאריום, און ניט די שטאט־פארוואלטונג.

דער פּראעקט ווערט באטראכט פונקטנווייז. דעבאטן רופט ארויס דער 3־טער פונקט, וואס זאגט, אז דער אידישער סעמינאריום געפינט זיך אין רשות פון דעם אידישן סעקרעטאריאט.

פון ח׳ כורגין ווערט ארײַנגעטראגן א אויסבעסערונג: ביז וואנען עס ווילן געבילדעט ווערן די צענטראלע ארגאנען פון דער אידישער אווטאנאמיע.

אין פֿינפטן פונקט רופט ארויס וכוחים די פראגע וועגן שכר־לימוד.

ח׳ אנין זאָגט עס איז שוין צייט צו אײַנגעוואוינען, אז אויך אין אזעלכע אינסטיטוציעס זאָל מען צאָלן שכר־לימוד.

ח׳ יודין זאגט זיך ארויס געגן שכר־לימוד, ווייל דאן מוז שוין דער שכר־לימוד ארײַנגעהן אין באדזשעט ווי אַן הכנסה.

ס׳ווערט אָנגענומען אז קיין שכר־לימוד ווערט ניט געצאָלט.

אין דעם זיבענטן פונקט, דארט וואו עס ווערט געזאָגט, אז אינ׳ם פּעדאַגאָגישן ראט געהט ארײַן א פארשטעהער פון דעם דעמאקראטישן לערער־פאראיין |3| טראָגט דער ח׳ זילבערפארב ארײַן א אויסבעסערונג: א פארשטעהער פון די קיעווע[75] אידישע לערער־ארגאניזאציעס.

ס׳ווערט אָנגענומען.

ביים אָנהויב פון דער זיצונג לעגט פאָר דער פארזיצער צו באעהרן מיט אויפשטעהן דעם אָנדענק פון מענדעלען. אלע פארזאמעלטע שטעהן אויף.

75 Word cut off at the margin of the page.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אין מיטן דער זיצונג קומט אָן די טרויעריגע ידיעה וועגן דעם טויט פון ח׳ באראכאָוו. דער ח׳ ליטוואקאוו דריקט אויס אין ווארימע ווערטער דעם טיפן טרויער פון דער גאנצער פארזאמלונג.

לויט זיין פארשלאג, ווערט אנגענומען צו שיקן אינם נאמען פון נאצ.־ראט א מיטגעפיל־טעלעגראם באראכאוו׳ס פרוי און אויך דעם צ. ק. פון פועלי ציון.

פארזיצער (מ. ליטוואקאוו)
שריפטפירער (טווערסקי)

Translation

Present at the meeting of the National Council on 4 December 1917.
Council Members: M. Litvakov, Katz, Schatz, Y. Lestschinsky, Yudin.

|1| Protocol No. 7

From the seventh meeting of the National Council on 4 December 1917.
Present: Representatives of the Secretariat and members of the National Council.
Chair: M. Litvakov.
On the agenda: The draft law for a Jewish seminary.

Comrade Khurgin: In connection with the previous session of the National Council, the reports on the committee's activities regarding the issue of the Jewish soldiers, the committee has adopted the following resolutions:

1) An order will be issued for Ukraine stating that the Ukrainian army must be territorial and not national. The two regiments that carry the names of Khmelnytsky and Polubotok are an exception. In their case, the circumstances of their establishment have been taken into account and they will remain structured on a national basis.[76]

76 Nationalist Ukrainian soldiers in the Russian army created the Khmelnytsky and Polubotok regiments in Kiev in May and June 1917. Both regiments' names honor historical military leaders of the seventeenth and eighteenth centuries who were a source of inspiration to Ukrainian nationalists. After a military career, Pavlo Polubotok (1660–1724) in 1722 was appointed Hetman of Left-bank Ukraine. Supporting autonomy of the Hetmanate, he was arrested by Czarist authorities and died incarcerated in Saint Petersburg in 1724. While Ukrainians remember Bogdan Khmelnytsky (c. 1595–1657) as a precursor of Ukrainian independence, Jews connect him with the massacres of Jews under his command in the years 1648/49. On the different

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

2) A proposition will be made to the Defense Department of the General Secretariat of Military Affairs that Ukrainian language courses be organized for Jewish cadets who are studying at Ukrainian schools in Kiev.
3) Jewish cadets at the special schools (the engineering and artillery schools) must remain at these schools. The Jewish cadets at the regular schools that have not yet been Ukrainized will be entitled to transfer to other schools in Kiev that have already been Ukrainized.
4) An order [must] be sent to the Konstantin Cadet School that it must cancel its resolution, which contradicts the directives from the central authorities.[77]
5) The General Secretariat of Jewish Affairs will send its commissars to the military commissariats of the Ukrainian People's Republic, which are to assist the commissars from the General Secretariat of Military Affairs regarding issues relevant to Jewish soldiers.
6) A declaration [must] be issued [stating] that citizens who are permanent residents of Ukraine are to be considered Ukrainians.
7) All Jewish officers who are residents of Ukraine and who are awaiting a certain position are to be accepted into the reserves of the Kiev military circle.

Comrade Khurgin reports furthermore that the Jewish Secretariat will have five commissars, four at the fronts and one in Kiev. After this, Comrade Khurgin moves on to the work of the second committee struggling with pogroms. Of 200 instructors recruited at the Secretariat of the Interior in order to combat anarchy, fifty will be Jewish. The Jewish Military Association is assembling the instructors. Comrade Khurgin asks the National Council to ratify the committee's decision.

Comrade Litvakov suggests that speakers be limited to five minutes. His proposal is |2| accepted.

Comrade Yudin states that it is a great injustice that Jewish officers are considered to be in the reserves and suggests protesting and submitting an inquiry concerning this to the Central Rada. The same means should be used as those adopted toward the Konstantin School.

reception of these events, see Joel Raba, Between Remembrance and Denial. The Fate of the Jews in the Wars of the Polish Commonwealth during the Mid-Seventeenth Century as Shown in Contemporary Writings and Historical Research, New York 1995.

77 The Konstantin Cadet School was the central military school in Kiev. In July 1917, 131 Jewish students graduated from that school. Despite the opposing directives of the Ukrainian authorities, it did not admit any new Jewish soldiers in the fall of 1917.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Comrade Khurgin states that the regulation is not aimed only at Jews. All officers are considered to be in the reserves.

Comrade Litvakov states that inquiries are appropriate only when the authorities are against [us]; however, in this case, the authorities are in agreement with us.

[The debate] moves on to the draft law for the Jewish seminary.

Comrade Strashun[78] states that the General Secretariat [of] Jewish [Affairs] has taken up the task of founding a Jewish seminary for teachers, because there is a terrible need for teachers that will only increase over time.[79] He illustrates his statement with interesting numbers. He also says that the seminary must be [run] in Yiddish, since 93% of Jewish children studying in schools indicated Yiddish as their mother tongue. The draft law has also been ratified by the Jewish Democratic Teachers' Association.[80]

Comrade Zilberfarb points out that the draft law may cause difficulties with the central government, as this is the first case in which a seminary is to be established by the central government and not the municipal administration.

The draft is assessed point by point. Debates are stirred by the third point, which states that the Jewish seminary will be subject to the authority of the Jewish Secretariat.

Comrade Khurgin proposes an amendment: [the Jewish Secretariat should have the authority over the Jewish seminary] until the central institutions of Jewish autonomy have been established.

At point 5, there are disputes about the tuition fee.

Comrade Anin[81] states that it is time to also become used to paying a tuition fee at these institutions.

Comrade Yudin speaks out against any tuition fee, because in that case [it] will have to be included in the budget as revenue.
It is approved that no tuition fee will be paid.

---

78 Abraham Strashun (1870–1934) was an educator and politician in the *Bund*. He graduated from the teachers' seminary in Vilna and worked with the Society for the Promotion of Culture among the Jews of Russia. In 1917/1918, he served as director of the Department of People's Education in the Ministry of Jewish Affairs.

79 According to the statistics compiled by the Ministry of Jewish Affairs, over 1,900 of the 2,700 Jewish teachers in the Kiev province did not have any pedagogical training. Aryeh Zeidman, Jewish National Autonomy of Independent Ukraine in the Years 1917–1919, Tel Aviv 1980, 165 [Hebr.].

80 The Jewish Democratic Teachers' Association was an association of Yiddishist teachers and functioned as the educational division of the *Kultur lige*. Zeidman, Jewish National Autonomy of Independant Ukraine, 166 f.

81 Schatz-Anin.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

For the seventh point, where it is stated that a representative of the Jewish Democratic Teachers' Association should be part of the Pedagogical Council, |3| Comrade Zilberfarb proposes an amendment: that a representative of the Jewish teachers' organizations of Kiev [should be included].

This is adopted.

At the beginning of the meeting, the chair proposes to rise in honor of Mendele's memory.[82] All present rise.

During the meeting, the sad news of the death of Comrade Borochov arrives.[83] Comrade Litvakov warmly expresses the deep sorrow of the whole assembly.

In accordance with his proposal, it is decided to send a telegram of condolence in the name of the National Council to Borochov's wife and to the Po'ale Ẓiyon central committee.

Chair (M. Litvakov)
Minute-taker (Tversky)

Document 8

The Eighth Meeting of the Jewish National Council in Kiev
Kiev, 10 December 1917 (OS)[84]
Handwritten minutes, 4 pages; several words underlined by hand, archival stamp and archival pagination on top of each page
Language: Yiddish
YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, 27–30
[These minutes reflect the discussions on the draft law on national autonomy in the Ukraine. As Secretary of Jewish Affairs, Zilberfarb presented the law and emphasized its universal character, since it granted every national group the right to national personal autonomy. He also pointed out the open nature of the law, which would not lead to a division of Russian Jewry as a whole. The ensuing discussion centered on Bundist opposition to the passage declaring that each national group may determine the content of its autonomy in a national

82 Sholem Yankev Abramovitsh (1836–1917; pseudonym: Mendele Moykher Sforim) was one of the founding fathers of modern Yiddish and Hebrew literature. He passed away on 25 November 1917 (OS)/8 December 1917 (NS).

83 Ber Borochov died of pneumonia in Kiev on 4 December 1917 (OS)/17 December 1917 (NS).

84 The date given here is equivalent to 23 December 1917 (NS).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

constituent assembly. In the end, the Jewish National Council adopted the law in its entirety.]

N8

די אַכטע זיצונג

די זיצונג קומט פֿאָר דעם 10־טן דעקאבר 1917. בייגעווען זיינען:
פונ׳ם סעקרעטאריאט: ח׳ זילבערפֿארב, כורגין.
פון נאצ.־ראט: ח״ח אנין־שאץ [!], י. לעשטשינסקי, ד״ר לאזארסאן (פאראייניגטע). דושקאן, ש. גינזבורג, פ. נירענבערג, ש. דאבין (בונד). קארנגאלד, רעוואוצקי, קענדזשערסקי (פועלי ציון). יודין (פאלקס־פארטיי).
פֿאָרזיצער: ח׳ דושקאן.

ס׳ווערט באהאנדעלט דער געזעץ־פראעקט וועגן נאציאנאלער אווטאנאמיע. אלס פארטרעגער טרעט ארויס: ח׳ זילבערפֿאַרב און ערקלערט, אויף וואָס פאר א יסודות דער געזעץ־פראעקט איז געבויט. פֿריהער פון אלץ איז דאָס א גרונד־געזעץ פֿאר אלע פֿעלקער־מינדערהייטן אין אוקראינע. דאס רעכט פון נאציאנאל־פערסאנאלער אווטאנאמיע געהערט יעדער פאָלק, אויף וואס פאר א קולטור־מדרגה דאס פאלק זאל נישט שטעהן. די גרעסטע פֿעלקער באקומען שוין דאָס רעכט, די קלענערע דארפן וועגן דעם מעלדן. דער געזעץ קאָן ניט אָפערירן מיט "נאציאנען" ווייל "נאציע" איז א סאציאלאגישער באגריף אבער ניט קיין יורידישער, און דערפֿאר רעדט זיך אין געזעץ וועגן נאציאנאלע פארבאנדן. דער יסוד אויף וועלכן עס קאָן געבויט ווערן דער נאצ. פארבאנד איז די פסיכאלאגישע זעלבסטבאשטימונג, דאס נאציאנאלע באוואוסטזיין. און דערפאר איז גענוג דער ארויסגעזאגטער רָצון פון א באשטימטער צאָל בירגער צו שאפן א נאציאנאלן פֿארבאנד אום [!] דער געזעץ זאל דעם פֿארבאנד אנערקענען.

דאָס רעכט פון דער נאציע אויף אווטאנאמיע באדייטעט דאס רעכט ניט נאָר אויף פֿארוואלטונג נאר אויך אויף געזעצגעבונג אין געוויסע ענינים. דער געזעץ באשטימט ניט דעם קרייז ענינים פון דער נאצ. אווטאנאמיע, באשטימט ניט דעם אינהאלט פון איר קאמפעטענץ, דער געזעץ גיט נאר די אלגעמיינע פֿאָרם; און דעם קאנקרעטן אינהאלט באשטימט יעדע נאציע דורך איר נאציאנאלע גרינדונגס־פֿארזאמלונג. דער קאנקרעטער אינהאלט פון דער נאצ. אווט. קאן ביי פֿארשיידענע פעלקר אין אוקראינע זיין פארשיידן.

די אלגעמיינע אוקראינער גרינדונגס־פארזאמלונג דארף אבער באשטעטיגן דאס, וואס ס׳ווערט אָנגענומען פון דער נאציאנאלער גרינדונגס־פֿארזאמלונג. דאָ קאנען אבער זיין סכסוכים. די נאציאנאלע מינדערהייט, וואס וועט שוין שטענדיג בלייבן א מינדערהייט, מוז זעהן באווארענען אירע רעכט, און דערפאר מוזן צוליב די קאמפעטענץ־סכסוכים זיין געשטעלט ספעציעלע געריכטן מיט נאצ. פארשטעהערשאפֿט.

דער געזעץ־פראעקט האט אויך אין אויג, אז עס זאל ניט צעברעקעלט ווערן דאס אידנטום אין רוסלאנד און דערפאר באווארענט ער, אז דער אידישער נאצ. פארבאנד אין אוקראינע זאל זיך קענען פֿאראייניגן מיט די אנדערע אידישע {נאצ.} פארבאנדען, וואס געפינען זיך אויפן |2| גאנצן שטח פון רוסלאנד.

ווייטער, איז דער הויפט־קוואל פון באדזשעט פֿאר דעם אידישן פֿארבאנד – די מלוכה. דער נאצ. פארבאנד האט אבער אויך דאס רעכט פון זעלבסט־באשטייערונג.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ס׳וועט געשטעלט די פֿראגע, צי מען זאל שוין צוטרעטן באהאנדלען דעם געזעץ פונקטנווייז.

ח׳ זילבערפארב איז געגן אלגעמיינע דעבאטן, וועלכע וועלן צו גארנישט פירן. דא זיינען פארשטעהער פֿון פארטייען, וואס יעדער ווייסט דעם שטאנדפונקט פונ׳ם צווייטן. דאס וועט נאר אפנעמען אומזיסטע צייט, און דער געזעץ דארף שוין אריינגעטראגן ווערן אין דער צענטראלער ראדע.

ח׳ גינזבורג איז פאר קורצע אלגעמיינע דעבאטן, וואָס דארפן פֿעסטשטעלן דעם אלגעמיינעם שטאנדפונקט פון וועלכן מיר געהן ארויס ביים באטראכטן יעדער פונקט באזונדער.

נאך קורצע דעבאטן ווערט אנגענומען צו געבן יעדן רעדנער צו צעהן מינוט אום צו ערקלערן זיין שטאנדפונקט אויפ׳ן געזעץ אין אלגעמיין.

ח׳ גינזבורג ערקלערט: בשעת מיר ריידן פון אידישע אינטערעסן דארפן מיר געדענקען, אז די אינטערעסן ווערן איינגעטיילט אין צוויי קאטעגאריעס. עס זיינען פאראן אזעלכע אינטערעסן, וואס נעמען ארום דאס גאנצע פאלק, דעם גאנצן אידישן כלל, און זיי בלייבן שטענדיג אלס אינטערעסן פונ׳ם נאצ. קאלעקטיוו. פאראן אבער אינטערעסן וואס זיינען אלגעמיין לויט זייער עצם, וואס קאנען ארומנעמען דעם אדער יענעם טייל פונ׳ם אידישן פאלק אין דעם אדער יענעם היסטארישן מאמענט. אָט די אלגעמיינע לויטן אינהאלט אינטערעסן באקומען גאר אין דער נאציאנאלער סביבה א באזונדער נאציאנאלעם̊ פארב. די נאציאנאל־פעסאנעלע [!] אווטאנאמיע דארף ארייננעמען די ערשטע און ניט די צווייטע מיני אינטערעסן. אין דער הינזיכט רופט דער געזעץ־פראעקט קיינע ערווידערונגען ניט ארויס. דער רעדנער איז אבער געגן דעם, אז יעדע נאציע זאל אליין באשטימען דורך איר גרינדונגס־פארזאמלונג די קאמפעטענץ פון איר נאצ. אווטאנאמיע – און די אלגעמיינע גר.־פארז.[85] זאל עס נאר באשטעטיגן. די מלוכה אין גאנצן, אלע פעלקער צוזאמען, דארף אויסארבייטן די אלגעמיינע נארמעס, דאס ארייננעמען דעם קרייז־ענינים, וואס די מלוכה קאן און דארף איבערגעבן אינ׳ם רשות פון די נאצ. אווט. אינסטיטוטן. און דערפֿאר מוז קומען פֿריהער די אלגעמיינע און ערשט נאכדעם די נאצ. .גר. פארז. פאר דער אלגעמיינער גר. פארז. קאן נאר קומען דער נאַצ. צוזאַמענפֿאַר, וואס זאל זיין ביכולת ארויסצווייזן דעם פאלקס־ווילן, מיט וועלכן די אלגעמיינע גר. פארז. זאל זיך דארפן רעכענען, ווי מיט א מאָראַלער קראַפֿט.

ח׳ יודין זאגט, אז באשטעטיגן דעם קאמפעטענץ האט געדארפט די פֿעדעראַטיווע קאנסטיטוציע, ווייל די אוקראינער גר. פארז. איז דא נאר א צד, און ביי א סכסוך צווישן דער נאצ. און אוקרא. גר. פארז. האט די פראגע שוין געדארפט ערלעזט ווערן דורך א פעדעראטיווער איינריכטונג. ווען דאס קאן ניט זיין, דא מוז נאר צווישן ביידע צדדים {גופא} קומען צו אַן אויסגלייך. דאס געריכט האט דא ניט וואס צו טון. ס׳פעהלן דא די יסודות לויט וועלכע מ׳זאל קענען משפט׳ן. דא קאָן |3| קומען נאָר דער אָפמאַך. און דא קאָן זיין נאר די אויסגלייך־קאמיסיע.

קארנגאלד ווייזט אָן, אז דער געזעץ־פראעקט האט אייגענטליך א כאַראַקטער פון א דעקלאראציע. ס׳ווערן ניט אנגעצייכנט קיינע גאראנטייעס. דא ווערט אויך ניט דערמאנט, אזא גרונד־אינסטיטוציע, ווי די קהלה. בנוגע צו דער פראגע וועגן קאמפעטענץ, זאגט ער זיך ארויס, אז די פולע רעכט האט דא נאר די נאציע, וואס איז אין גאנצן סואווערען [!]. אויב די מלוכה זאגט דא א דעה, איז דאס נאר, ווייל זי האט די מאכט.

ח׳ נירענבערג זאגט, אז עס איז אַן אונזין צו דערלאזן, אַז אין איין מלוכה זאָלן עקזיסטירן פֿאַרשיידענע געזעצן בנוגע צו איין און דעם זעלבן ענין. און דערפאר דארף נאר די מלוכה איינשטעלן

85 גרינדונגס־פארזאמלונג.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

די קאמפּעטענץ פאר דער נאצ. פערס. אווט.[86] פאר אלע פעלקער־מינדערהייטן. דאָ האנדלט זיך ניט וועגן דעם וואָס די מלוכה האט די מאכט און די נאציע איז מאכט־לאָז, דא געהט אום דעם וואס מיר האלטן זיך ביים אלגעמיינעם מלוכה־שטאנדפונקט און האבן אין אויג די אלגעמיינע אינטערעסן פונ׳ם גאנצן רוסלענדישן פראלעטאריאט.

ח׳ זילבערפארב אלס פארטרעגער ענטפערט זיינע אפאנענטן און שטעלט זיך באזונדער אפּ אויף די מיינונגען פון ח׳ גינזבורג בנוגע צו דעם, ווער עס באשטימט ד# קאמפּעטענץ. די נאציע בלייבט סובערען [!] און זאל דער ווילן פון איין נאציע דא זיין אנדערש פונ׳ם ווילן פון דער צווייטער נאציע, בלייבט פארט יעדע נאציע ביי אירע רעכט. קוים טראגן מיר איבער די פּראגע וועגן קאמפּעטענץ אין דער אלגעמיינער גר. פארז. וועט דארט געווינען די פארטיי וואס וויל ווענ׳יגער – וועט געווינען דער "בונד". אבער אפילו דער "בונד" קאן באקומען נאָך ווענ׳יגער ווי ער וויל.

מען טרעט צו באטראכטן דעם גע׳זעץ־פראעקט פונקטנווייז. אין אייניגע פונקטן ווערן פארגעלעגט רעדאקציאנעלע אויסבעסערונגען. אלע אזעלכע אויסבעסערונגען ווערן אין אלגעמיין איבערגעגעבן דעם גענעראל־סעקרעטאריאט צו נעמען עס אין אכט.

דעבאטן הויבן זיך אויף ארום דעם אכטן פונקט, וועלכער באשטימט דעם אופן, ווי אזוי עס ווערט פֿעסטגעשטעלט די קאמפּעטענץ פון דער נאצ. פערס. אווט.

ח׳ גינזבורג זאגט אז די פראגע איז א פרינציפּיעלע, דער "בונד" האט שוין פעסטגעשטעלט זיין מיינונג וועגן דעם בשעת ס׳האט זיך פריהער געהאנדעלט וועגן דער אוקר. גרינד. פארז. די קאמפּעטענץ דארף באשטימט ווערן פון דער אלגעמיינער גר. פארז. סכסוכים צווישן דער נאצ. און מלוכה, וואס איז אין זיך כולל די נאציע אויך, איז א זאך, וואס ס׳איז סותר זיך אליין. פֿארן "בונד" איז די פֿראגע אולטימאטיוו און ער וועט דאס איבערטראגן אין ראדע.

ס׳טרעטן ארויס די ח״ח אנין און זילבערפֿארב, וואס שטעהן [!] פֿעסט, אז די נאציע מוז דורך איר גר. פארז. פארווירקליכן איר רעכט אויף זעלבסטבאשטימונג. מיט א מערהייט פון אלע געגען די פארשטעהער פון "בונד" ווערט דער 8־טער פונקט אָנגענומען.

אין דעם 10־טן פונקט טראגט ח׳ גינזבורג אריין פאלגענדע אויסבעסערונג: דאָרט וואו |4| דער פונקט זאגט, אז דעם נאצ.־ראט אליין געהערט דאס רעכט פון פארטרעטונג פון דער נאציע, זאל מען צוגעבן, די ווערטער: אין די גרענעצן פון זיין קאמפּעטענץ.

די הוספה ווערט אפּגעווארפן און מיט א מערהייט ווערט דער פונקט אנגענומען אין דער פריהערדיגער רעדאקציע.

דער 11־טער פונקט, וועלכער זאגט, אז אין דעם גענעראל־סעקרעטאריאט פון דער אוקר. פאלקס־רעפּובליק דארפן אריין די סעקרעטארן איבער די ענינים פון די נאציעס ארגאניזירטע אין פארבאנדן, רופט ארויס דעבאטן וועגן די פֿונקציע פונ׳ם נאציאנאלן סעקרעטאר און וועגן זיין פארלאמענטארישן מהות. נאָך קורצע דעבאטן ווערט פונ׳ם פונקט ארויסגענומען דער טייל, וואס באשטימט דעם אופן, ווי אזוי דער סעקרעטאר ווערט געוועהלט און אריינגענומען אין מיניסטארן־קאבינעט.

דער געזעץ־פראעקט אין גאנצן ווערט אָנגענומען. די זיצונג געשלאסן.

פארזיצער (מ. דושקאן)
שריפטפירער (טווערסקי)

86 נאציאנאל פערסאנאלער אויטאנומיע.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

N8 The Eighth Meeting

The meeting took place on 10 December 1917. Present were:
For the Secretariat: Comrades Zilberfarb, Khurgin.
For the National Council: Comrades Schatz-Anin, Y. Lestschinsky, Dr. Lazarson (Fareynikte). Dushkan, Sh. Ginzburg, F. Nirenberg,[87] Sh. Dobin[88] (Bund). Korngold, Revutsky,[89] Kendzhersky[90] (Po'ale Ẓiyon). Yudin (Folkspartey).[91]
Chair: Comrade Dushkan.

Those present examine the draft law on national autonomy.[92] Comrade Zilberfarb speaks and explains its foundations. First and foremost, this is a fundamental law for all national minorities in Ukraine. Every nation possesses the right to national personal autonomy, no matter its cultural level. The larger nations are soon granted the right, the smaller ones must

87 Probably Fanya Nirenberg, who represented the *Bund* as a deputy member of the Jewish National Council.

88 The writer and political activist Shimon Dobin (1869–1944) worked for the *Ḥoveve Ẓiyon* (Friends of Zion) movement in his youth and was one of the founders of the *Tsionistish-sotsyalistishe arbeter partey*. After imprisonment and exile, he relocated to Kiev in 1911 and joined the *Bund*. He was active in the field of Yiddish education and was one of the main *Kultur lige* activists.

89 Abraham Revutsky (1889–1946) was a member of *Po'ale Ẓiyon* from 1908 and served as a member of the party's central committee from 1916 onwards. He was director of the Communities' Department at the Secretariat (after January 1918: Ministry) of Jewish Affairs under Zilberfarb. In January and February 1919, he briefly acted as Minister of Jewish Affairs. His memoirs describe his activities in the Ukrainian government: Avraham Revutsky, In di shvere teg oyf Ukrayne. Zikhroynes fun a yidishn minister [In Ukraine's Difficult Days. Memoirs of a Jewish Minister], Berlin 1924; Abraham Revutsky, Wrenching Times in Ukraine. Memoirs of a Minister of Jewish Affairs, trans. by Sam Revusky/Moishe Kantorowitz, St. Johns 1998. See also Simon Rabinovitch, Jewish-Ukrainian-Soviet Relations during the Civil War and the Second Thoughts of a Minister for Jewish Affairs, in: Studies in Ethnicity and Nationalism 17 (2017), no. 3, 339–357.

90 Ruben Kendzhersky (1882–?) was a *Po'ale Ẓiyon* political activist. Born in Russia, he emigrated to lead the party in England and later in the United States. In 1917, he returned to Russia and edited the party's publications.

91 M. Yudin.

92 The Third Universal of 7 November 1917 (OS)/20 November 1917 (NS) had called for a law on national autonomy. Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 41–44.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

call for it.[93] The law cannot operate with "nations," because "nation" is a sociological concept and not a judicial one, and therefore the law speaks of national unions. The foundation on which a national union can be built is psychological self-determination, the national consciousness. Therefore, the declared desire of a certain number of citizens to establish a national union is sufficient for that national union to be recognized in law.

The nation's right to autonomy means the right not only to administrate, but also to legislate on certain matters. The law does not define the range of matters covered by national autonomy, does not define the content of its jurisdiction; the law only establishes the general form, and each nation may define the specific content in its national constituent assembly. The specific content of national autonomy can be different for various peoples in Ukraine.

However, the Ukrainian Constituent Assembly must ratify the decisions of the national constituent assembly.[94] Here, conflicts may arise. The national minority, which continues to be a minority, must work to preserve its rights. Concerning conflicts over jurisdiction, it will be necessary to establish specific courts with national representation.

The draft law also sees to it that Russian Jewry will not be fragmented and thus makes sure that the Jewish national union of Ukraine will be able to unite with the other Jewish national unions that exist throughout the |2| whole of the Russian territory.

Furthermore, the main source of the budget for the Jewish association is the state. The national union, however, also has the right to impose its own taxes.

The question is raised as to whether the law should now be debated point by point.

Comrade Zilberfarb speaks out against general debates, which will lead to nothing. There are [only] party representatives here, [and] each one knows the other's point of view. This will only waste time for no purpose and the draft law already needs to be submitted to the Central Rada.

93 Acccording to the law, the larger national minorities such as Russians, Jews, and Poles were recognized without further ado, whereas smaller ones such as Greeks and Armenians had to apply for recognition.

94 The Ukrainian Constituent Assembly was supposed to confirm the constitution of the Ukrainian National Republic and establish a new political system. The Third Universal designated 9 January 1918 (OS)/22 January 1918 (NS) as election day. However, the Soviet invasion of Ukraine and the accompanying Bolshevik uprisings in several cities from December 1917 disrupted the elections. As a result, they were partially held in the regions under Ukrainian sovereignty. The Ukrainian constituent assembly was never convened.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Comrade Ginzburg is in favor of brief general debates, which must determine the general viewpoint that will serve as a starting point in examining each point separately.

After a short debate, it is decided that each speaker will be given ten minutes in order to explain his general view on the law.

Comrade Ginzburg declares: When we speak about Jewish interests, we must remember that interests are divided into two categories. There are those interests that encompass the entire people, all of Jewry, and they will forever remain interests of the national collective. However, there are interests that are general by nature that encompass some part or another of the Jewish people at one historical moment or another. These interests, which are general according to their content, assume a particular national color when placed in the national context. National personal autonomy must include the former and not the latter kinds of interests. In this regard, the draft law evokes no remarks. The speaker is, however, opposed to each nation defining the jurisdiction of its national autonomy for itself through its constituent assembly, which the general constituent assembly will merely ratify. The state as a whole, all peoples together, must come up with the general norms and county matters that the state can and must hand over to the authority of the institutions of national autonomy. Therefore, the general constituent assembly must come first, and then the national constituent assemblies. Before the general constituent assembly [is convened], the only thing that may take place is the national convention. This will demonstrate the people's will, which the general constituent assembly must consider as a moral force.

Comrade Yudin states that the federative constitution should have determined the jurisdiction [of national autonomy] because the Ukrainian Constituent Assembly is only one side and in [the case of] a conflict between the National and the Ukrainian Constituent Assemblies, a federal institution should already resolve the question.[95] If this is impossible, both sides themselves must come to an understanding. The court has nothing to do [with this]. The foundations according to which judgments can be made are lacking here. In this case, |3| only an agreement can help, and this can be only [done by] the settlement committee.

Korngold indicates that the draft law actually has the character of a declaration. It does not offer any guarantees, nor does it mention a basic institution such as the Kehillah. Regarding the issue of jurisdiction, he says that a nation only has full rights if it is fully sovereign. If the state intervenes here, it is only because it has the power [to do so].

95 As the Bolsheviks had postponed the All-Russian Constituent Assembly in November 1917, there was no federative constitution.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Comrade Nirenberg states that it is nonsensical to allow the existence of different laws governing one and the same matter within one single state. Therefore, only the state should establish the jurisdiction of national personal autonomy for all national minorities. The issue here is not that the state has the power while the nation is powerless, but rather that we are siding with the general viewpoint of the state and keeping in mind the general interests of the entire Russian proletariat.

Comrade Zilberfarb answers his opponents and pays particular attention to Comrade Ginzburg's opinions regarding who defines jurisdiction. The nation remains sovereign and should the will of one nation here differ from the will of another, each nation will nevertheless retain its rights. At the moment that we transfer the issue of jurisdiction to the general constituent assembly, the victor will be the party that demands the least – the Bund will triumph. Yet even the Bund might achieve less than it wants.

The meeting now examines the draft law point by point. Editorial amendments are proposed for some points. All such corrections are generally entrusted to the General Secretariat to be taken into account.

Debates begin regarding the eighth point, which defines the manner in which the jurisdiction of national personal autonomy will be determined.

Comrade Ginzburg states that this is a question of principle: the Bund already stated its opinion on the matter earlier in the discussion regarding the Ukrainian Constituent Assembly. The jurisdiction must be determined by the general constituent assembly. Conflict between the nation and the state, which also includes the nation, is a contradiction in terms. This is a crucial issue for the Bund and it will be submitted to the Rada.

Comrades Anin and Zilberfarb speak, [stating] that the nation must realize its right to self-determination in its constituent assembly. With a majority of everyone against the Bund representatives, point 8 is approved.[96]

96 The eighth clause of the law on national personal autonomy of national minorities in Ukraine, officially published on 12 April 1918, reads: "The Constituent National Assembly is composed of members elected by universal suffrage, equal, direct and secret, with the application of a proportional principle for the representation of sex or creed. The citizens of the U.N.R. [Ukrainian National Republic] belonging to the said nation who are aged 20 years or over have a vote." Cit. in: The Personal-National Autonomy of the National Minorities in Ukraine, in: Walter Dushnyck (ed.), Ukrainians and Jews. Articles, Testimonies, Letters and Official Documents Dealing with Interrelations of Ukrainians and Jews in the Past and Present. A Symposium, New York 1966, 154–156, here 155. The version proposed by Zilberfarb reads: "The national assembly of each national association is entitled to revoke the sphere of issues that it has the [authority] to deal with. The parliament of the Ukrainian National Republic should confirm the decision." For a comparison of the proposed

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Regarding point 10, Comrade Ginzburg proposes the following amendment: where |4| it is stated that the National Council has the sole right to represent the nation, the following wording should be added: "within the limits of its jurisdiction."

The addendum is rejected and the earlier version of it is approved by the majority.

Point 11, which states that the General Secretariat of the Ukrainian People's Republic must include the secretaries for the affairs of those nations, which are organized in associations, sparks a debate concerning the functions of the secretaries of nationality affairs and their parliamentary character. After brief debates, the section of the point that defines the manner in which the secretaries are elected and incorporated into the Council of Ministers is removed.

The draft law is adopted in its entirety. The meeting is brought to a close.

Chair (M. Dushkan)
Minute-taker (Tversky)

Document 9

The Ninth Meeting of the Jewish National Council in Kiev
Kiev, 19 March 1918
Handwritten minutes, 5 pages; names of speakers underlined by hand, cover sheet in a different hand, pagination starting after cover sheet, archival stamp and archival pagination at the bottom of the cover sheet and the top of each following page
Language: Yiddish
YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, 31–36
[The minutes reflect the first meeting of the Jewish National Council after the Bolshevik occupation of Kiev. Due to the Bolshevik uprising in Ukraine, the convening of a Jewish constituent assembly in the near future seems impossible. Therefore, the Jewish National Council decided to reorganize itself into a pre-parliament with 125 seats. While 50 seats were to be allocated to the members of the Jewish National Council, 75 seats were to be elected in the Jewish communities. The distribution of the seats led to fierce debates between

---

version and the final legislation, see Matityahu Mintz, Ha-ma'avak le-shivui zekhuiot le'umiot u-le-otonomiah be-kerev yehude Rusiyah ba-ma'avar me-ha-me'ah ha-19 ve-ha-me'ah ha-20 [The Struggle for Equal National Rights and Autonomy among Russian Jews at the Turn of the Nineteenth to the Twentieth Century], Tel Aviv 1978, 126–132.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

the Zionist representatives and those of the Jewish Socialist parties. While the Zionists claimed that the Jewish National Council, and thus the pre-parliament, did not reflect the Jewish vote, the Jewish Socialist parties revealed that they had offered the Zionists already 45 % of the seats.]

אַנוועזענדע אויף דער זיצונג פון נאצ.־ראט דעם 19־טן מארט 1918.
"בונד": דושקאן, חפּץ, ש. פּוּקס, ראפּעס, סטראשון, דאָבין, גינזבורג, ג. לוריע, פּרענקעל, בארנשטיין.
פֿאָלקס־פּארטיי: ש. זאסלאווסקי, פּ. דובינסקי, מ. יודין, סטאָליאר, גאָלאסטופּעל, לאצקי.
פּ.א.ס.א.פּ.: באטקיס, ברעגמאן, טאמאשאוו, כּץ, מ. ליטוואקאוו, נאוואקאווסקי, ראביטשעוו, ראשקעס, שאץ.
פועלי ציון: רעוואוּצקי, גארבער, גאלדעלמאן, קאָרנגאָלד, גאנאפּאלסקי, בארוּ, אדאמסקי, ברייטער, גערציקאוו.
(פון די ציוניסטן) הינדעס.

|1| פראטאקאל 9 N

פון דער #צעטער [!] זיצונג פון צייטווייליגן אידישן נאציאנאל־ראט. 19טן מארט 1918.
איינוועזענדע : 1) פון פאלקסמיניסטעריום: ח״ח כורגין און גערגעל און 2) מיטגלידער פון נאציאנאל־ראט. פארזיצער מ. ראפעס.

ראַפּעס עפענט די זיצונג מיט א קורצן באריכט וועגן דער צייט, וואס דער נאצ.־ראט האט זיך ניט צונויפקליבן [!] צוליב דעם באלשעוויסטישן אויפשטאנד. ער ערקלערט אז דער נאצ.־ראט האט געהאט אויף זיך שווערע אויפגאבן בעת דעם אויפֿשטאנד. דער נאציאנאל־ראט האט דאמאלס געמוזט ווערן די אינסטיטוציע, וועלכע זאל פארווירקליכן די אידישע אווטאנאמיע. דערפאר האט שוין דאמאלסט דער פרעזידיום באשטימט צו פארגרעסערן די צאל מיטגלידער פון נאציאנאל־ראט ביז 50. נאר ערב דער ערעפנונג פון דער זיצונג פונ׳ם נאצ.־ראט האט זיך די פאליטישע לאגע געענדערט: קיעוו איז ערקלערט געווארן אין באלאגערונגס־צושטאנד, און די זיצונג איז ניט פארגעקומען און אזוי ווי ביז וואנען די אידישע גרינדונג־פארזאמלונג פון אוקראינע וועט זיך קאנען צונויפקלייבן בעדארף געדויערן עטליכע חדשים צוליב טעכנישע סבות; און פאר דעם נאצ.־ראט שטעהען זעהר וויכטיגע פראגן. דעריבער מוז מען רעארגאניזירן דעם נאצ.־ראט אין א פּאר־פאר.[97] אויך לעגט פאר דער רעדנער אינ׳ם נאמען פון פרעזידיום אז די צאל מיטגלידער פון פּאר־פארלאמענט זאל באשטעהן פון 100 ביז 125. ווי אזוי די פּארטרעטונג זאל פארקומען וועט פארלעגן דער פארשטעהער פון דער קאמיסיע, וועלכער דער געזעץ־פראעקט איז איבערגעגעבן געווארן צו באטראכטן.

הינדעס ערקלערט אז ער איז געשיקט פון דער ציוניסטישער פארטיי צוליב אינפארמאציאנס־צוועקן.

דער פארזיצער לעגט פאר אין נאמען פון פרעזידיום פאלגענדן סדר־היום: ארגאניזירן די צייטווייליגע אידישע נאציאנאלע־פארזאמלונג.

97 פּאר־פארלאמענט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

נאוואקאווסקי (פ.א.ס.א.פ.) לעגט פאר איינשליסן אין סדר היום אויף די פראגע וועגן ארגאניזירן א עקאנאמיש־סטאטיסטישע אפטיילונג ביים אידישן פֿאלקס־מיניסטעריום.

כורגין ערקלערט אז דאס מיניסטעריום ארבעט אויס א פראעקט וועגן גרינדן א עקאנאמיש־סטאטיסטישע אפטיילונג און דעריבער איז איבעריג צו שטעלן די פראגע אויפן טאג־סדר.

ראפעס ערקלערט אז דער 2 פונקט וואס נאוואקאווסקי שלאגט פאר וועט געשטעלט ווערן אויף דער נאענסטער זיצונג און לעגט פאר דעם ח׳ נאוואקאווסקי אראפנעמען אים פון סדר־היום.

נאוואקאווסקי איז מסכים און בעט פארפראטאקאלירן אז דער פונקט וועט געשטעלט ווערן |2| אין סדר־היום פון דער נעכסטער זיצונג.

ח׳ גערגעל לעגט פאר אין נאמען פון דער קאמיסיע, אז די צייטווייליגע אידישע נאציאנאלע פארזאמלונג זאל באשטעהן פון 125 מיטגלידער, וואס 50 פון זיי וועלן זיין די מיטגלידער וואס געהען אריין אין איצטיגן נאציאנאל־ראט און 75 וועלן קלייבן די קהלות. די פארטיילונג פון דער פארשטעהערשאפט צווישן די קהילות איז בייגעלעגט צום פראטאקאל.

דער רעדנער ערקלערט, אז די קאמיסיע האט זיך געהאַלטן אין דעם פרינציפ, אז יעדער [!] קהלה וואס האט מער פון 35 ראט־מענער שיקט פארשטעהער אין פאר־פארל. איין אויסנאם איז געמאכט פאר טאווערישער גובערניע, ווייל אין דער גובערניע איז ניטא קיין איין שטאט וואס זאל האבן 35 ראט־מענער.

ח׳ ראפעס לעגט פאר דער פארזאמלונג צו באשטימען, ווי אזוי ס׳זאל זיך פירן די דעבאטן.

ח׳ ליטוואקאוו טראגט אריין א פארשלאג, אז מ׳זאל צוטרעטן צו אלגעמיינע דעבאטן און אז פון יעדער פראקציע זאל ארויסטרעטן צו איין רעדנער. דער פארשלאג ווערט אנגענומען.

הינדעס ערקלערט, אז ווען ס׳האט זיך אנגעהויבן שאפן די פרייע אוקראינישע רעפובליק האט דאס אידנטום אויך געוואלט שאפן אינסטיטוציעס ווי ביי אלע אנדערע פעלקער. נאר די אידישע סאציאליסטישע פארטייען, וועלכע האבן געשאפן דעם נאציאנ.־ראט האבן זיך ניט גערעכנט מיט די כחות פארהעלטנישן אינ׳ם אידישן פאלק און דאס האט געבראכט דער צו, אז דער נאצ.־ראט האט קיין אויטאריטעט ניט. איצט רעארגאניזירט מען דעם נאצ.־ראט אין א פאר־פארל.; און די סאציאליסטישע פארטייען ווילן זיך ווייטער ניט רעכענען מיט די כוחות־פארהעלטנישן אינ׳ם אידישן פאלק. כדי דער פאר־פארל. זאל אנטשפרעכן די כחות פארהעלטנישן און זאל געפינען מיטגעפיל ביי דער אידישער באפעלקערונג איז נויטיג אז דער פאר־פאר. זאל צונויפגעשטעלט ווערן פון די ראטמענער פון די קהלות, לויט דער פראפארציע פון דער באפעלקערונג. אויב אבער דער נאצ.־ראט וועט פארזעצן די אלטע טאקטיק און דער פאר־פארל. וועט ניט געבויט ווערן לויט דעם פרינציפ פון פראפארציאנעלער פארשטעהערשאפט, דאן וועלן זיי אין פאר־פארל. ניט אריינגעהן און ביים באטראכטן דעם געזעץ אין "ראדע" ארויסטרעטן געגן אים.

רעוואוצקי ערקלערט אז דער פארשטעהער פון די ציוניסטן זאגט אז דער נאצ.־ראט איז ניט געבויט לויט דעם פראפארציאנעלן רעזולטאט פון די וואלן. ווי מען קאן זעהן פון די לעצטע וואלן האבן די ציוניסטן פארלארן שטימען און די סאציאליסטישע פארטייען האבן געוווּנען שטימען אזוי אז זיי וואלטן ניט בעדארפט אזוי טומלען מיט די רעזולטאטן פון די וואלן און ס׳וואלט געוועזן אנ׳ אנזין ווען מ׳זאל געבן די ציוניסטן א מערהייט אין פאר־פאר. דער פאר־פארל. וואס וועט איצט געשאפן גיט די מעגליכקייט אלע פארטייען צו ארבעטן און צו שאפן, אז די אידישע נאציאנאלע אווטאנאמיע זאל פארפעסטיגט ווערן. די טאקטיק פון באיקאט וואס די ציוניסטן קלערן |3| דורכצופירן קאן ברענגען נאר שלעכטע רעזולטאטן. ער געפינט אז דער מאדוס, וואס די קאמיסיע האט פארגעשלאגן איז דער פאסענדסטער.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ליטוואקאָוו די [!] קינפֿטיגער היסטאריקער וועט געוויס ניט פֿארצייכנען קיין פֿאר דינסט [!] דער ציוניסטישער פֿארטיי, פֿאר זייער העצע געגן דער אווטאנאמיע. זיי זאגן דאך אז זיי רעדן אין נאמען פֿון די מאסן. ווער זשע איז שולדיג אינם גלייכגילטיגקייט פֿון די מאסן צו דער אווטאנאמיע אויב ניט זיי? דער ציוניסטישער פֿארשטעהער רעדט וועגן די כחות פֿארהעלטנישן אויף דער אידישער גאס; וואס די וואלן האבן באוויזן. בשעת ס'איז געגרינדעט געווארן דער נאצ.־ראט איז [!] געוועזן נאך די וואלן אין די שטאטישער [!] זעלבסט־פֿארוואלטונגען, ווי די ציוניסטן האבן באקומען 1 ראטמאן און די אידישע סאציאליסטישע פֿארטייען 10 ראט־מענער. אויך געהען שטענדיג די ציוניסטן צו די וואלן אונטער א נאציאנאלער פֿאָן. איצט ווערט דער נאצ.־ראט רעארגאניזירט און אויף דער אידישער גאס זיינען שוין אויסגעוואקסן א זעלכע פּאליטישע געזעלשאפֿטליכע ארגאנען ווי די קהלות – באקומען זיי א געניגענדע פֿארשטעהערשאפֿט. אויך ווילן מיר אז די ארגאניזאציעס וואס האבן געשאפֿן די אידישע אווטאנאמיע און האבן זי אויסגעקעמפֿט זאלן ווייטער קאנען ארבעטן אויף איר צו באפֿעסטיגן און ניט איבערלאזן אויף צופֿעליגע עלעמענטן.

ראַפֿעס ערקלערט, אז אייגענטליך וואלט ער געקאנט אין נאמען פֿון "בונד" פֿארצולעגן די שטימען פֿונקטען־ווייז, נאר אזוי ווי די דעבאטן האבן זיך שוין פֿארצויגן און ארייגעטראגן א קלארקייט, וועט ער זאגן אייניגע ווערטער ניט צוליב מוסר'ן די ציוניסטן נאר צו מאכן זיי קלאר, אז די וואס טוען ניט צו שאפֿן די נאציאנאלע־אווטאנאמיע וועלן זיך דארפֿן פֿארענטפֿערן און ניט די וועלכע זיי האבן זי געשאפֿן. ס'איז אויך גאנץ ריכטיג אז מיר האבן געהאט אונטערהאנדלונגען מיט די ציוניסטן, אז די סאציאליסטישע פֿארטייען באקומען 45%, די ציוניסטן 45% און די פֿאלקס־פֿארטיי 10%. מיר האבן דאס געטון באוואוסטזיניג. מיר ווילן ניט געבן די ציוניסטן א מערהייט מיט אונזערע הענט. נאר דאס וואס זיי זאגן אז זיי ווילן אין פֿאַר־פֿאר. ניט געהן, ארט אונז נישט. אויך וואס זיי זאגן, אז די קהלות וועלן ניט שיקן זייערער פֿארשטעהער – וועט מען ארייטראגן אן אויסבעסערונג אין געזעץ, אז די מינדערהייט אין קהלה־ראט שיקט אליין די פֿארשטעהער.

לאַצקי דער ציוניסטישער פֿארשטעהער האט אונז מתרה געווען, אז אויב מ'וועט ניט ערפֿילען זייער ווילן, וועלן זיי באויקאטירן דער פֿאַר־פּארל. מיט זייער שטערן האבן זיי שוין געבראכט דערצו אז דער אלרוסלענדער אידישער צוזאמענפֿאר איז זיך ניט צונויפֿגעקומען. אבער דא אויף אוקראינע האט זיך זיי דאס ניט איינגעגעבן און ס'וועט זיך זיי אויף ווייטער אויך ניט איינגעבן. נאך אלע זייערע שטערונגען איז דא די נאציאנאלע אווטאנאמיע פֿארווירקליכט געווארן.

היינדעס ערקלערט אזוי ווי די דעבאטן האבן זיך שוין געענדיגט און אלע רעדעס |4| זיינען געוועזן געווענדעט געגן אים, בעט ער אז מ'זאל אים ערלויבן ענטפֿערן.

ליטוואקאָוו לעגט פֿאר צו געבן דעם רעדנער 10 מינוט. דער פֿארשלאג ווערט אנגענומען.

היינדעס ערקלערט, אז דאס וואס מ'באשולדיגט זיי, אז זיי ווילן נאר א געוויסע פּראפּארציע איז ניט ריכטיג. זיי האבן פֿארגעלעגט עטליכֿע קאמבינאציעס אויפֿ'ן גרונד פֿון פּראפּארציאנעלן פּרינציפּ. אויך זאגט דער רעדנער, אז זילבערפֿארב האט ערקלערט אין "ראדע", אז אויב די ציוניסטן וועלן באקומען א מערהייט ביי די וואלן, וועט מען זיי איבערגעבן די מאכט.

דער פֿארזיצער שטעלט אויף אפּשטימונג: צי געפֿינט דער נאצ.־ראט פֿאר נויטיג, אז ס'זאל געשאפֿן ווערן אזא צייטווייליגער ארגאן, אין וועלכן ס'זאלן פֿארקערפּערט ווערן די אידישע גרינדונגס פֿארזאמלונג – דער פּונקט ווערט איינשטימיג אנגענומען.

באַרו ערקלערט, אזוי ווי די צאל מיטגלידער פֿון פֿאר־פּארל. אין די גובערניעס זיינען ניט ריכטיג צוטיילט [!], כדי ס'זאל זיין א מער יושר'דיגע פֿארטרעטונג, לעגט ער פֿאר, אז דער פֿאר־פּארל. זאל באשטעהען פֿון 150 מיטגלידער.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

נאוואקאווסקי עקלערט, אז ס׳איז א טעות צו מיינען, אז ווען מ׳וועט פארגרעסערן די צאל, וועט די פארטיילונג זיין א בעסערע. ער לעגט דעריבער פאר אנצונעמען דעם פארשלאג פון דער קאמיסיע וועגן 125 מיטגלידער.

דער פארזיצער שטעלט צום אפשטימען דעם פארשלאג פון ה׳ בארו. פארן פארשלאג 7 שטימען. דער פארשלאג פון דער קאמיסיע ווערט אנגענומען מיט 22 שטימען. ס׳ווערט אויך אנגענומען מיט 27 שטימען, אז דאס פארטרעטערשאפט אין פאר־פאר. דארף זיין פון געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס. ס׳וועט אפגעווארפן די פארטרעטונג פון פארטייען.

הינדעס לעגט פאר, אז די אידישע דעפוטאטן פון דער קינפטיגער אוקראינישער גרינדונגס־פארזאמלונג זאלן אריינגעהן אין פאר־פארל.

רעוואוצקי לעגט פאר איינצושליסן אין פאר־פארל. די פארטרעטונג פון דער "צענטראלער ראדע".

ראפעס לעגט פאר צוגעבן דאס ווארט איין רעדנער פאר און איינעם געגען יעדן פארשלאג און באגרענעצן די רעדנער מיט 3 מינוט. דער פארשלאג ווערט אנגענומען.

דובינסקי זאגט זיך ארויס געגן דעם איינשליסן פון די אידישע דעפוטאטן פון דער אוקראינישער גרינדונגס פארזאמלונג אין פאר־פארלאמענט.

הינדעס זאגט זיך ארויס, אז די אידישע דעפוטאטן אין דער אוקראינישער גרינדונגס פארזאמלונג זאלן אריינגעהן אין פאר־פארל., ווייל זיי זיינען די פארשטעהער פון די אידן אין אוקראינע.

רעוואוצקי שטיצט אונטער זיין פארשלאג אריינצונעמען אין פֿאר־פארל. די פארשטעהערשאפט |5| פון דער "צענטראלער ראדע" ווייל פאקטיש זיינען זיי די פארטרעטער פון די אידן אין דעם געזעצגעבערישן אנשטאלט, וואס עקזיסטירט.

לאצקי זאגט זיך ארויס געגן דער פארשטעהערשאפט פון דער "צענט. ראדע" ווייל זי איז ניט פארטיילט לויט די כוחות־פארהעלטנישן אויף דער אידישער גאס.

הינדעס זאגט זיך ארויס געגן אריינעמען פונ׳ם נאצ.־ראט, ווייל דער נאצ.־ראט וואס איז באשטעטיגט פון דער "ראדע", געהן אין אים אריין נאר די 4 פארשטעהער פון יעדער פארטיי און דער נאצ.־ראט אין דער פארגרעסערטער פארם איז נאך ניט באשטעטיגט פון דער "ראדע".

ראפעס שטיצט אונטער דעם פארשלאג אריינצונעמען דעם נאצ.־ראט אין דעם פולן באשטאנד אין פאר־פארל. און אויב עס וועלן זיין קליינע שטערונגען מצד דער מאכט, וועלן מיר בעטן דעם אידישן מיניסטר ער זאל זיי באזייטיגן.

ליטוואקאוו אין נאמען פון זיין פראקציע בעט איין הפסקה. די לעצטע ווערט אנגענומען.

נאך דער הפסקה נעמט רעוואוצקי אראפ זיין פארשלאג אז די פארטרעטונג פון דער "צענטראלער ראדע" זאל אריינגעהן אין פאר־פארל.

דער פארזיצער שטעלט צו אפשטימונג דעם פארשלאג: דער אידישער נאציאנאל־ראט אין זיין פולן באשטאנד זאל אריינגעהן אין פארפארלאמענט. דער פארשלאג ווערט אנגענומען איינשטימיג.

הינדעס שטיצט אונטער זיין פארשלאג און פאדערט ער זאל געשטעלט ווערן צו אפשטימונג.

נאוואקאווסקי זאגט זיך ארויס געגן דעם שטעלן דעם פארשלאג צו אפשטימען. ס׳ווערט באשלאסן אים צו אפשטימען ניט צושטעלען.

ראפעס ערקלערט, אזוי ווי ס׳איז שוין שפעט און מע דארף נאך באטראכטן די פראגע וועגן דער קאמפעטענץ און פון פארטיילען די פארטרעטונג צווישן די קהילות, טראגט ער אריין א פארשלאג צו שליסן די זיצונג און איבערגעבן די פראגן אין א קאמיסיע אין באשטאנד פון די פארשטעהער פון פרעזידיום. דער פארשלאג ווערט אנגענומען.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Present at the meeting of the National Council on 19 March 1918.
Bund: Dushkan, Kheyfets,[98] S. Fuks,[99] Rafes, Strashun, Dobin, Ginzburg, G. Lurie,[100] Frenkel,[101] Bornstein.[102]
Folkspartey: Sh. Zaslavsky, P. Dubinsky, M. Yudin, Stoliar, Galastupel, Latzky.[103]
FYSAP: Botkis, Bregman, Tomashov, Katz, M. Litvakov, Novakovsky,[104] Rabitshev, Rashkes, Schatz.
Po'ale Ẓiyon: Revutsky, Garber, Goldelman, Korngold, Ganopolsky,[105] Baru,[106] Adamski, Breiter,[107] Gerchikov.[108]

---

98 Avrom Kheyfets (1885–?) was a member of the *Bund* in Odessa. From 1917 onward, he served on the party's central committee. In 1918, he was among the organizers of the left faction within the party. In 1919, he became a member of the Communist Party.

99 Sara Fuks (?–1919) was a *Bund* political activist. She participated in the *Bund* conference in Ukraine in August 1917, where she was elected to the party's regional council.

100 Probably Hirsh Gregory Lurie (Albert) (1878–1936?). He was a *Bund* political activist and edited its Russian weekly *Nash Golos* (Our Voice). In 1917, he became a member of the *Bund* central committee.

101 Y. Frenkel was a *Bund* politician. In 1919, he joined the *Komfarband* and the Jewish Section (*Yevsektsiya*) of the Ukrainian Communist Party.

102 Shmuel Bornstein was a member of the *Bund* central committee in Kiev. He joined the *Komfarband* in 1919.

103 Ya'akov Ze'ev (Volf) Latzky-Bertholdi (1881–1940) was a journalist and politician. He was instrumental in the founding of the *Vozrozhdeniye* movement and the territorialist *Tsionistish-sotsyalistishe arbeter partey*. From 1917 to 1920, Latzky-Bertholdi lived in Ukraine, where he was a leader of the *Folkspartey* and briefly served as Minister of Jewish Affairs in the Ukrainian government in April 1918.

104 Yehuda Novakovsky (1879–1933) was an economist and political activist. After being active in the *Vozrozhdeniye* movement, he became a leading member and theoretician of the *Tsionistish-sotsyalistishe arbeter partey*. When his party merged into the *Fareynikte* in 1917, he followed suit. In 1919, he led the left wing of the party into the *Komfarband* together with Mikhl Levitan.

105 Ya'akov Ganopolsky was a member of the *Po'ale Ẓiyon* central committee in Ukraine.

106 Noah Barou (1889–1955) was an economist, trade unionist, and political activist. In his youth, he joined *Po'ale Ẓiyon*, becoming its secretary-general in 1914. From 1915 to 1917, he served as secretary-general of YEKOPO. He left Russia in 1922 and became one of the founders of the World Jewish Congress.

107 Zelig Breiter (1897–1930) was a member of the *Po'ale Ẓiyon* central committee and one of the editors of the party's journal *Der Sotsyaldemokrat* (The Social Democrat).

108 Shmuel Gerchikov was a *Po'ale Ẓiyon* activist in Kiev. He served in the Ministry of Jewish Affairs as deputy to the director of the communities' section, Abraham

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

(For the Zionists:) Hindes.

|1| Protocol No. 9

From the tenth meeting[109] of the Provisional Jewish National Council, 19 March 1918.
Present: 1) Comrades Khurgin and Gergel[110] from the People's Ministry and 2) members of the National Council. Chair: M. Rafes.

Rafes opens the meeting with a brief report on the period during which the [Jewish] National Council did not convene due to the Bolshevik uprising. He explains that the National Council had a difficult job during the uprising. At that time, the National Council had to become the institution that would realize Jewish autonomy. Therefore, the presidium had already decided at that stage to increase the number of members of the National Council to fifty. However, on the eve of the opening of the National Council session, the political situation changed: Kiev was declared to be in a state of siege, and the meeting did not take place. Thus, for technical reasons, it will take several months until the Jewish Constituent Assembly of Ukraine can take place, and the National Council is facing some very important questions. Therefore, the National Council must be reorganized as a pre-parliament. The speaker in the name of the presidium proposes that the number of members of the pre-parliament be between 100 and 125. The representative of the committee to review the draft law will suggest how the representation will be determined.

Hindes states that he has been sent by the Zionist party for information purposes.

Revutsky. When Revutsky was appointed Minister of Jewish Affairs in January 1919, Gerchikov replaced him as director of the communities' section.

109 The ninth meeting of the Jewish National Council had been scheduled to take place during the Bolshevik occupation of Kiev. That meeting did not take place and therefore the protocol number does not correspond to the meeting number.

110 Nahum Gergel (1887–1931) was a member of the *Fareynikte* central committee. During the First World War, he had been an active member of both *Obshchestvo remeslennogo truda* (Association for the Promotion of Skilled Trades; ORT) and YEKOPO, becoming chair of YEKOPO in September 1915. In early 1918, Gergel was appointed director of the Department of General Affairs at the Ministry of Jewish Affairs. After Skoropadsky's coup in April 1918, Gergel effectively headed the Ukrainian Ministry of Jewish Affairs. Between 1918 and 1921, he was engaged in organizations to assist victims of anti-Jewish violence. He also published writings documenting the pogroms of this period.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Speaking for the presidium, the chair proposes the following agenda: to coordinate the Jewish provisional national assembly.

Novakovsky (FYSAP) proposes to add to the agenda the question of whether to create a Department of Statistics and Economics within the Ministry [of] Jewish [Affairs].[111]

Khurgin explains that the Ministry is working on a project to establish a Department of Statistics and Economics and that it is therefore unnecessary to add the issue to the agenda.

Rafes states that the second point proposed by Novakovsky will be brought before the next meeting and suggests to Comrade Novakovsky that [the proposal] be withdrawn from the agenda.

Novakovsky agrees and asks that it be recorded in the protocol that the point will appear |2| on the agenda of the next meeting.

Comrade Gergel, speaking for the committee, proposes that the Jewish provisional national assembly be comprised of 125 members, fifty of whom will be the members currently serving on the National Council and seventy-five of whom will be elected by the communities. The distribution among the Kehillot is attached to the protocol.[112]

The speaker explains that the committee followed the principle that each Kehillah with more than thirty-five council members should send representatives to the pre-parliament. An exception is agreed for the Taurida Governorate, which does not contain a single city with thirty-five council members.

Comrade Rafes proposes that the assembly should decide how the debates should be moderated.

Comrade Litvakov submits a proposal that the general debates should begin and that one speaker will come forward for each faction. The proposal is adopted.

Hindes declares that when the founding of the free Ukrainian Republic began, the Jews also wanted to establish such institutions as all other peoples had. However, the Jewish Socialist parties, which established the National Council, did not anticipate the distribution of [voting] power among the Jewish people and therefore the National Council does not have any authority. Now, the National Council has been reorganized as a pre-parliament and the Socialist parties still do not consider the distribution of [voting] power among the Jewish people. To reflect power relations in the pre-parliament and to find support in the Jewish population, it is necessary for it to assemble the community council members according to the proportions in the population. If the

111 The literal meaning is Jewish People's Ministry.

112 Printed in Goldelman, Jewish National Autonomy in Ukraine, 74, 78.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

National Council should continue with its old tactics and the pre-parliament does not reflect proportional representation, they [the Zionists] will not enter the pre-parliament and will speak out against the law when it is reviewed in the Rada.

Revutsky explains that the Zionist representative is saying that the National Council is not set up according to the proportional election result. As can be seen from the last elections, the Zionists have lost votes and the Socialist parties have gained votes, so they should not tamper with the election results. It would be absurd to assign the Zionists a majority in the pre-parliament. The pre-parliament, currently in the making, gives all parties the opportunity to work and build so that Jewish national autonomy shall be manifest. The Zionists' intended boycott tactics |3| can only bring about bad results. He concludes that the procedure proposed by the committee is the most appropriate.

Litvakov: Future historians will surely not attribute any merit to the Zionist party for its hate campaign against autonomy. They claim to speak for the masses, so who is responsible for the masses' indifference toward autonomy, if not them? The Zionist representative talks about the distribution of power among Jews, which is proven by the elections. When the National Council was founded, the elections for the municipal self-administrations were still being held, in which the Zionists won one council member and the Jewish Socialist parties ten.[113] The Zionists also keep campaigning for the elections under a national flag. Now the National Council is being restructured, Jewish political and social institutions such as the Kehillot are expanding – and they have sufficient representation. We want the organizations that created Jewish autonomy and fought for it to further be able to fortify autonomy and not leave it to chance.

Rafes states that he originally intended to present the votes point by point in the name of the Bund, but the direction that the debates have taken has already brought clarity, so he will use his own words, not to rebuke the Zionists, but to point out that those who do not labor to create national autonomy will have to explain themselves, not those who helped to bring it about. It is also true that we have negotiated with the Zionists that the Socialist parties will have 45%, the Zionists 45%, and the Folkspartey 10%. This was

113 It is not clear where the data came from. The results of the municipal elections in Kiev, held on 23 July 1917, indicate that the Zionist-led "Jewish democratic block" won five seats, while the Jewish Socialist block won three seats. Jana Kupchik, Vibori glasnikh do Kiivs'koi mis'koi dumi 23 lipnya 1917 r.: Pidgotovka, provedennya, rezul'tati [Elections to the Kiev City Council on 23 July 1917. Preparations, Implementation, Results], in: Istoriya [History] 1 (2016), 38–42, 41.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

deliberate. If we can help it, we will not grant a majority to the Zionists. It does not concern us that they will not enter the pre-parliament. Neither does their statement that the Kehillot will not send their representatives – we will submit an amendment to the law that the minority of the community council will send its own representatives.

Latzky: The Zionist representative warned us that if their will is not fulfilled, they will boycott the pre-parliament. Their obstruction already caused the All-Russian Jewish congress not to meet.[114] But they did not succeed with this here in Ukraine and nor will they in the future. After all their disruptions, national autonomy has been realized.

Hindes declares that since the debates are now over and all the addresses |4| were directed against him, he asks for permission to respond.

Litvakov proposes to grant the speaker ten minutes. This suggestion is accepted.

Hindes states that the accusation against them that they only want a certain proportional [representation] is incorrect. They have proposed several combinations based on proportion. The speaker also states that Zilberfarb announced in the Rada that power will be turned over to the Zionists if they win a majority in the elections.

The chair organizes a vote on whether the National Council sees fit to establish such a provisional institution in which the Jewish Constituent Assembly will be embodied; this point is approved unanimously.

Baru declares that the number of members of the pre-parliament in the governorates is not correctly apportioned. To reach a fairer representation, he suggests that the pre-parliament should consist of 150 members.

Novakovsky states that it is a mistake to think that increasing the number will lead to a better distribution. He therefore suggests adopting the committee's proposal for 125 members.

The chair calls for a vote on Mr. Baru's proposal. There are seven votes in favor of the proposal. The committee's proposal is adopted by twenty-two votes. It is also adopted, by twenty-seven votes, that the representation in the pre-parliament must come from public institutions. Party representation is rejected.

Hindes suggests that the Jewish deputies to the future Ukrainian constituent assembly become members of the pre-parliament.

Revutsky suggests that representatives from the Central Rada be included in the pre-parliament.

114 The All-Russian Jewish congress had already turned into a battleground between conflicting ideological visions during its planning phase. See Document 1.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Rafes suggests letting one attendee speak in favor of each proposal and one against. Each speaker should be limited to three minutes. The proposal is adopted.

Dubinsky opposes the inclusion of the Jewish deputies to the Ukrainian constituent assembly in the pre-parliament.

Hindes declares that the Jewish deputies to the Ukrainian constituent assembly should be included in the pre-parliament, because they are the representatives of the Jews in Ukraine.

Revutsky seconds his suggestion to include the representatives from the Central Rada in the pre-parliament |5| because they are, in fact, the representatives of the Jews in the current legislative institution.

Latzky speaks out against the predominance of representatives from the Central Rada because it is not apportioned according to the distribution of [voting] power among Jews.

Hindes speaks out against the inclusion of the National Council, since the National Council that was confirmed by the Rada includes only four representatives of each party and the Rada has not yet confirmed the National Council in its enlarged form.

Rafes seconds the suggestion to include the National Council in the pre-parliament. If the [local authorities] cause obstacles, we will ask the Minister [of] Jewish [Affairs] to remove them.

Litvakov asks for a break on behalf of his faction. This is adopted.

After the break, Revutsky withdraws his proposal that the representatives of the Central Rada be included in the pre-parliament.

The chair calls for a vote: Should the Jewish National Council, in its current state, enter the pre-parliament? The proposal is unanimously adopted.

Hindes seconds his proposal and demands that it be put to a vote.

Novakovsky opposes voting on this proposal. It is decided not to vote on it.

Rafes suggests that because it is late and the issues of jurisdiction and apportioning representation among the communities still need examination, the meeting should be adjourned and the issues entrusted to a committee that is part of the presidium. The motion is adopted.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 10

The First Meeting of the Newly Restructured Jewish National Council in Kiev
Kiev, 19 May 1918
Handwritten minutes, 6 pages; writing partly effaced, handwritten corrections and underlinings, archival stamp and archival pagination at the top of pages 1 to 4 and at the bottom of pages 4 and 6, handwritten pagination with Roman numerals on pages 1 and 2 ("I" and "II") and pages 5 and 6 ("II" and "III")
Language: Yiddish
YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, 93–97
[The minutes show the changes within the structure of the Jewish National Council in preparation for the pre-parliament. In order to enhance its legitimacy among the Jewish population, the Council was expanded to comprise fifty members. The majority of these seats were allocated to Zionists and Aḥdut Yisra'el with the objective of integrating them into the Jewish National Council. The Zionists utilized the occasion to deliver a programmatic speech, in which they explained their previous refusal to participate in the Council and stated that they were now collaborating with it. They also announced the central tasks of their work, which consisted of pursuing the convocation of a congress of Jewish community councils, which was to form the basis for the pre-parliament.]

[115]N19 (N1)

די ערשטע זיצונג פֿונ׳ם ניי־רעקאָנסטרואירטן צייטווייליגן
אידישן נאציאנאַל־ראַט פֿון 19־טן מאי 1918 יאר,
אין זאַל "אָדעאָן" אונטער דעם פֿאָרזיץ פון ח׳ ראַפֿעס.

די זיצונג עפענט דער ח׳ ראפעס. ס׳ווערט געֿמעלדעט דער פאלגענדיגער טאג־סדר:
1) וואַלן פון פּרעזידיום.
2) שנוים אין סטאטוס וועגן פארפּארלאמענט (ס׳ווערן באהאנדעלט נאר די שנוים, וועלכע וועלן פֿאַר דער זיצונג שריפֿטליך צוגעשטעלט ווערן דעם פרעזידיום).
   א) טערמין פון די וואלן, ב) וואַלן פון דער הויפּט־קאמיסיע.
3) וואלן פון דער אדמיניסטראטיווער קאמיסיע.
4) די אויסבילדונג פון די קאמיסיעס ביים נאצ.־ראט.

עפענענדיג די זיצונג, מעלדעט דער פארזיצער וועגן די באשלוסן, וואס זיינען אנגענומען געווארן אויף דער לעצטער זיצונג פון צייטווייליגן אידישן נאצ.־ראט מכח דער רעקאנסטרואירונג פון

115 The nineteenth meeting of the Jewish National Council was also the first meeting of the newly restructured Jewish National Council.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

נאצ.־ראט. לויט די דאזיגע באשלוסן ווערט די רעקאנסטרואירונג געמאכט אויף פאלגענדיגע יסודות:

1) דער ניי־רעקאנסטרואירטער צייטווייליגער אידישער נאצ.־ראט באשטעהט פון 60 מיטגלידער וועלכע ווערן פונאנדערגעטיילט צווישן די פארטייען: "ציוניסטן": 24, "אחדות ישראל": 6, "בונד": 10, "פֿ.א.ס.א.פ.": 8, "פועלי ציון": 7, "פאלקס־פארטיי": 5.

2) שנוים אין סטאטוס וועגן דער צייטווייליגער אידישער נאציאנאלער פארזאמלונג, אינם סטאטוס וועגן דער אידישער נאציאנאלער גרינדונגס־פארזאמלונג, אינם באשטאנד פונ׳ם צייטווייל. אידישן נאצ.־ראט; ווי אויך אין דער פראגע וועגן פרינציפּ פון פֿאראנטווארטליכקייט פונם מיניסטר פאר אידישע ענינים, קאנען אנגענומען ווערן פונם ניי־רעקאנסטרואירטן נאצ.־ראט מיט א מערהייט ניט ווייניגער פון 2/3 פון אלע זיינע מיטגלידער.

דער פֿארזיצער לייענט איבער דעם צעטל פון מיטגלידער פון צייטווייליגן אידישן נאצ.־ראט אין ניים באשטאנד:

פּועלי ציון: י. זרבבל, א. רעוואוצקי, נ. בארו, ש. גאלדעלמאן, ז. ברייטער, נ. גארבאר, יעקב גאנאפּאלסקי. קאַנדידאַטן: ש. פּאָלאָטניק, ש. גערטשיקאָוו [!], ב. אדאמסקי, י. מנדעליעוו, א. מאשין, י. גאנאפּאלסקי, ש. גורעוויטש.

ציוניסטן: גראַסמאַן, בראסלאווסקי, ברוק, האמעלסקי, זלאטאפאלסקי, טיאמקין, קוצנוק, לייזעראָוויטש, לוריע, הינדעס, מעלאפּ, דאַבקין, סירקין, סלאָנים, צוקערמאן, שעכטמאן, אשכנזי, בלעכמאן, בעלאצערקאווסקי, גאָרפֿינקל, פּאסטמאן, העלפּמאן, קאזלאוו, קאפּלאן. קאַנדידאַטן: קליינער, מעלאפּ, כֿאדאס, זשאלקאווער, גלאנץ, גום, זרוליטש, גאלדמאַן, לאנדע, פּיזעלמאן, דייטשערמאן, לאבונסקי.

בונד: ראפּעס, זאלאטאריאוו, לוריע, טשעמערינסקי, גינזבורג, חפץ, שטראשון, ליפּעץ, פֿוקס [|2|] א פארטרעטער פון יעקאט. ארג.[116] פון בונד, פראקציע פון קהלה־ראט. קאַנדידאַטן: נירענבורג, דאבין, דושקאן, פּערלמאן, כהן, סלוצקי, טיאמקין, לוריע, קאנטאר.

אחדות ישראל: אראנסאן, אלעשקאווסקי, טולטשינסקי, הארינשטיין, לעשטשינסקי, סורקין. קאַנדידאַט: שיינער.

פֿאלקס־פֿארטיי: זאלאטארעווסקי, יודין, לאצקי, פּ. קראסני, ראטנער, קאַנדידאַטן: גאלדענווייזער, זאסלאווסקי, סטאליאר, צייטלין.

פֿ.א.ס.א.פֿ.: בראָגמאן, זילבערפארב, כורגין, ליטוואקאוו, לעוויטאן, נאוואקאווסקי, ראביטשעוו, שאץ. קאַנדידאַטן: בראן, כֿערסאנסקי, לעשצינסקי, מאנדעלבערג, טאמאשאוו.

אויך לעגט פאר ח׳ ראפּעס צו קלייבן א פארזיצער פון דער פארזאמלונג. ס׳ווערט אָנגענומען, אז דער פרעזידיום פֿירט די זיצונג ביז וואנען ס׳וועט אויסגעוועלט ווערן א נייער פּרעזידיום. מ׳טרעט צו צו די וואלן פֿון א פּרעזידיום.

דער פארשלאג פון די ציוניסטן{ישער} פראקציע, אז דער פרעזידיום זאל באשטעהן פון 6 פּערזאָן ווערט אנגענומען מיט 33 שטימען פֿאַר, געגן 5, אפּגעהאלטן: 20.

ס׳ווערט געשטעלט צום אָפּשטימען, צי באקומט יעדער פֿראקציע א פֿארטרעטער אינם פּרעזידיום פון נאצ.־ראט.

פאלקס־פארטיי באקומט א פארטרעטער אין פּרעזידיום מיט 57 שטימען פאר; געגן: 0; אפּגעהאלטן: 1.

116 יעקאטערינאסלאווער ארגאניזאציע.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

בונד באקומט א פארטרעטער אין פרעזידיום מיט 50 שטימען פאר; געגן: 0; אפגעהאלטן: 8.

פּ.א.ס.א.פּ באקומט א פארטרעטער אין פרעזידיום מיט 57 שטימען פאר; געגן: 0; אפגעהאלטן: 1.

פועלי ציון באקומט א פארטרעטער אין פרעזידיום מיט 58 שטימען פאר; געגן: 0; אפגעהאלטן: 0.

אחדות־ישראל באקומט א פארטרעטער אין פרעזידיום מיט 37 שטימען פאר; געגן: 4; אפגעהאלטן: 17.

ציוניסטן באקומען 3 פארטרעטער אין פרעזידיום מיט 35 שטימען פאר; געגן: 23; אפגעהאלטן: 0.

ס׳ווערט אנגענומען, אז יעדער מיטגליד פֿון פרעזידיום האט דאס רעכט צו האבן א שטעל־פארטרעטער. דער ניי־אויסגעוועלטער פרעזידיום באשטעהט פון פאלגענדע פערזאנען: ציוניסטן: זלאטאפאלסקי, קאפּלאן, הינדעס. בונד: דושקאן. פּ.א.ס.א.פּ.: זילבערפֿארב. פועלי ציון: גארבער. אחדות ישארל: אראנסאן. פאלקס־פארטיי: לאצקי.

די זיצונג ווערט פארגעזעצט אונטערן פארזיץ פון ה׳ לאצקי.

ח׳ ראפעס מאכט אַן אנפֿראגע וועגן די באציהונגען פון פרעזידיום צו דעם מאָדוס פון ### די קאנסטיטוציאנעלע יסודות פונם נאצ.־ראט.

ה׳ לאצקי לעגט פאר צו מאכן אן הפסקה אויף 10 מינוט. ה׳ הינדעס לעגט פאר איבערצוגעהן צום ווייטערדיגן באטראכטן פון טאג־סדר. ס׳ווערט אנגענומען מיט 30 שטימען צו געבן באלד אן ענטפער אויף ### פראגע. ס׳ווערט געמאכט א הפסקה. נאך דער הפסקה ערקלערטֿ ה׳ לאצקי אין נאמען פון פרעזידיום אז דער פרעזידיום האט באשלאסן איינשטימיג, אז זיי שטעהן אויף די קאנסטיטוציונעלע יסודות פון פריהערדיגן נאצ.־ראט. די ציוניסטן טראגן אריין א פארשלאג, אז די פראגע וועגן אידישן מיניסטר זאל געשטעלט ווערן אלס ערשטער פּונקט אין טאג־סדר. דאס ווערט אנגענומען. אויך ווערט באשלאסן אז די קומענדיגע זיצונג זאל פארקומען דעם 20־טן מאי.

פארן פארזיצער וו. לאצקי
שריפטפירער טווערסקי

[|3|] דעקלאראציע פון דער ציוניסטישער פֿראקציע.

אין א שווערן און פאראנטווארטלעכן מאמענט טריט אריין די פארשטעהערשאפט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין דעם צייטווייליגן אידישן נאצ.־ראט. אין פֿולן באוואוסטזיין אין דער ריכטיגקייט פון איר ביז איצטיגער נאציאנאלער פאזיציע פֿארענדיגט זי מיט אָט דעם אקט יענעם לאנגן און שווערן קאמף, וואס איז געפירט געווארן דורך דער ציוניסטישער ~~פּראקציע~~ ארגאניזאציע פאר אַן אמתער, אונגעפעלשטער פארטרעטונג פון די אינטערעסן און מיינונגען פונם אוקראינישן אידנטום.

נאך אין הארבסט פון פאריגן יאר האבן מיר באגריסט די אידעע פון שאפן א נאצ.־ראט, זעהענדיג אין אים א צייטווייליגן אָרגאן וואס זאל שטעהן בראש פונם אוקראינישן אידנטום און די ארגאנען פון זיין נאציאנאלער אווטאנאמיע.

די אידישע סאציאליסטישע "רעגירונגס"־פארטייען, וואס זיינען דעמאלס געווען שטארק דורך זייערע פארבינדונגען מיט די אנפירענדע אוקראינישע קרייזן, האבן אבער חרוב געמאכט דעם געזונטן און פֿרוכטבארן קערן פון אט דער אידעע. דער נאצ.־ראט איז דורך זיי געבויט געווארן אויף יסודות, וואס האבן אים פארוואנדעלט אין א פֿאלסיפֿיקאציע פון אן אמתער נאציאנאלער

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פארטרעטונג, אפילו א צייטווייליגע, ווייל זיי האבן איגנארירט די עלעמענטארע דעמאקראטישע פּרינציפּן און די ריכטיקע כּחות פארהעלטענישן אינם פאלק. צום באטייליגן זיך אין יענעם נאצ.־ראט זיינען גערופן געווארן נאר 5 אידישע {פּאליטישע} פּארטייען: בונד, פּ. צ.,[117] פאראייניגטע, פאלקס ###[118] און ציוניסטן. די איבעריגע עלעמנטן זיינען באזייטיגט געווארן פון דער ארבעט. און די אויסגערעכענטע פּארטייען האבן באקומען אין נאצ.־ראט א גלייכע פארשטעהרשאפט אומ#אבהענגיג פון דער צאל אָנהענגער און זייער ספּעציפ̄ישן געוויכט אין דער אידישער געזעלשאפטליכקייט.

דורכדעם איז קינסטליך געשאפן געווארן אין נאצ.־ראט א קוואליפיצירטע סאציאליסטישע מערהייט, וואס האט לויט איר אייגענעם ווילן באשלאסן די גרונד־פראגן פון דעם אידישן נאציאנאל־פּאליטישן לעבן. זיינענדיג, ווי דאס האבן באוויזן די וואלן צו דער אלרוסלענדישער און אוקראינישער גר.[119] פארזאמלונג, צום אלרוסלענדישן אידישן צוזאמענפאר און אין די קהלות. א מינדערהייט אינם אוקראינישן אידנטום, האט אט די סאציאליסטישע מערהייט זיך ניט גערעכנט מיטן רצון פון דער אידישער נאציע און געפירט א בולט אויסגעשפראכענע ענג־פּארטייאישע פּאליטיק, וועלכע האט זיך ניט געשטיצט אויף די ברייטע פאלקס־מאסן און ניט אויסגעדריקט פא### זייערע מיינונגען און אינטערעסען.

[|4|] די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט זיך אפגעזאגט מיט צו מאכן אזא מין פּאליטיק. זי האט זיך אפגעזאגט ארייצוגעהן אין אזא מין נאצ.־ראט. זי האט געפאדערט תיכף צונויפצורופן די אידישע גרינדונגס־פארזאמלונג, אלס א פולבארעכטיגן [!] ווילנס־אויסדריקער פונם אוקראינישן אידנטום. ווען די פּאליטישע געשעהנישן האבן אבער געמאכט אונמעגליך תיכף צו פארווירקליכן אט דער לאזונג, האט זי ארויסגעשטעלט א פאדערונג צונויפרופן א צוזאמענפאר פון די נייע אידישע דעמאקראטישע קהלות, וואס זאל ערפ̄ילן די אויפגאבן פון א פארפארלאמענט. ביזן צונויפרופן האט זי געפאדערט א רעקאנסטרוקציע פון נאצ.־ראט אויפן יסוד פון פראפארציאנעלער פארשטעהרשאפט פון די פּארטייען וואס געהן אין אים אריין און צוציהען די פארשטעהרשאפט פון יענע עלעמענטן, וועלכע זיינען ביז איצט ניט געווען אין אים פארגעשטעלט.

האלטענדיג זיך פעסט ביי דער באקומענע מאכט, האט די סאציאליסטישע מערהייט פון נאציאנאל־ראט זיך קאטעגאריש אפגעזאגט צו פארווירקליכן אט די פאדערונגען, מאטעווירנדיג זייער האלטונג מיט די געזעצן פון דער רעוואלוציאנס־צייט, מיט דער נויטיגקייט צו האבן פאר זיך א מערהייט.

די רעזולטאטן פון אזא מין איינזייטיגער פּאליטיק האבן זיך בולט ארויסגעוויזן אינם קריטישן מאמענט פון דער מלוכה־איבערקערעניש ווען די נאציאנאלע אויטאנאמיע אין אלע אירע אינסטיטוטן האט אנגעהויבן דראהען אַ רעאלע סכּנה. אפגעריסן פון די פאלקס־מאסן און געפינענדיג זיך אין א אטמאספער פון פאלקס־אינדיפערענטיזם איז דער נאציאנאל־ראט אין זיין אלטער צוזאמענשטעלונג געווען אנמעכטיג צו קאנצענטרירן ארום זיך אלע לעבעדיגע עלעמענטן פון דער נאציאן, כּדי צו קעמפען פאר די נאציאנאלע דערגרייכונגען פון דער רעוואלוציע. זיינע אנפירער זיינען דאן געווען גענויטיגט צו ווענדען זיך צו יענע קרייזן, וועלכע דריקן אויס דעם רצון פון דער מערהייט פון דער אידישער נאציאן און וועלכע דער נישט־דעמאקראטישער מאדוס פון פארטרעטונג האט ביז איצט גענויטיגט זיך צו האלטן ווייט פונ׳ם נאציאנאל־ראט. זיי זיינען געווען

117 פּועלי ציון.

118 Word effaced. It should read פאלקס־פּארטיי.

119 גרינדונגס.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

געצוואונגען מסכּים צו זײַן, אַז תּיכּף ניט שפּעטער ווי אין אַ חודש אַרום, זאָל צונויפֿגערופֿן ווערן דער קהלות צוזאַמענפֿאָר און דער נאַציאָנאַל־ראַט זאָל רעקאָנסטרויִרט ווערן פּראָפּאָרציאָנעל לויט די רעזולטאַטן פֿון די וואַלן אין די קהלה ראַטן.

אנערקענענדיג די גאנצע ערנסקייט [!] און פאראנטווארטליכקייט פונ׳ם איצטיגן מאמענט זעהענדיג, אז די אויטאנאמיע [|5|] געפינט זיך אין סכנה, האט די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין די אינטערעסן פון נאציאנאלע דערגרייכונגען געגאנגען אויף אלע הנחות כּדי צו שאפן אַ מעגליכקייט צום מיטארבייטן פון אלע גרופן און פארטייען אינ׳ם אידענטום. זי האט ניט גערעכנט פאר מעגליך אין דעם מאמענט אפזאגן זיך אריינצוטרעטן אין דעם רעקאנסטרואירטן נאציאנאל־ראט, הגם די איצטיגע פארטײַלונג פון די פלעצער אין דעם נאציאנאל־ראט איז גאנץ ווייט פון דיווירקליכע כּחות פארהעלטנישן.

◊◊◊

ניט פאר פארטייאישע פאליטיק טרעט די ציוניסטישע פראקציע אריין אין נאציאנאל־ראט, אורזאכליכע פּראגראם שטרעבט צו פאראייניגן אלע שעפערישע עלעמענטן פון נאציאנאל־ראט וועלכע זיינען ניט פארבלענדעט דורך פארטייאישע עַקשנות [!].

פאר איר צענטראלער אויפגאבע אין דער נאהענסטער צייט שטעלט די ציוניסטישע פראקציע דאס צונויפרופן אין משך פון אַ חודש, צוזאמען מיט דעם קיעווער קהלה־ראט דעם קהלות־צוזאמענפאר, וועלכער זאל שאפן דעם צייטווייליגן אידישן {פאר}פארלאמענט.

די וואלן דארפן דורכגעפירט ווערן ניט שפעטער ווי אין דריי וואכן ארום מיט דער באדינגונג, אז אויב די אויסערליכע אומשטענדן וועלן מאכן פאר אונמעגליך צונויפרופן דעם צוזאמענפאר אין באשטימטן טערמין, זאל דער נאציאנאל־ראט רעקאנסטרואירט ווערן לויט די רעזולטאטן פון יענע וואלן.

אין דער איצטיגער איבערגאנגס־צייט וועט די פראקציע שטרעבן צו פארהיטן און פארפעסטיגן אלע אינסטיטוטן פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע בראש פון וועלכע ס׳דארף זיין אַ סטאטס־סעקרעטאר פאר די ענינים פון דער אידישער נאציאן ביי דעם מיניסטארן קאבינעט, וואס איז פאראנטווארטליך פארן נאציאנאל־ראט, נעמט אבער אויף זיך קיין פאראנטווארטליכקייט פאר דער אלגעמיינער פאליטיק פון דער רעגירונג.

די וואלן אין אלע קהלות דארפן אומבאדינגט פארענדיגט ווערן אין דער נאהענסטער צייט און עס מוז אויסגעבראכט ווערן געזעץ־פראיעקטן פון צוואנגס־שטייער.

[|6|] אט די אלע טעכנישע אויפגאבן, וואס דארפן פארפעסטיגן אונזער אויטאנאמיע, טארן אבער ניט אפרוקן אין אַ זייט די אידעע פון צונויפרופן אַ אידישע גרינדונגס־פארזאמלונג אין אוקראינע אלס דעם איינציגן פולבארעכטיגטן ווילנס־אויסדריקער פון דער אידישער באפעלקערונג. דער קאמפף פאר א אידישער גרינדונג פארזאמלונג און פאר שאפן די באדינגונגען צו איר צונויפרופן שטעלט די פראקציע פאר איר גרונט אויפגאבע.

מיט אט דער באוואוסטזיניג באגרענצטער פראגראם טרעט אריין די ציוניסטישע פראקציע אין נאציאנאל־ראט וועלכע פארמאגט ניט קיין פעסט זיכערע מיינונג. זייענדיג די גרעסטע פראקציע אינ׳ם נאציאנאל־ראט רופט זי צו מיטארבייטן אלע איבעריגע גרופן און פארמען כּדי צו פארהיטן אין איצטיגן שווערן מאמענט די דערגרייכונגען פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע און דערפירן דאס אידנטום פון אוקראינע ביז דער נאציאנאלער גרינדונגס־פארזאמלונג.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

N19 (N1)[120]

The first meeting of the newly restructured Provisional Jewish National Council on 19 May 1918 in the "Odeon" hall under chair Comrade Rafes.

Comrade Rafes opens the meeting [and announces] the following agenda:
1) Elections to the presidium.
2) Changes due to the pre-parliament (considering only those changes sent to the presidium before the meeting in writing).
   a) Date of the elections, b) elections of the main committee.
3) Elections of the executive committee.
4) The instruction of the committees in the National Council.

Opening the session, the chair announces the decisions adopted during the last meeting of the Provisional Jewish National Council concerning the restructuring of the National Council.[121] According to these decisions, reconstruction will be on the following basis:
1) The restructured Provisional Jewish National Council will consist of sixty members according to the parties: Zionists: 24; Aḥdut Yisra'el: 6; Bund: 10; FYSAP: 8; Po'ale Ẓiyon: 7; Folkspartey: 5.
2) Changes to the Jewish Provisional National Assembly, due to the Jewish Constituent Assembly, in the composition of the Provisional Jewish National Council, and concerning the reporting duty of the Minister of Jewish Affairs may be adopted by the newly restructured National Council with a majority of no less than two-thirds of its total members.

---

120 The nineteenth meeting of the Jewish National Council was also the first meeting of the newly restructured Jewish National Council.

121 Facing the impossibility of holding elections to the Jewish constituent assembly under conditions of war and turmoil, the Jewish National Council had decided to increase the number of its members to fifty while keeping the parity among the five parties already represented in the Council. The Zionists did not accept this solution (see Document 9). Simultaneously, the status of the Jewish National Council changed from that of an advisory board to the Minister of Jewish Affairs to an institution to which the Minister of Jewish Affairs was accountable. In view of the coup d'état headed by Skoropadsky on 29 April 1918, the Jewish National Council changed its composition once again and included representatives of *Aḥdut Yisra'el* in order to fully represent the major Jewish political parties. See Minutes of the 18th Meeting of the Jewish National Council, Kiev 13 May 1918, YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, not in this collection.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The chair reads the list of members of the Provisional Jewish National Council in its new composition:

Po'ale Ẓiyon: Y. Zrubavel,[122] A. Revutsky, N. Baru, Sh. Goldelman, Z. Breiter, N. Garber, Ya'akov Ganopolsky. Candidates: Sh. Palatnik,[123] Sh. Gerchikov, B. Adamski, Y. Mendeliev,[124] A. Mashin, Y. Ganopolsky,[125] S. Gurevitch.[126]

Zionists: Grossman,[127] Braslavsky,[128] Bruk,[129] Gomelski,[130] Zlatopolsky,[131]

---

122 Ya'akov Zrubavel (originally: Ya'akov Vitkin; 1886–1967) was among the founders of *Po'ale Ẓiyon* in Russia and a leading member of the party. In 1909, he moved to Cracow. He emigrated to Palestine in 1910 and left for the United States in 1915. Following the February Revolution, he returned to Russia with Borochov. After Borochov's death, Zrubavel moved to Kiev and became a member of the Jewish National Council. In 1918, he emigrated to Poland.

123 Probably Shmuel (?) Palatnik, a central activist in the Moscow branch of *Po'ale Ẓiyon*.

124 Ya'akov Moyshe Mendeliev was one of the editors of *Po'ale Ẓiyon*'s journal *Listok* (Gazette) in Russia. He also served as a representative of the party at the Jewish national assembly in Petrograd.

125 Probably Yisrael Ganopolsky, Ya'akov's brother. Both were active members of *Po'ale Ẓiyon*.

126 Sara Gurevitch, who was one of the organizers of the left faction in her party.

127 Meir Grossman (1888–1964) was a journalist and Zionist activist. Born in Russia, he moved to Berlin in 1913. During the First World War, he worked as a journalist in Russian and Yiddish in Copenhagen and London. As one of the earliest supporters of Ze'ev Jabotinsky, he campaigned for the idea of a Jewish legion, a Jewish World Congress, and equal rights for Jews. After the February Revolution, he returned to Russia. On the occasion of the October Revolution, he moved to Kiev, where he edited Yiddish Zionist publications and became a member of the executive committee of the Ukrainian Zionists, as well as a member of the Rada. In 1919, he was sent to London and the USA to inform them about the situation in Ukraine, appeal for help, and organize an aid organization for the Jews of Ukraine. Arie Rafaeli (Tsentsiper), Be-ma'avak le-ge'ulah. Sefer ha-ẓiyonut ha-Rusit me-mahpekhah 1917 ad yamenu [In the Struggle for Freedom. On Russian Zionism from the 1917 Revolution until Today], Tel Aviv 1956, 45.

128 Probably Shlomo or David Braslavsky. Ibid., 49.

129 Moshe Bruk (1868–1920) was a communal activist and Zionist politician from Yekaterinoslav. After being influenced by the ideas of Achad Ha'am and by the notion of "Gegenwartsarbeit," he became involved in the Zionist movement around 1900. At the Seventh Zionist Congress in 1905, he was elected into the Greater Actions Committee. Following the February Revolution, he became president of the Jewish community of Yekaterinoslav. In 1919, he took part in a delegation to General Denikin, commander of the "White Army" who conquered southern Ukraine. The delegation demanded the general intervene to stop attacks on the Jewish population.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Tiomkin,[132] Kutznuk,[133] Leizerovitch,[134] Lurie, Hindes, Melop, Dobkin,[135] Syrkin,[136] Slonim,[137] Tsukerman, Schechtman,[138] Ashkenazi,[139] Blekhman,[140] Belotzerkovsky, Gorfinkel, Pastman, Helfman,[141] Kozlov, Kaplan. Candidates:

David Ussishkin, On the History of Our Family: Families Ussishkin, Paley, Schoenberg and Segall, Holon 2012 [Hebr.], 50.

130 Shmuel Gomelski (Sagiv; 1892–1966) was a translator and Zionist politician. In 1917/1918, he served as secretary of the Zionist Office in Petrograd and afterward became a member of the central committee of Ukrainian Zionists.

131 The industrialist and Zionist leader Hillel Zlatopolsky (1868–1932) was a central figure among Kiev Zionists from the beginning of the twentieth century. He contributed to the formation of Zionist societies in Russia and furthered Jewish cultural activities through philanthropy. He was in Moscow between 1915 and 1918, after which he returned to Kiev, where he was elected as a member of the Jewish National Council. In 1920, he was among the founders of Keren Hayesod.

132 Vladimir (Ze'ev) Tiomkin (1861–1927) was an engineer, rabbi, and Zionist leader. He was a member of the *Ḥoveve Ẓiyon* movement in Russia and of the Zionist movement from its very beginning.

133 Efraim Kutznuk (1883–1963) was an industrialist who was active in Zionist circles in Kiev. He promoted the idea of founding a garden city in Palestine.

134 The writer and journalist Izidor Lazar Leizerovitch (1883–1927) became a Zionist as a yeshiva student. Between 1915 and 1918, he was a member of the editorial board of the *Petrograder togblat*, a Yiddish Zionist daily. Rafaeli, Be-ma'avak le-ge'ula, 111.

135 Possibly Yosef Dobkin, a religious Zionist who attended several Zionist congresses. He was the father of Eliyahu Dobkin, a Zionist politician who became one of the signatories of Israel's Declaration of Independence.

136 Moshe Nachum Syrkin (1878–1918) was an engineer and Zionist activist. He was close to Nachum Sokolow during the years he spent studying in Warsaw. In 1917/1918, he was a member of the Ukrainian Central Rada, a member of the Jewish National Council in Kiev, and head of the board of the Jewish community in Kiev.

137 Ya'akov Slonim was a member of the Kiev Community Council.

138 Joseph B. Schechtman (1891–1970) was a Zionist politician, journalist, and author. Already before the war, he had been a follower and associate of Vladimir Ze'ev Jabotinsky. From September 1917 onward, he resided in Kiev, where he was a member of the Rada and the Jewish National Council and worked for the Ministry of Jewish Affairs. In 1920, he emigrated to Berlin, becoming a co-founder of the Revisionist Zionists in 1925.

139 Probably Sh. Ashkenazi. Rafaeli, Be-ma'avak le-ge'ulah, 48.

140 Probably Khaim Blekhman. Ibid.

141 Probably Mordekhai Helfman. Ibid.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Kleiner, Melop,[142] Khadas, Zshalkover, Glants, Gum, Zrulitsh, Goldman,[143] Lande, Fizelman, Daitsherman, Labunski.[144]

Bund: Rafes, Zolotoriov, Lurie, Tshemerinsky,[145] Ginzburg, Kheyfets, Strashun, Lipetz,[146] Fuks, [|2|] a representative of the Yekaterinoslav Bund Organization, community council faction. Candidates: Nirenburg, Dobin, Dushkan, Perlman, Cohen, Slutzky, Tiomkin,[147] Lurie, Kantor.

Aḥdut Yisra'el: Aronson,[148] Aleshkovsky,[149] Tultshinsky, Hornstein,[150] Lestshinsky, Surkin. Candidate: Sheyner.

Folkspartey: Zolotarevsky, Yudin, Latzky, P. Krasny,[151] Ratner. Candidates: Goldenweiser,[152] Zaslavsky, Stoliar, Zeitlin.

---

142 This may be a mistake as Melop is mentioned twice.

143 Probably the author Yisra'el Goldman (1879–1947), who moved to Kiev in 1916 and was active in Zionist circles. Between 1917 and 1919, he worked for the ORT in Kiev.

144 Shalom Labunski (1877–1947) was a leading figure in the Zionist movement in his hometown of Skvyra. During the First World War, he was active in the Jewish Relief Committee. In 1917, he served as a member of the local municipal council.

145 Aleksander Tshemerinsky (1880–?) was one of the central figures in the *Bund* in Russia between 1917 and 1920.

146 The journalist, economist, and politician David Petrovsky Lipetz (1886–1937) was a member of the *Bund* in Ukraine from his youth and belonged to the right wing of the party. After the February Revolution, he was elected mayor of Berdichev and head of the board of the city's Jewish community. He represented the *Bund* in the Central Rada and the Little Rada.

147 Possibly M. Tiomkin or W. Tiomkin, both *Bund* activists.

148 Shlomo HaCohen Aronson (also: Aharonson; 1863–1935) served as chief rabbi of Kiev between 1906 and 1921 and was one of the leading representatives of the Jews in Czarist Russia. From 1917, he headed the *Aḥdut Yisra'el* party, which had been created on his initiative. Following Bolshevik persecution, he fled to Germany in 1921. In 1923, he emigrated to Palestine and served as chief rabbi of Tel Aviv.

149 Ya'akov Aleshkovsky (1872–1946) was a rabbi and an *Aḥdut Yisra'el* political activist. In 1918/1919, he served as a representative of his party in several institutions, among them the Ministry of Jewish Affairs.

150 Probably Mordechai Hornstein (1886–1969?), a banker, real estate manager, philanthropist, and follower of Hasidism. Before the First World War, he co-founded a Russian newspaper that disseminated religious Zionist ideas. During the war, he was active in YEKOPO and moved to Kiev in 1916. In 1917, he became an active member of *Aḥdut Yisra'el*.

151 Pinchas Krasny was a *Folkspartey* politician and served as the last Minister of Jewish Affairs in 1919/1920.

152 Possibly the lawyer Alexis (Alexei Aleksandrovich) Goldenweiser (1890–1979). Goldenweiser was a professor of law and political science at Kiev University from 1917 to 1921 and a member of the Central Rada.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

FYSAP: Bregman, Zilberfarb, Khurgin, Litvakov, Levitan,[153] Novakovsky, Rabitshev, Schatz. Candidates: Bron,[154] Khersonsky, Lestschinsky,[155] Mandelberg, Tomashov.

Comrade Rafes also proposes to select a chair for the meeting. It is agreed that the presidium will chair the meeting until a new presidium is elected. The election of a new presidium is now discussed.

The Zionist faction proposition that the presidium be comprised of six persons is adopted with thirty-three votes in favor, five opposed, twenty abstentions.

There is a vote on whether each faction should have a representative in the presidium of the National Council.

The Folkspartey is granted one representative in the presidium, with fifty-seven votes in favor, none opposed, one abstention.

The Bund is granted one representative in the presidium, with fifty votes in favor, none opposed, eight abstentions.

The FYSAP is granted one representative in the presidium, with fifty-seven votes in favor, none opposed, one abstention.

Po'ale Ẓiyon is granted one representative in the presidium, with fifty-eight votes in favor, none opposed, zero abstentions.

Aḥdut Yisra'el is granted one representative in the presidium, with thirty-seven votes in favor, four opposed, seventeen abstentions.

The Zionists are granted three representatives in the presidium, with thirty-five votes in favor, twenty-three opposed, zero abstentions.

It is agreed that each member of the presidium will be granted one deputy. The newly elected presidium comprises the following members: Zionists: Zlatopolsky, Kaplan, Hindes. Bund: Dushkan. FYSAP: Zilberfarb. Po'ale Ẓiyon: Garber. Aḥdut Yisra'el: Aronson. Folkspartey: Latzky.

The session continues with Mr. Latzky as chair.

---

153 Mikhl (Mikhail) Levitan (1882–1937) was an educator and politician. He was an early member of the Jewish Socialist Workers' Party and one of the most prominent activists for Yiddish schools. In 1917, he became one of the leading members of the *Fareynikte* and the Jewish Democratic Teacher's Union. He worked for the Ministry of Jewish Affairs and edited the party journal *Di naye tsayt* (The New Time). In 1919, he led the left wing of the *Fareynikte* into the *Komfarband* and later became one of the leading functionaries of the *Yevsektsiya*.

154 Probably Shaul Bron, a member of the *Fareynikte*, who was a member of the Zionist Socialist Workers' Party before 1917.

155 Probably Yosef Lestschinsky.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Comrade Rafes inquires about the presidium's approach toward the course of ###[156] the constitutional basis for the National Council.

Mr. Latzky proposes a ten-minute break. Mr. Hindes suggests proceeding and further reviewing the agenda. It is decided with thirty votes in favor to answer ###[157] question soon. A break follows. After the break, Mr. Latzky states in the presidium's name that it has unanimously decided that it should derive from the constitutional basis of the previous National Council. The Zionists suggest that the question of the Minister [of] Jewish [Affairs] be the first issue on the agenda. This is adopted. It is also decided that the next meeting will take place on May 20.

For the chair: V. Latzky
Minute-taker: Tversky

[|3|] Declaration of the Zionist Faction

In a difficult moment of great responsibility, the representation of the Zionist Organization is entering the Provisional Jewish National Council. Fully aware of the validity of its national position hitherto, with this venture it ends the Zionist ~~Faction~~ Organization's long and difficult struggle to come to a true, unfalsified representation of the interests and opinions of Ukrainian Jewry.

In fall last year, we welcomed the idea of establishing a national council, a temporary body at the head of Ukrainian Jewry and its institutions of national autonomy.

The Jewish Socialist "governing" parties, however,[158] which were powerful at that time because of their connections to leading Ukrainian circles, destroyed the healthy and fruitful seed of this idea. They built the National Council on principles that turned it into a falsification of a true national representation, even a provisional one, because they ignored the basic democratic principles and the correct distribution of [voting] power among the people. Only five Jewish {political} parties were called upon to participate in that National Council: Bund, Po'ale Ẓiyon, Fareynikte, Folkspartey, and Zionists. The other parties were eradicated from political participation. The parties listed are equally represented in the National Council, independent of the number of their supporters and their specific significance in Jewish society.

156 Word effaced on archival copy.

157 Word effaced on archival copy. Possibly Rafes's question.

158 The coalition of the Jewish Socialist parties (*Fareynikte*, *Bund*, and *Po'ale Ẓiyon*), which had previously dominated the Jewish National Council.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Thus, a qualified Socialist majority was artificially created in the National Council, which decided the fundamental issues of Jewish national-political life according to its own will. This was the case in the elections to the All-Russian and Ukrainian Constituent Assembly, to the All-Russian Jewish congress, and in the communities. Although a minority in Ukrainian Jewry, this Socialist majority [in the National Council] did not anticipate the will of the Jewish nation and led a clear partisan political course that did not represent the wider popular masses and did not express their opinions and interests.

[|4|] The Zionist Organization renounced being part of such a policy. It refused to enter such a national council. It demanded the immediate convention of a Jewish constituent assembly as an organ that is fully entitled to express the will of Ukrainian Jewry. However, when political events made it impossible to realize this immediately, it demanded the calling up of a congress of the young democratic Kehillot, which would serve as a pre-parliament. Until this congress [could be called], it demanded a reconstitution of the National Council based on proportional party representation, including those party sections not represented until now.

Keeping a firm holding on the power it had secured, the Socialist majority in the National Council categorically refused to implement these demands and justified its position using the directives of the revolutionary period and the necessity to preserve a majority for itself.

The results of such a one-sided policy became obvious in the critical moment of political upheaval when national autonomy and its institutions were facing real danger. Disconnected from the masses and situated in an atmosphere of indifference[159] toward the people, the National Council in its old composition was powerless and incapable of rallying all elements of the nation to fight for the national achievements of the revolution. Its leaders then had to approach those circles that express the will of the majority of the Jewish nation and the non-democratic modus of representation had to keep far away from the National Council up to now. They were compelled to agree that at once, in no later [than] a month, a congress of community councils should be convened and the National Council should be reconstituted on a proportional basis according to the results of the elections.

Recognizing the full seriousness and responsibility of the present moment and considering autonomy [|5|] to be in danger, the Zionist Organization made the greatest compromises in support of national achievements in order to create a possibility for all Jewish groups and parties to collaborate. At this

159 The Yiddish derivative *indiferentizm* refers to a mindset of being careless of the consequences.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

time, it did not consider it possible[160] to decline to join the reconstituted National Council, although the present distribution of seats is quite far from the true balance of [voting] power.

◊◊◊

It is not for the sake of party politics that the Zionist faction is entering the National Council, [as its] original program seeks to unite the innovative elements of the National Council that are not blinded by partisan stubbornness.

As its main focus for the near future, the Zionist faction is setting itself the task of convening, together with the Kiev community council, a congress of the Jewish communities within a month, which will establish the provisional Jewish pre-parliament.

The elections must take place in no later than three weeks, with the condition that in the event that external circumstances should make it impossible to convene the congress on the set date, the National Council will be restructured according to the results of those elections.

During the current transitional period, the faction will aspire to preserve and strengthen all the institutions of national autonomy, at the helm of which must be a state secretary for the affairs of the Jewish nation in the ministerial council who is responsible for the National Council, but does not assume responsibility for the government's general policy.

The elections in all Jewish communities must be concluded very soon and draft laws for mandatory taxes should be submitted.

[|6|] None of these technical tasks, which are necessary to reinforce our autonomy, should, however, push aside the idea of convening a Jewish constituent assembly in Ukraine as the single fully entitled expression of the will of the Jewish population. The faction has chosen the struggle for a Jewish constituent assembly and the creation of the conditions to convene it as its main task.

With this consciously limited program, the Zionist faction is entering the National Council, which is devoid of a firm, definite meaning. As the largest faction within the National Council, it calls upon all other groups and formations to collaborate in order to preserve the achievements of national autonomy at this difficult time and to bring Ukrainian Jews to the Jewish constituent assembly.

160 Possibly "it did not consider it wise."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 11

The Last Meeting of the Jewish National Council (Summary)[161]
Kiev, 18 July 1918[162]
Handwritten minutes, 5 pages; names of speakers set apart by starting on the right margin (reproduced as underlining), archival stamp and archival pagination at the top of each page
Language: Yiddish
YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, 178–182
[These minutes document the discussions in the Jewish National Council in view of the abolition of the law on national personal autonomy after Pavlo Skoropadsky's coup d'état on 29 April 1918. After hearing from private sources about the imminent abolition of the law, a delegation from the Jewish National Council met with Prime Minister Lyzohub, who confirmed the plans before they were officially announced. In the light of this news, members of the departments of the Ministry of Jewish Affairs reported on their work, listing the achievements and consequences of the abolition of the law. From there, the meeting turned into a general discussion about the coup and Jewish autonomy. After being repeatedly interrupted by the Ukrainian and German authorities, the meeting was closed following an intrusion by the Ukrainian and German military.]

די זיצונג פוּן נאצ־ראט ביים מיניסטעריום פאר אידישע ענינים קומט פֿאָר דעם 16־טן יוּלי 1918 יאר אין זאַל "פאלאסט"־האטעל (ביביקאווסקע 7) אונטערן פארזיץ פון ה׳ זרבבל.

טאָג־סדר:

א. די לאגע פון דער נאציאנאלער אווטאָנאמיע.
ב. געזעץ־פּראָעקט וועגן צוואנג־שטייער.
ג. מיטטיילוּנג פֿוּן פרעזידיום.
ד. געזעץ וועגן פֿאָרפּאַרלאמענט.

<u>ד״ר זילבערפֿאַרב</u> גיט איבער דעם באריכט פון דער דעלעגאציע פון נאצ.־ראט, וועלכע איז באשטאנען פון ה״ה ד״ר זילבערפֿארב, ד״ר סלאָנים און וו. לאצקי, ביים פרעמיער מיניסטער

161 For the full minutes, see Document 12.

162 The meeting of 16 July 1918 continued two days later with journalists attending alongside the members of the Jewish National Council. Grossman et al. (eds.), Di idishe avtonomye un der natsyonaler sekretariat in Ukrayne, 10; Ya'akov Zerubavel, In teg fun milkhome un revolutsye. Bleter fun a lebn [In the Days of War and Revolution. Pages from My Life], Tel Aviv 1966, 129. The minutes were obviously compiled after the meeting ended.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פּ. א. ליזאָגוב. די דעלעגאַציע האט אים פארגעשלאָגן צו באשטעטיגן דעם ה׳ לאצקי אלס פֿארוואלטער פון מיניסטעריום פֿאַר אידישע ענינים, אויף וועלכן אַמט דער נאציאנאל־ראט האט אים אויסגעוועהלט. דערביי האבן זיי אים ערקלערט, אַז זיי האבן זיך ניט געקאָנט רעכענען מיט די פּריוואטע ידיעות וועגן דער אָפּשאפֿונג פון דער נאציאנאלער אווטאנאמיע. דער ה׳ ליזאָגוב האט באשטעטיגט די קלאנגען וועגן דער אָפּשאפֿונג און אָנגעוויזן, אז ביי דער אָפּשאפֿונג פון דעם געזעץ האט דער מיניסטאָרן־ראט זיך געהאלטן ביי דעם, אז די נאציאנאלע אווטאנאמיע איז לחלוטין ניט נויטיג, ווען אלע בירגער, אָן אונטערשייד פון נאציע און גלויבן זיינען גלייכבארעכטיגט.

די דעלעגאַציע האט אָנגעוויזן, אַז פון דעם אָפּשאפֿן פון דער נאציאנאלער אווטאנאמיע וועלן ליידן די אינטערעסן פון דער אידישער נאציע און די אידישע קהלות אויף די ערטער בלייבן הייגגען אין דער לופטן, ניט האבענדיג קיין פֿינאנציעלן באָדן.

דער פּרעמיער־מיניסטער האט ערקלערט, אז די רעגירונג האט ניט געוואלט שאָדן ברייגגען די קהלות און לעגט פֿאָר דעם אידישן נאציאנאל־ראט באטראכטן די געשאפענע לאגע און דערלאנגען א באזונדער מעמאָראנדום דעם מיניסטאָרן־ראט.

די דעלעגאַציע האט געענטפֿערט, אז אין קיינע אָפֿיציעלע אונטערהאנדלונגען איז זי ניט באפאלמעכטיגט פון נאצ.־ראט אריינצוטרעטן און זי וועט איבערגעבן דעם געשפּרעך דעם נאצ.־ראט און זיינע באשלוסן וועט זי איבערגעבן אין מיניסטאָרן־ראַט.

ה׳ גערגעל, דירעקטאר פון אלגעמיינער קאנצעלאריע ביים מיניסטעריום פאר אידישע ענינים, גיט אָפּ א באריכט וועגן דער ארבייט פון זיין דעפּארטאמענט פֿאַר דער צייט, וואס ער האָט מיט אים פֿארוואלטעט. דער דעפּארטאמענט האט געהאט דרייערליי אויפֿגאבן: 1. פאליטישע 2. געזעצגעבערישע און 3. אדמיניסטראטיוו־טעכנישע.

די אדמיניסטראטיוו־טעכנישע ארבייט האט ניט געקאנט אויסגעפֿירט ווערן נארמאל, ווייל ס׳איז די לעצטע צייט ניט געווען קיין פארוואלטער פון מיניסטעריום, וועלכער זאל האבן דאס רעכט |2| פונאנדערטיילן די קרעדיטן. דאָך מיט שוועריגקייטן איז די ארבייט דערפֿירט געוואָרן ביזן לעצטן מאמענט.

די געזעצגעבערישע ארבעט איז אויך געבליבן שטעהן. ס׳איז געוואָרן אויסגעארבעט א געזעץ־פּראעקט איבערנעמען די ארבייט פון באזאָרגן היימלאזע אין מיניסטעריום, נאר ער איז ניט געווען צוגעשטעלט דעם מיניסטאָרן־ראט אויף באטראכטן.

די יורידישע קאמיסיע, וואס האט געארבעט ביים מיניסטעריום האט פארענדיקט: 1. א פּראעקט־קאנסטיטוציע פון אידישן נאציאנאלן פארבאנד. 2. טעזיסן פון זיינע ביודזשעט־רעכט. 3. ארטיגע אינסטיטוציעס פון דער אידישער זעלבסט־פארוואלטונג. נאר ער איז אויך געבליבן ליגן אין פארטפעל.

די סטאטיסטיש־עקאנאמישע אפטיילונג האט געהאט די אויפגאבע צוגרייטן מאטעריאלן צום אידישן נאציאנאלן קאדאסטער [!]. געוויסע מאטעריאלן זיינען שוין צוגעגרייט. די פאליטישע אויפגאבע איז באשטייערן, אָפּהיטן און פֿארפעסטיגן די רעכט פון דער אידישער נאציע.

אלס א פארוואלטער פון דעם דעפּארטאמענט מאכט ער זיין פּערזענליכען אויספֿיר, אז אויב די נאציאנאל־פערסאנאלע אווטאנאמיע וועט ווערן אָפּגעשאפֿט וועלן אויך די בירגערליכע רעכט פון דער אידישער נאציע שטעהן אין געפֿאַר.

ה׳ בראָן (וויצע־דירעקטאָר פון בילדונגס־דעפּארטאמענט פון מיניסטעריום פאר אידישע ענינים) גי [!] אָפּ א באריכט פון זיין דעפּארטאמענט.

די אויפגאבע איז געווען אויסארבייטן א סיסטעם פון שול־פארוואלטונג און אריינטראָגן א געוויסן סדר אין דעם פארלאָזטן פעלד פון אידישער שול־בילדונג. זיי איז מיט א סך מאטערניש

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

געלונגען אויפטון געוויסע ארבייטן: די "קאזיאנע שולן" פארוואנדלען אין אידישע העכערע אנפאנגס־שולן, שאפן נייע שולן, שאפן לערער־קורסן פאר לערער, אריינגעמען די אידישע שולן אין שול־נעץ. פֿיל שוועריגקייטן זיינען באגעגענט געוואָרן אויף אלע געביטן. די סומען, וואס זיינען אסיגנירט געוואָרן אויף א אידישן סעמינאר זיינען איבערגעגעבן פאר זייער צוועק דורך דעם בילדונגס־מיניסטעריום.

געשטערט דער ארבייט האבן אפט אויך די ארטיגע מאכט, וועלכע איז ניט באקאנט מיטן חוק פון דער נאציאנאלער אווטאנאמיע. אויב די מיניסטעריומס וועלן ווערן אָפגעשאפט, בלייבט נאר פארן נאציאנאל־ראט די אויפֿגאבע צו קעמפן פאר דעם מלוכה׳דיגן כאראקטער פון דער אידישער שול.

ה׳ רעוואָוצקי (דירעקטאר פון דעפארטאמענט פון נאציאנאלער זעלבסט־פארוואלטונג) גיט איבער וועגן דער טעטיגקייט פון זיין דעפארטאמענט.

די ארבייט איז באשטאנען אין שאפֿן אידישע קהלות, די קערנלאך פון דער אידישער אווטאנאמיע. דאס איז געווען א סך גרינגער ווי ביי אנדערע נאציעס אין אוקראינע, ווייל |3| דער געדאנק וועגן אידישער קהלות איז אין טראדיציע פון אידישן פאלק. אזוינע קהלות עקזיסטירן אין אַן אנדער פאָרם אויך אין פוילן, דייטשלאנד און עסטרייך. ביז איצט זיינען דורך דער אדמיניסטראטיווער קאמיסיעביים מיניסטעריום באשטעטיגט געוואָרן 190 קהלות, ביי וועלכע זיינען אפגעגעבן געוואָרן 250,000 שטימען פון 700,000 פארעגיסטרירטע וועהלער ד. ה. ביי די 70% אידישער באפעלקערונג האבן שוין דעמאקראטישע קהלות אויסגעקליבן. נאר די לאגע פון די קהלות איז א טראגישע, ווייל זיי האבן ניט קיין רעכט ארויפלייגן א צוואנג־שטייער אויף זייערע מיטגלידער. דער "קאראבקע־שטיער [!]" אויף וועלכן די קהלות האבן זיך געהאלטן פריהער, איז ניט באדייטענד און אומגערעכענט [!] בנוגע צו די אידישע {ארימע} מאסן. דער דעפארטאמענט האט מיט שוועריגקייטן געדארפט אויפמאנען קאראבקע־רעשטן, וואס זיינען פארבליבן ביי די גובערניאלע פארוואלטונגען. חוץ די קאראבקע־געלטן זיינען נאך פארשידענע אידישע קאפיטאלן, ווי א מיליאָן קאלאניסטן־געלט, וועלכער דארף לויט די בקשה פון 60,000 אידישע קאלאניסטן אריינגענומען ווערן אין רשות פון אידישן מיניסטעריום.

דער דעפארטאמענט האט גערעכענט, אז די אידישע מעטריקאציע דארף אריבערגעהן צו די קהלות. פונדעסטוועגן, ניט האבענדיג קיין געזעץ וועגן דעם, האט ער דאָך איבערגעלאזט דעם אינסטיטוט פון "קאזיאנע ראבינער", ביז ס׳וועט דער נויטיגער געזעץ ארויסגעגעבן ווערן. ס׳איז דאָ אַן האפנונג אז אויב די נאציאנאלע אווטאנאמיע וועט אפגעשאפט ווערן, וועט זיין מעגליך ארום די קהלות צו קאנצענטרירן די אידישע מאסן אויף צו באפֿעסטיגן די אָרטיגע אידישע אווטאנאמיע. ס׳קאן זיין אז היינטיגער באריכט זאל שוין בלייבן דער לעצטער, דאָך מוזן אלע מודה זיין, אז דאס מיניסטעריום פאר אידישע ענינים האט געטון אלץ, וואס איז מעגליך פאר די באדערפעניש פון די אידישע מאסן.

ה׳ חפֿץ די מיטטיילונג פון פרעזידיום האט דא קיין נייס ניט געזאגט, זיי האבן אזא ענטפער געווארט. זיי איז קלאר, אז צוזאמען מיט דער רעוואלוציענערער מאכט געהט צו גרונט אויך דאס וואס מיר האבן ערוואָרבן. דער "בונד" איז געגאנגען צוזאמען מיט דער אלגעמיינער דעמאקראטיע אין קאמף פאר דער נאציאנאלער אווטאנאמיע און ער ווייס, אז דער קלאַפּ, וואס מיר האבן היינט באקומען, איז א קלאפ פֿאר דער גאנצער דעמאקראטיע. נאר ער גלויבט, אז ניט געבראָכן, נאר אָפגעשאפט. די נאציאנאלע אווטאנאמיע, וועלכע איז שוין געווען א פֿאקט אין לעבן, ניט נאר אין טעאריע, איז אריינגעדרונגען אין די מחות [!] פון דער אלגעמיינער דעמאקראטיע און וועט מוזן מיט דער צייט פארווירקליכט ווערן אין לעבן.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ה׳ ליטוואקאָוו אז עס פֿאַלט די רעוואלוציע בכלל, פאלט די רעוואלוציע ביי יעדן פאלק באזונדער. עס ווערט בטל ניט די אווטאנאמיע בכלל, עס ווערט בטל די דעמאקרטישע אווטאנאמיע. די רעאקציאנערע טיילן וועלן זיך אויף אונזער חשבון פארשטארקן. נאר מיר גלויבן אין פאלק. מיר וועלן זיין די מערהייט, הגם מיר זיינען יעצט די מינדערהייט. דער נאצ.־ראט דארף בלייבן אויף זיין פאָסט אויף איבערגעבן זיין ארבייט דעם קומענדיגן פֿאָרפארלאמענט. דער נאצ.־ראט דארף אויסדריקן זיין |4| שאַרפֿן פראָטעסט געגן דעם געוואלד־טאט, וואס ווערט געברויכט בנוגע צו דער אידישע [!] נאציע.

די ווייטערדיקע זיצונג ווערט געפירט אונטערן פארזיץ פֿון ה׳ ברוק.

ה׳ זרבבל ביי אַן אלגעמיינער רעאקציע קאָן ניט עקזיסטירן קיין נאציאנאלע אווטאנאמיע. זי איז א קינד נאר פון דער דעמאקראטיע. דער קאמף פאר דער אווטאנאמיע איז א קאמף פאר דער הערשאפט פון דער דעמאקראטיע. מיר דארפן אלע אינאיינעם, ווי א {גאנצע} נאציע, פאָדערן אוזערע [!] רעכט. (דאָ קומען אריין פארשטעהער פון דער אוקראינישער מאכט, פארלאנגען צו שליסן די זיצונג. מע שיקט זיי אָפּ דורכשמועסן זיך מיטן "גראַדאָנאטשאלניק"). די נאציאנאלע אווטאנאמיע ווערט בטל, נאר זי האט אונז געלערנט, וואָס הייסט לעבן אווטאָנאָם.

דער נאציאנאל־ראט דארף זיך ווענדן צו אלע קהלות אויפהויבן א גרויסע פּראָטעסט־באוועגונג. ער דארף זיך ווענדן צו דער אלגעמיינער דעמאקראטיע. ער דארף ווארטן ביז ס׳וועט קומען דער פֿאָרפארלאמענט, וואס זאל פאדערן ביי דער רעגירונג, זי זאָל איבערקוקן דעם געזעץ. (ס׳קומען ווידער אריין פארשטעהער פון אוקר.[163] מאכט און געהן אוועק). דאָ דארפֿן מיר האנדלען אלס א גאנץ פאָלק און אינעווייניג קעמפן פֿאַר אונזערע קלאסן־אינטערעסן.

ה׳ מערעמינסקי די מעלדונג פון פרעזידיום האט קיינעם ניט איבערראַשט, ס׳איז פאר אונז קיין נייס ניט באַגלײַך ווי פאר די, וואָס זיצן אויף לינקס. מיר וועלן איצט ניט דיסקוטירן. אלע פארטייען האבן אין משך פון זייער ארבייט געמאכט פיל פעהלערן. אין ווייטערדיגן וועג פאר דער נאציאנאלער אווטאנאמיע איז [!] דאָ פֿיל מעטאדן, נאר מיר ווילן איצט נישט אריינלאזן קיין שתדלנות אויף דער אידישער גאס. מיר וועלן קעמפֿן צוזאמען מיט דער גאנצער דעמאקראטיע, נאר זיך שטיצענדיג אויפן אידישן פאָלק און וואָס דאס פאלק דארף, וועט עס בויען.

הרב זעווין אויסהערנדיק די מעלדונג פון פרעזידיום האבן מיר דערפֿילט דעם קלאפּ, וואס דאָס אידישע פאָלק האט באקומען. "אחדות" האט געקעמפט אין נאצ.־ראט פאר א ברייטער קאמפעטענץ פון פארפארלאמענט, נאר איצט וועלן זיי זיך פאראייניגן צום פראטעסט קעגן אָפּשאפן פון דער נאציאנאלער אווטאנאמיע. מיר האבן באקומען א קלאַפּ, נאר דאס פאלק איז ניט געשטאָרבן. דאס אידישע פאלק האט שוין פיל מפלות באקומען אין זיין היסטארישן וועג. די קהלות זיינען געבליבן און זייער אויפגאבע צו שאפן א שיינעם און א פֿיינעם לעבן. און מיר וועלן זאָגן: די נאציאנאלע אווטאנאמיע איז געשטאָרבן, זאל לעבן די נאציאָנאלע אווטאנאמיע!

ה׳ גראָסמאַן אין דער צייט, ווען ס׳איז פארגעקומען א ערנסטע זיצונג פון נאצ.־ראט און ס׳איז אָנגענומען געוואָרן דער באדזשעט פון פֿאָרפארלאמענט, איז געווען א זיצונג פון מיניסטאָרן־ראט, וואָס האט די נאציאנאלע אווטאנאמיע אפגעשאפן. (ס׳קומען אריין פארשטעהער פון דער דייטשער |5| מאכט און מיליציע און פֿאדערן ביים פרעזידיום ערקלערונגען. נאָך איינצע ערקלערונגען געהען זיי ארויס פון זאל). ס׳איז זעלבסטפארשטענדליך, אז ביי אזא לאגע קען מען קיין לאנג רעדעס ניט

163 אוקראינער.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

האלטן. מיר ווילן אבער קומען צום פארפארלאמענט. די ציוניסטן האלטן, אז דער נאצ.־ראט דארף זיך ניט צוגעהן, ביז ס׳וועט ניט זיין אָנגענומען דער געזעץ וועגן צוואנג־שטייער פאר די קהלות (ער ווערט ווידער איבערגעריסן דורך פארשטעהער פון דער מאכט). ער מוז זאָגן, אז דאס אידישע פאלק טאר קיין מינוט ניט בלייבן אָן קיין צענטראלע אינסטיטוציע.

ה׳ לאַצקי יעדער טאָג און מינוט ברענגט אילוסטראציעס צו דעם, ווי ס׳ווערן צעשטערט אונזערע דעמאקראטישע עראבערונגען. די נאציאנאלע אווטאנאמיע ווערט דערשטיקט אין דער שווערער לופֿט, וואס הערשט ארום. א שווערן מאמענט לעבן מיר איבער. מע וויל דעם מזרח־אידנטום אָנבינדן די פרעמדע פֿאָרמען פון מערב־אייראפע. אין דעם מאמענט מוז פארצייכענט ווערן, אז אין דער אפשאפֿונג פון דער נאצ. אווטאנאמיע האבן אנטייל גענומען אויך אידישע הענט, וואָס שטעהן אונטער גויטניקן [!] (די דעמאקראטישע פֿאָלקס־גרופע). נאָר אָפגעבן אלץ טאר מען ניט. דער נאצ.־ראט דארף אָפטרעטן און זיך פארפעסטיגן אויף די פאזיציעס כּדי צו קעמפֿן פֿון דאָס ניי.

ס׳ווערט פֿאָרגעלעגט צו מאכן אַן הפסקה אויף אויסארבעטן די פראטעסט־רעזאלוציע.

ה׳ עטקין בעט א וואָרט צו אַן אויסער ארדענטליכער מעלדונג וועגן דער ערלויבטער לעקציע פון ה׳ חפץ, וואו מ׳האט פארבאָטן צו רעדן {אין} אידיש (ס׳קומט אָן דייטש־אוקראיניש מיליטער און ערקלערט דעם פרעזידיום אַז די זיצונג איז געשלאָסן). ה׳ עטקין לעגט פאר דעם נאצ.־ראט א רעזאלוציע וועגן פראָטעסטירן געגן דעם פארבאָט צו רעדן אידיש, וואס ווערט באגעגענט מיט רוישענדע אַפּלאָדיסמענטן (א דייטשער מיליטער־מאן פירט עטקינען אראָפּ פון דער בימֹה).

דער פארזיצער ערקלערט, אַז אונטערגעהענדיק זיך דער געוואלט־מאכט, שליסט ער די זיצונג.

ה׳ זרבבל ערקלערט, אז צוליבן צוואנג פון פֿיזישער מאכט, מוז די זיצונג געשלאָסן ווערן. דער נאצ.־ראט בלייבט אָבער עקזיסטירן און דער המשך פון דער דאזיגער זיצונג וועט פארקומען די נאהנטסטע טעג, כּדי אויסצודריקען דעם פראטעסט פון אידישן פאלק געגן דער אפשאפונג פון דער נאצ. פערס. אווטאנאמיע.

פארזיצער (זרבבל)
שריפטפֿירער (טווערסקי)

Translation

The meeting of the National Council at the Ministry of Jewish Affairs takes place on 16 July 1918 in the hall of the Palace Hotel (Bibikovske 7) under the chairmanship of Mr. Zrubavel.

Agenda:
A. The situation of national autonomy
B. Draft law for a mandatory tax
C. Announcement by the presidium
D. Law on the pre-parliament

Dr. Zilberfarb conveys the report from the delegation of the National Council comprised of Messrs. Dr. Zilberfarb, Dr. Slonim, and W. Latzky, who met with

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Prime Minister F. A. Lyzohub.[164] The delegation proposed that Mr. Latzky be confirmed as administrator of the Ministry of Jewish Affairs, a post to which he was elected by the National Council. At the same time, the members of the delegation explained to him [Lyzohub] that they could not reckon with the privately received news about the revocation of national autonomy. Mr. Lyzohub confirmed the rumors regarding the revocation and indicated that when deciding to revoke the law, the Council of Ministers held that national autonomy is totally unnecessary when all citizens possess equal rights, without distinguishing according to nation and religion.[165]

The delegation pointed out that the interests of the Jewish nation will suffer due to the revocation of national autonomy and that the local Kehillot will be left without any financial underpinning.

The Prime Minister stated that the government did not want to harm the communities. He proposed that the Jewish National Council review the situation that has been created and submit a special memorandum to the Council of Ministers.

The delegation answered that the National Council had not authorized it to enter into any official negotiations and that it would convey the conversation to the National Council. It will convey the National Council's decision to the Council of Ministers.

Mr. Gergel, director of the Office of General Affairs at the Ministry of Jewish Affairs, reports on the work done by his department during the time that he served as head of it. The department had three types of tasks before it: 1) political tasks, 2) legislative tasks, and 3) administrative-technical tasks.

The administrative-technical work could not be carried out in the usual way because recently, the Ministry has not had an administrator with the right to |2| authorize the distribution of funds. However, the work was laboriously carried out at the last minute.

The legislative work has also stopped. A draft law was prepared allowing the Ministry to take over the work of providing for the homeless, but it was not submitted to the Council of Ministers for review.

164 Fedir A. Lyzohub (1851–1928) headed the Council of Ministers of the Ukrainian State and functioned as Prime Minister under Hetman Skoropadsky from May to November 1918. From May to July 1918, he was simultaneously Minister of the Interior. On 7 November 1918, Lyzohub resigned due to Skoropadsky's intention to declare a union between Ukraine and a future non-Bolshevik Russia.

165 On 18 July 1918, the ministers of the Hetmanate Rada published their resolution declaring the abolition of the statute concerning personal autonomy and the liquidation of the national ministries.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The judicial committee that worked at the Ministry has completed: 1) a draft of the constitution of a Jewish national union,[166] 2) statements on its budgetary rights, [and] 3) local institutions of Jewish self-administration. However, this too remained in the drawer.

The Department of Statistics and Economics was charged with preparing materials for the Jewish national census. Certain materials are already ready. The political task is to contribute to, preserve, and strengthen the rights of the Jewish nation.

As an administrator of the department, he draws a personal conclusion: if national personal autonomy is repealed, then the civil rights of the Jewish nation will also be endangered.

Mr. Bron (vice-director of the Department of [People's] Education at the Ministry of Jewish Affairs) reports on his department.

The task was to develop a system for school administration and to bring some order into the neglected field of Jewish schooling. With great effort, they managed to carry out certain tasks: converting the "Kazioner Schools"[167] into higher Jewish elementary schools, establishing new schools, founding teacher training courses, and including the Jewish schools in the school network. They met many difficulties in all areas. The funds assigned to a Jewish seminary were given by the Department of [People's] Education for this purpose.

The work was also often hindered by the local authorities, which are unfamiliar with the Law on National Autonomy. If the ministries are eliminated, the National Council will be left only with the task of struggling to preserve the public character of Jewish schools.

Mr. Revutsky (director of the Communities' Department) reports on the activities of his department.

The work consisted of establishing Jewish communities, the seeds of Jewish autonomy. This was much easier than [it was] for other nations in Ukraine, because |3| [the way to establish] Kehillot is part of the tradition of the Jewish people. Such communities also exist, in another form, in Poland, Germany, and Austria. So far, the administrative committee at the Ministry has confirmed 190 Kehillot, in which 250,000 votes were cast out

---

166 The law on national personal autonomy granted autonomy to all of the national minorities in Ukraine. The sole condition was that 10,000 citizens of each nation give notice to the Supreme Court their desire to constitute a national union. The concept of such a union refers to the legal representative of the given nation.

167 Crown schools. During the 1840s, a state-sponsored system of Jewish schools had been established in Russia. They taught the Russian language and secular subjects with the goal of Russification. However, these schools were opposed by the religious Jewish population.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

of 700,000 registered voters. This means that about 70% of the Jewish population has already elected democratic community representations.[168] However, the situation of the Jewish communities is tragic, because they are not entitled to impose mandatory taxation on their members. The "Korobka tax," on which the communities depended previously, is insignificant and unjust regarding the {poor} Jewish masses. The department had difficulty reclaiming the balances of the Korobka, which had remained with the administrations of the governorates. Aside from the Korobka funds, there are various additional Jewish capital assets, such as one million [rubles] of colonist funds, which should be turned over to the Ministry of Jewish Affairs at the request of 60,000 Jewish colonists.

The department reckoned that the Jewish population registry should be transferred to the Kehillot. Nevertheless, as there is no law on the matter, it has abandoned the institution of "Kazioner rabbis"[169] until the necessary law is enacted. There is hope that it will be possible to concentrate the Jewish masses around the communities in order to strengthen local Jewish autonomy if national autonomy is rescinded. It is possible that today's report will remain the last, but nevertheless, everybody must acknowledge that the Ministry of Jewish Affairs has done everything it could for the needs of the Jewish masses.

Mr. Kheyfets: The presidium's announcement is not really news here. This answer was expected. It is clear that what we have achieved is perishing together with the revolutionary power. The Bund joined general democracy in the struggle for national autonomy and it knows that the blow we have sustained today is a blow against democracy in general. However, the Bund believes that national autonomy has not been broken, only rescinded. National autonomy, which has already been a fact of life, not only in theory,

168 The Ministry approved elections to around 190 Jewish community councils (195 according to Goldelman), which composed more than half of the Jewish population. See Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 97; Goldelman, Jewish National Autonomy in Ukraine, 78.

169 Crown rabbis. An institution created in the Russian Empire in the nineteenth century, these rabbis were appointed by the state in order to fulfill administrative duties such as registering births, marriages, and divorces. Additionally, they acted as intermediaries between the Jewish communities and the imperial government. Knowledge of Russian was essential for their appointment, while familiarity with Jewish law was not considered necessary. The crown rabbis were often regarded as agents of the state by the communities. Therefore, the institution was contested within the Jewish communities. Azriel Shochat, The "Crown Rabbinate" in Russia. A Chapter in the Cultural Struggle between Orthodox Jews and Maskilim, Haifa 1975 [Hebr.].

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

has penetrated the minds of the general population and it will necessarily be implemented in life over time.

Mr. Litvakov: When the revolution fails in general, the revolution fails for each people in particular. It is not autonomy in general that has been rescinded, but rather democratic autonomy. The reactionary circles will gain strength at our expense. However, we believe in the people. We will be the majority, even though we are the minority now. The National Council must remain in place in order to transfer its work to the upcoming pre-parliament. The National Council must express its |4| strongest protest against the violent act that is being inflicted on the Jewish nation.

From this point, the meeting is chaired by Mr. Bruk.

Mr. Zrubavel: National autonomy cannot exist under a general reaction. It is a child of democracy only. The struggle for autonomy is a struggle for the rule of democracy. We must demand our right – all of us together as a {whole} nation. (At this moment, representatives of the Ukrainian authorities enter, demanding that the meeting be adjourned. They are sent away to speak with the "Gradonatshalnik"[170]). National autonomy has been rescinded, but it has taught us what it means to live autonomously.

The National Council must turn to all communities in order to start a great protest movement. It must call upon general democracy. It must wait until the pre-parliament is established, which will demand that the government review the law. (Representatives of the Ukrainian authorities enter and leave again). We must act here as a whole people and struggle internally for our class interests.

Mr. Mereminsky:[171] The presidium's announcement did not surprise anyone. It is not news to us, unlike those seated on the left. We are not going to argue now. All parties have made many mistakes in the course of their work. There are many methods on the further path toward national autonomy, but we do not want to take up lobbying among Jews now. We will struggle together with the entire democracy, supported by the Jewish people. The people will build what it needs.

170 Term for a city governor or mayor in the Russian Empire. In the nineteenth and early twentieth century, large and particularly significant cities were managed by a *Gradonatshalnik*, who presided over the city and its adjoining lands as a separate administrative unit and had the same rights as a governor.

171 The journalist and political activist Israel Mereminsky (Merom; 1891–1976) was secretary-general of *Ẓe'ire Ẓiyon* in Russia.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Rabbi Zevin:[172] On hearing the announcement from the presidium, we felt the blow that has been dealt to the Jewish people. In the National Council, Aḥdut fought for the pre-parliament to have broader competencies, but now it will join the protest against the revocation of national autonomy. We have been dealt a blow, but the [Jewish] people is not dead. The Jewish people has suffered many defeats in its history. The communities remain and it is their task to create a fine, beautiful life. And we shall say: National autonomy has died, long live national autonomy!

Mr. Grossman: At the same time that a serious meeting of the National Council was taking place and the budget for the pre-parliament was being approved, a meeting of the Council of Ministers was taking place that rescinded national autonomy. (Representatives of the German |5| authorities and militia enter and demand explanations from the presidium. After some explanations, they leave the hall.) It is obvious that it is impossible to give long speeches in such a situation. However, we will attend the pre-parliament. The Zionists hold that the National Council should not be dissolved until the law for the mandatory taxation of communities is enacted. (He is again interrupted by representatives of the authorities.) [Grossman] must say that the Jewish people should not remain without a central institution for a single minute.

Mr. Latzky: Every day and every minute illustrates how our democratic achievements are being destroyed. National autonomy is being suffocated in the heavy atmosphere surrounding us. We are living through a difficult moment. They want to impose the foreign structures of Western Europe upon Eastern [European] Jewry.[173] At this moment, it needs to be said that Jewish hands, which are commanded by Gutnik (the Democratic Folksgrupe),[174] also participated in the abolition of national autonomy. However, we cannot give up everything. The National Council will retreat and fortify its positions in order to fight anew.

A break is proposed in order to write the protest resolution.

Mr. Etkin asks to speak about the extraordinary news that was reported regarding the permitted lecture by Mr. Kheyfets, where he was forbidden

---

172 Shlomo Yosef Zevin (1885–1978) was an Orthodox rabbi and a religious Zionist. During the First World War, he was active in the field of refugee relief. After the February Revolution, he became a member of *Aḥdut Yisra'el*. From 1922 until 1930, he served as the secretary of the clandestine Committee of Rabbis in the USSR.

173 The Western European model refers to the emancipation of the Jews as individual members of a state without any collective national rights.

174 Sergei Michailovitch Gutnik, a Jewish financier from Odessa and former member of the *Folksgrupe*, served as Minister of Commerce under Hetman Skoropadsky. In this capacity, he supported the abolition of Jewish autonomy.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

to speak {in} Yiddish. (German-Ukrainian troops enter and explain to the presidium that the meeting is adjourned.) Mr. Etkin submits a resolution to the National Council in order to protest against the ban on speaking Yiddish, which elicits strong applause. (A German soldier leads Etkin down from the podium.)

The chair states that in light of this violence, he is adjourning the meeting.

Mr. Zrubavel states that with this physical force, the meeting must be adjourned. The National Council, however, will continue its work and this meeting will resume in the coming days to express the Jewish protest against the revocation of national personal autonomy.

Chair (Zrubavel)
Minute-taker (Tversky)

Document 12

The Last Meeting of the Jewish National Council in Kiev (Full Minutes)
Kiev, 18 July 1918[175]
Handwritten minutes, 70 pages; the document was probably composed by several writers, writing partly effaced and smudged, names of speakers underlined, handwritten corrections, underlinings, and additions, several passages struck through or encircled by hand, cover sheet with pagination ("1a") and ("1b"), both in different hand, archival stamp and archival pagination on each page, pages vary in size
Language: Yiddish
YIVO, Tcherikower Archive, RG 82 TA 1–10, file 1, 189–250

|1a|

די לעצטע זיצונג פון נאציאנאל־ראט

16־טען יולי 1918 יאר.
(סטענאגראפישער באריכט)

◊◊◊

175 The meeting of 16 July 1918 continued two days later with journalists attending alongside the members of the Jewish National Council. The minutes were obviously completed after the second part of the meeting.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

דער סדר פון די רעדעס:

1) באריכט פון דער דעלעגאציע צו ליזאגוב׳ן (זילבערפארב)
2) באריכט פון דעפארטאמענט פאר אלגעמיינע ענינים (גערגעל)
3) באריכט פון קהלה דעפארטאמענט (רעוואוצ֯ק֯י)
4) די רעדע פון חפץ׳ן (בונד)
5) די רעדע פון ליטוואקאוו׳ן (פאראיינ֯ג֯ט֯ע֯)[176]
6) די רעדע פון זרובבל׳ן (פועלי ציון)
7) די רעדע פון מערעמינסק#׳ן (צעירי ציון)
8) די רעדע פון הרב זעוועל [!][177] (א#דות)
9) די רעדע פון גראסמאנען (ציונ֯יסטן)
10) {פערזענל֯יכע} ערקלערונגען פון ליטוואקאוו׳ן און זילבערפא֯ר֯ב֯׳ן
11) די רעדע פון לאצקי׳ן (פאלקס פארטי֯י֯)
12) פראטעסט רעזאלוציע {געגען די רדיפות֯ אויף דער אידישער שפראך} – עטקין (ב֯ונד)
13) רעזאלוציע פון נאציאנאל ראט אויף דער זיצונג 22. יולי.

{70 עמודים}[178]

|1b| די לעצטע עפענטלעכע זיצונג פון׳ם נאציאנאל ראט איז פארגעקומען דעם 16־טען יולי. ~~ווען~~ פון זיכערע קוועלען איז {שוין} געווען ~~געווא֯ר֯ען~~ {באוואוס֯ט֯}, ~~אף~~ אז דער געזעץ פון דער צענטראלער ראדע וועגען נאציאנאל פערסאנעלער אויטאנומיע איז אבגעשאפען דורך׳ן העטמאנישען מיניסטא֯ר֯ן ראט. די דאזיגע ידיעה ה֯אט֯ ~~אויף דעם מאמ#נט~~ געצוואנגען די קלעריקאל־ציוניסטישע טייל פון נאציאנאל ראט צוריק ארייננטרעטען אין #רעזידיאום, פון וועלכען זיי האבען אבגערופען זייער פארשטעהער נאך ### דער שטורמישער זיצונג פון נאציאנאל ראט, ווען די ציוניסטישע פרעטענט֯יעס אנבינדען דעם אידישען מיניסטעריאום א העבראיסטישע שול פראגראם ~~#### ### ###~~ האבען זיך ניט איינגעגעב֯ן. די קאמפראמעטירענדע ראלע, וועלכע די ציוניסטען האבען געשפילט בנוגע צ֯ו֯ם אידישען מיניסטעריאום # ~~ס֯א֯י֯ז֯ נאך ###~~ בעת דער צענטראלער ראד֯ע, איז נאך פערשטא֯ר֯קט געווארן אין דער צייט פון העטמאן, ווען {מ׳האט ג֯ע֯ז֯ע֯ן֯} ד֯י֯ אטאקעס פ֯ו֯ן {###} רעכטען טייל פון נאציאנאל ראט ~~#אב֯ען~~ {אביעקטיוו} געהאט פאר ### {זיך} א ציעל אונטער{צ֯ו֯} ב֯ר֯ע֯כ֯ע֯ן֯ ביי דער אידישער באפעלקערונג דעם אווטאריטעט פון׳ם מיניסטעריאום, וואס איז געשאפען ~~א֯י֯ם֯~~ דורך דער דעמאקראטיע אין רעוואלוציאנערען פעריאד.

ערב דער אבשאפונג פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע האבען ז֯י֯ך֯ די ציוניסטען ניט אבגעשטעלט זייער קאמף געגען מיניסטעריאום און בולט אונטערשטיצט זייער האלטונג מיט׳ן ארויס֯ג֯עה֯ן פון פרעזידיאום. די גסיסה פון דער או֯טאנאמיע האט ז֯י֯י֯ {אבער} געצוואונגען [!] אפ֯קערן זיך, כדי קאנען נעמען איין אנטייל אין דער לויה …

◊◊◊

176 Line encircled and marked with a question mark on the right margin.

177 Probably: Zevin.

178 Addition in Hebrew on lower margin below a separating line indicating the length of the entire document.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אין טאג ארדנונג פון דער זיצונג ### {זיינ̊ן} געוועזן פאלגענדע פ#אגען:

1. די לאגע פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע (באריכט פון דער דעלעגאציע צום פרעמיער ליזאגוב׳ן).
2. געזעצפראָ̊עקט וועגן צוואנגס שטייער.
3. מעלדונג פון פרעזידיאום.
4. וועגעֶ̊ן פארפארלאמענט.

אין פרעזידיאום פארשטײ̊ער̊ פון אלע פ̊ראקציעס; דער זאל איבערגעפילט פון מענשען. די זיצונג עפענט זיך האלב 9 אווענד.[179]

|1| <u>בעריכט פון דער דעלעגאציע צו ליזאגוב׳ן</u>

<u>מ. זילבערפארב</u> ~~באריכט פון דער דעלעגאציע פון דעם נאציאנאל־ראט צו ###~~ {(מיטגליד פון דער דעלעגאציע)}. דער נאציאנאל ראט האט אין איינער פון זיינע לעצטע זיצונגען באשטימט אויסצוקלייבן אלס פארוואלטער פון מיניסטעריאום דעם ה׳ לאצקין, וועלכן דער פרעזידיאום האט אויפגעגעבן מיטצוטה̊יילען {די מאכט} וועגן די בעשלוסן פון נאציאנאל־ראט. ~~#### #### עס~~ ס׳איז געשטאנען די פראגע, צי זאל מען עס מעלדן שר#פטליך {אדער} # פערזענליך ~~#### #### #### ####~~ ~~פאר~~ {באזוכען} דעם פארשטעהער פון מיניסטארן־ראט. אויב פריהער זענען געווען ספיקות [!], איז נאך די פריוואטע ידיעות וועגן #בשאפן ### {####} #### {די} נאציאנאל# מיניסטעריאום # און ### דעם געזעץ ~~#### ####~~ {וועגען דער} נאציאנאל## פערסאנאלער אוטאנאמיע, איז פאר דעם פרעזידיאום קלאר געווארן, אז מ׳ד̊אר̊ף זיך פארשטעלן פערזענליך.

דער פרעזידיאום האט גע#אלטן פאר נייטיג, עס זאל געשיקט ווערן א דעלעגאציע פון 3 מענשן – פארשטעהער פון פערשידענע פראקציעס אין פרעזידיאום. אויסגעקליבן ~~זיינען~~ אין דער דעלעגאציע {זיינען געוועזן} דאָקטאר סלאנים, ה׳ ~~לאצ#ק~~ {לאצקי} און איך. מיר האבן געהאלטן, אז מיר קענען זיך ניט רעכענען מיט פריוואטע ידיעות און ~~אויך~~ {נישט} ידיעות אין די צייטונגען און אז מיר דארפן אויספיהלן די ### {שליחות} |2| וועלכע {פרעזידיאום} ### פון נאציאנאל־ראט האט אונז געגעבען און ~~מיטטיילן וועגן~~ {פארשטעלן} דעם אויסגעקליבענעם פערוואלטער. שבת איז צווישן דער דעלעגאציע און דעם פארזיצער פון מיניסטארן־ראט פארגעקומען פאלגענדער געשפרעך, וועלכען איך וועל פרואווען איבערגעבן אויף וויפיל ער איז מיר געבליבן אין זִכָּרון.

מיר זענען געקומע#ן און {האבן} געזאגט: "מיר זענען א דעלעגאציע פון פרעזידיאום פון נאציאנאל־ראט, אין וועלכן ס׳געהן אריין פאָ̊רשטעהער פון אלע פאליטישע שטרעמונגען אין אידישען פאלק. מיר האבן א ס̊פע̊ציעלע שליחות־מיטטיילונ̊ג̊, אז דער אידישע̊ר̊ נאציאנאל־ראט, ~~#### #### ####~~ }#### האט דעם 3־טן יולי אויס־{ גערועהלט ### {אלס} פערוואלטער פונ׳ם יידישן מיניסטעריאום, דעם ה׳ לאצקי."

ווייטער האבען מיר געזאגט: "מעגליך, אז אונזער מיסיע האט א ביסל פערשפעטיגט, ווייל אין די צייטונגען זענען געווען געדרוקט ידיעות, אז די נאציאנאלע מיניסטעריאומס זענען אין גאנצן אבגעשאפט. נור מיר האבען ניט געהאלטן פאר מעגליך אויפן גרונד פון פריוואטע ידיעות זיך אבזאגען פון אונזערע שליחות." דער ~~פארשטעהער~~ {פא̊ר̊זײ̊צע̊ר̊} פון ##ניסטארן־ראט האט געענטפערט:

179 Probable change of writer beginning with the following page.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

"ריכטיג, דער מיניסטארן־ראט האט בעשלאסן אבצושאפן די נאציאנאל#־פערסאנאלע אוטאנאמיע ### {און} די נאציאנאלע מיניסטעריאומס." מיר האבן גזאגט: "מיר זענען איבערצייגט, אז דער בעשלוס פון מיניסטארן־ראט וועט מאכן דעם שווערסטן איינדרוק און וועט ארוי{ס}רופן א פעררדרוס ביי אלע טהיילן פון דער אידישער בעפעלקערונג."

|3| דער פארשטעהער פון מיניסטארן־ראט האט געוואלט געבען דער דעלעגאציע צו פערשטעהן, פארוואס איז אבגעשאפט געווארען די נאציאנאלע אויטונאמיע און דאס {אידישע} מיניסטעריאום. ער האט געזאגט: "מיר האלטען, אַז דאס איז אַ איבעריגע זאך. ווען אלע בירגער האבען {בירגערליכע רעכט ### און ###} ### פארלאנגען ###, דארף מען ניט קיין נאציאנאלע מיניסטעריאום׳ס און קיין נאציאנאלע אויטאנאמיע. דאס רופט נאר ארויס ### {רייבונגען} ### {###} קנאה צווישען די נאציאנען – אזוי איז די מיינונג פון דעם מיניסטארען־ראַט און פון דעם פאן העטמאַן."

מיר האבען געענטפערט: "מיר זענען ניט געקומען זיך משתדל זיין וועגען אבשאפען דעם בעשלוס פון מיניסטארן־ראַט און ניט צו פיהרען פאליטישע דיסקוסיעס,{נאר} מיר האבען ניט ~~קיין~~ {אַ} גרונד צו צווייפלען אויב די מאטיוועז, וועלכע דער מיניסטארן־ראַט האט ~~### #### ###~~ ### {געהאט ביי ## אבשאפען} די נאציאנאלע אויטאנאמיע, זענען ריכטיג."

דער פארשטעהער פון מיניסטארען־ראט האט דאך קענטיג געוואלט ארויסגעבען די מאטיווען. ער האט געזאגט: "צו מיינט איהר ניט, אַז די נאציאנאלע אויטאנאמיע איז נאר אַ ### 'русское изабретрение' [!], אַ פעררעטערישע אויסטראכטונג, אַ רוסישע ערפינדונג, ווייל דארט וואו עס איז שו [!] די נאציאנאלע אויטאנאמיע, צ. ב. אויף קאווקאז, אין עסטרייך א. א. וו., רייסט מען זיך און מען שלאגט זיך?"

מיר האבן געענטפערט: |4| "דארט שלאגט מען זיך, נאר דאס איז ~~ניט~~ דערפאר ווייל דארט איז ניטאָ קיין נאציאנאלע אויטאנאמיע."

די דעלעגאציע האט אגב ~~### ####~~ {אנגעוויזען} אויף דער קריטישער לאגע אין וועלכער עס ~~געפינען זיך~~ שטעלט דער בעשלוס פון מיניסטארן־ראַט די אידישע קהלות, ~~וועלכע~~ {וואס} עקזיסטירען מכמה שנים ~~טיילווייז~~ און וועלכע זענען יעצט טיילווייז געזעצליך, טיילווייז פאַקטיש אָבגעשאַפט, און קיין אנדערע קענען ניט באשאפען ווערען, ווייל עס זענען אבגעשאפט די צענטראלע ארגאנען – ### דאס אידישע מיניסטעריום און דער נאציאנאל־ראַט. דערפאַר מיינען מיר אַז די בילדונגס־אנשטאַלטען און צדקה־אנשטאַלטען, וועלכע געפינען זיך אין רשות פון די קהלות וועלען ניט קענען עקזיסטירען, און די #שולד דערפאר פאלט אויף די, וועלכע האבען אנגענומען אַזאַ בעשלוס."

ער האט זיך אביסעל פערוואונדערט: "צו וואס דארף מען די קהלות, אַז מ׳קאן מאכן פרייע פעראיינען?" מיר האבען ערקלערט, אַז דאס איז ניט קיין אויסגעטראַכטע זאַך, אַז די קהלות עקזיסטירען שוין לאנג, אַז דאס איז געוויס שוין ניט קיין "רוסישע ערפינדונג", אַז אין דייטשלאנד און עסטרייך עקזיסטירען זיי אלס רעכטליכע ארגאניזאציעס, נאך מעהר אין די ערטער, וואו די דייטשען זענען געקומען |5| האבען זיי געפונען פאר נויטיג גלייך נארמירען דאס לעבען פון די ~~קל~~ קהלות.

ער איז געווען אַ ביסעל פערוואונדערט און האט געענטפערט: "דערפון האבען מיר גאר ניט געוואוסט, {מיר האבען ניט געמיינט} אַז דערמיט גיט מען אַ קלאפ די קהלות."

דער פארשטעהער פון דער דעלעגאציע האט דאן געפרעגט: "ווי האט איהר אנגענומען אַזאַ בעשלוס, ניט אויסהערענדיג פארויס ~~דעם~~ {די} מיינונג פון די{עם} {אידישע[ן]} נאציאנאלע[ן] מיניסטעריאום#? אפילו ביים צארישען רעזשים, ווען מ׳פלעגט וועלען דורכפיהרען אַ וועלכע

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ניט איז רעפארמע, פלעגט מען פרעגען ביי די פארשטעהר פון פערשידענע גרופעס פון דער בעפעלקערונג זייער מיינונג."

ער האט געענטפערט: "אין מיניסטאָרן־ראַט האבען מיר אַ פארשטעהר פון אידען."

די דעלעגאציע האט ערקלערט אַז גוֹטְנִיק קען זיך ניט רעכענען אלס אַ פארשטעהער פון דאס אידישע פאלק און ער איז ניט בעפאלמעכטיגט אויסצודריקען די מיינונג פון אידישען פאלק, אפילו {ניט} פון א בעדייטענדען טייל פון אידישען פאלק.

"אויב אזוי," זאגט ער, "ווייזט אויס, אַז מיר האבען עפּעס ניט געוואוסט #פשר וועט איהר אונז צושטעלען אַ מעמאָראנדום וועגען דעם, אין וואס פאר אַ לאגע עס געפינען זיך די קהלות און וואס מ׳דארף טאָן כדי ארויס פון דער לאַגע."

|6| עס איז אויך אנגעוויזען געווארען דעם פארשטעהער פון מיניסטארען־ראט {### ### ###} לויטן ### אָפּשאַפֿן פון ~~נאַציאנאל־ראט~~ דער נאַציאנאלער אויטאנאמיע ~~צו וויל ניט ### ### ###~~ ~~### האט~~ צוריק בעפרייען די קהלות צו די ~~### ### ### ###~~ {אלטע פערגאנגענע צייטען}, ווען זיי פלעגען זיין אבהענגיג פון די גובערניאלע פערוואלטונגען און פון דעם מיניסטעריום פאר אינערליכע ענינים?

"ניין," זאגט ער, "דאס ~~געהט~~ {איז} ניט אריין אין אונזערע אבזיכטען, בשעת מיר האבען אנגענומען דעם בעשלוס וועגן אבשאפען די נאַציאנאלע אווטאנאמיע. מיר האבען נאר געוואלט ~~אפג~~ אפשאפען די רוסישע ערפינדונג פון דער צייט פון דער רעוואלאציע [!]. ווייטער געהן האבן מיר ניט געוואלט. ~~און ###~~ {מיר ### ### ###} אומקעהרען די קהלות צום אַלטען. עפּעס מוז געטאָן ווערען."

"ווער וועט עס טאָן", האט געפרעגט די דעלעגאציע, "אַז דער נאַציאנאל־ראט און דאס {אידישע} מיניסטעריום דארפען ווערען פונאנדערגעלאזען?"

"אפשר," האט ער אויף דעם געענטפערט, "וועט איהר פאררעגיסטרירען די קהלות אלס פריוואַטע געזעלשאפטען אין ~~### ###~~ {קרייז געריכט?}" די דעלעגאציע האט אנגעוויזען אַז דאס איז יורידיש ניט בעגרינדעט.

"דאן," זאגט ער, "וועט איהר אפשר דערווייל עקזיסטירען אלס אַ נאַציאנאל־ראַט, און דערמאנט {ער} ווייטער – שטעלט צו אַ מעמאָראַנדום, אויב מיר וועט וואס ניט זיין קלאָר, וועל איך איהם איבערשיקען צו אנדערע מיניסטארען."[180]

|7| דער פארשטעהער פון דער דעלעגאציע האט געפרעגט וועגן צוזאמ#ענפאהר פון די קהלות, ער האט געענטפערט, אז דאס איז מעגליך, נור מ׳דארף נעמען אן ערלויבניש. אויף דער פראגע צו מיינט ### {ער} אז ~~### ### ###~~ מ׳דארף נעמען אן ערלויבניש ביי דער דייטשער מאכט, האט ער געענטפערט: (###) ניין, ווענדעט זיך צו מיר; און איך וועל טהון אלץ, ### {כדי} דער צוזאמענפאהר זאל קענען פארקומען. ~~ער מיינט, אז דאס צוטרייבן פון א פערזאמלונג איז פארגעקומען דערפאר ווייל זיי, די דייטשען, אריענטירן זיך ניט גוט.~~

דאס איז כמעט אין גאנצן דער געשפרעך. מיר האבן ניט געהאלטן פאר מעגליך צו פיהרן איהם ווייטער, ווייל ער האט אנגענומען א חאראקטער פון א פאליטישער דיסקוסיע. מיר האבן זיך אויפגעהויבן און האבן געזאגט, אז מיר זענען ניט בעפאלמעכטיגט אויף אזעלכע געשפרעכן, און אויב # ער וועט אונז ערלויבן, וועלן מיר איבערגעבען זיינע ווערטער דעם נאַציאנאל־ראט.

180 Text continues in a different hand. Probable change of writer.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אויב מיר זאלן אריבערגעהען צו פערזענליכע איינדרוקן, ווייס איך ניט צו קען איך אויסדריקן די מיינונג פון דער גאנצער דעלעגאציע. אויב ניט, אויב איך וועל פאלש בעלייכטן, וועלן די איבעריגע פארשטעהר פון דער דעלעגאציע מיך ממלא זיין.

איך דארף זאגן, אז מיר דאכט זיך אז פון דעם דאזיגען חורבן, וואס מ׳קלערט |8| זיך וו̇אכן (אבש̇##ן דאס נאציאנאלע מיניסטעריאום ###, אבשטעלן זיינע געשעפטן און מאכן א ליידיג ארט) לאזט זיך מציל זיין די קהלות. נאך די רייד פון דעם פאָרשטעהער פון מיניסטארן־ראט קומט אויס, אז ווען מ׳שטעלט צו א מעמאראנדום און מ׳ווייזט אן אויף די וויכטיגקייט פון די קהלות, וואלט ער זיי דערלאזן. געוועהנליך האבן מיר מורא, אז ער וועט האלטן, אז זיי דארפן זיך פארנעמען מיט רעליגיעזע ענינים אויך, ווייל אז ער האט ~~אנגעהויבן ### ### ###~~ {~~אנטוויקלען זיין געדאנק~~}, אז די קהלות {וואלטן} ### געדארפט בלייבן, ווייל ### {#צ̇ע̇ן} האבן ### {זיך געפונען} אין ספעציפישע ~~(בעציהונגן)~~ בעדינגונגען, געהאט בעזונדערע רעליגיעזע ענינים.[181] ווען מיר האבן אנגעוויזען אַז ### {די קהלות} האבן געשפיעלט אַ גרויסע ראָלע אין דער געשיכטע, האט ער געזאגט: "יע, אין דער געשיכטע איז רעליגיע אַ וויכטיגע זאַך." מיר האבן ארויסגעטראגען דעם איינדרוק, אַז ער מיינט אַזאַ קהלה, ווי די דייטשען האבן ג̇ע̇ג̇ע̇ב̇ן̇ {אין} פוילען. אפשר ווען מ׳זאל זיין מעהר אפטימיסטיש און זיך פערלאָזען אויף איינדרוקען {פרײ̇ו̇ו̇א̇ט̇ע̇} אורטיילען פון אַ קוק, אַ ווינק, ### וועט מען אפשר קענען האפען אויף אַ צענטראלען ארגאן פון 53 קהלות. ### {נא̇ר̇} דאס וועט זיין ניט קיין א̇ו̇ו̇טאנאמיע. דאס וועט זיין אַ מין פערמיטלער צווישען בעזונדערע קהילות און דער רעגירונג.

אויב דער נאציאנאל־ראט וועט געפינען פאר מעגליך צו געהן |9| מיט דעם וועג, מיט׳ן וועג פון שתדלנות, וועט מען דארפען געהן צו ### צו ליזאָגובען אים צושטעלען ### אַ מעמאראנדום. אפשר וואלט זיך איינגעגעבען אויף אַזאַ אופן צו ראטעווען די קהלות, אפשר אויך צו שאַפען אַ צענטראַלען אָרגאַן.

ד̤ע̤ר̤ ̤פ̤אַ̤ר̤ז̤י̤צ̤ע̤ר̤ ~~### ### ###~~ – נאך דעם בעריכט, אין וועלכען די פארשטעהר פון פרעזידיום האבען אונז איבערגעגעבען די גאנץ אפיציעלע מעלדונג, וועלכע זיי האבען געמאכט דער רעגירונג ### {בנוגע} צו דער אבשאפונג פון דעם געזעץ וועגען דער נאצ.־פערסאנאַלער אויטאנאמיע, האבען זיך געמ̇א̇ל̇דען צום ווארט מיט דעם הסכם פון פרעזידיום ד̇י̇ דירעקטארען פון פערשידענע דעפארטאמענטען פון מיניסטעריום, כדי צו געבען דעם נאציאנאל־ראט אַ בעריכט וועגן דער ארבייט פון יעדער דעפארטאמענט און וועגען דער לאגע אין וועלכער יעדערער פון זיי געפינט זיך ביי היינטיגען טאָג.

###נ̤.̤ ̤ג̤ע̤ר̤ג̤ע̤ל̤ (דירעקטאר {פון דעפארטאמענט} פאר אלגעמיינע ענינים) דער דעפאַרטאַמענט פאר אלגעמיינע ענינים האט געהאט פאר ~~### ### ###~~ {זיך פאלגענדע} אויפגאבען 1) – אכטונג געבען, אז עס זאלען אבגעהיט ווערען די בירגערליכע און נאציאנאלע |10| רעכט פון ~~דאס~~ {דער} אידישער #~~פעלער~~ בעפעלקערונג אויף וויעפיעל [!] זיי זענען ניט בעפעסטיגט.### 2̊) געזעצגעבערישע ארבייט ~~צו~~ 3) אדמיניסטראטיוו־טעכנישע פערוואלטונג מיט דעם מיניסטעריום.

איך וועל געבען אין קורצען אַ בעריכט פון דער טעטיגקייט פון דעם דעפארטאמענט פאר אלגעמיינע ענינים אויף די דריי געביעטען פאר דער לעצטער צייט.

איך וועל אנהויבען פון דעם לעצטען געביעט, וועלכער איז דער וויכטיגסטער – פון דער אדמיניסטראטיוו־טעכנישער ארבייט.

~~### ###~~ אויף דעם געב̇יעט ~~### ###~~ {ה̇א̇ט̇ מ̇ע̇ן̇ ג̇עמוזט בייק̇ומ̇ען} ~~### ###~~ {ר̇ג̇י̇עות}. נאך דער איבערקערעניש איז די לאגע פון מיניסטעריום געווארן ניט קלאר און ניט פעסט. דעם 18 יולי

181 Text continues in a different hand. Probable change of writer.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

איז ~~צום~~ נאך דער ערקלערונג פון דעם פארשטעהער פון מיניסטארען־ראט קלאר געווארען {אז מ'וועט ### פארזונדערלאזען די [!] נאצ. מיניסטעריום} ~~#### #### ####~~. ביי אזעלכע בעדינגונגען איז שווער געווען צו פיהרען די ארבייט. דער דירעקטארען־ראט האט געטראָגען אלע פליכטען אהן די רעכט פון אַ מיניסטער. די קרעדיטען, וועלכע האבען אונז געפעהלט האבען ארויסגערופען שטארקע ~~פערש#ערונג~~ {שוועריג#ייטען}. מ'האט ניט געקענט צום ביישפּיעל ### אססׂיגנירען די 15 טויזענד רובעל פאר דעם לעהרער סעמינאריום וועלכע ### די צענטרא#ע ראדע האט בעשטימט, ווייל עס איז |11| ניט געווען קיין מיניסטער, וועלכער זאל דאס געלד פערטיילען און דאס איז איב#רגעגעבן געוו##ן דעם {אלגעמיינעם} מיניסטעריום פאר פאלק#־בילדונג. פּאַקטיש איז ~~#### #### ####~~ {וועגן דעם, נאך פארן אפש#פן} דאׂס אידישע מיניסטעריום געווען בעגרענצט אין פערטייל# #ון די קרעדיטען. ~~#### #### ###~~ דאָך האבען מיר די שוויריגקייטען בעזייטיגט און ווי איׂז מעגלעׂך דערצויגען ביז איציגען מאמענט.

אַ סך אנדערש איז די לאגע געווען מיט דער גזעצגעבערישער ארבייט. איידער עס איז אפגעשאפען גע#ארען דאס נאציאנאלע מיניסטעריום איז ביי אונז געשטאנען אַ גאנצע רייהע אויפגאבען וועלכע ~~#### #### ###~~ {האבען געקענט פערווירקליכט ווערען דורך} געזעץ־פּראיעקטען. צ.ב. מיר האבען געגרייט אַ געזעץ־פּראיעקט ~~נאך~~ {לויט} וועלכען די ארבייט ~~פאר~~ {לטובת די} היימלאזע, בכלל# אלע ענינים פון אידישען לעבען, דארף אריין אין רשות פון אידישען מיניסטעריום. נאר אזוי ווי קיין מיניסטער איז ניט געווען, ~~האבען מיר געמוזט~~ איז דער געזעץ{־פּראיעקט} געבליעבען אין פארטפאל.

עס איז אויך שווער געווען אנפיהרען די ארבייט פון צענטער אהן ארטיגע ארגאנען, עס איז געווען אַ פּראיעקט וועגען ארטיגע קאמיסאראנטען |12| פון אידישען מיניסטעריום. יעצט האט זיך אלץ אפגעשטעלט.

אַ סך בעסער איז געווען די לאַגע פון פארשיעדענע אבטיילונגען ביים דעפארטאמענט, וועלכע האבען נאך געקענט ארבייטען. די יורידישע קאמיסיע ~~וועלכע #### #### ###~~ האט אויסגעארבייט אַ {###} פּראיעקט פון דער קאנסטיטוציע פון אידישען נאציאָנאַלען פערבאנד, האט אויסגעאַרבייט די גרונד־פּרינציפּען אין דעם סטאטוט פון דער אידישער נאציאנאלער אווטאנאמיע, די טעזיסען פון ביודזשעט און פון די רעכט פון אידישען נאציאנאלען פערבאנד אויף אוקראינע, די טעזיסען פון צענטראלען און פון די ארטיגע ארגאנען פון זעלבסט פערוואלטונג ~~פון דעם אידישען נאציאנאלען פערבאנד אויף אוקראינע~~. אַ האלבען ארבייט פון דער # אידישער קאמיסיע ~~ביים מיניסטארן־ראט~~ {~~#### ###~~} דער פּראיעקט פון דער קאנסטיטוציע פון אידישען נאציאנאלען פערבאנד – איז דורכגעפׂירט ### זעהר אינטענסיוו. האט געארבייט די סטאטיסטיש־עקאנאמישע אבטיילונג, וועלכע איז געגרינדעט געווארען ניט לאנג פאר דער איבערקעהרעניש אונטער דער פערוואלטונג פון ה' לעשצִינסקי. זי האט {געהאט} פאר איהר אויפגאבע צוגרייטען ~~ארבייט פאר דעם {נאציאנאלען} ###~~, {דעם קאדאסטער} פאר דעם געזעץ ~~פון~~ וועגען דער נאציאנאל פערסאנליכער אווטאנאמיע. |13| אויסארבעטען פארמען פון דער אידישער מעטריקאציע, אַז עס זאלען ניט ~~זיין קיין~~ {פארקומען די} מיספערשטענדניסען, וועלכע זענען געווען ביי דער צארישער ארדנונג, בעשאפען אַ סטאטיסטישען קאַטאַלאָג, וואו מ'זאל קענען געפינען סטאטיסטישע ידיעות וועגען דער אידישער בעפעלקערונג.

די סטאטיסטישע אבטיילונג האט דורכגעפיהרט אַ גאנצע רייהע ארבייטען פון נאציאנאלען קאדאסטער־מעטריקאציע מאטעריאלען וועגען פּראפעסיאנעלען און בילדונגס־###שטאנד פון דער אידישער בעפעלקערונג, וועגען ~~#### #### ###~~ {דער דעמאגראפיע} פון דער אידישער בעפעלקערונג אין קיעוו פאר 25 יאהר; וועגען קראנקהייטען ביי אידען, וועגען בילדונג א.א.וו.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

יעצט רייסט זיך די {גאנצע} ארבייט איבער {און ווערט אבגעשטעלט} ווייל עס איז אבגעשאפט געווארען די נאציאנאלע אווטונאמיע ~~און די גאנצע ארבייט ווערט אפגעשטעלט~~.

איך געה איבער צו דעם לעצטען געביעט פון דער ארבייט פון אידישען מיניסטעריום – צו דער פאליטישער ארבייט.

איך בין אייגענטליך אנגעקומען אין מיניסטעריום {ערשט} אין מאַרט. פאר דער צייט פון מיין אנוועזענהייט האט זיך ארויסגעוויזען אַז נאך דער {ערשטער} איבערקעהרעניש |14| (ווען די ראַדע איז {צוריק־} געקומען) האט מען געדארפט ~~צו~~ שטעהן אויף דער וואך, ווייל די רדיפות {אויף אידען} פלעגען טראגען אַ עפּיזאדישען #אַראַקטער.[182]

יעצט האט זיך די לאגע געביטען. אויב פריהער האט דאס {אידישע} מיניסטעריום געקענט ווירקען ~~אַז מ׳זאל~~ {~~אויף~~} אפשאַפען ### קאנטריבוציע, ניט דערלאזען קיין אומרוהען א.ז.וו.., איז יעצט ווען ### מיר זענען געבליעבען אהן אַ מיניסטער און זענען ניט פערבונדען מיטן מיניסטארען־ראט, האט זיך די לאגע געביטען; אויף די ערטער, ווו עס ווייזט זיך ארויס, וויל די אדמיניסטראציע זיך פּאַקטיש אומקעהרען צו די אלטע צייטען. איך האב ניט די מעגליכקייט איבערצוגעבען אלע איינצעלהייטען, כדי צו ווייזען ווי וויכטיג עס איז געווען די ארבייט פאר דער צייט, נאר אויף איניגע וועל איך דאך אנווייזען.

עס האט זיך אויסגעוויזען אז די אידישע קאלאניסטען, וועלכע שטעלען מיט זיך פאר {א בעפעלקערונג פון} ###טויזענד ~~בעפעלקערונג~~ און פאר וועמען עס זענען אפגעשאפט געווען די אלטע געזעצען, האבען בעקומען אבצאהלונגס־ליסטען אויף צו צאהלען ספעציעל אידישע ~~שטייערן~~ בעשטייערונג. דאס מיניסטעריום האט ארייגעטראגען אין מיניסטארען־ראט אַ פראיעקט וועגען דעם, אז מ׳זאל דאס אָפּשאַפען. קיין ~~ענטפער # האבען~~ {רעזולטאטען ווייסען} מיר נאך ניט ~~בעקומען~~.

|15| אויך אין אנדערע געביעטען קערט זיך אום דאס אלטע מיט אלע סמנים פון צארישען רעזשים – ~~מיט~~ לגאָטעס, גילדעס א.ז.וו. אידען געהען ניט אריין אין אלגעמיינעם צעטעל. מיר האבען זיך געווענדעט וועגען דעם צום מיניסטער ~~פון~~ פאר אינערליכע ענינים. וואס וועט דערפון ארויסקומען, ווייסען מיר ניט.

די לעצטע צייט האבען זיך אנגעהויבען רדיפות אויף דער אידישער שפראַך.מיר בעקומען ### ידיעות אַז אויף די ערטער דערלאזט ניט די ארטיגע אדמיניסטראציע קיין ספעקטאקלען אויף אידיש, לעקציעס א.א.וו. אפילו מיט וואלטאטס־ציעלען. דאס אידישע מיניסטעריום האט אבגעגעבען בעפעהלען אויף די ערטער, און אין פיעל צופאלען האט עס געהאלפען. אין איין אָרט ~~וואו עס~~ האט מען ארעסטירט אַ פארשטעהער פון דער טעכנישער קאמיסיע, וועלכען מ׳האט ~~שפעטער~~ בעפרייט, לויט דעם {באפעל} פונם אידישן מיניסטעריום. דאס וויכטיגסטע איז וואס עס האבען זיך אנגעהויבען רדיפות אויף די אידישע קהלות. מ׳האט ניט געלאזען דורכפיהרען די וואהלען, און דארט וואו זיי זענען פארגעקומען, האט מען פאקטיש ניט געגעבען די מעגלי#כקייט צו ארבייטען.

פון צעהנדליגער, הונדערטער שטעדט {שׂיִקְעָן און} קומען ~~אן~~ דעלעגאציעס טעלעגראמען, וועלכע {פלעגען מיט} טיילען ~~מיט~~ אז עס איז אונמעגליך צו ארבייטען. דאס מיניסטעריום פלעגט פון צייט צו צייט שיקען מעלדונגען, נאר סוף כל סוף ~~#### ####~~ זענען מיר געקומען צום |16| בעשלוס, אַז מ׳דארף געבען דער פראַגע אן אלגעמיין פּאָליטישע לעזונג. מיר האבען פארגעשטעלט די זאך דעם מיניסטאָרען־ראַט, און מ׳האט אונז צוגעזאגט ארויסגעבען אַ צירקוליאר. אויף די ערטער

182 Text continues in a different hand. Probable change of writer.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

~~האבען~~ האט די אדמיניסטראציע בעקומען בעפעהלען, זי זאל ניט שטערען, און די וואהלען זענען פארגעקומען.

מיר האבען געפיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען דעם, אַז עס זאל ארויסגעגעבען ווערען אן אלגעמיינער צירקוליאר, נאר מיר האבען ניט קיין ידיעות ### {צו} דאס איז געטאָן געוואָרען.

מיר האבען אויך געפיהרט די צוגרייטונגס־ארבייט צו אַ דעלעגאציע אין רומיניען. דאס אידישע מיניסטעריום איז ביי דעם אלטען מיניסטארען־ראט אריין מיט {איהם} אין פערבינדונג וועגען דעם, אז עס זאלען ~~זאלען~~ פאהרען אַ דעלעגאציע אין רומיניען וועגען דער פראגע פון בעסאראביען אין וועלכער עס איז פעראינטערעסירט די אידישע בעפעלקערונג.

מיר האבען ~~אויף~~געקליבען מאטעריאלען און געגרייט די געזעלשאפטליכע פאליטישע קאמפאניע. דאס אלץ ### איז געבליבען אין פארטפאל. ~~אויף ###~~ אויך וועגען דער לאגע פון # אידען אין פוילען האבען מיר בעקומען ידיעות און דאקומענטען, ~~וועגען~~ וועלכע זאגען, אַז די אידישע ~~בעפעלקערונג~~ {היי#לאזע} לאזט מען ניט ~~ארויס~~ אריין.

|17| מיר האבען {נאר} אנגעהויבען די צוגרייטונגס־ארבייט # אנצונעהמען מיטלען, ווען מיר האבען בעקומען די ידיעה וועגען # דעם ~~אז עס איז אבגעשאפט געווארען~~ {אבשאפען פון} דער נאציאנאלער אווטאנאמיע.

צום שלוס מוז איך זאגען, אז איך האלט, אַז יעצט זענען ניט נאר די נאציאנאלע, נאר אויך די בירגערליכע רעכט אין געפאהר. מ׳ דארף זיין אויף דער וואך. די ארטיגע ~~זעלבסט־פערוואלטונגען דארפען ניט בעגרענצען ### ניט~~ {קהלות} דארפען ניט דערלאזען קיינע בעגרענצונגען, סיי אויף׳ן בירגערליכען סיי אויף׳ן נאציאנאלען געביעט.

מ׳דארף ארגאניזירען א ~~נאציא~~ צענטראלן נאציאן. אָרגאַן, וועלכער זאל {זיין} אויף דער וואַך פון די בירגערליכע און נאציאנאלע רעכט פון אידישען פאלק, ווייל אי די אי יענע זענען אין אַ גרויסער געפאהר#.

~~בראָן (פארשטעהער {וויצע דירעקטאָר} פון דעפארטאמענט פאר בילדונגס־ענינים) פון אנהויב פון זיין טעטיגקייט האט דער דעפארטאמענט פון פאלקס־בילדונג געהאט פאר זיין וויכטיגסטע אויפגאבע צו זיכערען די אידישע פאלקס־בילדונג. דערנאך איז געגאנגען די פערוואלטונג וועלכע האט {###} אינגאנצען ניט ענטשפראכען דער נאר וואס פערזאנאלער אווטאנאמיע.~~

{### אַנמערקונג. # צוליב צופעליגע סבות האבען מיר ליידער ניט די סטענאגראמע פון בעריכט פונ׳ם וויצע דירעקטאר פון דעפארטאמענט פאר בילדונגס ענינים {ה׳ בראן}. אנשטאט איהר גיבען מיר אלס ביילאגע דעם שריפטליכען איבערבליק וועגען דער ארבייט פון אַ אנגעוועזענעם דעפאר#אמענט וואס {איז} געשיקט דורך׳ן דירעקטאר פון דעפארטאמענט ה׳ סטראשון מיטן ### ### אנטייל פון ה׳ סלוצקי.

די ארויסגעבער.}[183]

|18|[184] רעוואַוצקי (~~באריכט וועגן דער טעטיגקייט~~ {דירעקטאר} פון דעפארטאמענט פאר נאציאנאלער זעלבסטפארוואלטונג).[185]

צוטרעטענדיג צו דער פארווירקליכונג פון דער אידישער נאציאנאלער אויטאנאמיע, האט דאס אידישע מיניסטעריום אין פארגלייך מיט אנדערע נאציאנאלע מיניסטעריום׳ס (דאָס פוילישע און גרויס־רוסישע) געפונען פאר זיך א לייכטערן באדן. דער באדן איז געווען צוגעגרייט דערמיט, וואס

183 Entire paragraph added on right margin.

184 Text continues in a different hand. Probable change of writer.

185 Entire line encircled.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

דאָס אידישע לעבן איז אין א געוויסער מאס היסטאריש געווען אויטאנאם. דער באגריף וועגן אָרטיגע ארגאנען פֿון אידישער זעלבסטפֿארוואלטונג וועגן דער קהלה איז ניט אזוי פֿרעמד די אידישע מאסן, ווי עס איז פֿרעמד למשל דער בעגריף וועגן א פוילישער קהלה די פוילישע מאסן. און דער פֿאקט האט גרינגער געמאכֿט די שאפֿונג פֿון אידישע קהלות. פֿון דער צווייטער זייט האט דער זעלבער פֿאקט ~~ערשוורט~~ {שווערער געמאכט} דעם אָרגאנישן בוי פֿון די נייע קהלות, ווייל אין די ~~פֿאלקס~~ מוחות {פֿון פֿאלק} האט זיך צונויפֿגעמישט די פֿאָרשטעלונג וועגן {אמאליגע אידישע} קהלות מיט דעם בעגריף וועגן די קהלות וועלכֿע עס דארפֿן איצט זיין. די ווידערשפרוכֿן בנוגע צום אינהאלט פֿון די קהלות בא פֿארשידענע אידישע פארטייען און גרופן זענען גרעסער און באדייטענדער איידער בא אנדערע פֿעלקער; זיי האבן געשאפֿן א סך שוועריגקייטן ביי דער ארבעט. דערפֿאר האָט דער דעפארטאמענט פֿאר נאציאנאלער זעלבסטפֿארוואלטונג, ניט וועלענדיג פֿארויסבאשטימען די שטרייט פֿראגען וועגן דעם מהות פֿון דער קהלה, כמעט ניט געקענט ארויסגעהן פון די ד׳ אמות פֿון דער ארגאניזאציאָנס ארבעט. די פֿראגע וועגן וועלטליכֿען אדער רעליגיעזען כֿאראקטער פון דער קהלה, די פֿראגן וועגן דער שפראך, אדער וועגן מעטריקאציע – דאס זענען אלץ פֿראגען, וואָס רופן נישט ארויס דעם זעלבן ענטפֿער בא פֿארשידענע גרופן פֿונ׳ם אידישן פֿאָלק און דעריבער איז דאס מיניסטעריום אויסגענומען צוטרעטען צו דער קהלה־ארבעט, אפט אויסמיידן די צווייטע שטופֿע פֿון ארגאניזאציע, דעם אינווייניגסטען בוי פֿון דער קהלה, דערפֿאר האבן מיר די פֿארם און האבן ניט דעם אינהאלט. די ארגאניזאציע פֿון די קהלות איז אויף אזא אויפֿן געווען פֿון איין זייט פֿערלייכֿטערט, פֿון דער צווייטער זייט איז זי אין דער נאציאנאלער פֿארזאמלונג אומגעהויער פֿארשווערט געווארן. חוץ דעם איז דאס מיניסטעריום כמעט במשך דער גאנצער צייט געווען אין אוננארמאלער לאגע. ווען עס איז ארויס דער געזעץ פֿון 1917, און עס איז געקומען דער טערמין פֿאר די קהלה־וואלן, זענען געקומען די באלשעוויקעס. די צענטראלע ראדע איז אוועק אין זשיטאמיר און פֿון דער צייט האָט דאס אידישע מיניסטעריום ניט געארבעט 6 וואָכֿן און ווען זי איז ~~אוועק~~ געקומען צוריק האט מען געמוזט די גאנצע ארבעט ווידער אָנהויבן אויפסניי. אין מארט־אפרעל ווען מ׳האט די ראדע צוטריבן האט זיך בא דער אידישער באפֿעלקערונג געשאפֿען א פעסימיסטישע באציהונג צו די קהלות. בא אזעלכֿע אויסערליכֿע באדינגונגען, נעמענדיג נאך אין אכֿט, אז פֿאָר דעם איז פֿארגעקומען א גאנצע רייהע וואלן, וועלכֿע האבן ~~ניט~~ געבראכֿט ~~אין וועלכע מ׳האט געקליבן~~ ~~אין~~ {דער באפעלקערונג א געוויסע אנטוישונג איז} דער אבסענטעאיזם ~~איז~~ געוואקסן. קומען מיר צו דעם אויספֿיר אז דער רעזולטאט, וועלכֿן מיר האבן דערגרייכֿט איז באמערקענס ווערט. ביזן היינטיגן טאָג זענען דורך דער אדמיניסטראטיווער קאמיסיע באשטעטיגט געוואָרן 194 קהלות פֿון 250 שוין אויסגעקליבענע מיט 750 טויזענד וועלער, ד. ה. 70% פֿון דער אידישער באפֿעלקערונג אויף אוקראינע, האבן שוין זייערע קהלה פֿארשטעהערשאפֿט. אין # |19| די צאל פֿון די שטעט, וואס פֿארמאגן שוין דעמאקראטישע קהלות געהן אריין אלע גרויסע גובערניאלע און אנוועזענדע שטעט פֿון אוקראינע. אלע פונקטן, וועלכע פֿארמאגן 15-20 טויזענד אידישע באפֿעלקערונג האבן שוין דעמאקראטישע קהלות אָרגאניזירטע אויפֿן באדן פֿון אלגעמיינע וואלן. דערפֿאר וועט די צייטווייליגע נאציאנאלע פֿארזאמלונג, {צו} וועלכֿע מיר גרייטען זיך האבן א פֿעסטן באדן אונטער זיך. זי קאָן זיך מיט פֿולן רעכֿט באטראכֿטן אלס די ווירקליכֿע פֿארשטעהערשאפֿט פֿון דער אידישער באפֿעלקערונג אויף אוקראינע. דאס וואס דאס מיניסטעריום האט פֿאקטיש געקאָנט ארבעטן נאר במשך 2-3 חדשים, ווי אויך דער פֿאקט, וואס מיר האבן ניט געוואלט אויף אייגענע אחריות לעזן די פֿראגע, וועגן דער קאמפעטענץ פֿון די קהלות האבן געבראכֿט דערצו, אז מיר האבן א פארם און האבן ליידער ניט קיין פֿעסטן יורידישן און מאטעריאלן באדן אונטער די קהלות. די פלוצליכֿע אונטערברעכֿונג פֿון דער ארבעט, האט געשאפֿן א קריטישע און מ׳קען זאגן טראגישע לאגע. די

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

קהלות זיינען אָן מיטלעָן, אָן א פינאנס־אַפּאראט, אָן צוואנגס־שטייערונג און עס קומט זיי אויס זיך ביטער צו ראנגלען פאר זייער קיום. די אלטע קוואֹלן פֿון וועלכֿע עס פֿלעגן אויסגעהאלטן ווערן די אידישע אנשטאלטן [!]. די אידישע באפֿעלקערונג וויל פֿון דערְ קאראבקע ניט וויסן, זי פֿילט אז דאס איז געווען אוננארמאל אנטי־דעמאקראטיש און ענטשפרעכֿט ניט דער זעלבסט ווערדע פֿון דער אידישער נאציע. חוץ אייניגע שטעט, ווי למשל; אדעס, ווו דערְ קאראבקע־שטייער גיט נאך א האלבן מיליאן יערליך, איז דערְ קאראבקע־שטייערְ פֿאקטיש אבגעשאפט און דאָרט ווו ער איז ניט אבגעשאפֿט געווארן, געפֿינט ער זיך אין די הענט פֿון די קצבים, שוחטים און כלי־קודש, וועלכֿע האבן אויף זיך קיין שום קאָנטראָל אפילו נישט דעם, וואס האט עקזיסטירט אין די אלטע צייטן. די אפקליפֿערס [!] פון דעם קאראבקע שטייער האבן זיך אבגעזאגט פֿון די קאנטראקטן, וועלכֿע האבן זיך צום טײַל פֿארענדיגט מיטן אָנהויב פונ׳ם 1918 יאר, צום טייל נישט לייענד געווארן צוליב דעם פֿלייש קריזיס. אויסשרייבן נייע קאנקורסן האט דער דעפארטאמעט נישט געקאָנט, ווייל דאס וואָלט געהייסן סאנקציאָנירן דעם אנטידעמאקראַטישן שטייער נאך אויף 3 יאהרן. דאן איז אפיציעל דער קאראבקע שטייער ניט אבגעשאפֿט געוואָרן, אפשאפֿן אים וואָלט געווען לייכֿטער ווי אלץ. מיר אבער האבן ניט געקענט זיך ענטשליסן אויף אזא ## שריט. ווייל ער גיט דאך געוויסע סומען, וועלכֿע מיר וואָלטן ניט געקענט באלד באקומען דורך אנדערע הכנסה־קוואלען. דער דעפארטאמענט האט אבגעגעבן פיל אויפֿמערקזאמקייט דער פֿראגע וועגן קאראבקע רעשטן. ער האט געשטרעבט זיי קאנצענטרירן אין זיין האַנד און ארויסנעמען זיי פֿונ׳ם רשות פֿון די גובערניאלע פֿארוואלטונגען. דאס איז געווען גאַנץ שווער דערפֿאר, ווייל קיין שום צענטראלע אנשטאלט אויף אוקראינע – נישט. ניט אין אינערן־מיניסטעריום, ניט אין פֿינאנץ־מיניסטעריום האבן [זיי] נישט קיין באגריף וועגן דער גרויס און פֿארטיילונג פֿון פֿארשיידענע אָרטיגע קאפיטאלן. ס׳איז אויסגעקומען אויסגריבלען ידיעות וועגן די קְאראבקע רעשטן דורך אינסטרוקטאָרן; טעלעגראמען און דרינגענדע בריף. סוף כל סוף איז כמעט אומעטום געלונגען פעסטצושטעלן די סומען פֿון קאראבקע־רעשטן, אוועקשטעלן די זאך אזוי, אז ניט די גובערניאלע פֿארוואלטונגען, ניט די שטעט ערלויבן זיך ניט, בא זעלטענע אויסנאמען, מאכן קיין אסיגנירונגען אָן פֿון די קאראבקע זאמלונגען; אָן דער פֿאָראויסגעגעבענער הסכמה פֿונ׳ם מיניסטעריום.

|20| די לעצטע צייט האט דאס מיניסטעריום אנגענומען שריט אויף אייגענע אחריות אז די אידישע קהלות זאלן באקומען די ארטיגע קאראבקע־{רעשׁטן} פון זייערע שטעט. דערביי האבן מיר זיך באגעגענט מיט פֿאַרשידענע שוועריגקייטן אין פאדאליער גוב. צום ביישפיל [האבן] די באלשעוויקעס צוגענומען 700.000 רוב. [ה]אלבע רעשטן, וועלכֿע געפֿינען זיך איצטער אין טאמבאוו. דאס זעלבע אין אנדערע [שטעט]. מיר האבן אנגענומען געוויסע שריט, כדי דאס געלט אומצוקערן, אבער איצט ווען דאס אידישע מיניסטעריום ווערט ליקווידירט פארלירן מיר די מעגלעכֿקייט צו פֿארטיידיגן די אידישע אינטערעסן, קענען מיר ניט גאראנטירן אז דאס געלט [וועט] צוריקגעקערט ווערן. אין דער גאָר לעצטער צייט באמערקט זיך מצד די גובערניאלע סטאראסטעס די שטרעבונגען ווידער אריינצונעמען אין זייערע הענד די קאראבקע־רעשטן און שאפֿן אין דער פראגע, וואס {דעם צושטאנד} האָט עקְזיסטירט[186] פֿאר דער רעוואלוציע. דער געזעץ־פראיעקט וועגן צוואנגס־שטייער איז געבליבן נאר – א געזעץ־פראיעקט ווי אויך דער צווייטער נויטיגער יסוד פאר דעם קיום פֿון די אידישע קהילות. דער פראיעקט [גייט] וועגן אבליגאטארישע אבצאלונגען פֿון מלוכה׳דיקע און שטאטישע מיטלן [!] פֿאר די אידישע אנשטאַלטן, וועלכֿע ביי דעם מערהייטס פֿאל ווערן אויסגעהאלטן פון מלוכֿה און פֿון דער שטאָט. אויסער דעם זאַנען [!] נאך דא אנדערע

186 Probably און שאפן דעם צושטאנד וואס האט עקזיסטירט.

אידישע קאַפּיטאַלן. אין 2 גובערניעס, חערסאָנער, יעקאַטערינאָסלאַווער זיינען פֿאַראַן אידישע קאָלאָניאַלע קאַפּיטאַלן, וואָס מאַכן אויס מער ווי א מיליאָן געלט. דאס מיניסטעריום פֿאָדערט מ׳זאל איבערגעבען דאס געלט אונטער זיין השגחה. די קאָלאָניעס וואָלטן דערביי נאַטירליך ברייטע זעלבסטפֿאַרוואַלטונג. אבער אין דער לעצטער צייט ווען די ליקווידאַציע טראָגט זיך אין דער לופֿטן איז אונזער השפעה אויפֿן אלגעמיינעם לעבן געוואָרן ניט [שטאַרקער]. מיר האָבן עס ניט געקענט דורכֿפֿירן דעם דאָזיגן באשלוס, וועלכֿער האָט באַקומען די פֿולע הסכמה פֿון דעם אידישן קאָלאָניסטן־צוזאַמענפֿאָר, דורך דעם מיניסטאַרן־ראַט. אין דער פֿראַגע פֿון מעטריקאַציע איז נאָך גאָר ניט געטון געוואָרן. די קאַזיאָנע ראַבינער זענען געבליבן אויף זייער אָרט. מיר האָבן נאָר געמעלדן די קהלות אז נייע קאַזיאָנע־ראַבינער דאַרפֿן געקליבן ווערן און אַז די אלטע בלייבן {ביז} צום מאָמענט ווען די מעטריקאַציע ענינים וועלען רעפֿאָרמירט ווערן. ווען די ראַבינער געהן אוועק שטעלט זיך די פֿראַגע וועגן מעטריקאַציע אין איר גאַנצער ברייט. ווען די קהלות וועלן אין זייערע הענד די מעטריקאַציע אָן געזעצליכֿע רעכֿט וועט מען ביי יעצטיגן רעזשים ניט וועלן אנערקענען די צייגניסן פֿון דער אידישער קהלה. די לאַגע וועט זיין א שווערע. דעריבער איז אונז אויסגעקומען מיט א וועהטאָג אין האַרצן ניט דערלאָזן דעם איבערגאַנג פֿון דער מעטריקאַציע צוּ דער קהלה, ווייל קיין געזעץ איז נאָך ניט פֿאַראַן. א גאַנצע רייהע אידישע אנשטאַלטן זיינען איצט אריינגעקומען אין א שווערער לאַגע. טרויעריגער פון אלע איז די לאַגע פֿון קיעווער אידישן שפּיטאַל, וועלכֿער האָט זיך געמוזט פֿאַרמאַכֿן צוליב מאַנגעל אין געלט. אין אדעס איז דער אידישער שפּיטאָל גענויטיג[ט] געוואָרן צו קלייבן נדבות. און אזוי האָט זיך געשאַפֿן אין אלע שטעט. אויף דעם געביט האָט דאס מיניסטעריום ווייניג געקאָנט אויפֿטאָן, ווייל אין דעם מאָמענט ווען מיר האָבן אָנגעמערקט אייניגע שריט,|21| וועלכֿע וואָלטן דערלייכֿטערט די פֿינאַנציעלע לאַגע פֿון די אידישע אנשטאַלטן נאָך פֿאַר דער פֿאַרווירקליכֿונג פֿון צוואַנגס־שטייער, האָט זיך די פּאָליטישע סיטואַציע געביטן. וואָס איז נוגע דעם אינערליכֿן לעבן פֿון די נייע קהלות איז קלאָר אז בא די אנגעהויערע שווערע באַדינגונגן אין וועלכע עס קומט זיי אויס צוּ לעבן, קאָנען זיי ווייניג ממשות׳דיגעס אויפֿטאָן. דעם ערשטן אָרט אויף זייערע זיצונגען האָט פֿאַרנומען די פּרינציפּיעלע חלוקי דיעת [!] צווישן פֿאַרשידענע שטרעמונגען אין אידישן פֿאָלק. און ניט קוקענדיג אויף דעם האָבן א סך קהלות זיך אַרויסגעוויזן אלס פֿעהיגע אינסטיטוציעס, הגם זיי זענען גענוטיגט [!] אין פֿיל שטעט אָנקומען צוּ אבליגאַציאָנס־~~נדבות~~ הלויות. די זעלבסטבאַשטייערונגן, וואָס מ׳האָט געמאַכֿט {און [וואָס]} וועדפֿן אָן אָפּט דעם כאַראַקטער פון נדבות, האָבן אין פילע ערטער דערגרייכֿט א געוויסן אַווטאָריטעט און {[גע]געבן די קהלות די מעגליכֿקייט צו} קעמפֿן עד היום מוטיג פֿאַר זייער עקזיסטענץ. דער ביטערער קאַמפֿף וועלכֿן די קהלות פֿירן נישט האָבענדיג קיין פֿינאַנציעלן יסוד פֿאַר זייער קיום גיט אונז דעם בטחון אז די אידישע אווטאָנאָמיע קען אזוי לייכֿט ניט פֿאַרניכֿטעט ווערן, אז עפּעס וואָס [!] וועט בלייבן, אז די קהלות מוזן און וועלן אייַנגעהאַלטן ווערן. דאס מיניסטעריום האָט פֿון זיין זייט מיטגעהאָלפֿן די קהלות אין זייער שווערן קאַמפֿף צוּ געפֿינען די ריכֿטיגע וועגן און האָט ניט דערלאָזן אז זיי זאָלן ~~ביים איצטיגן פֿינאַנציעלן קריזיס פֿערוואַנדעלט ווערן~~ זיך פֿאַרנעמען מיט זייטיגע ענינים, וואָס זיינען מחוץ די ראַמען פֿון דער אידישער אווטאָנאָמיע. מיר האָבן געשטרעבט דערצוּ אז די קהלות זאָנען זאָנען [!] ביים איצטיגן ~~מאָמענט~~ פֿינאַנציעלן קריזיס פֿאַרוואַנדעלט ווערן אין קאָנטראָלירענדע און אָנפֿירענדע אינסטאַנצן איבער אלע אנדערע אידישע אנשטאַלטן, וועלכֿע זאָלן דערביי אייַנהאַלטן זייערע אייגענע פֿינאַנציעלע פֿאַרוואַלטונגן און אונטערנעמונגן. די פֿראַגע וועגן דער בויאונג פון די קהלהׂ – דאס איז א פֿראַגע פֿון דער צוקונפֿט. מיר דאַרפֿן צוגרייטן געבילדעטע קהלה־אינסטרוקטאָרן, עפֿענען קורסן, וואו מ׳זאל זיך באַקענען מיט פֿאַרשידענע זייטן און צווייגן פֿון קהלה ווירטשאַפֿט. מ׳דאַרף פֿאַראייניגן די שטעט און די דערפֿער אין קרייז קהלות,

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

וואס זאלן באַפֿרידיגן די אויפֿגאבן, וועלכֿע זענען נישט בכּח [!] צו לעזן איינצעלנע קליינע קהלות. דאס זענען אלץ וויכֿטיגע פּראבלעמען פֿון דער נאהענסטער צוקונפֿט. געעהערטע [!] מיטגלידער פֿון נאציאנאל־ראט! איר האט אויסגעהערט די באריכֿטן פֿון די דירעקטארן, וואס פֿארוואלטן מיט די דעפּארטאמענטן פֿון אידישן מיניסטעריום. מעגליך אז ווי אין יעדער נייער ארבעט, וועלכֿע האט ניט געהאט פֿאר זיך א ביישפּיל, {זייֿנעֿן} פֿארגעקומען די אדער אנדערע פֿעלערן. עס מוז אבער געזאגט ווערן, אז די ארבעט, וואס דאס אידישע מיניסטעריום האט דורכֿגעמאכֿט פֿאר דער גאנצער צייט, האט געהאט דעם צוועק צו באַפֿרידיגן די לעבענס אינטערעסן פֿון אידישן פֿאָלק. אין דעם מאמענט ווען דאס מיניסטעריום האט זיך געשאפֿן האבן זיין באדייטונג פֿארשטאנען נור באגרעניצטע שיכֿטן פֿון אידישן פֿאלק – די רעוואלוציאנערע דעמאקראטיה. יעצט אבער ווען דאס אידישע ~~מיניסטעריום~~ פֿאָלק פֿארלירט דאס מיניסטעריום פֿארשטעהן שוין גרויסע אידישע מאסן, וואס זיי האבן אנגעווארן. מיר זאגן ארויס אונזער האפֿנונג און וואונש אז דער נאציאנאל־ראט זאל ניט דערלאזן, אז אלע אונזערע באמיהונגן זאלן געהן לאיבוד, אז עס זאל געהן פֿארלארן דאס, וואס איז ערקעמפֿט געווארן מיט די כוחות פֿון דער אידישער דעמאקראטיע.[187]

|22| אֱ. חֵפֵּץ. {(בונד)} מיר האבן היינט געווארט אויפֿ דעם ענטפֿער, וואס דער פּרעזידיום האט בעקומען פון דער מאכט, נישט דערפאר ווייל מיר האבן געוואלט אנטאפּן דעם דֹפֶק, כדי צו וויסן, ווי בעשטעהט עס מיט היינטיגן פּאליטישן קורס. מיר האבן געווארט אויפֿ דעם ענטפֿער דערפאר וואס ~~מיר האבן אים~~, אלס א עפּענטליכע רעכטליכע ארגֿאניזאציע, וועלכע שטיצט זיך אויפֿ א בעשטימטן געזעץ און איז די העכסטע פארשטעהערשאפט פון דער אידישער נאציאן אויפֿ אוקראינע {האבן מיר דעם ענטפער געמוזט באקוּמעֿן}. איצט האבן מיר ~~בעקומען~~ {געהערט} דעם ענטפֿער און ער איז דער, וועלכן מיר האבן ערווארט: פון דעם גרויסן בוים פון אלע בירגערליכע און נאציאנאלעֿ פרייהייטן ברעכט מען אפּ א צווייג נאך א צווייג ...

איך וועל, מיין איך, קיין טעות ניט האבן, ווען איך וועל זאגן, אז אין דעם מאמענט באגעגנען מיר אלע מֿיט דעם אייגענעם שווערן געפיל איינע פון די גרעסטע מפלות, וואס האט באקומען די רוסלענדער רעוואלוציע, דעם לעצטן קלאפּ פארן בוים, וואס האט געגעבן בליטן פון פרייהייט און האט ניט באוויזן צו געבן קיין פּרוכט.

פּאר אונזער פראקציע, דער פראקציע פון "בונד," איז דאס אפשר ווייניגער, ווי פאר אנדערע, אונערווארטעט. מיר האבן קיין מֿאל נישט געגלויבט, אז ווען ארום וועט זיין א פּאליטישער ~~לוֿיספּע~~ {מדבר}, זאל בלייבן די נאציאנאלע אווטאנאמיע, אז אונז וועט זיך איינגעבן אין אזא לאגע צו זאמלן די פּרוכט פון דער נאציאנאלער פרייהייט.

דאס אפשאפן פון דער נאציאנאל־פערסאנאלער אווטאנאמיע איז ניט נור א רעזולטאט פון דער וואקסענדר רעאקציע, וועלכע צושטערט שריט פאר טריט דאס וואס די דעמאקראטיע האט באשאפן פֿאַר דעם רעוואלוציאנערן יאר; # פערניכטעט מיט איין קלאפּ די דעמאקראטישע עקזיסטענץ פון אלע פעלקער, וואס וואוינען אויפֿ דער טעריטאריע פון אוקראינע ~~עס~~ {און} פערניכטעט די אוקראינישע אווטאנאמע עקזיסטענץ גופא. די רעאקציע וואקסט און וויי, ווייט ווייזן זיך פון די שווארצסטע ווינקלן שטן׳ס פון די נישט לאנג פארגאנגענע צייטן. עס וואקסן די דראהונגן געגן דער דעמאקראטיע און אירע דערגרייכונגן און {אויך} געגען דער אידישער נאציע, וואס טראגט אלע רדיפות און פערפאלגונגן פון דער רעאקציע. |23| און אין דעם היינטיגן ערנסטן מאמענט דערמאנט זיך אונדזער פראקציע דאס, וואס זי האט שטענדיג געזאגט, ווען מ׳פלעגט אונז אויפווארפן פון די רעכטע בענק, אז מיר "בויען אויפֿ א גוישע רעוואלוציע," אז מיר "שטיצן זיך

187 Text continues in a different hand. Probable change of writer.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אויפן שטיק" אז מיר "זענען שטארק מיט דער מאכט פון פרעמדע" ~~און~~ איצט, אין דעם מאמענט, ווען מיר פירן אונטער א סך־הכל פון דער ארבייט פון דער אידישער דעמאקראטיע, מוזן מיר נאכאמאל אויפמערקזאם מאכן אויף דער גרויסער ארבעט פון דער פארטיי אין נאמען פון וועלכער איך טרעט דא ארויס אויף דער ראלע פונם אידישן ארבייטער־בונד.

יא, מיר האבן געבויט אויף דער "אויסערער קראפט," אויף דער קראפט פון דער רעוואלוציאנערער דעמאקראטיע, פון אלע נאציאנען אויף וועלכער מיר האבן זיך געשטיצט. צוזאמען מיט דער געפאלענער "גוי׳שער רעוואלוציע", אויף וועלכער מיר און אלע איבריגע פעלקער האבן ביז דעם לעצטן מאמענט געבויט אונזער האפנונג צו בעשיצן דאס, וואס איז ערווארבן דורך שווערן קאמפף, בויגט ניט מיין פארטיי איר פֿאָן אויך יעצט, ווען די רעוואלוציע ליגט געבראכן און ווען עס איז געווארן א חֻרָבָן פון דער נאצ. פערסאנעלער אֹויטאנאמיע.

מיט 20 יאר צוריק האט זיך אנגעהויבן דער קאמפף. 20 יאר האבן מיר אינ׳ם קאמפף פון אידעען און דורכ׳ן קלאסן־קאמפף געשניטן דעם "אחדות" פון יֹודענטום. אין דעם קאמפף איז געפאלן דער צוים פון אלטן געטא, דורך דעם קאמפף האבן מיר מיטגעהאלפן דעם אידישן פאלק צו ווערן א פרייע נאציאן, מיט א גרויסןֿ פאלקס־שטאלץ, צו ווערן ניט אַן "אתה בחרתנו־פאלקֿ", נאר א פאלק צו אלע פעלקער גלייך, א גרויס פאלק מיט פארצווייגטן, פילזייטיגן לעבן, מיט ענטוויקעלטע קלאסן, מיט דעמאקראטישערֿ קולטור, מיט גרויסע ערווערבונגן.

און היינט ווען מיר פערלירן די פעסטונג פון אונזערע נאציאנאלע רעכט, דארפן מֿיר ניט אפטיילן אונזערעליידן פון די ליידן פון דער גאנצער דעמאקראטיע און ניט פארנעמען זיך מיט פוסטע חלומות. די דעמאקראטישע עלעמענטן אין פוילן און רוסלאנד, דֿיֿ דעמאקראטיע פון אלע איבריגע נאציאנען, וועלכע האבן אונז געהאלפן זיך בעפרייען, פאלן איצט צוזאמעֿן מיט אונז אין גרויזאמעֿן קאמפף, וועלכער איז אלעמען אונז ניט נאך די כוֹחֹות. נאר ניט פונאנדערלאזן די האר און ניט זעצן זיך שבעה דארף מען! אונזער פארטיי איז אפטימיסטיש. |24| צופיל מפלות און נצחונות האבן מיר איבערגעלעבט, מיר זֿאָלֿן ~~ארֿיֿיֿנפאלן~~ איצט ~~אין יאוש~~, נאך דעם גרויסן קלאפ, וואס מיר האבן בעקומען, מבטל זיין אונזער ראלע ~~אויך היינט~~ {אריינפאלן אין יאוש און} זאגן, אז אונזער פראטעסט האט קיין ממשות ניט, ווייל ער איז דאך אזוי שוואך! {יא,} ס׳וועלן זיך דאך אפרופן אויף אים נאר אייניגע קהלות, עטליכע מנינים אידן, ווייל דאס אידישע פאלק האט ~~שוין פערלארן~~, צוזאמען מיט די אנדערע פעלקער, {שוין פארלארן}[188] זיינע אלגעמיינע־פאליטישע און בירגערליכע רעכט, און דער אָנווער פון דער נאצ.־פערסאנאלער אווטאנאמיע אפילו וועט אין אונזער נאציאן ניט ארויסרופן קיין שטורם.

מיר ווילן זיך {אבער} ניט בערוהיגן אדער אפנארן אנדערע. מיר זאגן – יא, מיר זענען צו שוואך, שוואך זענען די קרעפטן פון דער דעמאקראטיע אין אלגעמיין און אויך פון דער אידישער דעמאקראטיע, אבער – זי איז ניט צובראכן! צו פערפלאנטערט איז די אלגעמיינע לאגע, צו פיל שמעקט מיט פולווער אין אייראָפּאַ, צו גרויס זענען די פאליטישע אויסזיכטן, צו גרויס די האפנונגן אויף מארגענדיגן טאג, – מיר זאלן אריינפאלן אין יאוש. מיר בויען ניט אויפ׳ן היינט, אויף א צופאל. מיר בויען אויפ׳ן ברייטן קאמפף און אויף דער צוקונפט. מיר האבן דערלעבט דעם גרויסן נצחון, וועלכן מיר האבן געהאט און וועלן דערלעבן אויך אנדערע גרויסע נצחונות. מיר בויען ניט אויף אחדות, פאליטישע אפמאכן צווישן־פארטייען, אויף הבטחות פון דעם אדער יענעם מיניסטער. מיר

188 Insertion on right margin.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

רעדן ניט מיט דעם לשון, מיט וועלכן מ׳האט דא גערעדט: "נאר וואס ס׳איז ראטעוון," "עפעס וואס בעקומן." אזעלכע עצות זיינען א בעווייז, אז מ׳געהט שוין צום סוף, אז דער רבונו של עולם שיקט צו דעם פאלק אן אונגליק, נעמט ער ביי אים אפ דעם פערשטאנד. און אז מיר זעהן די "פעראייניגטע נאציאן" וועלכע וויל {###}[189] חאטש וואס עס איז ראטעוון, ווייסן מיר, אז מיר שטעהן פאר א מאמענט, ווען דאס פאלק וועט ליגן דערשלאגן.

ניט פלוצלינג קומט אן אזא צייט – איהרע טרויעריגע סמנים האבן מיר שוין לאנג געשפירט. אז איך פלעג זעהן פאר די לעצטע חדשים, ווי די פלאקאטן און אויפרופן וועגן פארזאמלונגן און מיטינגן פון די לינקע פארטייען ווערן פארקלעפט מיט קול־קורא׳ס פון "אחדות" און "תרבות", מיט מעלדונגן פון ציוניסטן און צעירי־ציון – פלעג איך געהן און טראכטן: די נאציאנאל־פערסאנאלע אויטאנאמיע איז דערשטיקט (אפלאדיסמענטן), ~~אז~~ אונזערע נאציאנאלע רעכט זענען גערויבט. איך זאג עס ניט כדי אונטערצופירן א פארטייאישן סך־הכל, איך וויל דערמיט ניט זאגן, ווי עס בעשולדיגן אונז די ציוניסטן, אז מיר האלטן זיי פאר דער |25| שווארצער רעאקציע. דאס אידישע פאלק האט ניט קיין גוט בעזיצער, מיר פערמאגן ניט קיין אידישע "חליעבאראבן" – דאס איז אפשר אונזער אונגליק, ניט נאר אונזער גליק – מיר האבן אפילו ניט קיין {נאציאנאלע אייגענע} גרוס־בורזשואזיע. נאר איין זאך איז פאר אונז קלאר און פשוט: די ציוניסטישע פארטיי שטיצט זיך אויף בורזשואזע עלעמענטן און איז לאיאל צו אלע רעגירונגען. די ציוניסטן האבן דעם 5־טן יאנוואר ניט געוואלט אין מאסקווא רופן אויף דער דעמאנסטראציע, ניט געוואלט אויף אזא אופן שטיצן די גרינדונגס־פארזאמלונג ווייל … די באלשעוויסטישע רעגירונג איז אויך א רעגירונג.

צו דעם ווען די ברייטע אידישע פאלקס־מאסן ניט פערשטעהן, אז בעת מיר זענען געווען אויף דער פאליטישער ארענע, זענען זייערע נאציאנאלע רעכט געווען געווארענט; אז ווען מיר זענען די בעלי־הבתים איז עס א בעווייז, אז די בירגערליכע און נאציאנאלע רעכט פון די פאלקסמאסן עקזיסטירן; און ווען מיר געהן ארונטער אונטער דער ערד, ווען מ׳פעריאגט אונז אהין, איז עס א סימן, אז די אידישע נאציאן ליגט אין דר׳ערד; צו דען וועלן זיי ניט פערשטעהן, אז די טעג פונ׳ם סך־הכל פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע זענען אויך די לעצטע טעג, ווען די לינקע פארטייען האבן זייער פרייע עקזיסטענץ. צו דען זעהן ניט די ברייטע אידישע פאלקסמאסן, אז די צוויי מאמענטן זענען ענג פערבונדן איינער מיט׳ן אנדערן? צו דען זעהן זיי ניט, אז זייער גורל, די נאציאנאלע רעכט פון דער גאנצער אידישער נאציאן זענען פערבונדן מיט דעם גורל פון די לינקע קלאסן־פארטייען, וועלכע פירן נאך זיך די גאנצע פראלעטארישע דעמאקראטיע, מיט דעם גורל פון דעם רעוואלוציאנערן קלאס, וועלכער בלייבט דער איינציגער אויפ זיין פאסטן ביי אלע בעדינגונגן? מיט דער זעלבער פעסטקייט, מיט דעם זעלבן גלויבן און מיט׳ן זעלבן שטאלץ זאגט ער היינט ווי אלע מאל: די דעמאקראטיע קען ניט אונטערגעהן! ניט נאר דא אויפ אוקראינע, נאר אין אלע לענדער, אין גאנץ אייראפא וואקסן און פערברייטערן זיך די דעמאקראטיזירענדע טענדענצן. עס ווייזן זיך נייע פערספעקטיוון, עס פילט זיך צו פיל פולווער ארום, מ׳זאל קאנען זאגן, אז די נאציאנאל־פערסאנאלע אויטאנאמיע איז דערשטיקט אויף אייביג.

עס וועט ווייטער קומען די "גוישע רעוואלוציע," אויפ דער אלגעמיינער גאס וועט ארויס די רעוואלוציאנערע דעמאקראטיע פון אלע לענדער וועלכע שליסט איין אין אירע רייהן בעדייטענדע שיכטן פון אידישן פאלק – און דאס וועט זיין די איינציגע קראפט, וועלכע וועט אונז ארויספירן ווייטער אויפ׳ן ברייטן וועג און וועט אונז צוריקקערן דאס, וואס מיר האבן פערלארן אין דעם מאמענט.

189 Illegible insertion on left margin.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

און נאך א סך־הכל ווילט זײַך מאכן.

ביז יעצט, ווען מיר פלעגן זיך וועלן בעקענען מיט דער נאציאנאלער אויטאנאמיע, פלעגן מיר זיך ווענדן צו אָטאָ באַוער, שפרינגער, זוכן ביי מעדעמ׳ן, ליטוואקאוו׳ן א.א.וו.

|26| עס איז נאך אבער ניט געווען קיין ביישפיל אין דער געשיכטע, עס איז ניט געווען קיין ארט אין דער וועלט, וואו די נאציאנאל־פערסאנאלע אויטאנאמיע אין איר מאדערנער פארם זאל עקזיסטירן. זי איז אין ערגיץ ניט געווען דורכגעפירט אין לעבן. און אויף דעם גורל פון די אוקראינער אידן איז, א דאנק דער גרויסער בעדייטונג פון דער רוסלענדער רעוואלוציע, אויסגעפאלן צו שטעלן אויפ׳ן סדר־היום די פראגע וועגן פארווירקליכן די נאציאנאל־פערסאנ. אויטאנאמיע. מיר האבן וועניג בעוויזן [!], נאר פאר אלעמן איז קלאר, אז פון היינטיגן טאג אן וועלן אלע אונטערדריקטע נאציאנען, וועלכע וועלן גענויטיגט זיין זוכן אנ׳ ענטפער אויף דער נאציאנאלער פראגע מוזן ווענדן זייערער אויגן צו אונז דאָ – צו דאס אוקראינישע אידנטום [!], אריינקוקן ביי אונז אין פִּנקָס פון דער רעוואלוציאנערער געשיכטע, וואו זיי וועלן געפינען א קאנקרעטן ביישפיל. דאס איז א גרויסע זאך. ביז אהער איז די נאצ. פערס. אויטאנאמיע געווען נור א פרינציפ, וועלכער מיר האבן געוואוסט, דארף ווערן א פאקט פון פאליטישן לעבן. יעצט אבער, ווען זי לעבט אין זכרון פון א גאנצער נאציע, פון א גאנצער רייהע נאציאנען, ווען זי ~~וויל~~ האט דורכגעדרונגען די דעמאקראטיע, ווען עס זיינן דא פאקטן, ווען עס איז דא די ערפארונג, ווען די נאצ. פערסאנ. אויטאנאמיע איז געווארן א טייל פון אוקראינישן פאליטישן לעבן – איצט מוזן מיר זאגן, אז די באדייטונג פונ׳ם יאר איז קאלאסאל. דאס איז א גרויסער אוצר פאר דעם קינפטיגן דעמאקראטישן קאמפף. צוזאמען מיט די אידישע דעמאקראטישע פארטייען האבן מיר געפירט א קאמפף פאר דער נאציאנאל־פערסאנאלער אויטאנאמיע. אין דעם קאמפף וואס מיר האבן דעם יאר דורכגעפירט האט די פראגע בעקומען א גאנץ נייע בעלויכטונג.

מיר האבן געקענט אונזערע פארטייען לויט זייערע פראגראמען, פארמולן, פאר וועלכע מ׳האט געשטרייט צעהנדליקער יארן. דא אבער האבן מיר זיך דעם ערשטן מאל פארן יאר פון עפענטליכער געזעלשאפטליכקייט בעגעגענט מיט די אלע אידישע פארטייען ביי דער ארבייט. און דעם ערשטן מאל האט די אידישע געזעלשאפטליכקייט דערזעהן, מיט וועמן זי האט צו טאָן – ווער עס איז איר נעהנטער און פון וועמען זי איז ווייטער, וואס די פארטייען קענען טאָן און וואס זיי זענען ניט פעהיג צו טאן. און דאס אלץ, פערשטעהט זיך, האט אויך געמוזט ווירקן אויף אונזער טאקטיק. מיר מוזן זאגן, אז אונזער לאגע איז געווארן בעזונדערס שווער פון דעם מאמענט אן, ווען עס איז קלאר געווארן, אז די נאציאנ.־פערסאנ. אווטאנאמיע וועט ניט קענען עקזיסטירן, אלס א זעלכע [!], אז די רעאקציע איז צו גרויס {און} אז די [!] קרעפטן־פארהעלטניש איז ניט צו דער גונסט פון דער אידישער רעוואלוציאנערער דעמאקראטיע. עס איז געשטאנען דאן די פראגע, ווי ארויסצוגעהן פון דער לאגע. מיר האבן נישט געוואלט לאזן קיין ארט פאר דעמאגאגישע בעשולדיגונגן, אז די רעוואלוציאנערע דעמאקראטיע האט אראפגעריסן די |27| נאציאנאל־פערסאנאלע אויטאנאמיע אין דעם מאמענט ווי זי איז אבגעשוואכט געווארן, מ׳זאל אונז ניט פארווארפן אז די רעוואלוציאנערע פארטייען האבן זיך ~~אנגעשפארט~~ {בארעכטיגט} און ווען ניט דאס וואלט מען זי געקענט ראטעווען מיט אייגענע קרעפטן. איך פערשטעה, אז עס זענען דא פארטייען, וועלכע וועלן פרווון מיטן גראבן פינגער באווייזן, אז עס זענען דא נאך וועגן צו ראטעוון, אבער בעוויזן האבן זיי עס ניט. און מיר האבן געזאגט, אז מיר נעמען אראפ פון זיך די פאראנטווארטליכקייט, מיר ווילן ניט אין דעם יעצטיגן מאמענט נעמן אויף זיך אליין די גאנצע אחריות פאר׳ן גורל פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע. מיר ווילן אז יענע פארטייען, וועלכע רעדן שטענדיג אין נאמן פון אידענטום – די ארטאדאקסן מיט די ציוניסטן, אז זיי זאלן אויך טראגן די פאראנטווארטליכקייט און זאלן ניט קענען אונז פארווארפן ~~דאס~~, אז מיר האבן

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

געווארפן דאס, וואס מיר האבן ניט געקענט דורכ׳ן רעוואלוציאנערן קאמפף זיכערן און איינהיטן. דאן איז באשאפן געווארן די טראגישע לאגע פון "30" און "30". מיר האבן געקענט גלויבן, אז עס עקזיסטירן ביי אונז פאליטישע פארטייען, וועלכע קעמפפן פאר זייער ארט און ווירקונג אויפן פאליטישן געביט; מיר האבן געקענט מיינען, אז די רעכטע פארטייען וועלן פאר אט דעם קעמפפן. מיר האבן אויפ דער מעגליכקייט אונזער רעכנונג געבויט. ס׳האט זיך ארויסגעוויזן אבער, אז די רעכנונג איז געווען ניטש גאר ריכטיג, און מיר האבן אויפגעקלערט די פיזיאנאמיע פון די 30, וואס זיצן אויף דער רעכטער זייט.

די ציוניסטן [–] דאס איז די איינציגע פארטיי, וואס האט גארניט פארגעסן און בעֶצֶם זיך גאר ניט אויסגעלערנט. דאס איז ניט זייער בייזער ווילן – אין דעם איז שולדיג די לאגע, אין וועלכער עס געפינט זיך די ציוניסטישע פארטיי. זי שטרעבט צו ווערן די פארטיי פון דעם אידישן קליינבירגערטום. ווען עס איז געקומען די רוסלענדער רעוואלוציע, איז פאר אונז קיין ספק ניט געווען, אז די ציוניסטישע פארטיי וועט אין פראצעס פון רעוואלוציע געווינען פיל און פיל פאזיציעס. מיר האבן זיך עס [!] ערקלערט פשוט: די מלחמה איז געווען שטארקער פאר דער רעוואלוציע; די עקאנאמישע באדינגונגן פון דער מלחמה האבן גובר געווען די כֹחות פון דער רעוואלוציע. די עקאנאמישע אויפגאבן פון דער רעוואלוציע און די באדינגונגן פון דער מלחמה האבן אונטערגעבראכט א בעדייטענדן טייל פון דער אידישער קליין־בורזשואזיע. זי האט ניט געזעהן דעם מארגענדיגן טאג, איר האט געשראקן די אנטוויקלונג פון דער רעוואלוציע און אירע עקאנאמישע פארמן און זי האט געמוזט זוכן ווייטער טעריטאריאלע טרייסטן, זי האט געמוזט געהן צום ציוניזם. אבער אין דער זעלבער צייט האט זי געמוזט שטרעבן צו מאכן די ציוניסטישע פארטיי פאר זיינע א פארטיי, פאר א גָלות פארטיי. דער מיטעל־שטאנד אין אידענטום וועט נאך לאנג טרוימען וועגן אן ארץ־ישראל, דאס איז זיין אידעאלאגיע, זיין |28| ראמאנטיזם. דערפאר אבער וועט דער זעלבער מיטעלשטאנד ברעכן דעם ציוניזם אלס א טעריטאריאל~~ע~~{יסטישע} פארטיי און וועט שטרעבן צו מאכן אים פאר א גלות־פארטיי.

האט זיך אבער ארויסגעוויזן, אז די ציוניסטן זענען לחלוטין ניט פעהיג צו ווערן די פארטיי, אויפ וועלכער ס׳ווארט דער מיטעלשטאנד און פערנעמן זיך מיט רעאלער פאליטישער ארבייט. זייער ארבייט אין נאציאנ.־ראט איז געווען בלויז א מאניפעסטאציע פון זייער פולער אונפעהיגקייט צו ווערן א פארטיי דא און פערנעמן פאליטישע פאזיציעס. דערפירן צו א וועלכן ניט איז סוף – א שלעכטן צו א גוטן – נאר צו דעם סוף, צו וועלכן זיי אליין שטרעבן. די אונפעהיגקייט פון די רעכטע האט פארשווערט די לאגע פון די 30 דעמאקראטישע פארשטעהער, ווייל אונגעהויער פאראנטווארטליך איז געווארן די ~~לאגע~~ {ארבייט} פון דעם לינקן פליגל. ער איז ווידער געווארן די אנפירענדע טייל, וועלכע האט פאקטיש געמוזט נעמן אויפ זיך די גאנצע פאליטישע אחריות. אונזער פראקציע, אלס איינע פון די עלטעסטע און ערפארענסטע צווישן דעמאקראטישן טיפ פון נאצ.־ראט, איז אויסגעקומן ביי פאליטישע באדינגונגן, וועלכע האבן שוין ניט געשטימט מיט אונזערע כחות, מיט די כחות פון דער רעוואלוציאנערער דעמאקראטיע, צו נעמן אויפ זיך גרויסע פאליטישע און נאציאנאלע אחריות. פאר אונז איז געשטאנן איין ציל – דערפירן ביזן פארפארלאמענט. מיר האבן געוואוסט און מיר ווייסן, אז ביי היינטיגן טאג וועט דאס ניט זיין די איינריכטונג, וואו מיר וועלן האבן די מעהרהייט. מיר האבן געוואוסט, אז מיר גיבן אפ די מאכט אנדערע. אויסערליך האט זיך די לאגע געדוכט ניט גינסטיג פאר אונז, דאך איז זי געווען גינסטיג, ווייל מיר האבן געוויזן די ברייטע אידישע פאלקסמאסן, אז מיר ווילן זיך דערשלאגן אזעלכע פאליטישע פארמן, אזא מלוכה־אנשטאלט, וואו מיר זאלן קאנען פריי אנטוויקלן אונזער קאמפף מיט זיי – מיט די רעכטע פארטייען. מיר האבן געוואלט לעגאלע פארמן פון א מלוכה־אנשטאלט, וואו מיר זאלן קאנען

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

קעמפפן מיט דער מערהייט. אונז שרעקט ניט די מערהייט, ווייל מיר זיינען קיין מאל ניט געווען קיין פערכאפער פון מאכט. מיר גלויבן די ברייטע פאלקסמאסן, מיר בויען אויף זייער פארשטאנד און אנטוויקלונג; און אויב עס וואלט זיך ארויסגעוויזן, אז היינט זיינען די מאסן ניט מיט אונז, איז עס פאר אונז נאר א פראגע פון צייט. מיר גלויבן אין דער צייט, מיר בויען אויף דער צוקונפט. און ~~אלס אזעלכען~~ אלס א פארטיי, וואס בויט אויפ'ן פאליטישן וואוקס פון די ברייטע פאלקסמאסן, אויפ'ן קלאסן באוואוסטזיין פונ'ם אידישן פראלעטאריאט, אלס א פארטיי, וואס דארף געהן צו דער ברייטער אידישער ארבייטער־דעמאקראטיע, האבן מיר זיך ניט געשראקן פאר פרייע מלוכה־פארמן, וואס וואלטן אונז אויף א קורצער ~~צייט,~~ אדער דויערנדער צייט ניט געגיבן קיין מערהייט. מיר וואלטן קעמפפן און מיר האפן, אז די רעוואלוציאנערע אנטוויקלונג פון אידישן פאלק וואלט אונז די מערהייט ענדליך געגיבן.

|29| און נאך א זאך. ווען מיר פראטעסטירן געגן די שרעקליכע פארפאלגונגן, וועלכע זענן ניט נאר א נאציאנאלע געפאר, נאר אויך א פאליטישע געפאר פאר אלע בירגערליכע רעכט פון דער אידישער נאציאן, זאגן מיר, אז אלץ, וואס לעבט, דארף זיך איינשפאנן אין קאמפף, כדי צו ראטעווען די פאליטישע רעכט פון אידענטום. מיר געדענקן, אז דאן ווען די פאליטישע לאגע בכלל איז געשפאנט, ווען אין אלע לענדער, אין גאנץ אייראפא ווערט ארויסגערוקט אויפן געביט פון נאציאנאלע בעוועגונגן די פאדערונג פון נאצ.־פערסאנ. אויטאנאמיע – ביי אזא צושטאנד מוזן מיר זאגן, מיר פארלירן גארניט. ווייל אין פראצעס פון אן אפענעם קאמפף און שווערער אנשטרענגונג האבן מיר די נאצ.־פערס. אווטאנאמיע ערווארבן, און ווייל מיר ווען געהן ווייטער אין דעם קאמפף, זיך לערנן ### אויף דעם, וואס מיר האבן ערפארן אין דער פערגאנגענהייט און זיך שטיצען ### אויף דער רעוואלוציאנערער דעמאקראטיע פון אלע לענדער, גלויבן מיר, אז די נאציאנאלע אויטאנאמיע וועט עקזיסטירן! צו טיף איז זי איינגעדרונגן אין די ברייטע פאלקסמאסן ניט נאר אידישע, נאר אויך אין אינטערנאציאנאלן מאסשטאב, אז זי זאל קענען אונטערגעהן, מיר זיינן זיכער, אז די רעוואלוציאנערע דעמאקראטיע פון אלע לענדער וועט ווייטער אויפקלייבן אירע כחות און ארום דעם אלטן לאזונג פון נאציאנאלער אויטאנאמיע, וועלכער שטעהט שוין לאנג אויף דער פאן פון "בונד," (געלעכטער) וועט ווייטער געפירט ווערן דעם קאמפף ... זאלן לאכן די, וועלכע ווארענען געגן דער רעוואלוציע, זאלן לאכן די, וועלכע האבן 20 יאר געגן איר געווארנט, זאלן לאכן די, וועלכע שטיצן זיך אויף דער אויסערליכער מאכט, ווייל היינט נאך שרייבן די דייטשע ציוניסטן מיט שטאלץ, מיט גַדלות, אז ביי די דייטשע ציוניסטן זיינען קיין אונטערזוכונגן ניט געווען, ווייל ... זיי האלטן זיך פאר דער דייטשער אריענטאציע. און זאל קומען די רעאקציע פון דער ענגלישער אריענטאציע, פון דער דייטשער אריענטאציע, – מיר וועלן זיך האלטן אן אונזער אלטער אריענטאציע צו דער רעוואלוציאנערער באוועגונג פון דער אינטערנאציאנאלער דעמאקראטיע; מיר וועלן פארפעסטיגן אונזערע אלטע פאזיציעס, מיר וועלן געהן מיט אונזער אלטן וועג, ניט פון שתַדלָנות, נאר פון קאמפף. – און דער "בונד," די פארטיי, וועלכע איז געווען די עקסטע אויף דער אידישער גאס און האט געפירט א קאמפף פאר יעדער אות פון איר פראגראם, א שארפן קאמפף אהן שום קאמפראמיס מיט אנדערע פארטייען – אט די פארטיי האט פאר דעם יאר פון פרייער פאליטישער ארבייט באוויזן, אז זי האט געקענט גרופירן ארום זיך אלע דעמאקראטישע און סאציאליסטישע עלעמענטן. אפילו די פארטייען, בנוגע צו וועלכע מיר האבן ספקות, געגן וועלכע מיר טרעטן אפט ארויס און מיט וועלכע מיר קעמפפן אפילו זיי האבן מיר מיטגעצויגן אין אונזער ארבייט, ווען מיר האבן געזעהן א אויסערליכע אדער |30| אינערליכע געפאר, געגען וועלכער מ'מוז געגענשטעלן בעדייטענדע פאליטישע כחות.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

צווישן פרינציפּלאזן אפּארטוניזם און איינגעשפּארטן דאגמאטיזם האט אונזער פּארטיי אויסגעקליבן דעם אמת׳ן סאציאליסטישן וועג. דאס האט באוויזן, אז זי פּארמאגט א געזונטן פּאליטישן חוש. אין פּאליטישן קאמפּף מיט אלע, האבענדיג פאר זיך שטענדיג א ווייטע פּאליטישע פּערספּעקטיוו, גרופּירענדיג אין דער זעלבער צייט ארום זיך אלע דעמאקראטישע עלעמענטן – האט אונזער פּארטיי באוויזן איר אויסגעהאלטנקייט און קיין לייכטער לאכן אין אזא שווערער שעה וועט איר ניט זיין געפערליך.

|31|[190] {זְרֻבָבֶל (פּועלי ציון)} געערטע מיטגלידער פון נאצ.ראט!

איך מיין, אז איצטער וועלען אלע [מ]סכים זיין מיט דעם, וואס אונז איז אויסגעקומען צוזאגען מיט 2 חדשים צוריק, אויף איינער פון די לעצטע אויך היסטארישע זיצונג[ען] פון נאציאנאל־ראט {אין זיין פריהערדיגן רעוואלוציאנערען באשטאַנד.}

מיר זיינען שוין דאן {גלייך נאך דער איבערקערעניש} געשטאנען פֿאַר דעם פַּאקְטֶ פון אפשאפען די נאציאנאל־פּערסאנאלע אווטאנאמיע, הגם {ערשט} היינטיגען שבת האבען מיר זיך וועְגען דעם דערוואוסט אָפִיצִיעֶל.

דאס באווייזט ## {אבער נישט מער ווי} די "אבגעלאזענקייט" פון דער רעגירונג, אויף וועלכער עס האט שוין אנגעוויזען סקאראפּאצ#קי ##אין זיין בריעף צו ליזאגובען, וואו ער האט אונטערשטריכען, אז בכלל אין דער רעגירונג און אין דער אדמיניסטראציע פיהלט זיך א גרויסע אבגעלאזענקייט. וייל [!] איהר פערשטעהט דאך לאגיש, אז די נאציאנאל־פּערסאנאלע אווטאנאמיע האט ### {געמוזט} אפגעשאפען ווערען ### אין דעם מאמענט, ווען די מאכט איז ארויסגעריסען געווארען פון די הענד פון דער דעמאקראטיע און איז אריבער אין די הענד פון העטמאן.

{וואס האָבען מיר איצט צו טון?}

איך דערמאן זיך ~~ווי אויף ד~~ לעצטער זיצונג פֿון דער צוטריבענער ראדע. ~~ווען~~ אין שטאדט האט שוין געוועלטיגט דער נייער העטמאן – שפּעט ביינאכט איז עס געווען – מען איז געזעסן אין א קליין צימער׳ל אין לאקאל פון דער ראדע. ארום איז געשטאנען מיליטער און מ׳האט געציטערט אז {אָט, אָט} ~~#### ####~~ קומען {זיי} אהער זיך שלאגען. אין אזא צושטאַנד האט די ראדע {דאָך} אנגענומען די גאנצע קאנסטיטוציע פון דער אוקראינישער רעפּובליק און {אויך} דעם געזעץ וועגען דער נאציאנאל־פּערסאנאלער אווטאנאמיע וועלכער איז אריין אלס א טייל פון דער קאנסטיטוציע. די פארשטעהער פון די אידישע פּארטייען וועלכע זיינען דארט ### {בשעת מעשה} געווען, האבען אייגענטליך געוואוסט אז דער געזעץ ווערט אין דעם מאמענט געשאפען ניט צוליב דעם, ער זאל גלייך פארווירקליכט ווערען אין לעבען, |32| ~~וייל~~ יעדערער האט {גוט} געוואוסט אז באלד וועט מען מעלדען א הפסקה אויף א האלבע שעה. ### מ׳וועט זיך {אָבער} פאנאנדערגיין נישט אויף א האלבע שעה נאר אויף א לאַנגער, לאַנגער ~~הפסקה~~ {צייט}. נאר {אין דער זעלבער צייט האט} יעדערער ~~#### ####~~ אויך געשפּירט אז דאס הייסט ניט אוועקגיין אין גאנצען, אז ### ס׳איז ~~###~~ {פֿאָרט בלויז א} הפסקה, {מעג זי דויערען אפילו אַ יאָר און צוויי, און} אז דאס געזעץ וועט פריהער אדער שפּעטער מוזען ווערען {א} ווירקליכקייט. ~~און~~ זיי האבען {דעריבער} געפונען פאר נוטיג פעסטצושטעלען ~~וועלכע~~ {די} ליניע, {וועלכע} מיר האבען אנגעצייכענט אין דער צייט פון דער רעוואלוציע. דאס זעלבע פּאַסירט מיט אונז. ס׳צווינגט אונז פארלאזען אונזערע פּאזיציעס. ס׳איז אבער ניט מער ווי א הפסקה, ווי לאַנג ס׳זאל ניט דויערען. מוזען מיר איצט אָנצונעמען אויף ווייטער אונזער ליניע. עס איז געווען קלאר אז אין דעם מאמענט ווען עס קומט אנ׳ אנדער מאכט, וועלכע וועט ### {חרוב מאַכען} דאס וואס די רעוואלוציע האט געשאפֿען, מוז זי דורכאויס ###

190 Text continues in a different hand. Probable change of writer.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

{פֿארניכֿטען} אויך דאס וואס ### {ס׳איז} געשאפען ### {בכדי צו} רעגולירען ### די נאציאנאלע באַציהונגען. מיר האבען דאס {אנומעלטען} ארויסגעזאגט אין נאציאנ. ראט, און זיינען נישט געווען איינשטימיג מיט די וואס האבען ### {געטענהט[!]}, אז מ׳דארף ~~#### ###~~ {אריינציהען אין נאצ. ראַט} אנדערע עלעמענטען פון אידישען פאלק כדי צו רֶאַטֶעוֶוֶעֶן די נאצ. אווטאנאמיע. מיר האבען געזאגט אז די ציוניסטען און "אחדות" קענען ניט ראטעווען די נאציאנאלע אווטאנאמיע {זיי זיינען עס ניט ביכֿולת צו טון, פשוט} ווייל דער פרינציפּ פון נאצ. אווטאנאמיע איז פֿאַרבונדען מיט גאָר אנדערע כחות ### {ווי די}, צו וועלכע עס קענען אפעלירען, וועלכע עס קענען רופען די ציוניסטען און "אחדות." קוים זיינען יענע כחות אַוועק, האט די נאצ. אַווט. גֶעֶמֶוֶזֶט בטל ווערען. ### {פונקט אזוי} האבען מיר דאַן גערעכענט און מיר רעכענען {אויך} היינט, אז עס וואלט געווען פאלש {אויף} צו מיינען אדער צו זאגען אנדערע, אז די ציוניסטען אדער אנדערע אידישע גרופען בֶעֶגְרֶאֶבֶעֶן די נאצ. אווטאנאמיע.

איך וויל עס איצט זאגען קלאר, ~~אז~~ {כדי} די ברייטע אידישע פאלקס־מאסען זאלען וויסען ווער איז דער {אמת׳ער} שונא און אין וועלכער ריכטונג זיי דארפען ווענדען דעם גאנצען קאמף.

|33| איצט, ווען מיר שטעהען פאר דְעְםְ פאליטישען אֶקְטֶ פון אפשאפען דעם געזעץ וועגען נאצ. פערסאנאלע אווטאנאמיע מוזען מיר אנווייזען אז דער {אמְתְ׳עְרְ} שונא פון דער לעצטער זיינען ניט דְיְ אינערליכע כחות, נאר די אלגעמיינע פאליטישע קאניוקטור [!]. עס איז {בפֿירוש} אונמעגליך עס זאל בלייבען די נאציאנ. פערסאנאלע אווטאנאמיע דארט וואו עס איז נישטא די הערשאפֿט פון דער דעמאקראטיע.

דער ### {פֿאָרזיצער} פון מיניסטארען ראט האט זיך ### {געמעגט} ערלויבען דאס רעכט ### ארויסווייזען זיין עם־הארצות# און זאגען, אז אויף קאווקאז זיינען דא גרויסע נאציאנאלע רייבונגען ווייל דארט עקזיסטירט די נאציאנאלע אווטאנאמיע וועלכע פיהרט {אונפארמיידליך} צו רייסערייען. ער ווייס נישט, {#פנים} אז דאס איז {דוקאָ} דערפאר ווייל דארט איז קיין נאצ. אווט. נֶיְשְׁטֶאֶ. ## {אים איז מסתמא ניט באקאַנט} אז פון אנהייב איז דער פרינציפּ פון נאציאנאלער אווטאנאמיע ### {ארויסגעבראַכֿט} געווארען אין עסטרייך {טאַקע} דערפאר, ווייל דארט עקסזיסטירען נאציאנאלע רייבונגען. און אויב ביז יעצט איז דער {דאזיגער פרינציפּ} אין עסטרייך {גופאָ} ניט פארווירקליכט אין לעבען, איז עס {ווידער} נאר דערפאר, ווייל דארטען איז נאך דערווייל די מאכט ביי דער רעגירונג פון די הערשענדע קלאסען ## פון דער הערשענדער נאציע. ###

די נאציאנאלע אווטאנאמיע {איז} געבארען געווארען {אין רוסלאנד} אין דעם מאמענט, ווען די מאכט איז {אריבער} ~~געווען ###~~ {צו די} דעמאקראטישע קלאסען פון אלע פעלקער צוזאמען. דעריבער איז פאר אונז קלאר אז דער קאמף פאר דער נאצ. פער#אנאלער אווטאנא#ע ### {איז אין עצם} א קאמף פאר דער הערשאפט פון דער דעמאקראטיע.

{דערפֿון שטאַמט שוין ממילא} אז אין {אָט} דעם קאמף דארפען מיר געהן האנד אין האנד מיט דער דעמאקראטיע פון |34| אלע אנדערע פעלקער וועלכע זיינען אין דעם פעראינטערעסירט גלייך ווי מיר.

ס׳איז חאראקטעריסטיש וואס די נאציאנאלע אווטאנאמיע איז אבגעשאפען אין דעם מאמענט ווען די ### {שטימונג} אויף אוקראינע האט זיך געביטען, אין פערגלייך מיט דעם וואס עס איז געווען מיט צוויי חדשים צוריק. איך וויל דערמאנען, אז ווען מ׳האט אנגעהויבען רעדען וועגען ### אבשאפען ~~#### #### ###~~ {דאס געזעץ פֿון נאַצ. אַווט.} האט מען זיך אויך אין ### {דער סביבה פֿון די גרויסע רוסען} דערשראקען, און אויף דער זיצונג פון גרויס רוסְיְשְׁןְ ### נאצ.־ראט האט מען שטארק געווינט נאך דער נאציאנאלער אווטאנאמיע. מיר האבען

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

מיט א בעזונדער צופרידענהייט געלעזען ווי {אזוי} אונזערע "תלמידים" פון דער נישט אידישער סביבה האבען זיך [!] {עס שנעל} אויסגעלערענט {צו} פערטיידיגען די פרינציפען פון נאציאנאלער־פערסאנאלער אווטאנאמיע פאר זיך. איר ווייסט {דאָך,} אז די ר.ס.ד.א.פ.[191] איז {תמיד} געווען געגען נאציאנאל־פערסאנאלער אווטאנאמיע. ביי היינטיגען טאג {האט זיך ווידער די לאגע געביטען, און} מ׳שטעלט זיך שוין נישט אויף דעם {אונזעריגען} שטאנדפונקט וייל ... יעצט האט זיך געביטען די ~~#### ###~~ {פאליטישע קאניוקטור} און עס איז אויסגעקומען {אֹוֹנְדֹזֹ} נעמען א נייע ווענדונג. עס בייט זיך די גאנצע סיטואציע. ~~עס בייט זיך די גאנצע סיטואציע.~~ {די גרויס־רוסען וועלען בלײַבְן פּאַסיוו. די פּאָליאַקען – דאס זעלבע. מיר בלייבן אליין.}

~~מְיֹר~~ האבען מיר זיך צו רעכענען מיט אנדערע כוחות. ### {####} דארף אונזער שטעלונג אין דעם מאמענט זיין א ניכטערע און ס׳מוז דערגרייכֿט ווערען אַ איינהײַטליכקייט צווישן אַלע גרופען און פּאַרטייען אין דעם קאַמף פּאַר דער נאַצ. אַווט. מיר ## זאָגען זיך ניט אָב פון די פרינציפען פאר וועלכע מיר האבען {שטענדיג} אגיטירט {דאָ, אין נאצ. ראט.} מיר געדֹיינקען דעם קאמף וועלכער קומט ביי אונז {אינעווייניג} פאר ### {און דאָך} ניט קוקענדיג אויף דעם דארפען מיר אין דעם מאמענט אין אונזערע ארויסטרעטונגען {אַלע} זיין שארף און קלאר, אלע – פַּאַראייניגט.

|35| מיר דארפען {אלע, ווי איין מענש} אויסדריקען {דעם} שארפסֹטֹעֹן פראטעסט געגען דעם, וואס מ׳האט {איצט} אבגענומען די עלעמענטאַרסטע רעכט פון אידישען פאלק (אַפל). עס האבען א טעות די {יעניגע} וועלכע מיינען, אז מ׳קען אפטיילען די ### {נאציאנאלע} רעכט ~~#### ### ###~~ פון ### {די} {עלעמענטארע} בירגערליכע רעכט. ### די נאציאנאלע רעכט פֿון א פאלק זיינען ענג פערבונדען {און געקניפּט} מיט זיינע בירגערליכע רעכט. {און} די בירגערליכע רעכט {כדי צו האֹבֹּעֹן א ממשות און אֹ קִיֹוֹםֹ} ### {#### זייער אמת׳ען זין}, מוזען זיי {זיך} שטיצען ~~זיך~~ אויף {דעם באָדען פֿון} נאציאנאלע רעכט.

ביי היינטיגען טאג זעהען מיר {די בײשפּילען} אויף יעדען שריט און טריט. ### מ׳נעמט {ביי אונז} אפ די פרייהייט פון ווארט ווען מ׳פערוועוערט צו ריידען אויף אידיש ~~#### #### ### ###~~[192] {ס׳טייטש, אויף אוקראַיֹנֹיש און אויף רוסיש לאזט מען דאך יאָ ריידען אונזער וואָרט־פרֹיֹיהֹײֹטֹ} נויטיגט זיך אָבער אֹלֹזֹא אין פרייהייט און רעכֿט פון אֻנֻזֻעֻר שפּראַך, פֿון אֹידֹיֹשֹ מוזען מיר, אלזא, דעם קאמף פאר אונזערע נאציאנאלע רעכט ### פערבינדען מיט דעם קאמף פאר אלגעמיינע בירגערליכע רעכט.

איך האב {פריהער} געזאגט אז מיר האבען קיינמאל נישט געמיינט אז אנדערע קענען בעגראבען די נאציאנאלע אווטאנאמיע {ווייל ס׳הענגט נישט אָב פֿון זיי.} ~~נאר איך וועל {####} זאגען אז~~ אונז איז שוין {אָבער} אויסגעקומען נישט איינמאל אנ{צע}ווייזען אז אנדערע קענען שֻטֻעֻרֻעֻן דורכפיהרען אין לעבען די {פרינציפען פון דער} נאצ.־פערסאנאלער אווטאנאמיע. און דאס איז פאקטיש פארגעקומען ### {נאכדעם, ווי} אין נאצ.־ראט איז אריין דער נייער עלעמענט פון דער אידישער גאס. {אמת,} אפילו נאך דער רעקאנסטרוקציע פון נאצ.־ראט, זיינען זיי נישט געווען בֹּכֹּחֹ {צו} בעגראבען די נאציאנאל־פערסאנאלע אווטאנאמיע, ~~נאר זיי~~ {דערפֿאַר} האבען {זיי דאָך} געהאט אינגאנצען ### די מעגליכקייט צו שטערען צו סאבאָטירען. זייער סאבאטאזש האט זיך {אַם בולט׳סטען} אויסגעדריקט אין דעם, וואס מ׳האט {צוליב זיי} נישט געקענט אויסקלייבען די גאנצע צייט ~~א~~ {דעם} פֿאַרוואלטער.

|36| געוויס נאַר איך זיך אויף איין מאמענט ניטש אפּ. איך ווייס, {אז} ווען עס זאל געווען זיין א פאַרוואלטער פון אחדות אדער ציוניסטען, וואלט ### פונדעסטוֹועֹגֹן {דער} געזעץ וועגן נאצ.־

191 רוסישע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע אַרבעטער פּאַרטיי.

192 Two entire lines crossed out and illegible.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פערסאנאלער אווטאנאמיע סיי ווי סיי אבגעשאפט געווארען. אבער וויכטיג איז ניט דער איצטיגער מאמענט נאר די צוויי חדשים וועלכע זיינען פאַרגעגאַנגען. פאר די {צוויי} חדשים האט מען {יאָ} געקענט דורכמאכען א גרויסע ארבייט.

די דירעקטארען פון די דעפארטאמענטען האבען זיך אין זייערע ~~ערקלערונגען~~ באַריכטען בעקלאגט אויף דעם אז זיי זיינען הילפסלאז. אז די קהלות זיינען אין א טראגישער לאגע וויל עס איז ניטא קיין געזעץ וועגען צוואנג־שטייער. ~~און~~

דאס איז {דאָך} טראגיש פאר אונז, איבערהויפט פאר דעם לינקען פליגעל וויל מ׳וועט זאגען: די ~~#### ####~~ קהלות קענען גארנישט טאן, {ווייל זיי זיינען דעמאָקראַטישע און נור דערפאַר}. ~~און~~ דאס איז ווירקליך אזוי ווייל די {עקזיסטענץ פון} דעמאקראטישע קהלות ~~זיינען איינגאנצען פערבונדען מיט~~ {קאן גאראנטירט זיין נור ביי} א דעמאקראטישער רעכטס־ארדנונג. ~~דעריבער~~ נישט אַלע קלייבען זיך אין דעם פונאנדער. ווערט דער עצם אינסטיטוט פון דעמ.[193] קהלות דיסקרעדיטירט זיינען מיר {געווען} פעראינטערעסירט אין דעם אז עס זאלען אנגענומען ווערען מיטלען כדי צו זיכערען {ווי ווייט מעגליך} די עקזיסטענץ פון די דעמאקראטישע קהלות כל זמן זיי זיינען נאך נישט אפגעשאפט ### דורך דער אויסערער מאכט.

~~אויף דעם דאזיגען~~ {און דאָ ###} זיינען געווען {כסדרדיגע} שטערונגען – ~~און~~ דאס מוז מען אונטערשטרייכען ניט כדי צו פיהרען {היינט} חשבונות, נאר דערפאר ווייל {ביי אונז איז איצט ### נישט מער ווי אַ הפסקה און} פריהער אדער שפעטער וועט {ווידער} קומען דער מאמענט פון רעאלען בויען די נאציאנאלע אווטאנאמיע. ~~און~~ {מוז מען איצט} די אידישע מאסען ### צוגרייטען, אויפקלערען {זיי} די לאגע, זיי זאלען זיך פאנאנדערקלייבען אין {דעם,} וואס ס׳איז פארגעקומען ביי אונז און וויסען ווי אַזוי צו אַרבעטען ווייטער.

|37| # ס׳איז ~~אויך~~ חאראקטעריסטיש אז ווען מ׳האט ### {אנגעפּרעגט} ליזאגוב׳ן, למאי ער האט זיך נישט ### ~~צו~~ {מישב געווען מיט} די פארטרעטער פון דער אידישער בעפעלקערונג ~~#### #### דען מיט זיי וועגען דעם נאציאנ. אווטאנאמיע~~ {מכח דעם לעצטן אַקט}, האט ער געענטפערט: "מיר האבען א פארשטעהער פון אידען – דעם אידישען מיניסטער גוטניק." {צוויי} חדשים עקזיסטירט די נייע רעגירונג, אין דער זעלבער צייט עקזיסטירט א אידישער מיניסטעריום און מ׳נעמט אויף זיין פארשטעהער און {דאָך} פאר א פארשטעהער פון דער אידישער ~~דעמאקראטיע~~ באַפעלקערונג רעכענט זיך גוטניק. {פארוואָס?} ווייל ביז איצט האבען זיך {נאָך} די אידישע מאסען נישט ארגאניזירט ארום דעם אידישען מיניסטעריום, און ארום דעם נאציאנאל־ראט. אַזוי, ### אז {די רעגירונג} זאל פיהלען אז דאס איז דער איינציגער אויטאריטעט אויף דער אידישער גאס, ~~און~~ די איינציגע קאמפעטענטע אנשטאלט {בנוגע צו די אידישע נאצ. ענינים} און {אז} קיינע גוטניקעס קענען {ניט אויפטרעטען} אין ### נאמען ### {פון אידישן פּאָלק.}

איך וויל ניט צו לאנג ריידען ווייל איך ווייס אז אלץ וואס מיר וועלען דא זאגען און בעזונדערס דאס וואס מיר ווילען אונטערשטרייכען איז אונז שוין אויסגעקומען {איינִיגע מאָל} איבער צו חזר׳ן.

מיר האבען שוין ניט איינמאל געזאגט אז די נאציאנאלע רעכט פון אידישען פאלק זיינען פערבונדען מיט דער רעוואלוציע און מיט דער הערשאפט פון דער דעמאקראטיע, און אז אויב מיר האבען זיך גשטיצט אויף דער "אויסערער" קראפט איז עס דערפאר ווייל {אויך} די וואס זיצען אויף די {רעכטע} בענק, פון וועלכע מ׳פאלט אויף אונז אָן, זיצען דא {נור} דערפאר ווייל מיר האבען זיך געשטיצט אויף דער "אויסערער קראפט." די צייט האָט דערוויזען, אַז ווי נור יענע אויסערלעכע קראַפט איז בטל געוואָרען, איז אויך בטל געוואָרען אונזער קראַפט.

193 דעמאָקראַטישע.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

|38| ~~נאר~~ איצט שטעהען מיר פאר דעם פאקט פון אפשאפען דעם געזעץ וועגען דער נאציאנאל־פערסאנאלער אווטאנאמיע. ~~און~~ מיר האלטען וויניג פון דער מעגליכקייט איהם אויפבויען פון דאס ניי אין א וועלכער עס איז פארם. איך דערמאן זיך ווי דער פארשטעהער פון "פאלקס־פארטיי" האט נאך אין יענער זיצונג ### {ערקלערט פייערליך} אז די נאציאנאלע אווטאנאמיע וועט ~~### און יעצט זאגט ער עס ### נאר~~ {בלייבען, ווייל ביי אידען האט תמיד עקזיסטירט די אווטאנאמיע} עס האנדעלט זיך {דאך אבער} ניט וועגען אווטאנאמיע ### {סתם}. דאס אידישע לעבען איז שטענדיג געווען אווטאנאם. {אמת} די פראגע איז נאר, {וואס איז} דער אינהאלט פון דער אווטאנאמיע. ### {אמאל} איז {עס} געווען די אווטאנאמיע פון דער תורה, פון ~~#### ####~~ דעם "רוח היהדות." אפילו ליזאגוב האט אויפמערזאם געמאכט אויף ### {דעם} ספעציפישען רעליגיעזען מאמענט פון יענער "אווטאנאמיע," אויף וועלכער ער וועט ניט וועלען אויפהויבען די האנד. די {דאָזיגע} אווטאנאמיע איז ניט בטל געווארען {איצט.} זי {איז} אבער אויך {לכתחילה} ניט אויפגעריכֿט געווארען ### ~~דעם~~{דורכ׳ין} געזעץ פון 9טען יאנוואר. מיט דעם געזעץ פון 9טען יאנוואר איז געשאפען געווארען א נייער אינהאלט פאר דער נאציאנאלער אווטאנאמיע, {אַ וועלטליכֿער, אַ דעמאקראטישער.} דעם נייעם אינהאלט האט געגעבען דאס דעמאקראטישע יודענטהום. און ~~די איצטע~~ {איצט איז אָט די} אווטאנאמיע ~~איז פאקטיש~~ בטל געווארען. # ס׳וועט גארניט העלפען. עס קען זיך נישט עפענען דאס מויל צו זאגען די אידישע מאסען: זייט רוהיג, מיר וועלען זוכען "עפעס וואס ארויסצוראטעווען."

איך ווייס אז דער פרעזידיום איז ניט געווען דער מיינונג אז מ׳קען ראטעווען די נאציאנאלע אווטאנאמיע. עס האט זיך געהאנדעלט ### {בלויז וועגען} די אנשטאלטען וועלכע קענען נאך עקזיסטירען. מ׳דארף אבער געדענקען אז די נאציאנאלע אווטאנאמיע וועלכע מיר האבען בעקומען דֿורךֿ דעם געזעץ פון 9טען יאנוואר |39| איז אבגעשאפט דעם 8טען יולי. מיר ~~#### ###~~ {וועלען אָבער אויך} געדענקען אז ### {ביי אונז} איז {פֿאָרט} געווען דער 1טער פערזוך פון דער אידישער רעוואלוציע – אריינצוטראגען # ארדנונג אין אונזערע ענינים.

דער פאקט פֿון אפשאפען די נאציאנאלע־אווטאנאמיע אין דעם מאמענט ווען די רעוואלוציע {בכלל} איז געפאלען, האט נאך א מאל באוויזען – און דאס מוזען מיר בעטאנען –, אז כדי אריינצוטראגען ארדנונג אין לעבען פון א נאציאנאלער מינדערהייט {לויטן גאנצען תוך, אומעטום און שטענדיג} מוז מען שטענדיג זיין אנגעוויזען אויף אויסערליכע כחות. דאס איז אונזער שטאלץ, וואס מיר זיינען מיט די לעצטע פערבונדען. ~~נאר~~ מיר ווילען {אָבער} ניט בויען בלויז אויף אויסערליכע כחות, {ווי דאס טוען אַנדערע,} מיר פלעגען {דעריבער} אנווייזען די אידישע מאסען, אויף די אינעליכע כחות פון אידישען לעבען, {די כחות פֿון דער אידישער רעוואלוציע.} דאס האט געבראכט דערצו, וואס מיר האבען אויף אונזער {פאהן} אנגעצייכענט די ראדיקאלע פארענטפערונג פון דער אידישער פראגע – דאס איז דער טעריטאריאלער צענטעֿר אין פאלעסטינא. {(אפל.)}

איך וויל דא נישט פראקלאמירען אונזער פראגראם, נאר איך וויל ### שטעהענדיג אוי#ין שייד־וועג, אין דעם לעצטען מאמענט פון א בעשטימטער עפאכע, אונטערשטרייכען אז ### {די} יעצֿטֿ ערשיינונג פון אידישען לעבען ~~מוז מען ארויסגעוועו~~ דארף מען ~~#### #### ###~~ {באטראַכטען} פון א ברייטערען רעוואלוציאנערען אידישען שטאנדפונקט.

ווען מיר האבען דא געקעמפט צוזאמען מיט די איבעריגע פארטייען פון לינקען פליגעל פאר דער פערווירקליכונג פון דער נאצ. אווטאנאמיע פלעגען מיר שטענדיג אונטערשטרייכען די נויטווענדיגקייט צו ארבייטען אויך אין א ברייטען מאסשטאב – זיך צוזאמענ{צו}בונדען מיט דער אידישער דעמאקראטיע פון אנדערע לענדער כדי איבערצובויען די יסודות פון אידישען לעבען אומעטום.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

|40| און ביי היינטיגען טאג זאגען מיר: דאס וואס מיר האבען געהאט אין א משך פון {זעקס} חדשים די נאציאנאלע אווטאנאמיע האט פאר אונז א גרויסע, גוואלטיגע בעדייטונג אין פסיכאלאגישען זין, דאס וואס פריהער איז שווער געווען זיך פארצושטעלען, איז דורכגעפיהרט געווארען אין לעבען. איצ# וֿוַיֿיֿסֶֿעֿן מיר אז דאס איז מעגליך. דאס האט די זעלבע בעדייטונג וואס די רוסלענדישע רעוואלוציע. מענשען האבען ### {פּאָרט} געלעבט אין ווירקליכער פרייהייט און ווייסען וואס איז אזוינס רעוואלוציע. דאס זעלבע איז פאר אונז. מיר האבען זעקס ~~מאנאטען~~ {חדשים} געלעבט אין {דער} אטמאספער פון נאציאנאלער אווטאנאמיע און זיינען געוועזן אנגעוויזען אויף אונזערע אייגענע כחות. {אמת,} מיר האבען זיך איבערצייגט אז אונזערע קרעפטען זיינען צו שוואך, אז מ׳דארף מאבאליזירען[!] אלע כחות אין ~~דער צייט ווען~~ מיר האבען געזעהען אז ~~צייט ווען~~ {בשעת} מיר האבען געהאט אלגעמיינע פרייהייט האבען מיר די פרייהייט נישט איינגעפיהרט אין אונזער אייגענעם לעבען און די ברייטע אידישע פאלקס־מאסען זיינען געבליבען אונבעריהרט. אויפקלערען און ארגאניזירען די אידישע מאסען האבען מיר געקענט דורך דער נאציאנאלער אווטאנאמיע. מיר האבען דאס אנגעהויבען צו טאן, נאר מ׳האט אונז די ארבייט איבערגעריסען. איצט מוזען מיר ווייטער פיהרען {דעם} קאמף אויף פֿאַרשידענע געביטען פֿון אידישען לעבען.

איך דערמאן ~~ווייטער~~ דעם שטאנדפונקט אויף וועלכען עס האט זיך געשטעלט דער אלטער נאציאנ.־ראט אין זיין רעוואלוציאנערען באשטאנד. מ׳דארף ארויסלאזען אנ׳ אויפרוף צום אידישען |41| פאלק, ### {וואו מיר וועלען} פאדערען, אז די קהלות וועלכע זיינען בעשאפען געווארען # דורך דער נאציאנאלער אווטאנאמיע, וועלכע זיינען די קערענדליך פון דער נאציאנאלער אווטאנאמיע זאלען ניט צושטערט ווערען. מ׳דארף ארגאניזירען א ברייטען פראטעסט בעוועגונג פון ברעג צו ברעג – אן אונטערשייד פון שיכטען און קלאסען. דארפען זיך שיטען פראטעסטען און ### {ערקלערונגען,} אז דאס אידישע פאלק האלט, אז ~~#### ###~~ די רעגירונג איז בעגאנגען ### דעם גרעסטען פֿאַרברעכן געגען דער אידישער נאציאן, א פערברעכן געגען די בירגערליכע רעכט און געגען די נאציאנאלע רעכט פון אידען, אז דאס איז אנ׳ עוולה ### {לגבי} די אינטערעסען פון דער גאנצער אוקראינישער בעפעלקערונג, געגען די אינטערעסען פֿון דער מלוכה און געגען די אינטערעסען פֿון דער ווייטערדיגער פריינדליכער {און פרידליכער} ענטוויקלונג פון אלע נאציאנען אויף אוקראינע.

מיר ווייסען {ניט} צי וועט מען דערלאזען אז דער פראטעסט זאל זיך הערען אין אלע עקען פון לאנד. נאר מיר מוזען זעהען אז דאס זָאֳלֿ דורכגעפיהרט ווערען ביי אלע בעדינגונגען.

דורך די קהלות און ארום די קהלות דארף מען ארגאניזירען די ברייטע אידישע דעמאקראטיע. עס דארפען זיך שיטען הונדערטער, טויזענדער פעטיציעס פון בירגער, פרויען און מענער אין די קהלות און דורך זיי אין נאציאנאל־ראט, כל זמן ער עקזיסטירט, און עקזיסטירען מוז ער. ער מוז זיין א רעכטליכער אנשטאלט איבער אידישע ענינים. דער נאצ.־ראט מוז האבען {זיין} אינערליכען פסיכאלאגישען אווטאריטעט. ער דארף פאדערען פון דער רעגירונג זי זאל איבערקוקען איהר בעשלוס {וועגען} אפשאפען די נאצ. אווטאנאמיע.

|42| איך ווייס גאנץ גוט אז מ׳קען ווייניג האפען אז דער בעשלוס זאל ווירקליך אבגעשאפט ווערען נאר פאר מיר איז וויכטיג אויפּצוועקען, אויפּצורֿוּדֿעֿרֿעֿןֿ די אידישע מאסען. איך האב ### {### אנומעלטען} געזאגט אז מ׳דארף שעהן שטארבען, מע האט מיר געענטפערט: מ׳דארף קלוג שטארבען, און מ׳האט אריינגענומען די ציוניסטען און אחדות. קלוג זיינען מיר געווארען. עס בלייבט אָבער פארט די פראגע צי וועלען מיר שעהן שטארבען. איך וואלט וועלען אז דער לעצטער אקארד פֿון דער נאצ. אווטאנ. זאל זיין ניט נאר מחלוקת, רייסערייען. מיר האבען באוויזען {מיט אונזער ארבעט} אז מיר ווייסען ווי אפצוהיטען די קלאסען אינטערעסען פון דעם אידישען פראלעטאריאט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

מיר אלס {א פאלעסטיניסטישע פארטיי} ~~זאל ###~~ {זיינען שטענדיג ארויסגעטראטען} געגען די ציוניסטען, אויף ווערמענס פּאָן עס איז {אויך} אנגעשריבען פאלעסטינא, ווען ~~עס וואלט~~ {עס האט} זיך געהאנדעלט וועגען {די אינטערעסען פון} די ברייטע אידישע פאלקס מאסען (אפל.). און דאס גיט אונז {פועלי ציון} דאס {מאראלישע} רעכט צו ווענדען זיך מיטן ### {רוף} צו דער גאנצער אידישער דעמאקראטיע און דורך איהר צום גאנצען אידישען פאלק, {ארויסצוטרעטען אינ׳ם איצטיגען מאָמענט פאראייניגט (אפל.)} ### {די קלאסען־אינטערעסען פאדערן פון אונז פארטיידיקן אונזערע נאציאנאלע רעכט. אונז איז נויטיג די נאצ. אווט.} די אידישע נאצ.־פערזאמלונג וואו עס וועט אויך זיין די בורזשואזיע {כדי מיר זאָלען דאָרטן קעמפּען ###,} אז די מאכט ### {אויף דער אידישער גאס זאל אריבער} אין די הענט פון דער דעמאקראטיע. מיר ווילען זיך ניט אויסשליסען פונ׳ם כלל־ישראל, ### {און} שליסען ~~מיר~~ ניט אויס {אנדערע.} ~~נאר מיר ווילען~~ {נאָר} אין כּלל־ישראל {ווילען מיר} דורכפיהרען {אונזער} קלאַסען־פּאליטיק. ווייל נאר אזוי קען געבויט ווערען א נאציאן, ~~אויפּן באדען~~ {ווען דורכ׳ן קלאַסען־קאמף מוזען מיר אינ׳ם אינערליכ׳ען לעבען תמיד} צו בעפרידיגען די אינטערעסען פון די ברייטע פאלקס מאסען. (אפל.) צום סוף וויל איך אנמערקען נאך ~~אויף~~ איין פונקט.

איך האלט, אז דער נאצ.־ראט אפילו אין זיין איצטיגען באַשטאנד וועט זיין פּעהיג זיך |43| אויפּצוהייבען אויף אזא מדרגה אז ווען מיר ריידען וועגען דעם קאמף פאר דער נאצ. אווטאנאמיע, זאל ער זיך קענען ווענדען ניט נאר צו {דער} אידישער בעפעלקערונג אויף אוקראינא, ניט נאר צו דער {ניט־אידישער} דעמאקראטיע פון אוקראינא, נאר אויך צו דער {ניט־אידישער} דעמאקראטיע, וועלכע איז פאקטיש ~~דא~~ {פאַראַן} אין די לענדער מיט וועלכע מיר זיינען יעצט פערבונדען.

איך ~~זיך~~ {וועל} זיך דא נישט ארויסצוזאגען [!] פאר א בעשטימטער אריענטאציע – אונזער אריענטאציע איז בעוואוסט. נאר אויב צערעטעלי און אנדערע גרוזינישע ס. ד.[194] ~~זיינען פערבונדען ###~~ {נעמען זיך דאס רעכ̃ט, ווען זיי} זיינען עס גינויטיגט צוליב זייערע נאציאנאלע אינטערעסען, זיך ווענדען אפילו צו דער דייטשער ~~מאכט~~ אימפעריאליסטישער מאכט, האבען מיר, די אידישע דעמאקראטיע, {געוויס} דאס רעכט אין נאמען פון נאציאנאלע און קלאסען־אינטערעסען זיך ווענדען נישט צו דייטשער אימפעריאליסטישער מאכט, נאר צו דער דעמאקראטיע פון דייטשלאנד און עסטרייך. {(אפל.)} און איך בין זיכער אז נאר דורך דעם אריינמישען זיך פון דער פאראייניגטער דעמאקראטיע ווילען מיר זיך צוריק אומקערען צו דער אויפבליהונג, פון ~~דאס~~ {די אלע} פרייהייטען וועלכע די רעוואלוציע האט אונז געגיבען [!] און ### {דורך דעם אויך} – צו דער נאציאנאלער ~~גלייכרעכט~~ פרייהייט און {צו} נאציאנאלער ~~גלייכרעכט~~ אַווטאָנאָמיע (אפל.)

|44| ~~דאס ווארט בעקומט אין נאמען פון ### ### פאלק [די] פראקציע "צעירי־ציון"~~
י. מערעמינסקי (צעירי ציון)

{בעמערקונג. די רעדעס פון # ה׳ מערעמינסקי (צעירי ציון) און הרב זעווין (אחדות) זענען צופעליג ניט # געוועזן סטענאגראפירט. זיי ווערען איבערגעגעבען לויטען פראטאקאל פון דער זיצונג. די ארויסגעבער.}[195]

ביי אויסערארדענטליכע בעדינגונגען קומט פאר [די] היינטיגע זיצונג פון נ.ר. מיר האבען אויסגעהערט די מעלדונג פון פרעזידיום וועגען דעם גורל פון דער אידישער אווטאנאמיע און ביי אלעמען, אהן אונטערשייד פון פאַרטייען, האט די ידיעה ארויסגערופען אַ געפיהל פון טיעפען צער און טרויער, און גלייכצייטיג אַ שאַרפע ערביטערונג געגען דער רעאַקציע. זי האט אבער

194 סאציאל דעמאָקראַטן.
195 Insertion on right margin.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ניט די, וואס זיצען צופעליג לינקס און ניט די, וואס האבען זיך בעזעצט אין רעכטען סעקטאר, ניט איבעררא̇שט, ניט ארויסגערופען קיין שום פערוואונדערונג. קיין איינציג פאליטיש געזאנענער בירגער האט ניט געקענט זיך פארשטעלען, אַז דער טריאומפף פון דער רעסטאוראציע וועט איבערלאזען {אונבערירט} ~~די נאציאנאלע מינדערהייטען~~ די גרעסטע עראבערונג אונזערע פון דער גרויסער רוסלענדישער רעוואלוציע, די נאציאנאל־פערסאנעלע אווטאנאמיע.

~~### ### ###~~[196]

~~דאס איז קלאר ג#וועז אין דעם טאג, ווען מען ### איז אונטערגעגאנגען # פאלקסמאַכט אוט. אוקראינא. און דאס ## {גייט} פערשטענדליך אויך היינט.~~ און ~~איצט~~ שטעהענדיג {איצט} מיט'ן ~~דעם~~ פנים צום ~~דעם~~ אויסערליכען שונא, ווען די גאנצע מיליאנען אידישע בעפעלקערונג איז אין סכנה, ווען אונזערע ארגאנען {זיינען} אין געפאַהר, ווען די נאציאנאלע און בירגערליכע פרייהייט ווערט ווידער אמאהל אבגעשאפען, ווילען מיר ניט פאלעמיזירען צווישען זיך. צו גרויס איז היינט דער טאג, צו ערנסט דער געפאהַר מיר זאלען זיך ערלויבען היינט אונטערפיהרען חשבונות מיט אונזערע אינווייניגסטע געגנער.

איצט, ווען ס'וועדט רואינירט אונזער בנין, מוזען מיר אביעקטיוו אבגעבען זיך אַ בעריכט: אין וואס פֶּאַר אַ לַאַגֶע דער לעצטער בעשלוס פון מיניסטעריום טרעפט דאס אידישע פאלק? וואס האבען מיר פאָר דִי 6 חדשים געשאַפען? וואס פאר אַ פעהלערן [!] זיינען געווען אין אונזער ארבייט, {אֹוֹן} וואס האבען מיר איצט – מיט גֶעמֵיינזַאמֶע כחות צו טאן ווייטער כדי צו |45| אנ### איינע פון די גרעֹסֹטֹע פאלען פון צורייסען [דעם] אידישען פאלק.

ניט דוקא די לעצטע צייט, נאר פון דעם ערשטען טאג אָן, פון דעם 9 טען יאנואר אָן ביז היינט האט אונזער אווטאנאמיע איבערגעלעבט גלייכצייטיג אַ צווייענדיגען קריזיס: פון דרויסען און פון אינעווייניג.

דער ערשטער פעריאד איז, צופעליג אדער ניט, געווען דער באלשעוויסטישער פעריאד; באלשעוויקעס פון {דר}אויסען – און אינעווייניג אויף דער אידישער גאַס גופא – האבען די פראלעטארישע אידישע פארטייען, וואס זיינען דער מעוט [!] פון פאלק, דער מעוט פון די אידישע ארבייטענדע מאַסען, פערכאפט די מאַכט און געשאַפען אין דער ערשטער תקופה פון דער אידישער אווטאנאמיע די דיקטאטור פון דער מינדערהייט.

מיר פאלעמיזירען ניט, נאר מיר אילוסטרירען דעם געדאַנק מיט דעם ערשטען בֶעשְׁטִימְטֶען מיניסטער, מיט'ן נאציאנאל ראַט, וואס האט דאס פאלק ניט דערלאזען {צו דער מאכט} און געשאפען געזעצען, וואס האבען דאס פאלק בעגרענצט {אין זיין פאליטישער און קולטורעלער טעהטיגקייט.}

אזוי איז עס געווען אין ערשטען פעריאד, ניט בעסער איז געווארען די לאַגע, ווען מען האט דעם נאציאנאלראט רעקאנסטרואירט, ווייל די פראלעטארישע פארטייען האבען אויך דאָ ניט אויפגעהערט צו בעגרענצען דאס פאלק. מיר בעשולדיגען היינט ניט קיינעם, ניט די געגנער [און] ניט זיך, ריכטיגער – ביידע, די אידישע אווטאנאמיע אין אוקראינע איז נאך גאר אַ יונג קינד, און דאס פאלק, וואס איז אַזוי פיעל יאר אונטערדריקט האט פֶּאַר זִיךְ {אליין} נאך ווייניג פאליטיקער {און} שטאַטס־מענער, דעריבער האבען אֶלֶע געמאַכט פעהלערן. אונזער ערשטער און ערנסטער פעלער איז געווען דער, וואס מיר האבען דערלאזען די פראלעטארישע פאַרטייען וועלכע, ווי דער פארשטעהער פון "בונד" האט היינט ע{ה}רליך ערקלערט זיינען געווען שוואך כדי אליין פיהרען די {בוי} ארבייט, אַז זיי זאלען דאס יֶעטָאַן {אליין}. דער פארשטעהער פון "בונד" האט

196 Entire paragraph crossed out. Illegible.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

היינט פייערליך ערקלערט, אַז די פראלעטארישע פאַרטייען האבען אין אַפריל ניט געוואלט אויף אַ "רעוואלוציאנערען" וועג אונטערייסן יענע אווטאנאמיע, וועלכע איז פון די ערשטע טעג |46| רעסטאווראציע אונטערגעגאנגען אַלס אַ מלוכה איינריכטונג. ס'איז אבער אַ ספק צי דער פאַרשטעהער פון "בונד" אליין וועט זאגען דעם ווייטערדיגען אמת, אַז זיי האבען די אידעשע [!] אווטאנאמיע פון איינעווייניג (יא און ### קיין רעוואלוציאנערען אופן) יע געוואלט אונטעררייסען. דאס האט זיך אבער גאנץ שטארק געפיהלט אין דער פראגע וועגען די פליכטען פון פערוואלטער און ## בעשטאנד און קאמפעטענץ פון פאר־פארלאמענט.

אַ קללה פון האַלב איז געלעגען די גאַנצע צייט אויף דער אווטאנאמיע און אויף אַלע אירע איינריכטונגען. וואס האט געדאַרפט די אווטאנאמיע ערשט#אנס בעזארגעט [!]? – די קהלה.

האט מען געשאַפען אַ געזעץ וועגען וואַלען, און קיין געזעץ וועגען דער קהלה גופא איז ניטא. אמת, דעם פעהלער האבען נאך געמאַכט אין דער ערשטע[ר] צייט די מאַכטהאבענדע אידישע סאציאליסטען אבער דער פעהלער בלייבט אַזעלכער ביז היינט. אַז ס'איז ניטא קיין געזע# וועגען צוואַנגסשטייער איז אַ פאַקט, און עס מאַכט ניט לייכטער די וואונד, אויב מיר ווייסען, אַז די, וואס האבען אריינגעחאפט די דיקטאַטור אין די ערשטע 3 חדשים האבען פערגעסען וועגען דעם געזעץ. ס'איז ניט וויכטיג ווער האט פערגעסען, אבער פערגעסען האט מען.

האלב געגען האלב {~~#### #### ####~~}[197]: אַ האַלבער געז##[198] וועגען דער קהלה; אנשטאט בויען פריהער ווי א##[199] די פאַרמען, האבען אונזערע פארטייען זיך אַ וואָרף געטאן אויפ'ן תּכן, און אויף אַזאַ אופן אנשטאט געמיינזאמע ארבייט בעוויזען דער אידישער גאַס און דער גאנצער וועלט אונזער צעשפליטערטקייט. אפילו היינט, אין דעם טאָג, וואס וועט אריין אין דער געשיכטע פון אידישען פאלק ~~וואו אַ ### וואלקען~~ {אין א שווארצע ראם}, האבען די פארשטעהער פון "בונד" און "פאראייניגטע" ניט געקענט מנצח זיין זייער שלעכטען ווילען, און האבען געווארפען דער [!] צווייטער טייל פון נאציאנאלראט בעשולדיגונגען.

– "די ציוניסטען האבען בעגראבען די אויטאנאמיע," – האט פאַטעטיש אויסגעשריען ה׳ חפץ. "די ציוניסטען האבען נור געשטערט" האט אין א "פרידליכען" טאָן איבערגעזאגט דער ה׳ זרבבל. אפילו היינט, ווען דער שווערט הענגט שוין ניט מעהר איבערן קאפף, נאר ווען ער שטעכט און שניידט שוין, האט איר נאך אלץ מורא פאר'ן אמת. |47| ###[200] מורא צו זאגען אַז ניט וויינג זייט איר שולדיג, ווייל איר האט פערשווענדעט חדשים אויף מאלען פון זיך אידישע רעוואלאציאנערען, שטעהענדיג ביי פרעמדע טירען ~~#### #### ###~~, ווייל איר האט ניט געהאַט קיין מוט זיך צוהערען צום פאלק און געבען אים די מעגליכקייט אַליין פעסטשטעלען די קאמפעטענץ פון זיין נאציאנאלער פערזאַמלונג, ווייל איר האט זיך פערנומען מיט בעגרענצען העברעאיש א.א.וו.

און האט איר דאס געטאן – צו וואסזשע קומט איר היינט, ווען די איינהייט איז אזוי נויטיג, זיך מתווכח זיין. דאַס דארף דען זיין דער סוף פון אונדזער אווטאנאמיע? דאס איז דען איר פארם און איר תּכן? – קומט צוזאמען ליקווידירען די פעהלערען, וואס זיינען געמאַכט געווארען בשוגג אדער במזיד אין דעם ערשטען פעריאד פון נאציאנאלראַט, קומט צוזאַמען פארשטארקען די קהלות, געבען זיי אַ יורידישען און פינאנסיעלען באדען, קומט צוזאַמען אין דעם איצטיגען שווערען מאמענט שאַפען אַ צענטראלען קהלות ארגאַן, א אידישע פאָרשטעהערשאַפט, וואס זאל אונז ניטש לאזען

---

197 Entire sentence inserted and crossed out. Illegible.

198 Possibly געזעץ.

199 Possibly אלץ.

200 Word illegible due to archival stamp. Possibly איר האט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

געהן צום גרונד, וואס זאל האבען דאס רעכט און דעם מוט צו רעדען אין אונזער נאמען, וואס זאל דעם פאלק כסדר ארגאניזירען און פארבערייטען אים צום II־טען פעריאַד פון אונזער אווטאָנאַמיע וואס מוז און וועט נאך די פינסטערע טעג ווידער קומען (אפליידיסמענטען).

מיר דארפען צוזאמען דעם קהלות צוזאמענפאר אויפרופען, און ניט דערלאזען עס זאל רואינירט ווערען די קהלה און מיר זאלען ווידער אומקערען צו "שתדלנות," מיר זיינען אריין די לעצטע טעג צוריק אין פרעזידיום, ניט ווייל מיר זענען מסכים מיט דעם אז דאס פאלק טאר ניט וועגען אלץ אַלײַן רעדען, {~~### ### ###~~}[201] נאר ווייל מיר האבען געוואלט עס זאלען ניט געהען פארשטעהער פון איינציגע פארטייען, נאר דוקא פארשטעהער פון גאַנצען פאלק, וואס זאלען רעדען און פראטעסטירען אין זײַן נאמען, אין נאמען פון זײַן מלוכה ארגאַן. מיר ווילען ניט דערלאזען געהן מיט די אַלטע וועגען ניט פון שתדלנות און {ניט} פון שטיצען זיך אויף פרעמדע מאכט. {(אפליידיסמענטען)}

אין אונזער ארביי# קענ### ###[202] זיגען נאר דאַן, ווען ### די אידישע ברייטע פאלקס שיכטען דא אין אוקראינע, און אין אנדערע לענדער ווערען |48| ארגאַניזירט און מיט שטאלץ פערטיידיגען אונזערע נאציאנאלע און בירגערליכע רעכט, ווען מיר ווערען געהן אין קאמפף האנד ביי האַנד מיט דער אַלגעמײַנער דעמאקראטיע.

"צוזאַמען" געהן – אבער ניט, ווי "בונד" זאגט, זיך אנשפארענדיג אויף דער מאכט נאר פון דער "אלגעמיינער דעמאקראטיע," מיר ווערען ניט דערלאזען ניט דעם "בונד" – און ניט, אפשר, להבדיל גוטניקין, אנווענדען אַ וועלכע ס'איז אויסערליכע מאַכט געגען אונז, געגען די אידישע ארבייטענדע מאַסען.

דא האט מען היינט א סך גערעדט וועגען פעסימיזם און אפטימיזם. ס'איז אַ טעות, אַלע זיינען דא פעסימיסטען. אַלע בעציהען {זיך} נעגאטיוו און מיט ווייניג האפנונגען צו דעם גורל פון דער אידישער אווטאנאמיע היינט אין אוקראינע. ס'זיינען אבער דא גלויביגע און סקעפטיקער בנוגע צום כח פון די אידישע ברייטע פאלקס שיכטען.

{און מיר} וואס גלויבען אין די אידישע פאלקס כחות, אין די אידישע ארבייטענדע מאסען, וואס זיינען אַם מייסטען {פער}אינטערעסירט אין דער ענדגילטיגער לעזונג פון דער אידישער פראבלעם – און דער פערווירקליכונג פון דעם ציוניסטישען אידעאל – מיר ווערען אומאבהענגיג פון דעם, צו פון דרויסען וועט מען לאָזען אדער ניט, צו אינווייניג וועט מען שטערען אדער ניט, מיר ווערען אויפבויען דעם אידישען צענטר אין ארץ ישראל, מיר ווערען ווידער פארטזעצען און בויען אונזער אווטאנאמיע אין אוקראינע און אין אלע גלות לענדער. דאס פאדערן אונזערע אינט[ע]־רעסען און מיר ווערען עס אין קאמפף פערווירקליכען. די רעאקציה וועט אונז שטיקען, ווערגען, אבער מיר ווערען ווידער אויפלעבען און בויען; דאס איז דער כח פון אידישען פאלק, דאס ווערען מאַכען די מאסען, אין וועלכע מיר גלויבען.

|49|[203] ~~די רעדע פון הרב זעווין אויף דער לעצטער עפענטליכער זיצונג פון נאצ.־ראַט~~
הרב זעווין {(אחדות)} געעהרטע מיטגלידער פון נאציאנאל־ראַט!

אויסהערענדיג דעם בעריכט פון פרעזידיום וועגען דער דעלעגאציע פון נאציאנאל־ראַט ביים ~~דעם~~ פארזיצענדען פון מיניסטארען־ראַט האבען מיר אלע געפיהלט אז דאס אידישע פאלק אין אוקריינע האט בעקומען אַ שווערען און גרויסען קלאפּ. שוין לאנג, גאנץ לאנג האט דאס אידישע

201 Entire sentence inserted and crossed out. Illegible.

202 Illegible. Probably קענען מיר.

203 Text continues in a different hand. Probable change of writer.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פאלק ניט געהאט אזעלכע גרויסע טעג ווי די טעג פון נאך דער גרויסער רוסלענדישער רעוואלוציע בכלל און נאך דעם פערעפענטליכ̄ען דעם געזעץ פון נאציאנאל־פערסאנעלער אווטאנאמיע פאר די מינדערהייטס־פעלקער אין אוקריינע בפרט; שוין לאנג, גאנץ לאנג האט דאס אידישע פאלק ניט געהאט די מעגליכקייט צו בויען און שאפען מיט זיינע אייגענע הענד זיין נאציאנאלען בנין און לעבען, בויען און שאפען לויט זיין אייגענעם אַרט און שטייגער, לויט זיין אייגענעם גייסט און ווילען און לויט זיינע אייגענע שטרעבונגען און שטרעמונגען. בעקומענדיג די דאזיגע מעגליכקייט דורך דעם געזעץ פון 9 יאנוואר 1918 האט דאס אידישע פאלק שוין בעוויזען אויך דורכצופיהרען די נויטיגע פאָרבערייטונגס ארבייט אום צו פערווירקליכען די דאזיגע מעגליכקייט אין לעבען, אזוי אז אין די נאהענטסטע טעג האבען מיר שוין געווארט עס זאל זיך צונויפזאמלען דער העכסטער {אידישער} צייטווייליגער פערטרעטונגס־ארגאן, אויב ניט אין דער געשטאלט פון דער אידישער פולבערעכטיגטער גרינדונגס־פערזאמלונג וועלכער [!] זאל זיין געוועהלט דירעקט פון דעם גאנצען אידישען פאלק דורך דעמאקראטישע וואהלען איז דאך אין דער געשטאלט פון דער צייטווייליגער נאציאנאלער פערזאמלונג, ~~וועלכער איז~~ געוועהלט פון ### {אלע} אידישע קהלה־ראטען אין אוקריינע, וועלכע זיי, די קהלה־ראטען, פון זייער זייט זיינען שוין געוועהלט פון דעם גאנצען אידישען פאלק. די דאזיגע צייטווייליגע נאציאנאלע פערזאמלונג האבען מיר געהאָפט זאל בעווייזען אז דאס אידישע פאלק וועט אנשטאָט קלוג אדער שעהן שטארבען – ### קלוג און שעהן לעבען, קלוג און שעהן איינארדנען זיין גאנצען נאציאנאלען און געזעלשאפטליכען לעבען.

געעהרטע מיטגלידער פון נאציאנאל־ראַט! ווי אייך איז גוט בעקאנט האבען מיר די פראקציע "אחדות," געקעמפפט דא אין נאציאנאל־ראַט געגען דעם פרוב פון די לינקע פראקציעס צו פארשמעלערען און צו בעגרענצען די רעכט פון דער צייטווייליגער נאציאנאלער פערזאמלונג. מיר האבען געפאדערט, אז די קאָמפעטענץ פון דעם פארפארלאמענט זאל בעשטימען דער פארפארלאמענט זעלבסט |50| און ניט אז דער איצטיגער נאציאנאל־ראט זאל פארויס בעשטימען זיין קאמפעטענץ און {לכתחילה} בעשטעטיגען איהם שוין דורך דער רעגירונג, מיר האבען ווייטער געפאדערט אז אויב שוין בעשטימען זיין קאמפעטענץ דארף די דאזיגע קאמפעטענץ זיין אונבעגרענעצט און אין איהם זאלען אריינגעהען אלע אידישע ענינים. אונזערע פאדערונגען זיינען דאָ אין נאציאנאל־ראט ניט ערפילט געווארען נאר אדאנק דעם וואס דער דאזיגער נאצ.־ראט איז באמת {נאָר אַ פארטיי־פארשטעהערשאפט און} ניט פערטרעטען פון דאס [!] גאנצן פאלק ~~נאר~~ און אזעלכע פארטייען וועלכע ~~ניט~~ האָבען {ניט} קיין ברייטע יניקה אינ׳ם פאלק האבען # דורך פערשידענע קונץ־שטיק ארויפגעלעגט זייער האנט סיי אויף דעם איצטיגען נאצ.־ראט מיט זייערע משונה מאדנע בעוואוסטער בעגרענצונג פון 2/3 שטימען און סיי אויף דעם פאָרפארלאמענט. מיר, די פראקציע "אחדות," זיינען אבער געווען זיכער אז ווען עס וועלען זיין אמת׳ע וואהלען און דער פארפארלאמעט וועט זיין אַ פאלקס־פערטרעטונג וועלען אונזערע מיינונגען געוויס האבען די נויטיגע מערהייט אין פארפארלאמענט. צי מיר, פארשטעהער פון "אחדות," זיינען "כלי־קודש," ווי דער ה׳ ליטוואקאוו האט ליעב זעהר אָפט טיטולירען אונז פון דער טריבונע, צי ניט – ווייס איך ניט; איינס איז אבער זיכער: דער ווילען פון דאס אידישע פאלק איז געוויס און געוויס הייליג, און דער דאזיגער ווילען האט זיך קלאר און בעדייטענד ארויסגעוויזען ביי די וואהלען אין די קהלה־ראטען פון אוקריינע, ווען די פארשטהער פון "אחדות" האבען בעקומען א גאנץ בעדייטענדע צאהל שטימען פון פאלק, אלענפאלס מעהר ווי ה׳ ליטוואקאווס פארטיי. דרך־ארץ, ה׳ ליטוואקאוו, פאר דעם ווילען פון אידישען פאלק!

לעגענדיג די האפנונגען אונזערע אויף דעם דאזיגען ## ווילען פון פאלק וועלכער דארף זיך ארויסזאגען קלאָר ביי די וואהלען צום פארפארלאמענט איז פלוצים געקומען דער אויסערער

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

קלאַפּ וועלכער מאכט צו נישט די גאנצע נאציאנאלע אווטאנאמיע און נעמט אפּ דעם מלוכה׳שען כאראקטער פון פּארפּארלאמענט. זעלבסטפערשטענדליך איז [!] ### {אויף אזאַ אופן} האָט "אחדות" ~~האט~~ דערפיהלט דעם דאזיגען קלאַפּ אפשר מעהר פון אלע אונזערע פּארטייען, און אונזער פראקציע וועט אויך צוגעבען איהר שטים צו דעם אלגעמיינעם פּראטעסט פון נאצ.־ראַט אָהן אונטערשעד [!] פון פראקציעס און ריכטונגען געגען דעם געוואלד־טהאט פון דער רעגירונג.

וואס־זשע – פרעגט זיך אבער – זאל ווייטער זיין און ווי און וואס זאלען מיר איצט טהון? שוין־זשע דארפען מיר אריינפאלען אין פערצווייפלונג און יאוש און זאגען אז דאס אידישע פאלק איז צו קלוג |51| צי ניט קלוג, צי שעהן צי ניט שעהן, נאָר – געשטארבען? מיר זאגען אז: ניין! דאס אידישע פאלק איז אונשטערבליך! דאס אידישע פאלק האט שוין געהאט אין זיין לאנגיעהריגע [!] געשיכטע גענוג נצחונות און איבער־גענוג מפּלות, און נצחונות מיט מפּלות האבען מיר געהאט ניט דוקא אין די לעצטע 20 יאָהר ווי ה׳ חֶפֶּץ מיינט נאר שוין טויזענדער יאהערן פון זינט אידען זיינען צום ערשטען מאָהל געווארען א זעלבסטשטענדיג פרייך פאלק ביז איצט, און אויב די אלע היסטארישע מפּלות האבען אונז ניט געקענט טויטען וועט {פאר} אונז {אויך} דער איצטיגער נאציאנאלער קלאַפּ בשום אופן ניט קענען פערוואנדעלט ווערען אין אַ טויט קלאפּ.

פאראן אנ׳אלטער אידישער ~~ווארט~~ {געדאנק} אז די כפּרה קען ניט חל זיין אויף אַ לעדיגען אָרט, עס מוז זיין עפּעס־וואס, חאטש אַ קליינ׳גקייט, אויף וואס די קפּרה זאל קענען חל זיין. אונזער חוב איז איצט – צו היטען אָט דעם "עפּעס־וואס" וועלכער איז געבליבען ביי אונז. מיר דארפען לעגען אונזער גאנצער אכט און אויפמערקזאמקייט אויף אידישע קהלות אין אוקריינע, די אידישע קהלות דארפען שאפען א שענעם און פיינעם אידישען לעבען דורכגעדרונגען מיט דעם היסטארישען אמת־אידישען גייסט, די אידישע קהלות דארפען זיין די קערענדליך אויף וועלכע עס זאל חל זיין די קפּרה און וועלכע זאלען זיך ענטוויקלען. ~~אזוי, אז מיר זאלען קענען מיט רעכט זאגען:~~ {און אין איצטיגען מאמענט, און דעם שעת־חיים זאגען מיר:} "די נאציאנאלע אווטאנאמיע איז געשטארבען, זאל לעבען די נאציאנאלע אווטאנאמיע!"

|52| מ. גראָסמאַן (ציוניסטן): מיט א וואך איז פארגעקומען איינע פון די {חשובע} זיצונגען פונ׳ם נאציאנאל ראט, אין וועלכער מ׳האט ~~דעם~~ {זיך צום} ערשטען מאל דערפילט א ערנסטקייט און זאכליכקייט מצד אלע {זיינע} גרופּען ~~און~~ און ### {פּארטייען}. דאס איז געווען ### {יענע} זיצונג, וואו מיר האבען אלע, ממש אלע מיטגלידער ### אהן ### {אויסנאם} ערנסט און ### {אויספירליך} באטראכט די פראגע וועגען דער צייטווייליגער נאציאנאלער פארזאמלונג, ~~און~~ {וועגען} אירע נאהענסטע ארבייטען און {איר} ביודזשעט. און פונקט ### דעמזעלבען אווענד, ווען מיר האבען געפירט צווישען זיך וכוחים ~~וועגען~~ מכח דער גרויס און נויטיגקייט פון דער אדער אנדערער אסיגנירונג, – ~~אין~~ איז אין דערזעלבער שטאָט, {##} אין אנ׳אנדער זאל, פארגעקומען א זיצונג פון דעם אוקראינישען מיניסטארען־ראט, אין וועלכער מ׳האט {– רוהיג און גלייכגילטיג –} אבגעשאפט די נאציאנאלע אווטאנאמיע צוזאמען מיט אלע די ארגאנען, ### {וועלכע} זיינען מיט איר פערבונדען, בטל געמאכט דאס, וואס איז אונז {אלעמען} אזוי טייער און נאהענט.

~~דער דאזיגער עפּיזאד קלינגט {מער} ווי א בייזע, טייוולשע איראניע, ווי א קרומער ### שמייכעל פון דער געשיכטע, וואס ### אנטפּלעקט פאר אונז אונזער גאנצע הילפלאזיגקייט און ### איז אונז מתרא וועגען דער צוקונפט ... מיר זיינען ניט מער, ווי א שפּילצייג {אין די הענד} פון אויסערע אומשטענדען און פרעמדע כחות.~~

מיר האבען דאָ היינט {אויף דער טריבונע} ווידער געהערט א רייע רעדעס מיט שארפע ווערטער, צו וועלכע מיר זענען שוין {גוט צוגע}וואוינט. דאס ~~### ###~~ דריקט אויס {###} די אויפגערעגטע

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

שטימונג פֿון דער אידישער באפעלקערונג. אבער ~~האט~~ מען מוז געדענקען און פאר אונזער ווייטערע ארבייט ~~#### ####~~ האבען עס אין זינען, אַז עס האבען זיך {גרינדליך} געביטען די צייטן. מען מוז זיך איינמאל פאר אלע מאָל קלאָר מאכען, אז די צייט צו שאפען נייע אינסטיטוטען {בכלל ###}, צו בויען און ### גרונדליך רעפארמירען, # איז פארביי ~~#### #### #### ###~~. צו באדויערן אבער בלייבט אונז היינט ### איבער ~~בלויז~~ {נאר} צו דערהאלטען אט דאס ביסל, די רעשטען, ~~וועלכע~~ {וואס} זענען אונז לעת עתה {נאך} איבערגעבליבען און וועלכע מ׳קען נאך אפראטעווען. ~~און וואס פאר הויכע פראזן מיר זאלען {דאָ} ניט הערן, ווי ברייט מען זאל ניט דעקלאמירען וועגען קאמף וכדומה, ווערט פאָרט #### #### אין די געדאנקען פון איטליכען {בפרט פון די}, וועלכע ווילען, אַז עס זאל לכל הפחות {###} פערבלייבען דאס, וואס מען קען נאך באשיצען, איינס און דאסזעלבע: אלע כחות מוזען פארווענדעט {אנגעווענדעט} ווערען, כדי צו רעטען פונ׳ם אלגעמיינעם חורבן דעם יסוד פון אונזער אווטאנאמיע, יענע אנשטאלטען, אין וועלכע די צעטריבענע אידישע געזעלשאפטליכקייט קאן געפינען א מקום מקלט ...~~

|53| חאראקטעריסטיש איז {ניט בלויז דאס, וואס מ׳האט אבגעשאפט, נאר אויך} ווי אזוי מ׳האט אבגעשאפען די אווטאנאמיע. גראָב, אומגעלומפערט, אהן טאקט, אהן {א ברעקל} פאליטישען שכל. מיר האבען, ווי עס שיינט, צו טון מיט א רעגירונג, וועלכע איז ### ענג פארבונדען מיט די אמאליגע צייטען און ~~מיטלען~~ {מעטאָדען}, מיט מלוכה־מענער, וועלכע דעמאנסטרירען די קליינקעפעלדיגקייט פונ׳ם אלט׳ן רעזשים. ווען אונזערע ~~דעלעגאציע~~ פארשטעהער פונ׳ם פרעזידיום – די דעלעגאציע, וועלכע מיר האבען געשיקט צום ~~פרעזידיום~~ {פרעמיער ליזאגוב׳ן} – ~~האלטען~~ האבען אנגעוויזען, ווי ### אומגעלופערט [!] און פאליטיש־קרום עס איז אפגעשאפטן געווארען די נאציאניאנאלע [!] אווטאנאמיע, וואס פאר א שאדען דאס וועט ברענגען סיי דער מלוכה און סיי די אידען, ווייל עס איז ניט צוגעגרייט {געווארען} קיין שום געזעץ, וואס זאל פארבייטען די אבגעשאפענע ### {ארגאנען} ~~ווי עס וועט~~ מיט עפעס אנדערש ~~ווען~~ און עס זענען נאך ניט אויסגעארבייט ניט קיין ליקווידאציאנס־~~###~~ {פאראיין} און ניט קיין נייע אינסטיטוטען, וואוהין עס זאלען אריבערגעטראגען ווערען די אלע ענינים פון די נאציאנאלע מיניסטעריום׳ס – האט דער פרעמיער געמוזט זיך מודה זיין, אז "זיי האבען גאר ניט געוואוסט," אַז זיי האבען קיין שום ידיעות ניט וועגען דעם, וואס עס טוט זיך אין {דער} אידישער ~~לעבין~~ {וועלט}, וואס פאר אנ׳ ארט עס פארנעמען די קהלות און ~~ווי~~ מיט וואס עס האט זיך ### פארנומען דאס אידישע מיניסטעריום. אפילו די ביוראקראטען פֿון אמאל האבען זיך {פיל} ערנסטער באצויגען צו יענע פראגען, איבער וועלכע זיי האבען געמוזט ארויסזאגען זייער מיינונג, בפרט פסקנ׳ען; לעבען אדער טויט. איך וויל ניט חושד זיין דעם פרעמיער ליזאגוב אין דעם, אַז באמת איז אים אלץ געווען גוט באקאַנט, נאר ער האט זיך בלויז געמאכט אונוויסענד, בלא יודע; עס קאָן טאקע זיין, אַז די איצטיגע אוקראינישע רעגירונט איז גאר ניט אינפארמירט אדער שלעכט אינפארמירט וועגען די אידישע פאליטישע ענינים, וועגען דער אמת׳ער לאגע ... און ~~אין דעם~~ {דעריין ליגט – מען מוז זיך מודה זיין –} אויך א טייל # אונזער שולד.

דער פעהלער, וועלכען עס האבען באגאנגען סיי דער אלטער נאציאנאל־ראט אזוי ### אויך דער נייער באשטאנד זיינער, באשטעהט אין דעם, וואס מיר האבען זיך תמיד געקאכט ~~שטענדיג~~ {בלויז} אין אונזער אייגענעם ~~סביבה~~ {וועלטל}, אינ׳ם ~~ענגען~~ {באגרעניצטען} קרייז פון פארטייאישע ### סכסוכים און אינטערעסען; מיר האבען זיך ווייניג גערעכענט מיט דער ארומיגער סביבה מיט דעם, וואס עס קען זיין מאַרגען – איבערמארגען און ~~די~~ ניט ### אינפֿאָרמירט וועגען אונזער טעטיגקייט {די ארומיגע וועלט}. מיר האבען ניט פארויסגעזעהען, אַז ~~פון טיי~~ די פאליטישע לאגע בייט זיך פון טאג צו טאג און |54| אז די ליקווידאציע, וואס האט זיך אנגעהויבן שטורמיש וועט ### אויך ווייטער

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

דויערן און אז קיינער וועט ניט קענען איינהאלטען יענע גרויסע פרייהייטען און רעכט, וועלכע ~~ער~~ {מען} האט בעקומען און ערווארבען אין דעם משך פון דעם רעוואלוציאנס־יאר. אייגענטליך, האבען מיר אלע געלעבט אין א מין מאדנער פארבלענדונג; מיר האבען געלעבט מיט דעם מאדנעם אידישען בטחן [!], אז ~~זו ווען~~ {אויב} מען וועט אפילו אלץ ליקווידירען, וועלען מיר {~~פאָרט~~ ווי־עס־איז} פאָרט פארבלייבען, אז עפעס מיט ### נסים וועלען מיר ~~דורך~~ דורכקומען און איינהאלטען זיך אין אונזערע אינסטיטוציעס {דעריבער האבען מיר ווייניג געטון, כדי צו ראטעווען וואס מ׳קען}. ~~קיין~~ ניסים זיינען אבער שוין לאנג ניט בנמצא אויף דער וועלט, און ווען עס קומט די צייט פון דער ### {אלגעמיינער} ליקווידאציע ###, ווערען אויך ליקווידירט די רעכט פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, בפרט, אַז מיר האבען ניט ארויסגעוויזען אפילו קיין סמן פֿון זאכלעכקייט {און אקטיוויטעט, קיין ברעקעל חוש פאר רעאלער פאליטישער} [!] ניט גערעכענט זיך מיט דער ### וויקליכקייט. ### {תמיד האבען מיר ###} געשוועבט אין דער וועלט פון אילוזיעס און חלומות ~~אין דער לעצטער זיצונג~~ אפילו אויף די לעצטע זיצונגען פונ׳ם נאציאנאל־ראט, ווען פון דרויסען האט {שוין} געיאגט אנ׳ אייז־קאלטער ווינד ...

(אין זאל באווייזען זיך א פארשטעהער פֿון דער אוקראינישער מאכט. עס ווערט אונרוהיג פון די בענק ### {שרייט מען}: "זעצט פאר." {נאך א קורצען געשפרעך מיטען פרעזידיום גייט די פאליציע אוועק}) ~~### ### ###~~

האבען מיר געהערט רעדעס, וועלכע האבען ענטהאלטען נאר שענע פראזען, געדאנקען, וואס זענען כלל וכלל אפגעריסען פון דער ארומיגער {רעאלער} וועלט.

געוויס איז דער קלאפ, ~~וואס~~ {וועלכען} מיר האבען איצט באקומען א רעזולטאט פון דער אלגעמיינער רעאקציע אין לאנד, אבער ~~### ### ###~~ אַז די שווערע געפילען ~~וועלכע מיר ### איצט איבער~~ {און אונזער געדריקטע שטימונג} קומען ניט נור פון דעם אויסערן קלאפ, נאר אויך ### {דערפון}, וואס מיר האבען מורא, אז אונזערע פראטעסט־רופען וועלען בלייבען אהן א תשובה. ~~אז די מידקייט פון דער אידישער באפעלקערונג, וועלכע איז צוליב דעם שולד פון דעם אזוי גערופענעם "לינקען פליגעל" ### {באצייטענס} ניט ארייגעצויגען געווארען אין דעם קרייז פון # נאציאנאל פאליטישע אינטערעסען, אַז אט די {מידקייט און} אפאטיע איז צו גרויס. א קאלטע פרעמדע האנד האט זיך צוגעריהרט צו אונז ... דאס וואלט געדארפט ארויסרופען א שטורם אין אונזערע מאסען, אבער ווער פון אייך איז זיכער, אז דער פראטעסט געגען דער גוואלד־טאט~~ |55| {א קאלטע פרעמדע האנד האט זיך צוגעריהרט צו אונז און ווער פון אייך איז זיכער אז דער פראטעסט געגען דעם געוואלד־טאהט} וועט געפינען אין {אונזער} פאלק א געהעריגען אפקלאנג? ~~אפשר וועט~~ דעריבער מוז מען ביים באטראכטען פֿון די פראגען, ווי אזוי צו רעאגירען אויף די מעשים פון דער רעגירונג, {און וואס ווייטער צו טון} אויך אָט דעם מאמענט נעמען אין באטראכט, ~~און~~ בארעכענען ...

(עטליכע פארשטעהער פֿון דער מיליציע געהען צו צום טיש פון פרעזידען [!] און הויבען אָן פירען מיט א די מיטגליגער פונ׳ם פרעזידיום א געשפרעך. ~~אין זאל ווערט ### טומעלדיג. דער רעדנער ווערט דורכדעם געצוואונגען איבער{צו}רייסען זיין רעדע~~ פֿון די לינקע בענק הערט זיך: "רעדט ווייטער." ~~נאר~~ דער פרעזידיום בעט דעם רעדנער אבווארטען, ווייל דאס שטערט ### צו ~~רעדען מיט~~ פארהאנדלען מיט די פארשטעהער פֿון דער מאכט. אויף דער אנפראגע פון דער מיליציע ענטפערן ### מיטגלידער פון פרעזידיאום, אז דא איז ניט קיין פריוואטע פארזאמלונג, נאר א זיצונג פון נאציאנאל־ראט. אויף דער בעמערקונג, אז מ׳האט געדארפט בעטען דערויף אן ערלויבניש, ערקלערט דער פרעזידיאום, אז דער נאציאנאל ראט איז א מלוכה אנשטאלט און ארדענט איין זיינע זיצונגען ווען ער געפינט פאר נייטיג.)

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אַ. חפֵּץ (בּונד) (צום ארדנונג). דא איז א זיצונג פון א מלוכה אנשטאלט און די פאליציי האט דא ניט וואס צו טוהן. מ׳טרעט אריין מיט איר אין אונטערהאנדלונגען און רייסט איבער דעם רעדנער. דאס איז א מיספארשטענדעניש, און מיר בעטן דעם פרעזידיאום איבעררייסען דעם געשפרעך ...

פּאַרזיצער (רייסט איבער די רעדע פון חפץ׳ן און ווענדעט זיך צו דער מיליציע) איך מיין אז ס׳וועט זיין גענוג, ווען איר וועט איבערגעבען דעם גראדאנאטשאלניק דאס, וואס איך האב אייך ערקלערט.

(די פאליציי פערלאזט ### די זיצונג, מיטגלידער פון פרעזידיאום באראטען זיך).

אַ. חפֵּץ (בונד) איך בְּעְטְ צום ארדנונג און דער פארזיצער האט געפונען פאר מעגליך איבעררייסען מיר. איך בעט צום ארדנונג פון פיהרען דער זיצונג.

זְרובָבֶל (מיטגליד פון פרעזידיאום) איך וויל ערקלערן, וואס דא איז פארגעקומען. מע האט אונז ### {ערקלערט} אין נאמען פון גראדאנאטשאלניק, אז מיר טארן די ##צונג ניט פירן, ווייל מיר האבן וועגן איר ניט געמעלדעט. דער פרעזידיום האט געענטפערט, אז ביז איצט, איז געווען דער מינאָג, אז דער נאציאנאל־ראט קלייבט זיך ### {צונויף} אהן קיין שום מעלדונגען. זיי האבן אונז געענטפערט, אז זיי ווייסן וועגן דעם גאר ניט און דארפן פרעגןביים גראדאנאטשאלניק. זיי האבן געבעטן אימיצער פון פרעזידיום זאל מיט זיי גיין. נאר אזוי ווי אייניגע מיטגלידער האבן פראטעסטירט, זיינען געגאנגען {צום טעלעפאן} צוויי פארשטייער פונ׳ם אידישן מיניסטעריום.

שַאֶץ־אַנִין (פעראייניגטע). מיר געפינען, אז דער פרעזידיום ~~געפינט~~ {האלט} זיך ניט גענוג הויך ~~אויף דער זיצונג~~ {דעם כבוד} פון דער נאציאנאלער פארזאמלונג. מיר {האבען} געבעטן פארלייגן, דער מיליציע תיכף פארלאזן דעם זאל, ווייל דא איז א זיצונג פון דעם נאציאנאלען ~~פארזאמלונג~~ {ראט} און קיינער קען ניט קומען ~~אויף דער זיצונג~~ און שטערן אונז אין דער ארבייט.

אַ. חפֵּץ (בונד) אין נאמען פון ~~דער אידישער ארבייטער פארטיי~~ "בונד" מעלדע איך, אז מיר פראטעסטירן אויך געגן דער האלטונג פון פרעזידיום: ~~איז עס~~ {מ׳גיט ערקלערונגען יעדען מאן, וואס} קומט פון גאס. מיר לייגן ווייטער פאר, אז אזוי ווי די לאגע איז א געשפאנטע און מיר ווייסען ניט מיט וואס די זיצונג וועט זיך ענדיגען זאל מען קירצער מאכען די רעדעס און אננעמען א פראטעסט רעזאלוציע.

|56| {מ. זִילבֶּערפַּארבּ (פאראייניגטע)} די שרעק פון חפץ איז פריצייטיג. דער נאציאנאל־ראט איז נאך ניט פאנאנדערגעלאזן. וואס אנבעלאנג [!] רעזאלוציעס און אנדערע פראגן, דאַרף מען בלייבן רוהיג און פארזעצן די ארבייט. איילן זיך מיט די רעזאלוציע פאסט ניט פארן נאציאנאל־ראט.

מִיטגליד פון פרעזידיאום. איר האט געזען, אז דער פרעזידיום האט זיי איין מאל רוהיג אפגעשיקט. דערנאך זיינען זיי געקומען זאגן, אז זיי האבן א באשלוס פון גראדאנאטשאלניק, צו פארמאכן די זיצונג. איך ווייס ניט וואס ~~האט~~ נאך {האט} דער פרעזידיום געדארפט טאן ... (פון די בענק: "איר האט צולאנג געפירט אונטערהאנדלונגען.")

~~איר האט געפירט צולאנג אונטערהאנדלונגען~~

יְ. חוּרגִין (פאראייניגטע). דא איז בכלל א מיספארשטענדניש. דא ~~קומט פאר א~~ {אויף דער} זיצונג {געפינען זיך ניט פארשטעהער} פונם אידישן מיניסטעריום ~~וועלכע איז~~ {זיי זיינען} פאראנטווארטליך פאר דער זיצונג און ניט דער פרעזידיום. דעריבער לייג איך פאר, אז דער פרעזידיום זאל אננעמען א בעשלוס, אז ער פירט {בכלל ניט} קיינע אונטערהאנדלונגען ~~בכלל ניט~~ {מיט דער מיליציע}. ~~אויף דעם~~ {דאס דארף טאָן} דאס מיניסטעריום פאר אידישע ענינים, וואס איז אפיציעל נאך ניט אפגעשאפט און וועלכען דער גראדאנאטשאלניק דארף פאלגען. קיינע פארשטייער פון דער וואכטא קאנען דא אויף זיצונג בכלל ניט פארקומען. מיר האבען אזוי געהאנדעלט.

אַ. חפֵּץ (בונד) איך וואלט בעטן דעם פרעזידיאום אין מיטן רעדען ניט צו נעמען ביי מיר דאס וואָרט און {ניט} איבערגעבען איהם דעם גוי ...

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

{מ. גראָסמאַן (זעצט פאר)} ... אין אזא אטמאספערע, ווי די איצטיגע,ביי אזא בולטע אילוסטראציע פון דעם רעזשים, אין וועלכען מיר לעבען און ### {פון} די באציהונגען, וועלכע עס זיינען געשאפען געווארען צווישען איין מלוכה׳שער ### איינריכטונג און דער צווייטער, איז קלאָר אַז קיין לאנגע אויספירליכע רעדעס קען מען נישט האלטען. איך וועל דערפאר לאזען אהן א תשובה (~~און דאס וועט זיין אפשר די בעסטע תשובה פאר אזעלכע ארויסטרעטונגען~~) די אָנפאלען אויף אונזער פראקציע, וואס זיינען געמאכט געווארן. |57| ~~### ### געווארען מצד די פארשטעהער פון "בונד" און "פאראייניגטע" ס׳איז באמת איצט ### ### ###~~[204] ~~שטעך־ווערטערלאך~~. איך וועל ~~#### #### ###~~ {פארמולירען בלויז} אין א פאר ווערטער, ווי מיר קוקען אויף דער לאגע. אלע רעד און די גאנצע אָריענטאציע אויף דער אויסערער מאכט, אויף איר ווייך הארץ אדער אויף איר בייז ווילען, דארף אפגעלעגט ווערען אָן א זייט, ווייל צו קיין פראקטישע רעזולטאטען וועט עס ניט ### {פירען}. די אינערע אידישע אווטאנאמיע, די אינסטיטוציעס, וואס זיינען געשאפען געווארען פונ׳ם אידישען פאָלק ### {און} זיין דראנג ~~#### #### ####~~ אייגענארטיג איינצוארדנען זיין לעבען, קענען ניט חרוב ווערען דורך אויסערע כחות. {מוז} מען איצט אנווענדען אלע כחות פונ׳ם אידישען פאָלק – און איך מיין, אַז ניט קוקענדיג אויפ׳ן גאנצען רעקלאמע־טומעל וועגען די אייגענע ### פארדינסטען און דעם גאנצען האס, וועלכען מען וויל אריינברענגען אפילו אין דער היינטיגער ~~זיצונג~~ ערנסטער זיצונג, איז ביי אלע פארטייען, ובתוכם ביי דער פארטיי צו וועלכער עס געהערט ה׳ ליטוואקאוו, פאראן א פעסטער גוטער ווילען ### דערצו – כדי צו פארפעסטיגען די ~~אידישע קהלות אויף די ערטער~~ {רייהען פון די אידישע פארטייען} און אננעמען אלע מיטלען ~~כדי~~ תיכף ומיד {צו} שאפען אנ׳ארגאנציאנס [!]־צענטר, כדי צו באווארענען און אבצוהיטען, וואס עס איז {נאך} מעגליך צו שיצען; ~~#### ניט לאזען די קהלות #### #### בלייבען אָהן ### ארגאן – דעריבער פאדערן מיר קודם כל אַז~~ וואס עס זאל ניט פאסירען, מוזען די וואהלען אין דער צייטווייליגער נאציאנאלער פארזאמלונג ~~פארקומען~~ אונבעדינגט פארקומען אין דעם באשטימטען {–21, 22, 23טען–} טערמין ~~און~~, עס ~~איז~~ {זאל} אויסגעקליבען ווערען א בארעכטיגטע פארשטעהערשאפט פונ׳ם אידישען פאלק אויף אוקראינע: און אויב עס וועט זיין אונמעגליך צונויפרופען דעם פארפארלאמענט, ווי מיר אלע ווינשען, ### {וועלען} מיר צונויפרופען א צוזאמענפאר פֿון די קהלות אין דער אדער אנדערער פארם. דערפון, וואס מיר ### {געפינען}, אַז ### די קהלות ~~זאלען~~ {טארען} אויף קיין איין רגע ניט בלייבען אהן א צענטר, איז שוין געדרונגען אויך אונזער דריטע פאדערונג: דער נאציאנאל־ראט טאר זיך ניט פונאנדערגעהעֶן אדער, ריכטיִגער, {זיך} ## פונאנדערלאזען אין וואס פאר א צושטאנד מיר זאלען זיך ניט געפינען. {צו מען} וועט ~~מען~~ פארווערען אונזערע זיצונגען צו ניין, |58| {צי מיר} וועלען ~~מיר~~ פארבלייבען א מלוכה׳שע איינריכטונג צו ~~זיין~~ ניט, נאר די אידישע באפעלקערונג פון אוקראינע מוז האבען אזא איינריכטונג, ~~וואו~~ אין וועלכער עס ### {זאלען} זיינען [!] פארגעשטעלט# ### פארשטעהער פון אלע שיכטען און פארטייען.

ווייטער מוזען שוין איצט אויסגעארבייט ווערען א רייע וויכטיגע געזעצען, אהן וועלכע מיר הענגען אין דער לופטען: 1) א געזעץ וועגען די קהלות גופא, ווייל, ווי קאמיש עס זאל ניט קלינגען, נאר אזא ### געזעץ עקזעסטירט [!] ניט עד היום, און אונזערע קהלות זיינען געבויט אהן א געהעריגען יורידישען יסוד, אָן וועלכען זיי זאלען זיך קענען שטיצען אין די צייטען פֿון רעאקציע; 2) א געזעץ וועגן הכנסה־שטייער. דער לעצטער געזעץ מוז ניט נאר אויסגעארבייט ווערען תכף ומיד, נאר אויך דורכגעפירט ווערען דורך די געהעריגע אינסטאנצען.

204 Possibly נישט קיין צייט פון.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ארבייט איז פעראן א סך. און אויב ביז איצט האבען אייניגע אידישע פארטייען, וואס האבען געלעבט אין דער וועלט פֿון אבסטראקציעס, געפירט מיט זייער פאליטיק דערצו, אַז די ברייטע אידישע פאלקס־מאסען זיינען אָבגעשטויסען געווארען פונ׳ם נאציאנאל־ראט, ~~און פון די קהלות,~~ אָט די פארטייען, ~~וואס~~ {וועלכע} זיינען שולדיק אין דעם, וואס דער פראטעסט מיט וועלכען מיר ווילען זיך ווענדען צו דער אידישער באפעלקערונג, וועט ניט געפינען קיין אפקלאנג, ווייל איר האט אבגעטריבען די מאסען פון די אידישע אווטאנאמיע ארגאנען – מיין איך, אז איצט ווילען ~~אויך~~ זיי זיך באמיהען צו לעזען {קודם כל} די פראקטישע פראגען און ווילען צוגרייטען שטאָף פאר א גאזעצגעבערישע ארבייט.

(עס געהען ~~ווידער~~ אריין פארשטעהער פֿון דער דייטשער מאכט ~~און אנ׳ אגענט~~ {בראש מיט א לייטענאנט} אנגעטון אין ציווילע קליידער {וועלכער} הויבט אן צו ריידען מיט די מיטגלידער פֿון פרעזידיום. ~~#### #### ###~~ ### דער רעדנער שטעלט זיך אפּ. פון די לינקע ### ביינק [!] הערט זיך: "רעדט ווייטער." גראַסמאַן: עס איז פאראן א פרעזידיום, וועלכער גיט אנווייזונגען. ~~#### #### #### ###~~ דער פרעזידיאום ערקלערט די פארשטייער [!] פון דער דייטשער מיליטער, אז דאס איז א זיצונג פון נאציאנאל־ראט ביים אידישען מיניסטעריאום און קיין מאל האט מען ניט געמאלדען וועגען די זיצונגען. ~~א פארשטייער פון אידישען מיניסטעריאום געהט ארויס~~ צוזאמען # מיט׳ן לייטענאנט זיך{בכדי} דורכ{צו}ריידען מיט די באטרעפענדע מאכט וועגען דער זיצונג געהט ארויס פון זאל אַ פארשטייער פונ׳ם אידישען מיניסטעריאום. פון לינקס שרייט מען איהם: "געדענקט, אז איר געהט ניט פון פרעזידיאום נור פריוואט")

א. חפץ (בונד) איך פרעג דעם פרעזידיאום פארוואס פירט עס ניט ווייטער די זיצונג?

|59| מ. גראַסמאַן (זעצט פאר) ###[205]

איך זעה אונגעדולדיגע באוועגונגען מצד די מיטגלידער פונ׳ם נאציאנאל־ראט. איך מוז אייך ערקלערען, אז אויב יעדע 15 מינוט ווילען אין זאל ארייגעהען פארשטעהער פון אנ׳ אנדער מאכט און ~~וועט~~ אונז שטערען, וועל איך קיינמאל ניט ענדיגען ... איך וועל נאר אין צוויי ווערטער מאכען א קורצען סך־הכל פון דעם, וואס איך האב געזאגט. די מיינונג פון דער ציוניסטישער פראקציע איז – און איך מיין, אַז אלע מיטגלידער פונ׳ם נאציאנאל־ראט ווילען מיט אונז מסכים זיין – אז עס מוז נאך היינט באשלאסען ווערען, אז דאס אידענטום אויף אוקראינע ~~זאל~~ {טאָר} אויף קיין איין שעה, אויף קיין איין מינוט, ניט בלייבען אהן א צענטראלען פארטרעטונגס־ארגאן: ~~דערווייל~~ אלע כחות, די גאנצע ענערגיע ~~מוז ###~~ מוזען אבגעגעבן ווערען דער צונויפרופונג ~~פונ׳ם~~ פון דער צייטווייליגער נאציאנאלער פארזאמלונג. ביז יענער צייט דארף אבער עקזיסטירען אין דער אדער אנדערער פאָרם דער אידישער נאציאנאל־ראט. און אין דעם וועט זיך אויסדריקען ~~אונז~~ אפשר אונזער שטארקסטער פראטעסט געגען דער אבשאפונג פון דער אווטאנאמיע.

ליטוואקאוו:

[...] |60| [...][206]

מ. ליטוואקאוו {(פאראייניגטע)} געהערטע [!] מיטגלידער פון נאציאנאל ראט! איך וויל מאכן פאלגענדע באמערקונג. ריידענדיג וועגן דעם בעריכט פון דער דעלעגאציע צו ליזאגובן האב איך פארגלייכט די שטימונגען, וואס ווערן געשאפן ארום דער דעלעגאציע מיט די שטימונגען, וואס ~~האבן~~ {פלעגען} זיך #שאפן ארום שלאסבערגן {אין צוזאמענהאנג מיט זיינע מעטאדן פון געזעלשאפטליכע

205 Line encircled.

206 A page without pagination follows, which repeats the previous statements. This repetition ends after two lines on page 60.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ארבייט}. איך שטרייך אונטער, אז דאס האט זיך ניט באצויגן פערזענליך צום ה׳ זילבערפארב, נאר צו די קלאנגען, וואס פארשפרייטן זיך אין שטאט, ~~פון~~ {צו} די שטימונגען, וואס ווערן באשאפן ארום דער דעלעגאציע.

מ. זילבערפּאַרב {(פאראייניגטע)} פון אלע רעדנער האט נאר דער ח׳ ליטוואקאוו בערירט די פערזענליכע איינדרוקן {פון די אונטערהאנדלונגען}, וועגן וועלכע איך האב ~~גערעדט~~ {אייך מיטגעטיילט}. דערביי האט ער געברויכט איניגע אויסדרוקן, וועלכע ער האט אליין געפונען פאר ניט פאסענד. איך וויל זיך אויף דעם ניט ~~ניט~~ אפשטעלען. ~~עס טרעפט, אז ווען א מענש פירט אוועק זיין צונג, דארף מען אים האפן פארן גארגל.~~ איך וויל נאר זאגן פאלגענדעס: אט די פערזענליכע איינדרוקן קענען אפשר ניט געפעלן איניגע פראקציעס, נאר זייענדיג א שליח פון דעם גאנצן נאציאנאל ראט, האב איך געהאלטן פאר נויטיג באקאנטמאכן דעם נאציאנאל ראט מיט מיינע פערזענליכע איינדרוקן, וועלכע איך האב ארויסגעטראגן פון אונזער געשפרעך מיט ליזאגוב. איך מוז זאגן, אז ביי קיינעם פון דער דעלעגאציע האט זיך ניט באשאפן די שטימונג, וועלכע מען קען אנרופן "שלאָסבערגיזם."

|61| לַאַצקִי {(פאלקס־פארטיי)} חָשובע מיטגלידער פון נאציאנאל־ראט! יעדע# מינוט ברייינגט [!] אונז א נייע אילוסטראציע וועגן דעם, אז ~~עס קומט פאר~~ אונטער דער שירמע פון א קאדעטישער רעגירונג, אונטער דער שירמע פון דעם אזוי גערופענעם "זאַכליכן" קאַבינעט, {קומט פּאָר} א צושטערונג פון אלע אונזערע דעמאקראטישע און נאציאנאלע דערגרייכונגען. עס ~~מוז~~ {קלינגט ווי אַ} פאראדאקס, נאר עס ~~איז ###~~ {בלייבט פּארט} אן אמת ~~אנצומערקען~~, אז דוקא די, אזוי אנגערופענע, קריטישע ###, ~~די~~ רעוואלוציאנערע עפאכע האט באַשאַפן א שענעם ארגאנישן ### {בנין} – די נאציאנאלע אויטאנאמיע, און ~~דוקא~~ אז דער "זאכליכער" קאבינעט, די אזוי גערופענע, "זאכליכע" מענשן {האבען} ~~צעשטערן~~ אט אָ דעם ### {בנין צושטערט.} ~~וויל מיט זייערע הענט טוט עס די אזוי אנגערופענע "זאכליכע" רעגירונג.~~

מען דארף זיך ניט א סך ~~חכירען~~ {חקירען וועגען דעם,} אז דאס, וואס עס קומט ~~יעצט~~ {איצט} פאר {ביי אונז} איז ענג פארקניפט מיט דעם, וואס עס קומט פאר בכלל אין לאנד. אזוי ווי יעדער ארגאניזם נויטיגט זיך ~~אין~~ {אויך} א פאליטישער אינסטיטוט אין א גינסטיגער אטמאספער. און איר ווייסט, אז אין אונזער אטמאספער שוועבן ארום גיפטיגע גאזן. זיי זענען ~~דאס איז~~ אפשר דאס לעצטע ווארט פון דער אימפעריאליסטישער טעכניק, אָבער פארן ### {עטעמען} טויגן זיי אבסאלוט ניט, וואס איז דער חדוש, אז אזא איידעלע געוויקס, ווי די נאציאנאלע אויטאנאמיע, ~~שטיקט זיך~~ {ווערט דערשטיקט} אין דער אטמאספער פון גיפטיגע גאזן!

מיר דארפן נאר זוכן צו פארשטע#ן, דאס וואס עס קומט פאר, ~~ערלערנען~~ {אפשאצען} די ערשיינונגען ~~וועלכע קומען פאר,~~ כדי צו וויסן צו וואס צו שטרעבן ~~און אראפלערנען~~ {וואסער} אַ מוסר {מען דארף} פון אראָבנעמען פֿון די געשעהענישן. דאס איז אלץ, וואס מיר קענען טאן אין דעם {איצטיגען} מאמענט.

דעם זין דערפון, וואס עס קומט פאר, קען מען אויסטייטשן פארשידן. פון ריין נאציאנאלן שטאנדפונקט, טייטש איך אויס דאס, וואס עס קומט פאר, ~~יעצט~~ אזוי: מיר לעבן איבער איינע פון די וויכטיגסטע היסטארישע מאמענטן אין דעם לעבן פון ### מזרח־יודענטום. |62| דאס מזרח יודענטום האט געשטרעבט צו רעכטליכער ערליכקייט. דאס זיינען געוועזן אונזערע {קעמפֿען ### ### ###} ### וואס האבן אריינגעטראגן א פונק פון אמת־קייט אין אונזער געשיכטע, און ~~אט א די~~ ערליכקייט ~~דאס~~ איז דער נאציאנאלער מאמענט, וועלכער האט געפינען זיין אויסדרוק אין דער נאציאנאלער אויטאנאמיע. ניט אומזיסט האבן זיך אנגעהויבן בויען די נאציאנאלע קהלות און אלע אנשטאלטען פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע ~~דא אין דרום־רוסלאנד~~ {ביי די מזרח־אידען}.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אונזערע מזרח־אידן, האט זיך אויסגעדוכט, אז זיי וועט זיך איינגעבן זיך אויסצוטאן פון דעם, וואס איך ~~רוף אָן גָלות מימיקריה~~ {וואלט אנרופֿען גלות־מִימִיקרי#} אָדער גלות־פֿאַרשטעלעניש. מיר האבן געבויגן דעם רוקן אויף פארשיידענע ~~אויפאנים~~ {אופנים}, ~~מיר~~ אפילו אריינגעטאן די ~~טומע אין דער ###~~ {טומאה אין דער יראה} און אויסגענוצט די רעליגיע {אויף} צו באהאלטן דעם נאציאנאלן ~~פאנים~~ {פָנים}. ~~און די~~ {אט פון דער} דאזיגער מימיקרי## פארשטעלעניש, {פון אט} דער גלות פסיכאלאגיע, ~~און פון דער דאזיגער~~ וועלכע איז פארשטארקט געווארן דורך די אסימיליאטארן [!], האבן מיר זיך געגרייט ~~### ###~~ צום ערשטען ### מאל אויף אונזער גלות־געשיכטע פטור צו ווערן. צי איז ניט סימפטאָמאטיש, אז אפילו אונזערע אָרטאָדאָקסען, וואָס האלטען אזוי הויך דת ~~(###)~~ משה וישראל, האָבען אין דער לעצטער צייט אָנגעהויבען צו שטעלען די טראָפּ ניט נאָר אויף "דת משה," נאָר אויך אויפ'ן "ישראל" ~~### ###~~, אויפ'ן נאציאנאלען מאמענט?

~~דורך דער נאציאנאלער אויטאנאמיע און אין דעם מאמענט~~ {אצינד אבער} פארלירן מיר אין דער געשטאלט פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע אונזער רעכט ערליך צו זיין מיט זיך אליין.

מיר האבן זיך געוואלט אויסטאן פון דער מימיקרִי# און ווייזן {אָפֿען פאר} אלעמען אונזער נאציאנאלן פנים. מיר האבן געוואָלט בויען ניט קיין רעליגיעזע קהלה, נאר א נאציאנאלע, מיר האבן געוועלט זאָגען, וואס מיר מיינען {און ארויסווייזן פֿאַר אלעמען דאס וואס מיר זיינען} און דאס וויל מען אונז ניט ערלויבן. און דאס איז די ~~געפאר~~ {סכנה} ~~און~~, {פאר} וועלכער מיר שטעהען אצינד. {דער פרעמיער מיניסטער} ליזאגוב האט געזאגט, אז עס וועט בלייבן די רעליגיעזע קהלה. אפשר וועלן די כחות פון מערב־איראפא צוגעצויגן ווערן ## אויף איינצורעגולירען אונזער אונש### ### לעבען? נאר ### ### ### ###[207] |63| אויף יֹעֹדֹעֹנֹפֹאֹלֹסֹ פארלירן מיר דעם פונק פון ערליכקייט, וואס האט דא אנגע###ן אין אונזער גלות־געשיכֿטע.

~~פון דעסטוועגען מוז איך זאגן פולשטענדיג און גאנץ טיף און ברייט, אז די אויסערליכע כחות, וועלכע האבן זיך אויף אונז אנגערוקט ווילן אונז ארופפירן פון וועג, אויף וועלכן מיר זיינען געגאנגען און געקעמפפט.~~

די גאנצע אידישע דעמאקראטיע ~~### ### ###~~ ווייס גוט, ~~וועלכע אויפערל##~~ {וואסערע אויסענווייניגסטע} כחות {עס} שטערן אונז, ### {און ווילען מוט###} פֿיהרען פֿון אונזער אייגענעם היסטארישען וועג. ס'איז אבער אַ ~~פעלער~~ {טעות} צו מיינען, אז אין דעם מאמענט – אין מאמענט פון חשבון־הנפש דארפן מיר אנווייזן נאר אויף די ~~אויסער~~ {אויסענוועניגסטע} כחות און זאגן, אז זיי זיינען {שולדיג} אין דעם אלעם, וואס קומט פאר און וואס וועט פארקומען {ביי אונז} ~~שולדיג~~.

ניין, איך בין ניט קיין פאטאליסט און גלויב ניט אין גזרות, אפילו ווען זיי טראגן ~~### ###~~ {דעם פאנטאסטישען} נאמען פון "היסטארישער נויטווענדיגקייט". ~~דאס איז ### גורל פון דער ### ### ### האט אונז געגעבן אהן גזרות~~ {די אביעקטיווע כחות, אויף וועלכע מען ווארפט אלצדינג אויף זענען א נייער גילגול פֿון דער אלטער מזרח־פילאזאפיע.} אין ### {איצטיקען} מאמענט טארן מיר ניט אנווייזן נאר אויף די ~~אויסער~~ {אויסענווייניגסטע} כחות – מיר זיינען אין א סך אליין שולדיג. און עס איז פאסיג אין אזא יום־הדין מאַכן א שטיקל חשבון הנפש און זאָגען: מיר זיינען אין א געוויסער מאס ניט ראוי געוועזן צו דער נאציאנאלער אויטאנאמיע ~~ווען ניט וואלטן מיר געקענט קעמפפן פאר ### ###, ווען מען נעמט זי ## אונז דא~~ {איהרע צעשטערער זיינען פֿון אונז אליין ארויסגעקומען.} ~~און~~ גוטניק ~~### ###~~ איז נישט קיין ~~געשמאטער יוד~~ {משומד} ער רעכנט זיך ~~אויפן שיסל~~ {פֿאר א מיטגליד} פון קהל, הינטער אים שטעהט די פאלקס־גרופע – די אידישע קאדעטישע פארטיי. און אין איצטיגען היסטארישען מאמענט, וועלכער נעמט ביי אונז אָפּ דעם

207 Several illegible words on bottom of page.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

טייערסטן פאלקס־נצחון [!], {דארפֿען מיר געדיינקען, אז ער} איז פארבונדן מיט א פּעְרְרָאָט פֿון {אידישע ליבעראל־קאדעטישע כלל־טהוער} געגן דאס אידישע פאלק. דאס מוז מען ~~געדיינקען און~~ פארשרייבן # לְזִכָּרוֹן.

|64| ~~עס איז ניט דער ארט און ניט די צייט, כדי צו כאַראקטעריזירן די טאקטיק פון דער גרופּע, וואס האט אונז דאס צוגעדינט. יעצט ### ניט זיין פארטיין נאר אין הוכע [!] שטימונגען, פארקערט,~~ {מען האָט דאָ גערעדט וועגן יאוש און קאמפף־שטימונגען.} מע דארף ניט {דוקא} זיין ~~קיין~~ רעוואלוציאנער כדי צו האפן כדי ניט צו פארלירן דעם בטָחון. ~~### דאס~~ {בטחון} איז אונזער נאציאנאלער שטריך, וועלכער לעבט ~~אפילו~~ {סיי} אין די רעוואלוציאנערן {סיי אין אלע אנדערע טיילען פון פֿאָלק.} און ווען מיר געהען ארויס פון דעם בטחון, פון דער פאלקס האפנונג, האבן מיר, פארשטייט זיך, אין זינען ניט נאר דאס, וואס ווערט יעצט צושטערט, נאר אויך דאס, וואס מען דארף בויען און אָפּהיטן.

~~שוין~~ {שיין} שטארבן איז א גוטע זאך, מע דארף אבער אויך האבן דאס רעכט~~, אז אנדערע זאלן זאגן, אז מיר זאלן זיין~~ {פֿאַרשטענדיג, קלוג} צו שטארבען. מיר טארן זיך ניט לאזן פארפירן פון לינקע ווערטער. איך וויל דערמאנען א סטראטעגישן כלַל: ווען מען ~~באקו~~ חאַפּט א מַפָּלָה, טרעט מען באוואסטזיניג אפּ צוריק אויף א זיכערע פאזיציע און מען גרייט זיך צום ווייטערדיגן קאמפף. אפּטרעטן ~~איז~~ {הייסט} ניט אפּגעבן. דער נאציאנאל־ראט דארף זיין קלוג און דארף וויסן, ווי ~~אפּטרעטן~~ {אפצוטרעטען.} – ~~ער דארף עס טהאן ניט נאכן חורבן~~. די אויפגאבן ראטעוועון איז ניט קיין שאנדע. די פליכט און די אויפגאבע פונם נאציאנאל ראט איז אפּראטעוועון דאס, וואס עס איז נויטיג פארן פֿווייטערדיגן קאמפף. ~~די טאקטיק~~ דאס איז די טאקטיג [!], וואס איך לייג {פאר דעם נאציאנאל־ראט} ~~פאר~~ אין דעם נאמען פון דער אידישער "פאלקס־פארטיי," אין דעם נאמען פון דער פארטיי, וועלכע האט שוין ניט איין מאל אין שווערע היסטארישע מאמענטן גענומען אויף זיך די אחרַיות [!] פארן קיום פון אונזערער נאציאנאלע אינסטיטוטן אין אוקראינע. איך זאג נאך א מאל: אפּהיטן און ראטעווען – דאס איז אונזער טאקטיק. איך גלויב, אז ~~עס איז א סכנה~~ {די סכנה שטעקט אין דעם} ווען מען זאגט אונז: עס האט אלץ געדארפט אזוי זיין, ווי עס איז {געקומען} |65| און קיין אויסזיכטן אויף ראטעווען זיינען ניטא. געוויסע פּאליטיקער פון ### לינקען ### {צד} פאלן אריין אין א געוויסן פאליטישן פראָפּעסיאנאליזם. ~~איך וויל באלד ערקלערן~~ מיר איז אויסגעקומען צו הערן אַ פארשטעהער פון דער ~~#### #### ###~~ {פֿאָרְאַײנִיקְטֶער פֿאָרְטַײ}, וועלכער האט באשולדיגט די ציוניסטן אין דעם, אז באנוצענדיג זיך מיט פאגראמען, ~~#### #### ###~~ {אויף דער אגיטאציע אלס אן ארגומענט פֿאַר ארץ ישראל,} קומט זיי אויס טעארעטיש צו פרייען זיך מיט דעם, אז עס איז ### {פֿאָרגעקומען} ערגעץ {וואו} א פאגראם. {איך האב} מורא אז דער איצטיגער חורבן פֿון אונזער אויטאנאמיע ~~#### #### ###~~ וועט די אייגענע פֿרייד פֿארשאפֿען די ~~זעלבע #### #### ###~~ טעארעטיקער פון דעם ### מין וואס האבן אויף דער לעצטער סעסיע פון נאציאנאל־ראט כסדר געטענהט ~~#### #### ###~~ וואס ערגער אלץ בעסער. ~~#### #### ###~~ צו ראטעווען די נאציאנאלע אויטאנאמיע איז ניט די דאזיקע פאלעמיק האט זיי געגעבן דעם ארגומענט די דאזיגע פאליטיקער זיי זאלן ניט אריינפֿאלן אין פאליטישן פראפעסיאנאליזם און ניט אנגעהויבען זיך פֿרייען מיט אונזערע חורבנות.

אונזער קוק דארף זיין אנ־אנדערער. דער ארגומענט, אז {דאָס, וואס} עס קומט {איצטער} פאר, {איז} א לאגישער ~~פּואל יוצה~~ {פועל יוצא} פון אלע איבערקערענישן פאר דער לעצטער צייט – איז א שיינער ארגומענט, נאר האנדלען דארף דער נאציאנאל־ראט אזוי, אז ער זאל {ניט געבען קיין אָרט דעם היסטאָרישען פֿאטאליזם און} זאל פארפעסטיגן ~~#### ###~~ אונזערע פאזיציעס. ~~ווען~~ {די אויפגאבע איז דאָ קלאָר עס ## ### מען} אנווענדן אַ היסטאריש ווערטל, וועלכעס איז געזאגט געווארן אין אן אנדער צייט און אן־אנדער ארט, {נאָר מע דארף איהם} דעמאקראטיש ###

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

{אויסטייטשען}: ~~### פארטייטשען איינער האט געזאגט~~ "לאמיר זיי {(די פויערים)} באפרייען פון אויבן {### ### ###}, ווען ניט, וועלן זיי זיך באפרייען פון אונטן." מיר דעמאקראטן דארפן {אצינד} זאגן: לאמיר זיך רעפארמירן פון אונטן, כדי זיי זאלן אונז ניט רעפארמירן פון אויבן.

מיט דער אפשאפונג פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע איז ~~גיבליבן געווארן~~ {### פארבליבען} א ליידיגער ארט. און אין א ליידיגן ארט, ווי איר ווייסט, הייבן ### {א טֶבַע} צו באזעצן זיך ליצים און בייזע רוחות. ~~און~~ כדי דאס זאל ניט ~~זיין~~ {געשען}, ~~איז די אויפגאבע פון דאר~~ {דארף די אידישע דעמאקראטיע טאן איר פליכט |66| און פארפעסטיגן די אידישע נאציאנאלע פאזיציעס.

ב̤ר̤ו̤ק̤ (פארזיצער) {די ערקלערונגען פון די פראקציעס אין צוזאמענהאנג מיט דער מעלדונג פונ׳ם ה׳ זילבערפארב זיינען געענדיגט – מיר מוזען אויף א גאנץ קורצע צייט איבעררייסען אונזער ארבייט, וויל} די פארשטייער פון די פראקציעס זיינען ~~ארויסגעגאנגען~~ {אוועק אויף א זיצונג}. כדי אויסצוארבייטן א אלגעמיינע רעזאלוציע, {אויף׳ן סמך פון די רעזאלוציעס וועלכע די פראקציעס האבען געמאלדען}. איך וואלט {דעריבער} פארלייגן מאכן {דערווייל א קורצע} הפסקה [!]. ~~אדער אפשר~~ ס׳איז ~~בעסער~~ {געוואונשען די מיטגלידער פון נאציאנאל ראט זאלען} בלייבן אויף די ערטער.

ל̤. ע̤ט̤ק̤י̤ן̤ {(בונד)} די בונדישע פראקציע האט {בּעֹצֹּייּטֹעֹנֹּסֹ} געמעלדען {דעם פרעזידיאום} אז זי ~~האט~~ וועט {מאכן היינט אן} אויסערארדנטליכע [!] מעלדונג. ~~מיר האבן געוואלט ### די מעלדונג צום סוף פון דער~~ {דער פרעזידיאום האט אנגעמערקט די מעלדונג אלס דעם דריטען פונקט אינ׳ם סדר היום פון דער היינטיקער} זיצונג ~~נאר~~ {איצט} ווי באלד ~~עס האט זיך געשאפן אזא לאגע איז~~ אונזער ארבייט ~~איז~~ {דארף} איבערגעריסן ~~גע~~ ווערען, ~~ערלויבט מיר יעצט מאכן פאלגענדע מעלדונג:~~ {בעטען מיר שטעלען אויף׳ן ארדנונג אונזער מעלדונג.}

ב̤ר̤ו̤ק̤ (פארזיצער) ביטע, איהר האט דאס ווארט.

ל̤. ע̤ט̤ק̤י̤ן̤ (בונד) ~~מעלדונג!~~ געהערטע [!] מיטגלידער פון נאציאנאל־ראט! אין נאמען פון דער בונדישער פראקציע ווענדע ~~מיר~~ איך זיך צו אייך מיט פאלגענדן ~~פארשלאג~~ {מעלדונג וועגען די רדיפות אויף דער אידישער שפראך.} ~~פארשטענדליך ווייסן אלע פון דעם, אז א לעקציע,~~{און אפילו} ~~וועלכע איז געווען ארגאניזירט פון קיעווער קאמיטעט פון "בונד" אויף אידיש און האט געדארפט באקומען אין דער שטאט דומע~~ זעלבסטפארשטענדליך {אז אלע איהר}, ווייסען ### {געניי} וועגן דעם, נאר מיר האלטן, אז עס איז ניט נאר א̤ו̤נ̤ז̤ע̤ר̤ חוב צו ריידן דא ~~וועגן דעם~~ {וועגען די פערפאלגונגען} נאר אויך א̤י̤י̤ע̤ר̤ חוב אנ ענטפער צו געבן.

{דעם פאָריגען} זונטאג ### האט {אין ~~לאקאל~~ זאל פון דער שטאט־דומע} געדארפט פארקומען א לעקציע פון דעם ח׳ חפץ ("די גאלדענע קייט ~~פון~~ {אין} דער אידישער ליטעראטור"), וועלכע איז ארגאניזירט געווען פון דעם קיעווער קאמיטעט פון "בונד." ווי עס פירט זיך ~~דארטן, וואו בעל־הבתים זיינען~~ {איצט ביי אונז אויף אוקראינע דארף מען אפילו אויף ריין ליטערארישע פארלעזונגען האבען דעם הסכם פון אונזערע ניט געבעטענע אפטרופסים, וועלכע} האבן ניט לאנג געוואלט בעל־הביתיווען ~~דא~~ {אונזער זיצונג} – מען האט ~~געדארפט~~ {געמוזט זיך ווענדען נאך אן} ערלויבניש און די ערלויבניש האט מען אין ### {דער} צייט באקומען.

|67| {אבער} ליידער {ווען} מען איז צוגעטראטען צו די לעקציע זיינען געקומען ניט געבעטענע געסט און ~~האבן~~ ערקלערט, אז די לעקציע קען פארגעלעזט [!] ווערן ~~נאר~~ {נור} אויף רוסיש אדער אוקראאיניש און, אז אין אידיש קענען קיין לעקציעס ניט ~~ערלויבט~~ {דערלאזט} ווערן. דער פארזיצער פון דער פארזאמלונג האט {מיטן הסכם פונ׳ם לעקטאר, ח׳ חפץ} ערקלערט, אז די לעקציע ~~האט געדארפט פארקומען~~ {איז געווען געמאלדען} אויף אידיש און נאר אויף אידיש ~~וועט~~ {## וועט} זי ~~#### ### ####~~ {געלעזן ווערען}. אבער {ווי} די פארשטעהער פון אוקראאינישער און דייטשער מאכט ~~### #### #### ### ####~~ האבן ~~#### ###~~ {קאטעגאריש ערקלערט, אז} די לעקציע ~~זאל געלעזן ווערן~~

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

{וועט דערלאזט ווערן נאר אויף רוסיש אדער אוקראיניש און בשום אופן ניט} אויף אידיש. ~~און די~~ {האט די} פארזאמלונג ~~היינט~~ איינגעשטימט מיטן פארשלאג פון פארזיצער, {אז} די לעקציע ~~זאל~~ {קאן} ניט ~~געלעזן ווערן~~ {פארקומען} אויף די שפראכן, אויף וועלכע עס׳האט געפאדעט די דייטשע קאמענדאנטור. ~~און~~ פאקטיש {אזא} איז די פארזאמלונג ~~געווען~~ {געווארען} פאנאנדערגעטריבן.

געהערטע מיטגלידער פון נאציאנאל־ראט! {פאר די לעצטע וואכען איז} דאס ~~איז~~ {שוין} ניט דער ערשטער פאַל און ניט דער ערשטער מאל ~~פאר די לעצטע עטליכע פאר וואכן ווען מען ערלויבט אונז ניט~~ {ווען} אויף אוקראינע ### {ווערט גערודפט די אידישע שפראך דורך} דער אדער יענער מאכט – זיי האבן ~~אלע צעהן פנימער מיט איתרעס~~ {יתרו׳ס} נעמען ~~נאר עס איז אלס איין~~ ### {מיט בעזונדערע פנימ׳ער נור ציהען זייער יניקה פון איין קוואל, פון} איין מקור. מען ערלויבט ניט אפילו קיין אידישע ספעקטאקלען, ~~מע~~ מ׳גיט ניט קיין ערלויבנישן ~~פאר~~ {אויף} פארזאמלונגען אויף אידיש און אויב ~~מע גיט זיי יא~~ {מען דערלויבט זיי יאָ}, בעווייזט מען צו דער צייט אזעלכע פארזאמלונגען צו ליקווידירן.

~~#עדע#~~[208]~~: איך בעציה# זיך מיט אכטונג צו אֶלֶעֶ, וועלכע זיצען דא, און רעכען, #### ### ### אז ס׳איז איבעריג דאס בעווייזען, אז דא ### {אויף געגן דער ##ישער שפראך אין א דער צייט ווען ס׳איז שוין אונטערגעשריבען דער} עס איז נידעריג פארן כבוד פון דעם נאציאנאל־ראט צו האלטן דא אגיטאציאנס רעדעס, כ׳וועל נאר זאגן, אז אלע שיכט פונם אידישן פאלק מוזן ענטשיידן פארטיידיגן די אידישע שפראך און מיט פעראכטונג בעציהען זיך צו אזעלכע פאלן. פאר אלעמען איז קלאר, אז די שווערע צייט קומט אן. יעצט ווערט בטל די געזעצליכע איינריכטונג, שפעטער וועט ווערן אפגעשאפן אלס. עס גייט א שווארצע חוואליע, וועלכע וועט צושטערן אלס, וואס עס וועט ווערן באשאפן. דעריבער דארף דער נאציאנאל ראט שארף פראטעסטירן קעגן די פארפאלגונגען קעגן דער שפראך פון אידישן פאלק און פאדערן פון אלע שיכטן~~[209]

|68| איצט ווען מיר האבען אין אונזער רשות נור עטליכע אפשר מינוטען, איז ניט די צייט צו האלטן לאנגע רעדעס. ס׳וואלט געווען א פחיתות הכבוד פון נאציאנאל ראט, ווען איך זאל דא אגיטירען פאר אונזער שפּראָך, פאר דער ראלע און בעדייטונג פון אידיש און פאר דער ענטוויקלונג, לעבען און קאמף פון די אידישע פאלקס מאסן. איך בעציה זיך מיט אכטונג צו אלע, וועלכע זענען דאָ, און רעכען, אז ס׳ איז אויך איבעריג #### ### {באריכות צו רעדען וועגען דעם}, אז די רדיפות געגען דער אידישער שפראך אין דער צייט, ווען ס׳איז אבגעשאפען די נאציאנאל־פערסאנאלע אויטאנאמיע, איז ניט קיין צופעליגע, קליינלעכע ערשיינונג. מיר האבען דא די {ערשטע} סמנים פון יענער פאליטיק, וועלכע וועט שטרעבען צו בערויבען די רעכט פון דאס אידישע פאלק, וועלכע וועט שטיקען יעדען ברייטען מאסען לעבען ~~און גע~~ סיי אויף׳ן געביט פון פאליטישער, סיי קולטורעלער געביט. אויב היינט טרעפען די פערפאלגונגען קודם כל דעם "בונד," איז דאס נור דערפאר וואס מיר זיינען די פארטיי פונ׳ם ארבעטער קלאס אינ׳ם ### אינ׳ם קאמף פאר פרייהייט און רעכט. יעדער פארבאָט פון אן ארבעטער פארזאמלונג איז אן אטענטאט אויף קואָליציאנערע פרייהייט פון אלע בירגער בכלל, יעדער פארבאט צו בענוצען אידיש אויף ארבעטער פערזאמלונגען איז {ניט נאר} אן אנפאל אויף דער אידישער קולטור, אויף אונזערע נאציאנאלע רעכט, נאר אויך אויף די פאליטישע און בירגערליכע רעכט פונ׳ם אידישען פאלק. ##

208 Possibly רעדער, a speaker whose name is unknown.

209 Text continues in a different hand. Probable change of writer.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פאר אלעמען איז קלאר, אַז די שווערע צייטען קומען אָן. ס׳געהט אַ שווארצע חוואליע, וועלכע וויל צעשטערען און פארניכטען אלץ, וואס די רעוואלוציע האט געשאפן, דערשטיקען יעדען פרוב [!] שאפען און בויען פון דאָסניי. דער נאציאנאל ראט טאָר ניט שווייגען; ער דארף ### ארויסזאגען זיין ענערגישען פראטעסט. זאל דער נאציאנאל־ראט קלאר און ענשידען רופען די אידישע בעפעלקערונג אויף אוקראינע פארטיי#ען זייערע פאליטישע און בירגערליכע רעכט, קעמפען פאר דער נאציאנאל פערסאנאלער אויטאנאמיע און פאר די רעכט פון דער אידישער שפראך.

אין נאמען פון דער בונדישער פראקציע שלאג איך פאר אננעמען פאלגענדע רעזאלוציע.

"אויסהערענדיג די מעלדונג פון דער בונדישער פראקציע וועגען ### פארבאטען ### {דעם} מיטגליד פון נאציאנאל־ראט א. חפץ׳ן צו לייענען אן ערלויבטע לעקציע ### אין אידיש, פראטעסטירט דער נאציאנאל ראט אויף׳ן ### שארפסטען אופן געגען די רדיפות אויף דער אידישער שפראך."

"איינזעהענדיג דערין אַן אנגריף פון דער רעסטאווראציע אויף די עלעמענטארע־רעכט פון אידישען פאלק, רופט דער נאציאנאל ראט די ברייטע אידישע ### פאלקס מאסען איינצושטעלען זיך מיט דער גאנצער ענערגיע פאר דער פולער בירגעליכער פאליטישער און נאציאנאלער |69| גלייכבערעכטיגונג פון אידישען פאלק און וועהדען [!] זיך מיט אלע קרעפטען געגען די אנפאלען פון דער רעאקציע. ### ס׳זאל די אידישע באפעלקערונג אויף אוקראינע אנווענדען אלע כחות און אין ###[210] די רעכט פון דער אידישער שפראך, ### און קעמפפען פאר דער נאציאנאל פערסאנעלער אויטאנאמיע."

(בשעת #׳ עטקין לייענט די רעזאלוציע ווערט אין זאל אריינגעפירט א גרויסער בעוואפענטער דייטשער פאטרול. דער #דייטשער אפיצער, געהט צו צום פרעזידיאום־טיש און פאדערט פארמאכען די זיצונג. די מיטגלידער פון פרעזידיאום ערקלערן איהם דעם חלוק צווישען א פערזאמלונג און א מלוכה אנשטאלט, ווי דער נאציאנאל ראט. אין דער צייט פון די אונטערהאנדלונגען לייענט דער ה׳ עטקין ווייטער די רעזאלוציע, ניט קוקענדיג אויפ׳ן בעפעל פונ׳ם אפיצער אויפצוהערען. דער גאנצער זאַל ~~ענטפערט ###~~ {בעגלייט זיין רעדע אָן} מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען} דער ה׳ עטקין חזר׳ט איבער עטליכער מאל ~~דעם~~ די לעצטען ### שורות פון דער # רעזאלוציע).

ל. עטקין. זאל די אידישע בעפעלקערונג אויף אוקראינע אנשטרענגען אלע כחות פארטיידיגען די רעכט פון דער אידישער שפראך און קעמפען פאר דער נאציאנאל פערסאנאלער אויטאנאמיע!

(לויט דער קאטעגארישער פאדערונג פונ׳ם דייטשען אפיצער שיקט דער פרעזידיאום זיינעם א מיטגליד צום ה׳ עטקין בעטען איהם ענדיגען די רעדע. אין דער זעלבער צייט געהט ארויף אויף {דער} בימה א דייטשער סאלדאט, נעמט דעם ה׳ עטקין פאר׳ן האנד, פיהרט איהם {אראפ} פון # בימה און ערקלערט, אז ער איז ארעסטירט).

זרובבל (מיטגליד פון פרעזידיאום) צוליב דער קאטעגארישער פאדערונג פונ׳ם פארשטייער פון דער דייטשער קאמענדאטור מוזען מיר ערקלערען, אז ~~אונ׳~~ די איצטיקע זיצונג ~~דאר~~ מוז ~~צוליבען~~ צוליב׳ן צוואנג פון דער פיזישער מאכט געשלאסען ווערען. דער נאציאנאל־ראט עקסיסטירט. דער המשך פון דער היינטיקער זיצונג וועט פארקומען אין די נאהענטסטע טעג.

(דער פאטרול רייניגט אָב דעם זאל. אלע מיטגלידער פון פרעזידיאום צוזאמען מיט׳ן ארעסטירטען ה׳ עטקין ווערען אונטער דער שמירה פון א שטרענגער וואַך אבגעפיהרט אין דער דייטשער קאמענדאטור. די, וועלכע ס׳האבען געפרובט באגלייטען די ארעסטירטע, ווערען צוטריבען.)

210 Possibly פארטיידיגען.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

|1a|

The last meeting of [the] National Council

16 July 1918[211]
(Stenographic report)[212]

◊◊◊

Order of speeches:
1) Report from the delegation to Lizohub (Zilberfarb)
2) Report from the Office of General Affairs (Gergel)
3) Report from the Community Department (Revutsky)
4) Speech by Kheyfets (Bund)
5) Speech by Litvakov (Fareynikte)
6) Speech by Zrubavel (Po'ale Ẓiyon)
7) Speech by Mr. Mereminsky (Ẓe'ire Ẓiyon)[213]
8) Speech by Rabbi Zevin (Aḥdut Yisra'el)
9) Speech by Grossman (Zionists)
10) {Personal} explanations from Litvakov and Zilberfarb
11) Speech by Latzky (Folkspartey)
12) Protest resolution {against the persecution of the Yiddish language} – Etkin (Bund)
13) Resolution of the National Council regarding the meeting on 22 July

{70 pages}[214]

|1b| The last public meeting of the National Council took place on 16 July. ~~When~~ It ~~has~~ was already {known} from reliable sources that the Central Rada's law regarding national personal autonomy had been repealed by the Hetman's

211 The meeting began on 16 July 1918 (Document 11). After it was adjourned under pressure from the German military, the members of the Jewish National Council reconvened on 18 July, in spite of the two days that had elapsed.

212 Apparently, this document is not the stenographic report. It may have been composed on the basis of a lost stenographic report.

213 *Ẓe'ire Ẓiyon* (Young Zionists) was a socialist Zionist youth movement in Eastern Europe. It was officially founded in 1903 and subsequently spread throughout Russia. Groups of the movement also emerged in Galicia and Romania.

214 Addition on lower margin below a separating line indicating the length of the entire document.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Council of Ministers.[215] This news forced ~~in this moment~~ the clerical-Zionist portion of the National Council to join the presidium, from which they withdrew their chief members after ### the stormy National Council meeting when the Zionist efforts to create an institutional link between the Ministry of Jewish Affairs and a Hebraist school program ~~### ### ###~~ were unsuccessful. The compromising role that the Zionists played regarding the Ministry of Jewish Affairs ~~is after ###~~ during the existence of the Central Rada was further amplified under the Hetman regime, when {it was evident that} the attacks from {###} the right wing of the National Council ~~had~~ objectively had ### the goal of undermining the authority of the Ministry, which was democratically created ~~it~~ in the revolutionary period, among the Jewish population.

Before the abolition of national autonomy, the Zionists continued their battle against the Ministry, and they made their position clear by withdrawing from the presidium. The death of autonomy, however, forced them to turn around, so they could take part in the funeral …

◊◊◊

The following questions were on the meeting agenda ###:
1) The state of national autonomy (report from the delegation to Prime Minister Lyzohub)
2) Draft legislation on the mandatory tax
3) Report by the presidium
4) Pre-parliament

Representatives of all factions in the presidium; the hall is overcrowded with people. The meeting opens at 8:30 in the evening.

|1| Report from the Delegation to Lyzohub

M. Zilberfarb: ~~Report from the National Council's delegation to ###~~ {(member of the delegation)}.

At one of its last meetings, the National Council decided to elect Mr. Latzky as Executive Director of the Ministry and the presidium entrusted him with the task of informing {the authorities} about the National Council's decisions. ~~### ### it~~ The question arose as to whether they should announce it in writing {or} # in person ~~### ### ### for~~ [and] {visit} the chair of the Council

215 The Council of Ministers had replaced the General Secretariat as the Ukrainian executive body after the Fourth Universal. After the coup d'état of 29 April 1918, its members were appointed by Hetman Skoropadsky, and therefore they became solely responsible to him.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

of Ministers.[216] Though there may have been doubts earlier on, it became clear to the presidium after private messages regarding the elimination ### {###} ### of {the} national ministr[ies] and ### the law {on} national personal autonomy that [we] must introduce [ourselves] in person.

The presidium considered it necessary to send a delegation of three people, heads of various factions of the presidium. Chosen for the delegation were Dr. Slonim, Mr. Latzky, and me. We maintained that we could neither base [our work] on private messages ~~also~~ {nor on} information from newspapers and that we had to carry out the ### {mission} |2| bestowed upon us by the presidium of the National Council [to] ~~inform about~~ {meet} the elected Executive Director. On Saturday,[217] the following conversation between the delegation and the chair of the Council of Ministers took place, which I will try to relate as best as my memory allows.

We arrived and stated: "We are a delegation from the presidium of the National Council, which includes the heads of all political currents of the Jewish people. We have a specific task to inform you that {### on 3 July}, the Jewish National Council ~~### ### ###~~ elected Mr. Latzky as Executive Director of the Ministry of Jewish Affairs."

We stated further: "It is possible that we are somewhat late with this task, because the newspapers have already published [articles stating] that the national ministries have been dissolved altogether. But we did not think it possible to abandon our task based on information from private sources." The ~~head~~ {chair} of the Council of Ministers answered: "Correct, the Council of Ministers has decided to repeal national personal autonomy ### and the national ministries." We said: "We are certain that the Council of Ministers' decision will make the worst impression and will cause anguish in all sections of the Jewish population."

|3| The chair of the Council of Ministers wanted to make clear to the delegation why national autonomy and the {Jewish} Ministry had been abolished. He said: "We think that this is superfluous. When all citizens have {civil rights ### ### ###} ### ~~demand~~ ###, there is no need for a national ministry or national autonomy. This would only cause ### {friction} ### {###} chauvinism between the nations – this is the opinion of the Council of Ministers and also of Mr.[218] Hetman."

We answered: "We did not come to lobby for the reversal of the Council of Ministers' decision, nor to have political discussions, {but} we also do not

216 As prime minister, Fedir A. Lyzohub also served as chair of the Council of Ministers.

217 Probably 13 July 1918.

218 The Polish "Pan" is used here.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

have any {a} reason to doubt the motives of the Council of Ministers, which ### ### ### {had when repealing} national autonomy."

The chair of the Council of Ministers apparently wanted to explain its motives. He said: "Do you not think that national autonomy is only a "Russian invention"[219] ###, a treacherous invention, a Russian Erfindung,[220] because wherever national autonomy exists, as in the Caucasus, in Austria, etc., people are at each other's throats?"[221]

We answered: |4| "They are fighting [indeed], but this is not because there is no national autonomy there."

By the way, the delegation ### ### {pointed to} the critical situation in which the Jewish communities, which which have existed for years, are situated following the Council of Ministers' decision: some of them are now legal, some [of them] have been abolished, and no others can be created in their place, because the central organs – ### the Ministry of Jewish Affairs and the National Council – are being abrogated. "Therefore, we contend that cultural and charity institutions under communal authority will not be able to exist and that those who made such a decision are to blame."

He was a little surprised: "What use are the communities when one can have free associations?" We explained that this is no invention, that the Kehillot have existed for a long time, that this is certainly no "Russian Erfindung," that they exist as legal organizations in Germany and Austria, all the more so in those places where the Germans arrived |5| and found it necessary to standardize community life.[222]

He was a little surprised and answered: "We did not know of this. {We did not consider} that this would affect the communities."

Then the head of the delegation asked: "How did you agree on such a decision without consulting the Ministry [of] Jewish [Affairs] beforehand? Even under the Czarist regime, when they used to enforce any reform whatsoever, they would ask the heads of the respective groups for their opinion."

He answered: "We have a Jewish representative in the Council of Ministers."

219 In Russian and Cyrillic alphabet in original.

220 The German term for invention and for something that was just made up in original.

221 Probably an allusion to the national conflicts in the Caucasus and Austria and the national compromises reached in some of the regions.

222 Probably a reference to German military policy during the occupation of Poland, where they regulated the status and functioning of the Jewish communities. Marcos Silber, The German "Ordinance Regarding the Organization of the Religious Jewish Community" (November 1916–1918), in: Studia Judaica 18 (2015), no. 1, 35–55.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The delegation explained that Gutnik cannot be considered a representative of the Jewish people and he is not authorized to express the opinion of the Jewish people, [at least] not of a significant portion of the Jewish people.

"If this is the case," he said, "it appears that we did not know [that]. Perhaps you can submit a memorandum about the state of the communities and what must be done to resolve this situation."

|6| It was also pointed out to the chair of the Council of Ministers {### ### ###} according to which ### abrogating ~~National Council~~ national autonomy ~~### ### ###~~[223] will liberate the Jewish communities ~~### ### ###~~[224] [grant them] {the status they had in the past}, when they were subject to the provincial administration and to the Ministry of the Interior.

"No," he says, "this ~~goes~~ {is[225]} not our intention when we passed the decision to revoke national autonomy. We merely wanted to abolish the Russian invention from the time of the revolution. We did not want to go further. ~~And ###~~ {We ### ### ###}[226] return the Jewish communities to the old [status]. Something must be done."

"Who will do it," the delegation asked, "[now] that the National Council and the {Jewish} Ministry must be dismantled?"

"Perhaps," he replied to this, "you will register the communities as private societies with the ~~### ###~~ {District Court?}"

The delegation pointed out that this has no legal grounds.

"Then," he said, "in the meantime, you might continue to exist as the National Council, and," {he} continues, "write a memorandum; if something is not clear to me, I will pass it on to other ministers."

|7| The head of the delegation asked about a convention of communities. He answered that it was possible, but that they had to request permission. To the question of whether ### {he} thought that they should request permission from the German authorities, he answered: (###) No, request it from me, and I will do everything ### {in order that} the convention may take place. ~~He thinks that the convention was dispersed because they (the Germans) are not well-coordinated.~~

This was nearly all of the conversation. We did not think it possible to carry it further, because it had turned into a political discussion. We got up and said that we were not authorized to have such talks and that with his permission, we would convey his words to the National Council.

223 Several words illegible. Probably something along the lines of "will not liberate the Jewish communities."

224 Several words illegible. Probably something along the lines of "and instead."

225 Probably "was."

226 Several words illegible. Probably something along the lines of "should take care to."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

If we move on to personal impressions, I am not sure whether I can express the opinion of the entire delegation. If not, if I look at it from the wrong angle, the others will complement my remarks.

I must say it seems to me that from this destruction[227] |8| going on for weeks (eliminating the National Ministry ###, stopping its activities, and emptying the place), it is [at least] possible to rescue the communities. After what the chair of the Council of Ministers said, it seems that [if we submit] a memorandum and show the importance of the Kehillot, he will stand for them. We might have feared that he would insist that they must also handle religious issues, because when he ~~started ### ### ###~~ {~~to develop his idea~~} that the communities might have ### remained in place, because ### {found themselves} under specific ~~relations~~ conditions, they took on specific religious issues. When we pointed out that the Kehillot have played a great role in the past, he said: "Yes, in history, religion is an important factor." We left with the impression that he meant a kind of community like the Germans permitted in Poland. Perhaps if we are more optimistic and rely on impressions, on {private} opinions about a glance, a wink, ### we might hope for a central organ of fifty-three Kehillot. ### {But} this will not be autonomy. This will be a kind of intermediary between particular communities and the government.

If the National Council is to find it possible to pursue |9| this path, the path of intercession,[228] it must turn ### to Lyzohub and hand over ### a memorandum. Perhaps that way, it will be possible to save the communities, perhaps even to create a central organ.

The chair ~~### ### ###~~ After the report in which the representatives of the presidium passed on the entire official announcement given to the government ### {regarding} the abrogation of the law concerning national personal autonomy, the directors of the various departments of the Ministry spoke up with the presidium's consent and reported on the work of each department and their current situation to the National Council.

N. Gergel (director {of the Office} of General Affairs): The Office of General Affairs had before ~~### ### ###~~ {it the following} tasks: 1) taking care that the civic and national |10| rights of {the} Jewish population should be

227 In the original, the Yiddish word *khurbn* is used – an expression meaning "total destruction" that was associated with the destruction of the Temple in Jerusalem in 586 BCE and 70 CE.

228 In the original, the term *shtadlones* is used, which refers to the Jewish political tradition of intercession in contrast to political struggle. For the terminus technicus, see Mirjam Thulin, Shtadlanut, in: Diner (ed.) in: EJHC, vol. 5, Leiden/Boston, Mass., 2022, 704–711.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

respected as long as they are not established [in law]; 2) legislative work; 3) administrative-technical management along with the Ministry.

I will briefly give a report about the recent activities of the Office of General Affairs in the three areas [mentioned above]. I will start with the last area, which is the most important – the administrative-technical work.

~~### ###~~ In this area ~~### ###~~ {they had to overcome} ~~### ###~~ {calm}. After the upheaval, the Ministry's situation was not clear or firm. On 18 July, after the statement from the chair of the Council of Ministers, it became clear {that the National Ministry would be dismantled} ~~### ### ###~~. Under such circumstances, it was difficult to carry out our work. The Council of Directors[229] had to bear all the responsibilities of a minister without the [associated] rights. The lack of funds caused us severe ~~distress~~ {difficulties}. For example, we could not ### allocate the 15,000 rubles that ### the Central Rada had designated for the teachers' seminary, because there was |11| no minister who could distribute the money, so it was handed over to the {General} Ministry of People's Education. The Ministry of Jewish Affairs was de facto ~~### ### ###~~ {because of that and before its abolition} limited in the distribution of funds. ~~### ### ###~~ Still, we overcame the difficulties and have carried on until now in whatever way was possible.

The situation was entirely different regarding the legislative work. Before the National Ministry was abolished, we had an entire range of tasks that ~~### ### ###~~ {could have been realized through} legislative proposals. For example, we set up a legal draft {according to} which the work {for the benefit of} homeless people, and in general, all issues of Jewish life must be under the jurisdiction of the Ministry of Jewish Affairs. But as there was no minister, ~~we had to~~ the legislative {project} remained in the drawer.

It was also difficult to manage our work from the center without local organs. There was [previously] a project about local commissariats |12| of the Ministry of Jewish Affairs. Now this has all come to a halt.

The situation in several divisions of the department that continued to run was much better. The judicial committee ~~which ### ### ###~~ developed a {###} project for [writing] the constitution of a Jewish national union [and] drafted basic principles in the statute of Jewish national autonomy, including the budget and the rights of the Jewish National Union of Ukraine and the suggestions of the central and local organs of self-administration ~~of the Jewish National Union of Ukraine~~. Half of the work of the Jewish committee ~~at the Council of Ministers {### ###}~~ – the constitution of the Jewish National Union – was carried out ### very intensively. The Department of Statistics and Economics, which was founded not long before the upheaval under the

229 The directors of the three sections of the Ministry of Jewish Affairs.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

administration of Mr. Lestschinsky,[230] [continued to] work. Its tasks {were} to prepare ~~work for the {national} ###~~ {the register} for the law on national personal autonomy; |13| to develop forms of Jewish record-keeping, so that {there should be} none of the misunderstandings that occurred under the Czarist regime; to create a statistical catalog, wherein one can find statistical data about the Jewish population.

The [Department of] Statistics [and Economics] was carrying out a whole range of work connected to record-keeping regarding the professional and educational ### status of the Jewish population, on ~~### ### ###~~ {the demography} of the Jewish population in Kiev twenty-five years ago; on diseases among Jews, on education, etc.

Now {all of} this work will be interrupted {and halted} because national autonomy has been abrogated ~~and all of this work is halted~~.

I will turn to the last field of the Ministry of Jewish Affairs – political work.

In fact, I {only} arrived at the Ministry in March. Before this time, apparently after the {first} upheaval |14| (when the Rada came {back}), one had to be on one's guard, because persecutions {of Jews} continued episodically.

Now the situation has changed. While earlier, the {Jewish} Ministry could have an impact ~~that one will~~ by abolishing ### taxes [and] not allowing civil unrest, etc., now we remain without a minister and we are not in touch with the Council of Ministers. The situation is different, where it seems the administration is essentially seeking to return to old times. I cannot give all the details here to show how important the work was for its time, but I will point out a few.

It appears that the Jewish colonists, who represent {a population of} ###thousand ~~population~~ and for whom the former law was repealed, were receiving payment lists for paying special Jewish taxes. The Ministry brought this to the Council of Ministers [and proposed] that it should be stopped. We ~~did not receive an answer~~ do not yet {know the results}.

|15| In other fields as well, the old [patterns] are returning with all the signs of the Czarist regime – ~~with~~ legates, guilds, etc. Jews are not part of the general

230 Probably the statistician and sociologist Jakob Lestschinsky (1876–1966), who was among the founders of the *Tsionistish-sotsyalistishe arbeter partey*. After the February Revolution, he helped to organize the *Fareynikte* and joined its central committee. After the party merged into the *Komfarband*, he ultimately withdrew from active participation. Raphael Mahler, Yankev Leshtshinski. Der klasiker fun der yidisher statistik [Jakob Lestschinsky. The Classic Author of Jewish Statistics], in: Historiker un vegvayzer. Eseyen [Historians and Guides. Essays], Tel Aviv 1967, 184–195; Alexander Manor, Jacob Lestschinsky – On His Eighty-Fifth Birthday, in: The Jewish Journal of Sociology 4 (1962), no. 1, 101–106.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

list. We turned to the Minister ~~for~~ of the Interior[231] with this issue [but] we do not know what will come out of it.

Recently, persecutions against the Yiddish language have gathered pace. We are receiving ### news that in [some] places, the local administration does not allow performances in Yiddish, lectures, etc., even for charitable purposes. The Ministry of Jewish Affairs gave orders in these places and this was helpful in many instances. In one place, ~~where~~ the head of the technical committee was arrested. He was released ~~later~~, following the {order} of the Ministry of Jewish Affairs. Most important is that the Jewish community began to be oppressed. They did not allow the elections to take place and where they [did] take place, they were not, in fact, given the opportunity to work.

Delegations and telegrams {are being sent and} arriving from dozens, hundreds of towns, which {usually} report that it is impossible to [get the elections to] work. From time to time, the Ministry sent announcements, but eventually ~~### ###~~ we came to the |16| decision that this question must have a general political solution. We presented the matter to the Council of Ministers and they promised us that they would issue a circular. In these places, the administration ~~have~~ was ordered not to interfere and the elections were held. We negotiated for the publication of a general circular, but we have no information ### [about] {whether} this has been done.

We also prepared to [send] a delegation to Romania. The Ministry of Jewish Affairs entered [into talks] with the old Council of Ministers regarding [sending] a delegation to Romania [to negotiate] regarding the question of Bessarabia, which concerns the Jewish population.

We selected materials and prepared the sociopolitical campaign. All this ### has remained in the drawer. ~~On ###~~ Also with regard to the situation of Jews in Poland, we have received news and documents ~~about~~ reporting that the Jewish {homeless} ~~population~~ are no longer allowed to ~~exit~~ enter [the country].
|17| We had {just} started preparing to accept funds when we found out ~~that it had been abolished~~ about the {revocation of} national autonomy.

Finally, I must say that I think that not only national, but also civil rights are under threat now. One must be alert. The local ~~self-administrations must not limit ###~~ {communities} must not allow any restrictions, either in the civil or in the national area.

[We] must organize a ~~nationa~~ central national organ, which will {be} supervising the civil and national rights of the Jewish people, because both are in great danger.

~~Bron (head {deputy director} of the Department of [People's] Education)~~

231 Fedir A. Lyzohub.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

~~From the beginning of its activities, the most important task of the Department of People's Education was to provide education for the Jewish people. Second was administration, which {###} entirely failed to meet the [demands?] of personal autonomy.~~

{### Note: For incidental reasons, we unfortunately do not have the stenogram of the report from the deputy director of the Department of People's Education {M. Bron}. Instead, we attach an addendum, a written synopsis of the work of the present department sent by the department's director, Mr. Strashun, with the ~~###~~ ### participation of Mr. Slutski.

The Editors.}[232]

|18| Revutsky (~~Report on the work~~ {director} of the Communities' Department).[233]

As we started to implement Jewish national autonomy, the Ministry of Jewish Affairs found itself on more fertile ground compared to other national ministries (like the Polish or the Great-Russian [ministries]). The ground was prepared thanks to [the fact that] Jewish life has to some extent been historically autonomous. The idea of local organs of Jewish administration [in the form] of the Kehillah is not as strange to the Jewish masses as the idea of a Polish community is to the Polish masses, for example, and this fact made it easier to create Jewish communities. From a different perspective, the very same fact made the organic formation of new communities {more difficult}, because in the minds of the Jewish people, the idea of the former Kehillot was mixed up with the idea of the new communities that must now be [created]. The contradictions in how the Jewish parties and groups imagined the Kehillot are greater and more significant than those among other nations; this caused a lot of difficulties for [our] work. Therefore, not wanting to predetermine the disputed questions on the essence of the community, the Communities' Department was barely able to leave the narrow confines[234] of organizational work. The question of the secular or religious character of the Kehillah, the questions of language and record-keeping – these are questions to which various groups within the Jewish population give different answers, and in addition, the Ministry is exempt from interfering in community work, often avoiding the second organizational phase, the internal building of the

232 Paragraph added on the right margin of the page. It seems that the protocol from this meeting was prepared for publication. However, a published version of the entire document could not be located.

233 Entire line encircled.

234 In Yiddish original *daletames*. The *daletames* are four cubits, the minimal distance for a number of questions of rabbinic law; in someone's territory; here translated as "narrow confines."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Kehillah. Thus, we have the form, but not the content. The organization of the communities was partly easier and partly made immeasurably harder in the national assembly. Aside from this, the Ministry was in an unusual situation during almost the entire time. When the law of 1917 came out[235] and the time for the community elections was approaching, the Bolsheviks arrived. The Central Rada escaped to Zhytomyr, and from then on, the Ministry of Jewish Affairs did not operate for six weeks. When it ~~went~~ came back, they had to start the work all over again. In March and April, when they scattered the Rada, the Jewish population developed a pessimistic approach to the communities.[236] Under such external circumstances, considering that before this, a good number of elections had been held, ~~in which they chose~~ this brought {the population a certain disillusion and thus} absenteeism grew. Thus, we conclude that the result we have reached is significant. To this day, the administrative committee has confirmed 194 Kehillot from the 250 selected, with 750,000 voters; i.e., 70% of the Jewish population of Ukraine already has community representation. |19| The number of towns that elect democratic Kehillot already includes all large towns counted in the provinces of Ukraine. All the places that contain a Jewish population of 15,000 to 20,000 already have democratic communities organized on the basis of general elections. Therefore, the provisional national assembly, {for} which we are preparing, will stand on solid ground. It can justly consider itself the real representation of the Jewish population of Ukraine. The fact that the Ministry could only operate for two to three months, plus the fact that we did not want to take it upon our shoulders to resolve the question of community jurisdiction, led to [the situation that] we have a structure to support the Kehillot, but no solid legal or material ground. The sudden interruption of our work has created a critical and, one could say, tragic situation. The communities have no means, no financial apparatus, and no mandatory taxation, so they have to struggle hard for their existence. The old sources that used to maintain the Jewish institutions [are lacking or undesirable]. The Jewish population does not want to hear about the Korobka: it feels that this is abnormally anti-democratic and does not accord with the self-dignity of the Jewish nation. Except for a few cities, e.g., Odessa, where it brings in half a million annually, the Korobka tax

235 This refers to the law on the establishment of Jewish community councils and its elections. Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 65; Tcherikower, Antisemitizm un pogromen, 105.

236 The Soviet government in Ukraine did not officially repeal autonomy. However, it did not support the organization of Jewish communal institutions in the spirit of autonomy and met them with hostility. Zilberfarb, Dos idishe ministeryum, 65; Tcherikower, Antisemitizm un pogromen, 105.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

has been practically abolished, and where it has not been abrogated, it is in the hands of the butchers, the slaughterers, and other members of the clergy, who are under no supervision whatsoever, not even the kind that existed in the old times. The collectors of the Korobka tax have renounced their contracts, some of which expired at the beginning of 1918, others of which were not leased[237] during the meat crisis. The department could not call for new competition, because this would have meant sanctioning the anti-democratic tax for three further years. Afterward, the Korobka was not officially abolished, abrogating it would have been easier than everything else. But we could not bring ourselves to decide [on] such a ## step, because [this tax] brings in certain sums that we are not going to obtain from other sources of income any time soon. The department devoted a great deal of attention to the question of Korobka remainders. It endeavored to gather that [money] centrally and to take it from the authority of the provincial administrations. This was particularly difficult, because there is no central institution in Ukraine. Neither in the Ministry of the Interior nor in the Ministry of Finance do [they] have any idea about the size and distribution of local assets. Information about the Korobka remainders had to be unscrambled from instructors, telegrams, and claim letters. Eventually, it was possible to determine the amount of the Korobka remainders in almost every case and to establish that neither the provincial administrations nor the cities are taking from the Korobka pool without prior permission from the Ministry, with a few exceptions.

|20| Recently, the Ministry took steps on its own account to ensure that the Jewish communities are receiving the local Korobka {remainders} from their cities. In so doing, we encountered various difficulties. In Podolia province, for instance, the Bolsheviks took 700,000 rubles. Half [of the] remainder is now in Tambov. The same [happened] in other [cities]. We took certain steps to retrieve the money, but now, as the Ministry of Jewish Affairs has been liquidated, we have lost the means to defend Jewish interests and we cannot guarantee that the money [will be] returned. In very recent times, the heads of provinces seem to want to reclaim the Korobka tax remainders and return to the conditions that existed before the revolution. The project regarding the mandatory tax remained a legal project, as did the second fundamental [proposal] for the existence of Jewish communities. This project [is about] the obligatory repayments of state and city funds to Jewish institutions, which are, for the most part, under the control of the state or the city. Aside from this, there are other Jewish assets. In two provinces, Kherson and Yekaterinoslav, there are Jewish colonial assets that comprise more than a million [rubles].

237 Probably a reference to the custom of leasing the right to collect the *Korobka* in Czarist Russia.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The Ministry demands that we transfer this money to their supervision. Naturally, the colonies would [then] achieve extensive self-government. Recently, however, since the liquidation has been in the air, our influence on public life has not become [stronger]. We could not get the decision, which has received the full support of the Assembly of Jewish Colonists, through the Council of Ministers.[238] Nothing has yet been done about the question of record-keeping. The Kazioner rabbis remain in their positions. We have only notified the communities that new Kazioner rabbis must be elected and that the old ones will remain {until} the moment when record-keeping is reformed. When the rabbis leave, the issue of record-keeping will arise in full breadth. If the communities want to keep records under their supervision without [the necessary] legal basis, the current regime will not acknowledge the Kehillah certificates. The situation will be grave. Therefore, with pain in our hearts, we did not stand for the transfer of record-keeping into the community's hands, since no law exists yet. An entire range of Jewish institutions are now in a difficult situation. Sadder than this is the fate of the Kiev Jewish Hospital, which has had to close due to a lack of money. In Odessa, the Jewish hospital was compelled to ask for donations. This is how it was in all cities. The Ministry could do very little in this regard, because the moment we called for a few steps |21| that would have eased the financial position of Jewish institutions before the introduction of the mandatory tax, the political situation changed. As far as the internal life of the new communities is concerned, it is clear that under these tremendously difficult conditions in which they are to live, there is very little that they can do to sustain them. The first priority at their meetings was the principle differences between various currents among Jews. Regardless of this, many communities have turned out to be capable institutions; even so, in many cities, they were compelled to ask for obligation loans. Self-taxation, {which} often took the character of donations, achieved a certain authority in many places and to this day {has enabled the Kehillot to} bravely fight for their existence. The bitter battles that the communities are waging, despite the lack of financial support for their existence, give us confidence that Jewish autonomy cannot be annihilated so easily, that something will remain, that the communities must and will come around. The Ministry helped the Kehillot in their difficult battle to find the right way and did not

238 In the second half of December 1917, eighteen Jewish agricultural colonies in the Kherson Governorate formed an assembly in order to deal with questions of agrarian reform without waiting for a constitutional process. Matityahu Mintz, The Jewish Agricultural Settlements in the Kherson Government on the Eve of the Bolshevik Revolution and Immediately Thereafter (1917–1918), in: Michael 6 (1980), 110–152 [Hebr.].

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

let them become ~~transformed in the current financial crisis~~ embroiled in peripheral issues that fall outside of the framework of Jewish self-governance. We have made efforts [to ensure] that in the current ~~moment~~ financial crisis, the communities are transforming into supervising and leading bodies for all other Jewish institutions that handle their own financial administration and businesses. The question of building the Kehillot – that is a question for the future. We have to train educated community instructors, start classes where one can get to know various aspects and branches of the communal economy. Towns and villages must unite in district communities, which will handle tasks that small Kehillot cannot manage. These are all the important problems of the near future. Esteemed members of the National Council! You have heard the reports from the directors who co-manage the departments of the Ministry of Jewish Affairs. It is possible that these or other mistakes have happened, as in every new task that has no precedent. We must say, however, that throughout the entire period, the Ministry of Jewish Affairs's work aimed to serve the vital needs of the Jewish people. The moment the Ministry of Jewish Affairs was created, only limited strata of the Jewish people understood its meaning – revolutionary democracy. Yet now, when the Jewish ~~Ministry~~ people is losing the Ministry, the greater Jewish masses already understand what they are forfeiting. We express our hope and wish that the National Council will not allow all our efforts to have been in vain [and] that what was fought for with the powers of Jewish democracy has been lost.
|22| A. Kheyfets {(Bund)}: We were expecting the answer that the presidium received from the authorities today, [though] not because we intended to alter the current political course. We were waiting on this answer because ~~we are~~ as an official legal institution, which relies on certain law and is the highest representation of the Jewish nation in Ukraine, {we [were the ones who] had to receive the answer}. We have just ~~received~~ {heard} the answer and it is what we expected: one branch after another has broken from the large tree of civil and national liberties …

I do not think it would be a mistake to say that in this moment, we are all encountering with heavy hearts one of the greatest losses of the Russian Revolution, the last blow to the tree that made freedom blossom, but did not manage to bear fruit.

For our faction, the faction of the Bund, this is perhaps less of a surprise than for others. We never believed that national autonomy would remain intact if surrounded by a political {desert} [or] that we would be able to harvest the fruits of national freedom.

The abolition of national personal autonomy is not only a result of a growing reaction, which step by step is destroying everything that democracy created before the revolutionary year, annihilating with one stroke the dem-

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ocratic existence of all peoples living in Ukrainian territory {and} destroying Ukrainian autonomous existence itself. The reaction is growing and far, far away, shadows are emerging from the deepest corners of a not-so-distant past. The threats are intensifying against democracy and its achievements and {also} against the Jewish nation, which is suffering all reactionary oppression and persecutions. |23| In this current serious moment, our faction recalls what we have always said when the right wing has accused us of building a "non-Jewish revolution," of "using tricks," of being "strong through the power of others." Now, in this moment, when we sum up the work of Jewish democracy, we must direct attention once again to the great work of the party I step forward for here, the role of the Jewish Labor Bund.

Yes, we built upon "external force," on the power of revolutionary democracy, of all nations upon which we relied. Together with the failed "non-Jewish revolution," upon which we and all nations built our hope until the last moment, [we] are protecting what was achieved in heavy battle, [and] my party is not taking down its flag even now, when the revolution lies down broken and national personal autonomy has been destroyed.

The battle began twenty years ago.[239] For twenty years, we have reduced Jewish "unity" through the struggle of ideas and class struggle. In this fight, the old ghetto fence came down; in this fight, we contributed to the Jewish people becoming a free nation with great national pride, not a chosen people, but one that compares to all the others, a great people with a branched, versatile life, with progressive classes, with a democratic culture, with great accomplishments.

Today, when we lose the fortress of our national rights, we must not separate our sufferings from the suffering of the entire democracy and indulge in empty dreams. The democratic elements in Poland and Russia, democracies of all nations who helped us liberate ourselves, are all falling with us in this gruesome fight [beyond our powers]. But we must not dissolve and mourn! Our party is optimistic. |24| We have lived through too many downfalls and victories to ~~fall into despair~~ give up our task following this great blow~~ even today~~ [and] {fall into despair and} say that our protest does not have substance because it is so weak! {Yes,} only a few communities, some dozen[240] Jews, will respond, because the Jewish people ~~has already lost~~, together with other nations, {has already lost} their general political and civil rights, [that is why] even the downfall of national personal autonomy will not cause a storm in our nation.

239 Kheyfets is referring here to the foundation of the *Bund* in 1897.

240 Some *minyonim* Jews. A *minyen* is a quorum of ten adult men meeting in prayer, a group of ten people.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

We are not {however} trying to calm ourselves or fool others. We say: Yes, we are too weak, the powers of democracy in general and of Jewish democracy are weak, but it has not shattered! The general situation is too confused; in Europe, it smells too strongly of gunpowder, the political prospects are too great, the hopes for tomorrow too strong [for us] to fall into despair. We do not build on today by coincidence. We are building on a wide-ranging struggle and on the future. We lived through the great victory we had, and we will have other victories as well. We are not building on unity, on political deals between parties, on the assurances of one minister or another. We are not speaking this language of the past any more: "Whatever we can save" [or] "whatever we can get." Such advice proves that the end is near, that God Almighty is sending a tragedy on his people [and] taking away sanity. When we see the "united nation," which {###} saves whatever it can, we know that this is a moment when the people lies beaten on the floor. Such times do not come out of the blue. We have sensed its sad [warning] signs for a while. When I saw in the last months how posters and appeals for meetings of the leftist parties have been glued shut with announcements of "Aḥdut" and "Tarbut"[241] [and] with notifications from Zionists and Ẓe'ire Ẓiyon, I thought that national personal autonomy had been suffocated (applause), our national rights stolen. I am not saying this to make partisan speeches, nor do I say, as the Zionists accuse us, that we claim they are the black |25| reaction.[242] The Jewish people does not have a landlord, we do not have Jewish "bread producers"[243] – this is possibly a misfortune, not just luck – we even do not have our {own national} great bourgeoisie. Yet for us, one thing is as clear as the sky: the Zionist party relies on bourgeois elements and is loyal to any government. On 5 January in Moscow, the Zionists did not want to call people to demonstrate, did not want to support the Constituent Assembly, because … the Bolshevik government is a government too.[244]

Will the broad Jewish masses not understand that while we were in the political arena, their national rights were protected, and when we are their leaders, it is proof that the civil and national rights of the popular masses

---

241 *Tarbut* (culture) was a network of Zionist educational institutions with a secular curriculum taught in Hebrew. It emerged from the association *Ḥoveve sefat ever* (Friends of the Hebrew Language) after the February Revolution. After the consolidation of the Bolshevik rule, it was dissolved in Russia. Marcos Silber, Tarbut, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 6, Leiden/Boston, Mass., 2023, 188–192.

242 Expression for violent opponents of revolutionary movements.

243 Peasants.

244 Reference to the demonstrations in support of the All-Russian Constituent Assembly on 5 January 1918 (OS)/18 January 1918 (NS), which were dispersed by the Red Guards.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

exist? When we are going down, when we are chased away, this is a sign that the Jewish nation is going down. Will they not understand that the last days of national autonomy are also the last days that the leftist parties can freely exist? Do the broad Jewish masses not see that the two are closely intertwined, that the fate of the national rights of the entire Jewish nation is related to the fate of the leftist class parties, which lead the entire proletarian democracy, with the fate of the revolutionary class, which remains the only one at its post under any circumstances? [Which] says once and for all with firmness, faith, and pride: Democracy cannot go down! Not just here in Ukraine, but in every country, all over Europe, democratizing tendencies are growing and expanding. New perspectives emerge; there is too much gunpowder in the air to say that national personal autonomy has been suffocated forever.

The "non-Jewish revolution" will advance, revolutionary democracy will generally come forward in all countries that comprise [various[245]] strata of the Jewish population; this will be the only power to lead us further along the general path[246] and return to us what we lost in that moment.

Another conclusion comes to the fore:

Until now, we sought to explore national autonomy, we turned to Otto Bauer,[247] Springer,[248] looked at Medem,[249] Litvakov, etc.

|26| However, there has been no example in history yet, no place in the world, where national personal autonomy has existed in its modern form. It has not been brought to life anywhere. Because of the Russian Revolution, it is now up to Ukrainian Jews, who may set the agenda and realize national personal autonomy. We achieved little, but it is clear that from now on, all oppressed nations compelled to search for an answer to the national question will have to look at us, here, Ukrainian Jews; [they will have] to study the history of the revolution, where they will find a practical example. This is important. So far, national personal autonomy was an idea, [though] we knew [it] had to become a reality in political life. Now, however, alive in the memory of an entire nation, of several nations, it ~~will~~ has permeated democracy; there are facts, there is experience; national personal autonomy has become part of Ukrainian political life – now we must say that this year has been tremendously significant. This is a great treasure for the democratic struggle to come. We fought for national personal autonomy together with the Jewish

245 "Significant" in the original text.

246 "The general path" means the universal, non-parochial path.

247 The politician and theoretician of national personal autonomy (1881–1938).

248 Rudolf Springer was a pseudonym of Karl Renner (1870–1950).

249 Vladimir Medem (1879–1923) was a Bundist theoretician of national autonomy.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

democratic parties. In the battle we fought this year, the issue gained an entirely new perspective.

We knew our [Jewish] parties according to their programs, declarations, which were fought over for decades. However, here, before the year of public sociality, we encountered all these Jewish parties at work for the first time. [And] for the first time, the Jewish public realized who is around – who is closer and who is far off, what parties can achieve and what they cannot. Naturally, all this had to affect our tactics too. We must say that our situation became particularly difficult since it was clear that national personal autonomy could not exist as such, that the reaction had been too great, {and} that the balance of power does not favor Jewish revolutionary democracy. The question, then, was how to get out of this situation. We did not want to leave room for demagogic charges that revolutionary democracy tore down |27| national personal autonomy in the moment of weakness. We cannot be blamed for the fact that the revolutionary parties ~~relied on~~ {legalized} themselves and if not for this, they could have been saved from within. I understand that there are parties who roughly claim that there are other ways to rescue [national revolutionary parties], but they have not succeeded. We are not taking responsibility [for this], at the moment, we do not seek to take on full liability for the fate of national autonomy. We want those parties that constantly talk in the name of Judaism – the Orthodox along with the Zionists – to carry responsibility as well and not to accuse us of tossing away what we could not secure and maintain in the revolutionary struggle. Then the tragic situation of "thirty" and "thirty" came up.[250] We could imagine that there are political parties among us fighting for their position and influence in the political arena; we might have expected that the right-wing parties would fight for this. We built our account on this possibility. However, it turned out that these accounts were not correct and that we had understood the physiognomy of the thirty sitting on the right side.

The Zionists are the only party that did not forget and that essentially did not learn anything. This is not bad will, but the situation of the Zionist party is to blame. It strives to become the party of the Jewish petty bourgeoisie. When the Russian Revolution began, there was no doubt that the Zionist party would gain many seats during the revolution. We explained this simply: the war was stronger before the revolution; the economic conditions of the war surmounted the revolution's forces. The economic tasks of the revolution and the conditions of the war ruined a significant part of the Jewish petty

250 Reference to the restructuring of the Jewish National Council in May 1918, which allocated thirty seats to the Zionists and *Aḥdut Yisra'el* as well as thirty seats to the three Socialist parties and the *Folkspartey*. See Document 10.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

bourgeoisie. It could not envision the future; the development of the revolution and its economic forms were terrifying, and it further sought territorial solace. It had to turn to Zionism. At the same time, however, it sought to transform the Zionist party into its own party, a Diaspora party. The Jewish middle class will continue for a long time to dream of a Land of Israel; this is its ideology and |28| romanticism. In return, however, the same middle class will split Zionism as a territorial{ist} party and will strive to transform it into a Diaspora party.

Yet it became clear that the Zionists are entirely incapable of becoming the party that the middle class needs and of doing practical political work. Their work in the National Council was only a manifestation of an inability to become a local party and to take a political position, to come to any result, good or bad; at least a result toward which they strive. The right wing's incapability made the situation of the thirty democratic representatives more difficult, because[251] the ~~situation~~ {work} of the left wing became tremendously serious. It became the leading faction once again, which de facto had to take full political liability. Our faction, as one of the oldest and most experienced ones in the democratic wing of the National Council, found itself under political circumstances beyond its powers, the powers of revolutionary democracy, to take up great political and national responsibility. We had one goal: to lead right to the pre-parliament. We understood and we [still] know that as for now, this will not be a set-up in which we will have the majority. We knew that we were giving power up to others. From the outside, it seemed that the situation was not favorable for us because we showed the broad Jewish masses that we intend to destroy such political forms, such a state institution, where we may freely develop our fight with them – with the right [wing] parties. We wanted to have legal forms of a state institution where we can fight against the majority. The majority does not terrify us, because we were never grabbers of political power. We believe [in] the broad popular masses, we build upon their reason and progress, and if it turns out that the masses are not with us today, we consider it merely a question of time. We believe in time, we build on the future. And ~~as such~~ as a party that builds upon the political growth of the broad masses, on the class consciousness of the Jewish proletariat, as a party that must turn to the broad Jewish workers' democracy, we were not afraid of liberal state formats, which would not grant us a majority for a short ~~time~~ or longer lasting period. We fight and hope that the revolutionary transformation of the Jewish people will eventually give us the majority.

|29| One more thing. When we protest against the horrible persecutions, which are not only a national threat, but also a political [threat] to all the civil

251 Probably "and."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

rights of the Jewish nation,[252] we say that every living being must participate in the fight to save the Jews' political rights. We recall that when the general political situation is tense, when national movements demand national personal autonomy in every country, all over Europe – in such a situation, we must say that we are not losing anything, because through the process of strenuous efforts and an open fight, we gained national personal autonomy. We will proceed in this fight and learn ### from experience and lean on ### the revolutionary democracy of all countries: we believe that national autonomy will exist! It has permeated too thoroughly not only throughout the broad Jewish masses, but on an international scale, to be defeated. We are sure that the revolutionary democracy of all countries will further gather its forces and the fight will continue … around the old slogan of national autonomy, which has long been on the banner of the Bund (laughter). Those who agitate against the revolution will laugh, those who warned against it for twenty years will laugh, those who rely on external power will laugh, because still today, the German Zionists write with pride, with conceit, that there were no investigations because … they think that they [represent] the German [intellectual] orientation. [No matter] if the reaction comes from an English or German [intellectual] orientation, we are staying loyal to our original orientation to the revolutionary movement of international democracy. We are strengthening our existing position, we are continuing on our traditional path, not of intercession, but [class] struggle. And the Bund, the most extreme party among Jews, which has fought for every inch of its program, a fierce battle without compromise with other parties – this very party managed to group all democratic and Socialist elements around itself before the year of free political activism. Even the parties we doubt, against which we often speak out and fight –we even drew them into our work when we faced an external or |30| internal threat against which we had to mobilize significant political powers.

[Finding itself] between opportunism, which follows no principle, and narrow-minded dogmatism, our party chose the true Socialist way. This proved that it has a healthy political instinct. With everything in a political struggle, never losing sight of the broad political perspective, assembling all democratic elements at the same time, our party [still] succeeded in

252 After the Central Rada returned to Kiev in March 1918, there was an increase in anti-Jewish accusations and violence. The Jews in general and the *Bund* in particular were accused of helping the Bolsheviks. Two members of the *Bund* were shot. Rafes had to hide for three weeks because he was particularly threatened. Arye Gelbard, Der jüdische Arbeiter-Bund Rußlands im Revolutionsjahr 1917. Foreword by Reinhard Kannonier, Vienna 1982, 232.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

maintaining consistency, and some lighthearted laughter in such a difficult hour will not trouble it.

|31| {Ẓrubavel (Po'ale Ẓiyon)}: Esteemed Members of the National Council!

Everyone will now agree, I assume, with what we agreed upon two months ago during one of the last historic meetings of the National Council {in its earlier revolutionary composition.}

Back then already, {right after the upheaval} we faced the fact of the dissolution of national personal autonomy, although {only} this Saturday did we learn about it officially.

This proves {nothing more than} the "negligence" of the government, to which Skoropadsky already pointed in his letter to Lyzohub, in which he emphasized that in the government in general and in the administration, there seems to be a great "negligence." You understand, it is logical, that national personal autonomy {had to be} revoked ### in the moment when power was snatched from the hands of democracy and put into the hands of the Hetman. {What should we do now?}

I remember ~~how~~ the last meeting of the exiled Rada. ~~When~~ The new Hetman had already overpowered the town, it was late at night, we were sitting in a small room in premises belonging to the Rada. We were surrounded by military, and we were trembling [with fear] that {soon} ### ### they would come to fight. Under these conditions, the Rada {did} accept the entire constitution of the Ukrainian Republic and {also} the law on national personal autonomy, which became part of the constitution. The heads of the Jewish parties who were present {at that time} ### actually knew that the law was not created to be implemented right away, |32| ~~because~~ everyone knew {well} that soon a recess of half an hour would be announced. ### We parted, {however}, not for half an hour, but for a very, very long ~~break~~ {time}. Yet {at the same time}, everyone ~~### ###~~ also knew that we were not parting forever, that ### this was ### {only a} recess, {even if it lasted for a year or two, and} that the law must eventually become reality. {Therefore,} they deemed it necessary to enunciate ~~which~~ {the} direction {that} we determined during the revolution. The same is happening to us. We are forced to leave our stance. But this is nothing more than a recess, no matter how long it takes, so we must now accept our direction. It was clear that the moment a new power came, it would ### {destroy} the revolution's achievements, that it ### also had to {destroy} what ### {has been} created ### {in order to} adjust ### the national relations. We {recently} spoke about this in the National Council and disagreed with those who ### {claimed} that we must ~~### ###~~ {pull into the National Council} other parts of the Jewish people in order to save national autonomy. We said that the Zionists and Aḥdut cannot save national autonomy, {they simply cannot}, because the idea of national autonomy relates to entirely different forces ###,

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

{like those} to whom the Zionists and Aḥdut can appeal, whom they can mobilize. Barely had those forces disappeared when national autonomy had to be repealed. ### {That is exactly} what we expected then and this is what we expect now, that it would be wrong {to} think or say otherwise, that the Zionists or other Jewish groups are burying national autonomy.

I say it now clearly ~~that~~ {for} the Jewish masses to know who the {real} enemy is and in which direction they should direct the entire fight.

|33| Now that we are facing the political act of the abrogation of the law on national personal autonomy, we must point out that its {true} enemy is not internal forces, but the general political economy. It is {clearly} impossible that national personal autonomy may live where there is no democracy.

The ### {head} of the Council of Ministers had ### {the nerve} to show his ignorance and say that there are great national frictions in the Caucasus because national autonomy exists there, which {inevitably} leads to frictions. {Apparently} he does not know that the reason is {precisely} because there is no national autonomy. {He is probably unaware} that from the beginning, the idea of national autonomy ### {was actually discussed} in Austria because there were frictions between nationalities. The fact that until now {this idea} has not been realized in Austria {itself} is {again} only because power there still rests in the hands of the ruling class of the ruling nation. ###

National autonomy {was} born {in Russia} in that moment when power was {transferred} ### {to the} democratic classes of all nations. Therefore, it is clear to us that the fight for national personal autonomy ### {is actually} the fight for the rule of democracy.

{From this, it necessarily derives} that in {this} fight, we must join efforts with democracies of |34| all other peoples who are affected, as we are.

It is typical that they revoked national autonomy in that moment when the ### {mood} in Ukraine had changed in comparison to what it was two months earlier. I want to mention that when they began considering ### repealing ~~### ### ###~~ {the law on national autonomy}, they were also afraid in ### {Great-Russian circles}, and at the meeting of the Great-Russian ### National Council, they greatly mourned over national autonomy. We read with particular satisfaction how our "students" from non-Jewish circles {quickly} learned how to defend the ideas of national personal autonomy. You know that the RSDLP[253] {always} opposed national personal autonomy. Now {the situation has turned again, and} they no longer share our {own} point of view because … now the ~~### ###~~ {political situation} is different and there has been a new turn of events. The entire situation is changing. {The Great-Russians will remain passive. The Poles the same. We remain alone.}

253 The Russian Social Democratic Labour Party.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Thus, we must count on other forces. ### {###} Our position must be sober in this moment; we must achieve unity among all groups and parties in the fight for national autonomy. We do not renounce the principles for which we have {constantly} argued {here in the National Council.} We remember our {internal} fight ### {and nevertheless} we must {all} be united, sharp, and clear in our proclamations in this moment.

|35| We {all, as one person}, must express the sharpest protest against [the fact] that they have {now} taken away the most basic rights of the Jewish people (applause). Those who think that one can separate ### {national} rights ### ### from ### {basic} civil rights are wrong. ### The national rights of a people are tightly linked to its civil rights. {And for those} civil rights {to have a real existence}, ### {### its real purpose}, they must rely on {the foundation of} national rights.

Today, we see {the examples} every step of the way. ### They take our freedom of speech {from us} when they forbid us to speak Yiddish ~~### ### ###~~ {that means that they do allow us to speak freely in Ukrainian and Russian}; freedom and rights of our language, of Yiddish, are necessary, [and] connect the fight for national rights ### to the fight for general civil rights.

I said {earlier} that we never thought that others could bury national autonomy {because it did not depend[254] on them.} ~~However, I say {###} that~~ {But} we have already pointed out more than once that others can disturb the process of bringing the {principles of} national personal autonomy to life. This actually happened ### {after} the new element of the Jewish public became part of the National Council.[255] {Truly,} even after the reconstruction of the National Council, they were not capable {of} burying national personal autonomy; ~~but they~~ {that's why[256]} they were fully in possession of ### the means to disturb and sabotage it. {The most obvious} expression of sabotage was that {because of them}, we were unable to elect ~~an~~ {the} Executive Director for the entire time.

|36| There is one thing about which I am certainly not fooling myself. I know {that} if we had elected an Executive Director from Aḥdut or the Zionists, {the} law on national personal autonomy would have been revoked nevertheless. Yet it is not the present moment that is relevant, but the past two months. In these {two} months, great work could {indeed} have been carried out.

254 Meaning "it does not affect them."

255 Probably referring to the inclusion of the Zionists and *Aḥdut Yisra'el* in the Jewish National Council.

256 Probably "but, however."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The department directors complained in their ~~declarations~~ reports that they were helpless, that the communities were in a tragic situation, because there was no law about mandatory taxation.

This is {certainly} tragic for us and for the left wing in general, because people will say: The ~~### ###~~ communities cannot do anything {only because they are democratic}. This is truly so, because the {existence of} democratic Kehillot ~~are fully involved with~~ {can only be guaranteed in} a democratic legal system. ~~Therefore~~ Not everyone can make sense of this. [Because] the communal institution itself is discredited, we are interested in accepting measures to secure the existence of democratic communities {as far as possible} as long as they have not yet been abolished ### by an external power.

~~On this~~ {And here ###} [there] were {constant} disruptions – this must be emphasized not for the record {today}, but because {what we have now ### is nothing more than a recess and} sooner or later the moment for truly building national personal autonomy will come {again}. {Thus, we must now} prepare ### the broad Jewish masses; educate {them} on the [current] situation, so that they will understand what happened to us and know how to continue what we do.

|37| It is typical that when they ### {asked} Lyzohub why he had not ~~###~~ {consulted with} the delegates of the Jewish population ### ### ### ~~with them on national autonomy~~ {concerning the last act}, he answered, "We have a representative of the Jews, the Minister [of] Jewish [Affairs] Gutnik." The new government has existed for {two} months, at the same time as a Ministry of Jewish Affairs existed and its representative is admitted, and {yet} Gutnik is the representative of the Jewish ~~democracy~~ population. {Why?} Because until now, the Jewish masses have not organized around the Ministry of Jewish Affairs and the National Council so ### that {the government} feels that this is the only authority among Jews and the only competent institution {on Jewish national issues} and {that} no Gutniks can {step up} in the ### name ### {of the Jewish people.}

I will not speak for too long, because I know that everything that we will say, and particularly what we emphasize, we have already expressed {numerous times}.

We have said more than once that the national rights of the Jewish people are bound to the revolution and to the rule of democracy, and that if we relied on "external" power, it was because those sitting on the {right} side, from which we are being attacked, {also} sit there {only} because we relied on external force. Time has shown that just as that external power is gone, our power is gone too.

|38| Now we are confronting the fact that the law on national personal autonomy has been abrogated. We do not think it likely that it will be rebuilt

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

anew in any given form. I remember how the representative of the Folkspartey {solemnly pronounced} at that meeting ### that national autonomy will ~~### and now he says it ### only~~ {remain because autonomy has always existed among Jews}. But the issue is not {just} autonomy ###. Jewish life has always been autonomous. {True,} the question is just {what is} the content of autonomy. ### {Once} it was the autonomy of the Torah, of ~~### ###~~ the "spirit of Judaism." Even Lyzohub pointed toward ### {this} specific religious aspect of this "autonomy" that he would not support. The {same} autonomy is not gone {now}, but it was also not established {in the beginning} ### {with the} law of 9 January.[257] This law of 9 January created a new meaning of the idea of national autonomy, {a secular, democratic [one]}. Democratic Jewry provided this new meaning. ~~And this~~ {Now this} autonomy is effectively gone. Nothing helps. [Our] mouths will not open to tell the Jewish masses, "Be calm, we will find a [way] to rescue a piece."

I know that the presidium did not think that we could rescue national autonomy. It was ### {only about} institutions that can continue to exist. We must remember, however, that the national autonomy we received through the law of 9 January |39| was revoked on 8 July. But we ~~### ###~~ {will also} remember that ### {for us}, this was {still} the first attempt at a Jewish revolution, to bring order to our affairs.

The fact that national autonomy was abrogated the moment the revolution {in general} failed further proves – and we must stress this – that in order to regulate the life of a national minority {its whole essence, everywhere and constantly}, one must always rely on external powers. It is a source of pride that we are connected to them. {However,} we do not want to build on external forces alone, {like others do}. {Concerning this,} we used to point the Jewish masses toward the inner powers of Jewish life, {the forces of the Jewish revolution}. This led us to write the radical answer to the Jewish question on our {banner} – the territorial center in Palestine {(applause)}. I do not want to proclaim our program here, but ### while we are standing at the crossroads, in the last moment of a specific era, I want to emphasize that ### we must ~~### ### ###~~ {consider} {the} current expression of Jewish life from a broader revolutionary Jewish perspective.

When we fought here for the realization of national autonomy together with the remaining left-wing parties, we also used to stress the necessity of working on a wide scale as well, of joining forces with Jewish democratic parties in other countries in order to reconstruct the foundations of Jewish life everywhere.

---

257 The law on national personal autonomy.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

|40| And today we say: That we had national autonomy for {six} months is tremendously significant for us in the psychological sense – what was hard to imagine back then has now been brought to life. Now we know that this is possible. This has the same significance as the Russian Revolution. People ### {after all} lived in real freedom, and know what that is – revolution. The same is true for us. For six ~~months~~ {months}, we lived in the atmosphere of national autonomy and relied on our own powers. {True,} we have convinced ourselves that we are too weak, that we must mobilize all powers in ~~the time of~~, we saw that {while} we had general freedom, we did not integrate freedom into our own life and the broad Jewish masses remained unaffected. We educated and organized the Jewish masses with national autonomy. We started this, but they interrupted our work. Now we must continue {the} fight in various fields of Jewish life.

I ~~further~~ remind you of the National Council's position in its revolutionary composition. We must publish a call to the Jewish |41| people ### {in which we} demand that these communities created under national autonomy, the seeds of national autonomy, must not be destroyed. We must organize a widespread protest movement, from coast to coast, regardless of social layers and classes. We must pour out protests and ### {declarations} that the Jewish people claims that ~~### ###~~ the government has committed ### the greatest crime against the Jewish nation, a crime against the civil rights and against the national rights of the Jews, that this is a wrong ### {against} the interests of the entire Ukrainian population, against the interests of the state, and against a further friendly {and peaceful} development of all the nations of Ukraine.

We do {not} know whether they will allow that protest to be heard in every corner of the country. But we must see to it that this is [indeed] carried out under all circumstances.

A broad basis of Jewish democracy must be organized by and [centered] around the Kehillot. Hundreds and thousands of petitions from citizens, men and women of the communities, with their support, must call to the National Council for as long as it exists, and this it must. It must be a legal institution of Jewish affairs. The National Council must have its intrinsic psychological authority. It must demand that the government reconsider its decision to revoke national autonomy.

|42| I know full well that there is little hope of the decision being revoked, but for me, it is important to wake up and shake up the Jewish masses. [When] I said ### {### recently} that one must die respectably, someone answered that one must die wisely, and they admitted the Zionists and Aḥdut. We have become wise, but the question remains whether we will die respectably. I would like the last accord of national autonomy to be more than quarrels and fights. We proved {with our work} that we know how to protect the class

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

interests of the Jewish proletariat. We, as {a Palestine[-oriented][258] party}, ~~shall~~ ### {constantly spoke up} against the Zionists, whose banner {also} bears the name "Palestine," when {the interests of} the broad Jewish masses {were} concerned (applause). This gives us {Po'ale Ẓiyon} the {moral} right to address all Jewish democratic [forces], and thereby all Jews, in ### [our] {call} {to step up united in this moment} (applause). {Class interests demand that we defend our national rights. We need national autonomy} [and] the Jewish national assembly, which will also include the bourgeoisie, {so that we may fight there ###} [to ensure] that the power ### {that Jews possess is transferred} into democratic power. We do not want to separate [ourselves] from the Jewish people, ### {and} we do not exclude {others.} ~~But we want~~ {Only} within the Jewish people[259] {can we} pursue {our} class politics, because the only way to build a nation is ~~on the grounds~~ {through class struggle; always with the inner life, we must} satisfy the interests of the broad popular masses (applause). Finally, I would like to mention one further point.

I think that even in its current composition, the National Council will be able |43| to rise to such a level that if we talk about the fight for national autonomy, it will be able to turn not only to {the} Jewish population of Ukraine, not only to the {non-Jewish} democratic [forces] of Ukraine, but also to [non-Jewish] democratic [powers] in the countries to which we are currently connected.

I do not propose a specific orientation here – our position is known. But if Tsereteli[260] and other Georgian Social Democrats ~~are connected~~ ### {take the right}, if necessary, to turn even to the German ~~authority~~ imperialist authority to support their national interests, then we, the Jewish democracy, in the name of national and class interests, {surely} have the right to not turn

258 The source reads "a Palestinistic party."

259 The source highlights "klal" in *klal yisra'el.*

260 Irakli Tsereteli (1881–1959) was a Menshevik politician from Georgia. After the February Revolution, he became a prominent and influential leader of the Petrograd Soviet and the Provisional Government serving as Minister of Post and Telegraph and as Minister of the Interior in 1917. Tsereteli became the main figure behind the policies of collaboration between the Soviets and the Provisional Government, the cooperation between the Socialists and the democratic bourgeoisie, and the support for the continuation of the war against Germany. After the October Revolution, he returned to Georgia, becoming a member of the newly created parliament. When Ottoman forces approached Georgia because Russia had ceded Georgian territories to the Ottoman Empire in the Peace of Brest-Litovsk, Georgia declared independence and began negotiations with Germany for protection. Tsereteli promoted this political course.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

to the German imperialist power, but to the democracies of Germany and Austria (applause). I am certain that it is only with the intervention of the united democracies that we will return to the blossoming of {all} the freedom [rights] that the revolution gave us, and ### {among them} to national ~~equal rights~~ freedom and {to} national ~~equal rights~~ autonomy (applause).

|44| ~~The floor is now given to the Ẓe'ire Ẓiyon faction, in the name of ### ### the people~~

I. Mereminsky (Ẓe'ire Ẓiyon)

{Note: The speeches by Mr. Mereminsky (Ẓe'ire Ẓiyon) and Rabbi Zevin (Aḥdut) happened not to be stenographed. They have been reproduced according to the minutes of the meeting. The editors.}

Today's meeting of the National Council is taking place under extraordinary circumstances. We heard the presidium's announcement on the fate of national autonomy. Regardless of party differences, this has aroused deep grief and sorrow in everyone, and at the same time sharp resentment against the reaction. However, it did not surprise those who happen to be on the left, nor those on the right, and it did not evoke any amazement. No politically minded citizen could imagine that the triumph of the restoration would leave ~~the national minorities~~ our greatest conquest in the Russian Revolution – [i.e.,] national personal autonomy – {untouched}.

~~### ### ###~~

~~This was clear the day when they ### the people's power [in] autonomous Ukraine perished. And this {is possible} today too.~~ {Now,} face to face with the external enemy ~~now~~, when the entire Jewish population, millions of Jews, is in danger, when our institutions {are} being threatened, when national and civil freedom have once again been abolished – we will not struggle amongst ourselves. Too grave is this day today, too serious the danger, that we should allow ourselves to settle accounts with internal opponents.

Now that what we have built is about to be destroyed, we must be honest with ourselves: In what situation does the Ministry's last decision hurt the Jewish people? What did we create during the past six months? What mistakes did we make in our work, {and} what must we do now – with joint forces – to |45| ### one of the greatest cases of the Jewish people being torn apart?

Not deliberately in recent times, but from the very first day, 9 January until today, [Jewish] autonomy has endured a twofold crisis – from within and from outside.

The first term was the Bolshevik period – coincidentally or not, Bolsheviks from the outside and from the inside, from Jewish circles themselves. The Jewish proletarian parties, a minority for the people, a minority among the Jewish working masses, seized power and created a dictatorship of the minority in the first term of Jewish autonomy.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

We are not polemicizing, but we are illustrating the idea with the first designated minister, with the National Council, which did not lead the people {to power} and created laws that limited the people {in its political and cultural activity.}

This is how it was in the first period. The situation did not improve when they reconstituted the National Council, because also here, the proletarian parties have continued to set limits to the people. We are not blaming anyone today, not the opponents and not ourselves, but rather, both. Jewish autonomy in Ukraine is still a young child, and the people, oppressed for so many years, have only a few politicians and diplomats of their own. Thus, everyone made mistakes. Our first, serious mistake was that we allowed the proletarian parties to do it all {by themselves}, which were – as the representative of the Bund honestly declared today – too weak to lead the efforts {to shape [the Jewish future]} alone. The head of the Bund solemnly announced today that in April, the proletarian parties were not seeking to tear down autonomy on the revolutionary path, the same autonomy that from the first days of the |46| restoration was perishing as a state institution. However, it is doubtful whether the same representative of the Bund will admit the further truth that they did want to tear down Jewish autonomy (and in a ### not so revolutionary manner) from within. This could be very strongly sensed in the question concerning the duties of the Executive Director and the composition and competence of the pre-parliament.[261]

The autonomy and all its institutions were semi-cursed. What should have been the primary concern under [Jewish] autonomy? The Kehillah.

They created an electoral law, but there was no law [regulating] the community itself. True, the Jewish Socialists in power had already made this mistake during the first period, but the mistake remains the same to this day. There is no law on mandatory taxation, that is a fact, and it makes the pain no easier to know that those who claimed the dictatorship during the first three months forgot about this law. It does not matter who forgot about it, but they did.

Half-and-half {~~### ### ###~~}: a semi-law regarding the community. Instead of building the forms prior to all, our parties threw themselves into creating the content, and thereby instead of collaboration, we showed the Jewish public and the entire world our fragmentation. Even today, on the day that will enter into the history of the Jewish people ~~where ### clouds~~

261 Most of the Jewish parties wanted the pre-parliament to deal with questions of education, welfare, and other issues that were handled by Jewish institutions. The *Bund* instead demanded the limiting of the topics to be dealt with by the pre-parliament to questions of education and culture only. Arye Gelbard, An Ending Unlike Its Beginning. Denouement of the Russian Bund, Tel Aviv 1995 [Hebr.], 62.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

{in a black frame}, the representatives of the Bund and the Fareynikte could not overcome their resentment and showered the other half of the National Council with accusations.

– "The Zionists have buried autonomy," Mr. Kheyfets pathetically shouted out. – "The Zionists only disturbed," Mr. Zrubavel said in a "peaceful" tone. Even now, when the sword is no longer above our heads, but is stabbing and cutting, you still fear the truth.

|47| You fear to say that you are more than a little guilty, because you wasted months by picturing yourselves as Jewish revolutionaries, standing by foreign doors ~~### ### ###~~, because you did not have the courage to listen to the people and give it the opportunity to decide the jurisdiction of its national assembly for itself, because you were busy limiting [the use of] Hebrew, etc.

That is what you did, and what then do you do now, with whom do you quarrel, when unity is so crucial? Will this be the end of autonomy? This is its form and content? Come, let us eradicate the mistakes that were made, unwittingly or intentionally, during the first period of the National Council. Let us strengthen the Kehillot together, give them a legal and financial foundation, let us create a central community organ in this difficult moment, a Jewish representation that will not let us go down, that will have the right and the courage to speak in our name, that will organize and prepare the people on a regular basis for the second period of our autonomy, which must and will come after these gloomy days (applause).

We must call the community assembly and not let the Kehillah be ruined and return to "Shtadlanut." In the last days, we went back into the presidium not because we thought that the people itself should not talk about all matters {~~### ### ###~~} but because we wanted to have representatives of the entire people, not just a few parties; representatives who will speak and protest in its name, in the name of its state organ. We will not allow a return to the old ways of Shtadlanut {or} rely on foreign authorities {(applause)}.

We can triumph ### in our work only when ### the broad Jewish masses here in Ukraine and in other countries are |48| organized, proudly protecting our national and civil rights, and when we go into battle hand in hand with universal democracy.

Go "together," but not, as the Bund says, relying on the power of "universal democracy" alone. We will not allow either the Bund or Gutnik, excuse the comparison, to use foreign power against us, against the Jewish working masses.

There has been lots of talk here today about pessimism and optimism. This is a misunderstanding. We are all pessimistic here. Today, everyone in Ukraine has a negative attitude and little hope for the fate of Jewish autonomy. Yet regarding the strength of the broad Jewish masses, there are believers and skeptics.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

{We,} who believe in the strength of the Jewish people and the Jewish working masses, who have the most interest in the definitive solution to the Jewish problem – and the realization of the Zionist ideal – we will build the Jewish center in the Land of Israel, we will further continue to build autonomy in Ukraine and in all countries of the Diaspora, regardless of whether external powers will allow us to or not, whether inner forces disturb us or not. Our interests demand this, and we will make it come true in our fight. The reaction will try to silence and suffocate us, but we will revive and build. This is the power of the Jewish people; this is what the masses, in whom we believe, do.

|49| ~~The speech of Rabbi Zevin on the last meeting of the National Council.~~

Rabbi Zevin {(Aḥdut)} Esteemed members of the National Council!

[After we] heard the presidium's report about the [visit of the] delegation from the National Council to the representative of the Council of Ministers, we all felt that the Jewish people in Ukraine had taken a serious and heavy blow. For a very long time, the Jewish people has not had such magnificent days as those after the great Russian Revolution in general, and after the institution of the law on national personal autonomy for the minorities of Ukraine in particular. For a very, very long time, the Jewish people did not have the opportunity to build and create its own national house and life with its own hands, to build and create in its own way, according to its own spirit and will, and according to its own aspirations and tendencies. With such an opportunity in the law passed on 9 January 1918, the Jewish people has already proven that it is properly prepared to realize this opportunity. Thus, lately, we expected that the highest {Jewish} provisional representation would assemble, if not in the form of the fully authorized Jewish Constituent Assembly, to be elected directly by the whole Jewish people through democratic elections, [then at least] in the form of the provisional national assembly, elected by {all} the Jewish community councils of Ukraine, which themselves, the community councils, had been previously elected by the Jewish people. We hoped that this provisional national assembly would prove that instead of dying wisely or respectably, ### the Jewish people will live wisely and respectably, and organize its national and social life wisely and respectably.

Esteemed members of the National Council! As you well know, we, the Aḥdut faction, fought here in the National Council against the leftist factions' attempts to lessen and limit the rights of the provisional national assembly. We demanded that the jurisdiction of the pre-parliament be determined by the pre-parliament itself |50| and not in advance by the current National Council, and to have it confirmed by the government {from the beginning}. Furthermore, we demanded that if its jurisdiction was to be predetermined, it should be unlimited and should concern all Jewish matters. The National Council did not meet our demands, only because this National Council is

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

actually {only an assembly of party representatives} and not representative of the entire Jewish people. And these parties, which do {not} have a large group of followers, used tricks to claim both the current National Council, with their very strange limitation of two-thirds of the votes,[262] and the pre-parliament. We, the Aḥdut faction, were certain that when real elections took place and the pre-parliament became a people's representation, our voice would surely receive the necessary majority in the pre-parliament. Whether we, the representatives of Aḥdut, are "clergy," as Mr. Litvakov often likes to refer to us from the stand, or not, I do not know. One thing is certain: the will of the Jewish people is certain and it is certainly holy, and this clearly and significantly showed itself in the Ukrainian community council elections, when the leaders of Aḥdut received a significant number of votes; more than Mr. Litvakov's party, at best. A little respect for the will of the Jewish people, Mr. Litvakov!

While we were placing our hopes in this will of the people, clearly expressed in the elections to the pre-parliament, a sudden, external blow came that halted all of national autonomy and took away the state character of the pre-parliament. It is obvious ### {in this manner} that Aḥdut perhaps sensed this blow more than our other parties, and our faction agrees with the National Council's general protest against the government's act of violence no matter the faction and tendency.

What, then, is the question, what shall be, what shall we do and how? Shall we give in to our doubts and fall into despair, no matter whether the Jewish people is wise |51| or not, respectable or not, but – dead? We say: No! The Jewish people is immortal! The Jewish people, in its long history, has experienced enough victories and more than enough defeats. We have not had victory and defeat only in the past twenty years, as Mr. Kheyfets thinks, but for thousands of years, since Jews became an independent and free people for the first time until today. If all those historical defeats could not destroy us, then this recent national blow is certainly not going to be lethal {either}.

262 In the restructured Jewish National Council, the Zionists and *Aḥdut Yisra'el* received thirty seats in May 1918, while the Socialist parties and the *Folkspartey* also received thirty seats, despite the fact that the community council elections showed that the majority had voted for the Zionists and *Aḥdut Yisra'el*. Thereafter, the Socialist parties attempted to retain their power by demanding that fifty of the 125 members of the pre-parliament should be representatives of the Jewish National Council, while the Zionists and *Aḥdut Yisra'el* argued that the pre-parliament should only be composed of elected delegates. Eventually, the Zionists and *Aḥdut Yisra'el* were able to push through their demands. The Jewish National Council also decided, against Socialist opposition, that the constitution of the pre-parliament could only be changed with a two-thirds majority in that body. Abramson, A Prayer for the Government, 92.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

There is an old Jewish ~~saying~~ {thought} that atonement cannot be valid in an empty place, that there must be something, even a speck, to which the atonement refers. It is now our duty to preserve this "speck," the only thing that has remained with us. We must devote all our concern and attention to the Jewish communities in Ukraine; the Kehillot must create a fine and respectable Jewish life imbued with the true historical spirit of the people. The Jewish communities must be the seeds to make the atonement valid, and grow. ~~So that we can rightfully say:~~ {In this moment, in this critical hour, we say:} "National autonomy is dead. Long live national autonomy!"

|52| M. Grossman (Zionists): Last week, one of the {uniquely important} meetings of the National Council took place, and {for} the first time, a seriousness and objectiveness could be felt from all sides of {its} groups and ### {parties}. This was ### {the same} meeting at which we all, {without} ### {exception}, seriously and ### {thoroughly} discussed the issue of the provisional national assembly, its immediate responsibilities, and {its} budget. On the very ### same evening that we were debating the size and importance of one allocation or another, in the same city, but in a different hall, a meeting of the Ukrainian Council of Ministers was taking place at which they decided {in a calm and indifferent manner} to revoke national autonomy along with all institutions connected to it; they destroyed what was important and dear to {all of} us.

~~This episode sounds {more like} a wicked, diabolical irony; like a crooked ### smile of history, which ### reveals our helplessness and ### warns us about the future … We are no more than a toy {in the hands} of external circumstances and foreign powers.~~

Here {on the stand}, we have heard a range of speeches today with sharp words – we are {very} used to them already. They ~~### ###~~ express the agitated mood of the Jewish population. Yet we must remember and keep in mind in our future work ~~### ###~~ that times have {fundamentally} changed. We must finally understand that the time to create new institutions {in general ###}, to build and ### for profound reforms, is over ~~### ### ###~~. Unfortunately, however, what remains for us today ### is {only} to guard those bits and pieces, the remnants of {what} is left and what can still be saved. ~~No matter what elevated phrases we have heard today, however broad the call to battle may be, quite a few further share the same thought {and especially those} who want to maintain at least {###} what can be saved: all forces must focus on {be used for} saving the basis of autonomy from general destruction, those institutions in which the dispersed Jewish sociality can find a place of refuge …~~

|53| It is {not only what was abolished that} is typical, {but also} the way in which autonomy was revoked: roughly, clumsily, with no tact or {fragment of} political savvy. It seems that we are now facing a government with ### close

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

connections to former times and ~~means~~ {methods}; with public officials who demonstrate the narrow-mindedness of the old regime. When our ~~delegation~~ chairs in the presidium – the delegation that we sent to the ~~presidium~~ {Prime Minister Lyzohub} – pointed out how clumsily and politically crudely national autonomy was rescinded, what damage this would cause both to the state and to the Jews, because they have not prepared any law to replace the abolished ### {organs} ~~as it was~~ with something else and they have not established a liquidation ### {union} or any new institutions to take over the issues [that had been the responsibility] of the national ministries, the Prime Minister had to admit that "they did not know," that they did not have any information about what was happening in {the} Jewish ~~life~~ {world}, about the role of the communities and the duties of the Ministry of Jewish Affairs. Even the former bureaucrats took these questions {much} more seriously, in which decisions had to be made that were [sometimes] in matters of life and death. I do not want to accuse Prime Minister Lyzohub of really knowing everything all along and just pretending to be unaware; it is indeed possible that the current Ukrainian government is uninformed or badly informed about Jewish political issues and the real situation … in {this, we must admit,} we are also partially guilty.

The National Council's mistake, in both its old ### and its new composition, was that we had ~~always~~ {only} been occupied with our ~~immediate surroundings~~ {little world}, with the {limited} surroundings of party ### disputes and interests. We rarely considered the environment, what might happen tomorrow, [or] the day after tomorrow, and we did not ### inform {our neighbors} about our work. We did not foresee that the political situation would be changing every day and |54| that the liquidation, which started stormily, would ### continue as well, and [we thought that] no one would be able to keep those great freedoms and rights that we had achieved during the year of the revolution. Actually, we were all living in a strange fantasy; we were living with the strange Jewish faith that even {if} everything were to be liquidated, we would {somehow} remain, that by way of some ### miracle, we would get through this and keep our institutions; {therefore, we did very little to save what we could}. However, miracles have long been gone from the world, and when it comes to ### {general} liquidations ###, the rights of the national minorities have been particularly liquidated, [but] we did not show any sign of practicality {or activity, not the tiniest sensitivity to the political reality.} We did not expect ### reality. ### {We were always ###} floating in a world of illusions and dreams ~~in the last meeting,~~ even during the last meetings of the National Council, when outside, an ice-cold wind was already blowing …

(A deputy of the Ukrainian authorities appears in the hall. People grow restless on the benches ### {so they shout out} "Continue!" {After a brief

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

conversation with the presidium, the police leave}) ~~### ### ###~~. ### We heard speeches with merely nice phrases and thoughts torn from the surrounding {real} world.

To be sure, the blow we have now suffered is a result of the general reaction in the country; but ~~### ### ###~~ the heavy emotions ~~which we ### now~~ {and our dejected mood} result not only from this external strike, but also ### {from} the fear that our call to protest will not be answered. ~~[The fear] that the Jewish population is tired, and this is the fault of the so-called "left wing," ### was not drawn into the circle of national political interests {at the right time}, so that this {fatigue and} apathy was too strong. A cold, foreign hand has touched us … This should have caused a storm in our midst, but who among you can be certain that the protest against the act of violence~~ |55| {A cold, foreign hand has touched us, and who among you is certain that the protest against the act of violence} will cause an appropriate response amongst {our} people? ~~Perhaps will~~ Therefore, when we think about how to respond to the government's actions {and what to do next}, we have to take this moment into account ~~and~~ anticipate …

(Several members of the militia approach the presidium and start a conversation with its members. ~~A tumult grows ### in the hall. The speaker has to interrupt the speech.~~ From the benches on the left, we hear, "Speak further!" ~~Just~~ The presidium asks the speaker to pause, to not disturb ### ~~speaking with~~ the negotiations with the authorities. On the question of the militia, members of the presidium answer ### that [this] here is not a private gathering, but a meeting of the National Council. To the remark that permission should have been requested, the presidium explains that the National Council is a state institution, which holds its meetings whenever necessary.)

A. Kheyfets (Bund) ([calls] for order). This is a meeting of a state institution and the police have no business here. One [person] enters into a discussion with them and interrupts the speaker. This is a misunderstanding, and we ask the presidium to end the conversation …

Chair (interrupting Kheyfets and turning to the militia): I think it will be enough if you convey to the Gradonatshalnik what I said to you.

(The police leave ### the meeting; members of the presidium consult with one another.)

A. Kheyfets (Bund): I called for order and the chair thought it fit to interrupt me. I call the meeting to continue.

Zrubavel (member of the presidium): Let me explain what happened here. They ### {told} us in the name of the Gradonatshalnik that we may not hold this meeting, because we did not announce it. The presidium answered that until now, it has been customary for the National Council to come ### {together} without [prior] announcements. They answered that they know

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

nothing about this, and must ask the Gradonatshalnik. They requested that someone from the presidium come along with them. But as soon as members protested, two members of the Ministry of Jewish Affairs went {to the telephone}.

Schatz-Anin (Fareynikte): We find that the presidium has not represented {the honor} of the national assembly ~~at this meeting~~. We asked [it] to suggest that the militia leave the hall immediately because this is a meeting of the National ~~Assembly~~ {Council} and no one may come ~~to a meeting~~ and disturb us in our work.

A. Kheyfets (Bund): In the name of the ~~Jewish workers' party~~ Bund, I declare that we too protest against the presidium's attitude: ~~Is it~~ {Declarations reach every man who} walks the streets. We further suggest that since the situation is tense and we do not know how this meeting will end, we should shorten the speeches and decide on a protest resolution.

|56| {M. Zilberfarb (Fareynikte)}: Kheyfets' alarm is premature. The National Council has not been dissolved yet. As for the resolutions and other questions, we must stay calm and continue working. Rushing the resolution is not befitting of the National Council.

Member of the presidium: You witnessed that the presidium first sent them away calmly. Then they came to say that they have an order from the Gradonatshalnik to end the meeting. I do not know what else the presidium was supposed to do … (From the benches, "You were negotiating for too long.")

~~You were negotiating for too long~~

I. Khurgin (Fareynikte): There has been a misunderstanding. There {are no officials} from the Ministry of Jewish Affairs {at this} meeting; ~~which is~~ {they are} responsible for this meeting and not the presidium. Therefore, I suggest that the presidium accept a resolution that it will not negotiate with the militia {at all}. {This is up to} the Ministry of Jewish Affairs, which has not been officially dissolved yet, and with which the Gradonatshalnik must comply. No members of the militia may be here at [this] meeting. We have dealt with it accordingly.

A. Kheyfets (Bund): I would ask the presidium not to cut me off in the middle of my speech and {not} give [the right] to the gentile …

{M. Grossman (continues)}: … In such an atmosphere as the current one, with such a clear illustration of the regime in which we live and ### {of} the relationships created between one state ### institution and another, it is clear that we cannot give long, detailed speeches. Therefore, I will not respond ~~(and this will perhaps be the best response to such performances)~~ to the attacks against our faction earlier |57| ~~### ### from the members of the Bund and the Fareynikte. Now is truly ### ### [not the time to] pick at each other~~ I will ###

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

~~### ###~~ {sum up} in a few words how we got here. We must set aside all talk and the focus on external authorities, on their soft heart or ill will, because this will not ### {lead} to any practical results. External powers cannot destroy the inner Jewish autonomy, the institutions that the Jewish people has created ### {and} its urge ~~### ### ###~~ to arrange its life in its own way. Thus, we {must} mobilize all the forces of the Jewish people now. I think that in spite of all this advertising buzz about one's own ### merits and all this hatred that the parties are even trying to bring into this present ~~meeting~~ serious meeting, there is a solid goodwill in all parties, among them in the party to which Mr. Litvakov belongs, ### to strengthen the ~~Jewish communities in the places~~ {ranks of the Jewish parties}, to immediately adopt all means in order to create an organizational center, to warn and tend to what it is still possible to protect. ~~### the Kehillot must not ### ### remain without ### organ – that is why we primarily demand that~~ Whatever happens, the elections to the provisional national assembly must by all means take place on the determined dates, {the 21st, 22nd, 23rd}, so that the Jewish people of Ukraine may choose a legitimate representative.[263] If it is impossible to establish the pre-parliament, as we all wish to, then we {will} call an assembly of the communities in some form or another. We ### {find} that ### the communities ~~will~~ {must} not remain without a center for a single moment. From this derives our third demand, that the National Council must not dissolve, or rather, {self-} dissolve, regardless of the condition we are in. {Whether they} obstruct our meetings or not, |58| {whether we} remain a state institution or not, the Jewish population in Ukraine must have such an institution that {will} represent all classes and parties.

Furthermore, we must now draft a series of important laws, without which we will be left with nothing: 1) A law on the Kehillot, because no matter how strange this may sound, no such ### law has existed until now and our communities are not based on an appropriate legal foundation upon which they can rely in times of the reaction. 2) A law on income tax. Not only must we draft this law immediately, but the associated networks must implement it as well.

263 The elections to the national assembly were originally scheduled for 14, 15, and 16 July. However, the election bureau postponed them to 21, 22, and 23 July. Due to a railwaymen's strike on exactly these days, which prevented communication between Kiev and other Kehillot, the elections were again postponed to 11, 12, and 13 August, when they finally took place in 168 out of 195 communities. Grossman et al. (eds.), Di idishe avtonomye un der natsyonaler sekretaryat in Ukrayne, 10–15; Goldelman, Jewish National Autonomy in Ukraine, 78.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

There is much work ahead of us. If until now some Jewish parties have been living in a world of abstraction and have caused the broad Jewish masses to turn away from the National Council ~~and from the communities~~, {who} are responsible for the protest with which we are turning to the Jewish population not finding a response, because [they] caused the masses to reject the autonomous Jewish organs – now they will make an effort to resolve {first and foremost} the practical questions and to prepare material for legislative work.

(~~Again~~ the German authorities ~~and an agent~~ enter, {headed by a lieutenant} in civilian dress, {who} starts to speak to the members of the presidium. ### ### ### The speaker pauses. From the benches on the left ### can be heard, "Continue!" Grossman: There is a presidium and it gives the instructions. ~~### ### ###~~ The presidium explains to the German military that this is a meeting of the National Council of the Ministry of Jewish Affairs and that it never announces its sessions. ~~A representative of the Ministry of Jewish Affairs leaves~~ Together with the lieutenant, a senior member of the Ministry of Jewish Affairs leaves the hall to talk to the respective authorities. From the left, they yell, "Remember, you are only leaving the presidium privately!")[264]

A. Kheyfets (Bund): I ask the presidium why it is not continuing the meeting?

|59| M. Grossman (continues) ###[265]

I see that members of the National Council are impatient. I have to state that if members of a different authority enter the hall and disturb us every fifteen minutes, I will never finish [my speech] … I just want to summarize briefly what I said before. The opinion of the Zionist faction is – and I think that all members of the National Council will agree with us – that today we must decide that Ukrainian Jewry must not for one hour, not for one minute, remain without a central representation. ~~In the meantime,~~ All [our] forces, all of our energy ~~must ###~~ must be devoted to calling the provisional national assembly. Until then, the National Council must exist, in one form or another. Our strongest protest will be against the elimination of autonomy.

Litvakov:

[…] |60| […][266]

---

264 Two translations are possible, as the minute-taker did not include a comma: "you are not only leaving the presidium privately," meaning that this person is still acting as an official member of the Ministry of Jewish Affairs, and "you are not leaving the presidium, [you are going] only privately."

265 Line encircled.

266 A page without pagination follows, which repeats the previous statements. This repetition ends after two lines on page 60.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

M. Litvakov {(Fareynikte)}: Esteemed members of the National Council! I want to make the following remarks. Regarding the report from the delegation sent to Lyzohub, I compared the mood that surrounds this delegation to the sentiments that {used to be} associated with Sliozberg {in connection to his methods of public work}. I emphasize that this is nothing personal regarding Mr. Zilberfarb, but rather it relates to the rumors spreading in town about the attitudes regarding the delegation.

M. Zilberfarb {(Fareynikte)}: Of all the speakers, only Mr. Litvakov touched upon my personal impressions {of the negotiations}, which I ~~talked about~~ {shared with you}. In doing so, he used some expressions that he himself found inappropriate. I do not want to make this bigger than it is. ~~It happens that someone gets carried away and then needs to be reminded~~. I just want to say the following: It may be that some factions do not like these personal impressions, but, being a delegate for the entire National Council, I found it necessary to share with the National Council my personal impressions of the whole conversation with Lyzohub. I must say that I did not see any mood close to "Sliozbergism" in the delegation.

|61| Latzky {(Folkspartey)}: Esteemed members of the National Council! Every minute illustrates anew that this is ~~happening~~ under the umbrella of a military government, under the so-called functional council, that {[we are witnessing]} the destruction of our democratic and national achievements. It ~~must~~ {sounds} paradoxical, but it ~~is ###~~ {nevertheless remains} true ~~to remark~~ that the so-called critical ### revolutionary epoch created a fine organic ### building – national autonomy – and that none other than the "functional" council, so-called objective people, destroyed this {building} ~~because with their hands, the so-called "functional" government is doing it.~~

We do not have to {study this} too deeply [to see] that what is happening {to us now} is closely related to the general course in the country. Just like every other organism, a political institution requires a favorable atmosphere {as well}. And you know that our atmosphere is full of poisonous gas. They might be the last remnant of imperialistic technique, but for ### {breathing}, they are no good at all. It is no surprise that national autonomy, such a fine creature, {is suffocating} in this atmosphere of poisonous gas!

We must rather try to understand what is happening, ~~learn about~~ {estimate} the phenomena ~~around us~~ in order to determine after what we [shall] strive ~~and draw~~ {[and] what} moral {we must} learn from these events. That is all we can do {right now}.

There are various ways to interpret what has happened. From a purely national point of view, I see that we are experiencing one of the most important historic moments in the life of ### Eastern Jewry. |62| Eastern Jewry has strived for legal integrity. These were our {struggles ### ### ###}

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

###, which brought a spark of truth into our history, and ~~precisely this~~ respect is the national momentum that found its expression in national autonomy. It is no coincidence that the national communities and all facilities of national autonomy began to grow ~~here in southern Russia~~ {among Eastern Jews}. Our Eastern Jews, it seems, will succeed in abandoning what I ~~call~~ {would call Diaspora mimicry} or goles disguise. We bent over and served in various ways, we even mixed ### {sin with piety} and used religion to hide our national character. ~~### ###~~ For the first ### time in our diasporic history, we prepared to dismiss {this} mimicry disguise, this diasporic psychology, which assimilationists pushed even further. Is it not symptomatic that even our Orthodox, to whom the faith (###) of Moses and Israel is so important, recently not only emphasized the faith of Moses, but also of "Israel" ~~### ###~~, [and value] the national aspect?

~~With national autonomy, and in this moment~~ {But now} with national autonomy, we lose our right to be true to ourselves.

We wanted to shake off the mimicry and {openly} display our national character to everyone. We wanted to build not a religious community, but a national [community]; we wanted to say what we meant {and present to everyone what we are}, and they will not allow us to do so. That is the {danger} we are currently facing. {Prime Minister} Lyzohub stated that the religious community will remain. Perhaps the forces of Western Europe will be drawn here to govern our ### ### life? Yet ### ### ### |63| in any case, we lose the spark of truth that ### in our diasporic history.

~~However, I have to say wholly and deeply and widely that the external forces that have approached us want to lead us astray from the way we walked and fought for.~~

All Jewish democrats ~~### ### ###~~ know full well {which external} forces are hindering us ### leading us [away] from our own historical path. However, it is a {mistake} to believe that in this moment of introspection, we should point only to {external} forces and say that all that has happened {to us} and that will happen is their {fault}.

No, I am not a fatalist, and I do not believe in divine punishments, even if they bear ~~### ###~~ the {fantastic} name "historical necessity." ~~This is ### the destiny of ### ### ###~~ {The objective forces onto which they project everything are a new version of the old Eastern philosophy.} At this ### {current} moment, we should not only point at {external} forces – we are guilty of many things ourselves. On such a day of judgment, it is appropriate to take a moment for moral accounting and to say that to some extent, we were not worthy of national autonomy; ~~we would have fought for ### ###, when they take away~~ {the one who destroyed it came from our own}. Gutnik ~~### ###~~ is not a ~~convert Jew~~ {apostate}; he considers himself {a member} of

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

the community and behind him is the Folksgrupe– Idishe Kadetishe Partey.[267] And in this historic moment, when our people's most precious victory is being taken from us, {we must remember that it} is connected to the treason committed by {the Jewish liberal Kadet activists} against the Jewish people. This must be ~~remembered and~~ recorded for [eternal] memory.
|64| ~~This is not the place and not the time to characterize the tactics of this group and how it has served us. Now the mood among the parties is not high, but rather~~ {Here, they talked about despair and fighting spirit.} One cannot be a revolutionary just to hope, to retain one's faith. ### {Faith} is our national trait, which exists {both} in revolutionaries {and in all other sections of the people}. And if we leave faith behind, we are of course not only thinking of what is now destroyed, but also what must be built and protected.

It is good to die {respectably}, but one must also have the right ~~that others will say, that we are~~ to die {intelligently, wisely}. We must not let ourselves be deceived with leftist talk. I will cite a strategic rule: when you suffer defeat, you [should] intentionally withdraw to a secure position and prepare for the next battle. To withdraw does not {mean} to surrender. The National Council must be wise and must know how to {withdraw.} ~~It must not withdraw after devastation.~~ There is no shame in rescuing [what is left]. The duty and task of the National Council is to rescue what is necessary for the upcoming struggle. ~~The tactic~~ This is the tactic that I suggest {to the National Council} in the name of the Folkspartey, in the name of the party that more than once, in difficult historical moments, has taken upon itself the responsibility for the existence of our national institutions in Ukraine. Again, preserve and rescue – these are our tactics. I believe that ~~it is danger~~ {the danger is in} people saying to us: It was meant to {end} like this |65| and there is no chance of saving [anything]. Some politicians from ### the left ### {side} are falling into a certain political professionalism. ~~Soon I will explain~~ I heard a representative of the ~~### ### ###~~ {Fareynikte} who accused the Zionists of using pogroms ~~### ### ###~~ {as an argument in the agitation for the Land of Israel}, [that] it seems that theoretically, they are pleased when it ### {happens} that a pogrom [breaks out] some{where}. {I am} afraid that the current destruction of autonomy ~~### ### ###~~ will bring ~~the same~~ joy to ~~### ###~~ theoreticians of this ### kind who, during the last meeting of the National Council, constantly claimed ~~### ### ###~~ the worse [the situation], the better. ~~### ### ###~~ Saving national autonomy is not [what] this polemics [is about]; [rather,] the local politicians have given [a reason for] this argument. They should not fall into political professionalism and should not rejoice over our ruins.

267 Latzky is referring to the *Folksgrupe*, which was associated with the Kadet party.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Our perspective must be different. Claiming that current events are a logical {consequence} of all recent upheavals is a nice argument, but the National Council must act in such a way as to {not provide any room for historical fatalism and} ~~### ###~~ [ensure that] our positions consolidate. {The task is clear ### ### one [should]} apply an old proverb used in a different time and in a different place, {but we need to interpret} ### [its meaning] democratically. ### ~~One interpreted~~ they said, "Let us liberate them {(the peasants)} from above {### ### ###}; if not, they will liberate themselves from below."[268] We democrats must say {now}, "Let us reform ourselves from below so that they cannot reform us from above."

With the abolition of the National Council {### remains} an empty space. And in an empty space, as you know, it is ### {usually} demons and evil spirits who settle in. [To ensure] that this will not {happen}, ~~it is the task of~~ {Jewish democracy must do its duty} |66| and consolidate Jewish national attitudes.

Bruk (chair): {We have heard all the factions' declarations regarding Mr. Zilberfarb's report. We must interrupt our work for a very short time, because} members of the factions {have left for a meeting} to draft a general resolution based on the resolutions presented by the factions. {In the meantime,} I would {therefore} suggest a {brief} recess. It is ~~better~~ {recommended that members of the National Council} remain where they are.

L. Etkin {(Bund)}: The Bund faction informed {the presidium in due time} that today it will make an extraordinary announcement. ~~We wanted ### [to submit] the announcement at the end of the~~ {The presidium determined the announcement to be the third item on today's} agenda. {Now,} seeing that ~~such a situation has been created~~ our work {must be} interrupted, ~~allow me to make the following statement:~~ {We ask for our announcement to be on the agenda.}

Bruk (chair): Please, you may speak.

L. Etkin (Bund): ~~Announcement!~~ Esteemed members of the National Council! In the name of the Bundist faction, I turn to you with the following ~~proposal~~ {declaration on the persecution of the Yiddish language}. ~~Of course everyone knows that a lecture {and even} one that the Kiev comitet of the Bund had organized in Yiddish had to receive~~ Of course, {you are all} ### {very familiar} with this issue, but we think that it is not only our duty to talk here ~~about it~~ {about the persecutions}, but also your duty to respond with an answer to it.

---

268 Reference to the abolition of serfdom under Czar Alexander II (1818–1881) in 1861. In 1856, the Czar had promoted his reform policy among the Moscow nobles in a speech in which he used the sentence "it is better to begin to abolish serfdom from above than to wait until it begins to abolish by itself from below." Cit. in Walter G. Moss, A History of Russia, vol. 1: To 1917, London ^{2}2005, 424.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

{Last} Sunday ### there was supposed to be a lecture {in the ~~locale~~ city council hall} by Comrade Kheyfets ("The Golden Chain ~~of~~ {in} Yiddish Literature") organized by the Kiev Bund Committee. The way things are ~~where the bourgeoisie~~ {in Ukraine these days, even for purely literary lectures, we need the approval of our uninvited guardians, who} earlier wanted to take control {of our meeting}. We ~~must~~ {had to turn to them and ask for} permission and this we received in ### time.

|67| Unfortunately, {when} the time for the lecture came, uninvited guests showed up and announced that we could {only} hear the lecture in Russian or in Ukrainian and that no lectures could be ~~allowed~~ {given} in Yiddish. The chair of the session declared {in consultation with the speaker, Comrade Kheyfets}, that the lecture ~~had to be~~ {had been announced} in Yiddish and [thus] only in Yiddish {would} it ~~### ### ###~~ {be given}. But the Ukrainian and German authorities ~~### ### ###~~ {categorically declared that} the lecture ~~would be given~~ {could be held in Russian or in Ukrainian only and definitely not} in Yiddish. ~~Today,~~ the meeting agreed with the chair that the lecture {could} not ~~be held~~ {take place} in the languages demanded by the German commandery. In fact, {this is how} the assembly was dissolved.

Esteemed members of the National Council! {In the last weeks,} this was not the first case or the first time ~~in the last several weeks when they forbade~~ that in Ukraine, ### this authority or another {repressed the Yiddish language}. They have ~~all ten faces with~~ {Jethro's} names, ~~but it is all one ###~~ {with separate faces,[269] but they all draw on one source}, one original. They do not even permit Yiddish plays, they do not issue permission for meetings in Yiddish, and if ~~they do let~~ {they do give permission}, they appear at the beginning and cancel the event.

~~[###]. I respect all who sit here and I expect ### ### that it is unnecessary to prove that here ### {against the Yiddish language in this time when it is concluded that} it is beneath the dignity of the National Council to give agitation speeches here. I just want to say that all classes of the Jewish people must firmly defend the Yiddish language and scorn such cases. It is clear to all of us that a difficult time is ahead. Now the legal body has been dissolved, later everything will be dissolved. A black wave is coming that will destroy everything [that we] created. Therefore, the National Council must vigorously protest against the persecution of the language of the Jewish people and demand from all classes~~

|68| Now, as we only have a few minutes left, this is not the time to give long speeches. I would offend the National Council if I were to agitate for [the

269 Refers to the biblical Jethro, who had seven names.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

support of] our language, for the role and meaning of Yiddish, and for the growth, vitality, and struggle of the Jewish masses. I respect everyone here, and I expect that it is also unnecessary ### ### {to speak at length about this}, that the persecution of the Yiddish language at a time when national personal autonomy has been revoked is not a minor coincidence. Here, we have the {first} signs of a policy that will make efforts to strip the Jewish people of its rights [and] that will suffocate the life of the broad masses both politically and culturally. If the Bund is being persecuted today, it is only because we are the party of the working class in the ###, in the battle for freedom and [equal] rights. Every banning of a workers' assembly is an attack on the freedom of coalition of all citizens in general; every banning of the use of Yiddish at workers' assemblies is {not only} an attack on Yiddish culture, on our national rights, but also on the political and civil rights of the Jewish people.

It is clear to everyone that hard times are coming. A black cloud will sweep away and destroy everything that the revolution created [and] suffocate every attempt to create and build anew. The National Council must not remain silent, it must ### voice its vigorous protest. The National Council should clearly and determinedly summon the Jewish population of Ukraine to defend its political and civil rights [and] fight for national personal autonomy and the rights of the Yiddish language.

In the name of the faction of the Bund, I suggest that we adopt the following resolution:

"Having heard the Bund faction's report on ### the prohibition ### {the} member of the National Council A. Kheyfets giving a [previously] approved lecture ### in Yiddish, the National Council protests in the ### strongest manner against the persecution of the Yiddish language."

"Seeing in this an attack by [the forces of] restoration on the basic rights of the Jewish people, the National Council calls upon the broad Jewish ### masses to demand with all their vigor the full civil, political, and national |69| equality of the Jewish people and to turn against the attacks of the reaction with all its power. ### With all powers, the Jewish population of Ukraine ### will [defend] the rights of the Yiddish language ### and fight for national personal autonomy."

(As [Mr.] Etkin was reading the resolution, a large armed German patrol came into the hall. The German officer approached the presidium's table and demanded that the meeting be concluded. The members of the presidium explained the difference between an assembly and a state institution such as the National Council. During these negotiations, Mr. Etkin continued to read the resolution, disregarding the officer's order to stop. The entire audience ~~answers~~ ### {accompanied his speech} with stormy applause. Mr. Etkin repeated the last ### lines of the resolution several times.)

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

L. Etkin: With all [its] powers, the Jewish population of Ukraine will defend the rights of the Yiddish language and fight for national personal autonomy.

(Following the strict demands of the German officer, the presidium sent one of its members to Mr. Etkin to ask him to end his talk. At the same time, a German soldier went to the stand, took Mr. Etkin by the hand, led him {off} the stand, and declared that he was under arrest.)

Zrubavel (member of the presidium): According to the unequivocal command of the German Kommandatur [and] the constraints of physical force, we must declare the present meeting ended. The National Council exists. Today's meeting will resume in the next few days.

(The patrol clears the hall. All members of the presidium, along with the arrested Mr. Etkin, are led to the German Kommandatur under strict guard. Those who attempted to accompany the arrested were dispersed.)[270]

Document 13

Resolutions of the Jewish Provisional National Assembly[271] *in Ukraine*
Kiev, November 1918[272]
Handwritten copy, 3 pages; writing partly effaced
Languages: Hebrew (page 1) and translation into Yiddish (pages 2–3)[273]
CZA, Z3/189

---

270 The meeting was reopened again on 22 July 1918 (minutes not included in this collection).

271 About 3,500 representatives of the community councils that had been elected in 161 Jewish communities between January and October 1918 chose 125 delegates to the Jewish Provisional National Assembly. The Zionists and their ally *Ẓe'ire Ẓiyon* (Youth of Zion) combined won a third of the votes, while *Akhdus* received 10 percent. The Jewish socialist parties combined also received around a third of the votes, while the *Folkspartey* received only 2 percent. The remainder of the votes went to local lists, partisan blocks, or non-partisan lists. Abramson, A Prayer for the Government, 95–99; Zeidman, The Jewish National Autonomy, 95; Grossman et al. (eds.), Di idishe avtonomye un der natsyonaler sekretaryat in Ukrayne, 210–213.

272 The Jewish Provisional National Assembly in Ukraine was held between 3 and 11 November 1918. This undated document was probably produced shortly after the closure of the assembly so that it could be sent to the Zionist Office and to other Jewish national councils.

273 In the Yiddish version of the resolution, the order of the two components of the text is reversed.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

העתקה

האספה הלאומית הזמנית מחליטה לבחֹר במלאכות [!] מיוחדת ב־3–5 אנשים, שתשלח לקונגרס השלוֹם הבא כדי להמליץ ולהגן על הדרישוֹת הלאומיות שנתקבלו ע״י האספה הלאומית הזמנית ב־10 לנוּבר. המלאכות צריכה לבא [!] בקשר ולשאת ולתת בהסכם עם המלאכיות העבריות של יתר הארצות.

המלאכות נכנעת לכנסיה הלאומית הקטנה ומחויבה למסֹר לה דו״ח בדבר עבודתה.

האסיפה הלאומית הזמנית מוצאת לנחוץ, שבזמַן הקרוב תקרא על יסודות דימוקרטיים קונפרנציה עברית לאומית.

הועד הפועל הלאומי של יהודי אוקרינה, מחויב לאחֹז בכל האמצעים, בכדי שקונפרנציה זו תתקיים בהקדם האפשרי, ולבוא לתכלית זו בקשר עם המוסדות המרכזיים העבריים אשר בשאר הארצות.

כדי לבחֹר בבאי־הכֹּח של האוכלוסין העבריים באוקרינה לקונפרנציה העברית העולמית, צריכה להקרא מראש סיסיה תכופה של האספה העברית הלאומית הזמנית.

אם לא יעלה לקרוא סיסיה תכופה, אז הרשות לשלֹח את באי־הכֹּח של יהודי אוקרינה לקונפרנציה נמסרת לכנסיה הלאומית הקטנה.

באי־הכֹּח לקונפרנציה צריכים אז להבחר על יסודות פרופורציונליים.

הדרישות לקונגרס־השלום

בשם 3 מיליוני היהודים אשר באוקרינה דורשת האספה הלאומית הזמנית:

1. להכיר את האומה העברית בתור אומה יחידה ומיוחדה [!].
2. לכלל [!] את העם העברי בברית העמים כאחד מהם לכל דבר.
3. להבטיח ע״י ערבות אינטרנציונלית את כל התנאים, הנחוצים בכדי להקים מחדש את המרכז הלאומי־מדיני של העם העברי בארצו ההיסטורית, בארץ־ישראל.
4. להבטיח בכל הקונסטיטוציות ובערבות אינטרנציונלית, תחת השגחתה של ברית העמים: א) שווי זכיות [!] לאומי ואזרחי של היהודים בכל הארצות. ב) חירות דתית בלתי מוגבלת (שבת, שחיטה, יו״ט וכדומה). ג) אוטונומיה לאומית־אישית בשביל היהודים בכל הארצות, שהם גרים בהן צפופים, וגם בשאר הארצות, שהיהודים ידרשוה. ד) לבנות מחדש על חשבון הפונד לריקונסטרוקציה העולמי את עבָדות היהודים, שחרבו בשעת המלחמה העולמית.

בכדי להוציא לפעל את כל הדרישות הללו מחליטה האספה הלאומית הזמנית לדרֹש, שתתן לבאי־הכח של העם העברי היכלת להשתתף בקונגרס יחד עם באי־הכֹּח של כל יתר העמים.

[|2|] אין דעם נאמען פון די 3 מילאנען אוקראינער אידן פאדערט די צייטווייליגע נאיאנאלע פערזאמלונג:

1) אנצוּערקענען דאס אידישע פאלק אלס אנ׳ איינהייטליכע נאציאן.
2) איינצוּשליסן די אידישע נאציאן אין דעם פעלקערבּוּנד אלס א גלייגבערעכטיגטער מיטגליד.
ג) [!] צוּ זיכערן דוּרך אינטערנאציאנאלע גאראנטיעס אלע בּעדינגונגן וועלכע זיינען נויטיג כּדי ווידער צוּ שאפען דעם נאציאנאל פאליטישן צענטר פונ׳ם אידישן פאלק אין זיין היסטארישן לאנד אין ארץ ישראל.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

4) צו זיכערן אין אלע קאנסטיטוציעס און דורך אינטערנאציאנאלע גאראנטיעס אונטער דעם קאנטראל פון פעלקער בונד:
א) די בירגערליכע און נאציאנאלע גלייכבערעכטיגונג פון אידן אין אלע לענדער.
ב) ניט באגרענעצטע רעליגיעזע פרייהייט (שבת, י״ט, שחיטה א״א״ו).
ג) נאציאנאל פערסאנאלע אויטאנאמיע פאר אידן אין אלע לענדער וואו זיי לעבן אין קאמפאקטער [!] מאסען ווי אויך אין אלע איבריגע לענדער ### ווו אידן וועלן עס פאדערן.
ד) וויעדער אויפשטעלן אויפן חשבון פון אלוועלטליכן רעקאנסטרוקציאנס פאנד די אידישעווירטשאפט וועלכע זיינען [!] חרוב געווארן פון דער מלחמה.

כדי צו פארווירקליכן די אלע פאדערונגען באשליסט די צייטווייליגע נאציאנאלע פארזאמלונג צו פאדערן, עס זאל צום שלום־קאנגרעס צוגעלאזט ווערן א פארשטעהערשאפט אויך פון אידישן פאלק כדי זיך צו בעטייליגן אין קאנגרעס צו### מיט די פארשטעהערשאפטן פון אלע אנדערע פעלקער.

[|3|] די צייטווייליגע נאציאנאלע פערזאמלונג באשליסט אויסצוקלייבן א ספעציעלע דעלעגאציע פון 3–5 פערזאן וועלכע זאל געשיקט ווערן צום קומענדען שלום־קאנגרעס כדי צו פארטיידיגען און שיצען די נאציאנאלע פאדערונגען וואס זיינען [באשלוסן] געווארען פון דער צייטווייליגער נאציאנאל פערזאמלונג דעם 10 נאיאבר.

די דעלעגאציע מוז פאראויס אריינטרעטן אין פארבינדונג און האנדלען סאלידאריש מיט די ענליכע אידישע דעלעגאציעס פון אנדערע לענדער.

די דעלעגאציע איז אונטערגעווארפן דער קליינער נאציאנאל פארזאמלונג און מוז איהם אפגעבן דו״ח פון איר ארבעט.

די צייייטווייליגע נאציאנאלע פארזאמלונג געהאלט [!] פאר נויטיג אז עס זאל אין דער נאהענסטער צייט צונויפגערופן ווערן אויף דעמאקראטישע יסודות א אלוועלטליכע אידישע קאנפערענץ.

דער אידישער נאציאנאל סעקרעטאריאט פון דער צייטווייליגער נאציאנאלער פארזאמלונג מוז אנעמען אלע מיטלען כדי די קאנפערענץ זאל פארקומען וואס גיכער און אריינטרעטן וועגן דעם ענין אין פארבינדונג מיט די אידישע צענטראלע ארגאנען אין אנדערע לענדער.

כדי אויסצוועהלן די פארשטעהערשאפט פון דער אוקראינישער אידישער באפעלקערונג צו דער קאנפערענץ דארף צונויפגערופן ווערן א דרינגענדע־סעסיע פון דער צייטווייליגער נאציאנאלער פארזאמלונג.

אויב עס וועט זיך ניט איינגעבן צונויפרופן די דרינגענדע סעסיע ווערט איבערגעגעבן דער קליינער נאציאנאלער פארזאמלונג שיקען די אידישע פארשטעהערשאפט פון אוקראינע אויף דער קאנפערענץ.

די דעלעגאציע דארף דאן געוועהלט ווערן אויף פראפאציאנעלע [!] יסודות.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation[274]

Copy

The Provisional National Assembly has decided to choose a special delegation of three to five people to send to the peace conference in order to promote and protect[275] the national demands that were accepted by the Provisional National Assembly on 10 November. The delegation should be in contact[276] and negotiate in agreement[277] with the Jewish[278] delegations from other countries.

The delegation is subordinate to the Small National Assembly and is obliged to submit reports to it about its work.

The Provisional National Assembly deems it necessary to soon call for[279] a Jewish[280] national[281] conference on a democratic basis.

The National Executive Committee[282] of the Jews of Ukraine[283] must employ all possible means so that the conference may take place as soon as possible. For that purpose, it will contact the central Jewish institutions in other countries.

In order to elect the representatives of the Jewish population in Ukraine to the Jewish World Conference,[284] it will be necessary to call an urgent [irregular] session of the Jewish Provisional National Assembly.

If it is not possible to call an urgent session, then permission[285] to send the representatives of Ukrainian Jewry to the conference will be given to the Small National Assembly.

The delegation to the conference must then be elected on a proportional basis.

274 This English translation follows the Hebrew original.
275 Yiddish: "defend and protect."
276 Yiddish: "in contact before [the peace conference]."
277 Yiddish: "act in solidarity."
278 Yiddish: "similar Jewish."
279 Yiddish: passive, "a conference shall be called."
280 "Hebrew" is another possible translation. The term "ivri" is used throughout the Hebrew version.
281 Yiddish: "universal" or "secular."
282 Yiddish: "Jewish National Secretariat of the Provisional National Assembly."
283 Yiddish: "of the Jews of Ukraine" is omitted.
284 Yiddish: "to the conference."
285 Yiddish: "the small national assembly is responsible for sending."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The demands for the peace congress:[286]

On behalf of the three million Jews in Ukraine, the Provisional National Assembly demands:

1) The recognition of the Jewish nation[287] as a single and unique[288] nation.
2) The inclusion of the Jewish people in the League of Nations as their [equal] in every respect.[289]
3) The assurance, with an international guarantee, of all necessary conditions to re-establish the national political center of the Jewish people in its historic land, in the Land of Israel.
4) The assurance in all constitutions and by international guarantee, under the supervision of the League of Nations, of:
   a) Equal national and civil rights[290] of Jews in all countries; b) unlimited religious liberty (Shabbat, ritual slaughter, Jewish holidays,[291] and the like); c) national personal autonomy for Jews in all the countries wherein greater masses reside, as well as in all other states where Jews demand it; d) the rebuilding of Jewish businesses[292] destroyed during the World War using the international[293] reconstruction fund.[294]

In order to realize all these demands, the Provisional National Assembly has decided to demand that a delegation of the Jewish people be allowed to participate in the [peace] congress together with the delegations from all other peoples.

286 Yiddish: this line is omitted.
287 Yiddish: “people” (*folk*).
288 Yiddish: “single” instead of “single and unique.”
289 Yiddish: “as an equal member.”
290 Yiddish: “Civil and national emancipation.”
291 Yiddish: “Shabbat, Jewish holidays, ritual slaughter.”
292 Yiddish: “Jewish economy.”
293 Yiddish: “universal” or “secular.”
294 Yiddish: “the war.”

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 14

The National Executive Committee of the Jews of Ukraine
Kiev, November 1918[295]
Printed circular, 3 pages; writing partly effaced, archival signature at the bottom of page 1
Language: Hebrew and Yiddish (alongside each other)
CZA, L6/111/13–15
[Following its founding at the Jewish Provisional National Assembly, the National Executive Committee of the Jews of Ukraine introduces itself in its first circular to the Jewish communities. The circular begins with a recapitulation of the decisions of the first session of the Jewish Provisional National Assembly and the naming of the members of the delegation to be sent to the Paris Peace Conference. It then explains the duties of the Executive Committee and introduces its members. The Executive Committee was created in order to work toward Jewish autonomy in close connection with the Jewish communities. Therefore, it pledges to work toward the implementation of the decisions of the National Assembly concerning the communities, their inner workings, rights, and jurisdiction. It also declares to work toward financial stability of the communities.]

הועד הפועל הלאומי של יהודי אוקרינה

חוזר 1

אל הקהלות באוקרינה

היהדות האוקרינית [!] יסדה סוף כל סוף מרכז, שיצור את צורות חייה הפנימיים האבטונומיים.

הקבוץ היהודי באוקרינה, הראשון בין קבוצי הגולה, שהשיג במשך הפרוצס של הריבולוציה את האבטונומיה הלאומית־האישית, הגיע אחרי שנה ומחצה של המון תלאות והרפתקאות לידי יצירת מוסדיה הנבחרים של הריפריזנטציה הלאומית באוקרינה.

על ידי צירים מיופי־כח, בחירי כל הקהלות הדמוקרטיות נתכונן המוסד הנבחר העליון של האבטונומיה הלאומית שלנו – הכנסיה הלאומית הזמנית [!], בעלת כח הרשאה מן העם, וזכויות של בית־נבחרים – פרלמנט מוקדם – עד שתועד הכנסיה המכוננת.

על ידי הכנסיה הזמנית הונחה אבן הפנה לבנין האבטונומיה שלנו בעזרתם של כחות היצירה של האומה עצמה ולפי רוחה.

נתגשמה שאיפה של דורות רבים לצרף את כחות הצבור הישראלי המפוררים ולסדרם לשם עבודת יצירה לאומית בהתאמה לרצון העם בהמוניו הגדולים. הצעד הראשון בדרך זו

295 This undated document was probably created shortly after the closure of the Jewish Provisional National Assembly on 11 November 1918.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

נעשה על ידי הסתדרותן של הקהלות המקומיות; עכשיו הושמה בראשונה גם גולת הכתרת – בית־הנבחרים הלאומי.

בימי כ״ח חשון – ז׳ כסלו תרע״ט (3–11 לנויבר) נתכנסה הכנסיה הלאומית הזמנית בקיוב לישיבות הסיסיה הראשונה.

המלה הראשונה, שנשמעה שם, היתה מחאה חריפה נגד בטול האבטונומיה הלאומית־האישית ודרישה נמרצה לשוב להקימה.

בשעה היסטורית זו אי־אפשר היה לכנסיה הלאומית, בית־הנבחרים הדימוקרטי היחידי בעולמנו העברי, להסתפק רק בענינים המקומיים, האוקריניים – יהודיים בלבד, והיא ראתה את עצמה מוכרחת להעמיד את הפרובלימה הלאומית שלנו בכל מלוא היקפה.

הכנסיה הלאומית החליטה לתבוע מאת קונגרס־השלום ומאת באי־כח ומנהיגי כל עמי ההבל להכיר את עם ישראל בתור גוי אחד בכל הארצות, להכניסו לאגודת העמים כאחד מהם לכל דבר, לערוב ליהודים זכויות אזרחיות ופוליטיות מלאות, חפש־הדת בכל העולם ואבטונומיה לאומית־אישית במדינות שהם גרים בהן באוכלוסין מרובים וכמו כן ביתר הארצות עפ״י דרישתם; לקומם על השבונו [!] של הפונד לריקונסטרוקציה העולמי את [|2|] משק היהודים, שנחרב בשנות המלחמה העולמית, ולבסוף להבטיח את כל התנאים הנחוצים לקומם מחדש את המרכז הלאומי־המדיני של עם ישראל בארצו ההיסטורית – בארץ־ישראל.

הכנסיה הלאומית החליטה לדרוש שבקונגרס־השלום ישתתפו באי־כח העם הישראלי יחד עם באי־כח כל העמים ולקרא לקונפרנציה של יהודי כל העולם כולו על יסוד בחירות דימוקרטיות. קונפרנציה זו, שישתקפו בה כל הזרמים של האומה הישראלית, תהא באת־כחה המשפטית של היהדות העולמית ומוסדה העליון והיא תקבע בהחלט את דרישותינו מאת קונגרס־השלום, יתנהל [!] את מלחמתנו בעד זכויותינו וקיומנו הלאומי.

אבל בעבודה זו צריך להתחיל תיכף בלי דחוי, ולכן בחרה האספה הלאומית הזמנית במלאכות מיוחדת בת 5 אנשים, כדי להגן ולהמליץ על הדרישות הלאומיות שנתקבלו ע״י הכנסיה הלאומית הזמנית. לתכלית זו צריכה המלאכות להתקשר עם הדלגציות הדומות של יתר הקבוצים היהודיים לפעילות משותפת.

לתוך מלאכות זו נבחרו: מ. אוסישקין, א. גינצבורג (אחד העם), ש. אהרנסון, א. גרוזנברג, ומ. קריינין.

הכנסיה הלאומית, בהעריכה את חשיבותו המרובה של המומנט, שאנו חיים בו, החליטה לגשת תכף לסדור בנין חיינו הלאומיים בכחותינו הפנימיים ולהקים את מוסדות־ההנהגה העליונים של האבטונומיה היהודית.

בית המחוקקים העליון שלנו, עד בוא האספה המכוננת, היא הכנסיה הלאומית הזמנית.

הנהגת חיינו האבטונומיים נמסרה לידי הועד הפועל הלאומי, שנבחר במספר שבעה אנשים: י. אלישקובסקי, י. ברמן, י. גרינפלד, פ. כהן, מ. קליינמן, א. קפלן ומ. שורצמן.

כדי לחזק את הקשר שבין הכנסיה הלאומית והועד הפועל שלה, נבחרה עד הסיסיה השניה, על יסודות פרופורציונליים מבאי־כח כל המפלגות, כנסיה קטנה במספר של עשרים וחמישה איש. הכנסיה הקטנה משגחת [!] על עבודתו של הועד הפועל ומאשרת את הנוסח האחרון של הצעות החקים. הכנסיה הלאומית עשתה איפוא מעשה רב־ערך בשביל היישוב היהודי באוקרינה ואולי גם בשביל יתר קבוצי הגולה הגדולים. עבודה זו שראשיתה נעוצה בפעולותיהם של המיניסטריום היהודי ושל המועצה הלאומית הזמנית, הרי היא פרק חדש בשרשרת התפתחותה של האבטונומיה היהודית.

בשעה אחראית קשה נגש הועד הפועל למלא במדה האפשרית את תפקידו. בשעה הראשונה ישאף לבצר את האבטו־[|3|]נומיה הלאומית ואורגניה המרכזיים ולבסס את הקהלות במקומותיהן

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

על יסוד משפטי ופננסי איתָן. ראשית מעשיו תהיה לאשר בדרך חוקי המדינה את הצעות החוקים, שנתקבלו בכנסיה הגדולה, על דבר הקהלות, בנינן הפנימי, חוג זכויותיהן ייפוי כחן, זכות הטלת מסים ויתר מקורות ההכנסה, מובן מאליו, שמבלי לחכות לאשור החיצוני, מחוּיָבוֹת הקהלות לקים עליהן, עד כמַה שהדבר תלוי בהן, את כל החוקים והתקנות שנתאשרוּ על ידי נבחָרָיה בכנסיה הגדולה.

משום כך חושב הועד הפועל את עצמו לאחראי בעד מהלך הענינים בתוך הקהלות וחושב את הקהלות לאחראיות בעד קיומם ואפשרות עבודתם של הארגונים המרְכזיים.

הועד הפועל רואה את חובתו לעמוד בקשר ארגוני עם הקהלות, לחדור לכל פרטי חייהן ולספק את צרכיהֶם.

הקהלות מצדן מחויבות להתקשר תיכף עם הועה״פ ולהודיע לו מכל הנעשה בקרבן ומכל אשר הן אומרוֹת לעשות.

הכנסיה הלאומית מלאה את ידי הועד הפועל לסַדֵּר הַלְוָה בסכום שלש מאות אלף רובל. זהו המינימום הדרוש בשביל שאפשר יהיה להתחיל בעבודה. כש תאשר [!] החוק ע״ד מס החובה והנכויים מסכומי הממלכה יתבצר מצבן הפינַנסי של הקהלות ושל האוֹרגנים המרכזִיִּים.

ואולם העבודה אינה סובלֶת דחוּי, והקהלות מחויבות לגשם בכחות משותפים את ההלואה הנזכרת, ועליהן מוטלת האחריות בעד זה.

העבודה העומדֶת לפנינו ענקית היא ומרובת צדדים, ונחוצים הרבה כחות ואמצעים גדולים כדי לפנות את המכשולים המונחים על דרכנו.

חיים אנו בתקופה הרֶת עולם, של חורבן ויצירה. העולם הישן הולך ונחרב ועל משאותיו הולך וְנִבנה עולם חדש על יסודות חדשים.

הדימוקרטיה העולמית מסתדרֶת ולוקחת בידיה את גורלם של הָעַמים. ואין ספק שגם הדימוקרטיה היהודית תתעורר וְתִרְבֶּה את כל כחותיה לשם יצירת חיים לאומיים חדָשים.

הועד הפועל הלאומי של יהודי אוקרינה.

דער אידישער נאַציאָנאַלער סעקרעטאַריאַט אויף אוקראַינע

ציִרקוליאר 1

צוּ די קהלות אויף אוקראַינע.

דאָס אוּקראַיִנער אידעֶנטום האָט עֶנדליך זיַין נאַציאָנאַלעֶן צעֶנטר געגריִנדעט, דעֶם צעֶנטר, וועלכעֶר דאַרף שאַפעֶן זיַינע איִנערליִכעֶ אויטאָנאָמעֶ לעֶבעֶנספאָרמעֶן.

דעֶר איִדישעֶר קבוץ איִן אוּקראַיִנע איִז דעֶר עֶרשטער צוויִשעֶן אַלעֶ טיַילעֶן פוּנ׳ם אַלוועֶלטליִכעֶן איִדעֶנטום, וועֶלכעֶר האָט איִנ׳ם פראָצעֶס פון דעֶר רעֶוואָלוּציֶע דעֶרגריַיכט דיִ נאַציאָנאַל־פּעֶרסאָנאַלעֶ אויטאָנאָמיע און האָט איִצט, נאָךְ אַנדעֶרטהאַלבעֶן יאָהר פון שוועֶרעֶן קאַמף, נאָךְ גרויס מיה און מאטעֶרניִש, ענדליךְ באַשאַפעֶן דעֶם אויסדעֶרוועֶהלטעֶן אָרגאַן פון זיַין נאַציאָנאלער פּאָרשטייהעֶרשאַפט. דער דאָזיגער הֶעכסטעֶר אָרגאַן פון אונזער אויטאָנאָמיֶע – די צ ײ ט װ ײ ל י ג ע נ א צ י א נ א ל ע פּ א ר ז א מ ל ו נ ג איז געֶשאַפעֶן געוואָרעֶן דורךְ פּאָרשטעֶהעֶר, אויסדעֶרוועֶהלטעֶ פון אַלעֶ דעֶמאָקראַטיִשעֶ קהלות אויף אוּקראַיִנעֶ, און האָט דיִ רעֶכט פון אַ

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אידישען פאַר־פּאַרלאַמענט – ביז עס וועט געשאַפען ווערען די מעגליכקייט צונויפצורופען די אידישע גרינדונגס־פאַרזאַמלונג.

מיט דער צייטווייליגער נאַציאָנאַלער פארזאַמלונג איז געלעגט געוואָרן דער גרונדשטיין פאַר'ן בנין פון אונזער אויטאָנאָמיע דורך די שאַפונג'ס־כחות פונ'ם פאָלק זעלבסט. עס איז מיט דעם פאַרווירקליכט געוואָרען דער לאנגיאָריגער טרוים וועגען פאַראייניגען די צעברעקעלטע כחות פון דער אידישער געזעלשאַפטליכקייט און אָרגאַניזירען זיי פאַר אַ נאַציאָנאַלער שאַפונג'ס־אַרבייט אין אָנקלאַנג מיט דעם ווילען פון די ברייטע מאַסען.

דער ערשטער שריט אויף דעם דאָזיגען וועג איז געמאַכט געוואָרען מיט דעם, וואָס עס האָבען זיך אָרגאַניזירט די קהלות אויף די ערטער, איצט איז דער בנין געקרוינט געוואָרען דורך דער בילדונג פון אַ נאַציאָנאַלען פאָרשטעהערשאַפט'ס אָרגאַן – דער צייטווייליגער נאַציאָנאַלער פאַרזאַמלונג.

די צייטווייליגע נאַציאָנאַלע פאַרזאַמלונג האָט אָבגעהאַלטען אין קיעוו, אין די טעג פונם 3 ביז'ן 11 נאָיאַבר 1918 (כ"ח חשון – ז' כסלו תרע"ט) איהר ערשטע סעסיע, דאָס ערשטע וואָרט, וואָס האָט זיך געלאָזט אויף דער פאַרזאַמלונג הערען, איז געווען אַ שאַרפער פראָטעסט געגען דער אָבשאַפונג פון דער דערגרייכטער נאַציאָנאַל־פּערסאָנאַלער אויטאָנאָמיע אויף אוקראאינע און אַנ'ענטשידענע פאָדערונג אַז די אויטאָנאָמיע זאָל צוריק אויפגעשטעלט ווערען.

אינ'ם איצטיגען היסטאָרישען מאָמענט איז אָבער פאַר דער דאָזיגער, לעת־עתה אייִנציגער, דעמאָקראַטישער פאָרשטהערשאַפט אין דער אידישער וועלט, אונמעגליך געווען זיך באגרעניצען בלויז מיט די אָרטיגע אידיש־אוקראַינישע ענינים, און זי האָט דעריבער געפונען פאַר איהר וויכטיגסטען חוב אַוועקצושטעלען אונזער נאַציאָנאַל־היסטאָרישע פראָבלעם אין דעם גאַנצען ברייט און פאַרנעהם.

און די צייטווייליגע נאַציאָנאַלע פאַרזאַמלונג האָט אָנגענומען אַ באַשלוס צו פאָדערען פונ'ם שלום־קאָנגרעס, ביי די פאָרשטעהער און פיהרער פון אַלע פעלקער, אז אידען, ווי צושפרייט און צוגלידערט זיי זאָלען ניט זיין איבער גאָר דער וועלט, זאָלען אַנערקענט ווערען אַלס אַ נאַציאָנאלע קערפערשאַפט, אַלס איין פאָלק און אַריינטרעטען אינ'ם פעלקער־בונד אַלס אַ גלייכבאַרעכטיגטער מיטגליד; אַז עס זאָלען אידען גאַראַנטירט ווערען ביר־[[2]]גערליכע און פאָליטישע פולבאַרעכטיגונג און רעליגיאָנס־פרייהייט אין אַלע לענדער, און נאַציאָנאַל־פּערסאָנאַלע אויטאָנאָמיע דאָרט, וואו אידען וואוינען אין גרויסע קבוצים, ווי אויך דאָרט, וואָו די אידישע באַפעלקערונג וועט אַזאַ פאָדערונג ארויסשטעלען אז עס זאָלען ווידער אויפגעשטעלט ווערען אויפ'ן חשבון פונ'ם אלוועלטליכען רעקאָנסטרוקציאָנס־פאָנד די אידישע ווירטשאַפטען, וועלכע זיינען פון דער מלחמה חרוב געוואָרען און צום לעצט אַז ס'זאָלען גאַראַנטירט ווערען די אַלע באַדינגונגען, וועלכע זיינען נויטיג כדי צוריק אויפשטעלען דעם נאַציאָנאַל פאָליטישען צענטר פונ'ם אידישען פאָלק אין זיין היסטאָרישען לאַנד – אין ארץ ישראל.

די צייטווייליגע נאַציאָנאַלע פאַרזאַמלונג האָט באַשלאָסען צו פאָדערען, אַז צום שלום־קאָנגרעס זאָלען צוגלייך מיט אַלע פעלקער צוגעלאָזען ווערען אויך די פאָרשטעהער פונ'ם אידישען פאָלק און צו שאַפען אַנ' אַלגעמיינע קאָנפערענציע פון אַלע טיילען פו'נם אידענטום, געגרינדעט אויף דעמאָקראַטישע יסודות, וואו עס וועלען קומען צום אויסדרוק אַלע שטרעמונגען אינ'ם אידישען פאָלק, און וועלכע זאָל ווערען די פאָרשטהערשאפט [!] פונ'ם אַ ל ו ו ע ל ט ל י כ ע ן א י ד ע נ ט ו ם און זיין אַלהעכסטער אָרגאַן. דער דאָזיגער אָרגאַן וועט אונזערע פאָדערונגען פאַר דעם שלום־קאָנגרעס ארויסשטעלען און אָנפיהרען מיט דעם קאַמף פאַר אונזערע רעכט און פאַר אונזער נאַציאָנאַלען קיום.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

דעֶר דאָזיִגעֶר קאמף מוז אָבעֶר תיכף ומיד אָנגעהייבעֶן וועֶרעֶן, און די ציַיטווייַליִגעֶ נאַציאָנאַלעֶ פאַרזאַמלונג האָט אויסגעֶקליִבעֶן אַ ספּעֶציעֶלעֶ דעֶלעֶגאַציעֶ פון 5 פּעֶרזאָן, וועֶלכעֶ דארף געֶשיקט וועֶרעֶן צום שלום קאָנגרעֶס כדי צו פאַרטיידיִגען און שיִצעֶן די נאַציאָנאַלעֶ פאָדעֶרונגעֶן, וואָס זייַנען אָנגעֶנומעֶן געֶוואָרען פון דעֶר ציַיטווייַליגעֶר נאַציאָנאַלער פאַרזאַמלונג.

מיִט דעֶם צוועֶק דאַרף די דעֶלעֶגאַציעֶ צונויפבינדעֶן זיך מיט עֶהנליִכעֶ דעֶלעֶגאציעס פון אַלעֶ איבעֶריגעֶ טיַילעֶן פונ׳ם וועֶלט־אידעֶנטום, כדי צו שאַפעֶן א פאַראייַניִגטעֶ נאַציאָנאַלעֶ אַקציאָן. אין דער דאָזיִגעֶר ספּעֶציִעֶלעֶר דעֶלעֶגאַציִעֶ זייַנעֶן אויסגעֶוועֶהלט געֶוואָרעֶן: אחד־העם (א. גינזבעֶרג), מ. אוסישקין, ש. אהרנסאָן, א. גרוזעֶנבערג און מ. קרייַנין.

די ציַיטווייַליִגע נאַציִאָנאַלע פאַרזאַמלונג האָט געֶנומעֶן אין אנבעֶטראַכט די גרויסעֶ וויכטיגקייַט פונ׳ם מאָמענט, וועֶלכעֶן מיר לעבעֶן איצט איִבעֶר, און האָט באַשלאָסעֶן דעֶם נאַציאָנאַלען בנין גלייַך אָנהויבעֶן צו בויעֶן מיט אייגעֶנעֶ הענד און מיט אונזערע אינערליִכעֶ כחות, און זי האָט באַשאַפעֶן די פיהרעֶנדעֶ אינסטיטוציעֶס פון דעֶר אידישעֶר אויטאָנאָמיעֶ.

דער העֶכסטעֶר געֶזעֶצגעֶבעֶרישעֶר אָרגאַן, ביז די אידישע גרינדונגס־פאַרזאַמלונג וועֶט פּאָרקומען, איז – די ציַיטווייַליגעֶ נאַציאָנאַלעֶ פאַרזאַמלונג.

די אָנפיהרונג מיִט אונזעֶר נאַציאָנאַל־אויטאָנאָמעֶן לעבען איִז איִבערגעגעֶבעֶן איִן די העֶנד פון דעֶם נאַציאָנאַלעֶן סעֶקרעֶטאַריאַט (ועד הפועל), וועֶלכעֶר באַשטעֶהט פון פאָלגעֶנדעֶ 7 אויסגעֶוועֶהלטעֶ פעֶרזאָן: י. אלעֶשקאָווסקי, י. בעֶרמאַן, י. גריִנפעֶלד, פ. כהן, א. קאַפלאַן, מ. קלייַנמאַן און מ. שוואַרצמאַן.

כדי צו פאַרשטאַרקען די צוזאַמעֶנבינדונג צוויִשעֶן דער נאַציאָנאַלער פאַרזאַמלונג און דעֶם נאַציאָנאַלעֶן סעֶקרעֶטאַריִאַט איז, ביז דער צווייַטעֶר סעֶסיִע, אויסגעֶקליִבעֶן געֶוואָרעֶן אַ "קלייַנע נאַציאָנאַלעֶ פאַרזאַמלונג" פון 25 פּעֶרזאָן פּראָפּאָרציאָנעֶל פון אלעֶ פּאַרטייַען. די "קלייַנע נאַציאָנאַלעֶ פאַרזאַמלונג" קאָנטראָלירט די ארבייט פון דעֶם סעֶקרעֶטאַריאַט און באַשטעֶטיגט די עֶנטגילטיגע רעֶדאַקציעֶ פון די אָנגעֶנומענע געֶזעֶץ־פּראָיעֶקטעֶן.

אָט דאָס איז די גרויסע אַרבייַט, וועלכעֶ די נאַציאָנאַלע פאַרזאַמלונג האָט אויפגעטאָן – אנ׳ אַרבייַט, וואָס האָט אַ היסטאָרי־[|3|]שעֶ באַדייַטונג פאַר דעֶם אידישעֶן ישוב אין אוקראַינע און אפשר אויך פאַר די איבעריגעֶ טיילעֶן פונ׳ם אַלוועלטליכעֶן אידענטום. די דאָזיגע אַרבייַט האָט איהר פאָרגעֶשיכטעֶ אין דעֶר טעֶטיגקייט פון דעֶם אידישעֶן מיניסטעֶריום און פון דעֶם ציַיטווייַליגעֶן נאַציאָנאַל־ראַט. אזוי איז, אַ נייַער פּרק אין דער אנטוויקלונג פון דעֶר אידישער אויטאָנאָמיעֶ.

אין אַ שווערעֶן פאַראַנטוואָרטליכעֶן מאָמענט טרעֶט דער נאַציאָנאלער סעֶקרעֶטאַריאַט צו צו דעֶר אַרבייַט. ער אָנעֶרקעֶנט די גרויסע אחריות, וועלכע ליגט אויף איהם, ווי אויף דעֶם אויסדערוועֶהלטעֶן אויספיהר־אָרגאַן פון דעֶר ציַיטווייַליגעֶר נאַציאָנאַלעֶר פאַרזאַמלונג. אין דעֶר ערשטעֶר רייהעֶ וועט עֶר זיך שטעֶלעֶן די אויפגאַבע צו פאַרפעֶסטיגעֶן דעֶם בנין פון דעֶר אידישער אויטאָנאָמיעֶ און איהרעֶ אינסטיטוציעֶס, און פאַרשטאַרקעֶן דעֶם פּאָליטישעֶן און פינאַנציעֶלעֶן קיום פון די קהלות אויף די עֶרטעֶר. זייַן ערשטע אַרבייַט וועט זייַן לעֶגאליזירעֶן און דורכפיהרעֶן אין לעֶבעֶן די אָנגענומענעֶ אויף דער ציַיטווייַליגעֶר נאציאָנאלעֶר פארזאמלונג געזעץ־פּראיעֶקטעֶן וועֶגען די קהלות, וועֶגעֶן זייעֶר אינעֶרליכען בוי, זייעֶרעֶ רעֶכט און קאָמפּעֶטענץ, דעם רעֶכט אויף צוואנגס־ שטייַער און אנדעֶרע הכנסות.

ניט ווארטעֶנדיג אויף קיינעֶ באשטעֶטיגונגעֶן מן הצד, זייַנען די קהלות מחויב, אויף וויפיעל עֶס העֶנגט פון זיי אָב, דורכצופירעֶן אין לעבען אלעֶ החלטות און געֶזעֶצעֶן, וועֶלכעֶ זיינעֶן אויף דעֶר נאַצאָנאַלעֶר פאַרזאמלונג אָנגעֶנומעֶן געֶוואָרעֶן.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

דער נאַציאָנאַלער סעקרעטאַריאַט פיהלט זיך פאַראַנטוואָרטליך פאַר דעם צושטאַנד און גאַנג פון דער אַרבײַט אין די קהלות, און די קהלות פון זייער זײַט זײַנען פאַראַנטוואָרטליך פאַר דער עקזיסטענץ און אַרבײַטס־מעגליכקײַט פון די צענטראַלע אָרגאַנען.

דער נאַציאָנאַלער סעקרעטאַריאַט האַלט פאַר זײַן חוב אַרײַנצוגעהן אין אַ נאָהענטער פאַרבינדונג מיט די קהלות און, ווי ווײַט מעגליך איז, באַפרידיגען אַלע זייערע הצטרכות׳ן. דער חוב אויף די קהלות ליגט, אַז זיי זאָלען זיך תיכף פאַרבינדען מיט׳ן נאַציאָנאַלען סעקרעטאַריאַט, רעגולער מודיע זײַן אים וועגען אַלעס וואָס בײַ זיי אין לעבען קומט איצט פאָר און וועגען אַלע פלענער און פאָרבאַרײַטונגען אויף להבא.

די נאַציאָנאַלע פאַרזאַמלונג האָט באַפולמעכטיגט דעם נאַציאָנאַלען סעקרעטאַריאַט צו מאַכען אַ הלוואה ביז 300 טויזענט רובל, כדי צו דעקען די הוצאות פון דער אַרבײַט. דער דאָזיגער סכום איז דער מינימום, וועלכער איז נויטיג, כדי מען זאָל קאָנען צוטרעטען צו דער אַרבײַט. ווען עס וועט דורכגעפירט ווערען אין לעבען דער געזעץ וועגען צוואַנגס־שטײַער און וועגען דעם חלק הכנסות, וועלכע די מלוכה דאַרף אונז אָבטיילען, וועט דער פינאַנציעלער יסוד פון די קהלות און פון די צענטראַלע אָרגאַנען זײַן פעסט און געזיכרעט. די אַרבײַט אָבער קאָן און טאָר דערווײַל ניט פאַרהאַלטען ווערען ביז יענער צײַט, און אויף די קהלות ליגט דער חוב צו העלפען מיט פאַראייניגטע כחות רעאַליזירען די הלוואה פון 300 טויזענט רובל.

די אַרבײַט וועלכע שטעהט אונז פאָר, איז אונגעהויער גרויס. עס זײַנען נויטיג פיל כחות און מיטלען.

מיר לעבען אין אַ צײַט פון גרויסען חורבן און גרויסער אויפלעבונג. די אַלטע וועלט געהט אונטער און אויף אירע חורבות ווערט אַ נײַע וועלט באַשאַפען. די וועלט דעמאָקראַטיע אָרגאַניזירט זיך, נעמט דעם גורל פון פעלקער אין אירע אייגענע הענט און עס איז קיין שום ספק ניט, אַז אויך די אידישע דעמאָקראַטיע וועט אַלע אירע כחות אָנווענדען, כדי צו שאַפען אויך פאַר׳ן אידישען פאָלק אַ נײַעם פרײַען נאַציאָנאַלען לעבען.

דער אידישער נאַציאָנאַלער סעקרעטאַריאַט אויף אוקראינע.

Translation[296]

The National Executive Committee of the Jews of Ukraine[297]
Circular No. 1

To the [Jewish] Communities in Ukraine

Ukrainian Jewry has finally established a center, which will create[298] the [outer] forms of its inner autonomous life.

---

296 This English translation follows mainly the Hebrew original. Cases in which it deviates from the Yiddish text or specific issues of the translation are explained in the footnotes.

297 Yiddish: "Jewish National Secretariat of Ukraine."

298 Yiddish: "the center, which must create."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The Jewish settlement in Ukraine, the first of its type in the Diaspora,[299] achieved national personal autonomy during the revolution [and][300] after one and a half years of great sufferings and rousing experiences,[301] it succeeded[302] in creating elected organs[303] for its national representation in Ukraine.[304] The official representatives, those chosen from all democratic communities, prepared the elected supreme institution of our national autonomy – the *Provisional National* Assembly, an institution with authorization from the people and the rights of an elected congress,[305] a pre-parliament – until the meeting of[306] the [Jewish] Constituent Assembly [could take place].

The Provisional Assembly[307] laid the foundations for the establishment of our autonomy with the help of the nation's creative forces along with its spirit.[308] This is the fruit of the efforts[309] of many generations[310] to unite the disintegrated powers of Jewish society[311] and to organize them in the service of creative national achievements in accordance with the will of the people.[312] The organization of the local [Jewish] communities was the first step on this path. The priority now is [to establish] the masterpiece – a national assembly.[313]

The Provisional National Assembly held its first session in Kiev from 3 to 11 November [1918] (28 Ḥeshvan – 7 Kislev 5679).

The first [issue] was a strong protest against the dissolution of national personal autonomy and a vigorous demand to rebuild its foundation.

In that[314] historic moment, it was impossible for the National Assembly, the only democratically elected assembly in our Jewish[315] world, to be satisfied

299 Yiddish: "of all parts of universal Judaism."
300 Yiddish: "and now."
301 Yiddish: "after one and a half years of severe struggle, great effort, and suffering."
302 Yiddish: "finally succeeded."
303 Yiddish: "in creating the elected organ."
304 Yiddish: "in Ukraine" omitted.
305 Yiddish: "has the rights of a pre-parliament."
306 Yiddish: "until the conditions are met to call."
307 Yiddish: "The Provisional National Assembly."
308 Yiddish: "along with its spirit" omitted.
309 Yiddish: "the long dream."
310 Yiddish: "of many generations" omitted.
311 Hebrew: "Israelite society"; Yiddish: "Jewish connectedness."
312 Yiddish: "broad masses."
313 Yiddish: "the provisional national assembly."
314 Yiddish: "in the current."
315 Hebrew: "Hebrew."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

with[316] local politics, Ukrainian-Jewish matters only, and it realized that it was going to be forced[317] to situate the national question[318] in full detail.

The National Assembly[319] decided to demand from the leaders and representatives of all peoples of the world[320] at the peace conference the recognition of the Jewish people[321] among the gentiles in all countries as one nation,[322] its acceptance into the League of Nations as an equal member, the guarantee of full civic and political rights, freedom of religion throughout the world,[323] and national personal autonomy in the countries where they live in dense masses,[324] as well as in all other states where Jews[325] demand it. [It decided to demand] at the expense of the world[326] a reconstruction fund for the restoration of [|2|] Jewish businesses destroyed in the years during the World[327] War and finally, the guarantee of all the conditions needed to re-establish the national political center of the Jewish people in its historic land – in the Land of Israel.

The National Assembly[328] decided to demand that representatives of the Jewish[329] people be allowed to participate in[330] the peace congress along with representatives of all [other] peoples and to call for a Jewish World Congress[331] based upon democratic elections. This conference, which will reflect all [ideological] movements of the Jewish people,[332] will be the legal representative of World Jewry[333] and its supreme organ. [The conference] will

---

316 Yiddish: "to limit itself to."
317 Yiddish: "its most important duty was."
318 Yiddish: "the national-historic question."
319 Yiddish: "the provisional national assembly."
320 Yiddish: "of the world" omitted.
321 Yiddish: "Jews, however dispersed and fragmented they may be all over the world."
322 Yiddish: "as one national body, as one people" and "among the gentiles" omitted.
323 Yiddish: "in all countries."
324 Yiddish: "in great settlements."
325 Yiddish: "the Jewish population."
326 Yiddish: "universal."
327 Yiddish: "World" omitted.
328 Yiddish: "the provisional national assembly."
329 Hebrew: "the Israeli people"; Yiddish: "the Jewish people."
330 Yiddish: "shall be admitted to."
331 Yiddish: "a general conference of all sections of Judaism."
332 Hebrew: "the Israelite nation."
333 Yiddish: "universal Judaism" highlighted in spaced characters.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

decide upon[334] our demands before the peace congress and lead our struggle for our rights and for our national existence.

However, this work[335] must begin without delay; therefore, the Provisional National Assembly has designated a delegation of five persons[336] to defend and recommend[337] the national demands accepted by the Provisional National Assembly. For this purpose, the delegation must be in contact with similar delegations of other Jewish groups[338] [to ensure] joint action.[339]

For this delegation were elected: M. Ussishkin,[340] A. Ginzberg (Ahad Ha-Am),[341] Sh. Aronson, O. Grusenberg,[342] and M. Kreinin.[343]

---

334 Yiddish: "will raise."
335 Yiddish: "battle."
336 Yiddish: "to be sent to the peace congress and."
337 Yiddish: "to defend and protect."
338 Yiddish: "or all remaining sections of World Judaism."
339 Yiddish: "to create a united national action."
340 Menachem Mendel Ussishkin (1863–1941) was a leading Zionist politician from Russia. He turned to Zionism in the early 1880s, became a member of *Ḥoveve Ẓiyon*, and served as the Hebrew secretary of the First Zionist Congress in 1897. Focusing on the establishment of agricultural settlements in Palestine and cultural work, he opposed both the diplomatic approach of Theodor Herzl and the young Zionist leadership in Russia, which pushed for national autonomy according to the Helsingfors program. After the Balfour Declaration, Ussishkin organized a mass demonstration in Odessa that drew tens of thousands of supporters. In 1919, he participated in the Paris Peace Conference as a member of the Zionist delegation. He then moved to Palestine and became one of the leading politicians of the Yishuv. Yossi Goldstein, Ussishkin's Biography, 2 vols., Jerusalem 1999/2001 [Hebr.].
341 The essayist and intellectual Ahad Ha-Am (Asher Ginzberg; 1856–1927) was the founder of Cultural Zionism, which envisioned a spiritual center for the Jews in Palestine. He opposed the political and diplomatic project of Theodor Herzl and deeply influenced Russian Zionism.
342 Oskar Osipovich Grusenberg (also: Gruzenberg; 1866–1940) was one of the most prominent Jewish lawyers in late imperial Russia and specialized in defending Jews who were accused for antisemitic reasons. Among others, he was part of the defense team in the Beilis trial of 1913. In 1905, he joined the Kadet party and served on the advisory council of the Jewish delegates to the Third and Fourth Duma. After the February Revolution, he was elected to the All-Russian Constituent Assembly. Following the October Revolution, he moved to Odessa and worked closely with the Zionists. In 1918/1919, he chaired the Jewish Self-Defense Council and the Central Committee for the Relief of Pogrom Victims.
343 Yiddish: "Ahad Ha-Am (A. Ginzberg), M. Ussishkin, Sh. Aronson, O. Grusenberg, and M. Kreinin."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The National Assembly,[344] taking into account the great importance of the moment we are living through, decided to immediately begin building[345] the house of our national life[346] with our internal[347] forces and to establish the main leadership institutions of Jewish autonomy.

The Provisional National Assembly will be the supreme legislative organ until the Constituent Assembly [is established].

The direction of our autonomous life is in the hands of the National Executive Committee[348] with seven elected members: Y. Aleshkovsky, Y. Berman,[349] Y. Grinfeld,[350] P. Cohen,[351] M. Kleinmann,[352] E. Kaplan,[353] and M. Schwartzman.[354]

In order to strengthen the link between the National Assembly and its National Executive Committee, a Small Assembly[355] of twenty-five members has been elected until the second session, proportionally appointed from all the parties. This Small National Assembly is supervising the work of the Executive Committee and it will authorize the final version of the draft laws.

---

344 Yiddish: "the provisional national assembly."

345 Yiddish: "with [our] own hands."

346 Yiddish: "the national home."

347 Yiddish: highlighted in spaced characters.

348 Yiddish: *"va'ad ha-po'al"* added in brackets.

349 Ya'akov Berman (1878–1974) was a rabbi and *Aḥdut Yisra'el* politician. He served as rabbi of Berdichev from 1910 to 1920 and as military rabbi on the southeastern front between July and October 1917.

350 Yona Grinfeld (1884–1953) was a *Ẓe'ire Ẓiyon* political activist and a member of the central committee of Ukrainian Zionists. In 1919/1920, he was a member of the Central Committee for the Relief of Pogrom Victims. Rafaeli, Be-ma'avak le-ge'ulah, 45.

351 Pinchas Cohen was a Zionist politician who was particularly engaged in fostering Hebrew culture and education.

352 Yiddish: "E. Kaplan." Moshe Kleinmann (1871–1948) was a Hebrew and Yiddish journalist and a Zionist activist. He joined the Zionist movement in its early years and attended every Zionist congress between 1898 and 1921. After the February Revolution, he was among the editors of the Hebrew newspaper *Ha-am* (The People) and helped to organize the first convention of Jewish communities.

353 Yiddish: "M. Kleinmann." Eliezer Kaplan (1891–1952) was one of the founding members of *Ẓe'ire Ẓiyon*. He left Kiev at the beginning of 1919 and joined the Ukrainian delegation to the Paris Peace Conference. In 1920, he migrated to Palestine. After the foundation of the State of Israel, he served as Minister of Finance and Minister of Commerce and Industry.

354 Michael Schwartzman (1880–1946) was a Zionist politician from Odessa.

355 Yiddish: "a 'small national assembly'" in quotation marks.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Hence, the National Assembly is doing priceless work[356] for the Jewish communities in Ukraine and possibly also for the rest of the larger communities in the Diaspora.[357] This work commenced with the activities of the Ministry of Jewish Affairs and the Provisional National Council, [and] it is indeed a new chapter in the development of Jewish autonomy.

In this difficult moment full of responsibility, the National Executive Committee is approaching its duties as best it can.[358] First, it aspires to fortify national autonomy [|3|] and its central organs and to strengthen the legal and financial existence of the communities in their region. Its first assignment will be to legalize and realize the legislative proposals that were adopted by the Great Assembly[359] regarding the Kehillot and their inner constitution, their rights and jurisdiction, the right to impose taxes,[360] and other sources of income. It goes without saying that[361] [it is not possible to] wait for external authorization: the communities are obliged to maintain all decisions and regulations legislated by the Great Assembly,[362] as long as it is in their place.

The Executive Committee considers itself responsible for the progress[363] in the Kehillot, [while it] regards the Kehillot as being responsible for the maintenance[364] of the central organs and their chance to act.

The Executive Committee[365] considers it its duty to remain in institutional contact[366] with the communities, to [know about] all the details of their lives,[367] and to provide for their needs.[368]

356 Yiddish: "with historical significance" is added.
357 Yiddish: "of universal Judaism."
358 Yiddish: "as far as possible" is omitted. The next sentence – "It acknowledges the great responsibility that it bears [as does] the elected directing organ of the provisional national assembly" – is omitted in the Hebrew text.
359 Yiddish: "at the Provisional National Assembly." The term *knesiyah gedolah* [great assembly] for "Provisional National Assembly" appears in the Hebrew text.
360 Yiddish: "mandatory taxes."
361 Yiddish: "It goes without saying that" is omitted.
362 Yiddish: "national assembly."
363 Yiddish: "condition and flow of the work."
364 Yiddish: "existence and functional capability."
365 Yiddish: "the National Secretariat."
366 Yiddish: "in close contact."
367 Yiddish: "to [know about] all the details of their lives" is omitted.
368 Yiddish: "as far as possible" is added.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The Kehillot, for their part, are obliged to immediately connect with the Executive Committee[369] and report[370] on what is being done in their midst and on everything they intend to do.[371]

The National Assembly has authorized the Executive Committee[372] to arrange a loan of 300,000 rubles.[373] This is the required minimum to begin with. When they confirm the law, the communities will be able to collect mandatory taxes and [receive] deductions from state taxes;[374] the financial state of the Kehillot and the central organs will be stable.

However, our work must[375] not suffer delay,[376] and with joint efforts, the communities are obliged to redeem the mentioned[377] loan[378] and bear responsibility for it.[379]

The work ahead of us is enormous and multifaceted,[380] and much effort and great means will be necessary to face the obstacles placed on our path.[381]

We are living in a time of great destruction[382] and renewal. The old world has been destroyed and a new world has been built on its ruins.

World democracy is stabilizing, taking the destiny of peoples into its own hands. There is no doubt that the Jewish democracy is awakening and increasing[383] all of its power to create a new free national life[384] as well.

The Jewish National Secretariat of Ukraine.

369 Yiddish: "the National Secretariat."
370 Yiddish: "report regularly."
371 Yiddish: "and on all plans and arrangements for the future."
372 Yiddish: "the National Secretariat."
373 Yiddish: "to cover the expenses" is added.
374 Yiddish: "When the mandatory tax and the income tax are implemented, which the state must transfer to us."
375 Yiddish: "can and must."
376 Yiddish: "until such time" is added.
377 Yiddish: "mentioned" is omitted.
378 Yiddish: "of 300,000 rubles" is added.
379 Yiddish: "and bear responsibility for it" is omitted.
380 Yiddish: "and multifaceted" is omitted.
381 Yiddish: "to face the obstacles placed in our path" is omitted.
382 Hebrew: *Harat olam*, the end of all days, is a motif in prayers during Rosh ha-Shana.
383 Yiddish: "makes use of."
384 Yiddish: "for the Jewish people."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

3. Poland

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 15

Meeting Between Representatives of the KfdO and the NKN
Vienna, 6 March 1915
Typewritten minutes, 3 pages; typewritten corrections, typewritten and handwritten underlinings, handwritten note (probably former archival signature) in upper left corner ("740/III") of page 1, handwritten note in different hand ("39") in upper right corner and two large illegible handwritten initials or abbreviations across the first two paragraphs on page 1, handwritten archival pagination in upper right corner of each page
Language: German
ANK, NKN 29/530/147, 103–106

PROTOKOL [sic]

für den zu erhoffenden Fall, dass im kommenden Friedensschluss Kongresspolen in dem ungeschmälerten Umfange des Jahres 1815 mit Galizien zu einem staatlichen Gemeinwesen im Rahmen der Habsburgischen Monarchie vereinigt wird, haben der Herr Obmann des Reichsrätlichen Polenklubs in Wien[1] und die Herren Vertreter des Obersten Polnischen Nationalkomitees in der Sitzung vom 6. März 1915 auf Vortrag der Vertreter des „Comitee für den Osten" in Berlin, der Herren Privatdozent Dr. Oppenheimer[2] und Professor Dr. Sobernheim,[3] beschlossen:

---

1 The Austro-Polish conservative politician Leon Biliński (1846–1923) was the chair of the Polish circle of deputies in the Imperial Council of Austria in 1911/1912 and from 1915 to 1918. He served as the Minister of Finance of Austria (1895–1897; 1909–1911), Austria-Hungary (1912–1915), and Poland (1919). As an advocate of the "trialist solution" to the so-called Polish question, he initiated the founding of the Naczelny Komitet Narodowy (Supreme National Committee; NKN) and served as its chair in the years 1916/1917. Leon Biliński, Wspomnienia i dokumenty [Memories and Documents], 2 vols, ed. by Bernard Szarlitt, Warsaw 1924/1925.

2 Franz Oppenheimer (1864–1943) was a first-generation German Zionist. He served as a founding member and chair of the Komitee für den Osten (Committee for the East, KfdO) until 1919. Franz Oppenheimer, Erlebtes, Erstrebtes, Erreichtes, Lebenserinnerungen, Düsseldorf 1964.

3 Moritz Sobernheim (1872–1933) was an Orientalist, politician, and diplomat. He was a member of the executive committee of the KfdO and was active in numerous Jewish organizations. From late 1918, he headed the Referat für jüdische Angelegenheiten (Department of Jewish Affairs) in the German Foreign Office. Francis R. Nicosia, Jewish Affairs and German Foreign Policy during the Weimar Republic.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

In Erwägung:

1) Dass das neugeschaffene polnische Gemeinwesen allen in ihr [sic] wohnenden Rassen, Sprachstämmen und Konfessionen die Segnungen freier Entwicklung gewährleisten will und muss, um seinen sämtlichen Bürgern zur wirklichen Heimat zu werden.
2) Dass die bisher in Oesterreich-Ungarn, auch in Galizien, vorwiegend versuchte Methode der Assimilierung an den jeweils dominierenden Stamm nicht solche Erfolge gehabt hat, dass die Uebertragung auf ganz Polen angängig erscheint,
3) Dass dem Deutschen Reiche insbesondere die Gewähr dafür geleistet werden muss, dass den in dem neugeschaffenen polnischen Gemeinwesen lebenden Personen hochdeutscher Sprache und Kultur und den einen deutschen Dialekt sprechenden Juden[4] die volle Möglichkeit der Bewahrung und Entwicklung ihres Sprachtums und ihrer Sonderkultur geboten wird,

verpflichtet sich der Obmann des reichsrätlichen Polenklubs und die Herren Vertreter des Obersten Polnischen Nationalkomitees, nach Kräften dafür einzutreten, dass in die Verfassung des neuzuschaffenden Polnischen Gemeinwesens die folgenden grundsätzlichen Bestimmungen aufgenommen werden:

|2| I) Die Sprach- und Kulturgemeinschaften, im folgenden kurz „Gemeinschaften“ genannt, deren eine die Juden darstellt, bilden öffentlich-rechtliche Copurationen [sic] und sind im Rahmen der Allgemeinen gesetzlichen Bestimmungen berechtigt, für die im Punkte 4 näher angeführten Zwecke ihre Angehörigen zu besteuern und über die derart eingehenden Geldmittel frei zu verfügen.

II) Ueber die Zugehörigkeit der Einzelnen zu ihrer „Gemeinschaft“ entscheidet lediglich ihre freie Willenserklärung. Jeder erwachsene Familienvorstand hat sich in die „Matrikel“[5] eine [sic] Gemeinschaft eintragen zu lassen; er wird ihr damit steuerpflichtig und andererseits ihr gegenüber leistungs~~v~~¦b¦erechtigt, bis er sich etwa in eine andere

Moritz Sobernheim and the Referat für jüdische Angelegenheiten, in: The Leo Baeck Institute Year Book 33 (1988), 261–283.

4 In nineteenth-century Germany, Yiddish was often regarded as a dialect of German. The members of the KfdO shared this view and stressed the common interests between the Jews in Eastern Europe and the German political and military leadership. Delphine Bechtel, Cultural Transfers between “Ostjuden” and “Westjuden.” German-Jewish Intellectuals and Yiddish Culture 1897–1930, in: The Leo Baeck Institute Year Book 42 (1997), 67–83, here 70 f.

5 Registers of birth, marriage, and death.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Matrikel eintragen lässt, wie das im [sic] gewissen gesetzlichen Fristen zulässig ist.

IIH¦I¦) Die Freiheit der unter II erwähnten Willenserklärung soll mit allen möglichen Mitteln geschützt werden.

IV) Der Aufgabenkreis der „Gemeinschaften" ist streng auf dieh¦j¦enigen Dinge beschränkt, die der Sprache und Kultur dienen. Sie haben vor allem im Rahmen der allgemeinen staatlichen Gesetze und Bestimmungen über das Schulwesen und die staatliche Schulaufsicht ihr Schulwesen zu ordnen. Sie sind verpflichtet, überall dort für Volksschulen zu sorgen, wo leistungsfähige Schulgemeinden ihrer Angehörigen gebildet werden können; sie sind berechtigt, aber nicht verpflichtet, nach eigenem Ermessen, und ohne dass andere Gemeinschaften oder staatliche Behörden ein Einspruchrecht besässen, Mittel- Fach- und Hochschulen aller Art, Museen, Theater u.s.w. zu begründen und zu unterhalten.

Sie sind ferner verpflichtet, ihren Angehörigen den erforderlichen Rechtsschutz namentlich dann zu gewähren, wenn sie vor Gerichten mit anderer Gerichtssachen zu erscheinen haben. Sie haben die Uebersetzungen ### der Gesetze und Verordnungen in ihrer Sprache vorzunehmen oder zu überwachen. Juden und seine [sic] Gemeinschaft für ihre Zwecke besteuerte Mitglieder steht das Recht zu, bei der Abfassung des Bekenntnisses zur staatlichen Einkommensteuer den nachgewiesenermassen entrichteten Gemeinschaftssteuerbeitrag in Abzug zu bringen.

|3| V) Bei sämtlichen Wahlen innerhalb der Gemeinschaft z. B. zu [sic] Gemeinde oder zur Bezirksvertretung ist das Wahlgeheimnis gesetzlich zu gewährleisten.

Die Wahlen und die Vertretungskörperschaften aller Kategorien ausserhalb der Gemeinschaft erfolgen nach den bestehenden Gesetzen unter voller Gleichberechtigung der Angehörigen aller Konfessionen und Gemeinschaften.

VI) Mit der Ordnung und der Ueberwachung der konfessionellen Anstalten und des religiösen Lebens hat die „Gemeinschaft" nichts zu tun, das ist s¦S¦ache der kirchlichen Coperationen [sic], die unabhängig neben ihr dastehen, mit eigenen Matrikeln, respective Steuerregistern.

VII) Die Gemeinschaften sollen je eine ihrer Mitgliederzahl proportionale Vertretung im Oberhause erhalten, falls ein solches eingerichtet wird.

VIII) Die Organisation der Gemeinschaft gliedert sich entsprechend ihren Bedürfnissen. Die höchste Spitze bildet der „Oberste Rat" der betreffenden Gemeinschaft, der sich nach eigenem autonomen Statut verwaltet.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

IX) Dem [sic] Unterrichtsministerium besteht für jede einzelne Gemeinschaft ein eigenes selbstständiges Referat, an dessen Spitze ein im Range eines Sektionschefs stehender Staatsbeamter angestellt wird, der Mitglied der betreffenden Gemeinschaft sein muss. Er wird über einen Terna-Vorschlag[6] des Obersten Rates ernannt. Ein Minister hat sich bei der parlamentarischen Behandlung der Angelegenheiten der betreffenden Gemeinschaft dieses Referenten zu bedienen.

Document 16

Meeting Between Representatives of the KfdO and Ignacy Rosner[7]
Berlin, 17 March 1915
Typewritten minutes, 5 pages; typewritten and handwritten insertions; handwritten note ("17.3.1915") on page 2
Language: German
CZA, A15/658

PROTOKOLL.

Die Herren: Hofrat Dr. Rosner, Privatdozent Dr. Oppenheimer, Professor Dr. Sobernheim, Rechtsanwalt Dr. Friedemann[8] und Justizrat Dr. Bodenheimer[9] kamen Mittwoch, den 17. März d. J. {1915} um 10 Uhr Vormittags in der Wohnung von Dr. Oppenheimer zusammen.

6 A list of three candidates, from which one will be chosen.

7 Ignacy Rosner (1865–1926) was an Austro-Polish politician and journalist. From 1911 to 1918, he served as a member of the Imperial Council of Austria. He was among the founders and leading members of the NKN and an advocate of the "trialist solution" to the so-called Polish question. Between 1915 and 1918, he was a member of the Austro-Hungarian delegation in Warsaw. In 1917, he was appointed deputy commissioner of the Austro-Hungarian government in the Tymczasowa Rada Stanu w Królestwie Polskim (Provisional Council of State of the Kingdom of Poland).

8 Adolf Friedemann (1871–1933) was a German lawyer and Zionist and also an early supporter of Theodor Herzl. During the First World War, he was among the founders of the KfdO, of which he was a leading member. Jehuda Reinharz, Fatherland or Promised Land. The Dilemma of the German Jew, 1893–1914, Ann Arbor, Mich., 1974, 126–128; Nicosia, Jewish Affairs and German Foreign Policy, 263.

9 Max Isidor Bodenheimer (1865–1940) was a German lawyer and Zionist politician who was also an associate of Theodor Herzl. As one of the founders of the Zio-

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Es wurde das zwischen den Vertretern des „Obersten Polnischen Nationalkomitees" und dem Obmann des reichsrätlichen „Polenklubs" in Wien einerseits und den Vertretern des „Komitees für den Osten", Privatdozent Dr. Oppenheimer und Professor Dr. Sobernheim, verfasste Protokoll[10] betreffend eine Vereinbarung besprochen. Die Vertreter des „Komitees für den Osten" sprachen übereinstimmend [mit] Herrn Hofrat Rosner die Ansicht aus, dass das Protokoll den gemeinsamen Bedürfnissen nicht ganz entspreche. Herr Dr. Friedemann betonte, dass uns unsere Beziehungen zu den deutschen Reichsbehörden eine gewisse Reserve auferlegen. Wir haben die Beobachtung gemacht, dass man dort die von uns beabsichtigte Vereinbarung mit einem gewissen Misstrauen betrachte. Es scheine, dass man nicht den Wunsch habe, dass das „Komitee für den Osten" Verpflichtungen ein-|2|ginge, welche die Rechte der jüdischen „Gemeinschaft" nicht voll befriedigen könnten. Vielleicht halte man auch die im Protokoll niedergelegte Grundlage der Verfassung nicht für zureichend. Dr. Oppenheimer führte aus, dass wir nach reiflicher Ueberlegung es doch für notwendig finden, dem Kuriensystem[11] in der neuen Verfassung zur Geltung zu verhelfen. Es wurde in der Besprechung besonders darauf hingewiesen, dass ohne die Einrichtung der Kurien das Recht der Minoritäten nicht genügend geschützt sei. In Verbindung mit der Einrichtung der Kurien wurde auch die der polnischen Matrikel besprochen und ausgeführt, dass das ganze System der Ausschaltung von Schul- und Kulturfragen aus dem allgemeinen politischen Kampf durchbrochen werde, wenn eine Gemeinschaft davon ausgenommen werde. Es widerstreite dem Prinzip der allgemeinen Gerechtigkeit, wenn die Einrichtung polnischer Schulen und Universitäten und Theater etc. etc. zur Sache des Staates gemacht werde, währenddem die anderen „Gemeinschaften" für diese Kulturbedürf-

---

nistische Vereinigung für Deutschland (Zionist Federation of Germany, ZVfD), he served as its first president between 1894 and 1910. He was also a member of the Smaller Actions Committee between 1897 and 1921, as well as one of the initiators of the founding of the Jewish National Fund (JNF) and its second president from 1907 to 1914. Max I. Bodenheimer, So wurde Israel. Aus der Geschichte der zionistischen Bewegung, ed. by Henriette Hannah Bodenheimer, Frankfurt a. M. 1958.

10 Document 15.

11 The Kurie (curia) was an electoral system that divided the population according to national affiliation in order to guarantee equitable representation of minorities in parliament. This system was discussed in Bukovina and Galicia on the eve of the First World War. Alon Rachamimov, Diaspora Nationalism's Pyrrhic Victory. The Controversy Regarding the Electoral Reform of 1909 in Bukovina, in John S. Micgiel (ed.), State and Nation Building in East Central Europe. Contemporary Perspectives, New York 1996, 1–16.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

nisse selber sorgen müssten. Die polnische Gemeinschaft sei schon durch ihre überwiegende Zahl bevorzugt und hiedurch auch viel leichter in der Lage, ihre Kulturbedürfnisse zu befriedigen. Es gehe nicht |3| an, speziell für polnische Kulturzwecke Mittel in Anspruch zu nehmen wie die indirekten Steuern, die von allen Staatsbürgern gleichmässig aufgebracht werden müssen. Herr ¦Hofrat¦ Dr. Rosner wandte ein, dass aber der Charakter des Staates als eines polnischen doch betont werden solle, was bei der früheren Besprechung zugestanden worden sei. Justizrat Dr. Bodenheimer erwiderte hierauf, dass dies auf andere Weise viel wirkungsvoller zum Ausdruck gebracht werden könne, zum Beispiel wenn die Bestimmung in die Verfassung käme, dass die Staatssprache die polnische sei und die Ausnahmen hievon im Grundgesetze fixiert werden müssen. Es sei auch selbstverständlich, dass in allen Schulen der „Gemeinschaften" die polnische Sprache als bevorzugter Unterrichtsgegenstand eingeführt werden müsse. Hofrat Dr. Rosner meinte, er glaube, dass seine Freunde unter gewissen Kautelen mit diesem Vorschlage sich einverstanden erklären könnten. Auch gegen das Kuriensystem hatte er keine prinzipiellen Bedenken, ebensowenig gegen die Ernennung eines Landsmannschaftsministers. Er fürchte nur, dass eine solche Bestimmung in der Verfassung keinen Platz haben könne, weil die Ernennung des Ministers ein Reservat-|4|recht der Krone sei.

Es wurde sodann gesprächsweise die Einrichtung von Gerichten unterer Instanzen und von Schiedsgerichten in der Sprache der „Gemeinschaften" erörtert. Dr. Friedemann brachte auch den Wunsch zum Ausdruck, dass bei der Ernennung von Beamten auf die Zusammensetzung der Bevölkerung gebührend Rücksicht genommen werden müsse.

Alle diese Vorschläge hielt Herr Hofrat Dr. Rosner für erwägenswert. Auf die Frage von Dr. Oppenheimer, ob er es für möglich halte, dass die Bildung besonderer Truppenteile aus Angehörigen der jüdischen „Gemeinschaft" erfolge, um die rituelle Beköstigung derselben besser als bisher zu ermöglichen, erwiderte Hofrat Dr. Rosner, dass dies ja eine Angelegenheit der Armee sei, die sich dem Einflusse seiner Freunde entziehe, dass aber von seinen Freunden kein Widerspruch gegen eine solche Einrichtung zu erwarten sei, da die Polen als fromme Katholiken ganz gewiss auch die religiösen Bedürfnisse der Juden respektieren werden.

Es wurde sodann besprochen, dass bei der Vereinbarung an Stelle der Voraussetzung, dass Kongresspolen mit Galizien vereinigt werden müsse, die Verpflichtung des „Komitees für den Osten" |5| gesetzt werden solle, für die Bildung dieses vorgesehenen Gemeinwesens unter Hineinziehung von Kongresspolen mit allen Kräften tätig zu sein.

Herr Hofrat Dr. Rosner erklärte, dass er natürlich die vorgebrachten Wünsche nur ad referendum nehmen könne, dass natürlich hiedurch eine

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ganz neue Grundlage für die Verhandlungen geschaffen werde, so dass nicht anzunehmen sei, dass irgend eine verbindliche Abmachung jetzt schon getroffen werden könne. Er glaube, dass es möglich sei, am Freitag, den 19. ds.[12] Vormittag eine weitere gemeinschaftliche Besprechung zu arrangieren und zwar etwa im Bureau des Herrn von Bilinski oder in der Wohnung des Herrn Dr. Oppenheimer. Wenn dann eine weitere Besprechung erforderlich sei, so werde er vorschlagen, dass zu diesem Zwecke die Vertreter des „Obersten Polnischen Nationalkomitees" das nächste Mal nach Berlin kommen. Die Anwesenden erklärten dies ganz ihren Wünschen entsprechend.

Document 17

Meeting Between Representatives of German and Polish Jews
Warsaw, 3 February 1916
Typewritten minutes, 6 pages; handwritten additions and corrections by Moritz Sobernheim, handwritten former archival signature at the top of page 1 and at the bottom of the subsequent pages, archival notation ("1/2/16") and pagination in upper right corner of each page
Language: German
CZA, A15/712, 134–139
[After several meetings with the NKN, members of the KfdO and two influential German rabbis assembled representatives from different segments of Polish Jewry in Warsaw for a joint discussion on Jewish rights in a future Polish entity. The meeting's agenda was clearly aimed at forming an interpartisan organization of Polish Jews. Even though the discussion reflected the divisions within Polish Jewry, the participants agreed on the establishment of a supreme council for national culture that would be responsible for education and the cultural development of the Jewish youth.]

12 "Dictus" ("said"), a Latin expression for something that has already been referred to. Here, it refers to March 1915.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

{(N. B.[13] in Klammern: Anmerkung Sobernheim)}

S/E.[14]

Sitzung im Hause des Dr. Goldflamm [sic][15] am 3. Februar {[19]16} um 8 1/2 Uhr.

Anwesend sind ausser den Berliner Herren[16] und Dr. Cohn-Ansbach [sic][17] sowie Herrn Perlis [sic][18] aus Königsberg, die Warschauer Herren: Nathanson,[19]

13 Nota bene.

14 Probably "salvo errore," a Latin expression for "with reservation."

15 Samuel Goldflam (1852–1932) was a well-known Warsaw neurologist and involved in various philanthropic institutions. He was one of the leaders of the Neo-Assimilationists, who were also referred to as Independents. The Neo-Assimilationists had emerged during the First World War and largely consisted of Polonized Jews who had grown dissatisfied with the politics of the old assimilationists in view of the rising antisemitism. They regarded integration into Polish society as a lengthy, non-linear process and advocated for a common struggle for equality among all Polish Jews. In contrast to the old assimilationists, they were open to cooperate with Jewish nationalists. However, no coherent ideology united them. Alexander Guterman, Kehilat Varshah ben shte milḥamot ha-olam. Otonomiyah le'umit bi-kvale ha-ḥok ve-ha-meẓiut 1917–1939 [The Warsaw Jewish Community between the Two World Wars. National Autonomy Enchained by Law and Reality 1917–1939], Tel Aviv 1997, 51, 55; Henryk Kroszczor, Kartki z historii Żydów w Warszawie XIX–XX w [Pages from the History of the Jews in Warsaw in the Nineteenth and Twentieth Centuries], Warsaw 1979, 150 f.

16 Adolf Friedemann, Max I. Bodenheimer and Moritz Sobernheim.

17 Pinchas Kohn (1867–1941) was a neo-Orthodox rabbi and political activist. Between 1895 and 1915, he served as rabbi of Ansbach in Bavaria. In 1916, he and Emanuel Carlebach (1874–1927) became rabbinical advisors to the German military. In this role, they were tasked with acting as brokers between the occupational forces and the traditional leaders of Polish Jewry. In this capacity, Kohn also worked closely with Ludwig Haas (1875–1930), the Referent für jüdische Angelegenheiten in the General Government of Warsaw. Mordechai Breuer, Jüdische Orthodoxie im Deutschen Reich 1871–1918. Sozialgeschichte einer religiösen Minderheit, Frankfurt a. M. 1986; Mordechai Breuer, Rabanim doktorim be-Folin-Lita bi-yime ha-kibush ha-Germani (1914–1918) [Rabbi-Physicians in Poland–Lithuania during the German Occupation (1914–1918)], in: Bar-Ilan Annual 24–25 (1989), 117–153; Alexander Carlebach, A German Rabbi Goes East, in: The Leo Baeck Institute Year Book 6 (1961), no. 1, 60–121.

18 Probably Felix Perles (1874–1933), a Zionist rabbi and scholar from Königsberg. Hedwig Perles, Verzeichnis der von Felix Perles veröffentlichten Schriften, in: Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums 81 (1937), no. 4, 369–392.

19 A member of the well-known Jewish family of bankers and businesspersons, probably Kazimierz Natanson (1853–1935), a proponent of acculturation. In 1917, he served

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Kempner,[20] Eiger,[21] Rundstein,[22] Davidsohn[23] {Nat.},[24] Zabludowski[25] {Z.}[26], 2 [sic] Seidemann[27] {Zionist}, Weingott[28] {O.}[29], Rosenbaum {O.}, Wegmaj-

in the Provisional Council of State of the Kingdom of Poland. Sobernheim apparently underlined the names of all the advocates of acculturation and integration in this document.

20 Stanisław Kempner (1857–1924) was an economist, publisher, and editor of the newspapers *Gazeta Handlowa* (Commerce Daily) and *Nowa Gazeta* (New Daily). He was an influential integrationist and a member of the Centralny Komitet Narodowy (Central National Committee), an organization that united the progressive parties in Congress Poland. In early 1916, the committee urged the Polish political movements to present a joint plan to the occupation authorities so that the Central Powers could no longer ignore Polish political demands. Jerzy Holzer/Jan Molenda, Polska w pierwszej wojnie światowej [Poland during the First World World], Warsaw 1973, 434, 446.

21 The entrepreneur and philanthropist Bolesław Eiger (1868–1922) was a supporter of Jewish assimilation. He served as a member of the Warsaw city council from 1916 onward and was the Honorary Consul of Denmark in Warsaw. Guterman, Kehilat Varshah ben shte milḥamot ha-olam, 54 f., 65 f., 100–102; Mark Turkow, Di letste fun a groysn dor. Geshikhtlekhe epizodn un perzenlekhe zikhroynes vegn yidishe mishpokhes in Poyln [The Last of a Great Generation. Historical Episodes and Personal Memories Concerning Yiddish Families in Poland], Buenos Aires 1954, 32–38.

22 The integrationist Majer Rundstein (1851–1923) was director of the Discount Bank in Warsaw. He served as a member of the Warsaw city council and as chair of the Warsaw Jewish community between 1918 and 1923. Guterman, Kehilat Varshah ben shte milḥamot ha-olam, 41 f., 55, 103.

23 Leibush Davidsohn (1854–1923) was a leading member of *Agudat yeshurun* (Union of the People of Israel), an Orthodox group with nationalist inclinations. He was also one of the first members of *Ḥoveve Ẓiyon*, a founding member of *Soiuz dlia dostizheniia polnopraviia evreiskogo naroda v Rossii* (Union for the Attainment of Full Rights for the Jewish People in Russia), and a member of the board of the Warsaw Jewish community. Guterman, Kehilat Varsha ben shte milḥamot ha-olam, 55; Turkow, Di letste fun a groysn dor, 84–95.

24 Nationalist. Insertion pointing toward Davidsohn's proto-folkist orientation.

25 Probably Zvi Zabłudowski (1857–1933) or his son, the lawyer Benjamin Zabłudowski (1878–1942). Both were active in Zionist circles in Warsaw.

26 Zionist.

27 Shimon Seidemann (1878–?) was a lawyer and Zionist activist.

28 Nahum Lejb Weingott (?–1937) was an Orthodox publicist and communal leader. He was a follower and associate of Avraham Mordechai Alter (1865–1948), the fourth Rebbe of the Hasidic dynasty of Ger. Moreover, he was a founding member of *Agudas Yisroel*. Gershon C. Bacon, The Politics of Tradition. Agudat Yisrael in Poland 1916–1939, Jerusalem 1996, 36, 101.

29 Orthodox.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ster [sic][30] {O.}, Rothbart[31] {O.}, Halperin,[32] Beth, Goldflamm, Szeresc{z}ewski [sic],[33] Morgenstern[34] {N.}[35], Adalberg[36] {N.}, Klumel[37] {Z.}, Grodzinski[38] {N.},

30 The merchant, entrepreneur, and community leader Joel Wegmeister (1837–1919) was a follower of the Gerer Hasidim. He was involved in the founding of the *Agudas Yisroel* movement in 1912. In 1916, he was one of the founders and the first president of *Agudat ha-ortodoksim* (The Orthodox League), the Polish branch of *Agudas Yisroel*. Moreover, he served as one of the representatives of Polish Jewry in the Provisional Council of State of the Kingdom of Poland in 1916/1917. François Guesnet, Thinking Globally, Acting Locally: Joel Wegmeister and Modern Hasidic Politics in Warsaw, in: Quest 2 (2011), 209–226.

31 Either Yehiel Rothbart or Salomon Rothbart, both members of the executive committee of *Agudat ha-ortodoksim*.

32 Zygmunt Halperin was an integrationist. Guterman, Kehilat Varsha ben shte milḥamot ha-olam, 55, 103.

33 Rafał Szereszewski (1869–1948) was a banker, philanthropist, and Neo-Assimilationist. In 1916, he was elected to the Warsaw city council. Szymon Rudnicki, Żydzi w parlamencie II Rzeczypospolitej [Jews in the Parliament of the Second Polish Republic], Warsaw 2004, 411–419.

34 His stance is not clear. Below his name, an “N” for nationalist is noted. However, Sobernheim’s attribution could be wrong. If this is the case, this could be the Orthodox politician Abraham Mayer Morgenstern, who was a member of the *Agudat ha-ortodoksim* executive committee.

35 Nationalist.

36 Samuel Adalberg (1868–1939) was a historian of folklore and literature, as well as a politician. He was neither a nationalist nor a Zionist, thus, the addition of the “N” was incorrect. He was a fervent integrationist who attempted to unite the assimilationist circles in Poland. In 1918, the Rada Regencyjna Królestwa Polskiego (Regency Council of the Kingdom of Poland) appointed him Advisor for Jewish Affairs and he continued his work on Jewish issues in the Polish Ministry of Religious Affairs and Public Education after the founding of the Second Republic. Guterman, Kehilat Varsha ben shte milḥamot ha-olam, 100; Kroszczor, Kartki z historii Żydów w Warszawie, 213–218.

37 Meir Klumel (1875–1936) was a central figure among Warsaw Zionists. Between 1918 and 1924, he chaired the central committee of the Zionist Organization in Poland. Yitzhak Grünbaum, Pne ha-dor. Morim, ḥaverim, yerivim [The Generation’s Faces. Teachers, Friends, Rivals], Jerusalem 1958, 250–254.

38 Probably the lawyer Moshe Grodzinski. Guterman, Kehilat Varsha ben shte milḥamot ha-olam, 55.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Portner, Farbstein[39] {Z.}, Lichtenbaum,[40] Moses {P. Z.}[41] und Reichmann[42] {P. Z.}, Dr. Münz, ~~Perlis~~, Dr. Hindes[43] {N.}, Heller[44] {B.}.[45]

Dr. Goldflamm führt aus, dass es [im] wesentlichen drei Parteien gäbe. Die Assimilatoren, die ihren Einfluss dadurch eingebüsst haben, dass sie sich von der Masse abgewendet haben. Ihre Konzeption des Problems sei nicht richtig, wenn auch die Aufgabe der Assimilation in Deutschland gelöst sei. Die zweite Partei ist die der Zionisten, die aus einer Art Reaktion gegen die Assimilatoren entstanden ist. Zu ihnen gehören auch die Nationalisten. Sie unterscheiden sich hauptsächlich darin, dass die Zionisten die Einführung der hebräischen Sprache mit Ausblick auf eine spätere Auswanderung nach Palästina ins Auge fassen, während die Nationalisten für den Gebrauch des Jargon[46] sind. (N. B. Vorläufig unterstützten die Zionisten des [sic] Gebrauch des Jargon da, wo die Einführung des hebräischen [sic] noch nicht möglich ist). Die dritte Partei besteht |2| aus der jüdischen rückständigen Masse des

39 Yehoshua Heschel Farbstein (1870–1948) was the most prominent leader of the Polish Mizrachi movement. He served as president of both the Zionist Federation (1915–1918) and Mizrachi (1918–1931). Moreover, he was chairman of the Warsaw Jewish community between 1926 and 1931, a member of the Warsaw city council from 1916 to 1926, and a deputy to the Sejm between 1919 and 1930. Ibid.; Ezra Mendelsohn, Zionism in Poland. The Formative Years 1915–1926, New Haven, Conn., 1982, 50–54, 109 f.; Rudnicki, Żydzi w parlamencie II Rzeczypospolitej, 16 f., 28, 33, 414. For general information on Farbstein, see Ahrn Bart et al. (ed.), Askan le-mofet. Sefer ha-yovel li-khvod Yehoshua Heschel Farbstein li-mlot lo 75 shnot ḥayim (25 Shvat 705), 50 shnot pe'ulah ẓiburit-le'umit [An Exceptional Public Figure. Jubilee Book for Yehoshua Heschel Farbstein on His 75th Birthday (25 Shvat 705), 50 Years of National Public Service], Tel Aviv 1945.

40 Probably the integrationist Leon Lichtenbaum. Guterman, Kehilat Varsha ben shte milḥamot ha-olam, 55.

41 *Po'ale Ẓiyon*.

42 Yisrael Reichman-Vesher (1887–1947) was a central figure in *Po'ale Ẓiyon* in Warsaw. Shlomo Schweizer, Shures Poyle-tsiyen. Portretn [Po'ale Ziyon Ranks. Portraits], Tel Aviv 1981, 106–110.

43 Probably the physician Tuviah Hindes, a former member of the *Bne Moshe* (Children of Moses) organization, which pursued a spiritual Zionism inspired by Ahad Ha'am. He was also a member of the central committee of the Zionist Organization in Poland.

44 Eliezer Heller (1885–1934) was an engineer and a member of the *Bund*. During the First World War, he published in the Bundist press under the pen-name B. Oris.

45 *Bund*.

46 Yiddish was often called "Jargon" in the nineteenth and early twentieth centuries. The term indicated a negative image of Yiddish, which may point to the perspective of the author of these minutes.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Proletariats. (N. B. So ist die Darstellung nicht richtig, da unter den Chassidim sich auch eine wohlhabende Schicht befindet). Sein persönlicher Standpunkt ist, dass die Juden ~~keine~~ {nirgends eine} selbständige Kultur begründet haben; auf eine Emigration, die von vielen Seiten als Hilfsmittel zur Lösung der Judenfrage betrachtet wird, sei in ausgedehntem Masse nicht zu rechnen. Sein Programm sei: es müssen alle jüdischen Parteien geschlossen mit geeinter Kraft gehen. Das Schulwesen müsse gebessert werden. Man solle aber keinen Zwang ausüben und pädagogisch verfahren.

Rechtsanwalt Kempner beantragt, die Versammlung zur Diskretion zu verpflichten und ~~in der Versammlung~~ noch keine bindenden Entschlüsse zu fassen.

Nachdem Dr. Bodenheimer in kurzer Rede diese ~~Entschlüsse~~ {Vorschläge} gebilligt hat, werden sie angenommen. Zum Leiter der Versammlung wird Dr. Goldflamm bestimmt.

Dr. Bodenheimer stellt das Komitee[47] vor. Er schlägt vor, die Sprachenfrage heute auszuschalten und nur [sic] zur Gründung einer Organisation zu gehen.

Dr. Friedemann klärt, da Dr. Bodenheimers Rede augenscheinlich zu Missverständnissen Anlass gab, die Lage auf. Er betont, dass das Komitee aus verschiedenen Gruppen zusammengesetzt sei und somit die deutsche Judenheit beinahe vollzählig repräsentiert. Wir seien zur Informierung gekommen und wollten den ehrlichen Makler spielen, ohne dass man deshalb alle Parteien unter einen Hut bringen könne.

|3| Davidsohn stellt den Antrag, dass jede Gruppe einen Redner zu stellen habe. Es tritt eine Pause von 10 Minuten ein, damit die Gruppen sich einigen können, wen sie als Redner vorstellen.

Als 1. Redner Dr. Kempner: Er schlägt vor, darüber zu sprechen, wie bei Gewährung der Gleichberechtigung die Interessen der Juden zu schützen seien.

#Szerescewski [sic] zur Geschäftsordnung: Er schlägt vor, man solle von einer Organisation der {polnischen} Gesamtjudenheit sprechen.

Dr. Friedemann fragt, ob man schon jetzt eine Repräsentation schaffen könne. Es wäre das insofern wünschenswert, als die christlichen Polen darüber klagten, dass sie nie wüssten, wer die massgebenden Faktoren unter den Juden seien, mit wem sie eigentlich zu verhandeln hätten.

Szerescewski wirft dem Vorstand der Gemeinde vor, dass er diese Rolle nicht von selbst übernimmt. Er klagt über Nachlässigkeit dieser Vertretung.

Zabludowski sagt, der Vorstand der Gemeinde hätte versagt, es seien neue Wahlen erforderlich. Zwei Aufgaben stellten sich. ~~Die~~ {Es müsste eine} jüdi-

---

47 The KfdO.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

sche Vertretung den polnischen Behörden gegenüber {geschaffen werden}. Hier wird [der] Redner, der auf die deutschen Behörden zu sprechen kommt, unterbrochen und ermahnt, keine Kritik gegen die deutschen Behörden zu üben. [Der] Redner fährt dann fort und wird nochmals unterbrochen.

|4| Farbstein sagt, er sähe die Notwendigkeit der Diskretion ein. Die Verhältnisse wären so schlecht wegen {der Politik} der russischen Behörden gewesen, die einen gegen den anderen ausspielten.

Wegma#{j}ster betont, dass man die Kräfte zusammenhalten müsste. Am besten sei es, eine Kommission von Vertretern zu ernennen.

Moses und Reichmann setzen den Standpunkt der jüdischen Arbeiterschaft auseinander, der in der Gleichberechtigung und im Interessenschutz der Juden die Hauptsache sieht.

Halperin erklärt, dass bereits durch gemeinschaftliche philantropische [sic] Tätigkeit[48] eine Zusammenarbeit und eine Annäherung der Parteien geschaffen sei. Man müsse in zwei Richtungen etwas ~~schaffen~~ {erreichen}: 1) die Rechte wahren, 2) nach innen reformieren. Man dürfe die Religion nicht ändern, aber der Jargon sei nicht Religion.

Heller: Es müsse eine Repräsentanz geschaffen werden als Schutz gegen die Polen. Einerseits {ge}brauchten die Polen den Boykott[49]; andererseits gäbe es eine sozialdemokratische Partei,[50] die mit der jüdischen Sozialde-

48 On the politics of philanthropy and philanthropic activities in German-occupied Poland, Jan Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe. Nation-building in War and Revolution, 1914–1920, Oxford 2021, 73–86.

49 This is a reference to the boycott that began after the election to the Fourth Duma in 1912, which was instigated by the right-wing Narodowa Demokracja (National Democracy) party after some of its candidates lost the elections. The National Democrats blamed the Jews of Warsaw for the electoral defeat and called for an economic boycott. The boycott spread from Warsaw to Łodz and other cities and continued through 1913 into early 1914. Despite its economic inefficiency, it paved the way for permanent antisemitism in modern Polish political culture. Robert Blobaum, The Politics of Antisemitism in the Fin-de-Siècle Warsaw, in: The Journal of Modern History 73 (2001), no. 2, 275–305, here 294–305; Stephen D. Corrsin, Warsaw before the First World War: Poles and Jews in the Third City of the Russian Empire, 1880–1919, Boulder, Col., 1990, 89–104; Pascal Tress, Wahlen im Weichselland. Die Nationaldemokraten in Russisch-Polen und die Duma Wahlen 1905–1912, Stuttgart 2007, 361–383; Grzegorz Krzywiec, The Enemy Within. The Anti-Jewish Boycott and Polish Right-Wing Politics in the Early Twentieth Century, in: David Feldman (ed.), Boycotts Past and Present. From the American Revolution to the Campaign to Boycott Israel, London 2019, 53–71.

50 The Polska Partia Socjalistyczna – Lewica (Polish Socialist Party – Left; PPS – Lewica) emerged from the split in the Polska Partia Socjalistyczna (Polish Socialist Party; PPS)

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

mokratie zusammengegangen sei.[51] Dies habe sich in der Uebereinstimmung ~~mit~~ {bei} der Wahl von Jagello[52] gezeigt, sowie in dem Kampfe wegen der Versicherung, für beide Teile der Einwohner Polens sei eine wirtschaftliche und kulturelle Autonomie zu verlangen. Die Demokratie beider Volksteile strebe auf Zusammenarbeit, werde aber von den Klerikalen |5| beider Parteien[53] gehindert. Die jüdische Sprache[54] sei für die Arbeiterschaft Warschaus (15 000 {organisierte} jüdische {Fabrik} Arbeiter) eine Lebensfrage.

Dr. Friedemann sieht eine Möglichkeit der Verständigung. Es sei schwer, gegen die Polen zu kämpfen; zu verlangen hätten die Juden die Gleichberechtigung und das Recht der Entscheidung ihrer eigenen Angelegenheiten. Doch müsse dieses nicht nur in der Verfassung, sondern auch in der Gesetzgebung verankert sein. Das Komitee hätte dazu Vorschläge zu machen. Der Redner setzt die Prinzipien der Matrike auseinander.[55] Hierauf liest Dr. Kempner eine Deklaration vor, in der seine Partei, die Assimilatoren, der Matrike zustimmen:

> „Indem wir das Judentum als ein nationalbildendes Element nicht anerkennen, indem wir, weiter, in die Möglichkeit der kulturellen Entwicklung des jüdischen Jargons kein Glauben besitzen [sic] und endlich die Assimilation als einzig wirksames Mittel der Regelung der jüdischen Frage

---

in 1906. The PPS – Lewica focused on a proletarian revolution through which Poland would become part of a Socialist country, while their adversaries in the Polska Partia Socjalistyczna – Frakcja Rewolucyjna (Polish Socialist Party – Revolutionary Faction) promoted the creation of an independent Polish state with a democratic government. In 1918, the PPS – Lewica merged with the Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy (Social Democracy of the Kingdom of Poland and Lithuania, SDKPiL) and formed the Komunistyczna Partia Polski (Communist Party of Poland).

51 The PPS – Lewica, the *Bund*, and the SDKPiL began to cooperate in 1907 on the basis of their common goals and the adoption of demands for autonomy by the PPS – Lewica. The parties ran together in elections and cooperated on different levels. At the beginning of the First World War, they issued joint leaflets against the war. Joshua D. Zimmerman, Poles, Jews, and the Politics of Nationality. The *Bund* and the Polish Socialist Party in Late Tsarist Russia, 1892–1914, Madison, Wisc., 2004.

52 This is a reference to the election of Eugeniusz Jagiełło (1873–1947) of the PPS – Lewica to the Russian Duma in 1912 with the support of Jewish votes. National Democrats were furious after his election and organized an anti-Jewish boycott.

53 This is a reference to both parts of the population and not the political parties, as mentioned above.

54 Yiddish, here referred to as a language and not merely a dialect.

55 This is a reference to the concept of National Unions.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

auf der Grundlage des kulturellen Fortschrittes anerkennen (obwohl wir einsehen, dass diese Entwickelung nur stufenweise vor sich gehen muss), sind wir jedoch von der zwangsmässigen politischen Assimilation der jüdischen Massen weit entfernt. Ebenso erkennen wir an, dass die Massen Erziehungsmethoden, die ihrem inneren Wesen angepasst sind, geniessen müssen.

Wir sind deswegen der Meinung, dass der Gedanke eines verfassungsmässigen und gesetzlich garantierten obersten nationalen Kulturrates[56] grundsätzlich annehmbar ist, also eines Organes, welches die Erziehung und kulturelle Entwickelung der jüdischen Jugend auf der sprachlichen Selbstbestimmung und auf diesbezüglicher Matrikulierung der jüdischen Bevölkerung gründen wird.

Dieser Gedanke ist jedoch nur unter der Bedingung annehmbar, dass dies erst im Rahmen der freien polnischen Verfassung durchgeführt wird und dass es keinesfalls weder der Entwicklung der freiwilligen Assimilation, noch der Einimpfung der jüdischen Massen der bürgerlichen Pflichten [sic] dem polnischen Vaterlande gegenüber und der polnische [sic] politischen Idee stören wird.

Es versteht sich von selbst, dass Juden in Polen ohne Unterschied von sprachlicher Selbstbestimmung volle bürgerliche Gleichberechtigung geniessen werden, die in den Satzungen der Verfassung |6| eine absolute Garantie findet."

Hierzu äussern sich Reichmann und Heller. Heller betont, dass seine Partei, beeinflusst durch die Rennersche Arbeit, schon lange auf diesem Standpunkt steht. Dr. Friedemann erklärt, dass dies umso besser sei, dann würde die Verständigung leichter sein.

Dr. Bodenheimer betont, dass noch keine Kommission gewählt sei.

Konsul Eiger bringt die Freude darüber zum Ausdruck, dass ein Minimumprogramm angenommen sei.

Dr. Sobernheim dankt den Versammelten, dass sich von allen jüdischen Parteien Vertreter gefunden hätten, die zum ersten Male seit langer Zeit zusammenarbeiteten und hofft, dass auch in Zukunft solche gemeinschaftliche Arbeit sich wiederholen wird.

56 A supreme council for national culture that would deal with cultural matters.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 18

The Central Committee of the Zionist Organization in Poland[57]
Warsaw, February 1918[58]
Handwritten minutes (fragment),[59] *2 pages; handwritten corrections*
Language: Hebrew
CZA, F33/1

בטרם עבֹר אל סדר־היום מודיע הד״ר קלומל שהוזמן ~~אל~~ לשיחה אל הד״ר פּוזנַנסקי שבּה השתּתפו באי־כּח המגמות היהודיות: "אורטודוקסים," "מתבוללים," "קבוצת־העממיים" וכד׳. הד״ר פוזננסקי הציע לכונן לרגל ההוָיות הפוליטיות ~~#### ####~~ {העלולות להתהוות} עכשיו אחוּד של ~~כּל~~ באי־כּח כל המַגמות היהוּדיות בּפולין על מנת של כל מגמה ומגמה תהיה תמיד הרשוּת ללכת בדרכה ולמשך את ידהּ מהשתתף בהוצאות לפעל את ההחלטות שהתקבלנה ### ממועצות {המשתתפות} של בּאי־כּח כל המגמות. הד״ר קל.[60] הודיע שאינו יכול להביע את דעתו לעיקר ההצעה כּיון שלא קיבל יפוי־כּח ושום הוראות מצד חברי ההנהלת ההסתדרות הציונית ושהנהו מבקש לשלוח מהלן הזמנות ללשכּת הועד המרכזי ולפנות על כתובת זו גם בדבר צירים לאותה ~~הועד~~ הועדה המשתפת. אחרי חילוף־דברים מחליטים לענות במכתב לד״ר פּוזננסקי: ההסתדרות הציונית מצאָה לנחוץ ~~### אחוד של המגמות~~ {תמיד} ונכונה ~~גם הפעם~~ להשתתף ~~באחוד המגמות~~ ביצירת ועדה משותפת לעניינים הפוליטיים ~~#### ####~~ {של היהודים בתנאי} שישתתפו בה רק בּאי־כּח אותן המגמות {וההסתדרויות} היהודיות בפולין ~~העומדות על נקודת ההשקפה הלאומית המצרפות את עצמן לאות~~ {אשר ~~#### #### ###~~ חושבות את עצמן בתור שיכות} אל האומה היהודית.

[...]

57 After the Germans occupied Congress Poland in summer 1915, Polish Zionists worked independently from the Zionist Organization in Russia. In 1916, they founded the *Histadrut ha-Ẓiyonit be-Polin* (Zionist Union in Poland), which was officially recognized by the German authorities in 1917. Mendelsohn, Zionism in Poland, 52–59.

58 Following evidence on the reverse side of the paper and surrounding documents in the archive the minutes were drafted probably between 17 and 22 February 1918.

59 The archival folder contains brief minutes of meetings of the central committee in 1918. Not all of them are complete. This fragment seems to reflect the beginning of the meeting.

60 קלומל.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Before moving on to the agenda, Dr. Klumel announces that he is invited to a conversation with Dr. Poznański[61] that included representatives of all Jewish tendencies: Orthodox, Assimilationists, Folkists, etc. In light of the political events ~~### ###~~ {that may unfold},[62] Dr. Poznański proposed the establishment of a union of representatives of all Jewish political movements in Poland, and each faction would always have permission to follow its own path and not take part in implementing the decisions accepted ~~###~~ by the {joint} council of representatives from all movements.[63] Dr. Klumel announced that he could not express his opinion on the main part of the proposal because he had not received authorization or instructions from the central committee of the Zionist Organization [in Poland] and that he would therefore like to address the office of the central committee and also inquire about this regarding the delegates to such a joint commission. After an argument, they decide to answer Dr. Poznański in a letter: the Zionist Organization {has always} deemed it necessary ~~### the unification of the factions~~ and is willing ~~this time too~~ to take part ~~in the unification of the factions~~ in the creation of a joint council for political issues ~~### ###~~ {of the Jews on the condition} that the only participants are representatives of those Jewish factions {and unions} in

61 Samuel Abraham Poznański (1864–1921) was a historian and a prestigious Zionist rabbi. He served as a preacher in the Great Synagogue in Warsaw, which catered to the city's acculturated Jewish elites and was considered progressive. Between 1916 and 1921, Poznański served as a Zionist representative on the Warsaw city council.

62 This is a reference to increasing nationalist politics in Poland at the beginning of 1918 and possible anti-Jewish threats. After Ukraine received the province of Chełm in its peace treaty with the Central Powers, Polish nationalists responded with a political general strike and the 2nd Polish Auxiliary Corps under Józef Haller (1873–1960) broke away from the Austrian army. Both events fueled the expectations of the immediate creation of a sovereign Polish state.

63 Poznański proposed a joint representation, which each group was free to leave in the event that its decisions defied their convictions. On the attempts to create a united representation of Polish Jewry, see David Engel, "Masoret nega'im"? He'arot al ha-megamot ha-politiyot ve-ha-tarbut ha-politit shel yahadut Polin ben shte milḥamot ha-olam ["Defective Tradition"? Notes on the Political Trends and the Political Culture of Polish Jewry between Two World Wars] in: Israel Bartal/Israel Gutman (eds.), Kium ve-shever. Yehude Polin le-dorotehem [The Broken Chain. Polish Jewry through the Ages], vol. 2, Jerusalem 2001, 649–665.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Poland ~~that have a nationalist orientation and are attached to it~~ {that ~~### ### ###~~ consider themselves to belong} to the Jewish nation.

[…][64]

Document 19

Noah Pryłucki[65] to Samuel Poznański
Warsaw, 22 February 1918
Handwritten letter, 1 page; printed letterhead in Polish and Yiddish
Language: Yiddish
NLI, Samuel Poznański Archive, Arc 4º1180, file 29

Nojach Pryłucki
Radny st. m.[67] Warszawy
Leszno 28.
◊◊◊

נח פּרִילוּצקִי
ראַטמאַן פֿון וואַרש.[66] שטאָדטראַט
לעֶש [!] 28.
◊◊◊

1918 – 22/II וואַרשאַ דעם

ה״ ד״ר שמואל פּאָזנאַנסקי

הי״ע

זעהר געעהרטער הער!

איך האָב אייך נישט געענטפֿערט ביז יעצט, מחמת כ׳האָב גערעכֿענט אייך צו זעהן נעכֿטן אין שטאָדט־ראַט.

64 The remaining page and a half deals with organizational issues, such as reports on previous activities and the need to create a library containing Polish materials for young people.

65 Noah Pryłucki (1882–1941) was a journalist, politician, and Yiddish linguist. In 1916, he was among the founders of the *Folkspartey* in Poland and was elected to the Warsaw city council that same year. In 1918, he became a member of the Rada Stanu Królestwa Polskiego (Council of State of the Kingdom of Poland). Between 1918 and 1927, he served as a deputy to the Sejm. Kalman Weiser, Jewish People, Yiddish Nation. Noah Prylucki and the Folkists in Poland, Toronto/Buffalo, N. Y./London 2011.

66 וואַרשעווער.

67 Stołecznego miasta.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

דער ראַט פֿון דער יודישער פֿאָלקס־פאַרטיי בעציהט זיך פאָזיטיוו צו דער אידעע פֿון אַ צווישענפארטייאישער פֿערשטענדיגונגס־קאמיסיע, אָבער ער געפֿינט איין, אז ער וועט זיך אין אזא קאמיסיע קענען בעטייליגען נאָר דעמאָלט, אויב אין איהר וועלען זיין פֿערטרעטען בלויז יענע ריכֿטונגען, וועלכֿע אין פֿאַל פֿון נאַציאָנאַלען פויליש־יודישען קאָנפֿליקט, זיך געוויס שטעלען אויף דער יודישער זייט.

דער ראַט פֿון דער יודישער פֿאָלקס־פארטיי האַלט, אַלזאָ, פֿאַר אונמעגליך זיך צו בעטייליגען אין אַזאַ קאָמיסיע, אין וועלכֿער ס׳וועלען פֿערטרעטען זיין אויך די אַסימילאַטאָרישע ריכֿטונגען.

די יודישע פֿאָלקס־פאַרטיי קען זיך בעטייליגען אין אַ קאָמיסיע אין וועלכֿער ס׳זאָלען זיין פֿערטרעטען נאָר: די פֿאָלקס־פאַרטיי, ציוניסטען, די אָרטאָדאָקסישע ריכֿטונגען, די אונפאַרטייאישע און די אונאבהענגיגע יודען (גאָלדפֿלאַם־גרופע).

מיט דער בעסטער אַכטונג,
נח פּרילוצקי

Translation

Noah Pryłucki
Member of the Warsaw City Council
Leszno 28
◊◊◊

Warsaw, 22 February 1918

To Dr. Samuel Poznański
here

Dear Sir!

I have not replied to you until now because I expected to see you at the city council yesterday.

The council of the Jewish Folkspartey has a positive view of the idea of an interparty agreement, but realizes that it can only participate in such a commission if it solely consists of representatives of those factions that will definitely stand on the Jewish side in the event of a national conflict between Poles and Jews.[68]

68 During the First World War, Polish-Jewish relations deteriorated. The National Democrats gained influence and spread their antisemitic ideology. In the Polish struggle for an independent nation-state, Jews were considered a foreign element that would undermine ethnic homogeneity. Moreover, they were identified with the occupational powers, accused of espionage, and blamed for supply crises. Following the transfer of Chełm to Ukraine in the treaty between the Central Powers and

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The council of the Jewish Folkspartey maintains, therefore, that it is impossible to participate in such a committee if it includes assimilationists.

The Jewish Folkspartey [is willing to] participate in a commission in which only the following are represented: the Folkspartey, the Zionists, the Orthodox movements, the non-partisans, and independent Jews (Goldflam's organization).[69]

With utmost respect,
Noah Pryłucki

Document 20

The Central Committee of the Zionist Organization in Poland
Warsaw, 7 October 1918
Handwritten minutes, 2 pages; handwritten corrections and underlinings, several words cut off on the margin of page 1
Language: Hebrew
CZA, F33/1[70]

א. מרחשוון תרע״ט
X.7.[1]918

בהשתתפות: יו״ר ד״ר קלומל, החברים ה״ה גרינבוים, שלקוביץ, ד״ר גוטליב, ד״ר פרטנֿר, הרב זלוטניק, ב. מינץ, י. הורביץ.
חברי המזכירות: נ. שולבה, א. קליינמן. אורח: ל. לויטה.

Ukraine concluded on 9 February 1918, Jews were attacked in Galicia, and the following months saw increasing attacks on Jews throughout Poland. Konrad Zieliński, Stosunki polsko-żydowskie na Ziemiach Królestwa Polskiego w czasie pierwszej wojny światowej [Polish-Jewish Relations in the Lands of the Kingdom of Poland during the First World War], Lublin 2005; Frank Golczewski, Polnisch-jüdische Beziehungen 1881–1922. Eine Studie zur Geschichte des Antisemitismus in Osteuropa, Wiesbaden 1981, 121–180.

69 Followers of Samuel Goldflam's Neo-Assimilationist approach.

70 Parts of this document were previously published in: Shlomo Netzer, The Consultations between the Jewish Parties in Poland towards the End of 1918 with Regard to the Establishment of a General Jewish Representative Body. Background and Purpose, in: Yahadut zemanenu [Contemporary Jewry] 1 (1983), 275–298 [Hebr.].

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

מזכיר: ח. ברמן.

בוחרים בח׳ ל. לויטה לח׳ הועד המרכזי ע״י קואופטציה.
י. גרינבוים:
הבחירות לרגל השנויים בחיים הפוליטיים של עם ה בפולין/פזור מועצת הממלכה שלה #### ### {והכרזת} הקונסטנטואנטה [!][71] (סיִים) מתעוררת השאלה ע״ד עמדתנו ברגע נכבד זה. [הוא] מציע לפנות מחר לועדים המרכזיים של כל המפלגות (חוץ מאלה שאינן מכירות את עצמן ליהודיות) בהצעה ליצור מועצה לאומית זמנית שתעודתה הכי־נכבדה תהיה לקרא לאספה לאומית ברגע שיהי דרך לזה {שהדבר הזה יהיה אפשרי} ולעבד סדר־יום של מועצה־לאומית זו. שאלה זו כרוכה בשאלת הבחירות אל ועד הקהלה. אומרים שהבחירות תדחינה ועלינו להשתדל כי לא ידחו את הבחירות. מלחמת הבחירות כשהיא לעצמה נכבדה בשבילנו. לו יכולנו לקוות, כי ###[72] נשלח דלגציה אל וועדת הרגנטים, כי יסירו את הקוריות, אז היינו בעד משלח דלגצ[יה]. עלינו להתנגד נגד ההשתדלויות לדחות את הבחירות אל ועד הקהלה. בזמן נכבד שכזה סכנה לנו שישאר # ועדה הקהלה הקודם.

אני מציע איפוא: ### לפנות בכתב אל ועדי [המרכזים] כל המפלגות ולהציע לפניהן להזדמן לועידה #### #### ### בעניין רפרזנטציה לאומית. אם תוצר מועצה זמנית ## עלינו להשתדל כי הבחירות אל ועד הקהלה לא תדחינה ### {ויהיו} אפילו על יסוד הפקודה האשכנזית!

אם נוכח כי רוצים לדחות את הבחירות עלינו להתנגד לזה בכל תוקף.

ל. לויטה: עניין כל השאלה ע״ד קונפרנציה צריכה להיות לע״ע כמוס. הייתי מציע בעת זו לבלי עורר שאלות "כנסיה של היהודים הפולנים." לע״ע כי שאלה זו יכולה להביא לידי סכסוכים. ### בנוגע לשאלת הבחירות #### דע[תי][73] מתנגדת לדעתו של ה׳ גרינבוים; איך שיהיה גם ועד הקהלה זה לא ### יבחר על יסוד הדמוקרטי האמתי. תוצאות הבחירות בלי שום ספק לא תשביעינה אותנו רצון.

הרב זלוטניק: תומך בהצעת מר גרינבוים ע״ד "המועצה הלאומית" (נאציאנאל־ראט). בדבר הכנסיה אין אני רואה מדוע עלינו לבלי להכניס על סדר־היום את ### השאלה הא״י. צריך להשתדל בדבר עיתון יומי. עלינו להשתדל כי יועידו את הבחירות על יסודות דמוקרטיים.

שלקוביץ: המועצה הלאומית נחוצה. לבוא בדברים עם מפלגות אחרות בנדון זה לא יביאו לכלום. עלינו לערוך ### ועידה של חברי המועצות העירוניות הציוניים.

רוב חברי ועד הקהלה שיבחר כעת יהיו נגדנו. תומך בדעתו של הרב זלוטניק. על הציוניים לבלי לקחת חלק בבחירות.

ד״ר גוטליב: מנקודת המבט של הפוליטיקה היהודית רצוי בשבילנו שתהיינה כעת בחירות ועד הקהלה. המצב מאתמול השתנה עד מאד. אין־אונים אנו בדבר תמיכה מוסרית לעניין הבחירות. עלינו לעשות כמה צעדים בדבר "מועצה לאומית." היסוד לזה לעשות את ההכנות בנוגע לסיים. כאן מתעוררת השאלה ע״ד האונאפהענגיגע[74] ושאלת הלשונות.

71 Adoption of the Yiddish term קאָנסטיטואַנטע ("constituent assembly").
72 Word cut off at the left margin of the page.
73 Paper cut off at the margin of the page.
74 Yiddish "independents."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

א. קלײנמן: "כנסיה יהודית" יותר רצויה בשבילנו מהצעת "מועצה לאומית." עלינו להחליט את השאלה בעיקר מבלי להתחשב עם האפשרויות. ### והוא הדין בנוגע לבחירות.
~~### ### ###~~[75]

[|2|] נ. שולבה: מציע לשלח הזמנות אל כל ועדי הבחירות כדי להועץ על עמדתנו בנוגע לבחירות הבאות. אם תהיה לנו רק האפשרות עלינו להלחם נגד האורדינציה. אם אפשר להביא לידי בויקוט הבחירות עלינו לעשות זאת.

ה' גרינבוים: הבחירות אל הקונסטיטואנטה תהיינה לכה״פ בעוד ירחים אחדים. אם רק בעד "מועצה לאומית" האיניציטיבה שלנו צריכה להיות רק בכוון זה. עלינו ~~### ### ###~~ להזמין את כל המפלגות היהודיות. עלינו להציע ליצור רפרזנטציה יהודית־כללית זמנית עד שתהיה ### ועידה יהודית. ### תעודת המועצה הזאת היא ### לקרוא לועידה יהודית. הרפרזנטציה תברר את עמדתה לבחירות. תעודת הרפרזנטציה היהודית ### לעסוק בשאלות שנתהוו לרגלי המאורעות העולמיים. בנוגע לבחירות מתירא אני ### אם נדרש להועיד בחירות על יסודות אחרים תשתמש ### מועצת הרגנטים בזה, כדי לבטל בכלל את כל ### מוסד הקהלה. בטוח אני כי בבחירות האלה ננצח.

~~### ###~~ ### ה' שולבה: מציע לבוא בדברים עם ועדי הבחירות, להזמינן למחרתיים כדי להוסיף על עמדתנו בנוגע לבחירות ביחס למאורעות החשובים שאירעו.

ה' לויטה: אין לנו להעמיד ### למועצה את שאלת הבחירות אל הקהלה. להזמין למועצה את באי־כוח המפלגות, כדי ליסד רפרזנטציה זמנית של היהודים.

ד״ר קלומל: המתבוללים משתדלים כבר עד דחוי הבחירות #ל[76] קהלה.

ז. וייצמן: אציע ע״ד ### המצב של בחירות.

י. גרינבוים: מציע להלחם ~~### ### ###~~ {בכל תוקף נגד דחיית הבחירות} (בעיתונות).

ד״ר קלומל: ~~### ###~~ אין אנו מתנגדים לדחיית הבחירות.
~~### ### ###~~

ד״ר גוטליב: ממשיכים את מלחמת הבחירות כמו ע״ע.[77]

הצעת ד״ר קלומל לא נתקבלה (6:5).

הצעת גרינבוים: 1: [!].

הצעת ד״ר גוטליב (5:42).

הצעת ד״ר גוטליב מתקבלת.

י. גרינבוים: ### מציע לפנות אל ### {הועדים המרכזיים של} המפלגות היהודיות בהצעה להועד למועצה ע״ד רפרזנטציה יהודית לאומית זמנית.

ד״ר קלומל: אל איזה מפלגות לפנות?

החלט: אל כל המפלגות היהודיות בלי יוצא מן הכלל (7:3).

י. גרינבוים מציע: עלינו לפנות אל מועצת הרגנטים בהצעה כי באי־כוח עם היהודים יקחו חבל בעריכת האורדינציה של הבחירות אל הקונסטיטואנטה.

עיתונותינו והמצב ההוה.

ד״ר גוטליב: ~~### ### ###~~ {צריך לקדם בברכה את שחרורה של פולין}, להדגיש את החשד לאלה העומדים כאלה ~~### ###~~ אצל משוט הממשלה בנוגע לשאלה היהודית.

75 Entire line crossed out at the bottom of the page.
76 אל.
77 עת עת.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

עו״ד זיידנמן: עלינו לברר את עמדתנו בנוגע לבחירות אל הסיים. ראשית־כל להוציא כרוז ע״ד עמדתנו וע״ד עמדת ההסתדרות הציונית.

י. גרינבוים: מציע לאחד את שתי ההצעות של ד״ר גוטליב ושל עו״ד זיידנמן, להכין את המאמר הזה שיהיה מוכן או להוציאו בתור כרוז או להדפיסו בתור מאמר ראשי בעתונותנו בלי חתימת מחברו. לבחור בועדה שתכתוב את המניפסט.

ל. לויטה: מציע להוציא את שבועונינו בשבוע זה בדחייה של יום אחד למען נוכל להכניס את המניפסט הזה. אל הועדה הזו אני מציע את ה״ה י. גרינבוים, ד״ר גוטליב, עו״ד זידנמן ושולבה. הועדה נבחרה.

[…]

Translation

1. Marḥeshvan 5679
7.X.[1]918

Participants: Chair Dr. Klumel, Members Messrs. Grünbaum, Shalkovich,[78] Dr. Gottlieb,[79] Dr. Portner, Rabbi Zlotnik,[80] B. Mintz, Y. Hurwitz.
Members of the Secretariat: N. Schwalbe,[81] A. Kleinman.[82] Guest: L. Levite.[83]
Secretary: Ḥ. Berman.

We elect Comrade L. Levite as a member of the central committee by cooptation.

---

78 Avraham Leib Shalkovich (1866–1921; pseudonym: Ben-Avigdor) was a Hebrew writer and publisher. He joined the *Bne Moshe* society and served as secretary of its Warsaw office from 1891. In 1916, he supported the *Folkspartey* in the electoral campaign for the Warsaw city council without abandoning his Zionist inclinations.

79 Yehoshua Heschel Gottlieb (1882–1941?) was a Zionist journalist and politician. From 1916 onward, he served as a member of the central committee of the Zionist Organization in Poland.

80 Yehuda Leib Avida (Zlotnick; 1887–1962; pseudonym: Yehuda Elzet) was a rabbi, writer, and politician. Being one of the founders of Mizrachi in Poland in 1917, he served as its general secretary until he emigrated to Canada in 1920.

81 Natan Schwalbe (1883–1941) was a Zionist journalist. In 1917, he joined *Ẓe'ire Ẓiyon*. Probably in this capacity, he became part of the central committee of the Zionist Organization in Poland.

82 Abraham Kleinman (1889–1940) was a Zionist journalist and political activist. Between 1918 and 1920, he served as a member of the central committee of the Zionist Organization in Poland.

83 Leon (Arieh) Levite (1888–1944) was a Zionist politician. He left Warsaw during the First World War and spent 1915 to 1918 in Russia. Shortly after his return, he became a member of the central committee of the Zionist Organization in Poland.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Y. Grünbaum:

The elections: Facing the changes in the political life ~~of the people~~ in Poland/the dismissal of the Council of State ~~of the ### ###~~ {and the announcement of} the Constituent Assembly (Sejm),[84] a question arises regarding our position at this important moment. Tomorrow, [he] proposes to speak to the central committees of all parties (except those that do not define themselves as Jewish) with a proposal to create a temporary [Jewish] national council, which will have as its main aim the summoning of a [Jewish] national congress at the moment ~~at which there will be a way~~ {at which this will be possible} and to prepare an agenda for this national council. This question is connected to the elections to the community boards. It is said that the elections will be postponed, and we should try to prevent this.[85] The electoral campaign in itself is important for us. If we could hope that ###,[86] we would send a delegation to the Regency Council;[87] [if] the curiae were to be set aside,[88] then we would support sending a delegation. We should oppose the

---

84 Against the backdrop of the looming defeat of the Central Powers, the Regency Council dissolved the Council of State of the Kingdom of Poland on the same day that the meeting took place (7 October 1918). Moreover, it declared the re-establishment of an independent Poland, even though its territories were still occupied, and called for elections to a constituent assembly. On 11 November 1918, the Regency Council handed control of the army to Józef Piłsudski (1867–1935), the founder of the Polska Organizacja Wojskowa (Polish Military Organization). Three days later, the Regency Council also transferred all civilian power to him and decided to self-dissolve.

85 In November 1916, the German occupational regime enacted the Ordinance Regarding the Organization of the Jewish Religious Community. It regulated the spheres of activity of the Jewish communities and included provisions for the election of community boards, which were to elect a council of Jewish communities that was to oversee them. Moreover, the council of Jewish communities was to elect a supreme council of Jewish communities as its organ of political representation. The Ordinance stipulated that the elections must be held; however, the new Polish authorities hindered the electoral process. Marcos Silber, German and Polish Authorities and the Regulation of the Jewish Community during the First World War, in: Gal-Ed 18 (2002), 173–186 [Hebr.].

86 Word cut off at the left margin of the page.

87 The Regency Council of the Kingdom of Poland was a collegial body created by both occupying powers in September 1917. It was composed of three regents who officially exercised the authority over the state. It dissolved on 14 November 1918 and transferred its authority to Józef Piłsudski.

88 According to the German Ordinance Regarding the Organization of the Religious Jewish Community of 1916, the elections to the community boards were to be based on socio-economic curiae. This system would have granted control of the community

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

attempts to postpone the elections to the community boards. In such critical times, it would be dangerous for us if the # former community boards were to remain.[89]

I propose therefore: ### to write to the [central] committees of all parties suggesting a conference ~~### ### ###~~ concerning a national representation. If a temporary council is created ##, we must strive to prevent the postponement of the elections to the community boards ###, {and they will take place} be it for the German Ordinance!

If we see that they intend to postpone the elections, we should oppose this firmly.

L. Levite: All the questions regarding a conference should be most confidential for the time being. I would suggest now, without provoking questions, a "conference of Polish Jews," because this matter could provoke controversies for the time being. ### Regarding the question of the elections ###, I oppose Grünbaum. No matter what, the community boards will not be ### elected on a truly democratic basis. No doubt, the results will not be to our liking.

Rabbi Zlotnik supports Grünbaum's proposal concerning a "national council." Regarding the congress, I do not see why we should not include ### the question of the Land of Israel in the agenda. We must make efforts regarding a daily newspaper. We should try to ensure that the elections are held according to a democratic system.

Shalkovich: The national council is necessary. Negotiations with other parties over this question will lead to nothing. We have to convene ### a conference of Zionist members of city councils.

The majority of the members of the community boards to be elected now will be against us. [I] support Rabbi Zlotnik's motion. The Zionists should not take part in the elections.

Dr. Gottlieb: From the perspective of Jewish politics, elections to the community boards are desirable for us now. Since yesterday, the situation has greatly changed.[90] We are helpless concerning moral support for the elections.

---

boards to wealthy families and individuals at the expense of the lower and lower middle classes, where Zionists found most support. Zionists and other parties with a national Jewish agenda therefore demanded a democratic system with equal suffrage. They hoped that this would give them control over the community boards, which would serve as a starting point for realizing their national agendas.

89 The old community boards had been elected before the war and were dominated by the integrationist camp. Silber, The German "Ordinance Regarding the Organization of the Religious Jewish Community".

90 On 6 October 1918, the German Governor General, Hans von Beseler (1850–1921), transferred the civil administration to Polish civil servants, while the Regency

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

We must take a few steps toward a "national council" [and thereby] lay the foundations for the preparations concerning [the elections to] the Sejm.[91] Here arises the question of the independents[92] and the question of languages.

A. Kleinman: [The question of] a "Jewish congress" is more desirable for us than the proposal for a "national council." We should decide about this question regardless of the options. ### And the same is true regarding the elections.

~~### ### ###~~[93]

[|2|] N. Schwalbe proposes sending invitations to all the election committees to consult on our stance regarding the coming elections.[94] If we are able to, we must struggle against the Ordinance. If it is possible to boycott the elections, we must do so.

Mr. Grünbaum: The elections to the Constituent Assembly will be in a few months at least. If [we are] only in favor of a "national council," our initiative should work solely in this direction. We must ~~### ### ###~~ invite all the Jewish parties. We must propose the creation of a temporary general Jewish representation until the ### Jewish congress. ### The goal of this council will be ### to call for such a congress. The representation will clarify its attitude toward the elections. The aim of the Jewish representation ### is to deal with the

Council adopted the Fourteen Points developed by Woodrow Wilson (1856–1924), an American statesman who served as president of the United States between 1913 and 1921. One day later, a provisional government was formed in the area of the Military Government of Lublin.

91 The Jewish National Council was regarded as a central means of winning the support of the Jewish population and of representing Jewish interests vis-à-vis a constituent assembly or parliament that would be elected. The elections to the Sejm Ustawodawczy (Constituent Sejm), the first parliament of the Second Polish Republic, took place on 26 January 1919.

92 Neo-Assimilationists.

93 Entire line crossed out at the bottom of the page.

94 The Ordinance Regarding the Organization of the Religious Jewish Community stipulated a system in which local communities would elect communal committees. Subsequently, the communal committees would elect a nationwide supreme council of Jewish communities as a representative body for the country's Jews in their interactions with state authorities. Given this structure, the democratization of the Jewish communities held significant importance for the Zionists. However, the new Polish authorities were reluctant to convene a supreme council of Jewish communities, and they sought to limit and postpone elections in major communities. In response, Zionists and other Jewish nationalists endeavored to convene a Jewish national assembly and to establish a Jewish national council.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

questions arising from worldwide events. Regarding the elections, I am afraid ### that if we are required to carry out the elections on other foundations, the Regency Council will use ### this fact to completely abolish each ### Jewish community institution. I am sure that we will win these elections.

~~### ### ###~~ Mr. Schwalbe: [I] propose negotiating with the election committees, [I] invite them [to a meeting] in two days in order to amend our position in the elections with respect to the important events that have taken place.

Mr. Levite: We should not raise ### the question of the elections to the community [boards] at the [Regency] Council. [We should] invite representatives of the parties to the council in order to create a temporary Jewish representation.

Dr. Klumel: The assimilationists are trying to postpone the elections to the community [boards].[95]

Z. Weizman:[96] I propose on ### the situation of the elections.

Y Grünbaum: [I] suggest fighting ~~### ### ###~~ {with all power against the postponement of the elections} (in the press).

Dr. Klumel: ~~### ###~~ We do not object to the elections being postponed. ~~### ### ###~~

Dr. Gottlieb proposes continuing with the election campaign for the time being.

Dr. Klumel's proposal is rejected (6:5).

Grünbaum's proposal (1: [sic].

Dr. Gottlieb's proposal (5:4).

Dr. Gottlieb's proposal is accepted.

Y. Grünbaum: ### proposes approaching the ### {central committees of} the Jewish parties to consult concerning a temporary Jewish national representation.

Dr. Klumel: Which parties should we approach?

Decided: All the Jewish parties, without exception (7:3).

Y. Grünbaum: We must approach the Regency Council with the proposal that Jewish representatives [should] take part in formulating the ordinance for the elections to the Constituent Assembly.

---

95 The integrationists, who until that point had dominated the Jewish community boards, objected to the elections and feared a loss of power.

96 Zelig Weizman (1873–1943) was a Zionist activist. In 1908, he emigrated to Palestine, but he returned to Russian Poland in 1914. During the war, he served as general secretary of the Zionist Organization in Poland. He returned to Palestine in 1919.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Our press and the current situation:

Dr. Gottlieb: ~~### ### ###~~ {We should welcome the liberation of Poland} to emphasize the concern ~~### ###~~ vis-à-vis the government regarding the Jewish question.

Advocate Seidenman: We must clarify our position regarding the elections to the Sejm. First of all, we should post a proclamation announcing our position and the position of the Zionist Organization.

Y. Grünbaum suggests uniting the proposals of both Dr. Gottlieb and Advocate Seidenman. We should prepare an article, which will be published as a proclamation or anonymously in print as a main article in our press.[97] We have to select a commission that will write the manifesto.

L. Levite proposes printing our weekly one day later this week in order to include the manifesto. For the commission, I propose Messrs. Y. Grünbaum, Dr. Gottlieb, Advocate Zeidenman, and Schwalbe.
The commission is elected.

[…][98]

Document 21

The Central Committee of the Zionist Organization in Poland
Warsaw, 8 October 1918
Handwritten minutes, 2 pages; handwritten corrections and underlinings
Language: Hebrew
CZA, F33/1

[…]

י. גרינבוים: החלטנו לקרוא למועצה את באי־כח המפלגות בורשה {כדי} ליצור רפרזנטציה יהודית־לאומית. וכבר הוצאנו את ההחלטה אל הפועל.

אנחנו נציע מועצה לאומית־יהודית ציונית.

97 The central Zionist organ was the weekly *Dos yudishe folk* (The Jewish People), which appeared from 1903 to 1909 and again between 1918 and 1919.

98 A short discussion follows about providing a salary for a member of the central committee to write a political column in the Yiddish daily *Haynt* (Today), the most popular Yiddish newspaper in Poland, which had a Zionist orientation. Grünbaum was the candidate for this position. Katrin Steffen, Haynt, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 196–201.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

תעודותיה של מועצה זו? מועצה זו צריכה להיות באת-כח העם היהודי ~~בורשה~~ {בפולין} עד שאפשר יהיה לקבע בחירות על יסודות דמוקרטיים ולבחור כנסיה יהודית. אנו פועלים בדבר ענינים שעלו על סדר היום לרגל המאורעות ה"עולמיים." שואפים אנו ע״כ לתת האפשרות לכל הזרמים להשאר [|2|] במועצה ולהשתמש ברגע הראוי לגעת גם בשאלות היוצאות מחוג עניני היהודים בפולין.

חוץ משאלה זו אולי נעמיד על שאלת סדר־היום שאלות אלה:

1) שאלת ועד הקהלה.

2) שאלת השתתפותנו בעבוד התקנות לבחירות אל הסיים.

אל המועצה נכנסים באי־כח המפלגות ואף כי יש דעה שיזמינו באי־כח אגודות.

דעתנו שיכנסו רק באי־כח המפלגות/הזרמים, לבלי להעמיד את שאלת מספר באי־כח מכל המפלגות מחר.

הורביץ: בכל אופן נחוץ להזמין לישיבה של מחר את באי־כח צ״צ.

פרייד: באותו המצב שאנו נמצאים היום היינו גם בזמן כניסת האשכנזים. אז החלט להזמין גם באי־כח של חברות־הצדקה, כי הרבה יהודים אינם שייכים עדיין לשום מפלגה.

אנו בוחרים בחמשה אנשים שילכו בתור צירים אל המועצה.

י. גרינבוים, ד״ר גטליב, שלקוביץ, פרייד, ד״ר קלומל. ירציא [!][99] ה׳ גרינבוים.

שלקוביץ: הוועדה תהיה לכתחילה רק ### כדי להועץ. ואפשר שבזמן מן הזמנים תהיה המועצה למוסד תמידי ושהחלטותיו מחיבות.

[…]

Translation

[…][100]

Y. Grünbaum: We decided to invite the representatives of Warsaw's [Jewish] parties to the council[101] {in order to} create a Jewish national representation and we have already implemented the decision.

We will propose a Zionist Jewish national council.

The aims of that council? The council should represent the Jewish people ~~in Warsaw~~ {in Poland} until it is possible to carry out democratic elections to a Jewish congress. We are acting regarding matters on the agenda in response to "worldwide" events. We aim to give all movements [among Polish Jewry] the opportunity to remain [|2|] in the council and, at the right moment, to also deal with questions beyond the Jewish issues in Poland.

99 This word is clearly legible, but incomprehensible. The context indicates that Grünbaum will be chair of the five elected representatives.

100 The meeting opened with a discussion regarding the Zionists' participation in the elections to the board of the Warsaw Jewish community.

101 The intended meeting of different Jewish political factions.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

In addition to this, we may put on the agenda these questions:

1) The question of the community boards.

2) The question of our participation in formulating the regulations for the elections to the Sejm.[102]

The council will consist of representatives of the [Jewish] parties, although there is also the idea to invite representatives from the organizations.[103]

It is our opinion that we should only invite representatives from parties/[political] movements, without raising the question of the number of representatives from all parties tomorrow.

Hurwitz: In any case, it is necessary to invite a representative of Ẓe'ire Ẓiyon to tomorrow's meeting.

Fried:[104] We were in the same situation at the time of the German invasion. Then, it was decided to invite representatives of philanthropic organizations because many Jews did not yet belong to any party.[105]

Five representatives to the council are chosen.

Y. Grünbaum, Dr. Gottlieb, Shalkovich, Fried, Dr. Klumel. ### Mr. Grünbaum.

Shalkovich: The council will be formed at first ### for consultation purposes only. It is possible that at some point, the council will become a permanent institution whose decisions are binding.

[…][106]

---

102 Facing the imminent elections to the Constituent Sejm, a debate ensued in the Jewish public sphere regarding the electoral system, the Jews' place in the elections, and other ways to ensure equal representation. One approach was to influence the electoral system by taking part in formulating the electoral regulations. Another strategy sought international pressure to ensure fair Jewish representation. Marcos Silber, Different Nationality, Equal Citizenship! The Efforts to Achieve Autonomy for Polish Jewry during the First World War, Tel Aviv 2014, 333–338 [Hebr.].

103 This is a reference to ideological movements that were not organized as political parties (such as Neo-Assimilationists and national non-Zionist orthodoxy).

104 Yitzhak Meir Fried (1871–?) was a physician and a member of *Ḥoveve Ẓiyon*. From 1915 to 1920, he chaired the Zionist Organization in Warsaw. After living in Berlin from 1920 to 1925, Fried emigrated to Palestine in 1925.

105 He is probably referring either to a meeting of representatives of different socio-political movements that took place in August 1915 to discuss the question of Jewish education and language (Anonymous, Di yidishe shulfrage in Varshe [The Question of Jewish Schooling in Warsaw], in: Haynt [Today], 26 August 1915, 3; Anonymous, Die jüdische Schulfrage in Warschau, in: Deutsche Warschauer Zeitung, 29 August 1915, 6) or to the meeting that took place in Warsaw on 3 February 1916 (Document 17).

106 A brief discussion follows about the *Ẓe'ire Ẓiyon* faction's right to a representative in the central committee.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 22

The First Meeting of the Interparty Representatives
Warsaw, 9 October 1918
Handwritten report, 2 pages; several words smudged, archival stamp in upper left corner of page 1
Language: Yiddish[107]
CZA, A127/312

קירצער בעריכט וועגען דער ערשטער זיצונג

אויף דער ערשטער זיצונג, וואס איז פארגעקומען מיטוואך דעם 9־טן [אקטאבער], זענען געקומען פארטרעטער פין די פאלגענדע פארטייען און ארגאניזאציעס: "אונאבהענגיגע," אגודת־ישורון, "בונד," "מזרחי," פאלקס־פארטיי, ציוניסטען. די פועלי ציון האבן צוגעשיקט אַ ערקלערונג, אז זיי קאנען זיך בעטייליגען בלויז אין אַ פערטרעטונג וואס קומט ארויס פין דעמאקראטישע וואהלען און יעדע אנדערע וועלען זיי באקעמפפען. די אגודת־הארטודוקסים, די "יודען־פאליאקן" און די ס״ס זענען ניט געקומען און האבן ניט צוגעשיקט קיין שום ערקלערונג.

אין נאמען פין דעם צ״ק פין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען האט י. גרינבוים בעגרינדעט דעם פארשלאג וועגן אַ יודישע נאציאנאלע רעפרעזענטאנץ. איהר ציעל איז צו בעטראכטען און צו בעשליסען וועגען אֱלֱעֱ פראגען פין יודישען לעבן, וואס זענען פערבונדן מיט די וועלט־פאליטישע געשעהנישען. אין דער רעפרעזענטאנץ דארפען זיך בעטייליגען אלע פארטייען, וואס שטעהען אויפ׳ן נאציאנאלען באדען. די בעשלוסען קאנען דורכגעפיהרט ווערען איינשטימיג. די פארטייען זענען פערטרעטען דורך אַ גלייכער צאהל פארשטעהער, ווייל עס איז נאך אונמעגליך צו בעשטימען די קראפט פין יעדער פארטיי און דאס פראפארציאנעלע פערהעלטניס פין איינער צו דעם אנדערעם̊. דעריבער איז נאך ניט געקומען די צייט עס זאל געשאפען ווערען אַ נאציאנאלער ראטה, וואס זאל אננעהמען זיינע בעשלוסען מיט מעהרהייט פין שטימען. די נאציאנאלע רעפרעזענטאנץ דארף זיך שטעלען פאר איהר ערשטע אויפגאבע צונויפצורופען אַ יודישען צוזאמענפאהר, געוועהלט אויף די דעמאקראטישסטע יסודות דורך דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג פין פוילען. באלד דארף געשאפען ווערען אַ ארגאניזאציאנס־קאמיטעט אויף צונויפרופען אזא צוזאמענפאהר. נאר ביז דאס וועט זיין מעגליך דארף געשאפען ווערען אַ צייטווייליגע נאציאנאל־רעפרעזענטאנץ, כדי דאס יודישע פאלק זאל אין דעם איצטיגען מאמענט ניט בלייבען אהן א פארשטעהערשאפט.

דער דאזיגער פארשלאג האט ארויסגערופען לעבהאפטע דעבאטען. פין די פארשטעהער פין די פארטייען זענען ארויסגעזאגט געווארען פאלגענדע מיינונגען: די פאלקס־פארטיי האלט, אז מען מוז פריהער בעשטימען אנ׳ אלגעמיינע פלאטפארם און ערשט דאן וועט מען קאנען שאפען די נויטיגע

---

107 The archival file also contains a Hebrew version of the report. It is impossible to determine which version is the original and which was prepared as a translation. In the following, the Yiddish version has been transcribed and translated. Variations in the Hebrew version are marked in the footnotes of the translation.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

רעפּרעזענטאַנץ. ביז איצט איז דאס אבער ניט געלונגען און שולדיג זענען דערין געווען די ציוניסטען וואס האבען ארויסגערוקט זייערע ענגע פארטייאישע פראגען – וועגען ארץ־ישראל און העבראיש. בנוגע צו דעם צוזאמענפאהר וועט די פארטיי [|2|] צושטימען צו דער איניציאטיו [!] אין דער הינזיכט. וועט מען ##ער ניט קאנען שאפען אַ געמיינזאמע פלאטפארם וואלט מען געדארפט בילדען אַ אינטער־פארטייאישע בעראטונג. דער "בונד" האלט, אז דער פארשלאג רעדט אייגענטליך וועגן אַ אינפארמאציאנס־ביורא און דאס איז צו וועניג. מען דארף בילדען אַ קערפערשאפט וואס זאל האבען דאס ציעל צו קעמפּפען פאר דער נאציאנאל־קולטורעלער אויטאנאמיע. אין דעם קאמפף קענען די ס״ד פארטייען מיטגעהען מיט די בירגערליכע. אין אזא קערפערשאפט דארפען אבער ארייןגעהן בלויז פערטרעטער פין פאליטישע פארטייען און ניט פין פערשידענע גרופּעס, וואס האבען קיין פראגראם ניט. מען וואלט געדארפט טראכטען וועגען אַ סור#אגאט פין אַ צוזאמענפאהר ווען צונויפרופען אַ צוזאמענפאהר איז נאך אונמעגליך. דורך אַ קאנפערענץ וואלט מען זיך געקאנט פערבינדען מיט די ברייטע פאלקס־מאסען. די פארשטעהער פין אגודת־ישורון און "מזרחי" האבן זיך ארויסגעזאגט פאר דעם פאָרשלאג, דער ערשטער האט פארגעלעגט, אז מען זאל אננעהמען אַ רעזאלוציע, אז אזא אינסטיטוציע איז געוואונשען. די פארשטעהער פין די אונאבהענגיגע האבן ערקלערט, אז זיי זענען געקומען בלויז כדי זיך אינפארמירען. זיי מיינען אבער, אז קוים וועט די רעפּרעזענטאַנץ זיך שטעלען אויפ׳ן נאציאנאלען באדען, איז אויסגעשלאסען, אז די אונאבהענגיגע זאלען צו איהר צוטרעטען. דאך בעטען זיי דען [!] זאל זיי אויף דער צווייטער זיצונג איינלאדען.

עס איז בעשלוסען, ניט אנצונעהמען קיין שום רעזאלוציעס און צונויפרופען אַ צווייטע זיצונג זונטאג דעם 13־טען [אקטאבער]. אויף דער זיצונג דארפען די פארשטעהער פין די פארטייען קומען מיט די נויטיגע פולמאכטען און קאנקרעטע פארשלאגען. איינלאדען אלא פארטייען אויסער די אסימילאטארישע.

***

Translation

Brief Report on the First Meeting

Representatives of the following parties and organizations took part in the first meeting, held on Wednesday 9 [October]: Independents, Agudat yeshurun, Bund, Mizrachi, Folkspartey, Zionists. Po'ale Ẓiyon sent a declaration [stating] that it can only participate in a representative body that has been democratically elected and that it will fight vehemently against any other representation. Agudat ha-ortodoksim, the Polish Jews,[108] and the Zionist Socialist Workers' Party[109] did not attend and did not send a written notice.

108 This refers to assimilated Jews, who formed the Zjednoczenie Polaków Wyznania Mojżeszowego (Association of Poles of the Mosaic Faith) in 1918. They blamed Jewish distinctiveness for the deterioration of Polish-Jewish relations and opposed any form of Jewish nationalism, as well as demands for autonomy.

109 The *Sionistsko-sotsialisticheskaya rabochaya partiya/Tsionistish-sotsyalistishe arbeter partey* (Zionist Socialist Workers' Party) was founded in 1905. It was Marxist, but

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

On behalf of the central committee of the Zionist Organization in Poland, Y. Grünbaum substantiated the need for a Jewish national representative body, whose purpose will be to consider and make decisions regarding all aspects of Jewish life connected to global political events. All the parties that have a national position must participate in this representative body. Resolutions must be reached unanimously. Each party will have an equal number of representatives, because there is not yet a way to determine the strength of each party or the proportional ratio between the parties. Therefore, the time has not yet come to form a national council that will make decisions by majority vote. The first task of the national representative body will be to convene a Jewish congress, elected on democratic foundations by the entire Jewish population in Poland. An organizing committee should soon be created to convene such a congress. Until this is possible, a temporary national representative body must be formed so that the Jewish people will not remain without representation at the current moment.[110]

This proposal triggered a lively[111] debate. The party representatives expressed the following opinions: according to the Folkspartey, a general platform must be set up first and only then will it be possible to create the required representative body. This has not been possible until now because of the Zionists, who have raised their narrow partisan questions – the Land of Israel and the Hebrew language. As for the congress, the party will [|2|] agree to the initiative in this respect. If it proves to be impossible to establish a joint platform, it will be necessary to create an inter-party council. According to the Bund, the proposal actually speaks only of establishing an information bureau, and this is insufficient. A public corporation must be created with the aim of fighting for national cultural autonomy. In this fight, the social-democratic parties can ally themselves with the bourgeois parties. Such a public corporation must include only representatives of political parties and not of various groups with no political program. In the event that it is still impossible to convene a congress, it will be essential to convene some sort of surrogate congress. A conference can foster connections to the broad masses of the people.[112] The representatives of Agudat yeshurun and Mizrachi spoke out in favor of the proposal. The former proposed making a resolution [stating] that such an institution is desirable. The representatives of the Independents

---

also supported territorialism. Its Russian faction merged into the *Fareynikte* in 1917, while it continued to exist in Poland.

110 The Hebrew version has "historic moment."

111 This word appears in the Yiddish version only.

112 In the Hebrew version, this sentence reads slightly differently: "Such a conference will make it possible to discuss matters with the wider masses."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

explained that they were only attending for informational purposes. They believe, however, that as soon as the representative body is formed on a national basis, it will prevent the Independents from participating. Nevertheless, they ask to be invited to the next meeting.

It was decided that no resolutions would be passed [at this meeting] and that a second meeting would convene the following Sunday 13 [October]. The representatives of the parties must come to this meeting with sufficient authorization and concrete proposals. All the parties except for the assimilationists will be invited.

***

Document 23

The Second Meeting of the Interparty Representatives
Warsaw, 13 October 1918
Handwritten minutes, 8 pages; handwritten corrections and underlinings, blotches on several letters, archival stamp in upper right corner of page 1
Language: Yiddish
CZA, A127/312
[Following the first meeting of representatives of the Neo-Assimilationists, Agudat yeshurun, *the* Bund, *Mizrachi, the* Folkspartey, *and the Zionists in the previous week, delegates from* Po'ale Ẓiyon *and the Zionist Socialist Workers' Party joined the initiative for its second meeting. The attendees took up the unresolved discussion from the previous meeting regarding a prospective representative body for Polish Jewry. During this discussion, a heated debate arose around questions of its character and democratic legitimization, prompting the delegates from* Po'ale Ẓiyon *and the Neo-Assimilationists to leave the meeting. In the end, the remaining participants reached a minimal agreement consisting of a proposal to establish an organizing committee that would prepare a call for a Jewish Congress in Poland.]*

א דו״ח פון דער 2־ער זיצונג דעם 13 אקטאבער 1918 אין לאקאל פון קאמי־פעראיין.

ה' גרינבוים עפנט די זיצונג און ענטשולדיגט זיך וואס צוליעב א מ̊יס̊פערשטענד̊ניס איז פערעפנטליכט געווארען אַ בעריכט אין "הײנט."
אנוועזענד זיינען: ציוניסטען, פאלקיסטען, פ״צ,[113] ס״ס, אגודת ישורון, מזרחי, אונאבהענגיגע.

---

113 פועלי ציון.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ה׳ גרינבוים לעגט פאר צו וועהלען אַ פארזיצענדען. געוועהלט ווערט ה' גרינבוים. אלס סעקרעטאר פונקציאנירט ד״ר גאָטליעב.

ה׳ יארבלום (פ״צ): די שטעלונג פון פ״צ צו דער פראגע געפינט זיך אין אַ צווא#ענהאנג מיט דער פאזיטיווער שטעלונג צו אַלע יודישע נאציאנאלע אינסטיטוציעס. מיר בעציהען זיך פאזיטיוו צו דער נאציאנאלער רעפרעזנטאנט [!], וואס זאל שטאמען פון אַ דעמאקראטיש געוועהלטען צוזאמענפאהר פונקט ווי אין אמעריקא און רוסלאנד צו די דארטיגע צווא#ענפאהרען. דער צוזאמענפאהר זאל בעטראכטען די פראגע וועגען נאציאנאלער אויטאנאמיע, אבער אויך די לאגע פון יודען אין אנדערע לענדער, ווי אויך וועגען ארץ־ישראל. נאר מיט דעם תנאי קענען מיר צושטעהן צום פלאן. אנדערש וועט עס נישט זיין לעבענספעהיג. מהא# טעמא קענען מיר נאר צושטעהן צו אַ טעכנישער קאָמיסיע, וואס דארף צוגרייטען דעם יודישען קאנגרעס אויף דעמאקראטישע יסודות אין פוילען מיט א פראגראם פון די יודישע פאדערונגען אין פוילען, אין אנדערע לענדער און אויך אין ארץ־ישראל. מען מוז גלויבען, אז דאס קען צושטאנד קומען[114] און נישט פערליערען די ענערגיע אויף סוראגאטען, וועלכע וועלען נישט האבען קיין אויטאריטעט און קיין מאראלישע בעדייטונג. די קאמיסיע קאן האבען א ברייט פעלד און אַ דאנקבארע ארבייט.

זוסמאן (ס״ס): מיר האלטען אז אַ רעפרעזענטאנץ איז נויטיג אבער נור געוועהלט דורך א צוזאמענפאהר. מען מוז גלייך ארגאניזירען א קאמיסיע וואס זאל דעם צוזאמענפאהר פארבערייטען. דאס ארגאניזאציאנס־ביורא זאל האבען גרעסערע קאמפעטענצען, ווי א טעכנישע קאמיסיע. אלע פארטייען מוזען אריין און אויסארבייטען אַ פלאטפארם און נאר אין לאקאלע פוילישע יודישע אנגעלעגענהייטען. אין דער ארגאניזאציאנס־קאמיסיע זאלען אריינטרעטען אלע פארטייען, אויב ניט קאן ער ניט צושטאנדקומען.

ה׳ נאמבערג (פ״פ)[115]: מיר האבען ניט וואס מוסיף צו זיין צו דעם וואס מיר האבן שוין ערקלערט. דער נאמען רעפרעזענטאנץ איז צו קלינגענדיג. מיר לעגען פאר אַ צווישען־פארטייאישע פערשטענדיגונגס־קאָמיסיע. עס קענען געבוירען ווערען |2| גוטע אידעען, וועלכע מען דארף קאארדינירען. עס מוז זיין אַ מינימום פון פלאטפארם. עס געהען אריין פארטייען, וואס שטעהען אויפ׳ן באדען פון נאציאנאל־פערסאנאלער אויטאנאמיע. די פערשטענדיגונגס־קאמיסיע זאל גלייכצייטיג זיין א ביורא אויף צוגרייטען דעם צוזאמענפאהר.

ה׳ גרינבוים: קאנסטאטירט, אז אלע פארטייען זאגען זיך ארויס פאר אנ׳ [!] אינסטיטוציע, וואס דארף צוגרייטען דעם יודישען צוזאמענפאהר. עס איז אבער אַ פראגע, צי מען וועט אזוי זיך דאס קענען דורכפיהרען, נישט בלויז צוליעב טעכנישע, נאר אויך פאליטישע סבות. ביז דעמאלט בלייבען מיר אָהן אַ פארשטעהערשאפט צו פיהרען דעם נאציאנאלען קאמפף. א צווייטע פראגע: וואס פאר א מין אינסטיטוציע עס קאן געשאפען ווערען. די פראגע איז געווענדעט צו פ״צ.

פ״צ ערקלערען: סיי ווי סיי קאן מען ביי פאליטישע שוועריגקייטען גארנישט אויפטוען. מיר מוזען אבווארטען דעם גינסטיגען מאמענט פאר אנ׳ עכט דע###ראטישען[116] צוזאמענפאהר. מיר זענען געגען יעדען סוראגאט און וועלען איהם בעקעמפפען.

114 The verb צושטאנדקומען appears in both compound and separate forms in this document.

115 פֿאָלקס פּאַרטיי.

116 דעמאקראטישען. There is a hole in the paper in the middle of the word.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ה׳ נאמבערג: אלע פארטייען זאגען זיך ארויס געגען אַ נאצ.[117] רעפּרעזענטאנץ. לאָמיר אנהויבען פון מינימאלע פאדערונגען.

ה׳ פרילוצקי: איך בין מוסיף, אז אזא פערשטענדיגונגס־קאמיסיע קאן קיינעם נישט רעפּרעזענטירען. העכסטענס די פארטייען און מיט דעם הסכם פון אלע פארטייען. די דאזיגע קאמיסיע דארף זיין דאס קעמערל פון קומענדיגע העכערע אינסטיטוציעס. זי וועט קיינעם נישט רעפּרעזענטירען, סיידען פון פאל צו פאל.

פ״צ: די פערשטענדיגונגס־קאמיסיע איז נישט נויטיג.

זוסמאַן: קיין פערשטענדיגונגס־קאמיסיע איז נישט נויטיג, נאר מיר גלויבען, אז עס קאן אפשר פאסירען אַ פאל, ווען די קאמיסיע אויף צוזוגרייטען דעם צוזאמענפאהר זאל קענען בעקומען אַ העכערע קאמפּעטענץ.

פרייד: יעדער טאג ברענגט אויפגאבען צוליעב וועלכע עס איז נויטיג צו האבען אַ נאציאנאלע רעפּרעזענטאנץ. א ביישפּיעל דער מארגענדיגער טאג: די יודישע צייטונגען וועלען ארויסגעהן בשעת קיין פוילישע וועלען ניט זיין. מיר וועלען האבען א נייעם סקאנדאל.

ה׳ יארבלום: דער פארשלאג פון נאמבערג איז אונז ניי. מִילא אַ נאציאנאל־ראט האט אַ זין, אבער ניט אַ פערשטענדיגונגס־קאמיסיע אויף צונויפצוטרעפען זיך. מארגען וועלען זיך אויך די פוילישע פארטייען נישט צונויפטרעפען. מען מוז אויסמיידען אַ קלאפּ פאר׳ן צוזאמענפאהר, וועלכען מען דארף אוועקגעבען |3| די גאנצע ענערגיע, און נישט שאפען קיין אילוזיעס. ממה נפשך, וועט ה׳ נאמבערג האבען עפּעס אַ פארשלאג, וועט ער עס פארלייגען אן דעם דאזיגען ביורא.

ה׳ נאמבערג (פ״פ): קיין זאכליכע אונטערשיידען צווישען אונזער פארשלאג און פ״צ איז נישטא.

ה׳ פרילוצקי (פ״פ): אַ קליינער אונטערשייד איז דאך פארהאן. א צוגרייטונגס־קאמיסיע איז בלויז אַ טעכנישע און עס איז א נפקא מינה וועמען מען שיקט אהין. אין אַ פערשטענדיגונגס־קאמיסיע שיקט מען פּאליטיקער. עס זיינען פארהאן מאמענטען, ווען מען פיהלט די נויטיגקייט פון אזא קאמיסיע. למשל די וואהלען צו דער קהלה. מאנטאג האב איך געוואוסט, אז דער שעף פון אויסערליכע ענינים האט געזאגט: די וואהלען אין געמיינדע זאלען נישט פארקומען. מיר האבען געדארפט זיך קענען צונויפריידען און אויך #צינד איז א חילוק, ווי צו רעאגירען, אויב בעזונדער, אדער דורך אזא קאמיסיע. אט ווידער אַ פראגע וועגען רופען אין מיליטער בלויז פאליאקען, און עס פערשרייבען זיך נישט קיין אנשטענדיגע עלעמענטען. די וואפען אין זייערע האנד קענען ווערען געפעהרליך. אלע פעלקער שאפען נאציאנאל־ראטען: טשעכען, דרום־סלאווען, פאליאקען. די פערשטענדיגונגס־קאמיסע מוז זיך צונויפקומען אהן פּניות און נישט אום זיך סודות אויסצוזאגען. עס פיהלט זיך אַ נויטיגקייט צו קאנסאלידירען, למשל דער פאל פון דער ווייסער גווארדיע. מען קאן נישט פערגלייכען די פראגע פון צוזאמענפאהר אין אמעריקא. ס׳איז נישט קיין מוסטער: זיי האבען געוואלט אַ צוזאמענפאהר נישט אזוי ווייט פאר זיך, ווי פאר אנדערע. מען קאן פערשמעלצען אונזער פארשלאג מיט׳ן פארשלאג פון פ״צ, אז די קאמיסיע קאן קאארדינירען אן איינהייטליכען ארויסטריט. נאטירליך איז דאס צוגרייטונגס־ביורא וויכטיג, אבער מיר זעהען פאראויס זיין פאליטישע ארבייט נאך אויסען.

ה׳ גרינבוים: איך זעה נישט ליידער קיין נאהנטקייט צווישען די צוויי פארשלאגען. עס איז צו בעדויערן, וואס מען האט פון רוסלאנד נישט געלערנט. מען דארף נישט אלץ שטעלען אויפ׳ן צוזאמענפאהר. אין רוסלאנד האט מען אלץ געוואלט אבלעגען ביז די קאנסטיטואנטע וועט קומען און אלץ פערענטפערן. דאס איז ניט געלונגען. מען האט געמוזט ארויסגעבען געזעצען, ווייל דאס

117 נאציאנאלע.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פאלק און דאס לעבן האבען דאס געפאדערט. דאס האט אויך געגעבען שארפע וואפען אין די הענד פון די באלשעוויקעס. נאך ערגער איז געווען ביי אונז יודען. ווארטענדיג אויפ׳ן צוזאמענפאהר, האבענדיג בלויז אנ׳ ארגאניזאציאנס־קאמיטעט האבען מיר אלץ פארשפיעלט. |4| די שטערונגען פון צונויפרופען אַ צוזאמענפאהר זענען ניט בלויז טעכנישע. מען קאן די מְניעות נישט פאראויסזעהן. ווען עס וואלט זיין אַ מעגליכקייט טאקי מארגען צונויפרופען וואלט מען געקאנט נאך טערעץ ווי די פוע״צ,[118] אבער עס וועט דאך חוץ אלעם בכלל אוועק פיעל צייט אויף דעבאטען וועגען פראגראם און וואהל־מאדוס און די חלוקי דעות (א״י, און אויסלאנד) זענען שוין בולט. עס וועט לאנג דויערן די פערשטענדיגונג. אין רוסלאנד האט מען צוליעב דעם געמוזט צונויפרופען אַ בעזונדערע קאנפערענץ. מען טאר עס נישט איבערחזרן ביי אונז אין אַנ׳ ערגערער אויסגאבע. מען האט אין רוסלאנד געליטען, ווייל עס איז נישט געוועזען קיין נאציאנאלע רעפרעזענטאנץ. מען האט פערלוירען די עפענטליך־רעכטליכע קהלות, וועלכע מען האט געקאנט בעשטימט דורכפיהרען. אפילו די באלשעוויקעס וואלטען נישט געקאנט און נישט געוואלט זיי פערניכטען. מיר האבען צוּ טאן אין פוילען מיט פאלגענדע זאכען: מיר שטעהען אין מיטען פון אַ נאציאנאלען קאמפף, וואס ציהט זיך פון 1905. דער קאמפף ווערט שוין איצט אַ פאליטישער און קאן נישט געפיהרט ווערען פון די איינצעלנע פאליטישע פארטייען זעלבסטשטענדיג און דערביי איז דאך פארהאנען אַ פאקטישע פאליטישע איינִיגקייט אין די פאדערונגען. אט למשל שטימען איבעראיין די 2 פאדערונגען בנוגע דער קהלה: 1) אראבזעצען די געמיינדע 2) בעשטימען נייע וואהלען אויף דעמאקראטישע יסודות. אפשר דארף מען עס פראבירען שוין יעצט דורכזעצען די דאזיגע פאדערונגען. מען קאן עס ביי דער יעצטיגער רעגירונג זאגאר דורכזעצען, מחמת זי וועט מורא האבן פאר אנ׳ אייראפייאישען סקאנדאל. זי וויל, ווי מיר ווערען געוואויר אוועקזעצען א נייע קאמיסיע וועגען דער קאנסטיטוציע פון דער קהלה. אלע פארטייען, וואס זעהען אין דער קהלה דעם יסוד פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע קענען זיך פערבינדען כדי פראקטיש עפעס דערגרייכען. מען מוז איינעהמען פאזיציעס. מיר מוזען האבען אנ׳ אלגעמיינעם יודישען ארגאן, ווייל דער קאמפף מוז געפיהרט ווערען פון אלע יודישע פארטייען. וועט מען אין אַ פראגע ניט קומען צוּ א הסכם, וועט מען אין דער פראגע ניט ארויסטרעטען געמיינזאם. די פאלקספארטיי טוהט נישט ריכטיג פארלייגענדיג אַ מינימום. איך לייג פאר אַ נאציאנאלע בעראטונג, נאטירליך מוזען אלע ארויסטרעטונגען זיין בהסכם פון אלע פארטייען. דאס איז אַ גענִיגענדע גאראנטיע פאר אַ פּאַרטײַ וואָס האָט מוראַ צו ווערן מאַיאָריזירט. צו וואס דארף מען מיט דעם נאמען פערקלענערען די אויפגאבע, ווען דער אינהאלט איז דערזעלבער? דרויסען האט דער נאמען א גרויסע בעדייטונג. מיר מוזען היינט בילדען אזא אן אינסטיטוציע, וואס זאל האבען די מעגליכקייט צו קאארדינירען די ארויסטרעטונגען און |5| אנפיהרען דעם נאציאנאלען קאמפף. די פארטייען וואס זענען נישט מסכים נעהמען אויף זיך א צו גרויסע אחריות און זיי וועלען חרטה האבען, ווי עס איז געשעהען אין רוסלאנד. איך לייג פאר אנצונעהמען דעם פארשלאג און שאפען דעם דאזיגען ארגאַן.

יארבלום: בלויז א קורצע ערקלערונג: די צוגרייטונגס־קאמיסיע לעגען מיר פאר און געפינען אז אן׳ [!] אנדערע איז נישט נויטיג. די ביישפילען פון פרילוצקי, נאמבערג און גרינבוים איבערצייגען נישט. מיר וואלטען פערלוירען צייט. די קאמיסיע דארף זיין אַ ריין ארגאניזאטארישע פאר׳ן צוזאמענפאהר. אין פאל ווען עס מאכט זיך א פאקט, ווען מען האט נויטיג צונויפרופען די פארטייען, למשל די קהלה, קאן מען זיך ווענדען צו דער צוגרייטונגס־קאמיסיע, אז זי זאל צונויפרופען די פארטייען. חוץ דעם האט די צוגרייטונגס־קאמיסיע קיין אנדערע אויפגאבען. לויט מיין מיינונג זענען

118 פועלי ציון.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אלע צרות אין רוסלאנד אַ פועל יוצא דערפון, וואס מען האט אבגעלייגט די קאנסטיטואנטע. דאס זעלבע מיט'ן יודישען צוזאמענפאהר.

פארשטעהער פון פ"צ: עס זענען פאראהן 3 ריכטונגען: 1) זאגט אפען וואס זי וויל; 2) נישט אפען; 3) אפען וואס זי וויל נישט. ציוניסטן ווילען אַ רעפרעזענטאנץ; פאלקס־פארטיי מיט ס"ס א פערשטענדיגונגס־קאמיסיע; פ"צ זאגען אזא פ"ק איז נישט נוצליך און שעדליך (פוע"צ געהען אוועק).

שטשעראנסקי (מזרחי): די ארגומענטען פון פוע"צ בעווייזען אז מען דארף ארגאניזירען אַ נאציאנאלע רעפרעזענטאנץ, למשל א זעלבסטשוץ דארף געגרינדעט ווערען פון אלע פארטייען. אויב פון 99% וועלען נישט אֶלֶעֶ קומען צו א ###[119] וועט א טייל ארויסטרעטען.

פרילוצקי: מיר רעכנען, אז פון דער פערשטענדיגונגס־קאמיסיע קאן מען צוקומען צוּ אַ רעפרעזענטאנץ. עס קאן אבער פאסירען, אז די נאציאנאלע רעפרעזענטאנץ וועט פלאצען און דאנען קאמפראמעטירען מיר די אידעע פון א נאציאנאלער רעפרעזענטאנץ. דעריבער לעגען מיר פאר איבערצוגעהען מן הקל אל הכבד. יעדער טאג ברייגנגט [!] נייעס און מען מוז יעדען טאג בעראטען.

זוסמאן: אפשר טאקי וועט פון דער צוגר. קאמ.[120] עפעס אויסוואקסען. ליידער האבן מיר נישט קיין פארשטעהער פון "בונד." לאמיר לעת עתה אננעהמען דעם בעשלוס פון אַ צוגר. קאמ. אזוי ארום וועט דאך געשאפען אַ קאנטאקט. די פראקטיק וועט אונז שוין לערנען.

פרייד: איך שלאג פאר: די היינטיגע זיצונג בעשליעסט צו גרינדען אן' ארגאניזאציאנס־קאמיסיע וואס זאל צוגרייטען אַ צוזאמענפאהר, וואס וועט |6| שאפען אַ נאציאנאל־ראטה [!].

גרינבוים: דאס איז געגענשטאנדלאז. מיר קאנסטאטירען, אז אלע פארטייען זענען מסכים צו גרינדען אַ קאמיסיע צוצוגרייטען דעם צוזאמענפאהר. איך לעג פאר, אז די איבעריגע פארטייען, וואס זענען מסכים צוּ גרינדען די פערשטענדיג. קאמ.,[121] זאלען עס בעשליסען. מיר קענען בעשליסען צי עס איז פאר אונז א חוב, אפילו אהן יענע אדער דווקא מיט יענע פארטייען, וואס זענען דא פערטרעטען. איך לעג פאר: מיר גרינדען אן' ארגאן מיט'ן נאמען נאציאנאלע בעראטונג, וואס זאל אנפיהרען דעם קאמפף פאר די נאציאנאלע אינטערעסען. יעדע פארטיי איז פערטרעטען גלייך מיט 1 שטים מיט וועֶטאָ רעכט. די בעראטונג איז פעריאדיש און האט אן' אויספיהרונגס־ארגאן.

פרילוצקי: א בעראטונג איז איינמאליג, סיידען א בעראטונגס־קאמיסיע.

זוסמאן: א תנאי – אלע פארטייען מוזען צושטעהן. הויפטצוועק – צוזאמענפאהר. אויב עס קומט פאר –דאנן וועט מען זיך פערשטענדיגען. די שטענדיגע קאמיסיע מוז זיין געווידמעט דעם הויפטציעל מחמת מען קאנן [!] פארויסזעהן דעם פאל פון פערשטענדיגונג זאל מען טאקי שיקען פערזאנען מיט העכערע קאמפעטענצען.

גרינבוים: ווי זאל די ארגאניז. קאמ.[122] אבשטימען? מיט אַ מערהייט? ווי אזוי זאלען די פארטייען זיין פערטרעטען?

זוסמאן: מען קאן נישט פארויסזעהן.

גרינבוים: מיר קומען מיט א פלאן פון אַ קאמפף וועגען א קהלה. ווי דארף מען איהם אננעהמען? און אויך געהט וועגען נאמען שליעסליך.

119 Word illegible due to blotch on page. Probably אָפּמאַך.

120 צוגרייטונגס־קאָמיסיע.

121 פערשטענדיגונגס־קאָמיסיע.

122 אָרגאַניזאַציאָנס־קאָמיסיע.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

נאמבערג: עס ווערט צוועקלאז ווײַטער צו זיצען. די פּוע״צ זײַנען אוועק. עס בלײַבען אלזא מיר מיט די ציוניסטען (ווײַל מזרחי איז דאך אויך ציוניסטיש). לאמיר צוטרעטען צו דעם, וואס מען קאן שאפען.

אונאבהענגיגער געהט אוועק.

גרינבוים: די פּארטײַען קומען צו נאהענטער ביסלעכווייז. לאמיר דערווײַל גרינדען דעם ארגאן וועלכען די ס״ס שלאגען פאר.

נאמבערג: לאמיר לעת־עתה שאפען דאס ארגאניזאציאנס־ביורא.

פּרילוצקי: עס האט זיך ארויסגעוויזען אז עס איז פאראן נאך אַ קלענער מינימום. לאמיר איהם אננעהמען.

גרינבוים: די פראגע וועגען נאמען האט אַ פּאליטישע בעדײַטונג. לאמיר לאזען אפּען די דאזיגע פראגע. לאמיר אבער געבען דעם ארגאניזאציאנס־קאמיטעט דאס רעכט צו בעטראכטען אנדערע פראגען.

נאמבערג: מיר זענען מודיע אלע פּארטײַען וועגען דעם פּלאן פון דער |7| ארגאניזאציאנס־קאמיסיע.

גאטליב: איך לעג פאר שוין בעטראכטען די פראגע וועגען אנ׳ עפּענטליכער געמיינזאמער ארויסטרעטונג טאקי וועגן דעם ענין.

גרינבוים: דאס איז א פראגע פון די שפּעטערדיגע זיצונגען. איך לייג פאר אַ בעשלוס:

1) מיר בילדען אן׳ ארגאניזאציאנס־קאמיטעט צוצוגרייטען און צונויפרופען דעם יודישען צוזאמענפאהר אין פוילען.

2) דער דאזיגער א. ק.[123] האט דאס רעכט צו בעטראכטען און צו בעשליעסען וועגען די לויפענדע פּאליטישע פראגען פון די יודען אין פוילען.

פּרילוצקי: מיר נעהמען נישט אן דעם 2־טען פּונקט. מיר האלטען פאר נישט צוועקמעססיג[124] אנצונעהמען עפּעס אזוינס אויף וואס נישט אלע פּארטײַען געהען איין. מען קאן עס מונדליך מיטגעבען צו דיסקוסיע.

זוסמאן: דער ערשטער פּונקט פון אונזער פארשלאג איז פארמולירט געניו; דעם 2־טען פארמולירען אזוי: עס קאן אויך פאראויסגעזעהען ווערען, אז די א. ק. זאל קענען האבען אַ ברייטערע קאמפּעטענץ ווי בלויז ארגאנ. פראגען, ד״ה אויך בעטראכטען אנדערע לויפענדע פּאליטישע יודיש־נאצ. פראגען.

נאמבערג: מען דארף קאנסטאטירן וואס פון אלע פּארטײַען איז אנגענומען געווארען. דאס נעהמט מען און מעהר ווערט נישט אנגענומען.

גרינבוים: מיר שטעלען דעם פארשלאג פון ס״ס. זענט איהר צו איהם מסכים?

נאמבערג: איך בין מסכים צו מײַן פארשלאג.

גרינבוים: צי האלט איהר פאר צוועקמעסיג די הסכמה פעסטצושטעלען?

נאמבערג: איך האלט פאר צוועקמעססיג די פראגע אראבנעהמען פון דער טאגארדנונג.

פּרילוצקי: מיר וועלען אונזער בעציעהונג צום פארשלאג פון ס״ס נישט ארויסזאגען. מיר ווילען אננעהמען דעם מינימום.

נאמבערג: מיר זענען מסכים אויפ׳ן מאקסימום. מחמת מיר זעהן אז דער מאקסימום לאזט זיך נישט דורכפיהרען מוזען מיר אננעהמען דעם מינימום.

123 אָרגאַניזאַציאָנס־קאָמיטעט.

124 The adjective is spelled both צוועקמעסיג and צוועקמעססיג in this document.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

גרינבוים: מיר ציוניסטען ערקלערען: מיר זענען מסכים אויפ׳ן מאקסימום נאר מחמת מען קאן נישט דורכפיהרען דעם מאקסימום זענען מיר מסכים צום מינימום פון ס״ס.

שטשעראנסקי: "מזרחי" איז מסכים אין דערזעלבער פארם.

גרינבוים: "אגודת ישורון" האט בעפולמעכטיגט צו ערקלערען, אז זי איז אויך מסכים. אלזא קאנען מיר פעסטשטעלען, אז אלע אנוועזענדע פארטייען זענען דערויף מסכים.

|8| איך לייג פאר אום די איניציאטיווע [!] זאל ניט בלייבען אין די הענד [פון] איין פארטיי. כסדר, אז עס זאלען בעפולמעכטיגט ווערען אייניגע פערזאן [!], וואס זאלען פארטזעצען די ארגאניזירונג פון די ווייטערדיגע בעראטונגען: דאס וועט אויך אויסוואָרען דעם צופאל וואס האט פאסירט מיט דער פרעסע און בכלל אנדערע חשדים.

נאמבערג: איך האב די ערקלערונג פון פארזיצענדען וועגען פרעסע צופאל אנגענומען אלס גענוגטואונג. איך האב נישט קיין חשדים צו די ציוניסטען, נאר איך מיין וועגען אבוועקסלען.

זוסמאן: עס איז נישט כדאי צו ענדערן.

נאמבערג: מיר ציהען צוריק דעם פארשלאג.

אלס בעפולמעכטיגטע ווערען פארגעלייגט: פרילוצקי און גרינבוים. עס ווערט אנגענומען. וועגען פלאץ פון די קומענדיגע בעראטונגען וועלען זיך די בעפולמעכטיגטע פערשטענדיגען.

Translation

Report on the Second Meeting, 13 October 1918,
at the Jewish Merchants' Association Club.

Mr. Grünbaum opens the meeting and apologizes for a report in Haynt,[125] which was published following a misunderstanding.

Present: Zionists, Folkists, Po'ale Ẓiyon, Zionist Socialist Workers' Party, Agudat yeshurun, Mizrachi, Independents.

Mr. Grünbaum proposes the election of a chairperson. Mr. Grünbaum is elected. Dr. Gottlieb will serve as secretary.

Mr. Jarblum[126] (Po'ale Ẓiyon): The position of Po'ale Ẓiyon on this question is connected to its positive attitude toward all Jewish national institutions. We take a favorable view of the establishment of a national representative body

125 It seems that the interparty representatives decided to refrain from making the content of their meetings public after the first meeting. However, Grünbaum had penned an article about the consultations. [Yitzhak Grünbaum], Di beratungen vegn a yidisher natsyonaler representants [Proceedings Regarding a Jewish National Represantation], in: Haynt [Today], 13 October 1918, 3.

126 The lawyer and politician Marc Jarblum (1887–1972) was one of the founders and a leading member of *Po'ale Ẓiyon* in Poland. In 1907, he moved to France in order to complete his studies. In the following decades, he moved between France, Russia, and Poland.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

that derives from a democratically elected congress, just as in America and Russia.[127] The congress should discuss the question of national autonomy, but also the situation of the Jews in other countries, as well as the question of the Land of Israel. Only under this condition can we join the venture; otherwise, it will not survive. For this reason, we can only be part of a technical committee that must organize the Jewish congress in Poland on democratic foundations [and draw up] a draft of the Jewish demands in Poland and other countries, as well as in the Land of Israel. We must believe that this can happen and must not spend energy on substitutes that lack authority and moral significance. This committee can have an extensive domain and satisfying work.

Zussman[128] (Zionists-Socialists):[129] We believe that a representative body is necessary, but only one that is elected by a congress. A committee should now be set up that will prepare the congress. The organizing bureau must have greater powers than those of a technical committee. All the parties must join and [build] a platform for local Polish-Jewish matters only. All the parties should join the organizing committee; otherwise, [the congress] will not take place.

Mr. Nomberg[130] (Folkspartey): We have nothing to add to what we have already said. The term "representative body" is too pompous. We suggest an interparty communication[131] committee. If |2| good ideas come up, they will need coordination. We need at least some form of channel. The parties that join should be those that advocate national personal autonomy. The communication committee should simultaneously serve as the bureau that organizes the congress.

Mr. Grünbaum states that all parties are in favor of [establishing] an institution that will organize the Jewish congress. However, the question is whether this can be done quickly enough – not just for technical reasons, but political [reasons] as well. Until then, we remain without a representative body

127 This is a reference to the Jewish congress movement in Russia and the United States.

128 Shloyme Zusman (1882–1965) was among the founders of the Zionist Socialist Workers' Party in 1905. In 1921, he abandoned Zionism and joined the *Bund*. He served in the executive of the *Tsentrale yidishe shul-organizatsye* (Central Yiddish School Organization; TSYSHO), a secular education network in Poland during the interwar period.

129 Zionist Socialist Workers' Party.

130 Hersh Dovid Nomberg (1876–1927) was a Yiddish writer and essayist. He was one of the founders of the *Folkspartey*. In 1919 and 1920, he served as a deputy to the Sejm.

131 The term פערשטענדיגונגס-קאמיסיע also translates as "committee for interparty agreement."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

to lead the national struggle. A second question: What kind of institution may that be? The question is directed at Po'ale Ẓiyon.

Po'ale Ẓiyon clarifies: In any case, nothing can be done against political difficulties. We have to wait for the right moment to hold a truly democratic congress. We oppose any substitute and will fight it.

Mr. Nomberg: All the parties are speaking against a national representative body. Let us begin with minimal demands.

Mr. Pryłucki: I would like to add that such a communication committee will not represent anyone. At most, [it can represent] the parties, as long as they all consent. Such a committee must form the nucleus of the higher institutions in the future. It will not represent anyone, but from time to time [it will discuss] each issue on its individual merits.

Po'ale Ẓiyon: There is no need for a communication committee.

Zussman: There is no need for any communication committee whatsoever, but we believe that there could be a case in which the planning committee for the congress could have greater authority.

Fried: Every day brings tasks that require a national representative body.[132] Tomorrow, for instance: the Jewish newspapers may appear, while there will be no Polish ones. We will have a new scandal.[133]

Mr. Jarblum: Nomberg's proposal is new to us. Having a national council is important, but not a communication committee for the organization of a congress. The Polish parties will also not meet tomorrow. We have to avoid harm before the congress, to which we have to devote |3| all our energy and not create any illusions. In any case, if Mr. Nomberg has a proposal, he should make it without this bureau.

Mr. Nomberg (Folkspartey): There are no objective differences between our proposal and that of Po'ale Ẓiyon.

Mr. Pryłucki (Folkspartey): In actual fact, there is a slight difference. An organizing committee is merely technical, and there is a difference in who joins it. Into a communication committee, you send politicians. There are moments when you feel the need for such a committee; for instance, the elections for the [Jewish] community leadership. On Monday, it came to my attention that the head of the Foreign Affairs Section has said that the

132 On 7 October 1918, the Regency Council decided to disobey the German occupation authorities and issued a proclamation that demanded the transfer of power to an elected Polish parliament, which would be established in a new Polish state.

133 On 14 November 1918, Józef Piłsudski was enthrusted with the provisional administration of the country. This was considered a cause for celebration.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

community elections should not be held.[134] We had to consult with each other on this, and now there is also a disagreement as to how to react, separately or by means of such a committee. And again, the question of why only Poles are being drafted into the army and why the dregs of society are reporting for service. The weapons in their hands may be dangerous.[135] All peoples are forming national councils: the Czechs, the Southern Slavs, the Poles. The communication committee must convene without bias and not as a cabal. Consolidation is necessary. Take, for example, the case of the White Guard.[136] We cannot compare [our situation] with [how] the Jewish congress [came into being] in America. It cannot serve as a model: they wanted a congress not so much for themselves as for others. Our proposal may merge with the proposal of Po'ale Ẓiyon so that the committee can coordinate a unified position. Of course, the planning bureau is important, but we foresee its political work addressing [non-Jewish politics].

Mr. Grünbaum: Unfortunately, I do not see any similarities between the two proposals. Regrettably, no lesson has been learned from Russia.[137] We cannot rely on the congress for everything. In Russia, they wanted to postpone

---

134 The Polish authorities postponed the elections in larger communities, at first to mid-October and then further, to make amendments to the Ordinance. Guterman, Kehilat Varsha ben shte milḥamot ha-olam, 77–80; Rafał Żebrowski, Żydowska Gmina Wyznaniowa w Warszawie 1918–1939. W kręgu polityki [The Jewish Religious Community in Warsaw 1918–1939. In the Circle of Politics], Warsaw 2012, 63 f.

135 In October 1918, the Polish military that had been established under German and Austrian domination was subordinated to the Regency Council and on 11 November to Józef Piłsudski. It filled its ranks with soldiers of the Polish Legions who had refused to swear an oath to the German emperor in 1917 and had been interred or disarmed. Under the new Polish leadership, the number of Polish soldiers quickly grew. By the end of 1918, approximately 30,000 soldiers were serving in the various units of the new state. With only a few exceptions, they were all Polish Catholics. Piotr Łossowski, 11 listopada 1918 – Święto Niepodległości [11 November 1918 – Independence Day], in: Krzysztofa Persaka/Pawła Machcewicza (eds.), Polski wiek XX [The Polish 20th Century], vol. 1, Warsaw 2009, 49–70.

136 The White Guard or White Volunteer Army was a common collective name for the armed formations that fought against the Red Army during the Russian Civil War. They perpetrated pogroms in Russia and Ukraine with thousands of victims. Oleg Budnitskii, Russian Jews between the Reds and the Whites, 1917–1920, Philadelphia, Penn., 2012, 123–172.

137 Reference to the continuous postponement of the convening of a Jewish congress in Russia due to political disagreements between the Jewish parties and the final dismantling of the congress due to the Bolshevik Revolution. See Document 1 in this volume.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

every [decision] until the constituent assembly had become accountable. It did not work. Laws had to be passed, because the people and life demanded it. This also gave the Bolsheviks a sharp weapon. It was even worse for us Jews. In anticipation of the congress, when we had only a committee, we lost everything. |4| The disturbances in convening a congress are not merely technical. There is no way to predict the impediments. If we had the possibility to convene tomorrow, Po'ale Ẓiyon's argument would have some validity. However, aside from everything else, a great amount of time would be lost in debates concerning the program, the electoral procedure, and the disagreements (the Land of Israel and abroad) are already evident. It will take a long time to reach an agreement. In Russia, a separate conference had to be convened for this purpose. We must not repeat this and do even worse. We suffered in Russia because we had no national representative body. We missed out on having the communities [become bodies] under public law, which certainly could have been implemented [in the constitution]. Even the Bolsheviks could not and did not want to eliminate them. In Poland, we have to take care of the following matters: We are in the midst of a national struggle that has been going on since 1905.[138] The struggle is already political and cannot be waged by the individual parties. At the same time, there is factual political agreement in the demands. For instance, these two demands regarding the communities concur: 1) remove the community leadership, [and] 2) hold new elections on a democratic basis. We must already try to enforce these demands, even with the present government, because it fears a European scandal. As we have found out, it wants to appoint a new commission regarding the constitution of the communities.[139] All parties that regard the communities as the basis of

138 Since the Russian Revolution of 1905, Zionist politics had been concerned with the legal status of the Jews. [Yitzhak] Grünbaum (ed.), Materjały w sprawie żydowskiej w Polsce. Żydzi jako mniejszość narodowa [Materials on the Jewish Issue in Poland. Jews as a National Minority], vol. 2, Warsaw 1919, 83; Yitzhak Grünbaum, Di yidishe politik in Poyln in di letste yor tsenten [Jewish Politics in Poland in the Last Decades], in: Haynt yubiley bukh 1908–1928 [Haynt Jubilee Book 1908–1928], Warsaw 1928, 64 f.

139 Already in October 1917, the Provisional Council of State of the Kingdom of Poland had created a special commission to suggest changes to the German Ordinance Regarding the Organization of the Jewish Religious Community. However, the lengthy discussions among its members did not allow the changes desired by the Polish authorities to be introduced right away. As a result, the Polish authorities sought to postpone the elections to the community councils until the implementation of the changes to the Ordinance. In October 1918, Jewish politicians demanded that

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

national autonomy can unite in order to achieve something in practice. We must take a stand. We must have a general Jewish voice, because the struggle affects all Jewish parties. In the event that we do not reach an agreement on a particular issue, we will not go public on that issue. The Folkspartey is wrong to propose a minimum. I suggest a national consultative body, and of course, all public announcements must be consensual. This is sufficient protection for a party that fears being assimilated into the majority. Why should we give the mission too modest a name, when the content is the same? Outwardly, the name is very meaningful. We have to establish an institution now that must coordinate public statements and |5| lead the national struggle. The parties that do not agree take too much responsibility and will regret it as they did in Russia. I propose accepting the idea and creating this organ.

Jarblum: Just a brief explanation: we propose a planning committee and we find that another [organ] would be unnecessary. The examples from Pryłucki, Nomberg, and Grünbaum are not convincing. This could waste time. The committee should only exist for the purpose of organizing the congress. In the event that it is needed to convene the parties – for instance, [if something happens] to the communities – we can ask the committee to call the meeting. Aside from this, this committee would have no other tasks. In my opinion, all the troubles in Russia are the result of the delay in convening the constituent assembly. The same is true for the Jewish congress.

Representative of Po'ale Ẓiyon: There are three tendencies [among us]: 1) [one tendency] states openly what it wants; 2) [another does] not openly [state what it wants]; 3) [a third states] openly what it does not want. The Zionists want a representative body; the Folkspartey and the Zionists-Socialists a coordination committee; Po'ale Ẓiyon considers such a committee unnecessary and harmful. ([The members of] Po'ale Ẓiyon leave the meeting.)

Shtsheranski (Mizrachi):[140] Po'ale Ẓiyon's arguments prove that a national representative body is necessary. For instance, a self-defense group must be established among all parties.[141] If not everyone will come to an [agreement], a portion will leave [the national representative body].

---

the elections be delayed in the larger communities, which was to lead to the convening of the supreme council of Jewish communities as the official representative body of the Jews, while the Polish authorities further attempted to hinder the elections and considered creating a new commission.

140 Yehuda Leib Shtsheranski (1886–?) was a member of the Mizrachi central committee in Poland.

141 This appeared to be necessary due to increasing anti-Jewish violence.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Pryłucki: We believe that the communication committee can be transformed into a [national] representation. However, there is a possibility that the national representative body could break apart, and at this point, we would compromise the idea of a national representative body. We therefore suggest starting out small and getting bigger. Each day brings something new, and we are obliged to consult on a daily basis.

Zussman: Something might even grow from the planning committee. Unfortunately, we have no representative from the Bund [among us]. Let us decide for now on the planning committee. That way, [we will create] a starting point. Experience will certainly guide us.

Fried: I suggest that at today's meeting, [we] decide on a planning committee to call a congress into being that will |6| establish a national council.

Grünbaum: This is groundless. We state that all parties agree to form a planning committee to organize the congress. I propose that those parties that agree to establish the communication committee should decide on that. [However,] we can decide whether this will be binding for us, either with or without the very parties that represent it [the communication committee]. I propose that we establish an organ named the "National Consultative Body," which will lead the struggle for national interests. Each party will be equally represented with one vote and a right to veto. The consultations will take place on a regular basis with an executive organ.

Pryłucki: A consultation happens [only] once, unless it is a consultative committee.

Zussman: One condition – every party has to join. The highest goal – the congress. When it is convened, then we will agree on matters. The permanent committee must be dedicated to the highest goal, as we can predict that in the case of [negotiations regarding] a general agreement, we will send people with expertise.

Grünbaum: How should the organizing committee decide? By majority? How should the parties be represented?

Zussman: We cannot predict [this].

Grünbaum: We are presenting a plan for a [reform of the] community [leadership]; how should it be launched? And [the plan is] about what it should eventually be called.

Nomberg: It is pointless to continue this meeting. Po'ale Ẓiyon has left, so it is us and the Zionists (since Mizrachi is Zionist too). Let us tackle, what we can realize.

The [representative of the] Independents leaves [the meeting].

Grünbaum: Gradually, the parties are moving closer together. For now, let us establish the organ proposed by the Zionists-Socialists.

Nomberg: Let us establish the organizing bureau.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Pryłucki: It turns out that there is an even smaller minimum. Let us adopt it.

Grünbaum: The issue of the name has political significance. Let us leave that question open. But let us give the organizing committee the right to discuss other issues.

Nomberg: We will notify all parties about the plan for the |7| organizing committee.

Gottlieb: I propose that we should now discuss a joint public statement on this subject.

Grünbaum: That is a question for future meetings. I propose a resolution:

1) That we establish an organizing committee to prepare and call for a Jewish congress in Poland.

2) That this organizing committee will have the right to discuss and decide on the daily political questions affecting Jews in Poland.

Pryłucki: We do not accept point 2. We consider it inappropriate to pass something like this without the consent of all parties. This [subject] can be opened up for oral debate.

Zussman: The first point of our proposal is clear; the second should be [as following]: It may happen that the organizing committee receives broader authority than [dealing with] mere organizational questions, that is, [it may] consider other current political Jewish national questions as well.

Nomberg: We must declare what all parties have adopted. This and nothing more will be agreed upon.

Grünbaum: We put the proposal of the Zionists-Socialists [to a vote]. Do you agree with it?

Nomberg: I agree with my proposal.

Grünbaum: Do you consider it useful to note down the agreement?

Nomberg: I consider it useful to remove the question from the agenda.

Pryłucki: We will not express our opinion on the proposal of the Zionists-Socialists. We will accept the minimum.

Nomberg: We agree with the maximum. Because we see that the maximum cannot be realized, we must accept the minimum.

Grünbaum: We Zionists declare: We agree with the maximum, but since the maximum is not feasible, we agree to the minimum [proposed by] the Zionists-Socialists.

Shtsheranski: Mizrachi agrees with this.

Grünbaum: Agudat yeshurun has authorized [me] to announce that it agrees as well. We can therefore state that all the parties present agree on this.
|8| I propose that the initiative should not remain in the hands of one party, as is common when several people are responsible for organizing future consultations. This will avoid such incidents as with the press and [avoid] suspicion in general.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Nomberg: I accept the explanation of the chair regarding the incident with the press as satisfactory. I have no suspicions about the Zionists, but I am thinking about taking turns.[142]

Zussman: It is not worth changing.

Nomberg: We withdraw this proposal.

Proposed plenipotentiaries are Pryłucki and Grünbaum. Passed.

The authorized will come to an understanding about the location of future consultations.

Document 24

The Third Meeting of the Interparty Representatives
Warsaw, 19 October 1918
Handwritten minutes, 4 pages; handwritten corrections, archival stamp in upper left corner of page 1
Language: Yiddish
CZA, A127/312

III-ע זיצונג פון די פערטרעטער פון די פארטייען דעם 19 אקטאבער 1918, 7 א זייגער
אווענד אין לאקאל פון יודישען סוחרים־פעראיין. (סענעט.[143] 22).

עס זענען געקומען פון אגודת ישורון (ל. דודזאן), מזרחי (שטשעראנסקי און גלייכמן), ציוניסטן (גרינבוים, גאטליב, פרייד, אייגעס, שוואלבע), פאלקיסטען (אדוו.[144] פרילוצקי), סאצ. ארב.[145] פארטיי (ס״ס) (זוסמאן און גאסטן).

אדוו. גרינבוים (ציוניסט) פיהרט דעם פארזיץ.

ד״ר גאטליב (ציוניסט) פיהרט דעם פראטאקאל.

גרינבוים שטעלט פעסט אז די "פועלי ציון" זענען אבוועזענד, ווי אויך דער "בונד," פון וועלכען מען האט אויפ׳ן פריוואטען וועג ערקלערט, אז זייער שטעלונג צו אלע פראגען פון אַ צוזאמענגעהן מיט {די} איבריגע פארטייען, ווי אויך די בעטייליגונג אין יודישען צוזאמענפאהר און אין זיין צוגרייטונג וועט בעטראכט ווערען אויף דער בונדישער קאנפערענץ, וואס איהר טערמין איז ניט בעקאנט. מען האט געבעטען, אז א פערטרעטער פון "בונד" זאל דאך קומען ערקלערען אפיציעל די שטעלונג פון זיין פארטיי. אלענפאלס איז די שטעלונג פון "בונד" אזעלכע, אז מען קאן נישט

142 This may refer to taking turns chairing a meeting.
143 סענאַטאָרסקאַ.
144 אַדוואָקאַט.
145 סאָציאַליסטישע ארבעטער.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ערוואַרטען נישט קיין פּאָזיטיווע, אויך ניט קיין אָפּאָזיציאָנעלע האַלטונג. מען דאַרף בכן רעזומירען ביי וואָס מיר האַלטען און צו וועלכען הסכם מיר זענען געקומען.

זוסמאַן (ס״ס): מיר האָבן שוין געהאַט געמאָלדען, אַז אונזער אַריינטריט אין אַ וועלכע ס׳איז צווישען־פּאַרטייאישע פאַרשטענדיגונג איז אָבהענגיג פון׳ם אַריינטריט פון אַלע פּראָלעטאַרישע פּאַרטייען. איבעריגענס מוזען מיר די פראַגע נאָך בעטראַכטען אויף אונזער אַ קאָנפערענץ. לעת עתה קענען מיר זיך נישט בעטייליגען אין דער צוגרייטונגס־אַרבייט.

גרינבוים: ווי ווערט זיין, אַז די "פּועלי ציון" וועלען זיך בעטייליגען אויפ׳ן גרונד פון זייער פריהערדיגער ערקלערונג? ווי ווערט דאַמאָלט [!] זיין אייער שטעלונג?

זוסמאַן: דערצו האָבן מיר קיין דירעקטיווען נישט.

די פאַרשטעהער פון ס״ס געהען אַוועק.

דודזאַהן: מען דאַרף אין איצטיגען מאָמענט פעסטשטעלען, וואָר עס שטעהט אויפן נאַציאָנאַלען שטאַנדפּונקט; אויב די לינקע טרעטען נישט צו צו אַ נאַציאָנאַלער רעפּרעזענטאַנץ, הייסט עס, אַז זיי זענען נישט נאַציאָנאַל. עס נעהמט זיך דערפון וואָס זיי זענען עלול הײַנט, מאַרגען זיך פאַרשמעלצען מיט פּפּ״ס.

פּרילוצקי: מיר האָבען שוין געהאַט ערקלערט, אַז מיר וועלען אַריינטרעטען אין אַ צווישען־פּאַרטייאישען אָרגאַן, נאָר מיט׳ן תנאי, אויב די לינקע פּאַרטייען וועלען צושטעהען, מחמת מיר האָבען מעהר בעריהרונגס־פּונקטען מיט די לינקע ווי מיט די אַנדערע בירגערליכע פּאַרטייען. צוליעב דער יעצט געשאַפענער סיטואַציע |2| ווען עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז קיין איין פּראָלעטאַרישע פּאַרטיי טרעט נישט צו מוזען מיר די פראַגע נאָך אַ מאָל בעטראַכטען ביי זיך.

גרינבוים: מען מוז פעסטשטעלען, אַז אין איצטיגען מאָמענט ווערט אַוועקגעשטעלט אין סכנה נישט בלויז די פראַגע פון אַ נאַציאָנאַלער רעפּרעזענטאַנץ, נאָר אויך פון אַ נאַציאָנאַלען צוזאַמענפאָהר. מיר וועלען מוזען ציהען די קאָנסעקווענצען און פּראָבירען שאַפען אַזעלכע אָרגאַנען אויף אַן׳ אַנדער וועג, אָהן דער מיטווירקונג פון די פּאַרטיי פאַרטרעטונגען.

שטשעראַנסקי (מזרחי): מען דאַרף שאַפען לעת־עתה די טעכנישע קאָמיסיע, וואָס צודערצו האָבען דאָך אויך די פּוע״צ אויסגעדריקט זייער הסכמה, וועלכע זאָל צוגרייטען דעם צוזאַמענפאָהר. אויב די פּראָלעטאַרישע פּאַרטייען זענען נישט מסכים זאָלען איצט די בירגערליכע פּאַרטייען שאַפען דעם אָרגאַן. מיט אַ יאָהר צוריק האָט דאָך די "פאָלקס־פּאַרטיי" געוואָלט מסכים זיין צו אַ פאַרשטענדיגונג.

גרינבוים: דאָס איז אַ נייער פאָרשלאַג, אויף וועלכען מיר קענען תיכף נישט געבען קיין ענטפער, נאָר מען מוז זיך בעטראַכטען. אַלענפאַלס ווערט עס דאַנן נישט זיין קיין נאַציאָנאַלע פאַרשטענדיגונג, נאָר אַ קאָנסאָלידאַציע פון אייניגע פּאַרטייען. דאָס איז נישט געווען אונזער פאָרשלאַג. דער ציוניסטישער פאָרשלאַג איז געווען אַ נאַציאָנאַלע רעפּרעזענטאַנץ.

פּרילוצקי: מיר געפינען, אַז אַזעלכע ערקלערונגען, ווי מיר האָבען געהערט פון׳ם פאַרטרעטער פון די ציוניסטען, זענען נישט געוואונשען און קענען שאַדען דעם געמיינזאַמען ענין. די שאַפונג פון אַ נאַציאָנאַלער רעפּרעזענטאַנץ אויף אַן אַנדער וועג איז אַן׳ אינערליכע פראַגע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. דאָס איז אַ דראָהונג, אַן׳ ערך ווי די ערקלערונג פון די ציוניסטען ביי דער פראַגע צו שאַפען אַ הילפסקאָמיסיע. די ציוניסטען האָבען דעמאָלט געמאָלדען, אַז זיי וועלען שאַפען אַן׳ אייגענעם הילפס־קאָמיטעט.

גרינבוים: אונזער ערקלערוג איז נישט געווען קיין דראָהונג. יעדע פּאַרטיי וואָס מיינט ערנסט מיט דער גרינדונג פון אַ נאַציאָנאַלער פאַרשטענדיגונג, מוז זיך פּראָבירען דורכצופיהרען עס מיט אַלע מיטלען, קוים מען שטויסט זיך אָן אין אַזעלכע מכשולים ווי די היינטיגע. איך רעכן, אַז וויבאַלד

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אונזער פלאן איז נישט צושטאנדגעקומען, מעג מען בעטראכטען די פערהאנדלונגען אלס אַ פאקט וואס איז יורידיש אין דער היסטאריע און מיר קענען זיך נעהמען דאס רעכט צו פערעפענטליכען די פערהאנדלונגען.

פרילוצקי: איך מעלד, אז מיר האלטען זיך אָב פון נעהמען אַ שטעלונג וועגען דער דאזיגער פראגע. איך מאך אויפמערקזאם, אז אויב מיר וועלען דאס |3| איבערטראכטען פונ׳ם סוביעקטיווען שטאנדפונקט אויפ׳ן אביעקטיווען קאן עס ברענגען שאדען דער פראגע גופא. אויב עס איז איצט נישט געלונגען קאן עס שפעטער געלינגען.

גרינבוים: איך שטעל פעסט, אז דער וואונש פון דער בעראטונג איז די פראטאקאלען נישט צו פערעפנטליכען, אבער עס בלייבט ביי יעדער פארטיי פרייע האנד צו טאָן, וואס זי וועט געפינען פאר זיך פאר נויטיג. יעדע פארטיי קאן נאטירליך בעהאנדלען די פראגע און די פאקטען פון דער גע##כטער פראגע. אלס פובליציסט האלט דער רעדנער פאר זיין חוב ארומצורעדען דעם עניין אין דער עפענטליכקייט. עס האט נישט דעם צוועק ארויסצורופען אַ פאלעמיק, נאר אויפצוקלערען די פראגע. דער רעדנער האלט, אז די צענט.[146] קאמיטעטען פון די אנדרע פארטייען פיהלען נישט דעם צוואנג פון דער עפענטליכער מיינונג און דעריבער שרעקען זיי זיך פאר דער עפענטליכקייט.

פרילוצקי געהט אוועק.

דודזאהן (ישורון): די נאציאנאלע פערשטענדיגונג איז אַ חובת־הלבבות. מען טאָר די פראגע נישט בעהאנדלען מיט קאזואיסטיק. מיר דארפען שאפען אַ פעראייניגונג פון די בירגערליכע פארטייען. די "פאלקס־פארטיי" ווייס ניט וואס זי איז, צי אַ בירגערליכע, צי אַ פראלעטארישע, אמאל איז זי אזוי, אמאל איז זי אנדערש. ווער עס געהט נישט מיט אונז, געהט אין פיינדליכען לאגער. דא שפילען מיט פארטיי־אינסטינקטען. מען דארף עס קלאר מאכען. עס האנדעלט זיך ביי אונז קודם־כל, ווער עס מעלדעט זיך צו דער יודישער נאציאנאליטעט. מען דארף אנפרעגען ביי דער "פאלקס־פארטיי" און ביי דער אג.[147] האורטודוקסים, צי מעלדען זיי זיך אלס נאציאנאלע פארטייען.

שטשעראנסקי: בעט אַ בעריכטיגונג צום פראטאקאל.

גרינבוים: איהר קענט עס דערלאנגען שריפטליך. עס ליעגט דער פארשלאג פון שטשעראנסקי און דודזאהן צו שאפען אַ פערשטענדיגונג פון איניגע בירגערליכע פארטייען. דער ציוניסטישער פארשלאג איז אבער געווזען אַ נאציאנאלע רעפרעזענטאנץ פון אלע פארטייען. דעם נייעם פארשלאג מוזען מיר שטעלען אויף דער זיצונג פון אונזער צ.ק.

דודזאהן: די פארמאליסטיק פון נעהמען פולמאכטען פון דער פארטיי איז נישט ריכטיג. די אנוועזענדע דארפען זייערע פערזענליכע מיינונגען זאגען.

גרינבוים: אונזערע פערזענליכע מיינונגען זענען נישט אבליגאטאריש פאר די פארטייען און דעריבער איז צוועקלאז צו פיהרען ווייטער די דיסקוסיע.

|4| שטשעראנסקי: איך בעמערק, אז מיין פארשאלג איז מיין פערזענליכער און איז נישט געמאכט געווארען אין נאמען פון "מזרחי."

גרינבוים: מיר וועלען אונזער אַרבייט ווייטער פיהרען. די זיצונג איז געשלאסען.

146 צענטראל.

147 אגודת.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Third Meeting of Representatives of the Parties, 19 October 1918, 7 PM, at the Jewish Merchants' Association Club (Senatorska 22).

Representatives of Agudat yeshurun (L. Davidsohn), Mizrachi (Shtsheranski and Gleichman), the Zionists (Grünbaum, Gottlieb, Fried, Eiges,[148] Schwalbe), the Folkists (Advocate Pryłucki), and the Socialist Workers' Party (Zionists-Socialists) (Zussman and guests) are present.

Advocate Grünbaum (Zionists) chairs the meeting.

Dr. Gottlieb (Zionists) records the minutes.

Grünbaum states that Po'ale Ẓiyon is absent, as is the Bund. The latter stated privately that its position on all questions concerning cooperation with the other parties, as well as its participation in a Jewish congress and preparations for it, would be discussed during the convention of the Bund, the date of which is unknown.[149] We asked for a representative of the Bund to nevertheless attend in order to officially state the party's stance. In any case, the Bund's position is that a positive attitude cannot be expected, but neither can opposition. We should therefore sum up where we stand and what agreement we have reached.

Zussman (Zionists-Socialists): We have already stated that our participation in any interparty coordination depends on the participation of all the proletarian parties. Furthermore, we still have to discuss this question at our convention. For now, we cannot take part in the preparatory work.

Grünbaum: What will happen if Po'ale Ẓiyon takes part on the basis of its previous statement? What will your position be in this case?

Zussman: We have no instructions on that matter.

The representatives of the Zionists-Socialists leave the meeting.

Davidsohn: At this moment, we have to determine who is adhering to a national position. If the leftists do not join a national representation, it means that they are not national. This results from the fact that they may merge with the PPS tomorrow.

Pryłucki: We have already declared that we will only join an interparty organ under the condition that the left parties join, because we have more in common with the left than with the other bourgeois parties. As a result of the

148 Probably Yehuda Eiges (1891–1946), a Zionist politician, publisher, and writer, who was among the founders of *Ha-po'el ha-ẓa'ir* (The Young Worker), a Polish Socialist Zionist group.

149 The *Bund*'s second territorial convention in Poland took place in Warsaw between 28 November and 1 December 1918.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

current situation, |2| if it should turn out that no proletarian party is joining, then we will have to discuss the question amongst ourselves once again.

Grünbaum: It is essential to state that at this moment, it is not only the attempt [to establish] a national representative body that is in danger, but also the national congress. We will have to draw our conclusions and attempt to establish such organs in another way, without the cooperation of the party representatives.

Shtsheranski (Mizrachi): For now, we have to form the technical committee – which even Po'ale Ẓiyon has agreed to – in order to prepare the congress. If the proletarian parties do not agree, the bourgeois parties should establish it now. A year ago, even the Folkspartey wanted to agree to a communication [committee].

Grünbaum: This is a new proposal to which we cannot respond immediately and [on which we will] have to consult [internally]. After all, it would then not be a national communication [office], but a consolidation of a few parties. That was not our proposal. The Zionist proposal was [to establish] a national representative body.

Pryłucki: We find such declarations as we have heard from the Zionist representative to be inappropriate and [that they] may harm the common cause. The establishment of a national representative body in a different way is an internal question for the Zionist Organization. [Raising] this is [already] a threat, somewhat like the Zionist statement regarding the question of establishing an aid committee. The Zionists announced at that time that they would establish an aid committee of their own.[150]

Grünbaum: Our announcement was not a threat. Any party that is serious about the foundation of a national communication [office] must try to establish it and use all [possible] means as soon as it encounters such stumbling blocks as it has today. I expect that as soon as our plan does not materialize, the negotiations will be regarded as a historical fact and we can consider ourselves entitled to publish [the content of] the discussions.

---

150 Amidst the socio-economic crisis provoked by the war, political movements like the *Folkspartey* and the *Bund* had founded relief committees in major Polish cities in 1916/1917. These activities posed a challenge to the Zionist movement, as its competitors gained support by addressing immediate needs and presented themselves as a credible alternative for Jewish political self-organization. This prompted the Zionists to reconsider their stance on welfare work and to announce the creation of their own aid committee. Complicating matters, the German authorities restricted the influx of direct funds and goods, which led to the collaboration of political competitors and the establishment of a central Jewish Relief Committee in Warsaw. Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 73–86.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Pryłucki: I announce that we are refraining from taking a position on this question. I call your attention to the fact that if we wish to |3| reconsider this and switch from a subjective to an objective point of view, this may be detrimental to the attempt itself. If it does not succeed now, it may later.

Grünbaum: I state that the desire of this meeting is to not publish the minutes; however, it is up to each party to do what it considers necessary. Every party may, of course, discuss the question and its facts. As a journalist, the speaker considers it his duty to discuss the matter in public – not in order to cause a polemic, but rather to clarify the issue. The speaker believes that the central committees of the other parties do not feel the pressure of public opinion and are therefore afraid of publicity.

Pryłucki leaves [the meeting].

Davidsohn (Yeshurun): The national communication [office] is a duty of the heart.[151] This is not a casual matter. We have to form an association of bourgeois parties. The Folkspartey does not know what it is – bourgeois or proletarian. Sometimes it is this, sometimes that. Whoever is not with us is against us. Partisan desires are involved here. This has to be clear. We are primarily concerned with who belongs to the Jewish nation. We must ask the Folkspartey and Agudat ha-ortodoksim whether they consider themselves a national party.

Shtsheranski requests a correction to the minutes.

Grünbaum: You may submit it in writing. Shtsheranski and Davidsohn proposed that several bourgeois parties establish a coordination [committee]. However, the Zionist proposal was [the creation of] a national representative body of all parties. We need to present the new proposal at a meeting of our central committee.

Davidsohn: The formal act of obtaining authorization from the party is wrong. Those present should express their personal opinions.

Grünbaum: Our personal opinions are not binding for the parties, so there is no point in continuing the discussion.

|4| Shtsheranski: I point out that my proposal is personal, not in the name of Mizrachi.

Grünbaum: We will continue with our work. This meeting is closed.

151 This expression refers to *Ḥovot ha-levavot* (Duties of the Heart), one of the most fundamental works of medieval Judaism, which was written around 1080 by Bahya ibn Paquda (c. 1050–1120). It emphasizes that the essential foundation of Judaism is its moral ethics.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 25

The Central Committee of the Zionist Organization in Poland
Warsaw, 20 October 1918
Handwritten minutes, 5 pages; handwritten corrections, insertions, and strike-throughs, blotches on several letters and words, handwritten notes at the top of page 1 in a different hand (“III”; “21.X.”; “יד. חשבן”)[152]
Language: Hebrew
CZA, F33/1
[Against the background of the failure to establish a Jewish national council for Poland in cooperation with the other Jewish parties, the Polish Zionist leadership discusses further steps. The members of the Central Committee of the Zionist Organization in Poland agree that a representative body of Polish Jewry must be formed as soon as possible. Therefore, they consider the possibility of establishing a Jewish national council with representatives of the Zionists, Mizrachi, and Agudat yeshurun. Some members put forward alternative proposals, such as organizing meetings demanding a Jewish national council, holding elections, or trying to find some other compromise with representatives of the other parties.]

הישיבה הפלנרית של הועד המרכזי מיום י״ד מרחשון התרע״ט

משתתפים החח׳ פרלמן, ### {ד״ר ברודה}, ווײנרב, י. גינבוים [!], ד״ר קלומל, פריד, שולבה, מילײקובסקי, פרלמוטר, לורגין, פוגלמן, א. ברגר, יפה, לויטה, קרנר, ד״ר פורטנר, קלײנמן, מנגל, יוסף גרויצקי, ז. אײזנברג, מינץ, אברהם גרביצקי, ד״ר שורצוסר, ליו אפשתײן, ויגדורוביץ, עלנברג, זנדשטײן.[153]

הח׳ גרינבוים: עלינו לעבד את תכנית עבודתנו לרגל המאורעות הפוליטיים, מועצת טובי־החברים ~~לא~~ לקבל החלטות, שלא תחיבנה עד הועידה הרביעית; אם הו״ה#[154] יתחיב לגשם את ההחלטות, שהמועצה המוקדמת תקבל, אז יסתדר הענין עצהיו״ט[155]; ~~על~~ הסעיף הראשון {של הועידה} – הפוליטיקה הלאומית ברגע הנוכחי ויחסה לארגון הקהלות; לעבודה הזאת עלינו לספח גם את {חברינו} בערי השדה; הסעיף השני – יחסנו לא״י – לא העבודה הממשית בעד א״י כי אם דרישתנו {המדינית} לארץ הזאת ברגע ההיסטורי הזה; הסעיף השלישי – שאלות ההסתדרות – והמקום התופס בראשונה – השאלה הכספית; עבודתנו הכבירה דורשת כעת אמצעים גדולים, האמצעים ההוים לא הספיקו להגשמת העבודה הזאת, ונחוץ להמציא את היכולת החומרית למטרה זו, אם תספיק העת, ~~אז~~ – ~~שא~~ אז נגע גם בשאלת בית הספר והתרבות; הוא חושב, שהועד

152 Indicating the Hebrew date 14 Cheshvan 5679 (20 October 1918). The Hebrew date differs from the date given according to the Gregorian calendar.
153 All of the names have been ticked off to indicate who is present.
154 הועד המרכזי.
155 על צד היותר טוב.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

המרכזי הפלנרי יסכים לסדר היום ויביע את הסכמתו, שתכנית העבודה היא בעיקרה מדינית; סדר היום נתקבל.

הח' גרינבוים: ע"ד המועצה הלאומית, שהוצעה על ידינו, כבר ידועות התוצאות, שנתפרסמו בעתונות. ע"פ התנאים ברגע הנוכחי דרושה היתה לנו מועצה לאומית, שזכותה לדבר ע"ד דרישות העם היהודי; בשעת מהפכה מדינית כזו אנחנו רואים, שהפולנים אינם מתחשבים עם העם היהודי, ועלינו להכריחם לזה ע"י רפרזנטציה לאומית; קודם כל עלינו לקרוא לועידה לאומית של כל יהודי פולין ###; עכשיו אין לנו האפשרות הפוליטית לקרוא לועידה, אבל נחוצה בכל אופן מועצה לאומית, שעליה ### לארגן את הועידה {הנ"ל}; אנחנו קראנו את באי־כח המפלגות היהודיות ### לישיבה מלבד האורטודוקסים והמתבוללים; אנחנו טעינו בחשבוננו, ונוכחנו, שבאי־הכח המפלגות אינם יכולים לבוא להסכם אחד; ~~היתה~~ המפלגות {היהודיות} השמאליות מלבד הבונד החליטו, שמועצה לאומית לא תוכל להתקים, רק הועידה יכולה לבחור במועצה לאומית; ### לפי דעת#{ם} ### עלינו רק לעשות כמין ועד הכנה לועידה יהודית; ס"ס הציעו, שרק ברגעים יוצאים מן הכלל עלינו להועץ ע"ד עבודה כללית. אנחנו הסכמנו עמהם, אבל גם זה לא הועיל; הבונד – האינטליגנציה שלו מחכה עד הקונפרנציה שלו – ושדרות בונד הרחבות מתנגדות בכלל לעבודה ### משתפת עם המפלגות הבורגניות; המפלגות השמאליות נסוגו אחור מן העבודה המשותפת וגם המפלגה העממית יצאה מפני אי־השתתפות המפלגות השמאליות. אנחנו גלינו את דעתנו, שאנחנו נשתדל למצוא דרכים אחרים ~~להעביר~~ לגשם בחיים את המועצה הלאומית.

בא כח {אגודת} ישורון {מר דודסון} הציע לעבד מועצה לאומית של המפלגות הבורגניות, העומדות על בסיס לאומי, ולפנות אל המפלגה העממית בשאלה גלויה, אל מי הם יותר קרובים – אל המפלגות הלאומיות או הסוציליות; אז באנו לידי הכרה, שבשעה, שכל המפלגות עזבו את הישיבה, אז ההצעה החדשה הזאת ~~עלינו לבא~~ טעונה בירור מטעם הועד המרכזי שלנו ובזה נסגרה הישיבה.

|2| הנסיון ליצירת מועצה לאומית לא עלה לע"ע בידינו; עלינו עכשיו לברר את עמדתנו להצעת ~~ז~~ דודסון, ז"א, אם יש יכולת ליצור מועצה, שבה ישתתפו רק הציונים, מזרחי ואגודת ישורון. (# זאת האחרונה היא רק מקומית); {כעת} המפלגה העממית ### עוד איננה כל כך ברורה; לפי דעתו [!] התיחסותנו לשאלה זו דרושה להיות שלילית, מפני שאין ### נוח לנו לדחוף מאתנו את המפלג. בשאלות ולקראן {ע"י זה} למלחמה גלויה אתנו. ברוסיה ~~היא~~ דרשו הענינים עבודה משותפת אחר הריבולוציה; פה עוד העבר המדיני לא בשל, די צרכו, והן אינן יכולות עוד {מטעם זה} להחליט דבר מה בנידון זה. לו הרגישו, שגם בליהן תוכל להתקים מועצה לאומית, "ש###." סוף כל סוף להשתתף בה, {כי} אז הרינו מקוים שהתיחסותם תהיה חיובית; עלינו ~~להכריז~~ לצאת בקול קורא (קמוניקט), שיבאר את כל מהלך הישיבה ע"ד המועצה הלאומית; עלינו לקרוא לאספה מוקדמת של באי־כח הערים הגדולות (21 עיר [!]): באי־כח המועצות העירוניות, הקהלות והאגודות הפרופסיונליות, ועל האספה הזאת תתברר השאלה הבוערת הזאת; ידינו נקיות, אנחנו נסינו כפי יכלתנו, ואנחנו פונים אל דעת הקהל הרחב היהודי, והיא תגיד את שלה בענין הנעלה הזה, שיש לו ערך פוליטי גדול בעד עמנו בפולין. אל לנו להחמיץ את השעה, ### ועלינו להתחיל בעבודה הזאת; ואז נתפוס את המקום הראשון.

לויטה: מציע לצמצם את הוכוחים, מפני שהועידה סוף כל סוף תתוכח ע"ד הצעת גרינבוים.

קלומל: מתנגד להצעה זו, אנחנו נעבד פה את השקפתנו ונבוא ### אל הועידה בחומר מעובד די צרכו.

פרייד: הטזיסים של גרינבוים אינם לו ברורים; הוא מוצא בהרצאתו סתירות; בעת האחרונה אנחנו מתחשבים יותר מדי עם המפלגות השמאליות; ~~אנחנו~~ עלינו לבוא לידי הכרה, כי אנחנו

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

המרכז הלאומי; יותר 75 % של העם אינם שייכים לשום מפלגה, שהם יסתפחו אלינו ואל הצעותינו, המתאימות לרוחם; המעמדות הבעל־הביתיות, שאין להם צבע פוליטי, תבואנה אלינו, עלינו לפנות גם אל אגודות הסוחרים, האומנים וחברות־הצדקה בדרישת יצירת מועצה לאומית {וועידה היהודית}, דרישתנו בנוגע לא״י תמצא אזנים קשובות בשדרות הגדולות האלה, והמפלגות השמאליות בעל כרחן ~~תגד~~ תסתפחנה אלינו.

לויטה: נחוץ להוכיח באופן אי־ישר את באי־הכח המפלגות בדרך פרטי, אנחנו העמדנו את הועידה היהודית ### המקסימום שלנו, וזה לא עלה לנו; כלפי חוץ – יש למפלגות השמאליות כח חשוב, הוא מודה לדעת פרייד, שרוב היהודים הבינונים, ~~הוא 75 %~~ {לכה״פ 50 %}, שיוכלו ללכת איתנו בכפיכה אחת; בתור ההסתדרות הציונית נצא ### בדרישה כזו, ז״א, התחלה מצדנו. לפי הצעת הח׳ גרינבוים; הוא שואל, אם הצעת גרונבוים [!] היא לקרוא לאספה מוקדמת או אספה יסודית; הוא מציע, שעלינו ~~לקרוא תיכף~~ לפנות אל כל יהודי פולין בקול קורא, ~~ו~~שאנו עורכים ועד הכנה ~~לאספה~~ לועידת יהודי פולין.

|3| מילייקובסקי: איננו בטוחים, שהכרוז הזה לא יביא את התועלת הרצויה, ושלקריאתנו ### תבואנה ~~ה~~שדרות העם היהודי; #כל אגודה ציונית בערי השדה שואלת, איה איפוא מְנַהִיגֵי רָאשֵׁי הַהִסְתַּדְרוּת הציונית, שעליהם לעמוד על המשמר ולפעול בדבר סדור הועידה היהודית ### לפתח את הקהל הרחב ולהכשירו לעבודה זו. הוא מציע לדרוש, שבכל אתר ואתר נקרא לאספות עממיות גדולות, שתדרישנה קריאת ועידה יהודית.

פוגלמן: הו״ה איננו עֵר לחדשות ~~המת~~ המדיניות המתהוות בערי השדה בחיים היהודים. נחוץ לעורר את דעת הקהל היהודי, שידרוש יצירת מועצה לאומית; בחלם ורדום כבר נוצרו מועצות לאומיות מקומיות; # כבר היו {בערי השדה} אספות עממיות גדולות, שבאו לידי הסכם מחלט בנידון זה; על ההסתדרות הציונית להשען על כוחות עצמה ולקרוא לועידה היהודית, ### בלי ~~להת~~ הסמך על המפלגות השמאליות.

ד״ר שורצוסר: רפרזנטציה לאומית מה טיבה, אם היא פלטפורמה משותפת או היא אגוד ### # טכני של כל המפלגות היהודיות? להסתדרות הציונית המוצקה יש ### רצון כביר, ### ואין לה שום הרשות לוַתר על זכותה, לדבר בשם העם היהודי; הציונות הפולנית היא סוף כל סוף חלק של הציונות העולמית, ### {ושאלת} חייהם של היהודים בפולין היא חלק של התכנית היהודיות ### המקפת את כל ~~ה~~שאלת היהודים בעולם; המפלגות: בונד ופ״צ אין לנו שום חלק # עמהן. מטרותיהן כל כך נבדלות משאיפותינו אנו; מועצה לאומית.

ויגדורוביץ: ~~הה~~ נחוץ להתחיל בפעולה חיובית, והפעולה הזאת תעשה את הרושם הדרוש.

אַ. גרויצקי [!]: הבונד בערי השדה גוזל את הכוחות הצעירים, אין לנו עוד הצדקה להגיד, שההסתדרות הציונית – היא רוב העם היהודי; אם נקרא לועידה יהודית בלי ~~הם~~ השתתפות המפלגות האחרות, אז תהיה ועידה הזאת כלפי חוץ – כמין ועידה ולא הועידה ההגונה. השלטון הפולני העתיד לא יכיר את הועידה הזאת – לבאת כח העם היהודי. ~~הלא~~ בפרט, אם המתבוללים אהודי הפולנים לא יקחו חלק בה. [הוא] מציע לפנות אל דעת הקהל, לשאל את פיה, על איזה יסודות הן מציע לקרוא ~~לאספה~~ לועידה היהודית, ולבחור במועצה לאומית.

ד״ר פרלמן: למפלגה עממית בערי השדה אין שום מקום. הבונד גם כן רפה; הוא מציע: בחירות {במועד קבוע} על יסודות דימקרטיים {של מספר נבחרים קבוע}; בכל עיר ועיר, מועצה לאומית היא תנאי הכרחי בעד קיום עמנו בפולין, ועמה תתחשב הממלכה הפולנית בעתיד, באם המפלגות השמאליות תחלטנה, שאין נחיצות במועצה לאומית, אז עלינו אי אפשר להתחשב עמהן.

|4| מילייקובסקי: בערי השדה אין מפלגות כי אם הקהל היהודי הרחב; הזהירות היא דבר של צורך; ההכרה היהודית נחוץ להכשיר; הוא מסכים לדעת הד״ר פרלמן.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

זנדשטיין: השפעת הציונים היא גדולה מאוד; הוא מסכים, שכל עיר ועיר רוגש לבחירות, {שתסדרנה} מועצה לאומית.

ד״ר שורצוסר: בלי תכנית מעובדת ברורה אי אפשר לגשת ליצירת מועצה לאומית. הפרוגרמה הציונית נצחה במלחמת הבחירות לקהלה היהודית ברוב ערי השדה.

קרנר: לפי דעתו, נחוץ להכריח את הקהל, שיגלה את דעתו בדבר יצירת מועצה לאומית; הבונד, פ״פ וס״ס בודאי יצאו במחאות נגד המועצה הזאת, שלא לקחו חלק בה, אבל אין לנו לחכות עד אשר תסכמנה כל המפלגות, הרגע הוא כל כך חשוב, הדורש במפגיע יצירת מועצה לאומית כל שהיא, שתוכל לדרוש את זכויותינו הלאומיות. הוא מסכים לדעת הח׳ גרינבוים.

פרלמוטר: לא נוכל לבַטֵל ~~את הי את~~ בבת אחת את המפלגות היהודיות השמאליות, המתגברות בערי השדה; אך אם לא יכולנו לבוא עמהם לידי הסכם, אז אל לנו להחמיץ את השעה, עלינו להשתמש במוסדות הקימים כעת, בקהלות ובמועצות ולברוא מועצה לאומית בכל אופן שהוא.

י. גרויצקי: הכחות השמאלים גדולים מאד, אם נסדר בחירות למועצה לאומית יהודית על יסודות דימוקרטיים, אז איננו יכולים לדעת את התוצאות, אם ישתתפו בבחירות השמאליים. הוא מציע: 1) ### {אחר עשותנו} את הצעד הראשון, שלא עלה בידנו, אנחנו יוצאים בהצעה לקרוא לועידה יהודית.

לורגין: ברדום נבחרו 100 תושבים – (אין אף יהודי אחד) שעליהם לקבל את השלטון מידי הכובשים; ### התושבים היהודים פנו בטרוניה אל הציונים, מדוע אינם מוחאים נגד זה ואינם מתחילים בעבודה ממשית; מדוע לא פנו אל הבונד? אות היא, כי הציונים הם טובי העם, שיש להם הזכות לדבר בשמו ולפעול לטובתו. הוא מסכים לדעת הד״ר שורצוסר בדבר עבוד התכנית בזמן היותר מוקדם.

י. גרינבוים: לפי דעת שורצוסר חשובה לא כמות המועצה הלאומית כי אם איכותה; תכניתנו היא כבר ברורה: מקלט בטוח בא״י ואולי זכיותינו הלאומיות בארצות תושבותינו, ותחת דגל התכנית הזאת כבר עומדים כל הציוניים. ובכל זאת לא כל המפלגות תסכמנה לתכנית הזאת; ישנם אמנם 30.000 שוקלים ### מפלגה עצומה, אך בכל זאת אין לנו עוד הזכות לדבר בשם העם; כשיִהְיֶה לנו הבטחון שנכריע ### את דעת השלטונות הפולנים ושנכריחם להתחשב עמנו, אז ~~ניצר~~ נברא מועצה לאומית בעצמנו, אבל הבטחון הזה איננו, עוד יותר גרוע, השלטון הפולני בשום אופן לא יכיר את קיומנו; ~~אין לנו ###~~ הברית "נטנזון ודיקשטיין" יותר מכריעים, האורטודוקסים־החסידים והכנופיה |5| יש להם חשיבות מרובה במיניהם ממפלגתנו; למפלגות השמאליות – הקימות והחיות, ### המדברות בשם הפועלים היהודים – כשלא תשתתפנה במועצה הלאומית, הנבראת על ידינו, תהייה הזכות לקרוא בפה מלא, שהמועצה איננה מדברת בשם הפועלים היהודים. אין לנו הכוח המדיני – לא חיל, לא מיליציה ולא האמצעים הדרושים לאחד בחזקה את העם היהודי. פלטפורמה משותפת אי אפשר לעבד, שתוכל להשביע את רצון כל המפלגות; נחוץ ליצור אורגן, שיקרא לועידה יהודית, והבונד עוד לא הביע את אי הסכמתו להצעה זו; כאמור, הוא חפץ ### {להשיג} את הסכמת ההמון העומד תחת דגלו; ועידה יהודית כללית בפולין אין לנו לע״ע אפשרית לקרוא מטעמים פוליצייאים, נחוץ ### לכה״פ[156] לקרוא לועד ההכנה לועידה כזו, ~~ועלי~~ ולתכלית זו גם כן דרוש לבוא בהסכם עם כל המפלגות ### ולעבד פרוגרמת עבודה בעד הועידה הזו; אך גם זה דורש כחות רבים. אנחנו חפצים לעורר את ההכרה הברורה, שהקהל היהודי דורש מועצה לאומית; ריזולוציות של מיטונגים רחבים, גלויי־דעת של ההמונים היהודים {מחיבות} – כל אלה יתנו חומר וכלי זין ליצירת מועצה לאומית; ועידה מוקדמת – על יסודות הזמנות של

156 לכל הפחות.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

הקהלות והמועצות העירוניות שנבחרו על יסוד האורדינציה החדשה {והאגודות הפרופסיונליות}; הוא מציע את הצעותיו הידועות.

שורצוסר: נחוצה לנו פלַטפורמה לאומית, המכירה בקיום העם העברי, ובנחיצות פתרון הפרובלימה העברית. פלטפורמה כזו יכולה להיות רק הציונות. לועידה, כפי הצעת ה׳ גרינבוים, לא יהיה תוקף. לא כל הקהלות יוכלו לשלח את באי־כֹחיהן. גם הממשלה הפולנית לא תתחשב עם ועידה כזו. ועידה, שהיתה מכילה בתוכה ### את כל הנטיות והחוגים, לא תהיה בת־קימא ותהיה חסרת כשרון־העבודה. העיקר הוא: פלַטפורמה, מי שיַסכים אליה – יתכנס תחת דגלנו. מציע: לעבד פלַטפורמה כללית, אשר ~~כל~~ החוגים הרחבים יסכימו ~~א~~ילה ואחרי כן – עבוד תכנית של בחירות. הפלטפורמה שלנו תינק את כחה מכח האידאולגיה של כל הדימקרטיה העולמית.

ד״ר ברוידא [!]: תמיד הייתי מגין על הרעיון של יצירת רפרסנטציה לאומית־עברית בפולין. עכשיו, הודות למאורעות האחרונים של 2 השבועות האחרונים, נשתנתה דעתי. גרעין השאלה העברית מונח עכשיו ביהדות העולמית ואינה שאלה פולנית מקומית. פתרונה תלוי בפתרון הפרובלימה היהודית בכל העולם. הפרוגרמה של יהודי פולין מוכרחה עכשיו להכנע לפרוגרמה העולמית.

Translation

The Plenary Session of the Central Committee of 14 Marḥeshvan 1918

Present: Members Perlman, ### {Dr. Broda},[157] Vainreb, Y. Grünbaum, Dr. Klumel, Fried, Schwalbe, Milejkovski,[158] Perlmutter,[159] Lurgin, Foglman,

---

157 Possibly Markus Braude (Mordekhai Ze'ev Broda; 1869–1949), a Zionist rabbi, educator, and politician. He was born in Galicia into a prestigious family of rabbis and studied in Berlin. Already at this time, he got engaged in Zionist politics and participated in the First Zionist Congress in 1897. After returning to Galicia, he was a teacher at the progressive synagogue in Stanislau (Stanisławów, Stanyslaviv) from 1900 to 1906. In 1909, he became rabbi of the Jewish Community of Łódź. In 1912, Braude initiated the first of a series of national orientated bilingual (Hebrew/Polish) secondary schools. After the First World War, he became involved in political activities in Warsaw and served as delegate of the Jewish National Council in Poland to the Paris Peace Conference in 1919. In 1922, he was elected into the Senate of the Polish Republic. Dov Sadan (ed.), Zikhron Mordekhai Ze'ev Broda [In Memory of Mordekhai Ze'ev Broda], Jerusalem 1960.

158 Possibly the dermatologist Israel Milejkowski (1887–1943). During the war, he served as a military physician in the Russian army. At the end of 1918, he returned to Poland.

159 Probably Rabbi Abraham Zvi Perlmutter (ca. 1844–1930). Perlmutter had served as head of the rabbinical court in Warsaw since 1902. In 1917, he became a member of the Council of State, and in 1919 he was elected to the Constituent Sejm for *Agudas Yisroel.*

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

A. Berger, Yafe,[160] Levite, Kerner,[161] Dr. Portner, Kleinman, Mangel, Yosef Gravitski,[162] Z. Aizenberg, Mintz, Avraham Graviẓki, Dr. Shurẓvaser, Levi Epshtein,[163] Vigdoroviẓ, Elnberg, Zandshtein.

Member Grünbaum: We must revise our mode of operation regarding political events, [how] this council of select members comes to decisions, which is not binding for the fourth convention.[164] If the central committee is obliged to implement the decisions that are adopted by the preliminary council,[165] then the matter will be resolved for the better. The first matter {for the convention}: national politics at the present moment and their effect on the organization of the [Jewish] communities. For this task, we must also include {our members} in the provincial towns. The second matter: our attitude toward the Land of Israel – not the practical work for the Land of Israel, but rather our {political} demand for this land at this historic moment. The third matter: questions concerning the [Zionist] organization, first and foremost the financial question; we face an enormous task with substantial means, the present means are not sufficient to accomplish this work, and it is necessary to find the necessary funds [in order to achieve] this aim. If there is sufficient time, then we will also discuss schools and culture. He thinks that the plenary session of the central committee will agree to this agenda and express its agreement that the working plan is mainly political. We accept the agenda.

Member Grünbaum: Concerning the national council, which we proposed, the results are known as they were published in the press.[166] Facing the present conditions, we need a national council with the right to voice the

160 Possibly the Zionist poet Aryeh Leyb Yafeh (1876–1948), who returned to Poland from Russia in October 1918, or the Zionist teacher Baruch Yafe, a member of *Ẓeire Ẓiyon*.

161 Moshe Kerner (1877–1966) was an engineer, one of the leaders of the General Zionists in Poland, and a member of the Polish Senate.

162 Probably Yosef Gravitski (Regev; 1900–1955), a Hebrew teacher and founding member of *Ẓeire Ẓiyon* in Warsaw. At that time, he served as Grünbaum's secretary.

163 Levi Levin-Epshtein (1866–1938) was a founding member of Mizrachi in Warsaw in 1917.

164 The fourth convention of the Zionist Organization in Poland.

165 This is probably a reference to a preliminary council, which was to organize the convention of a Jewish congress in Poland.

166 After the meeting of 19 October (Document 24), Grünbaum published an article commenting on the poor results. Yitzhak Grünbaum, Dervayl nit gelungen [Meanwhile, Nothing Successful], in: Haynt [Today], 21 October 1918, 3.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

demands of the Jewish people; at this time of political upheaval, we see that the Poles do not recognize the Jewish people,[167] and we must force them to do so through a national representation. First, we must convene a national congress of all Polish Jewry ###. Right now, we do not have the political possibility to convene the congress, so we need a national council ### to organize this {aforementioned} congress. We invited representatives of the Jewish parties ### to a meeting, apart from the Orthodox and the assimilationists; we erred in our assessment and learned that the parties are not able to come to an agreement. The leftist {Jewish} parties, apart from the Bund, decided that the national council should not be established, but that the national council can be elected by a congress ###. In their opinion, we must create a planning committee for the Jewish congress only. The Zionists-Socialists proposed that we should only consult [within the planning committee] regarding general work at exceptional moments. We agreed with them, but this too did not help; the Bund intelligentsia – who are waiting until its convention – and other large segments of the Bund are generally opposed ### to cooperating with the bourgeois parties. The leftist parties withdrew from the joint efforts and the Folkspartey also withdrew in light of the leftist unwillingness to cooperate. We made our intention clear to find other ways to make the national council come into being.

The representative of {Agudat} yeshurun, {Mr. Davidsohn}, proposed that a national council be formed of the bourgeois parties, which adopt a national stance, and to approach the Folkspartey with a direct question [and ask] to whom are they closer – the national parties or the Socialist. We realized that this new proposal required clarification from our central committee when all the [leftist] parties left the meeting, whereupon the meeting was ended.

|2| Our attempt to create a national council has failed for the time being; we must now clarify our stance on Davidsohn's proposal, which means whether it is possible to create a council in which only the Zionists, Mizrachi, and Agudat yeshurun participate. (The latter is only local.) {At the moment}, the Folkspartey ### remains rather unclear, in my opinion. Our answer to this question should be negative, because it is not useful for us to push away the [leftist] parties and {by doing so} to call them to an open war against us. In Russia, the situation required cooperation after the revolution; here, the political experience is not yet mature, not sufficient, and for this reason, they still cannot decide anything on this matter. If they only felt that even without

167 The Polish authorities did not recognize the Jews as a national minority and thus did not grant them minority rights. Silber, Different Nationality, Equal Citizenship!, 299–307, 331–338.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

them, it would be possible to hold a national council, "###," then they would finally [be forced] to participate, {because} we would hope that then their attitude would be positive. We must ~~announce~~ publish a communique that explains the entire course of the meeting concerning the national council. We must call a preliminary meeting of the representatives of the large cities (twenty-one cities) – the representatives of the city councils, the communities, and the professional unions – and this meeting must clarify this burning question; our hands are clean, we have done our utmost, and we are turning to Jewish public opinion; it will give its verdict on this matter of utmost importance, which has great political value for our people in Poland. We must not miss the opportunity, ### and we must begin this work; then we will take the first place.

Levite proposes to limit the controversies, because Grünbaum's proposal will ultimately be decided at the congress.

Klumel opposes this move. We must work out our view here and come ### to the congress with substantial and appropriately prepared suggestions.

Fried: Grünbaum's hypotheses are not clear; his presentation is contradictory. We have been thinking too much about the leftist parties recently. We must realize that we are the national center; more than 75% of people do not belong to any party [and] they will join us [with] our proposals, which suit their spirit. The middle classes, which have no political affiliation, will come to us. We must approach the associations of merchants, artisans, and charitable organizations with a demand to create a national council {and a Jewish congress}; our demand regarding the Land of Israel will find sympathy among large sections [of society] and the leftist parties, who lack alternatives, will be forced to join us.

Levite: We must convince the representatives of the parties indirectly, privately; we did our utmost for the Jewish congress ### and did not succeed; seen from the outside, the leftist parties possess significant power. He agrees with Fried that most of the middle-class Jews, ~~75%~~ at least 50%, will join us. As for the Zionist Organization, we will ### come up with a demand [that will be] a starting point for us. With regard to Member Grünbaum, he asks whether [his] proposal is to call a preliminary or a comprehensive meeting; he suggests that we should ~~read immediately~~ approach all of Polish Jewry with a proclamation that we are creating a preparatory committee for a ~~meeting~~ congress of the Jews of Poland.

|3| Milejkowski: We are certain that this proclamation will not bring the desired results and that the Jewish masses will respond to our call. Every Zionist association in the provincial towns is asking: "Where are the leaders and heads of the Zionist Organization, who will act and organize the Jewish congress ###, prepare the general public and get them ready?" He suggests that mass meetings be held at each location to demand a Jewish congress.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Foglman: The central committee is not aware of the political news in Jewish life emerging from the provincial towns. We must rouse Jewish public opinion, which demands the creation of a national council. In Chełm and Radom, local national councils have already been established; {in the provincial towns,} there have already been large mass meetings that have come to full agreement on this.[168] The Zionist Organization must rely on its own strength and call the Jewish congress, ### and not depend on the leftist parties.

Dr. Shurẓvaser: What is the meaning of national representation – is it a common platform or is it a ### technical union of all Jewish parties? This firm Zionist Organization has ### a tremendous will ### and must not relinquish its right to speak in the name of the Jewish people; Polish Zionism is ultimately a part of world Zionism, ### {and the question} of the life of the Jews in Poland is part of the Jewish program, ### which encompasses the entire Jewish question all over the world. We have nothing in common with the parties Bund and Po'ale Ẓiyon. Their aims are so different to our goals; [our goal is] a national council.

Vigdoroviẓ: It is necessary to start with positive action; this will make the required impression.

A. Graviẓki: The Bund is stealing the young forces in the provincial towns; we no longer have justification to say that the Zionist Organization accounts for the majority of the Jewish nation. If we convene a Jewish congress without the participation of the other parties, then this extra congress will be a kind of congress, but not [a] legitimate [one]. The future Polish authorities will not recognize this congress as representation for the Jewish people. In particular, the assimilationists, the supporters of the Poles, will not participate. [He] suggests turning to the public to ascertain on what foundations a Jewish ~~assembly~~ congress should convene and to elect a national council.

Dr. Perlman: The Folkspartey has no place in the provincial towns. The Bund is also weak. He suggests elections {on a fixed date} on democratic foundations {of a fixed number of representatives}, in each and every city. A national council is an absolute necessity for the existence of our people in Poland, and the Kingdom of Poland will recognize it in the future. If the leftist parties decide that there is no need for a national council, then it will no longer be possible for us to consider [their view].

168 From the end of October 1918, local Jewish national councils were formed in many localities of the emerging Polish state. The Jewish National Council in Chełm was created in a region under dispute between Ukraine and Poland. Radom was one of the four local national councils created in the region that had been under Austrian rule. Others emerged in regions that had been under German rule. Most of them were dominated by Zionist activists.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

|4| Milejkowski: In the provincial towns, there are no parties, but merely the Jewish masses; caution is vital; the Jewish consciousness must be made ready; he agrees with the opinion of Dr. Perlman.

Zandshtein: The Zionist influence is great; he agrees that each city is eagerly awaiting elections, {so that there may be} a national council.

Dr. Shurẓvaser: Without a clearly worked-out plan, it is impossible to begin to create a national council. The Zionist program was victorious in the electoral battle for the Jewish communities in most of the provincial towns.[169]

Karner: In his opinion, it is necessary to force the public to express its opinion on the creation of a national council. The Bund, the Folkspartey, and the Zionists-Socialists will certainly protest against such a council, which does not include them, but we should not wait until every party agrees to it. This moment is so important; it demands the immediate creation of some kind of national council that is able to demand our national rights. He agrees with the opinion of Member Grünbaum.

Perlmutter: We cannot at any moment rule out the leftist Jewish parties, which are growing stronger in the provincial towns; but if we can reach an agreement with them, then we should not miss the moment. We must use the institutions that currently exist, the communities and the councils, to create a national council in any way possible.

Y. Gravitski: The leftist factions are very large. If we organize elections for a Jewish national council on democratic foundations, then it will be impossible to foresee the results should the leftist parties participate in these elections. He suggests: 1) ### {after taking} the first step, which we have not yet been able to accomplish, that we come forth with a call for a Jewish congress.

Lurgin: In Radom, one hundred residents were chosen (with not a single Jew among them) to take power from the occupying authorities; ### the Jewish residents turned to the Zionists in frustration, [asking] why they did not protest and start actual work. Why did [the residents] not turn to the Bund? This is a sign that the Zionists are the trustees of the people, who have the right to speak and act on their behalf. He agrees with the opinion of Dr. Shurẓvaser that a plan should be drawn up as early as possible.

Y. Grünbaum: According to Shurẓvaser, what is important is not the quantity [of the parties in] the national council, but the quality [of its work].

169 As the elections to the boards of the Jewish communities were repeatedly postponed by the Polish administration, national Jewish parties, including the Zionists, voiced their opposition. Demonstrations advocating holding the elections bolstered the perception that Zionists and other nationalists enjoyed broad popular support. Guterman, Kehilat Varsha ben shte milḥamot ha-olam, 87–90; Żebrowski, Żydowska Gmina Wyznaniowa w Warszawie, 64 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Our plan is clear: a safe refuge in the Land of Israel and perhaps our national achievements in the countries of our residence, and all Zionists stand behind this plan. Nevertheless, not all parties will agree to this plan; although there are indeed 30,000 people paying the shekel,[170] ### [which constitutes] an enormous amount. We still do not possess the right to speak in the name of the people. When we are certain that we will be able to persuade ### the Polish authorities and force them to recognize us, then we will create a national council on our own, but we do not have this certainty. Even worse, the Polish authorities will not recognize our existence in any way; ~~we do not have ###.~~ The "Natanson-Dickstein alliance"[171] is more influential, the Orthodox Hasidim and their gang |5| have greater importance than our party does. If the leftist parties – alive and well, ### which speak in the name of the Jewish workers – will not participate in a national council that we have created, then they will have the right to declare wholeheartedly that this council does not speak on behalf of the Jewish workers. We do not have the political power – no soldier, militia, or the necessary means to unite the Jewish people by force. It is impossible to create a common platform that is able to satisfy the desires of all parties; it is necessary to create an organ to convene a Jewish congress, and the Bund has not yet expressed its disagreement with this proposal. As noted, it seeks to ### {obtain} the agreement of the masses standing under its banner, and we cannot convene a general Jewish congress in Poland now because the police [will prevent it]. [Therefore,] it is necessary ### to at least call for [the establishment of] a preparatory committee for such a congress, and for this purpose, we must also reach an agreement with all parties ### and create a working program for this congress; however, this too requires a great deal of energy. We desire to bring about the clear understanding that the Jewish public demands a national council; resolutions of meetings [with broad scope]. Public expressions from the Jewish masses are vital {affectionately}[172] – all this will provide material and tools for the creation of a national council; a preliminary congress – on the basis of invitations by ### to the communities

---

170 The annual fee for membership of the Zionist Organization.

171 This is a reference to the old integrationist elite, which was identified with the wealthy Natanson family and the intellectual Samuel Dickstein (1851–1939), who served on the board of the Warsaw Jewish community between 1884 and 1918. This old elite had dominated the community for decades and ran many of its institutions. However, from the eve of the First World War onward, the Zionists were able to increase their influence. Guterman, Kehilat Varsha ben shte milḥamot ha-olam.

172 The speaker expresses "vital" in an affectionate tone, which the minute-taker has recorded in a note.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

and the city councils, which were elected on the basis of the new ordinance,[173] {and the professional unions}; he recommends his proposals known [from earlier sessions].

Shurẓvaser: We require a national platform that recognizes the existence of the Jewish nation[174] and the need for a solution to the Jewish problem. Such a platform can only be Zionist. The congress, according to the proposal of Mr. Grünbaum, will not be legitimate. Not all communities will be able to send their representatives, nor will the Polish government recognize such a congress. A congress that includes ### all [political] currents and circles will not be sustainable and will be unable to function. The main thing is: a platform, whoever agrees with it, will gather under our banner. He suggests creating a general platform upon which all the different [political] circles can agree and after that to develop a program for elections. Our platform will draw its strength from the ideological power of global democracy.

Dr. Broda: I have always defended the idea of creating a national Jewish representation in Poland. Now, following the events of the past two weeks,[175] my opinion has changed. The core of the Jewish question now lies in world Jewy and is not a local Polish question. Its solution depends upon the solution to the Jewish problem all over the world. The program of Polish Jewry must now submit to the program of world Jewry.

Document 26

The Zionist Organization in Poland
Warsaw, 31 December 1918
Typewritten report, 3 pages; handwritten corrections, archival signature at the top of page 1
Language: German
CZA, A18/31

173 Many candidates from Jewish national parties won the city council elections, in contrast to the old assimilationist elites. Zieliński, Stosunki polsko-żydowskie, 381–383.

174 Literally, "Hebrew nation."

175 Braude could be referring either to the growth of antisemitic violence in 1918 or to the failure of the Jewish parties to create a Jewish national council for Poland in Warsaw.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Bericht No. 55[176]

DIE JÜDISCHE VORKONFERENZ IN POLEN

Unter Beteiligung von über 530 Delegierten nahm am 26 d. M.[177] um 3 1/2 Uhr nachmittags in den Räumen des Theaters „Zentral" die Vorkonferenz zur Jüdischen Nationalversammlung in Polen ihren Anfang.

Namens des Organisationskomitees der Jüdischen Vorkonferenz sowie des Zentralkomitees der Zionistischen Organisation in Polen eröffnete Herr Adv. J. Grünbaum die Konferenz, wobei er unter anderem sagte:

„Wir finden uns hier in einer für uns verhängnisvollen Stunde ein. Wir hatten gehofft, die Befreiung Polens werde auch uns Juden Glück bringen; wir irrten uns jedoch sehr: In einer ganzen Reihe von Städten in Galizien und zuletzt in Lemberg floss jüdisches Blut in Strömen (die Delegierten erheben sich von ihren Plätzen).[178]

Die Beziehung der sozialistischen Regierung[179] zu uns ist nicht besser als die der ehemaligen zarischen Regierung. Auf Schritt und Tritt stossen wir auf Begrenzungen und Verfolgungen, niemand nimmt sich unser an. Nach den Lemberger Exzessen dauerte es wochenlang, bis die sozialistischen Parteien in dieser Angelegenheit das Wort ergriffen. Die Regierung fühlt sich noch nicht stark genug, um eigenmächtig vorzugehen und muss der antisemitischen Stimmung im Lande Rechnung tragen, in der Vermutung, auf diese Weise ihre Lage zu befestigen."[180]

Am Schlusse sagte der Redner: „Der Friedenskongress naht heran. Die Juden aller Länder schicken sich bereits an, ihre Vertreter zu senden. Das polnische Judentum muss in diesem historischen Moment nicht ein müssiger Zuschauer bleiben. Das [|2|] polnische Judentum muss seine Stimme erheben; die Erfüllung dieser historischen Aufgabe fällt der gegenwärtigen Vorkonferenz zu." (langdauernde Applausdissemente).

---

176 The report was prepared for and sent to the Zionist Office in Berlin.

177 Diesen Monats.

178 On the increasing violence, see also Documents 53, 61, 62, 73, 76 and 79.

179 In November 1918, Piłsudski had tasked the moderate Socialist Jędrzej Moraczewski (1870–1944) with forming a government. The choice of Moraczewski represented a compromise between more radical Socialists and right-wing parties. Moraczewski served as Prime Minister between 18 November 1918 and 16 January 1919.

180 Piłsudski and Moraczewski's hesitant reaction seemed indicative of the hostility toward the Jews throughout the Polish political spectrum. Polish Zionists therefore expected true help only from foreign powers.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Herr Farbstein erstattete Bericht über seine Reise nach Lemberg. Der Redner verlas eine Reihe Protokolle, aus denen hervorgeht, dass die Beschuldigung, die Juden hätten die Neutralität gebrochen, jeder Grundlage entbehre. Nach der Rede des Mitglieds des Jüdischen Nationalrates in Krakau Dr. Schwarzbard[181] über die Lage der Juden in Westgalizien und des Herrn Reismann[182] über die Ausschreitungen in Kielce,[183] stellte Herr Grünbaum den Antrag zur Wahl einer politischen Kommission zu schreiten zwecks Bearbeitung einer Deklaration über die gegenwärtige Lage der Juden in Polen. Dieser Antrag wurde angenommen, worauf die Debatten betreffend die Wahl eines Permanenzausschusses angebahnt wurden.

Den Rest des Abends füllte das Referat des Adv. J. Grünbaum „Über die Aufgaben der NVersammlung[184] und deren Programm" aus. Das Programm der NVersammlung führte der Redner auf nachstehende Thesen zurück:

1. Die neuen nationalen Grundlagen, auf denen das jüdische Leben in Polen neu aufgebaut werden muss, sowie die Probleme der neuen Organisationsformen.
2. Die internationale Judenfrage im Zusammenhange mit der Bildung eines nationalen Heimes in Palästina, mit der Anerkennung des jüdischen Volkes als solches und dessen Einreihung [unter] den anderen Völkern [als] vollberechtigtes Mitglied.
3. Die Massenansiedlungen der Juden in anderen Ländern und ihre nationalen Rechte.

---

181 Isaac Ignacy Schwarzbart (1888–1961) was a lawyer, chair of the Zionist Federation of Western Galicia and Silesia, and a member of the Jewish National Council in Cracow. Between 1921 and 1924, he served as editor of the Jewish daily *Nowy Dziennik* (The New Daily), and he was a deputy to the Sejm between 1938 and 1939. On the Jewish National Council in Cracow, see Document 60.

182 Itzhak Meir Reisman was a Zionist member of the Kielce city council.

183 The pogrom in Kielce on 11/12 November 1918 was indicative of the connection between nationalism and antisemitism on the eve of the establishment of a Polish nation-state. When Jewish nationalists staged a meeting on 11 November that called for Jewish autonomy, but also greeted the establishment of a Polish state, rumors spread that they had been giving anti-Polish speeches and praising the Russian Revolution. After the meeting, Jews were attacked and beaten and their homes and businesses were looted under the eyes of the Polish militia. The violence, in which four Jews were murdered and many injured, lasted until the next evening. Golczewski, Polnisch-Jüdische Beziehungen, 182–185; Dominik Flisiak, The Pogrom of Jews in Kielce, 11–12 November 1918. Causes, Course, Consequences, in: Facta Simonidis 10 (2017), no. 1, 243–259 [Pol.].

184 Nationalversammlung.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Die Versammelten {d}rücken dem Redner ihren Beifall durch andauerndes Händeklatschen aus.

Abends fand eine Reihe Beratungen verschiedener Gruppen und Fraktionen statt.

[|3|] Eine spezielle Beratung der zionistischen Delegierten betreffs der Wahlen zur Konstituante ging am selben Abend vor sich. Es wurde die Wahltaktik besprochen, die Art der Beziehungen zu den anderen Parteien sowohl polnischer als [auch] jüdischer Nationalität.

Die Fortsetzung der Verhandlungen in dieser Angelegenheit finden [sic] am Samstag statt.

Document 27

The Zionist Organization in Poland
Warsaw, January 1919
Typewritten report and declaration, 8 pages; typewritten corrections
Language: German
CZA, A18/31
[This report on the preliminary conference in Warsaw lists its most important resolutions. The delegates decided to convene a Jewish national congress in March 1919 and drew up regulations for its election. They also established a Temporary National Council consisting of forty members that would organize Jewish self-defense, select a delegation to the conference of Jewish national councils in Switzerland, and prepare the Jewish national congress, which would eventually elect a permanent Jewish national council. The report concludes with a declaration protesting the anti-Jewish policies and the pogroms in Poland.]

Bericht No. 57[185]

Die Vorkonferenz fand in Warschau am 26–30 December v. J.[186] statt. Gemäss dem vom Legitimationsausschuss erstatteten Bericht nahmen an der Konferenz Anteil: 498 Delegierten [sic] aus 144 grösseren und kleineren Städten Polens, bestehend aus Vertretern der jüdischen Gemeinde und Stadträte, der

185 The report was prepared for and sent to the Zionist Office in Berlin.
186 Vorigen Jahres.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

professionellen, kulturellen und Frauenvereine sowie aus hervorragenden Rabbinern.

Im Laufe der Verhandlungen über das Referat wegen der Nationalversammlung machte die Ortodoxie [sic] die Forderung der Herausstreichung des religiösen Moments im Programm der Nationalversammlung geltend. Nach zwecklosen Auseinandersetzungen und interfraktionellen Beratschlagungen einigte man sich dahin, dass die Nationalversammlung auf die Frage, auf welche Weise man den religiösen Erfordernissen der Juden gerecht werden solle, zum Gegenstand ihrer Beratungen mache.

Infolgedessen wurde der Beschluss über das Programm und die Einberufung der Nationalversammlung folgendermassen neu redigiert:

1. Die Vorkonferenz beschliesst, spätestens im März 1919 eine Nationalversammlung sämtlicher polnischen Juden auf Grund der von der Vorkonferenz bearbeiteten Wahlordnung einzuberufen.

[|2|] 2. Die Nationalversammlung erörtert und entscheidet über die Art des Aufbaus des jüdischen Lebens in Polen auf neuen Grundlagen.

3. [Die Nationalversammlung erörtert und entscheidet] über die Art der Befriedigung der religiösen Bedürfnisse der Juden.
4. Die Versammlung behandelt die internationale Lage der Juden im Zusammenhang mit der Frage der Bildung eines nationalen Heims in Palästina, mit der Anerkennung des jüdischen Volkes als solches sowie dessen Einreihung [unter] den anderen Völkern als gleichberechtigtes Mitglied.
5. Die Versammlung bespricht die Probleme der Massenansiedlungen der Juden in anderen Ländern und ihrer nationalen Rechte.
6. Auf Grund dieses Programms hat das Organisationskomitee die Tagesordnung festzusetzen und die Referate unter die Vertreter der verschiedenen Parteien zu verteilen.

Hierauf wurde der von Herrn Schwalbe vorgelegte Entwurf der auf dem 6-gliedrigen Wahlmodus beruhenden Wahlordnung zu der Jüdischen Nationalversammlung bestätigt. Im Entwurf ist die Einteilung des Polnischen Reiches in 18 Wahlkreise vorgesehen, wobei auf je 10 000 jüdischen [sic] Einwohner 1 Abgeordneter kommt. Galizien wird dem Krakauer Jüdischen Nationalrat überwiesen. Die Nationalversammlung wird demnach aus etwa 250 Abgeprdneten [sic] bestehen.

Dr. Gottlieb referierte über die Forderungen des jüdischen Volkes auf dem Friedenskongress sowie über den Zeitweiligen Nationalrat und dessen Aufgaben. Einer längeren Verhandlung über diese Fragen folgte der Beschluss, einen Zeitweiligen Nationalrat ins Leben zu rufen, zu dessen Aufgaben folgendes gehört:

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

[|3|] Verteidigung der Juden nach aussen, Beteiligung an der Jüdischen Friedendelegation [sic] zum Zwecke der Verteidigung der jüdischen Interessen durch Entsendung von Vertretern nach der Schweiz,[187] Vorarbeiten zur Einberufung der jüdischen Nationalversammlung, die die Aufgabe haben wird, einen permanenten Nationalrat zu wählen.

Hierauf wurde über die Wahltaktik zum Sejm verhandelt und der Beschluss gefasst, in allen Wahlkreisen eigene Kandidaturen aufzustellen. Gleichzeitig wurde dem Z.N.R.[188] die Wahlaktion im ganzen Lande überantwortet, unter Vorbehalt, dass die künftigen Beschlüsse des Nationalrates der Konstituante unterbreitet und vor derselben verteidigt wurden [sic]. In einer der ersten Sitzungen wurde eine politische Kommission erwählt, von der die Deklaration abgefasst wurde, die wir bereits im Bericht No. 56[189] gebracht haben, und auf den Vorschlag einer Delegiertengruppe hin die Telegramme an Wilson, Balfour[190] und die Vertreter des internationalen Judentums Sokolow,[191] Brandeis[192] und Weitzmann [sic][193] aufsetzte. Der Depeschentext wurde von der Konferenz einstimmig und enthusiastisch bestätigt. (Wir geben ihn extra im originellen Wortlaut).

187 See Document 89.

188 Zeitweiligen Nationalrat.

189 This document is not included in this collection (see CZA, A18/31).

190 Arthur Balfour (1848–1930) was a British statesman who served as Foreign Secretary between 1916 and 1919.

191 Nachum Sokolow (1861–1936) was the leading Polish Zionist politician before the First World War. From late 1914 onward, he worked with Chaim Weizmann in England toward the Balfour Declaration. In 1919, he presided over the Comité des délégations juives.

192 Louis D. Brandeis (1856–1941) was a lawyer and a leading representative of Zionism in the United States. In 1916, he was the first Jew to be appointed to the Supreme Court. He served as chairman of the Provisional Executive Committee for General Zionist Affairs from 1914 to 1918, thus acting as a spokesperson of American Zionism. Moreover, he supported the convening of the American Jewish Congress. His relations with the Wilson administration were central to support being gathered for the Balfour Declaration.

193 Chaim Weizmann (1874–1952) was a leading Zionist politician. In 1917, he became president of the British Zionist Federation. He worked with Nachum Sokolow to obtain permission from the British to create a Jewish homeland in Palestine, which became known as the Balfour Declaration. After 1920, he assumed leadership of the Zionist Organization, serving twice (1920–1931, 1935–1946) as its president. In 1949, he became the first president of the State of Israel.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Zum Zeitweiligen Nationalrat, der aus 40 Mitgliedern besteht, wurden 18 in Warschau sesshafte Abgeprdnete [sic] gewählt. In einer gehobener [sic] Stimmung der nationalen Hymne wurde die Konferenz geschlossen.

Der Z.N.R. hat sich bereits konstituirt und ist an die Arbeit geschritten.

Das Präsidium besteht aus folgenden Personen:

Das engere Präsidium
1. Adv. Grünbaum
2. H. Farbstein
3. A. Podliszewski[194]

Beisitzer
1. Rack

Schriftführer:
1. Heftmann[195]
2. Schtschransky [sic].[196]

[|4|] Deklaration.

In den Jahren der Fremdherrschaft, der Unterjochung und Verfolgung, die über Polen hingegangen sind, waren die Juden gemeinschaftlich mit den anderen Landesbewohnern, hauptsächlich aber als Juden, unterdrückt. Die polnische bürgerliche Gesellschaft, selbst unter dem fremden Joche seufzend, in nationaler Beziehung selbst von ihren Feinden bedrängt und geknebelt, stand trotzdem jedem Offenbarungsversuch einer jüdischen Nationalität stets feindlich gegenüber.

In den Augen der polnischen Politiker und geistigen Führer waren die Juden zur Assimilierung mit der polnischen Umgebung verurteilt. Von diesem Gesichtspunkte aus wurde die ganze polnische Politik in Bezug auf die Juden betrieben. Jüdischerseits wurde diese Politik von den Assimilanten unterstützt, deren höchstes Ideal auf die Ausrottung des Judentums als einer besonderen Gemeinschaft, als eines Volkes von eigenartiger geistiger Struktur und eigenen Lebensformen, eines Volkes mit eigenen Ideale [sic], Hoffnungen und Bestrebungen hinauslief. Die Assimilatoren errichteten eine Mauer

194 Abraham Podliszewski (1862–1930) was a businessman, philanthropist, and one of the leading Polish Zionist politicians.

195 Yosef Heftman (1888–1955) was a Zionist journalist. In 1919, he was among the activists of the *Heḥaluẓ* (pioneer) movement. He emigrated to Palestine in 1920.

196 Shtsheranski.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

zwischen dem polnischen und jüdischen Volke, falsifizierten die öffentliche jüdische Meinung, bereiteten [sic] einen undurchdringlichen Schleier über das wahre Gesicht des polnischen Judentums, über dessen wahre Bestrebungen und Wünsche. Solche Verhältnisse mussten schliesslich und haben auch tatsächlich zu einer Ausrottungspolitin [sic] in Betreff der Juden geführt. Die Juden wurden vor die Alternative gestellt: entweder sich zu assimilieren oder der Vernichtung und Ausweisung entgegenzugehen. Es wurde eine gewaltsame antisemitische Hetze in die Wege geleitet, ein Boykott auf ökonomischen und sozialen [sic] Gebiete veranstaltet, man scheute sich nicht einmal, [|5|] mit dem zarischen Antisemitismus gemeinsame Sache zu machen, man schrack [sic] sogar nicht vor der Begrenzung der jüdischen Rechte, vor Spionageverdächtigung in dem ersten Kriegsjahre zurück, was den Juden viel Blut und Opfer kostete. Sogar die Organe der Selbstverwaltung, die in den Okkupationsgebieten entstanden waren, wurden als neue Waffe zum Kampfe gegen die Juden verwendet; wobei kein Unterschied zwischen assimilierten und nichtassimilierten Juden gemacht wurde, indem man tatsächlich längst die Hoffnung verloren hatte, dass die Juden sich jemals würden assimilieren wollen noch können, sodass der Ruf nach Assimilation nur noch als Vorwand galt.

Als zuletzt für Polen die Stunde der Befreiung geschlagen hatte, die übrigens von allen jüdischen Parteien, von allen in Polen wohnenden Juden aufs lebhafteste begrüsst wurde, wurde die Lage noch wesentlich mehr verschlimmert.

Man begann in den Warschauer Strassen die Juden zu schlagen, es brachen Pogromme [sic] in Westgalizien aus und es kam zuletzt zu den Blutvergiessungen in Kielce und zum Lemberger Blutbad.[197]

Die polnische öffentliche Meinung hat, wie es während der Spekulation auf den russischen Antisemitismus der Fall war, nicht nur beharrlich geschwiegen, sie hat sich auch kein Gewissen daraus gemacht, auf die Häupter der gequälten Juden schändliche Verleumdungen zu häufen, um sich vor den Augen der Welt reinzuwaschen. Diese Verleumdungen werden immer den jeweiligen politischen Konjunkturen angepasst. Unter der russischen Herrschaft wurden wir Juden der Sympathie mit den Deutschen beschuldigt; kaum waren diese ans Ruder gelangt, als man uns russenfreundliche Beziehungen zum Vorwurf machte; augenblicklich, nach dem Siege der Koalition, werden wir wiederum der Zugetanheit den Zentralmächten geziehen.

Sogar die Volksregierung, von der die Juden [sich] eine billige [|6|] und gerechte Behandlung erhofften, besass nicht den Mut, offen gegen die anti-

197 On the surge in antisemitic violence after the proclamation of independence, see Golczewski, Polnisch-jüdische Beziehungen, 181–217.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

semitische Hetze aufzutreten. Die Regierung verhielt sich abwartend, wirkte der Verleumdungskampagne nicht entgegen – und blieb solange ruhig, bis es zum Lemberger Gemetzel kam. Auch zur Zeit kann sich die Regierung nicht ein Herz fassen, der antisemitischen Hetze und dem antijüdischen Terror ein Ende zu machen, der sich über ganz Polen und Galizien verbreitet hat, hauptsächlich aber in den Grenzstädten wütet, wie z. B. in Łapy, das sich bereits durch die von der örtlichen Gendarmerie den Juden [gegenüber] angewandte Grausamkeiten einen Weltruf erworben hat.[198] Der feierlichen Erklärung der jüdischen Gleichberechtigung und der Behandlung der Juden auf gleiche Weise mit den anderen Bewohnern Polens zum Trotz,[199] duldet die Volksregierung den jüdischen Boykott, die Ausstossung der Juden aus allen Stellungen, ohne selbst vor der Verurteilung von Hunderten von jüdischen Arbeitern zur Arbeitslosigkeit stehen zu bleiben. Die Regierung drückt darüber ein Auge zu, wenn die jüdischen Schüler aus den Privat- und Regierungsschulen fortgejagt werden, nur weil sie an dem Protestzuge gegen das Lemberger Massacre anteil genommen haben. Die Volksregierung lässt es zu, dass die Bürgerrechte der Juden auf die manigfachste [sic] Art und auf den verschiedenartigsten Gebieten eine tatsächliche Einschränkung erführen [sic].

In der Verordnung über die Wahlen zur Konstituante hat die Regierung jene Juden ihrer politischen Rechte beraubt, die seit mehreren Jahren in Polen wohnen, nur nicht im Lande geboren sind, und fordert von ihnen, dass sie sich öffentlich nicht als polnische Reichsangehörige, sondern als zum polnischen Volke gehörend erklären sollen, sobald sie ihrer [sic] politischen Rechte geniessen wollen.[200] Obige Verordnung läuft eigentlich darauf hinaus, dass

198 In Łapy, near Białystok, police mistreated, arrested, and beat dozens of Jews on the grounds of alleged smuggling. Anonymous, Der genem in Lapi. Di shreklikhe yisurim fun umshuldike yidn [Hell in Łapy. The Terrible Pain of Innocent Jews], in: Der moment [The Moment], 26 December 1926, 2.

199 The provisional government that existed in Habsburg Poland between 7 November and 14 November 1918 had already promised to be committed to equal rights for all citizens of a Polish state. Many Polish politicians, including National Democrats, took up the rhetoric of equal rights. However, the first steps of their implementation showed limitations on questions of security and access to state resources, as antisemitic discrimination persisted. Shlomo Netzer, The Struggle of Polish Jewry for Civil and National Minority Rights, 1918–1922, Tel Aviv 1980 [Hebr.], 72–80.

200 The decree of 28 November 1918 regulated the elections to the Constituent Sejm. The right to elect deputies was granted to all citizens of the state, but the electoral districts were formed in a way that limited Jewish possibilities for parliamentary representation, e.g., by combining towns with Jewish majorities with large rural areas and thus with the non-Jewish population. Joseph Marcus, Social and Politi-

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

auch diejenigen Juden, die in Polen geboren sind, ohne ihr Vorwissen und ihrem eigenen Willen zum Trotz der [|7|] der [sic] polnischen Nationalität zugezählt und nicht als Bürger des Polnischen Reichs jüdischer Nationalität betrachtet werden.

Die erste Jüdische Vorkonferenz zu Jüdischen Nationalversammlung in Polen, an der 498 Vertreter jüdischer Gemeinden und Stadträte, Delegierte jüdischer professioneller, kultureller und Frauenvereine aus ganz Polen beteiligt sind, erklärt feierlich:

Vor aller Welt Protest einlegend gegen die an uns verübten Unbilden und Gewaltstätigkeiten [sic], gegen die blutigen Pogrome und ganz besonders gegen das in Lemberg angerichtete Blutbad, gegen das Nehmen von Geiseln mit dem Zwecke, den in Lemberg begangenen Massenmord zu rechtfertigen, fordert [sic], dass die schändlichen Gewalttaten auf eine unzweideutige Art unterdrückt, dass sowohl die Organisatoren der Pogrome, als [auch] die Urheber der antisemitischen Hetzen bestraft werden, dass alle diejenigen, die durch die Vergewaltigungen, Pogrome und Metzeleien an ihrem Hab und Gut geschädigt wurden, eine Rechtmässigung erhalten, beschliesst die Konferenz folgendes:

die Judenfrage im Polnischen Reiche, an dessen Wiederaufbau die Juden nicht weniger interessiert sind als alle anderen Landesbewohner, kann erst dann endgültig gelöst werden, wenn die Gleichberechtigung der Juden auf gerechtem Wege der Verwirklichung zugeführt, wenn das jüdische Volk als nationale Minderheit betrachtet und ihm das ihm zukommende Recht zuerkannt werden wird, sein eigenartiges Leben auf autnomischen [sic] Grundlagen aufzubauen.

Obige Grundsätze, sowie die jüdische nationale Organisation in Polen müssen genau präcisirt und festgelegt werden durch die Jüdische Nationalversammlung, die im März 1919 zusammentreten [|8|] wird. Den Juden Polens, die einen Teil des jüdischen Volkes ausmachen, das bereits von den Westmächten und der alweltlichen [sic] Demokratie anerkannt worden ist,[201] steht das Recht der Selbstbestimmung und Selbstverwaltung auch in Polen zu.

Die Beschlüsse der Versammlung, die der Ausdruck des jüdischen Volkswillens in Polen sein werden, müssen vor der Konstituante, die zum Wiederaufbau des ganzen Staatslebens berufen wird, bestätigt werden.

cal History of the Jews in Poland 1919–1939, Berlin/New York/Amsterdam 1983, 294 f.

201 This is a reference to the Balfour Declaration.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Bis dahin darf der Staat seinen Beistand nicht denjenigen angedeihen lassen, die die bestehenden jüdischen Gemeindeorganisationen untergraben wollen, vielmehr hat er ihnen bereits im gegenwärtigen Augenblicke die Möglichkeit ihrer Demokratisierung zu gewähren.

Stehend auf dem Boden der Unabhängigkeit des Polnischen Staates und sich bereit erklärend, an seinem Wiederaufbau tätig mitzuwirken, drückt die Konferenz die tiefe Überzeugung aus, dass nur dieser Weg allein als der Weg des Rechts und der Gerechtigkeit ausgesehen werden kann, die das Polnische Reich der jüdischen nationalen Minderheit in Polen schuldet.

Document 28

Yitzhak Grünbaum to the Zionist Office in Berlin
Warsaw, 3 January 1919
Handwritten letter, 2 pages; handwritten corrections and additions, printed letterhead on page 1 with handwritten date inserted, archival signature at the upper margins of both pages of the translation
Language: Hebrew
CZA, Z3/151

ההסתדרות הציונית בפולין.

ורשה, {1919 3/I}
גרניצנה 9, תיבת הפוסטה 98

חברים מאד נכבדים!

את כל מכתביכם ששלחתם אלינו ע״י וויינרב ~~ובאופן~~ ובדרך אחרת קיבלנו. לא ענינו לכם מפני שהיינו טרודים מאד בעבודתנו בועידה המוקדמת ובסדור המועצה הלאומית הזמנית. ומלבד זאת חשבנו שה׳ רובאשוב ששהה כאן ימים אחדים ושדברנו איתו יספר לכם הכל. אינם יודעים, אם הביא לכם ר.[202] את העתונים שלנו והרינו שולחים אליכם את כל הנום.[203] של השבועונים שלנו שיצאו בשני החדשים האחרונים וגם את גליונות ה"היינט" וה"מומנט [!]", ואת הקומוניקטים שלנו, ובהם תמצאו את כל הידיעות הדרושות לכם ע״ד עבודתנו וביחוד ע״ד הועידה המוקדמת, שעלתה על כל תקוותינו. בחבילה תמצאו גם את החוברת המיוחדה שהוצאנו בדבר הועידה המוקדמת שבה נדפסו הפרוטוקולים של ישיבות המפלגות שלנו. רצוי היה מאד, שתתנו בעתוניכם מאמר ע״ד הועידה המוקדמת על יסוד כל החומר הזה.

202 רובאשוב.
203 הנומרים.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אל הועידה המוקדמת באו ~~אלף~~ 498 באי כח של ועדי קהלות, של יועצי הערים, של אגודות פרופסיונליות, קולטוריות ושל נשים ממאה ארבעים וארבע ערים; בערים אחדות נערכו בחירות כלליות, היו ערים שבהן הכריזו התושבים שתטיב העיר ללכת אל הועידה למרות רצונו. וכל זה נעשה למרות התנגדותן של המפלגות שלא הבינו את ערך הועידה המוקדמת ואת תפקידיה. ביחד השתתפו אנשים ונשים מכל המעמדות, מלבד הפועלים, אע״פ שרבים מהם השתתפו בבחירות, וחסרו רק הגנרלים, המנהיגים של המפלגות השונות, שנלחמו נגד הועידה מפני שיראו, כנראה, שרוב חברי הועידה יהיה נגדם ויקבל את הצעותינו הציוניות. אי אפשר להם למנהיגים לקוות שינצחו אותנו ביחוד בניגוד לדרישותינו הארצ־ישראליות במלחמה גלויה, והריהם בוחרים להלחם נגד הועידה המוקדמת גופא, שלא נבחרה ע״פ כללי הבחירות הדומוקרטיים [!], שאינה אלא ועידה ציונית. דבר זה, כמובן, אין לו יסוד, מפני שהבוחרים לא היו חברי המפלגה הציונית, אלא חברי האגודות השונות, וועדי הקהלות ויועצי הערים. ואם נבחרו הציוניים והאזרחיים דרך מיעוט של בלתי ציוניים, שגם הוא תמך בדרישותינו הארצישראליות, לא בנו האשם. מי שיודע את היהדות הפולנית יודה שגם לבחירות הכלליות תהיינה תוצאות כאלה. אולי יבחרו עוד אי־אלו מעסקני [|2|] הפועלים ומנהיגי יתר המפלגות, אבל שנויים גדולים לא יבאו ביחס הפרופורציונלי של באי כח המפלגות והמעמדות.

הועידה המוקדמת בחרה במועצה לאומית זמנית ונתנה לה רשות לשלח את בא כחה אל הועידה שנועדה להיות בשווייץ, אחרי שקבלנו את מכתביכם האחרונים נמהר לשלח את באי כחנו שידברו בשם המועצה הלאומית הזמנית. המועצה הלאומית הזמנית יש לה כמובן מתנגדים. אותם האנשים והמפלגות שהתנגדו לועידה. הם מתועדים אשר בדבר עריכת מלחמה כנגד המועצה, אולם המפלגה היותר חזקה שבתוכן זו של האורתודוקסים כבר סרבה להשתתף במלחמה זו והסתפקה בהודעה שאין המועצה יכולה לדבר בשם העם היהודי שבפולין מאחר שבועידה לא השתתפו באי כח בתי־המדרשים והמנינים, כלומר המתפללים בהם, כאילו בתוך כל אותם האנשים והנשים שהשתתפו בבחירות לא נמצאו אותם המתפללים שהיו בוחרים עוד היום, אם היינו משתפים לבחירות את בתי המדרשים ואת המניינים. אגודת האורתודוקסים מנהלת איתנו מו״מ ע״ד עבודה משותפת בשעת הבחירות אל הקונסטיטואנטה. המו״מ לא נגמר עדיין, אבל נראה מכל הדברים וההודעות של באי כח ה"אגודה" שאי אפשר לצאת נגדנו במלחמת תנופה, ושבעיקר מסכימים הם לדרישותינו ואינם רוצים עדיין להכנע להמועצה הלאומית הזמנית, אבל מצבם קשה הוא מאד, כי אם לא יכנעו אז יהיו מוכרחים לצאת נגד הועידה הלאומית והחלטותיה, כלומר נגד זכותו של רב העם היהודי לבנות את חייו כפי רצונו ודרישותיו, ולהספח אל המתבוללים. אם יעשו כך, אז אין ספק שיעוררו את חמתם של המוני העם היהודי, העומד עכשיו על צדנו בכל פעולותינו הלאומיות והציוניות.

מובן מאליו שרצוי {ודרוש} מאד שאתם וכל המועצות הלאומיות תכירו את מועצתנו הלאומית הזמנית ותחזקו באופן כזה את כחה ואת השפעתה. אנו נפנה באופן רשמי עוד היום או מחר אל כל המועצות הלאומיות ואל ועדי הקונגרס־האמריקאי ותקותנו שנקבל מיד תשובות רצויות.

הואילו להודיע למר ק.[204] בפ.[205] שדבריו והפוליטיקה שלו אינם ראויים כלל. היש לכם ידיעות ע״ד המאורעות בפ.? ההיו שם פרעות? אנו אין לנו לע״ע שום ידיעות.

---

204 קולנשר.

205 פוזן.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אני מפסיק את מכתבי היום. בימים האלה נכתב עוד. כמובן ילך מי מאתנו לק.[206] היום נתראה עם וואייד שהזמין אותי ואת פוד.[207] ע״ד שיחתנו אתו נודיע.

בב״ד וברגשי כבוד,

י. גרינבוים

{את הטלגרמות הואילו לשלח לפי אדרסותיהם ###[208] את הטלגרמות לווילסון, בראנדייס, וייצמן ולסוקולוב. את הטלגרמה לבלפור נמסור מוואייד.}[209]

Historical translation[210]

Uebersetzung aus dem Hebräischen.

Zionistische Organisation für Polen

Warschau, 3. Januar 1919.
Graniczna 9, Postfach 98

Sehr geehrte Gesinnungsgenossen!

Wir erhielten alle Ihre Briefe sowohl durch Herrn Vainreb wie auch auf anderem Wege. Wir haben Ihnen nicht geantwortet, weil wir durch die Vorkonferenz und durch die Vorbereitung des provisorischen Nationalrates sehr in Anspruch genommen waren. Ausserdem dachten wir, dass Herr Rub{a}schoff,[211] der hier einige Tage weilte und den wir gesprochen haben, Ihnen alles erzählen wird. Wir wissen nicht, ob Ihnen Rubaschoff unsere

206 קופנהגן.
207 פודלישבסקי.
208 Word illegible, original copy punched.
209 Sentence added on right margin.
210 CZA, L6/114. This translation was prepared by the Zionist Office in Berlin. It includes typewritten and handwritten corrections and additions, as well as typewritten pagination.
211 Shneur Zalman Rubashov (Zalman Shazar; 1889–1974) was a historian, journalist, and politician. He hailed from the Minsk province of the Russian Empire and became a member of *Po'ale Ẓiyon*. He left Russia in 1912 and attended universities in Freiburg im Breisgau, Strasbourg, and Berlin. In Germany, he became involved in Zionist activities and wrote for the Zionist weekly *Jüdische Rundschau*. In 1924, he settled permanently in Palestine, where he was active in several Zionist-Socialist institutions. He served as Minister of Education and Culture from 1949 to 1951 and as president of the State of Israel between 1963 and 1972.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Zeitungen mitgebracht hat. Wir schicken Ihnen nun alle Nummern unserer Wochenschriften, die in den letzten 2 Monaten erschienen sind, sowie auch die Nummern von „Haint“ und „Moment“ und alle unsere Communiqués. Sie werden darin alle Nachrichten finden, die ~~### ### ###~~ über unsere Arbeit und über die Vorkonferenz, die unsere Hoffnungen übertroffen hat. Im selben Paket werden Sie auch die Broschüre finden, die wir über die Vorkonferenz herausgegeben haben und in der die Protokolle der Sitzungen unserer Parteien abgedruckt sind. Es wäre sehr wünschenswert, dass Sie in Ihrer Presse auf Grund all dieses Stoffes einen Aufsatz veröffentlichen.

Zur Vorkonferenz kamen 498 Personen aus 144 Ortschaften, Vertreter von Gemeindeverwaltungen, von Stadträten, von Gewerkschaften, von Kulturvereinigungen und Frauenvereinen. In manchen Städten fanden allgemeine Wahlen statt.[212] Es gibt Städte, wo die Einwohner den Rabbinerr [sic] gezwungen haben, zur Konferenz zu gehen. All dieses geschah trotz der Gegenarbeit der Partei [sic], die den Wert und die Rolle der Vorkonferenz nicht begriffen.[213] An der Konferenz nahmen teil Männer und Frauen aller Schichten ausser den Arbeitern, obwohl auch diese sich vielfach an den Wahlen beteiligten. Es fehlten nur die Generäle, die Führer der verschiedenen Partei [sic], die gegen die Konferenz kämpften, weil sie offenbar befürchteten, dass die meisten Mitglieder der Konferenz gegen sie sein würden und unsere zionistische Resolution annehmen würden. Ihre Führer können nämlich nicht darauf rechnen, uns im offenen Kampfe zu besiegen, besonders was unsere Palästinaforderungen betrifft; deshalb ziehen sie [es] vor, gegen die Vorkonferenz an und für sich zu kämpfen, die sie nicht als demokratisch gewählt, als blosse zionistische Bewegung stempeln. Diese Beschuldigung ist natürlich grundlos, denn die Wähler waren nicht Mitglieder der zionistischen Partei, sondern Mitglieder verschiedener Vereine und Collegia. Wenn dabei meistens Zionisten und Misrachisten gewählt wurden und nur eine kleine nichtzionistische Minderheit, die übrigens unsere Palästinaforderung voll unterstützte, so ist es nicht unsere Schuld. Wer das polnische Judentum kennt, der weiss, dass auch bei allgemeinen Wahlen dieselben Ergebnisse erzielt werden; vielleicht kämen dabei ein paar Arbeiterführer und sonstige Parteigrössen in die Konferenz, es hätte aber keine grosse Aenderung in die Proportion der Vertretung verschiedener Parteien und Schichten gebracht.

---

212 Since it was not possible to hold elections, it was determined that the number of representatives of a place would reflect the number of Jews there. At the same time, in some towns, such as Pabianice or Piotrków Trybunalski, the Jewish population organized itself to elect its representatives. Netzer, The Struggle of Polish Jewry for Civil and National Minority Rights, 62–64.

213 *Folkspartey*, *Bund*, Zionists-Socialists, and Neo-Assimilationists.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Die Vorkonferenz wählte einen provisorischen Nationalrat und bevollmächtigte ihn, einen Vertreter nach der in die [sic] Schweiz einzuberufenden Konferenz zu entsenden.[214] Veranlasst durch Ihre letzten Briefe werden wir uns beeilen, Vertreter zu schicken, die im Namen des provisorischen Nationalrates sprechen werden. Zwar hat der provisorische Nationalrat Gegner, dieselben Personen und Parteien, die gegen |2| die Konferenz waren, planen jetzt einen Feldzug gegen den Nationalrat,[215] aber die stärkste Partei in dieser Koalition, die Orthodoxie,[216] zog sich bereits aus diesem Feldzug zurück und begnügte sich mit einer Erklärung, dass der Nationalrat nicht befugt sei, im Namen des jüdischen Volkes in Polen zu sprechen, da in der Konferenz die Vertreter der Synagogen und Betstuben nicht teilgenommen haben. (Als ob unter den Männern und Frauen, die sich an den Wahlen beteiligten, nicht dieselben Leute waren, die zugleich auch Mitglieder der Synagogenvereine sind). Die Agudath ha-Orthodoxim[217] führt mit uns Unterhandlungen für gemeinsame Arbeit während der Wahlen zur Konstituante. Die Unterhandlungen sind noch nicht zu Ende, aber von allen Aeusserungen und Erklärungen der Agudath entnehmen wir, dass sie gegen uns keinen Angriffskampf führen wollen, dass sie im Prinzip unseren Forderungen beipflichten, nur dass sie dem provisorischen Nationalrat nicht Folge leisten wollen.[218] Sie sind aber dabei in einer schlimmen Situation, denn wenn sie sich dem Nationalrat nicht zur Verfügung stellen, so müssen sie auch gegen die Konferenz und ihre Beschlüsse auftreten, d. h. gegen das Recht der Mehrheit des jüdischen Volkes, sein Leben nach Wunsch und Selbstbestimmung zu zimmern. Damit aber schliessen sie sich der Assimilation an und werden unweigerlich den Zorn

214 See Document 89.

215 The campaign against the Jewish National Council was mainly being waged by the *Bund* and the *Folkspartey*.

216 *Agudas Yisroel.*

217 *Agudat ha-ortodoksim* changed its name to *Agudat shlome Yisra'el* on 5 December 1918. On 10 December 1918, it changed its name once again, this time to *Agudas Yisroel.*

218 *Agudas Yisroel* declined to participate in the pre-conference, whose primary objective was to formulate a secular foundation for Jewish communal life that could simultaneously address the religious needs of the population. *Agudas Yisroel* outright rejected the idea that Jewish communal bodies should merely serve as auxiliary providers for religious needs. Embracing such a notion would imply a secularized perspective on Jewish identity, a stance the party vehemently opposed. Additionally, *Agudas Yisroel* resisted affiliations with organizations that could potentially be dominated by Zionism, as they might attempt to claim representation for all Polish Jews on their behalf. Bacon, The Politics of Tradition, 234 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

der jüdischen Volksmassen auf sich ziehen, die in allen unseren zionistischen und nationalen Handlungen uns zur Seite stehen.

Selbstverständlich wäre es wünschenswert, dass Sie und alle Nationalräte unseren provisorischen Nationalrat anerkennen und auf solche Weise seine Kraft und seinen Einfluss stärken. Wir werden uns noch heute oder morgen an alle Nationalräte und an den Ausschuss des amerikanischen Kongresses[219] wenden und wir hoffen günstige Antworten zu bekommen.

Wollen Sie bitte Herrn Kollenscher[220] in Posen mitteilen, dass seine Reden und seine Politik nicht die richtigen sind.[221] Haben Sie Nachrichten über die Ereignisse dort{?} Wir haben vorläufig keine Nachrichten. Nach Kopenhagen wird natürlich jemand von uns gehen.

Ich unterbreche heute den Brief und werde dieser Tage noch schreiben.

Wollen Sie die Telegramme weiterschicken, besonders an Wilson, Brandeis, Weizmann und Sokolow.[222] (Bemerkung des Zentralbüros: Diese Telegramme lagen nicht bei). Das Telegramm [an] Balfour werden wir durch

219 The American Jewish Congress, founded in November 1918.

220 Max Kollenscher (1875–1937) was a leading Zionist politician in Poznań (Posen). Between 1916 and 1919, he represented the Jews in the Naczelna Rada Ludowa (Supreme People's Council) in Prussian Poland. Moreover, he headed the Jewish People's Council (Volksrat) in Poznań, which was established at the end of 1918.

221 The Jews of Poznań (Posen) were acculturated to the German language and culture, which was dominant in that region. Moreover, they had been participating in the German project of integrating the region into the German Empire. After the German Revolution of 9 November 1918, both a Polish and a German national council emerged in Poznań. At the same time, the Zionists formed the Jewish People's Council, led by Kollenscher. Anticipating armed conflicts between Poles and Germans, this council sought recognition of the Jews as a neutral nation in the region and also demanded national autonomy for them. The politics of the Jewish People's Council in Poznań were less an expression of national feelings and more an attempt to secure the Jews' position in the city. They were a result of local circumstances and an effort to defend the Jews' living conditions by implementing a strategy of neutrality. The Jewish People's Council maintained relatively good relations with both opposing factions, despite the Polish council's suspicions that it had German sympathies. It operated until March 1921, when it dissolved into the Związek Wielkopolskich Żydów (Association of Jews of Greater Poland). Despite the efforts to preserve their position in the city amid changing sovereignties and an increasingly exclusionary atmosphere, most Jews ultimately left Poznań. Many opted to live in Germany, even if this meant leaving their hometown. Jan Rybak, Jewish Nationalism and Indifference between Posen and Poznań: The Jewish People's Council, 1918–1920, in: The Leo Baeck Institute Year Book 65 (2020), 107–126.

222 For the text of the planned telegrams, see Document 27.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Wade[223] schicken. Wade hat heute mich und Podlischewsky [sic][224] zu einer Besprechung bestellt. Wir werden Ihnen über dieses Gespräch noch berichten.

Mit Zionsgruss und Hochachtung

J. Grünbaum

Document 29

The Temporary Jewish National Council to the Zionist Office in Copenhagen
Warsaw, 7 January 1919
Handwritten letter, 1 page; printed letterhead in Polish, Hebrew, and Yiddish with handwritten insertions
Language: Hebrew
CZA, L6/114

Tymcz.[225] Żydowska Rada Narodowa.
◊◊◊
{Królewska 43}

המועצת הלאומית היהודית הזמנית.
◊◊◊
צייטווייליגער יודישער נאציאנאלראט.
◊◊◊
{קרולעווסקא 43}

Warszawa, 19{19} {7/1} ,וורשה

ללשכה הציונית בקופנהגן.

הננו מתכבדים בזה להודיע, שביום 26/12 ש״ע,[226] נאספו בוורשה לועידה מוקדמת לכנסיה היהודית הלאומית בפולין 498 צירים, ממאה ארבעים וארבעה ערים, והם באי־כח שלטונות של קהלות, יועצי הערים, אגודות פרופיסיונליות, קולטוריות ושל נשים.

---

223 Probably Harry Wade (1873–1959), a British Lieutenant Colonel who was sent on a mission to Poland in December 1918 to establish relations with the nascent Polish government. Accompanying the composer and politician Ignacy Jan Paderewski (1860–1941) on his return to Poland, Wade quickly established relations with the Polish political elites and made contact with the Zionist leadership.

224 Abraham Podliszewski.

225 Tymczasowa.

226 שנה שעברה.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

המועצה החליטה לקרא לועידה לאומית של יהודי פולין לא יאוחר מחודש מארץ 1919. ובחרה במועצה יהודית לאומית זמנית, אשר תהיה באי־כח היהדות הפולנית, ואשר תנהל את המלחמה הלאומית בפולין. ושתשתתף במלחמה הלאומית של היהדות העולמית.

אל הנשיאות נבחרו ה"ה: י. גרינבוים, א. פודלישבסקי, ד"ר ש. א. פוזננסקי, ה. פַּרבשטיין, מ. רײַך, י. הפטמן וי. שצירנסקי [!].

המועצה נגשה כבר לעבודתה, ובזה מתכבדת להודיע ללשכה הַצִּיּוֹנִית בקופנהגן ע"ד קיומה, ומקוה שבכל הענינים הנוגעים ליהדות הפולנית יפנו אליה.

ונתכבד עוד לבקשם, שיואילו בטובם להודיע את כל דברינו אלו להרפרזנטציה הלאומית היהודית באמריקה, וכן גם לשאר המוסדות הלאומים המקבילים לאותן המועצות אשר באנגליה, צרפת ואשכנז.

בכל רגשות הכבוד
בשם הנשיאות

י. גרינבוים

Translation

The Temporary Jewish National
Council.
◊◊◊
{Królewska 43}

Warsaw, {7 January} 19{19}

To the Zionist Office in Copenhagen.

We are honored to inform [you] that on 26 December of this year, 498 delegates from 144 cities gathered in Warsaw for the Preliminary Congress of the Jewish National Council of Poland. The delegates were representatives of the community boards, city councilors, and members of professional, cultural, and women's organizations.

The assembly decided to call a national congress of the Jews of Poland no later than March 1919. It elected a Temporary Jewish National Council that will function as a representative of Polish Jewry and organize the [Jewish] national struggle in Poland. It will participate in the national struggle of world Jewry.

Y. Grünbaum, A. Podliszewski, Dr. S. A. Poznański, H. Farbstein, M. Reich, Y. Heftman, and Y. Shẓiranski [sic] were elected to the presidium.[227]

227 Yehuda Leib Shtsheranski.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The Council has already begun its work. We are hereby pleased to inform the Zionist Office in Copenhagen of its existence, and we hope that it will be approached in all matters relating to Polish Jewry.

We are honored to ask you to inform the Jewish national representation in America,[228] as well as the other national [Jewish] institutions corresponding to this council in England, France, and Germany,[229] of this matter.

Sincerely,

In the name of the presidium

Y. Grünbaum

228 The American Jewish Congress.

229 Grünbaum probably expected similar bodies to have been convened in these countries by the Zionist federations.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

4. Lithuania

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 30

Zemach Shabad,[1] The Central Committee[2]
Vilnius, 1918
Published text, 23 pages in total (pages 230–232 reproduced here)
Language: Yiddish
Vilner Zamelbukh, ed. by Zemach Shabad, vol. 2, 210–232
[Shabad summarizes the debate within the Central Committee of Jewish organizations in Vilna on the Jewish participation in the Council of Lithuania in the fall of 1917. The Council of Lithuania was founded by Lithuanian nationalists as a temporary government under German rule. Although Jewish, Polish, and Belorussian representatives were invited to join the Council, it aimed for Lithuanian dominance. Against this background, members of the Central Committee and representatives of various Jewish institutions unanimously decided that the Jews should not take part in the Council unless a truly autonomous self-administration was established through general elections among all the inhabitants of Lithuania. In order to prepare the Jewish demands for joining such a self-administration, they called for the convocation of a national conference of the Jews of Lithuania and Białystok-Grodno. In subsequent meetings, the Jewish representatives drafted a resolution to be presented to the German Military Administration of Lithuania explaining the Jewish position.]

---

1 The physician Zemach Shabad (1864–1935) was one of the most prominent public figures in the Vilna (Vilnius) Jewish community. During the First World War, he organized support for Jews living in battle zones. He headed the local branches of the *Obshchestvo zdravookhraneniya yevreyev* (Society for the Protection of the Health of the Jews) and YEKOPO. Additionally, he promoted educational opportunities for Jews in Lithuania and fostered their cultural activities through various organizations. Having been a member of the *Konstitutsionno-demokraticheskaya partiya* (Constitutional Democratic Party), he founded the *Folks-demokratishe partey* (People's Democratic Party) after the First World War, which was first associated with the *Folkspartey*, but split from it in 1923, becoming an independent party.

2 The *Tsentral-komitet* (Central Committee, which was first known as the *Hilfs-komitet*, Aid Committee) was an umbrella organization of Jewish institutions in Vilna (Vilnius). It was founded in December 1915 in order to ensure that material support, mainly from Germany and the United States, would be efficiently distributed to the impoverished Jewish population of the city during the German occupation. The founding group included Nachman Rachmilevich (1876–1941), Shimshon Rosenbaum (1859–1934), Jakub Wygodzki (1855–1941), Zemach Shabad, Joseph Izbitski (1876–1928), and Yakov Rosenberg. The Central Committee was later enlarged to include various charitable organizations, as well as all of Vilna's Jewish political and social organizations.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

דער צענטראל־קאמיטעט.
פון סוף דעצעמבער 1915 ביז אָקטאָבער 1917
(לויט די פּראָטאָקאָלען)

[…]

סוף זומער 1917 נאָכדעם ווי ס׳איז בעוואוסט געוואָרען, אַז ס׳גרינדעט זיך אַ ליטווישער לאַנדראַט, האָט זיך דערוועקט די פראַגע צווישען די יודישע כלל־טוער, ווי זאָל זיין די בעציהונג פון יודען צו דער דאָזיגער פּאָליטישער אינסטיטוציע. די פראַגע איז געוואָרען פיל אינטענסיווער נאָך דעם. ווי מ׳האָט געמאַכט יודען אַ פאָרשלאָג צו בעטייליגען זיך אין לאַנדראַט. 5 קליינע זיצונגען זיינען אָבגעהאַלטען געוואָרען וועגען דעם ענין, און דער ענדגילטיגער בעשלוס איז געווען, אַז דער צ. ק.[3] אַליין קען אויף זיך ניט נעהמען די אחריות פאַר אַזאַ וויכטיגע פראַגע ווי די זעלבסטפערוואַלטונג פון ליטא און מען מוז אויסהערען די מיינונג פון דער יודישער בעפעלקערונג, וואָס איר געזונטער אינסטינקט וועט זיך אַ סך בעסער פונאַנדערקלייבען אין דער פראַגע, ווי די עטליכע כלל־טוער, וועלכע האָבען ניט דאָס רעכט אַרויסצוטרעטען אין נאָמען פון דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצורופען אַ בעזונדערע זיצונג, אין וועלכער ס׳זאָלען זיך בעטייליגען, חוץ די מיטגלידער פון צ. ק., פאָרשטעהער פון די פערשיידענע אָרגאַניזאַציעס, כדי דער בעשלוס זאָל זיין אַן אַלגעמיינער.

די דאָזיגע זיצונג איז פאָרגעקומען דעם 30 סעפּטעמבער ביי־טאָג אונטער דעם פאָרזיץ פון הרב רובינשטיין. מיט איינינע טעג פאַר דעם האָבען די פערשיידענע אָרגאַניזאַציעס צונויפגערופען זייערע מיטגלידער אויף בעראַטונגען. אויף די דאָזיגע בעראַטונגען האָט יעדע אָרגאַניזאַציע אויסגעאַרבייט איהר מיינונג וועגען דער פראַגע, און האָט בעפולמעכטיגט פון זיך איינעם צו צוויי פאָרשטעהער צו פערטרעטען די געהעריגע אָרגאַניזאַציע אין צ. ק. אין דער דערמאָהנטער זיצונג פון צ. ק. האָבען זיך בעטייליגט פאָלגענדע פערזאָנען אַלס פאָרשטעהער פון אָרגאַניזאַציעס: פון ציוניסטען: מ. שאַליט און ד״ר א.ווירשובסקי; פון די פּראָפעסיאָנעלע אַרבייטער־פעראיינען (בונד): י. פראַנקפורט; פון אַלגעמיינעם אַרבייטער קולטור־פעראיין: ר. גינצבורג; פון יודישען קולטור־פעראיין: א. היילפערין; פון האַנדווערקער־בעלי־בתים: ש. הורוויץ; פון צענטראַל־פערבאַנד פון די קאָאָפּעראַטיווען: ז. הערשמאַן; פון די קליין־הענדלער: ש. אַנטאָקאָלסקי; פון די סוחרים: א. זיידשנור; פון די הויזבעזיצער: ד״ר א. ווירשובסקי און ד״ר ע. כהן; פון די לערער: ג. פלודערמאַכער און י. גורעוויץ.
|231| נאָך פערשיידענע דעבאַטען איז אָבגעשטימט געוואָרען דער פאָרשלאָג: צי דאַרפען יודען ביי די איצטיגע בעדינגונגען פון לאַנדראַט בעטייליגען זיך אין איהם.

דער פאָרשלאָג איז אַיינשטימיג אָבגעוואָרפען געוואָרען.

לויט די מיטגעטיילטע ידיעות פון איניגע מיטגלידער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די פּאָליאַקען און די ווייסרוסען האָבען אויך בעשלאָסען ניט צו געהן אין דעם ליטווישען לאַנדראַט.

ס׳איז אַריינגעטראָגען געוואָרען אַ פאָרשלאָג אויסצוקלייבען אַ קאָמיסיע, וועלכע זאָל אויסאַרבייטען דעם נוסח פון דער רעזאָלוציע מיט איהרע מאָטיווען.

3 צענטראל-קאמיטעט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ווענן דעם דאָזיגן פֿאָרשלאָג האָט זיך אַרויסגעזאָגט ה׳ י. איזביצקי. ער האָט אויסגעדריקט אַ ספֿק, צו די איצטיקע פֿערזאַמלונג האָט דאָס רעכט אַרויסצוטראָגן אַ בעשלוס אין אַזאַ וויכטיגער פֿראַגע, וואָס בעריהרט די אינטערעסען פֿון דער גאַנצער יודישער בעפֿעלקערונג אין ליטא. לויט זיין מיינונג דאַרף מען צוזאַמענרופֿען אַ קאָנפֿערענץ פֿון פֿאָרשטעהער מצד אַלע יודען פֿון ליטא. די דאָזיגע קאָנפֿערענץ וועט דאַרפֿען אַרויסטראָגן אַן ענדגילטיגען בעשלוס. זי וועט זיין וויכטיג אויך דורך דעם, וואָס זי וועט געבען די מעגליכקייט צו פֿעראייניגען די גאַנצע איצטער פֿונאַנדערגעוואָרפֿענע יודישע בעפֿעלקערונג פֿון ליטא.

געגען דעם האָבען אַנדערע אָנגעוויזען, אַז ווען יודען זאָלען פֿערלאַנגען אַ קאָנפֿערענץ אין דעם זין, וועט דאָס קענען בעטראַט [!] ווערען אַלס אונדירעקטער הסכּם מיט׳ן איצטיגען לאַנדראַט. מיר דאַרפֿען אַליין אויסאַרבייטען אַ מיינונג און געבען אַן ענטפֿער.

מ. שאַליט האָט אַרויסגעזאָגט די מיינונג, אַז אין די מאָטיווען פֿון דער רעזאָליוציע [!] דאַרף אָנגעוויזען ווערען, אַז מיר קענען ניט געהן אין לאַנדראַט, ניט זייענדיג אויסגעקליבען דורך דער גאַנצער יודישער בעפֿעלקערונג פֿון ליטא. דערצו איז נויטיג אַ יודישע קאָנפֿערענץ פֿון די מיליטערפֿערוואַלטונגען ליטא און ביאַליסטאָק־גראָדנא. די קאָמיסיע דאַרף בעהאַנדלען אַלע פֿראַגען און פֿאָרלייגען פֿאַר דער אַלגעמיינער זיצונג איהרע רעזאָליוציעס. זי דאַרף אויך בעאַרבייטען און פֿאָרלייגען דעם גאַנצען מאַטעריאַל, וואָס איז שייך צום ענין.

ר. גינצבורג האָט פֿאָרגעלייגט, אַז מען זאָל אין די מאָטיווען פֿון דער רעזאָליוציע אָנווייזען אויף דעם, אַז מיר קענען געהן אין לאַנדראַט נור מיט דער בעדינגונג, ווען דער לאַנדראַט וועט אויסגעקליבען ווערען אויפֿ׳ן יסוד פֿון אַלגעמיינע, דירעקטע, געהיימע און גלייכע וואַהלען. חוץ די רעכט פֿון די פּאָליאַקען, יודען און ווייסרוסען דאַרפֿען אויך גאַראַנטירט ווערען די רעכט פֿון די קליינע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, וואָס וואוינען אין דעם קאַנט (רוסען א. א.).

ס׳איז אויסגעקליבען געוואָרען אַ קאָמיסיע אויסצואַרבייטען די געהעריגע רעזאָלוציע און אָנצוגעבען איר צוזאַמען מיט די רעזאָלוציעס פֿון זעלבען נוסח מצד די פּאָליאַקען און ווייסרוסען. שפּעטער האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַז געמיינזאַם אָנגעבען די רעזאָליוציע איז געוואָרען אונמעגליך, מחמת די פּאָליאַקען האָבען שוין אָנגעהויבען מונדליכע פֿערהאַנדלונגען און אַז אויך די בעלאָרוסען האָבען דערלאַנגט אַ רעזאָליוציע. די יודען איז [!] אַלזאָ אויסגעקומען צו געבען אַן ענטפֿער בעזונדער.

דעם 4 און דעם 22 אָקטאָבער זיינען פֿאָרגעקומען אונטער דעם פֿאָרזיץ פֿון אַדוו.[4] ש. ראָזענבוים ווייטערדיגע צוויי זיצונגען פֿון צ.ק. מיט די פֿאָרשטעהער פֿון די אָרגאַניזאַציעס. נאָך אַ רייהע אינפֿאָרמאַציעס (פֿון ד״ר ראָם, ד״ר שאַבאַד און אַדוו. ש. ראָזענבוים) און ויכּוחים זיינען אָנגענומען געוואָרען די הויפּט־פּונקטען פֿון דער רעזאָליוציע, וועלכע דאַרף פֿאָרגעלייגט ווערען דורך דעם צ.ק. צוזאַמען מיט די פֿאָרשטעהער פֿון די אָרגאַניזאַציעס, און ס׳איז אויסגעקליבען געוואָרען אַ קאָמיסיע פֿון 7 מיטגלידער, וועלכע ס׳איז איבערגעגעבען געוואָרען ענדגילטיג צונויפֿצושטעלען די רעזאָליוציע און בכלל דורכצופֿירען די זאַך. אין דער דאָזיגער קאָמיסיע זיינען אויסגעקליבען געוואָרען: |232| אַדוו. ש. ראָזענבוים, מ. שאַליט, ד״ר צ. שאַבאַד, ד״ר ג. ראָם, יוסף איזביצקי, ד״ר ע. כּהן און א. היילפּערין.

4 אדוואקאט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

די קאָמיסיע האָט איר אַרבײט דורכגעפירט. די אויסגעאַרבײטע רעזאָליוציע האָט פאָלגענדען נוסח:

"נעמענדיג אין בעטראַכט, אַז מען האָט בדעה צו פערגרעסערען דעם ליטווישען לאַנדראַט דורך דער בעשטימונג פאַר מיטגלידער פון לאַנדראַט פאָרשטעהער פון דער יודישער, ווייסרוסישער און פּוילישער נאַציאָנאַליטעט, האָבען מיר, פערטרעטער פון אַלע פּאָליטישע און סאָציאַלע ריכטונגען, ווי אויך פון קולטורעלע, עקאָנאָמישע און פילאנטראָפּישע אָרגאַניזאַציעס פון די יודען אין ווילנא, בעטראַכט די פראַגע און נאָך אַ גענויעם ישוב־הדעת האָבען מיר אָנגענומען פאָלגענדען בעשלוס:

1) היות ווי דער ליטווישער לאַנדראַט איז ענטשטאַנען ניט פון אַלגעמײנע וואַהלען, נור אויסשליסליך פון דער ליטווישער קאָנפערענץ, וועלכע איז פאָרגעקומען דעם 18–20 סעפּטעמבער ה. י. און ער איז אַלזאָ בעשטימט געוואָרען בלויז פון אײן נאַציאָנאַליטעט, וואָס בעוואוינט ליטא;

2) און, ווײטער, היות ווי די טעריטאָריע, אויף וועלכער דער ליטווישער לאַנדראַט זאָל האָבען זײן קאָמפּעטענץ, איז קינסטליך אויסגעשניטען פון דעם אָקופּירטען געביט פון ליטא, און גרויסע טײלען לאַנד, ווי דער פערוואַלטונגס־בעצירק ביאַליסטאָק־גראָדנא, וועלכע זײנען אין פּאָליטישער און עקאָנאָמישער הינזיכט ענג פערבונדען מיט אים, זײנען אויסגעשלאָסען פון אים,

קען דער אַזוי בעשאַפענער ליטווישער לאַנדראַט אין קײן פאַל ניט אָנערקענט ווערען אַלס די ריכטיגע פערטרעטונג פון דער גאַנצער בעפעלקערונג פון ליטא.

מיר זײנען, פערקערט, איבערצײגט, אַז נור אַן אמת׳ע זעלבסטפערוואַלטונג, וואָס זאָל פרײ געוועהלט ווערען פון אַלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג פון אַלע נאַציאָנאַליטעטען פון ליטא, קען אַרויסהעלפען אונזער לאַנד פון עלענד און פון דער אונגעהויער נויט, וואָס די בעפעלקערונג לײדט.

די בעדינגונגען, בײ וועלכע די יודען פון ליטא וואָלטען קענען מיטהעלפען בײ דער גרינדונג פון אַזאַ אמתער זעלבסטפערוואַלטונג, קענען נור בעשטימש ווערען דורך אַ נאַציאָנאַלער קאָנפערענץ פון די יודען פון די מיליטער־פערוואַלטונגען ליטא און ביאַליסטאָק־גראָדנא, וואָס זאָל זײן פרײ אויסגעוועהלט פון דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג און וואָס זאָל צונויפגערופען ווערען אין ווילנא."

די דאָזיגע רעזאָליוציע איז אונטערגעשריבען געוואָרען פון די מיטגלידער פון צענטראַל־קאָמיטעט און פון די פאָרשטעהער פון די אָרגאַניזאַציעס.

דערבײ האט די קאָמיסיע בעפולמעכטיגט דעם הרב י. רובינשטײן, אַדוו. ש. ראזענבוים און ד״ר צ. שאַבאַד דערלאַנגען אין מיליטערפערוואַלטונג ליטא די רעזאָליוציע צוזאַמען מיט אַ בקשה, אונטערגעשריבען פון זײ אַלס בעפולמעכטיגטע, וועגען ערלויבען צונויפרופען אין ווילנא די דערמאנטע יודישע קאנפערענץ.

דעם 29 אקטאבער 1917 האבען זײ די רעזאלוציע [!] און די בקשה דערלאַנגט אין מיליטערפערוואַלטונג ליטא. דארט האט מען זײ פרײנדליך אויפגענומען און מען האט זײ מבטיח געווען צו געבען אַ שריפטליכען ענטפער.

◊◊◊

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

The Central Committee
From December 1915 to October 1917
(According to the Protocols)

[…][5]
At the end of summer 1917, after it became known that a Council of Lithuania was about to be established,[6] a question emerged among the Jewish activists: How will the Jews interact with that political institution? The question intensified afterward, when the Jews were invited to take part in this Council.[7] Five small meetings were held concerning the matter and the final decision

5 The pages 210 to 230 summarize the Central Committee's activities between December 1915 and summer 1917.

6 In order to weaken the ties between Lithuania and Russia and counter calls for Lithuanian autonomy and independence in the United States and Russia, the German military administration announced the creation of a Vertrauensrat (Confidential Council) on 2 June 1917. This was supposed to give the impression of an independent civil administration and of a path toward independence. The members of the Council were to be selected by the German occupiers, who continued to exploit and aimed to annex Lithuania. However, the Lithuanian leaders refused to participate. Instead, a group of nationalist politicians suggested a representative body that would appear to have greater democratic legitimation. Hoping for negotiations for a separate peace treaty with Russia, the Ober Ost administration finally agreed to this suggestion. On 21 September 1917, the Vilna Conference elected the Lietuvos Taryba (Council of Lithuania; Pol.: Rada Litewska; Germ.: Litauischer Landesrat; Yidd.: *Litvisher landrat*), which was supposed to function as a provisional government, but was strongly controlled by the German military regime. On 11 July 1918, it renamed itself as the Lietuvos Valstybės Taryba (State Council of Lithuania).

7 The German plans for the Confidential Council had envisaged the inclusion of Polish, Belorussian, German, and Jewish representatives. However, the Vilna Conference and the Council of Lithuania consisted of Lithuanians only. Even though the Vilna Conference decided to enlarge the Council of Lithuania by coopting five to six Jewish, Polish, and Belorussian representatives, it stipulated that these representatives had to agree with the aim of Lithuanian independence, refrain from engaging in anti-Lithuanian activities, and be able to speak Lithuanian. This attitude created a rift between the Council of Lithuania and the Jewish political leadership from the very beginning. Joachim Tauber, "No Allies." The Lithuanian Taryba and the National Minorities 1916–1918, in: Journal of Baltic Studies 38 (2007), no. 4, 433–444; Aba Stražas, Der litauische Landesrat als Instrument der deutschen Ostpolitik, 1917–1918,

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

was that the Central Committee alone could not take on the responsibility for a major question like the self-administration of Lithuania. The opinion of the Jewish population had to be heard, because its healthy instinct would analyze the question far better than a small number of activists, who do not have the right to speak in the name of the entire Jewish population. It was decided to call a special session in which representatives of the various [Jewish] institutions would participate in addition to the members of the Central Committee in order to reach a general decision.

This meeting took place on 30 September, chaired by Rabbi Rubinstein.[8] Several days beforehand, the various institutions had summoned their members for consultations. During these consultations, each organization formulated its opinion concerning this question and authorized one or two of its members to represent it in the planned meeting of the Central Committee. During the meeting, the following persons took part as representatives of their organizations: *M. Shalit*[9] and Dr. *A. Virshubsky*[10] from the Zionists; *I. Frankfurt* from the Professional Workers' Association (Bund); *R. Ginzburg* from the General Workers' Association of Culture; *A. Hailperin* [sic][11] from the Jewish Cultural Association; *Sh. Hurvitsh*[12] from the Association of Craftsmen; *Z. Hershman* from the Central Union of Cooperatives; *Sh. Antokolski* from the shopkeepers; *A. Zeidschnur*[13] from the merchants;

in: Jahrbücher für Geschichte Osteuropas 25 (1977), no. 3, 340–363; Šarūnas Liekis, On Jewish Participation in the Taryba in 1918, in: Lithuanian Historical Studies 4 (1999), 62–82, here 66.

8 Isaac Rubinstein (1880–1945) was the leading figure of Orthodox Zionist Jewry in Vilna. He served as chief rabbi of Vilna from 1910 and represented the interests of the Jews to the German authorities during the First World War. During the brief period of Lithuanian rule over Vilnius in 1920, he worked for the Lithuanian Ministry of Jewish Affairs.

9 Moshe Shalit (1885–1941) was a Yiddish journalist and Labor Zionist activist. He served as secretary-general of YEKOPO in Vilna and was a board member of various Jewish institutions in the city. Moreover, he promoted Yiddish culture through various organizations.

10 Abraham Virshubsky (1869–1943) was a physician and Zionist political activist.

11 Probably Boris Halpern (1868–1944), a Vilna banker, who was one of the founding members of the *Yidisher kultur farayn in Lite* (Jewish Cultural Association in Lithuania). After the war, the *Kultur farayn* evolved into the *Folks-demokratishe partey*, adopting its main ideas from the theories of Simon Dubnow.

12 The locksmith Shmuel Hurvitsh (1879–1938) was one of the founders and the vice-chair of the General Jewish Association of Craftsmen.

13 Probably a member of the prestigious and well-to-do Zeidschnur family.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Dr. *A. Virshubsky* and Dr. *E. Cohen*[14] from the homeowners; *G. Pludermacher*[15] and *Y. Gurevitsh*[16] from the teachers.

|231| After various debates, the following question was voted on: Should the Jews take part in the Council under the current conditions?

The proposal was unanimously rejected.[17]

According to information provided by some members, it turned out that the Poles and the Belorussians had also decided *not* to participate in the Council of Lithuania.[18]

A proposal was introduced to elect a commission that will decide on the wording of the resolution and its content.

J. Izbitski[19] spoke out against this proposal. He expressed doubts as to whether the present meeting had the right to make a decision on such an important question, which concerns the interests of the entire Jewish population in Lithuania. In his opinion, a conference of representatives of all Jews of Lithuania must be convened. This conference will have to make the final decision. It is also important because it will offer the possibility of uniting the entire Jewish population of Lithuania, which is currently dispersed.

Others argued against this, saying that if the Jews were to demand such a conference, it could be considered an indirect acceptance of the current Council [of Lithuania]. We must work out an opinion by ourselves and provide a reply.

---

14 The physician Emanuel Cohen (1864–1941) was a central figure among the Vilna Zionists. During the First World War, he headed the *Obshchestvo dlya rasprostraneniya prosveshcheniya mezhdu yevreyami v Rossii* (Society for the Promotion of Enlightenment among the Jews of Russia, also known as the *Khevre mefitse haskole*) in Vilna.

15 Gershon Pludermacher (1897–1942) was an educator and *Bund* member. He was among the founders of TSYSHO.

16 Yisroel Gurevitsh (1887–1941) was a well-known educator in Vilna. Between 1915 and 1928, he was director of the *Mefitse haskole* school.

17 The very fact of a common decision was considered a success in itself. The decision was taken despite the somewhat contrary inclination of Chairman Rubinstein, who in principle (though unofficially) agreed with the option of joining the Council of Lithuania.

18 The Polish and Belorussian parties opposed the very idea of joining an assembly that was dominated by Lithuanian nationalists because it implicitly gave the Lithuanians a national representation while at the same time separating the region from Polish and Belorussian territories. Edmundas Gimžauskas, Baltarusių veiksnys formuojantis Lietuvos valstybei 1915–1923 m. [The Belorussian Factor in the Formation of the Lithuanian State in 1915–1923], Vilnius 2003, 59–65.

19 Joseph Izbitski (pseudonym of Beynish Mikhalevich) was a journalist, writer, and member of the *Bund* central committee.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

M. Shalit expressed the opinion that the resolution should include a statement to the effect that we cannot join the Council because we were not elected by the entire Jewish population of Lithuania. Therefore, we require a Jewish conference [that will include the areas of] the Military Administration of Lithuania and Białystok-Grodno.[20] The commission will have to deal with all of the questions and present its resolutions to the meeting. It should deal with and present all the material relating to the matter.

R. Ginzburg suggested including a provision in the resolution that we can only join the Council under the condition that it is elected according to the principles of universal, direct, secret, and equal suffrage. Besides the rights of the Poles, Jews, and Belorussians, the rights of the small national minorities living in the region (Russians, etc.) must also be guaranteed.

A commission was elected to work out the appropriate resolution and to present it, together with the similarly phrased resolutions from the Poles and the Belorussians. However, later it became known that it would be impossible to present a joint resolution, because the Poles had already entered into oral negotiations and the Belorussians had also submitted a resolution. As a result, the Jews had to present a separate reply.

On 4 and 22 October, two further meetings between the Central Committee and the representatives of the organizations took place, chaired by Advocate Sh. Rosenbaum.[21] After a series of presentations (from Dr. Romm,[22] Dr. Shabad, and Advocate Sh. Rosenbaum) and discussions, the central points of the resolution, which will be presented by the Central Committee along with the representatives of the organizations, were accepted. A commission of seven members was elected, charged with ultimately presenting the resolution and carrying out the task. |232| Advocate *Sh. Rosenbaum*, *M. Shalit*, Dr. *Z. Shabad*, Dr. *G. Romm*, *J. Izbitski*, Dr. *E. Cohen*, and *A. Hailperin* were elected as members of the commission.

---

20 Lithuania (consisting of the formerly separate districts of Vilna, Suwałki, and Lithuania) and Białystok-Grodno (formerly two separate districts) were administrative districts of Ober Ost. On the politics of the German occupation, see Vejas Gabriel Liulevicius, War Land on the Eastern Front. Culture, National Identity and German Occupation in World War I, Cambridge 2000.

21 Shimshon Rosenbaum (1859–1934) was a lawyer and Zionist politician. He served as Lithuania's Deputy Minister of Foreign Affairs (1918–1920), Minister of Jewish Affairs (1923–1924), and chairman of the Jewish National Council of Lithuania (1920–1924). Eglė Bendikaitė, Intermediary between Worlds. Shimshon Rosenbaum: Lawyer, Zionist, Politician, in: Osteuropa 58 (2008), no. 8–10, 171–178.

22 Grigory Romm (1862–1930) was a physician and political activist. Before the First World War, he was a member of the Constitutional Democratic Party. Toward the end of the war, he came to represent those Jews who were not affiliated with any Jewish party.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The commission completed its task. The following is the wording of the resolution that was composed:

"In view of the envisaged enlargement of the Council of Lithuania through the inclusion of representatives of Jewish, Belorussian, and Polish nationality, we, the representatives of all political and social currents, as well as the cultural, economic, and philanthropic organizations of the Jews in Vilna, have considered the issue and, after thorough consideration, have adopted the following resolution:

1) Since the Council of Lithuania did not emerge from general elections, but from the Lithuanian Conference, which took place between 18 and 20 September this year[23] and is composed of one nationality residing in Lithuania only; [and]

2) since, furthermore, the territory over which the Council of Lithuania will exercise its jurisdiction has been artificially carved out from the occupied territory of Lithuania and large parts of the country that are closely connected with it in political and economic respects, such as the administrative district of Białystok-Grodno, are excluded from it,[24]

thus, the Council of Lithuania, as it is composed in this way, can in no way be recognized as a proper representation of the entire population of Lithuania.

We, quite to the contrary, are convinced that only a truly autonomous self-administration, freely elected by all strata of the population of all nationalities in Lithuania, can help to rescue our land from the misery and enormous deprivation from which the population is suffering.

The conditions under which the Jews of Lithuania would cooperate in the establishment of such a truly autonomous self-administration can only be

23 Refers to the Vilna Conference, which actually took place from 18 to 22 September 1917. To organize it, more than 200 ethnic Lithuanians from different social classes, professions, regions, and political parties were elected by a committee that had been authorized by the Ober Ost military administration. During the conference, the State Council of Lithuania was elected, with the nationalist politician Antanas Smetona (1874–1944) as chairman.

24 From the Jewish point of view, Lithuania was far bigger than the territories inhabited by ethnic Lithuanians. The Jewish conception of Lithuania encompassed the territory under the authority of the Jewish *Va'ad medinat Lita* (Council of the Land of Lithuania) between the sixteenth and eighteenth centuries, largely overlapping the old Grand Duchy of Lithuania, which existed from the thirteenth century until 1795, when it was partitioned among Russia, the Habsburg Empire, and Prussia. Therefore, this view included large parts of the northwestern region of Belorussia, as well as parts of Kurland, northeastern parts of Prussia, and parts of northeastern Congress Poland. All the Jewish inhabitants of these areas regarded themselves as Lithuanian Jews or Litvaks.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

determined by a national conference of the Jews in the military administrative districts of Lithuania and Białystok-Grodno, which must be elected by the entire Jewish population in free elections and assemble in Vilna."

This resolution was signed by the members of the Central Committee and the representatives of the organizations.

The commission thereby authorized Rabbi Y. Rubinstein, Advocate Sh. Rosenbaum, and Dr. Z. Shabad to submit the resolution to the Military Administration of Lithuania, with a request for permission to convene this Jewish conference in Vilna, signed by them as authorized representatives.

On 29 October 1917, they submitted the resolution and the request to the Military Administration of Lithuania,[25] where they were welcomed in a friendly manner and promised that they would receive a written response.

◊◊◊

Document 31

Arthur Hantke[26] to Section V of the Ober Ost Military Administration[27]
Berlin, 26 October 1917
Typewritten report, 11 pages; handwritten corrections, typewritten letterhead ("Verwaltung Ober Ost") on each page, starting from page 2
Language: German
CZA, Z3/131/1
[After a visit to Vilna, Hantke reports on the situation and demands of the city's Jewish population. He outlines the reasons for the Jewish refusal to participate in the Council of Lithuania and explains their demand to be recognized as a

25 YIVO, RG10/29/377, Representatives of Vilna Jewry to the chief of the Military Administration of Lithuania, 29 October 1917 and RG10/29/385, Representatives of Vilna Jewry to the chief of the Military Administration of Lithuania, 29 October 1917.

26 Arthur Hantke (1874–1955) was a German lawyer and a leading Zionist politician. He joined the Zionist Federation of Germany in 1897, serving as its president from 1910 to 1920. At the Tenth Zionist Congress in Basle in 1911, he was elected to the Smaller Actions Committee. During the First World War, his political tasks on behalf of the Zionist Organization included, inter alia, establishing contact with the German Foreign Ministry. After the Balfour Declaration in 1917, he succeeded in obtaining a similar statement from the Austro-Hungarian Minister of Foreign Affairs, Count Otto Czernin (1875–1962).

27 The political section of the Ober Ost administration. Among other things, it dealt with questions of nationality.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

national minority. Additionally, he advocates lifting restrictions concerning travel and Jewish schools, seeks support for the local Zionist leadership, and suggests removing the fee for submitting petitions to the Department of Jewish Affairs. Finally, he describes the harm caused by forced labor and food shortages among the Jewish population and suggests ways to end them.]

{4 Kopien
1. Herrn Berger[28] mitgeben
2. für Dr. Rosenblüth[29] zurücklegen
3. an J̊. Blumenfeld[30] senden/oder zurückgeben!
4. an ZVfD geben
28.10. [19]17 H.}

Berlin W. 15, den 26. Octbr. 17
Sächsischestr. 8.

An die
Verwaltung Ober Ost,
Abt. V.

Der an mich gerichteten Aufforderung folgend, beehre ich mich hiermit, die Eindrücke niederzulegen, die ich bei meinem Aufenthalt in Wilna vom 12. bis 17. October 1917 über die Wünsche der jüdischen Bevölkerung empfangen habe.

---

28 Probably Julius Berger (1884–1948), a German Zionist politician. Between 1905 and 1910 and again between 1913 and 1920, he served as secretary of the Zionistisches Zentralbüro (Central Zionist Office) in Berlin, where he dealt with issues concerning the question of the future of the Jews in Eastern Europe. Steven E. Aschheim, Brothers and Strangers. The East European Jew in German and German-Jewish Consciousness, 1800–1923, Madison, Wisc, 1982, 163–165.

29 Probably Felix Rosenblüth (1887–1978, later Pinchas Rosen). Before the First World War, he was a leading activist in the Zionist youth movement in Germany. In 1918, he became the secretary of the Zionist Federation of Germany, for which he served as chairman from 1920 until his emigration to Palestine in 1926.

30 Probably Kurt Yehuda Blumenfeld (1884–1963), one of the most prominent figures of German Zionism. Since 1904, he had held different positions within the Zionist Organization. In 1923, he became president of the Zionist Federation of Germany, which was founded by Max I. Bodenheimer in 1894 under the name National-Jüdische Vereinigung and renamed in 1897.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

I. Der Landesrat für ~~Wilna~~ {Litauen}

Die Juden in Wilna hatten etwa eine Woche vor meinem Eintreffen die Beteiligung an dem neu geschaffenen Landesrat für Litauen[31] vor der Hand abgelehnt, wie dies bereits vonseiten der anderen nationalen Minoritäten im Lande geschehen war. Der innere Grund für diese Entscheidung ist die Entschlossenheit der litauischen Judenheit, ihre Rechte als einer nationalen Minorität im Lande zu wahren, und ihre Empfindung, dass die Einberufung des Landesrates der entscheidende Punkt für die zukünftige innerpolitische Entwicklung des Landes werden wird.

Die litauischen Juden bilden ein deutlich von der übrigen Bevölkerung geschiedenes nationales Element. An ihrer Spitze steht eine Intelligenz, die sich ihrer nationalen Pflichten bewusst ist und infolgedessen das Vertrauen der Masse in vollem Umfang {g}eniesst. Die litauischen Juden haben bisher zu den Litauern in guten politischen Beziehungen gestanden. Mit geringen Ausnahmen bildeten sie in der russischen Zeit mit den Litauern stets einen gemeinsamen politischen Block.[32] Ein Anspruch, alle Bewohner des |2| Landes sich zu assimilieren, ist von den Litauern nie erhoben worden. Es liegt daher nur in der Richtung der bisherigen politischen Verhältnisse in Litauen, wenn die Juden für die Zukunft volle Anerkennung ihrer nationalen Sonderart fordern.

Die deutsche Verwaltung hat auch wiederholt betont, dass sie den nationalen Charakter der litauischen Judenheit anerkennt.[33] Bei einer der mar-

31 The Council of Lithuania.

32 Before the First World War, almost every Jewish political movement was opposed to the regime. The Lithuanians – who were considered to be at the bottom of the empire's "ethnic hierarchy" – were their natural allies. This cooperation was encouraged by the growing Polish antisemitism and striving for national dominance at the beginning of the twentieth century. However, the Jewish-Lithuanian cooperation turned out to be purely tactical, rather than being based on common aims. Lithuanian nationalists strove to achieve territorial autonomy in those places where they were the dominant nation. This aim conflicted with the Jewish political leadership, who sought a democratization of Russia without changes to the existing state boundaries. Vladimir Levin, Lithuanians in Jewish Politics of the Late Imperial Period, in: Vladas Sirutavičius/Darius Staliūnas (eds.), A Pragmatic Alliance. Jewish-Lithuanian Political Cooperation at the Beginning of the 20th Century, Budapest/New York 2011, 77–118.

33 At the beginning of the occupation, the German military administration was already following a policy of ostensible equality regarding ethno-national, religious, or linguistic groups. It abolished the Russian legal system with its discrimination against Jews and issued a regulation stating that "different races in the area are to be treated

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

kantesten Gelegenheiten, dies nach aussen zu zeigen, ist allerdings auf die Juden keine Rücksicht genommen worden. Das von der Verwaltung herausgegebene Papiergeld[34] zeigt die Sprachen aller, auch der kleinster Völker im Verwaltungsgebiet; nur die jiddische bezw. die hebräische Sprache ist unberücksichtigt geblieben. Bei der Schaffung des Landesrates haben nun die Juden erwartet, dass hierbei das jüdische Element eine seiner Zahl und Bedeutung entsprechende Berücksichtigung finden wird. Die Schaffung eines 20 gliedrigen Landesrates, der nur aus Litauern besteht und zunächst alle Minoritäten ausschliesst, und die Begrenzung des litauischen Gebiets auf einen verhältnismässig kleinen Teil des historischen Litauen, haben die Juden stutzig gemacht. Die Weglassung der Bezirke Bialystok und Grodno zerreisst das litauische Judentum in zwei Teile und schwächt damit den Einfluss jeder dieser beiden Hälften. Es würde die Stellung der Juden wesentlich beeinflussen, wenn Bialystok und Grodno dem Gebiete zuerteilt würden, für welches die Kompetenz des Landesrates geschaffen wird.

In welcher Weise die Anerkennung der Juden als einer nationalen Minorität in die Erscheinung zu treten hätte, dürfte im einzelnen von der Entwicklung des Landesrates abhängen. Zum |3| mindesten sollte die Zahl der Vertreter der Juden im Landesrat der Stärke des jüdischen Elementes und seiner Bedeutung entsprechen, und es sollte die Nominierung der Vertreter, ebenso wie dies vonseiten der Litauer geschehen ist, durch die Juden selbst in einer von ihnen einzuberufenden nationalen Konferenz erfolgen.

Die Juden bildeten vor dem Kriege ein Sechstel der litauischen Bevölkerung. Sie sind jetzt etwas schwächer an Zahl, da 250,000 Juden von den Russen evakuiert worden sind.[35] Der grösste Teil dieser Evakuierten, ins-

---

equally by German officials." This regulation was regarded as a guarantee of equality for all ethnic groups. Lithuanian State Historical Archive, 641/1/967, Befehls- und Verordnungsblatt des Oberbefehlshabers Ost, no. 34 (26 June 1916), 269–304.

34 The Ober Ost administration created its own currency, called the Oberost-Mark or Ost-Mark. The local population distrusted this currency and was reluctant to accept it. Liulevicius, War Land on the Eastern Front, 65.

35 In the winter of 1914/1915, the Russian army began to expel Jews from front-line areas because they suspected them of espionage. Jews from the Kovno and Vilna governorates were especially affected by this. By summer 1915, hundreds of thousands of Jews had been expelled. These events marked the beginning of the dissolution of the Pale of Settlement. Semion Goldin, The Russian Army and the Jewish Population, 1914–1917. Libel, Persecution, Reaction, Cham 2022, 109–143; idem., Deportation of Jews by the Russian Military Command, 1914–1915, in: Jews in Eastern Europe 41 (2000), no. 1, 40–73; Eric Lohr, The Russian Army and the Jews: Mass Deportation, Hostages, and Violence during World War I, in: Russian Review 60 (2001), 404–419.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

besondere die ansässigen Elemente und die Intelligenz, werden aber nach Friedensschluss wieder nach Litauen zurückkehren. Mit Rücksicht auf die Stärke der jüdischen Intelligenz, die auch heute noch im Lande vorhanden ist, fordern die Juden, dass Ihnen ein Sechstel der Mandate im Landesrat überlassen wird. Die Gestattung einer jüdischen Landeskonferenz und die Nominierung der jüdischen Vertreter durch die Juden selbst würde nach aussen zeigen, dass die Verwaltung die Juden als eine nationale Einheit ansieht und ihr volle politische Berücksichtigung zuteil werden lässt. Seit der Einsetzung des rein litauischen Landesrates nehmen nämlich plötzlich die Litauer gegenüber den Juden eine andere Haltung ein als früher. Sie fordern, dass die Juden die litauische Sprache annehmen und dass die jüdischen Vertreter von litauischer Seite approbiert werden müssen. Es muss daher deutlich zutage treten, dass die Juden nicht durch das Entgegenkommen der Litauer, sondern gewissermassen ~~durch eigenes~~ {aus eigenem} Recht am Landesrat beteiligt sind.

Wie mir berichtet wurde, herrscht vielfach die Empfindung, als ob die Juden in ihrer ablehnenden Haltung vor allem durch die Ungewissheit der zukünftigen politischen Verhältnisse |4| im Okkupationsgebiet und durch die Rücksicht auf die russische Judenheit bestimmt worden sind. Dies ist nach meinen Informationen nicht richtig. Es wirkt wohl dieses Moment bei manchen mit, doch ist es nicht das einzige. Spricht man ja auch in Russland von einer Autonomie Litauens und sind ja die Juden in ihrer Entschliessung gedeckt, wenn sie dem Beispiel der herrschenden Nation im Lande folgen.

Ebenso erscheint mir die Ansicht nicht zutreffend, dass die Juden sich jetzt mit den Polen verständigt haben und sich deswegen vom Landesrat fernhalten wollen. Das gleichartige Verhältnis der Juden und Polen beruht vielmehr darauf, dass im vorliegenden Fall auch die Juden die Empfindung haben, dass ihre berechtigten Forderungen kein Gehör finden. Ich brauche nicht zu betonen, dass die weitergehenden Forderungen der Polen von den Juden nicht vertreten werden.[36]

Tatsächlich entscheidend für die Juden ist vielmehr das oben skizzierte politische Moment. Die Juden können sich nicht mit einer Verfassung begnügen, welche ihre Rechte der Minor#{i}t#{ä}t nicht sichert. Es kann daher meines Erachtens ganz dahingestellt bleiben, welche Befugnisse dem Landesrat für Litauen im einzelnen zugesprochen werden sollen. Wenn auch diese Befugnisse nur beschränkte sein werden, so wird dennoch dieser Landesrat durch sein Gutachten und durch die Möglichkeit, seine Meinung in der Oeffentlichkeit zu äussern, auf die politische Entwicklung des Landes einen

36 The Poles in Ober Ost hoped for the creation of a Polish nation-state that would include Lithuanian territories.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

grossen Einfluss ausüben. Wird nicht von vornherein hierbei den Juden ein Mass von Rechten gegeben, innerhalb dessen sie ihre nationale Eigenart entwickeln können, so sind die Juden darauf angewiesen, in einem Kampf gegen die |5| Litauer als die stärkste Nationalität im Lande ihr~~e~~ Recht~~e~~ zu suchen. Das würde die politische Lage der Juden gegen den bisherigen Zustand so stark verschlechtern, dass sie alles versuchen müssen, um dieser Eventualität zu entgehen.

Es scheint mir auch im Interesse des Landes zu liegen, wenn durch eine rechtzeitige Sicherstellung der Rechte der Juden einem solchen Kampf zwischen den Nationalitäten im Lande selbst vorgebeugt würde. Die litauischen Juden haben meines Erachtens umso mehr Anspruch auf eine solche Berücksichtigung, als sie ein für die Entwicklung des Landes unentbehrliches Element darstellen.[37]

<u>II. Die jüdische Schule</u>[38]

Wenn die litauischen Juden heute nicht den Eindruck haben, dass ihre nationalen Rechte respektiert werden, und mit ganz besonderem Misstrauen dem neugeschaffenen Landesrat gegenüberstehen, so trägt hierzu sehr viel die Tatsache bei, dass die Juden bisher in ihrem Schulwesen eine sehr starke Behinderung feststellen mussten. Fast überall – am wenigsten in Wilna – ist versucht worden, dass innere Leben der jüdischen Schule von aussen her zu beeinflussen. Gewiss sind die litauischen Juden in weitem Masse mehrspra-

---

37 The Jews in the region dominated the crafts and trades, while most of the Lithuanian and Belorussian population was agrarian.

38 In order to dissociate occupied Lithuania from Russia, the German military administration attempted to suppress the use of Russian and – at least formally – recognized the Jewish minority as an ethno-national entity with its own vernacular. On the one hand, the Germans facilitated the further development of a Jewish educational system with Yiddish as a language of instruction, at least at the lower educational level. On the other, the occupiers attempted to strengthen the German language and to enshrine it in Vilna's Yiddish and Hebrew schools. In spring 1917, the German authorities attempted to impose the use of the German language upon Vilna's Jewish school system, minimizing the use of Hebrew and even Yiddish (similar to the use of Polish in Polish schools). Together with Polish circles, the Jewish intellectual leadership and educational activists fought this new policy. Both groups organized underground schools, which led to a confrontation between the regime and the local population. Many teachers were imprisoned, but in light of wide opposition, the German occupation regime was forced to accept the Vilna schools as they were. Eventually, the Germans finally allowed Jewish intellectuals to build a Yiddish educational system. Liulevicius, War Land on the Eastern Front, 115–128.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

chig, insbesondere die intellektuelle Klasse hat stets die russische und die deutsche Sprache beherrscht. Innerhalb ihrer Gemeinschaft aber bedienen sich die Juden mit ganz geringen Ausnahmen der jiddischen und hebräischen Sprache. Nichts ist so sehr geeignet, Unzufriedenheit in jedes einzelne Haus zu tragen, als wenn man die Eltern zwingt, ihre Kinder in einer fremden Sprache unterrichten zu lassen. Es ist nicht die fremde Sprache, die stört, sondern die fremde Gedankenwelt, die durch sie vermittelt wird und die die Einheit und Geschlossenheit des |6| nationalen Lebens stört. Eine Verwaltung, welche ein produktives und mit dem Lande verwachsenes Judentum in Litauen wünscht, hat meines Erachtens ein eminentes Interesse daran, das jüdische Schulsystem der Eigenart der Juden in ihren religiösen und nationalen Bedürfnissen anzupassen.

Gewiss ist das jüdische Schulwesen in Litauen reformbedürftig. Die Juden selbst arbeiten seit Jahrzenten an der Durchführung solcher Reformen. Leider sind sie durch die russische Gesetzgebung daran ganz ausserordentlich gehindert worden. Die Reform des jüdischen Schulwesens muss aber in einer organischen Entwicklung der historischen Schule der Juden bestehen. Ein der deutschen Anschauung nachge~~bautes~~{ahmtes} Schulsystem würde nur die Unzufriedenheit dauernd aufrechterhalten, die jüngeren Elemente aus dem Lande hinausführen und einseitig eine auf dem Aussenhandel aufgebaute wirtschaftliche Gliederung der Juden begünstigen.

So lange die Schule nicht den Wünschen der litauischen Judenheit entsprechend eingerichtet sein wird, wird im litauischen Judentum nicht das Gefühl sich ausdehnen können, dass die Verwaltung seinen politischen Ansprüchen entgegenzukommen geneigt ist.

Ich möchte in diesem Zusammenhang auch auf die Frage hebräischer Schulen zurückkommen. Meines Erachtens hat die Verwaltung kein Interesse, die Gründung hebräischer Schulen zu verhindern. Hebräisch ist für weite Kreise des litauischen Judentums nicht eine fremde Sprache; ihre Kenntnis ist im Lande verbreitet. Hebräisch wird in vielen Häusern gesprochen und zum mindesten verstanden. Wo es bisher, in Russland oder in Palästina, hebräische Schulen gegeben hat, haben diese Schulen auch |7| auf die Ausbildung der Kinder in der Landessprache ausreichenden Wert gelegt. Nirgends ist zu beobachten, dass Kinder, die solche Schulen besucht haben, für den Kampf des Lebens nicht genügend ausgerüstet waren.

Liegen somit praktische Bedenken gegen die Zulassung hebräischer Schulen meines Erachtens nicht vor, so darf andererseits nicht übersehen werden, dass die hebräische Schule für die Juden eine der populärsten Manifestationen ihrer Eigenart ist. In der hebräischen Sprache ist ihr geistiges Schaffen niedergelegt. Hebräisch ist die Hoffnung ihrer Zukunft. Die Zulassung hebräischer Schulen wird daher zur Beruhigung des jüdischen Elementes in Litauen

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

beitragen. Ihre Nichtzulassung würde als schwerer Eingriff in das nationale Selbstbestimmungsrecht der Juden empfunden werden.

Ich möchte somit vorschlagen, dass den litauschen Juden ihr Schulwesen zur freien Verwaltung überlassen wird und nur die Oberaufsicht dem Staate vorbehalten bleibt. Eine Aussprache mit den zuständigen Rabbinern und mit den Lehrern, insbesondere mit den praktisch ausgebildeten Lehrern, von denen es im Lande eine ganze Reihe gibt, wird meines Erachtens der Verwaltung die Ueberzeugung bringen, dass die Ueberlassung der Schulen an die Juden die beste Lösung für die jüdische Schulfrage darstellt.

III. Organisation der Juden

Im litauischen Judentum nimmt die Stadt *Wilna* eine führende Stellung ein. Von jeher haben die Wilnaer Juden in allen politischen und kulturellen Fragen das litauische Judentum geleitet. Wilna, das „litauische Jerusalem“[39] geniesst ein ausserordentliches Ansehen überall in Osteuropa. Seiner Entscheidung ist |8| man bereit, sich zu beugen. Umso härter wird es im litauischen Judentum empfunden, dass fast jede Möglichkeit der Verständigung zwischen Wilna und den übrigen Juden unmöglich geworden ist.[40] Würde den Mitgliedern des jüdischen Zentralkomitees in Wilna, welches die Gemeindeangelegenheiten und alle sozialen Einrichtungen der Wilnaer Juden leitet, ermöglicht werden, sich frei im Lande zu bewegen und mit ihnen in Korrespondenz zu treten, und würden die Vertreter der mittleren Gemeinden in Ober Ost von Zeit zu Zeit die Möglichkeit erhalten, nach Wilna zu reisen und sich mit dem

39 Vilna had been known as a center of religious learning since the eighteenth century. At the end of the nineteenth century, it acquired the epithet “the Jerusalem of Lithuania.” From the early twentieth century, the nickname acquired a new meaning, as the city became a center of secular Yiddish culture. Dov Levin, The Litvaks. A Short History of the Jews of Lithuania, New York 2001; Ben-Tsiyon Klibansky, Vilna, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 6, Leiden/Boston, Mass., 2023, 505–513.

40 The Ober Ost administration exercised strict control over travel and movement. Locals were allowed to travel only by day and on foot. If they intended to use a horse, wagon, skis, railway, or waterway, they had to apply for special permission. Furthermore, travel between districts in Ober Ost was strictly limited. In order to cross between districts, locals needed to procure a travel pass. The most difficult thing to obtain was permission to travel into or out of Ober Ost. The Supreme Commander of All German Forces in the East set up the Ober Ost Foreign Office to handle any relations with the outside world. In addition, postal communication was strictly controlled under military censorship. As a result, the region was cut off from the neighboring territories in many respects. Liulevicius, War Land on the Eastern Front, 100–103.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Zentralkomitee zu beraten, so würden die dringendsten Wünsche nach dieser Richtung befriedigt werden.

Die Neuordnung des jüdischen Unterstützungswesens in Ober Ost im Sinne der Vorschläge des amerikanisch-jüdischen Hilfskomitees[41] wird ja überdies zu einer Zentralisierung dieser so segensreichen Einrichtung in Wilna führen und eine grössere Bewegungsfreiheit für die Mitglieder des jüdischen Zentralkomitees in Wilna notwendig machen.

IV. Die ~~z~~{Z}ionistische Bewegung

Die zionistische Bewegung ist der organisatorische Ausdruck des nationalen Willens #{d}es jüdischen Volkes. Von jeher hatte sie unter den litauischen Juden ihre wärmsten und eifrigsten Anhänger.[42] Sie ist heute auf lokale Tätigkeit angewiesen und auch hierbei ganz ausserordentlich gehemmt. Nachdem die Verwaltung Ober Ost bereits wiederholt ihr Einverständnis mit den nationalen Bestrebungen der Juden zu erkennen gegeben hat, wird es, wie ich hoffe, möglich sein, der zionistischen Bewegung grössere Freiheit zu geben. Auch hier handelt es sich um die Bewegungsfreiheit der Mitglieder einer in Wilna zu schaffenden zionistischen Zentrale |9| für Litauen, um eine wohlwollende Prüfung zionistischer Korrespondenz und zionistischer Literatur, um die Zulassung eines hebräischen Wochenblattes und um die Gestattung der Einziehung des Schekels, der auf historischen Erinnerungen beruhenden Nationalabgabe. Wenn diesen Wünschen gewillfahrt würde, so würde die zionistische Bewegung die notwendigste Grundlage zur Bestätigung haben und so würde für jeden deutlich erkennbar sein, dass das nationale Eigenleben der litauischen Juden von der Ver#{w}altung respektiert wird.

---

41 The Joint Distribution Committee of American Funds for the Relief of Jewish War Sufferers, later renamed as the American Jewish Joint Distribution Committee (also known as the JDC or Joint) was founded in New York in summer 1914. During the First World War, it supported Jews suffering from hunger and malnutrition in Europe and Palestine with food, clothing, and medicine. The JDC sent supplies to Ober Ost through aid organizations in Germany, mainly the Hilfsverein der deutschen Juden. Avinoam Patt et al. (eds.), The JDC at 100. A Century of Humanitarianism, Detroit, Mich., 2019.

42 This apologetic claim was roughly based on the fact that Jewish nationalism was most strongly developed in ethnically mixed regions. The northwestern provinces of the Russian Empire were the most ethnically heterogeneous regions in the Pale of Settlement, with the highest proportion of Jews in its cities. Ezra Mendelsohn, On Modern Jewish Politics, Oxford/New York 1993, 37–62.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

V. Das jüdische Dezernat

Das jüdische Dezernat[43] hat trotz seines kurzen Bestehens bereits viel Vertrauen in der jüdischen Bevölkerung hervorgerufen. Insbesondere ist die Verfügung, dass ein jeder seine Wünsche und Beschwerden der obersten Verwaltung direkt vortragen darf, dankbar begrüsst worden. Nur möchte ich die dringende Bitte aussprechen, dieses Entgegenkommen an die Bevölkerung in seiner Wirkung nicht dadurch wieder aufzuheben, dass alle solche Eingaben für stempelpflichtig erklärt werden. Der Stempel von Mk. 3,– würde in 3/4 aller Fälle die Absendung der Beschwerde unmöglich und damit die Wirkung des Erlassung [sic] illusorisch machen. Es wäre meines Erachtens von nicht zu unterschätzender Bedeutung, wenn die Stempelpflicht solcher Eingaben aufgehoben würde.

VI. Die Arbeiterfrage

Der Erlass über die Aufhebung der Zwangsarbeit[44] ist überall mit Genugtuung begrüsst worden. Und ich möchte nur bitten, dass der Erlass an allen Orten so schnell als möglich in die Praxis umgesetzt wird. Auch erscheint es

43 The Dezernat für jüdische Angelegenheiten (Department of Jewish Affairs) was an office of the German military administration that dealt with issues concerning the Jewish population. It was created in August 1917 in reaction to Jewish demands for recognition of their national interests and upon the suggestion of the KfdO. It was headed by the German Zionist Hermann Struck (1876–1944), who was to serve as a liaison between the local Jewish population and the military administration. Aba Stražas, Die Tätigkeit des Dezernats für jüdische Angelegenheiten in der „deutschen Militärverwaltung Ober Ost", in: Andrew Ezergailis/Gert von Pistohlkors (eds.), The Russian Baltic Provinces between the 1905/1917 Revolutions, Cologne/Vienna 1982, 315–330.

44 The German military administration introduced a regime of forced labor in Ober Ost, which led to international criticism and resistance. Jews were often forced into labor battalions, which contributed to increasing resentment of the occupation among the Jewish population. In September 1917, the labor battalions were officially dissolved, but the practice of forced labor barely changed. Christian Westerhoff, Zwangsarbeit im Ersten Weltkrieg. Deutsche Arbeitskräftepolitik im besetzten Polen und Litauen 1914–1918, Paderborn et. al 2012; Jakub Wygodzki, Tsvangsarbet beys der daytsher okupatsye [Forced Labor during the German Occupation], in: Zalman Reisen (eds.), Pinkos far der Geshikhte fun Vilne in di yorn fun milkhome un okupatzie [Book of Records of Vilna's History during the Years of War and Occupation], Vilna 1922, 67–80.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

mir im Interesse der Beruhigung der jüdischen Meinung von grosser Bedeutung, wenn die |10| Verwaltung die Bedingungen, unter denen die freien jüdischen Arbeiter tätig sind, systematisch überwachen würde. Hierbei müssten nach meinen Informationen die Arbeits- und Lohnverhältnisse einer ernsten Prüfung daraufhin unterzogen werden, ob sie den Teuerungsverhältnissen und gerechten sozialen Ansprüchen entsprechen. Wenn die Beschwerden der litauischen Juden nach diesen beiden Richtungen beseitigt sein werden, wo [sic][45] wird die neu eingerichtete Verwaltungsstelle für jüdische Arbeiter die in sie gesetzten Hoffnungen erfüllen können.

VII. Die Lebensmittelfrage

Die jüdische Bevölkerung befindet sich zur Zeit in grösster Erregung, wie sie den Winter überstehen wird. Nach der ausserordentlichen Sterblichkeit des vergangenen Jahres sieht man den kommenden Monaten mit banger Sorge entgegen.[46] Bei dem gesteigerten Mangel an Kleidungstücken und an Heizungsmaterial würde eine unzureichende Ernährung noch schlimmere Folgen als im Vorjahre mit sich bringen müssen. Ich möchte daher unbedingt anregen, die Frage der Lebensmittelversorgung der Bevölkerung nochmals eingehend unter Zuziehung von Vertrauensmännern aus der Bürgerschaft zu prüfen und diese Prüfung, auch auf den Vertrieb der nichtrationierten Lebensmittel zu erstrecken, damit dieser der heute bestehenden ungeheuren Preissteigerung durch ein ungesundes Spekulantentum entzogen und der Bevölkerung zu den offiziellen Preisen zugänglich gemacht werden. Für die Stadt Wilna wäre es hierbei nach meinen Informationen von grösster Bedeutung, wenn die Heranschaffung von Lebensmitteln aus dem Lande in die Stadt erleichtert würde.

Diese so überaus schwierigen Ernährungsverhältnisse würden nach meiner Emö{p}findung in ihrer #{W}irkung auf die Bevölkerung |11| auch da-

45 An obvious typographical error; read "so."

46 The mortality rate reached frightening levels during the German occupation, mainly as a result of the economic deprivation caused by the Germans. Forty percent of the elderly (aged sixty years old or more) died during the three years of German occupation. Avrom Varshavski, Dos folksgezunt un der meditsinisher lebnsshteyger in Vilne beshas der daytsher okupatsye [Public Health and the Medical Customs in Vilna During the German Occupation], in: Reisen (ed.), Pinkes far der Geshikhte fun Vilne, 81–108, here 91–93; Zemach Shabad, Di sterblikhkayt un di geburtn fun di yidn in Vilne far di yorn 1911–1920 [Mortality and Births among the Jews in Vilna 1911–1920], in: Reisen (ed.), Pinkes far der Geshikhte fun Vilne, 133–203.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

durch wesentlich ab [sic][47] Schärfe verlieren, wenn die Bevölkerung vo~~n~~{r} eintretenden Aenderungen gehört und zur Regelung der Verhältnisse herangezogen würde.

Mit vorzüglicher Hochachtung

{Arthur Hantke}

Document 32

Hermann Struck[48] to Arthur Hantke
Kovno, 26 December 1917
Typewritten letter, 2 pages, with 8 page appendix; typewritten and handwritten corrections, additions and underlinings, Central Zionist Office[49] stamp on page 1
Language: German
CZA, Z3/131/2
[Struck summarizes the responses to Hantke's report given by different German authorities. He states that the Military Administration of Lithuania rejected the stipulations of the Council of Lithuania, which demanded Jewish representatives to commit to the use of Lithuanian. In addition, he conveys the message that the Military Adiminstration of Białystok-Grodno refused to enable the Jews of this district to take part in a Jewish assembly, while various administrative bodies turned down the demand to hand control of Jewish schools over to Jewish institutions. Moreover, the German authorities attempted to repudiate criticism concerning travel limitations and fees to submit petitions to the Department of Jewish Affairs, as well as forced labor and food shortages.]

47 An obvious typographical error; read "an."

48 Hermann Struck (1876–1944) was a German graphic artist and Zionist, who was a member of the KfdO. He was appointed Referent für jüdische Angelegenheiten (Advisor for Jewish Affairs) and officer of Section V in the Ober Ost administration at the German headquarters in Kovno in 1917.

49 The Central Zionist Office was the headquarters of the Zionist Federation of Germany. Until the start of the First World War, it served as the center of communication of the Zionist Organization.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Hauptquartier den 26.12.1917.

Herrn
Dr. Arthur Hantke

Berlin W. 15

Sehr geehrter Herr Doktor,

im Anschluss an mein vorwöchentliches Schreiben[50] lasse ich Ihnen gleichzeitig eine Zusammenfassung der auf Ihre Denkschrift[51] eingelaufenen Antworten der zuständigen Behörden zugehen. Sie ersehen daraus, welcher Wert von Seiten der verschiedenen Verwaltungen Ihrer Denkschrift beigemessen worden ist. Es würde zu weit führen, hier auf sämtliche Angaben eingehen zu wollen, doch soll sachlich festgestellt werden, [|2|] dass Rabbiner *Rubinstein* bestreitet, sich mit drei Vertretern im Landesrat zufrieden erklärt zu haben, eine Angabe, die von seinem Begleiter, Herrn Rechtsanwalt *Rosenbaum*, bestätigt wird; zweitens, dass der *Wilnaer* Bevölkerung nicht 250 Gramm, sondern nur 150 Gramm Brot täglich verabreicht werden. Allerdings werden für die ausfallenden 100 Gramm 4¦3¦00 Gramm Kartoffeln gewährt. Schliesslich mache ich Sie darauf aufmerksam, dass überall, wo von „Richtlinien" die Rede ist, die von Ober Ost, Abteilung VIII[52] herausgegebenen Grundsätze für den Schulbetrieb sämtlicher Nationalitäten gemeint sind.[53]

Es ist selbstverständlich, dass die einliegende Zusammenfassung nur für Ihren persönlichen Gebrauch bestimmt ist, und ich bitte Sie, sie streng vertraulich zu behandeln.

Mit besten Grüssen
Ihr Ihnen sehr ergebener

{Struck}

---

50 This letter could not be located.

51 Document 31.

52 Section VIII (churches and schools) of the Ober Ost administration dealt with questions of educational policy, culture, and relations with the clergy. Liulevicius, War Land on the Eastern Front, 61.

53 YIVO, RG10/29/377, Ausführungsbestimmungen zu den Grundlegenden Richtlinien zur Wiederbelebung des Schulwesens, 22 December 1915; Hans Zemke, Der Oberfehlshaber Ost und das Schulwesen im Verwaltungsbereich Litauen während des Weltrieges, Berlin 1936, 26, 107.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

[|1|] Die von Herrn Dr. Arthur *Hantke* namens des Zionistischen *Zentralbureaus* der Verwaltung Ober Ost Abt. V eingereichte Denkschrift wurde den zuständigen Verwaltungsbehörden zur Stellungnahme zugestellt, und zwar der Militärverwaltung *Bialystok-Grodno*, der Militärverwaltung *Litauen*, soweit Schulfragen angerührt wurden der Abteilung VIII {Obost}, und schliesslich, soweit Lebensmittelfragen behandelt wurden ~~wurden~~, der Abteilung VIIa[54] {Obost}. Zu den unter der Ueberschrift „Der Landesrat für *Litauen*" niedergelegten Bemerkungen äusserte sich die Militärverwaltung *Litauen* besonders ausführlich. Zunächst stellt sie fest, dass die Behauptung, die Litauer hätten gefordert, nur der litauischen Sprache Mächtige und von der litauischen Mehrheit gewählte Juden sollten in den Landesrat aufge~~fordert~~{nommen} werden, richtig sei. Diese litauische Forderung ist aber abgelehnt worden. Es wurde betont, dass die Minoritäten aus eigenem Rechte und mit Genehmigung der Verwaltungsbehörden ihr Mandat ausüben sollten; es wurde ferner bestimmt, dass sie nicht der litauischen Sprache mächtig sein müssten. In diesem Zusammenhang verweist der Bericht auf § 9 der Geschäftsordnung des Landesrates, wonach jeder Abgeordneten [sic] in seiner Muttersprache reden darf.

All dieses war den jüdischen Führern *Rachmilewitsch*,[55] *Rosenbaum* und *Olschwanger*[56] mitgeteilt worden; es war ihnen ferner erklärt worden, dass den Minoritäten in der gleichen toleranten Weise wie den Litauern Gelegenheit gegeben werden solle, ihre Abge-|2|ordneten zu wählen. Dem Oberrabbiner *Rubinstein* waren drei jüdische Abgeordnete in Aussicht gestellt worden und er erklärte damit sein Einverständnis. Später erfolgte ein Rückzug der Juden auf Grund von Beschlüssen, die {in} eine{r} vertrauliche{n} Besprechung der jüdischen Notabeln in *Wilna* gefasst ~~hatte~~ {wurden} und die ihren Niederschlag in einem Schreiben vom 28. Oktober 1917 an den Chef

54 Section VIIa (Agriculture) of the Ober Ost administration was in charge of food production. It was responsible for providing food for the armies and the general population and was headed by Count Heinrich Yorck von Wartenburg (1861–1923). Liulevicius, War Land on the Eastern Front, 61.

55 Nachman Rachmilevich (1876–1941) was a Zionist politician and one of the founders of the Central Committee. In December 1918, he was one of three Jewish representatives sent to the State Council of Lithuania. He served as Deputy Minister of Trade and Industry in the first Government of independent Lithuania (1918–1920) and as vice-chairman of the Jewish National Council of Lithuania, which was established in January 1920.

56 Eliyahu Olshvanger (1878–1952) was a journalist and translator. During the First World War, he was one of the founders and editors of *Letste nayes* (Latest News), the only Yiddish daily to be published in Vilna during the German occupation. Moreover, he was involved in various activities of the Jewish community and served as a member of the Central Committee. He moved to Berlin in 1919.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

der Militärverwaltung *Litauen*, das hier als bekannt vorausgesetzt wird, fanden.[57] Der Bericht setzt voraus, dass diese veränderte Politik der Juden ihren Grund in [der] Ueberlegung habe, es mit den Polen, in~~S~~{s}onderheit mit dem polnischen Grossgrundbesitz nicht zu verderben.

Besonders fürchteten die Juden die Errichtung litauischer Bauerngenossenschaften.[58] Die jüdischen Forderungen, die in dem besagten Schreiben erhoben werden, gingen weit über die polnischen hinaus, und die Vermutung des *Dr. Hantke*, dass die Juden sich vor einer genauen Entscheidung über die Zukunft Litauens nicht festlegen wollten, sei zutreffend.

Zu der Beschwerde, dass das Papiergeld die jüdische Sprache nicht aufweise, wird bemerkt, dass ein entsprechender Antrag {bisher noch} niemals gestellt worden ist.

◊◊◊

Die Verwaltung *Bialystok-Grodno* nimmt zu den gleichen Fragen ebenfalls ausführlich Stellung, und zwar in negativem Sinn. Eine Teilnahme von Juden aus dem Verwaltungsbezirke *Bialystok-Grodno* an dem Landesrat dürfe um so weniger in Erwägung gezogen werden, als dann eine Fernhaltung von Vertretern auch an-|3|derer Nationalitäten, insbesondere der Polen, nicht möglich sein wird. Die besonderen Verhältnisse des Verwaltungsbezirkes erforderten unbedingte Verhinderung jeder öffentlichen politischen Betätigung der Bevölkerung während des Krieges, wenn anders die wichtigen wirtschaftlichen Aufgaben der Verwaltung nicht unberechenbaren Schaden leiden sollten. Den Juden könnte~~n~~ andererseits ohne Bedenken die Erfüllung unwesentlicher nationaler Wünsche, wie etwa der hebräische Aufdruck auf dem Papiergelde, gewährt werden.

---

57 See the text of the resolution in Document 30, as well as YIVO, RG10/29/377, Representatives of Vilna Jewry to the chief of the Military Administration of Lithuania, 29 October 1917; RG10/29/385, Representatives of Vilna Jewry to the chief of the Military Administration of Lithuania, 29 October 1917. The letter was actually sent on 29 October 1917.

58 The military administration considered economic and agricultural products from the region to be supplies for the German army. It created an economic regime based on expropriation. Therefore, local economic organizations won credibility among the population. Ordinary peasants who had barely cared for political matters before the German occupation were now forced into politics. The ethnification of the German occupation policy led them to understand political and economic organizations in ethnic terms, which resulted in ethno-national peasant cooperatives. Liulevicius, War Land on the Eastern Front, 65–69.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

◊◊◊

Zu Punkt 2: „Jüdische Schulen“ haben sich geäussert,

1). Abteilung VIII {(Obost : Schule und Kultus)},

2). Die Militärverwaltung Bialystok-Grodno,

3). Die Militärverwaltung Litauen.

Alle drei lehnen, um das vorweg zu nehmen, eine Uebergabe des Schulwesens an die Juden ab und begründen dies einheitlich damit, dass die Militärverwaltungen in eine peinliche Lage den anderen Nationalitäten gegen{über} dadurch geraten würden. Es k~~a~~{ö}nn{e} demnach in keinem Falle darauf verzichtet werden, ~~auch~~ die eigentliche Leitung des jüdischen Schulwesens in Händen der deutschen Behörden zu belassen.

Zu den einzelnen Fragen bemerkt Abteilung VIII, dass durch Chederschulen und Jeschiwoth, durch erhebliche Vermehrung der planmässigen Zahl der Religionsstunden in diesen Schulen der jüdischen Eigenart weitgehendst Rechnung getragen wurde, und dass infolgedessen von einer „starken Behinderung“ umso weniger die Rede sein könne, als es jedem Kinde frei stehe, eine Chederschule zu besu-|4|chen. Lediglich hygienische~~n~~ Vorschriften und der in den „Richtlinien“ niedergelegte Grundsatz, zwei Tagesstunden dem Rechnen und deutschen [sic] Unterricht ~~zu~~ zu widmen ~~###~~, seien die von der Behörde den Chederschulen gemachten Einschränkungen. Im Übrigen müsse darauf hingewiesen werden, dass die Wünsche der Bevölkerung bezüglich der Schulen je nach der orthodoxen ~~und~~ oder liberalen Richtung ~~s~~wesentlich auseinandergehen. Der Errichtung hebräischer Schulen st~~eh~~{änd}en keine Bedenken entgegen, soweit es sich um Kinder handelt, deren Muttersprache das Hebräische ist. Selbstverständlich müss{e} auch dort Deutsch und Rechnen unterrichtet werden.

Sehr scharf wendet sich die Militärverwaltung *Litauen* gegen die die jüdische Schule betreffenden Ausführungen, die entweder auf falschen Informationen beruhten, oder bewusst zu propagandistischen Zwecken entstellt wurden. Würde ihnen Folge gegeben werden, so würde man dadurch den grössten Teil der litauischen Judenheit, der nicht zionistisch sei, hart treffen. In Litauen existiere~~n~~ eine verhältnis~~s~~mässig grosse Anzahl jüdischer Volksschulen. ~~In~~{Mit} Berufung auf die „Richtlinien“ wird ausgeführt, dass die deutsche Sprache unterrichtet werden müsse, ausserdem aber keine weiteren Fremdsprachen. Wollte man den zahlreichen Wünschen der Eltern entsprechen, dann müsste man deutsche Lehrer anstellen und Deutsch als Unterrichtssprache einführen. In den öffentlichen jüdischen Schulen wird die jüdische Religion in der hebräischen Sprache unterrichtet. Ausserdem existiere~~n~~ eine grosse Anzahl von Cheder- und Talmudschulen mit nur täglich einer Stunde für Deutsch und Rechnen. Von einer |5| von den Litauischen Juden während der letzten

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

dreissig Jahre angebahnten Reform der jüdischen Schule sei~~n~~ bei Einrücken der Okkupationsheere nicht das Mindeste zu verspüren gewesen. Ausführlich wird auf~~n~~ die geradezu jammervolle Verfassung, in der sich Lehrer, Schüler und Schulen damals befanden, eingegangen, und es wird das Verdienst der deutschen Verwaltung, in diese Zustände ~~P~~{O}rdnung gebracht zu haben, in das richtige Licht gerückt. Die Frage hebräischer Schulen wird als nicht diskutabel behandelt. Es sei ein Unding, zwei Muttersprachen anzuerkennen.

Bialystok-Grodno wehr{t} die Behauptung „starker Beh~~n~~inderung" ebenfalls ab. In diesem Bezirk sei durch Genehmigung von Rabbiner-, Religions- und Chederschulen den traditionellen Formen der jüdischen Schule weitgehendst Rechnung getragen worden. Gemäss den „Richtlinien" findet der Unterricht in jiddischer Sprache statt. Sollte{n} die „Richtlinien" entsprechend ergänzt werden, so beständen gegen die Einführung der hebr#{ä}-ischen Sprache keine Bedenken.

◊◊◊

Zu Punkt 3 „Organisation der Juden", äussern sich

1) #{d}ie Militärverwaltung *Litauen*,

2) die Militärverwaltung *Bialystok-Grodno*.

Erstere bekennt sich mit einem gewissen Stolz zu der von *Dr. Hantke* vertretenen Auffassung, dass die *Wilnaer* Juden die Führer der litauischen Judenheit darstell{t}en. Reisen nach *Wilna* seien stets genehmigt worden, doch könne ein {absolut} freies Umherreisen unmöglich gestattet werden, solange es wirtschaftliche Gründe notwendig erscheinen l~~a~~{ie}ssen, die Tätigkeit der *Wilnaer* |6| Handelsabteilung ### aufrechtzuerhalten.

Die Verwaltung *Bialystok-Grodno* weist darauf hin, dass das inzwischen angeordnete Zentralkomitee zur Verteilung der Hilfsgelder, das seinen Sitz in *Wilna* haben wird, ohnedies Reisen~~d~~ von Einzelpersonen aus dem ganzen Gebiet nach *Wilna* notwendig machen wird. Des Weiteren wird bemerkt, dass Reisescheine ohne Bedenken stets dann erteilt werden, wenn triftige Gründe geltend gemacht werden können; allerdings ### ### müsse darauf geachtet werden, dass die Gesuche nicht lediglich zum Deckmantel für beabsichtigte unerlaubte Geschäfte benutzt w#{e}rd{en}.

◊◊◊

Zu Punkt 4: „Zi~~no~~{on}istische Bewegung" haben sich geäussert

1). Abteilung VIII. Ober Ost. Abt. f. Kultus und Schulen.

2). Militärverwaltung *Litauen*

3). Militärverwaltung *Bialystok-Grodno*.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Abteilung VIII hat ~~w~~{g}egen eine~~r~~ Ausbreitung der zionistischen Bewegung im Rahmen der bestehenden Vorschriften keine Bedenken, möchte jedoch die Unmöglichkeit einer Majorisierung sichergestellt wissen.

Litauen steht der zionistischen Bewegung freundlich gegenüber, hat aber bisher keine entsprechenden Wünsche empfangen.

Bialystok-Grodno genehmigte die aus der Russenzeit in *Bialystok* bestehende Organisation und gestattet sowohl *Bialystoker* als auch den *Grodnoer* Zionisten auf eintsprechenden [sic] Antrag unpolitische Zusammenkünfte.[59] Gegen die Grün-|7|dung eines hebräischen Wochenblattes werden keine Bedenken geltend gemacht.[60] Auch die Sammlung von Schekeln soll gestattet werden, soweit dadurch die Wohltätigkeit zu Gunsten der einheimischen Notleidenden nicht beeinträchtigt würde.

◊◊◊

Zu Punkt 5 „Jüdisches Dezernat“ äussert sich

1) Die Verwaltung *Litauen*

i~~m~~{n} zustimmende~~n~~{m} Sinne, indem sie den von *Dr. Hantke* wiedergegebenn [sic] Eindruck scharf unterstreicht. Eine Abschaffung der Stempelgebühren sei nicht ratsam, da bisher nicht beobachtet werden konnte, dass

---

59 After the German army occupied Białystok, different Zionist organizations united under the name *Merkaz* (Center). *Merkaz* was very active in the cultural field (Hebrew schooling and theater) and engaged in local politics. Abraham Samuel Hershberg, Pinkos Bialystok (The Chronicle of Bialystok). Basic Material for the History of the Jews in Bialystok till the Period after the First World War, vol. 2, New York 1950 [Yidd.], 217–221.

60 No Hebrew journal appeared in Grodno or Byałistok during the German occupation. The military administration's publication policy was based on parity, meaning that each ethno-national group was allowed its own newspaper. In Vilna, one daily was published in each of the following languages: Yiddish (*Letste nayes*); Polish (*Dziennik Wileński*); Lithuanian (*Dabartis*); Belorussian (*Homan*); and German (*Wilnaer Zeitung*). The *Grodnoer Zeitung*, the *Bialystoker Zeitung*, and the *Suwalkier Nachrichen* were published in German, Yiddish, and Polish. On the one hand, this policy emphasized the equality of the different ethnic groups; however, on the other, the newspapers were strictly controlled As a result, the publications created the illusion of a mild occupation policy. Presseabteilung Ober Ost (ed.), Das Land Ober Ost. Deutsche Arbeit in den Verwaltungsgebieten Kurland, Litauen und Bialystok-Grodno, Stuttgart/Berlin 1917, 136–139, 452–453. Liulevicius, War Land on the Eastern Front, 115 f., 119.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

diese Steuer die Juden von der Einreichung von Gesuchen zurückgehalten hätte. In gleichem Sinne nimmt

2) die Verwaltung *Bialystok-Grodno* Stellung.

◊◊◊

Zu Punkt 6 „Arbeiterfrage" wird sowohl von *Litauen* als auch von *Bialystok* auf die im Zuge befindliche Lösung dieses Problems hingewiesen und davon abgesehen, ausführlich Stellung zu nehmen. Die Auflösung der Bataillone sei begonnen und eine Erhöhung der Löhne vorgesehen. (Ist inzwischen erfolgt.)

◊◊◊

Zu Punkt 7 „Lebensmittelfrage" äussern sich

1) Abteilung VIIa Ober Ost.

2) Militärverwaltung *Litauen*

3) Verwaltung *Bialystok-Grodno*.

|8| Abteiung [sic] VIIa stellt fest, dass eine erneute Prüfung der einschlägigen Fragen in keinem Fall eine Erhöhung der Rationen zur Folge haben würde, da die Verhältnisse hier schon beinahe besser als in Deutschland seien. Dis~~c~~{k}utabel sei lediglich eine Notstands-Zulage für Bedürftige.

Der Landkreis von *Wilna* sei in einem Umkreis von 80 Kilometer{n} zur Versorgung der Stadt freigegeben. Grund zur Aufregung bestehe nicht, Obst und Gemüse war{en} stets vorhanden. Ein Eingreifen gegen die hohen Preise der der Privatwirtschaft überlassenen Kolonialwaren habe sich nicht empfohlen, um diese Waren nicht vom Markte zu vertreiben.

Litauen bemerkt einleitend, dass die Ernährung sichergestellt sei. In 199 Küchenbetrieben würden täglich 116,000 Personen gespeist.[61] Zur Erörterung der einschlägigen Fragen würde der Stadtbeitrat [sic] dauernd hinzugezogen. Die Kartoffel- und Rübenernte war reich. Es werden täglich verabreicht: 250 Gramm Brot und 300 Gramm Kartoffel [sic], letztere für drei Monate im Voraus. Die Konsumverein{e} vermehr{t}en sich zusehends.

61 Due to the scarcity of food and economic deprivation, about 30,000 Jews (55% of Vilna's Jewish population) were dependent on charities. Many made use of soup kitchens, where they ate their only daily meal. However, the portions served there had a nutritional value of only 1,000 calories, half of the required daily consumption. Many of the children in chadarim and Talmud Torah schools did not receive any food at home and were unable to study due to hunger. Therefore, lunch was served to the students in those institutions at 10 AM. Hunger, disease, and poverty led to epidemics, and the mortality rate among Vilna's Jews increased sharply. Assaf Kaniel, War and Religious Observance. Wilno 1914–1922, in: Gal-Ed 24 (2015), 37–74 [Hebr.], 42 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Bialystok-Grodno bemerkt, dass in seinem Bezirk alle Vorkehrungen zu einer ausreichenden Versorgung der städtischen Bevölkerung getroffen {worden} seien. Es wird darauf hingewiesen, dass in der chr{i}stlichen Bevölkerung bereits dadurch Misstimmung hervorgerufen {wurde}, dass die Landeserzeugnisse der schwer arbeitenden bäuerlichen Bevölkerung dazu dienen müssten, die nicht annähernd ebenso stark beschäftigte jüdische städtische Bevölkerung zu ernähren. Jedenfalls {träfen} die *Hantke*'schen Klagen auf seinen Bezirk nicht zu~~treffen~~.

Document 33

Wilhelm von Gayl[62] *to Arthur Hantke*
Kovno, 28 December 1917
Typewritten letter, 2 pages; handwritten additions, printed header of the Central Zionist Archive at the top of each page, archival signature and pagination on pages 1 ("244") and 2 ("245"), archival note ("11/12/17") on each page, note "Gayl?" in different hand at the bottom of page 2
Language: German
CZA, Z3/131

Oberbefehlshaber Ost.[63]
(General beim Stabe).[64]

Hauptquartier, den 28.12.1917.
Deutsche Feldpost 120.

Abt. V.P.4 Nr. {895}[65]

62 Wilhelm von Gayl (1879–1945) was a German lawyer and conservative politician. From November 1916, he served as head of Section V of the Ober Ost administration. On 1 September 1918, he was appointed Landeshauptmann of the Military Administration of Lithuania. Liulevicius, War Land on the Eastern Front, 61.

63 Prince Leopold of Bavaria (1846–1930) had been Supreme Commander of All German Forces in the East since August 1916.

64 In fall 1917, the Ober Ost administration changed its internal structure to foster the goal of preparing the region for German colonization and annexation. Georg von Waldersee (1860–1932) became military chief of administration and Friedrich von Falkenhausen (1869–1946) was appointed chief civilian administrator. Both served as heads of administration, reporting to the Supreme Commander of All German Forces in the East. Liulevicius, War Land on the Eastern Front, 198.

65 Number of the outgoing letter.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Herrn

Rechtsanwalt *Dr. Hantke*,
Zionistisches Zentralbüro,

Berlin W. 15.
Sächsischestrasse 8.

Von den in dem Schreiben vom 26. Oktober 1917[66] von Ihnen mitgeteilten interessanten Gesichtspunkten für die Behandlung der jüdischen Fragen im Ober Ost-Gebiete ist hier mit Dank Kenntnis genommen worden.

Eine Beantwortung des Schreibens, die Sie nach einem von Leutnant *Struck* vorgelegten Privatbrief erwartet haben,[67] ist bisher nicht erfolgt, weil hier angenommen wurde, dass es eine Art protokollarischer Zusammenfassung der hier mündlich vorgebrachten und bereits ausführlich erörterten Fragen darstelle.

Jede einzelne dieser Fragen steht auch mit den allgemeinen politischen Verhältnissen hier in einem so engen Zusammenhange, dass es nahezu unausführbar ist, zu ihnen im besonderen Stellung zu nehmen, ohne dabei auf andere Fragen, die hier noch nicht zur Erörterung stehen, vorzeitig hinüberzugreifen. Dies gilt insbesondere auch hinsichtlich der von Ihnen angeregten jüdischen Konferenz sowie der Legalisierung der zionistischen Organisation.

Aus diesem Grunde wird gebeten, einer Stellungnahme im Einzelnen vorläufig noch nicht entgegensehen zu wollen. Allgemein mag nur die Ihnen bereits mündlich ausgesprochene Zusicherung wiederholt werden, dass der Oberbefehlshaber *Ost* allen berechtigten Bestrebungen der jüdischen Be-[|2|]völkerung durchaus wohlwollend gegenübersteht und die von Ihnen beregten Fragen hier unter Mitwirkung des Ihnen bekannten Referenten für jüdische Angelegenheiten[68] fortlaufend nach allen Seiten hin erwogen werden.

Von seiten des Oberbefehlshabers Ost.
Der Verwaltungschef.
A. B.[69]

{Frhr. v. Gayl}
Hauptmann.

66 Document 31.
67 This letter could not be located.
68 Hermann Struck.
69 Probably an abbreviation for "auf Befehl."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 34

The First Zionist Conference in Lithuania[70]
Vilnius, December 1918[71]
Typewritten resolution (translation),[72] *2 pages; handwritten and typewritten corrections*
Language: German
CZA Z3/135a

---

70 Since 1917, Lithuanian Zionists had unsuccessfully attempted to obtain official permission to call a congress of all Jews within the territory of Ober Ost. However, with the end of the First World War, a new situation emerged. On 2 November 1918, the State Council of Lithuania declared itself the legitimate legislative authority and issued a provisional constitution. On 11 November 1918, it formed a new government under Augustinas Voldemaras (1883–1942). The new government faced the withdrawal of German forces, the Bolshevik push to the West, and Polish claims on its territory. The German administration pushed the State Council of Lithuania to include Jewish, Belorussian, and Polish representatives before its withdrawal. Facing the Bolshevik onslaught in Belorussian territories, the Belorussian representatives requested permission to join the State Council of Lithuania on the condition that Belorussian representatives would constitute 25% of the total representatives. Moreover, they demanded the inclusion of at least one Belorussian minister in the Lithuanian government, the creation of an institution coordinating Belorussian national affairs, and the annexation of areas with a Belorussian population. The State Council of Lithuania accepted these conditions, but refused to announce the inclusion of Białystok-Grodno within the Lithuanian state, as this would be determined in future peace negotiations. In early December, Minsk fell to the Soviets. Fearing the antisemitic violence that had surfaced in the emerging Poland, the Jewish leaders turned to the State Council of Lithuania. Under these conditions, Shimshon Rosenbaum secured permission for a regional Zionist conference in Vilna. Marianne Bienhold, Die Entstehung des litauischen Staates in den Jahren 1918–1919 im Spiegel Deutscher Akten, Bochum 1976, 123, 139; Gerd Linde, Die deutsche Politik in Litauen im Ersten Weltkrieg, Wiesbaden 1965, 170.

71 The conference took place from 5 to 8 December 1918. It is not clear exactly when this document was written, but it was probably not more than a few days later.

72 The original Yiddish document could not be found. This German translation was probably prepared by Shimshon Rosenbaum for the Zionist Organization in Berlin, which kept relatively close contact with Vilna Zionists. An English translation of the document was published by Eglė Bendikaitė, The Lithuanian Zionist Conference, Vilnius, 5–8 December 1918, in: Sirutavičius/Staliūnas (eds.), A Pragmatic Alliance, 264 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Politische Resolution{en} der ersten zionistischen Konferenz in Litauen

I. Die erste zionistische Konferenz in Litauen fordert alle Parteiorgane, an der Spitze das Aktionskomitee, auf, die jüdische Politik energisch fortzuführen, um die Interessen des jüdischen Volkes zu vertreten, das engere Aktionskomitee soll durch Vertreter der Landsmannschaften verstärkt werden; eine der wichtigsten Aufgaben des Augenblicks ist [es], auf demokratischen Grundlagen in der Form eines jüdischen Weltkongresses und nationaler Vertretungen in allen Ländern eine jüdische Vertretung zu schaffen.

II. Die Vertreter des jüdischen Volkes müssen am Friedenskongress[73] teilnehmen, um dort die Interessen des jüdischen Volkes zu vertreten.

III. Die Hauptforderungen des jüdischen Volkes auf dem Friedenskongress sind:[74]

1) Schaffung öffentlich-rechtlicher Bürgschaften für den Aufbau unseres nationalen Mittelpunktes in Palästina.

2) Bürgschaften für national-personale Autonomie der jüdischen Bevölkerung in allen Ländern. Die Juden aller Länder müssen als einheitliches jüdisches Volk, welches vollberechtigtes Mitglied des Völkerbundes ist, anerkannt werden.

IV. Die Konferenz fordert von allen Parteiorganen, an die Spitze ihrer Politik in allen Diaspora-Ländern die Forderung national-personaler Autonomie für die jüdische Bevölkerung zu stellen, sowie die Sicherung ihrer bürgerlichen, politischen und nationalen Rechte dadurch, dass in den Verfassungen der Länder den Juden garantiert werden soll:

1. proportionelle Beteiligung an den gesetzgebenden Körperschaften auf der Grundlage nationaler Kurien,

2. wirkliche Beteiligung an allen Verwaltungs- und Gerichtsinstanzen.

Betreffs Litauens

I. Die Konferenz begrüsst den Aufbau Litauens als freier und demokratischer Staat auf der Grundlage voller Gleichberechtigung und national-personaler Autonomie seiner Völker.[75]

---

73 The Paris Peace Conference formally opened on 18 January 1919.

74 The demands reflect the Zionist leadership's Copenhagen Manifesto of 24 October 1918 (Document 87).

75 Against the backdrop of negotiations with Russia about a separate peace treaty toward the end of 1917, Germany had offered to recognize Lithuanian independence under

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

II. Die Taryba, die nicht auf demokratischer Grundlage gewählt [wurde], stellt nicht die richtige Vertretung der Bevölkerung des Landes dar.

III. Mit Rücksicht darauf, dass die dringenden Forderungen der Gegenwart sind, die Ruhe und Ordnung im Lande aufrecht zu erhalten[76] und die Gründungsversammlung[77] auf Grund des sechsfachen Wahlsystems einzuberufen,[78] erkennen wir jedoch an, dass die Taryba das Recht und die

---

the condition that it would form a federation with Germany. Despite disagreements with Germany about internal and external sovereignty, the Council of Lithuania adopted a Declaration of Independence on 11 December 1917. However, Germany rejected this declaration. On 16 February 1918, the Council declared independence once again after internal quarrels. Against the backdrop of the Treaty of Brest-Litovsk of 3 March, Germany formally accepted Lithuanian independence on 23 March 1918. However, this did not lead to any changes on the ground and the Council of Lithuania remained in an advisory position. In summer 1918, the Council renamed itself as the State Council of Lithuania and attempted to have a monarch elected, but this also did not meet with German approval. Only when the German defeat became apparent did the State Council of Lithuania become the vehicle for creating a state. It adopted a provisional constitution on 2 November, annulled the monarchical election, and formed a provisional government on 11 November 1918. Against the backdrop of the Bolshevik threat from the East and territorial disputes with Poland, the State Council of Lithuania entered into negotiations with Jewish and Belorussian representatives, which resulted in their inclusion in the Council, a commitment to national personal autonomy, and the creation of the positions of Minister of Jewish Affairs and Minister of Belorussian Affairs. In total, three Jews entered the new Lithuanian government on 11 December: Jakub Wygodzki (1856–1941) became Minister of Jewish Affairs, Shimshon Rosenbaum became Deputy Minister of Foreign Affairs, and Nachman Rachmilevich became Deputy Minister of Trade and Industry. A[lfonsas] Eidintas/R[aimundas] Lopata (eds.), Lietuvos valstybės tarybos protokolai 1917–1918 [The Minutes of the State Council of Lithuania 1917–1918], Vilnius 1991, 462–464, Liekis, A State within a State?, 77 f.

76 Two days after the signing of the armistice between Germany and the Allies on 11 November 1918, the Treaty of Brest-Litovsk, which had placed the Baltic region in a German interest zone, was annulled by Soviet Russia. As it became apparent that the German troops were soon to leave Lithuania, Soviet Russia began to organize local forces for a takeover. In that situation, both the State Council of Lithuania and the provisional government turned to the minorities in order to gain broader support for an independent Lithuanian state.

77 The provisional constitution of 2 November 1918 stipulated that the future form of the State of Lithuania would be decided by a constituent assembly.

78 Regular, direct, equal, secret, proportional, and territorial elections.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Pflicht hat, die Erfüllung dieser Aufgaben zu übernehmen; damit wird auch der Rahmen ihrer Kompetenz festgelegt.

[|2|] IV. Da die Einberufung einer Gründungsversammlung eine gewisse Zeit beansprucht, so halten wir die schleunigste Einberufung einer demokratischen Konferenz mit proportionaler Vertretung aller Völker des Landes für zweckmässig.

V. Wir erkennen die Beteiligung jüdischer Vertreter an der jetzigen Taryba unter folgenden Bedingungen als möglich an:[79]

1. Die Taryba erklärt sich einverstanden mit unserer Meinung über ihre Kompetenz.

2. Die Taryba erklärt sich bereit, allen Völkern des Landes proportionale Vertretung zu gewähren.

3. Die Taryba erklärt, dass sie der Gründung ¦der¦ jüdischen Gemeinden, der Einberufung des jüdischen Kongresses für Litauen und der Schaffung anderer Organe unserer national-personalen Autonomie in Litauen keine Hindernisse in den Weg legen wird.

VI. Die jüdischen Vertreter in der Taryba und in der vorläufigen Regierung sollen durch eine Konferenz von Delegierten jüdischer Gemeinden in Litauen gewählt werden, aber mit Rücksicht auf die dringende Notwendigkeit in dem jetzigen politischen Moment, dass Juden an den Landesorganen teilnehmen, findet die zionistische Konferenz den vorläufigen Eintritt von Juden in die Taryba und die vorläufige Regierung für möglich, unter der Bedingung, dass die Vollmachten am Tage des Zusammentritt [sic] der Konferenz der Gemeinden endigen. Sie sind also verpflichtet, ihre Mitgliedschaft in der Taryba und der vorläufigen Regierung an dem Tage aufhören zu lassen, wo die Delegierten der jüdischen Gemeinden zusammenkommen.

---

79 With the end of the First World War and the imminent retreat of the German military, the Jewish leadership faced the threats of a Soviet takeover and a Polish invasion. Due to Polish antisemitism and the Soviet policy turning against Jewish autonomism, Zionists saw no other option than participation in the State Council of Lithuania. Jonas Aničas, Jonas Vileišis. 1872–1942, Vilnius 1995, 209; Liekis, A state within a State?, 77 f.; Eglė Bendikaitė, Expressions of Litvak Pro-Lithuanian Political Orientation c. 1906–c. 1921, in: Alvydas Nikžentaitis/Stefan Schreiner/Darius Staliūnas (eds), The Vanished World of Lithuanian Jews, Amsterdam/New York, 2004, 89–107, here 95–97.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 35

Shimshon Rosenbaum, Report From Vilnius
Vilnius, December 1918[80]
Typewritten record of an oral statement, 4 pages; handwritten note ("persönlich erstattet") on upper margin[81]
Language: German
CZA, Z3/135a

Bericht des Herrn Rechtsanwalt Rosenbaum aus Wilna, über Litauen.

I. Die Lage des Zionismus in Litauen.
Seit der englischen Regierungserklärung im November vorigen Jahres,[82] ist bei uns, speziell in der Provinz, eine ausgezeichnete Stimmung für den Zionismus entstanden. Es wurden eine Anzahl neuer sehr rühriger Vereine gegründet, die auch erhebliche Geldmittel aufbringen. Die Stimmung in der Provinz ist nicht ohne Wirkung auf die zionistischen Verhältnisse in Wilna geblieben. Durch die Rückwanderung der Juden von Grossrussland nach Litauen[83] erhielt der Zionismus bei uns nicht nur eine materielle Verstärkung, sondern wurde auch ideell stark beeinflusst. Viele junge und tüchtige Leute sind wieder in die Bewegung eingetreten, u. a. die Herren Jaffé,[84] Rudnicki,[85]

80 This document was attached to Document 34 and was therefore probably written at the beginning of December.
81 The written version of this report was probably prepared for the Central Office of the Zionist Organization. Documents 35 to 37 were typed on the same green paper and originate from a file containing the correspondence between the Zionists in Vilnius and the Central Office of the Zionist Organization in Berlin.
82 The Balfour Declaration of November 1917. It was welcomed by East European Jews in general and in Lithuania in particular with great enthusiasm.
83 After the Treaty of Brest-Litovsk of 3 March 1918, Jews who had been expelled from the war zone to Russia by the Czarist army were repatriated to Poland and Lithuania. Among the repatriates were also refugees and displaced persons.
84 Leib Yaffe (1876–1948) was a journalist, poet, and Zionist activist. In 1906, he was elected to the Central Committee of the Zionist Organization of Vilna. From 1915, he lived in Moscow, returning to Vilnius in October 1918 and finally migrating to Palestine in 1920.
85 Eliyahu Rudnicki (?–1951) was a lawyer and *Ẓe'ire Ẓiyon* member. In December 1918, he was elected to the board of the Vilnius Jewish community.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Saidschnur [sic],[86] Mundschik[87] und Scheskin.[88] Von drei Leuten wurde ein Betrag von # 75,000,–[89] aufgebracht und dafür die Zeitschrift „Letzte Nais“[90] gekauft. Die Zeitung hatte schon vorher einen guten Leserkreis. Die Redaktion steht unter der Leitung Jaffés. Es ist geplant, eine hebräische Wochenschrift herauszugeben.

Vor kurzem fand die zionistische Landeskonferenz in Wilna statt, die von etwa 90 Delegierten beschickt war. Es wurde ein neues Zentralcomité, bestehend aus 15 Mitgliedern, darunter 7 aus Wilna und 8 aus der Provinz gewählt. Auf dieser Konferenz wurden die in der Beilage verzeichneten Resolutionen beschlossen.[91]

Die zionistische Bewegung in Litauen wird, wie bereits erwähnt, stark beeinflusst durch die jungen Leute, die aus Russland zurückgekehrt sind und verschiedene neue Ideen gebracht haben. Dies trat auch bei der Landeskonferenz stark zum Ausdruck. So z. B. wurde von manchen die Aufstellung nationaler Kurien als reaktionär bezeichnet, weil dies, wie sie |2| sagen, in Russland ebenso angesehen wird. Die Zeire Zion stehen gewissermassen unter dem Einflusse der vereinigten Sozialisten[92] und Bundisten. Bezüglich der Bildung eines Blocks bei den Gemeindewahlen waren die Zeire Zion unter der Voraussetzung dafür, dass dieser Block für Palästina, für die Palästinaarbeit und für die hebräische Sprache eintritt. Als dann die Volksvereinigung die Palästinaarbeit und die hebräische Sprache in ihr Programm aufgenommen hat, stimmte die Zeire Zion trotzdem gegen den Block und er kam deswegen nicht zustande. Als ein bemerkenswertes Vorkommnis möchte ich noch erwähnen, dass Dr. Wigodsky[93] sich unserer Bewegung vollkommen angeschlossen hat.

---

86 Probably Meyer Zeidschnur (1896–1958), a member of the prestigious and well-to-do Vilnius (Vilna) family, who was also a merchant and Zionist.

87 Eliyahu Mundschik.

88 Ya’akov Scheskin was a Zionist activist. In December 1918, he was elected to the board of the Vilnius Jewish community.

89 Currency symbol bleached out. Probably M for Mark.

90 *Letste nayes* was the only exclusively Yiddish daily to be published in Vilna during the German occupation.

91 See Document 34.

92 *Fareynikte.*

93 The physician and Yiddish writer Jakub Wygodzki (or Jacob Wigodsky; 1856–1941) was one of Vilna’s leading Zionist politicians. During the First World War, he served as a member of the Central Committee. He was imprisoned for anti-German protests between March 1917 and April 1918. On 11 December 1918, he was coopted into the State Council of Lithuania and was appointed as the Lithuanian Minister of Jewish Affairs on the same day. When the Bolsheviks occupied Vilnius on 5 January 1919 and the Council moved to Kovno, Wygodzki remained in Vilna and was briefly

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Die Nationalfondssammelstelle[94] wird neu eingerichtet und nimmt in allernächster Zeit ihre Tätigkeit auf.

II. Allgemeine politische Lage in Litauen.
Als ein interessantes Ereignis der letzten Zeit möchte ich die Veranstaltung eines Banketts zu Ehren des neuen litauischen Bischofs[95] erwähnen. Dieses Bankett war eine Demonstration für demokratische Ideen und für die Judenheit. Es wurden dabei mehrere Reden gehalten. Der Bischof sprach sich für unbedingte Toleranz gegenüber allen Nationalitäten und Parteien aus. Auch die übrigen dort gehaltenen Reden bewegten sich in der gleichen Richtung.

Wie bereits mitgeteilt, wurde ich in die Taryba gewählt und trat als Mitglied derselben in die Regierung ein. Insgesamt werden 7 Juden in die Taryba gewählt werden und zwar sollen drei davon aus Wilna und vier aus der Provinz sein.[96] Die Polen werden aller Wahrscheinlichkeit nach ebenfalls in die Taryba eintreten. Die Weissruthenen sind auf An-|3|regen der Juden bereits eingetreten.[97] Ich betrachte meine Stellung in der Taryba als eine proviso-

imprisoned. In 1919, when Poland captured Vilna, Wygodzki became chairman of the city's Jewish community. Between 1922 and 1927, he was a member of the Polish parliament. Jakub Wygodzki, In shturm. Zikhroynes fun di okupatsye tsaytn [In Storm. Memoirs of the Occupation Times], Vilna 1926; Jakub Wygodzki, In gehenom. Zikhroynes fun di daytshe tfises bishas der velt milkhome [In Hell. Memoirs from German Prisons in the Times of the World War], Vilna 1927; Jakub Wygodzki, In Sambatyon. Zikhroynes fun tsveytn seym 1922–1927 [In Exile. Memoirs from the Second Sejm], Vilna 1931.

94 The Jewish National Fund or *Keren Kayemet le-Yisrael* was a Zionist organization that was founded in 1901, which was originally responsible for purchasing land in Palestine.

95 On 8 December 1918, Jurgis Matulaitis (1871–1927) received his episcopal consecration as the new bishop of Vilnius.

96 In fact, only three Jewish representatives from Vilnius joined the State Council of Lithuania on 11 December 1918: Shimshon Rosenbaum and Jakub Wygodzki for the Zionists and Nachman Rachmilevich as a representative of religious Jews. Liekis, A State within a State?, 77 f.

97 After the Soviet government terminated the Treaty of Brest-Litovsk, its troops marched westward, occupying the territory of the Belorussian People's Republic that had formed in March 1918 under the German occupation. Facing the imminent occupation of Minsk by the Red Army, the government of the Belorussian People's Republic fled to Vilnius and entered into negotiations with the Lithuanian government about joining the State Council of Lithuania. Both sides agreed to reserve 25% of the seats in the Council for Belorussians, allocate a budget in proportion to the size of the population, and ensure cultural and territorial autonomy. On 27 November,

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

rische, die erst durch eine allgemeine jüdische Konferenz bestätigt werden muss.[98] Die Stellung der Taryba ist durch die Persönlichkeiten, die ihr jetzt angehören, viel einflussreicher geworden, als sie früher war.[99] Die vereinigten Sozialisten[100] und Bundisten sind gegen die Taryba,[101] die demokratische Partei[102] (Dr. Schabad) ist in ihrer Haltung schwankend.

Herr Dr. Rosenbaum berichtete noch über den kürzlich ausgebrochenen Streik in Wilna, der sich gegen die Kriegsspekulanten und Gewinner richtete. Die Aussichten für die Zukunft sind sehr ungünstig. Die Juden hatten sich im Laufe der Okkupation an die bestehende deutsche Wirtschaft angepasst, viel Geld verdient und sich dabei ziemlich wohl gefühlt.[103] Jetzt wo die Okkupation aufgehoben wird, droht die frühere Misswirtschaft einzureissen. Es herrscht grosse Arbeitslosigkeit, die besonders durch die zahlreichen Rückwanderer und Kriegsgefangenen verursacht wurden. Die Teuerung ist eine enorme. Es ist zu befürchten, dass die Bauern Widerstand gegen die Lie-

---

six Belorussian representatives joined the Council, and three additional Belorussian representatives from the Grodno region were incorporated on 4 April 1919. In addition, the Ministry of Belorussian Affairs was established on 1 December 1918.

98 Rosenbaum claimed this point in accordance with the resolution of the Zionist conference in Lithuania; see Document 34.

99 This assessment probably reflects the broader composition of the State Council of Lithuania through the inclusion of Belorussian and Jewish representatives, as well as the rising influence of Lithuanian politicians who promoted the inclusion of minorities in the newly forming state. Nevertheless, the majority of the members of the Council continued to represent the vision of an ethnically homogenous Lithuanian state.

100 The *Fareynikte*.

101 By the end of 1918, sympathy for the Bolshevik Revolution had evolved among the *Bund* and the *Fareynikte*, as well as among large parts of the Jewish youth, the workers, and the returning refugees. While the *Bund* had rejected a coup and advocated cooperation with the State Council of Lithuania in October, it had reversed its stance by December 1918, supporting the Bolshevik occupation of Vilnius and its incorporation into a Lithuanian-Belorussian Soviet order. Anonymous, Arbeterrat [Workers' Council], in: Unzer shtime [Our Voice], 5 December 1918, 1; E[liahu] Y[aakov] Goldshmidt, Di yidishe prese in Vilne, in: Reisen (ed.), Pinkes far der Geshikhte fun Vilne, 571–612, here 590–592; Samuil Agurski, Der idisher arbeter in der komunistisher bavegung, 1917–1921 [The Jewish Worker in the Communist Movement, 1917–1921], Minsk 1925, 72 f.

102 The *Folks-demokratishe partey*.

103 This assessment probably refers to a very small and privileged section of the Jewish population. Overall, the Jewish masses suffered from economic exploitation under the German occupation.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ferung von Getreide nach Wilna erheben werden. Infolge der Arbeitslosigkeit drohen Unruhen auszubrechen. Am letzten Sonnabend erschienen bei einer Sitzung des Zentralcomités die von den Bolschewisten stark beeinflussten Gefangenen und forderten die sofortige Auszahlung von 100 Tausend Mark und wöchentliche Zuweisung von einer halben Million Mark. Auf die Frage, warum sie sich gerade an die Juden wenden, erklärten sie, dass sie bereit seien, öffentlich bekannt zu geben, dass die Juden die ersten sind, die ihnen Geld gegeben haben.

|4| Herr Dr. Rosenbaum macht noch einige Mitteilungen über die Vorgeschichte der Zionisten in der Regierung. Bei einer Besprechung, die unsere Vertreter mit Herrn von Zimmerle[104] hatten, wurde uns von diesem nahegelegt, uns an der Regierung zu beteiligen, ebenso vonseiten des Ministerpräsidenten Waldemar.[105] Obwohl die Juden früher gegen die Beteiligung waren, hat sich die Stimmung nach Annahme der Bedingungen, unter denen wir bereit waren, in die Regierung einzutreten, geäussert [sic].[106] Mit Ausnahme der Sozialisten waren nun alle Gruppen für eine Beteiligung an der Regierung. Noch vor Abschluss unserer Verhandlungen wurden noch verschiedene jüdische und zionistische Persönlichkeiten aus der Provinz zu einer Besprechung eingeladen, die sich für folgende Bedingungen erklärten: [1.)] Dass die Taryba die jüdische Gemeinde als nationalautonome Vertretung der Juden anerkennt. 2.) dass die Juden in allen Vertretungskörpern proportionell vertreten und an allen Verwaltungsorganen tatsächlich beteiligt sind. Die hierauf stattgefundene zionistische Konferenz[107] hat neue Beschlüsse gefasst und neue Bedingungen aufgestellt, die von der Regierung sämtlich aufgenommen wurden.

Ob die Taryba von der Entente unterstützt werden wird, lässt sich einstweilen noch nicht sagen. Dies hängt von den Sympathien ab, die die Juden und die Litauer von der Entente geniessen.

---

104 Ludwig Zimmerle (1867–1925) was a lawyer and civil servant. On 5 November 1918, he was appointed plenipotentiary of the German Reich for Lithuania tasked with managing the transitional period and preparing the German retreat. He served in Lithuania until December 1919 and was instrumental in renewing contacts between the Jewish representatives and the State Council of Lithuania. Liekis, A State within a State?, 75 f.

105 Augustinas Voldemaras (1883–1942) was a member of the Tautos pažanga (Lithuanian National Progress Party). He served as Lithuania's first Prime Minister in 1918 and again from 1926 to 1929.

106 An obvious typographical error. The writer probably meant "geändert."

107 See Document 34.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 36

Zionist Office to Shimshon Rosenbaum
Berlin, 10 December 1918
Typewritten letter (copy), 2 pages; typewritten corrections, archival signature at the bottom of page 1
Language: German
CZA, Z3/135a

10. Dezember 1918

Sehr geehrter Herr Rechtsanwalt Rosenbaum!

Das zionistische Büro Kopenhagen hat an alle bereits ge~~wählten~~¦bildeten¦ jüdischen Nationalräte und für die Länder, wo jüdische Nationalräte noch nicht gebildet sind, an die Central-Komitees der Länder, in denen ein nationales Gegenwartsprogramm vertreten wird, nachfolgendes Telegramm gerichtet:

„Im Einverständnis mit allen leitenden Instanzen zionistischer Organisation fordern wir Sie auf, sofort Vertreter national organisierter Judenheit Ihres Landes nach Schweiz entsenden oder Vertreter dort nominieren zwecks Gründung autoritativer gemeinsamer Repräsentanz zur Vorbereitung und Verteidigung jüdischer nationaler Forderungen im Sinne Kopenhagener Manifest[108] stop Diese Repräsentanz muss so zusammengesetzt sein, dass eine aus ihr gewählte kleine Delegation vor Friedenskongress mit einem Programm und als Repräsentanz ganzen Ostjudentums sowie der nationale Forderungen erhebenden Länder des Westjudentums auftreten könnte stop Vorbreitende Initiativgruppe in Schweiz bereits in Bildung begriffen Drahtet Empfangbestätigung und richtet alle weiteren Mitteilungen an S. Pewsner[109] Hotel national Montreux."

108 Document 87.

109 Shmuel Yosef Pevsner (also Pewsner; 1878–1930) was a Russian-Jewish writer, engineer, and industrialist. While studying in Berlin, he joined the Zionist movement and attended the First Zionist Congress. In the following years, he was active in the Democratic Faction, which sought to democratize Zionist institutions and was led by Chaim Weizmann and Leo Motzkin. In 1905, he immigrated to Palestine, where he established an oil and soap factory, promoted the citrus trade, and participated in the development of the city of Haifa. He spent the First World War in the United States.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Indem wir Ihnen dies mitteilen, bitten wir Sie, dafür zu sorgen, dass auch in Litauen ein jüdischer Nationalrat konstituiert wird und die Forderungen des litauischen Judentums formuliert. Der Nationalrat muss eine Delegation wählen, welche in die Schweiz fahren soll, um dort mit den ebenso gewählten Delegationen der anderen Nationalräte zusammen eine Vertretung des ganzen Ostjudentums sowie der nationale~~n~~ Forderungen erhebenden Länder des Westjudentums zu schaffen. Diese Gesamtvertretung wird dann eine Delegation zu wählen haben, die als Repräsentanz des ganzen Ostjudentums mit einem Programm vor den Friedenskongress tritt.
|2| Wir machen Sie darauf aufmerksam, dass angesichts der gesamten politischen Lage die Bildung des Nationalrates und die Wahl und Reise der Deligierten [sic] dringend ist. Wir hoffen, dass es gelingen wird, in Litauen einen repräsentativen jüdischen Nationalrat zu schaffen.

Wir teilen Ihnen ferner mit, dass Herr Sokolow schon in Paris ist, wo er im Einvernehmen mit der englischen und französischen Regierung ein Büro errichtet hat, welches für die Vertretung der jüdischen Forderung beim Friedenskongress zu arbeiten hat. Herr Weizmann wird in diesen Tagen von London ebenfalls nach Paris fahren. Herr Dr. Jacobson[110] ist inzwischen nach London abgereist.

Mit Zionsgruss hochachtungsvoll[111]

In the summer of 1918, he moved to Switzerland, where he facilitated communication between Zionist institutions in different countries. Samuel Tolkowsky, Zionist Political Diary, London, 1915–1919. On the Making of the Balfour Declaration, ed. by Dvorah Barzilay-Yegar, Jerusalem 1981 [Hebr.], 350–357.

110 Victor Jacobson (1869–1934) was a Zionist activist and diplomat. Born in Russia, he was a member of the Zionist General Council from 1899. Between 1908 and 1914, he served as unofficial representative of the Zionist Organization in Constantinople. In 1913, he became a member of the Smaller Actions Committee and began commuting between Berlin and the capital of the Ottoman Empire. In 1915, he was denied re-entry to the Ottoman Empire because of his Russian citizenship. Between 1915 and 1918, Jacobson headed the Zionist Office in Copenhagen.

111 Signature absent on archival copy.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 37

Shimshon Rosenbaum, Statement
Probably Vilnius, December 1918
Typewritten report of oral statement, 1 page; typewritten corrections, archival signature on upper margin
Language: German
CZA, Z3/135a

Auf Anfrage des Herrn Berger[112] teilt Herr Dr. Rosenbaum mit, dass vorläufig die funktionierende Gewalt im Staat noch in den Händen der Deutschen sei. Die Litauer sind im Begriff, eine Armee zu organisieren, ebenso scheint es, dass etwas Aehnliches bei den Polen vorliegt. Die Taryba verfügt über ziemlich beträchtliche Geldmittel und es hat den Anschein, dass sie Geld aus Amerika erhalten hat. Die deutsche Regierung hat der Taryba bereits verschiedene Verwaltungszweige übergeben. Am 26. Dezember findet in Wilna ~~eine~~ ¦die¦ Wahl statt.[113] In einiger Zeit soll die jüdische Gemeinde zu einer Konferenz zusammentreten, die die politische Vertretung der Judenheit bilden soll.

Document 38

Heinrich Eisemann[114] to the Zionist Office in Berlin
Vilnius, 20 December 1918
Typewritten telegram on printed form, 1 page; date and illegible remarks by the clerk on upper left side; German coat of arms and ("Telegraphie des Deutschen Reichs, Berlin, Haupt-Telegraphenamt, Leitung Nr.") printed in the center
Language: German
CZA Z3/135a

---

112 Julius Berger.

113 This is a reference to the election of the board of the Vilnius Jewish community. The turnout was very high, with about 15,000 people voting. Of the eighty seats, the Zionist and Bundist factions won twenty-four each, while three different Orthodox lists combined won thirteen seats. Kaniel, War and Religious Observance, 56.

114 Heinrich Eisemann (1890–1972), a German Jew who later became an antiquarian bookseller, served as assistant to Hermann Struck at the Department of Jewish Affairs.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

34/20 ssi adf do 20/12 9 m[115]
oberrabiner rubinstein bittet auf euer telegramm vom 17[116] folgendes erwidern doppelpunkt juedischer nationalrat litauen noch nicht begruendet punkt entsendung einer repraesentanz der in gemeindevorstaenden national organisierten judenheit vor abgeschlossenen wahlen und der in circa zwei wochen sich daran anschliessenden juedischen konferenz unmoeglich punkt erbitten drahtantwort ob abreise litauischer vertreter sc [sic] vertreter solan[ge] aufschiebar punkt andernfalls werden wir ueber entsendung einer auf andere weise zusammenzustellenden delegation beraten schluss

eisemann bei bezirksverwaltung litauen dt fp 166

115 Telegraphic signs, followed by the date 20 December, 9 AM.
116 See Document 36.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

5. Austria and Hungary

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 39

Anonymous, Selbstbestimmungsrecht der Juden
Vienna, 25 October 1918
Published newspaper article, 2 pages (extract)[1]
Language: German
Jüdische Zeitung. National-jüdisches Organ,[2] *No. 43, 25 October 1918, 1f.*
[The article reports on an empire-wide Zionist conference, which was held on 20 October 1918 in response to the Imperial Manifesto of 16 October 1918. Facing the collapse of Austria-Hungary and the prospective creation of various nation-states on its territory, the delegates established a Jewish National Council as a representative body and called for the convening of a Jewish national assembly. Despite the expectation that individual Jewish national councils would be formed in the successor states, the council in Vienna claimed to represent all Jews of the Habsburg Empire. Therefore, it was tasked with coordinating a common policy for all Jewish national councils and working toward the protection of Jewish rights in all the successor states. Moreover, it was to organize a democratic election to a Jewish national assembly of the entire Jewish population in the Habsburg Empire.]

Selbstbestimmungsrecht der Juden

Die Beschlüsse der Reichskonferenz

Die zionistische Reichskonferenz welche Sonntag, den 20 d. M.[3] im Saale des Ingenieur- und und Architektenvereines tagte, war aus allen Teilen Oesterreichs stark beschickt. Es waren im ganzen 102 Delegierte und Vertrauensmänner anwesend. Den Vorsitz führte Herr *Adolf Stand*.[4] In dem

1 The third part of the article, entitled "Das Bukowinaer Manifest," is omitted here. It appears as Document 57 in chapter 7 of this volume.
2 The *Jüdische Zeitung* was a Zionist weekly that was published in Vienna from 1907 to 1920. It promoted a Jewish national agenda and became the mouthpiece of the Jewish National Council in Austria.
3 Des Monats.
4 Adolf Stand (1870–1919) was a Zionist politician from Galicia. Between 1907 and 1911, he was a member of the Austrian Imperial Council and part of the Jewish national parliamentary club. He lived in Vienna from 1914 to 1919. In 1919, he was a member of the East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv's delegation to Vienna.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

einleitenden Referate legte Herr Dr. *Weltsch*[5] der Konferenz den Beschluß des Exekutivkomitees auf Einsetzung eines jüdischen Nationalrates und Ausschreibung von Wahlen zu einer Nationalversammlung vor. Es sprachen sodann die Herren Dr. *Krämer*[6] (Czernowitz), Prof. *Engel*[7] (Prag), Dr. *Altbach*[8] (Mähr.-Ostrau), welche über die bisherige politische Aktion in ihren Ländern Bericht erstatteten. Im weiteren Verlaufe der Debatte sprachen die Herren Nathan *Eidinger*,[9] Dr. *Halpern*,[10] Adolf *Böhm*,[11]

5 Robert Weltsch (1891–1982) was a Zionist activist and journalist from Prague. He served as the chair of the Zionist Bar Kochba Association in Prague from 1911 to 1912. In 1918, he was sent to Vienna by the Zionist Organization. After relocating to Berlin in 1919, he served as editor-in-chief of the *Jüdische Rundschau* until 1938, when he migrated to Palestine.

6 Markus Krämer (1887–1964) was a lawyer and Zionist activist.

7 Alfred Engel (1881–1944) was a historian and Zionist activist. In 1915, he founded a school for refugee children in Prague and subsequently initiated various educational projects. Heinrich Rosenbaum, Die Prager Flüchtlingsfürsorge, in: Redaktion der Selbstwehr (ed.), Das jüdische Prag. Eine Sammelschrift, Prague 1917, 55 f.; Kateřina Čapková, Czechs, Germans, Jews? National Identity and the Jews of Bohemia, New York 2012, 39, 185, 219.

8 Robert Altbach (1878–1940) was a Zionist lawyer.

9 Nathan Eidinger (1879–1945) was a Zionist entrepreneur from Bukovina. During the First World War, he made a fortune and acquired good connections among the Austrian authorities due to his trading activities with Romania. He was a member of the executive of the Zionistisches Zentralbüro für Westösterreich. Isaiah Friedman, The Austro-Hungarian Government and Zionism. 1897–1918, in: Jewish Social Studies 27 (1965), no. 3, 147–167, here 160 f.

10 Georg Halpern (1878–1962) was an economist and a leading figure in the economic activities of the Zionist movement. He became involved in the Zionist movement in his youth and participated in the Zionist congresses from 1903 onward. A close associate of Chaim Weizmann, he served as an economic and financial advisor to the Zionist Organization. From 1921 to 1928, he was director of the Jewish Colonial Trust in London.

11 Adolf Böhm (1873–1941) was an industrialist, Zionist activist, and author. Born in Teplitz-Schönau, he moved to Vienna at an early age, where he later became the co-owner of a textile factory. He turned to Zionism in 1905 and served as president of the West Austrian Zionist Federation from 1910. Böhm was also a board member of the Jewish community of Vienna, the Zionist General Council, and the *Keren Kayemet le-Yisrael*. From 1901 to 1912, as well as between 1927 and 1938, he edited the Zionist monthly *Palästina*. From 1916 to 1924, he worked with Martin Buber on the monthly *Der Jude*. He also published a widely read history of the Zionist movement.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Dr. *Schalit*.[12] Es wurde eingehend die Lage in den einzelnen auf dem Gebiete des ehemaligen Oesterreich entstehenden Nationalstaaten besprochen und die Möglichkeiten einer jüdischen Politik innerhalb der einzelnen territorial abgegrenzten nationalen Staaten sowie die Möglichkeit eines einheitlichen Programmes und eines taktischen Zusammengehens erwogen. Am Schluß der Vormittagssitzung wurde auf Antrag des Herrn *Geller*[13] eine Kommission zur Redaktion der zu fassenden Beschlüsse und zur Beratung des politischen Programms eingesetzt, welche dem Plenum Bericht zu erstatten hat.

In der Nachmittagssitzung wurde zunächst die Debatte fortgesetzt. Sodann wurden seitens der Kommission die Resolutionen vorgelegt, welche mit einer von Dr. Krämer beantragten Abänderung angenommen wurden.

Beschlüsse:

1. *Die Reichskonferenz der Zionisten Oesterreichs beschließt die Einsetzung eines jüdischen Nationalrates*, bestehend aus allen jüdisch-nationalen Reichsrats- und Landtagsabgeordneten und Delegierten aller jüdischen Parteien, welche auf nationalem Programme stehen.[14]
   Der Nationalrat hat den Zusammentritt der auf breitester demokratischer Basis zu wählenden konstituierenden *Nationalversammlung* vorzube-

---

12 Isidor Schalit (1871–1954) was a dentist who was born in the Russian Empire and raised in Vienna. A first-generation Zionist, he served as secretary to Theodor Herzl and the Zionist Executive. In 1905, he became president of the Zionist Organization in Austria, and two years later, he was elected to its Greater Actions Committee. He was also active in the Jüdische Nationalpartei and campaigned for the granting of national rights to the Jews of Galicia and Bukovina. Evelyn Adunka, Isidor und Antonia Schalit, in: Chilufim 7 (2009), 179–189.

13 Probably Alexander Geller (1884–1952), one of the editors-in-chief of the *Jüdische Zeitung*.

14 With this composition, the organizers conformed to the Imperial Manifesto of 16 October 1918, which called for national councils to be formed of members of the Imperial Council of the respective nations. The Jewish National Council furthermore sought to include all Jewish national members of the Landtage (regional parliaments) and delegates from all parties with a Jewish national orientation. Although the Zionists had organized the conference and aimed to lead the Jewish National Council, they invited other Jewish nationalists to collaborate, such as Benno Straucher (1854–1940) of the Jüdische Landespartei der Bukowina and the independent autonomist politician Henryk Reizes (1878–1931). Moreover, the council sought to include delegates from *Po'ale Ẓiyon* and the Żydowska Partia Socjalno-Demokratyczna (Jewish Social Democratic Party; ŻPS).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

reiten und gilt bis zum Zusammentritt derselben als einzig legitimierte Vertretungskörperschaft für die jüdische Nation.
Das Exekutivkomitee konstituiert sich als vorbereitender Ausschuß und hat den Zusammentritt des Nationalrates sofort in die Wege zu leiten.

2. Die Reichskonferenz fordert die Abgeordneten Dr. Straucher[15] und Reizes[16] auf, sich im Abgeordnetenhaus als Nationalrat der Juden zu konstituieren.
3. Die zionistische Reichskonferenz nimmt für das Vierzehnmillionenvolk der Juden, das eine untrennbare nationale Einheit bildet, das volle Selbstbestimmungsrecht in Anspruch. Sie fordert die Errichtung einer nationalen Heimstätte in Palästina. Sie fordert die volle nationale und bürgerliche Gleichberechtigung für die Juden in allen ihren Wohnländern. Die Reichskonferenz verlangt, daß das jüdische Volk gleich allen anderen Nationen zum Friedenskongreß zwecks Vertretung seiner Rechte zugelassen wird.

Die Reichskonferenz beschließt ferner, daß das E. K.[17] für seine Arbeiten zur Schaffung eines Nationalrates durch die Mitglieder der Programmkommission zu erweitern ist.

---

15 Benno Straucher (1854–1940) was a lawyer and politician. Between 1904 and 1928, he was president of the Czernowitz (Cernăuți) Jewish community. He served as a member of the Bukovina parliament from 1900 to 1918 and as a member of the Imperial Council from 1897 to 1918. Initially acting as an independent candidate, he co-founded the Jüdische Volkspartei, a Jewish national party with an autonomist agenda, and served as its chairman between 1902 and 1906. Afterward, he joined the Jüdischnationale Partei, which he chaired until 1917. Together with the three other party members from Galicia, Arthur Mahler (1871–1916), Adolf Stand, and Heinrich Gabel (1873–1910), he established the Jewish parliamentary club in the Imperial Council, which he chaired until 1911. Together with the lawyer and Jewish political activist Max Diamant (around 1880 – missing after 1940/1941), Straucher created the Jüdische Landespartei der Bukowina in 1917. Between 1920 and 1932, he was a member of the Romanian parliament.

16 Henryk Reizes (1878–1931) was a publicist and politician from Lemberg who founded and edited the Lemberg daily newspaper *Przegląd Poniedziałkowy* (The Monday Review). Between 1911 and 1918, he represented Lemberg in the Imperial Council. Even though he himself was not affiliated with any party, he supported an autonomist agenda. During the First World War, he organized assistance for Jewish refugees from Galicia and Bukovina in Vienna. From 1919 to 1927, he served as a member of the Sejm. As a member of the Jewish parliamentary group, he supported a Jewish national agenda, but did not belong to the Zionist Organization.

17 Exekutivkomitee.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Weiters wird beschlossen, daß die Parteileitung beauftragt wird, eine Vertretung zu der für den 27. d. M. einberufenen Parteiratssitzung des galizischen Parteirates in Lemberg zu entsenden.[18]

Weiters wird das E. K. beauftragt, ein Bureau für die Arbeiten des Nationalrates zu schaffen und eine groß angelegte Finanzaktion einzuleiten.

***

Der jüdische Nationalrat

Durch den Beschluß der zionistischen Reichskonferenz ist ein jüdischer Nationalrat eingesetzt worden. Gleichzeitig wurde bestimmt, daß die Jüdische Nationalversammlung, auf Grund des allgemeinen und gleichen Wahlrechtes von allen Angehörigen des jüdischen Volkes gewählt, sobald als möglich zusammentreten soll. Damit ist eine völlig neue Lage geschaffen und der Anfang zu einer nationalen Konsolidierung der Juden gemacht.

Um die Aufgabe des jüdischen Nationalrates klar zu erkennen, bedarf es nur einer kurzen Ueberlegung der letzten Ereignisse. Die österreichischen Völker mit Ausnahme der Deutschen und Ungarn haben bereits seit Jahren ganz offen von Oesterreich weggestrebt. Man hat ihren Wunsch nach Unabhängigkeit nicht ernst genommen, und half sich darüber hinweg, indem man die Augen zudrückte und von der unentwegten „Treue" der österreichischen Völker sprach. Daß sich das Freiheitsstreben eines erwachten Volkes nicht durch Phrasen beseitigen und nicht eindämmen läßt, wollte die österreichische Bürokratie nicht begreifen. Alle einsichtigen und wahrhaft freiheitlichen (durch keinen Chauvinismus beeinflußten) Geister haben stets darauf gedrungen, daß der österreichische Staat seiner Aufgabe als Nationalitätenstaat gerecht werde, indem er durch die *nationale Autonomie*, das Zusammenleben seiner Völker ohne Vorherrschaft irgend eines Volkes ermögliche. Man hat nun zwei Jahre lang mit dem Plan einer Verfassungsrevision gespielt und zwar in einem Moment, als diese Pläne schon hinfällig geworden waren, weil die Völker mit einer Verfassungsreform in Oesterreich unter Wahrung der Integrität Ungarns nicht einverstanden sein konnten.[19] Es kam nun, wie

18 On the conference in Lemberg, see Ben Mordechai, Zionistische Bewegung. Die Vertrauensmännerkonferenz der zionistischen Landeskonferenz in Lemberg, in: Jüdische Zeitung, 8 November 1918, 6.

19 After the death of Emperor Franz Joseph I (1830–1916) in November 1916, his successor, Charles I (1887–1922), ended the military dictatorship that had ruled the Habsburg Empire since summer 1914 and encouraged debates about constitutional

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

es kommen mußte. Die österreichischen Völker erwarteten ihre Befreiung von der Zertrümmerung Öesterreich-Ungarns. Erst als sich infolge der militärischen Lage die Notwendigkeit erwies, im innern Ordnung zu machen, in letzter Stunde also, und wie sich zeigte, zu spät, schritt man zu einer Verfassungsreform, die über alle früheren Pläne hinausging. Das kaiserliche Manifest vom 16. Oktober fand allerdings bei den Völkern keinen Widerhall mehr. Die Regierungsgewalt selbst hat jeden Widerstand aufgegeben und hat den Völkern die Bestimmung ihres Geschickes übertragen. Diese Selbstbestimmung wird aber weder an den Grenzen Ungarns noch vor sonstigen Schranken Halt machen. Da das Manifest den Völkern noch immer weniger gab, als sie sich faktisch schon genommen hatten, wurde es von den Völkern abgelehnt. Sicher ist, daß das bisherige Oesterreich in eine Anzahl territorial abgegrenzter Nationalstaaten zerfallen ist, daß die Regierungsgewalt in diesen Nationalstaaten an die Nationalversammlungen und Nationalausschüsse übergeht, wobei noch die wichtige Tatsache des Anschlusses von Westgalizien an das selbständige Polen nicht übersehen werden darf.[20]

---

reform in order to conciliate the national movements. However, these discussions did not lead to a transformation into a federalized state, because the demands of the different national movements contradicted each other by eyeing overlapping territories. Moreover, the imperial government was reluctant to jeopardize its relations with Hungary, which opposed any efforts toward federalization. However, these debates encouraged nationalists to intensify their demands for autonomy and self-government. Under these circumstances, Jewish nationalists also came forward with their ideas concerning autonomy and the recognition of a Jewish nationality. At this time, Hermann Kadisch (1861–1934) emerged as one of the most vociferous champions of Jewish autonomy in a federalized state. Pieter M. Judson, The Habsburg Empire. A New History, Cambridge, Mass./London 2016, 419–423; Marsha L. Rozenblit, Reconstructing a National Identity. The Jews of Habsburg Austria during World War I, Oxford/New York 2001, 122 f. Salomon Kassner, Zur Verfassungsrevision, in: Jüdische Zeitung, 27 July 1917, 1 f.; Hermann Kadisch, Die Juden und die österreichische Verfassungsrevision, Vienna 1918.

20 The emperor's initiative came too late, as national movements in the South Slavic territories as well as in Bohemia, Moravia, and Slovakia were already working toward creating independent states. On 18 October 1918, the Czechoslovak government-in-exile published a declaration of independence, which was accepted by the United States. Subsequently, the American government communicated that it was committed to the self-determination of the Czechs, Slovaks, and South Slavic peoples. The Hungarian parliament had already voted in favor of terminating the union with Austria and declaring independence on 17 October. Z[byněk] A. B. Zeman, The Break-Up of the Habsburg Empire 1914–1918. A Study in National and Social Revo-

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Für uns ist von Bedeutung, was sich aus dieser Sachlage für die *jüdische* Politik für Konsequenzen ergeben. In dem Kommentar zum kaiserlichen Manifest ist die Rede von sechs Nationen;[21] die Jüdische Nation ist nicht erwähnt. Nicht nur darum, weil sie in Oesterreich nicht „anerkannt" ist (wieviel Nichtanerkanntes mußte in diesen Tagen als existent bestätigt werden!), sondern weil die Neuregelung der nationalen Frage auf *territorialer* Basis erfolgt. Die Juden bewohnen jedoch in Oesterreich kein größeres Territorium und können daher keinen Nationalstaat bilden. Der Nationalitätenstaat Oesterreich ist verschwunden; die von den Jüdischnationalen in Anlehnung an Renner[22] stets geforderte Zusammenfassung der Nationen zu Korporationen nach dem Personalitätsprinzip und Erteilung der Autonomierechte an diese – die einzige Möglichkeit, den Nationalitätenstaat zu erhalten – ist nicht Wirklichkeit geworden. Vom Schutz der nationalen Minoritäten ist in dem kaiserlichen Manifest nicht die Rede. Jedes Volk wird auf seinem Territorium unbeschränkte Herrschergewalt ausüben.

Der Friede zwischen den Völkern kann aber nicht geschaffen werden, wenn nicht auch Garantien für den Schutz der Minoritäten geboten werden. Es wäre ein schlechter Uebergang zu der neuen Weltordnung des Völkerbundes, wenn durch die Schaffung neuer Nationalstaaten einer neuen Unterdrückung der Weg bereitet würde. Das Selbstbestimmungsrecht der Völker darf nicht nur auf die starken, sondern muß auch auf die schwachen, kleinen Völker Anwendung finden. Dies ist ein ausdrücklicher Punkt von Wilsons Programm und muß daher von allen Völkern respektiert werden, die sich auf dieses Programm berufen. Das jüdische Volk wird in allen auf dem österreichischen Territorium entstehenden neuen Staaten als Minderheit leben. Es muß daher mit aller Energie vor aller Welt sein Recht auf Selbstbestimmung

lution, London/New York/Toronto 1961, 217–245; Mark Cornwall, The Dissolution of Austria-Hungary, in: idem. (ed.), The Last Years of Austria-Hungary. Essays in Political and Military History 1908–1918, Exeter 1990, 117–142.

21 The commentary on the emperor's declaration names four kingdoms: a German kingdom, which will also include German minorities in Bohemia, Moravia, and Silesia; a Czech kingdom, a South Slavic kingdom, and a Ukrainian kingdom. Hungary would complement the pentarchy. Poles would have the freedom to decide to join either the new state or the nascent Polish state. Anonymous, Die feierliche Ankündigung des Bundestaates. Zusammengesetzt aus selbstständigen Einzelstaaten, in: Neue Freie Presse, 18 October 1918, 1; Anonymous, Der Bundestaat, in: Neue Freie Presse, 18 October 1918, 2.

22 On Karl Renner and his impact on Jewish conceptions of autonomy, see the introduction to this volume, 23–27, 29–33.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

geltend machen und muß verlangen, daß der Schutz der nationalen Minoritäten von derselben Völkergemeinschaft verbürgt werde, welche auch den Schutz der kleinen Staaten garantiert.[23]

Dieses Recht geltend zu machen, wird Aufgabe des jüdischen Nationalrates sein. Da die Interessen der jüdischen Minorität innerhalb aller neuen Staaten beinahe identisch ist [sic], so ist ein gemeinsames Programm leicht aufzustellen. Selbstverständlich wird sich innerhalb jedes Staats, also innerhalb Polens, des böhmischen Staates, des ukrainischen Staates usw., ein selbständiger Nationalrat bilden müssen, der die nationale Judenschaft im Lande organisiert und die Wahlen für die Nationalversammlung vorbereitet, gleichzeitig in der Lage ist, als legitime Instanz mit den gleichartigen Vertretungen der anderen Völker zu verhandeln. Jedoch wird, wenn es nötig sein wird, die jüdische Nationalversammlung aus allen Gebieten Oesterreichs zusammentreten. Das jüdische Volk bildet eine Einheit auf der ganzen Welt, nicht nur innerhalb der österreichischen Grenzen, und es ist eine Selbstverständlichkeit, daß wir nach Tunlichkeit den Zusammenhang herstellen, zumal zwischen denjenigen Gruppen, die bisher nicht nur geographisch, sondern auch organisatorisch und ideell eine Einheit gebildet haben. Der jüdische Nationalrat wird sich an alle Völker des In- und Auslandes wenden und seine Rechte geltend machen. *Die jüdische Nation erklärt durch die Einsetzung des Nationalrates feierlich vor aller Welt ihren Willen zum Leben.* Diese Tatsache wird in Hinkunft von keinem Faktor mehr übersehen werden können. Das Regiment verstaubter Akten ist vorbei. Die Losung der Gegenwart heißt: Respekt vor der Wirklichkeit! Kein Reichsgericht wird in Hinkunft mehr entscheiden können, daß es eine jüdische Nation nicht gibt.[24] Das System des Hinwegdekretierens von Tatsachen hat Oesterreich zu Grunde gerichtet.

Das kaiserliche Manifest hat die Abgeordneten jedes Volkes als vorbereitenden Nationalrat erklärt. Das jüdische Volk hat infolge der |2| brutalsten

---

23 In a speech delivered on 8 January 1918, Woodrow Wilson presented his Fourteen Points, which constituted the principles of the coming peace treaty. He proposed to create an association of nations that would guarantee the political independence and territorial integrity of large and small states alike. Jewish nationalists interpreted "nations" as ethno-national groups, not as "states."

24 The refusal to recognize the Jews as a nation had been a consistent element of Habsburg politics and jurisdiction. For instance, in 1909, the Austrian Minister of the Interior, Guido von Haerdtl (1859–1928), had refused to create a Jewish curia as part of the electoral reform in Bukovina. Rachamimov, Diaspora Nationalism's Pyrrhic Victory 11.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Vergewaltigung und des schändlichsten Wahlschwindels nicht die Zahl der Abgeordneten, die ihm von rechtswegen zukommt.[25] Die Löwensteins[26] haben mit Polizei und Maschinengewehren verhindert, daß die Judenschaft ihren wahren Willen durch die Wahl von Männern ihres Vertrauens zum Ausdruck bringe. Der einzige jüdisch-nationale Abgeordnete ist Dr. Straucher, und der Abgeordnete Reizes, der der galizisch-demokratischen Partei angehört,[27]

---

25 This is a reference to the alleged manipulations of the elections to the Imperial Council in Galicia in 1911, which impeded the election of Jewish representatives with a national agenda, as the Zionists argued. Joshua Shanes/Yohanan Petrovsky-Shtern, An Unlikely Alliance. The 1907 Ukrainian-Jewish Electoral Coalition, in: Nations and Nationalism 15 (2009), no. 3, 483–505, here 500–502; Börries Kuzmany, The Rise and Limits of Participation. The Political Representation of Galicia's Urban Jewry from the Josephine Era to the 1914 Electoral Reform, in: East Central Europe 42 (2015), 216–248, here 227 f., 238 f.

26 "Löwensteins" became a generic term for assimilationists who used force to influence elections in their favor. This originated during the 1911 elections to the Imperial Council in Galicia, when Nathan Löwenstein (1859–1929), a Jewish assimilationist oligarch who ran for the conservative Polish faction, secured his election in the Galician town of Drohobycz with the help of the Jewish politician and oil mogul Jacob Feuerstein (1866–1927). On Feuerstein's instructions, the election was manipulated in Löwenstein's favor, preventing Jewish candidates with a national program from succeeding. After violent protests against this conduct erupted on election day, the military shot at the crowd, killing more than twenty-six people. Since the 1880s, Löwenstein had been the leader of the Galician integrationist movement, which encouraged assimilation into Polish society and culture. He had founded the *Agudas aḥim* (Brotherhood) organization in 1880 and served as editor of its mouthpiece, the weekly *Ojczyzna* (Homeland). From 1894 to 1929, he was a member of the Lemberg/Lwów city council. Between 1895 and 1914, he served as a member of the Diet of Galicia and Lodomeria. In 1907, he was elected to the Imperial Council, where he joined the Polish parliamentarian club and served as a member of parliament until 1918. From 1919 to 1922, he was a member of the Sejm. Joshua Shanes, The "Bloody Election" in Drohobycz. Violence, Urban Politics, and National Memory in an Imperial Borderland, in: Austrian History Yearbook 53 (2022), 121–149; Wacław Wierzbieniec/Iwona Dorota Kogut/Patrice Dabrowski, The Processes of Jewish Emancipation and Assimilation in the Multiethnic City of Lviv during the Nineteenth and Twentieth Centuries, in: Harvard Ukrainian Studies 24 (2000), 223–250.

27 Reizes worked independently in the Imperial Council and did not join any parliamentary club. However, he was elected with the support of the *Polskie Stronnictwo Postępowe* (Galician Radical Democratic Party, also known as *Stronnictwo Postępowo-Demokratyczne* or *Radikal-Demokratische Partei Galiziens*), which he joined in 1914. The Galician Radical Democratic Party was a middle-class liberal

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

bekennt sich zur jüdischen Nation. Die Reichskonferenz hat daher an diese beiden Abgeordneten die Aufforderung gerichtet, sich im Parlament als jüdischer Nationalrat im Sinne des kaiserlichen Manifestes zu konstituieren.

Der Nationalrat soll Delegierte aller Parteien enthalten. Wir hoffen, daß wie bei allen Völkern, auch bei uns die verschiedenen Gruppen, insbesondere die Sozialdemokraten und die Orthodoxen,[28] ungeachtet ihres Sonderprogrammes und unter Wahrung ihres Standpunktes an dem Kampf um die nationalen Rechte teilnehmen werden. Der Nationalrat, dessen Exekutive in Wien sitzt, wird eine *ausschließlich jüdische* Politik machen, und an alle Juden die Aufforderung richten, eine ausschließlich jüdische Politik zu machen. Er wird dabei den Verhältnissen in den einzelnen Ländern Rechnung tragen. Aber er wird auch den Völkern gegenüber den Standpunkt wahren, daß es keine polnischen, ukrainischen und böhmischen etc. Juden gibt. sondern nur die *einheitliche jüdische Nation*.

Der Nationalrat und später die Nationalversammlung wird vor allem der *innern* Verfassung des Judentums sein Augenmerk zuwenden müssen. Da er berufen ist, die Geschicke des Judentums zu lenken und seine Autonomie zu verwirklichen, so wird er auch sofort die nötigen Verfügungen und Einrichtungen treffen müssen. Es wird sich zeigen, ob das jüdische Volk reif ist, sein Geschick selbst zu bestimmen. Es bedarf jedenfalls der Zusammenfassung aller Kräfte. Es gibt heute keinen Schutz als den Selbstschutz. Da muß jeder Jude mittun.

---

democratic party that existed between 1910 and 1918. With the fall of the empire, the party split and Reizes co-founded the East Galician faction which did not recognize Galician Jews as belonging to a Jewish nation.

28 While the Social Democratic Workers' Party of Austria did not support the recognition of the Jews as a nation, the organizers hoped that the ŻPS would join the Jewish National Council. The non-Zionist Orthodoxy generally kept a low profile in the political arena; however, it opposed the Jewish National Council's claim to speak in its name. In reaction to the creation of the Jewish National Council, Orthodox representatives sought to establish a political organization in 1918, in order to defend their interests. However, their attempt was not successful. Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 118; David Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, London 2001, 180 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 40

Proclamation of the Jewish National Council of German-Austria
Vienna, November 1918
Printed leaflet,[29] *1 page; handwritten archival signature on upper margin*
Language: German
CZA, L6/93

Jüdischer Nationalrat für Deutschösterreich
Wien II., Taborstrasse 20a.

***

Wien, im November 1918.

Juden und Jüdinnen!

Zum Schutze der schwer bedrohten Interessen des Judentums hat sich am 4. November 1918 der „Jüdische Nationalrat für Deutschösterreich" konstituiert.[30] Bis zur Einberufung der Jüdischen Nationalversammlung, welche auf Grund des allgemeinen und direkten Wahlrechtes von allen volljährigen Juden und Jüdinnen beschickt werden und die oberste jüdische Behörde bilden wird, hat der Jüdische Nationalrat die Vertretung der politischen und wirtschaftlichen Interessen der Juden zu besorgen, ihre Rechte vor dem deutschösterreichischen Staatsrate und vor dem Völkerbunde zu vertreten. Er hat darüber zu wachen, dass in dieser verhängnisvollen Zeit der grossen Umwälzungen dem Gesamtjudentume und dem einzelnen Juden kein Unrecht widerfahre und dafür zu sorgen, dass die Forderung der Juden

29 Documents 40 and 41 were distributed together, most likely attached to Document 42.

30 Faced with the rapid dissolution of the Habsburg Empire, the Jewish National Council formally reconstituted itself as the Jewish National Council of German-Austria on 4 November 1918. It elected a presidium that consisted of Robert Stricker (1879–1944), Adolf Böhm, Isidor Margulies (1871–1956), Bruno Pollack von Parnau (1879–1958), and Saul Sokal (1889–1964). On the same day, it submitted a memorandum with its main demands to the parliament and government of the new emerging state. For the memorandum, see Robert Weltsch (ed.), Jüdischer Nationalrat für Deutschösterreich, 1918, in: Michael 2 (1973), 204–215.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

nach Gleichberechtigung und freier Selbstbestimmung gehört und berücksichtigt werde. Er hat auch alle Hilfs-, Rechtsschutz- und Fürsorgeaktionen zu organisieren. Eine grosszügige Fürsorgeaktion für durchreisende und in Deutschösterreich zurückgehaltene Soldaten ist bereits eingerichtet, ebenso die *jüdische Gruppe der Wiener Stadtschutzwache, die für die Sicherheit des Lebens und des Eigentums* der jüdischen Bevölkerung aufzukommen hat.[31]

Zum Zwecke der Aufbringung der grossen Mittel, welche die Einrichtung und der Betrieb, ferner Aemter und Hilfsstellen erfordern, schreibt der jüdische Nationalrat hiermit eine freiwillige **jüdische Volkssteuer** aus.

Juden und Jüdinnen! Der Nationalrat bittet nicht um Almosen, er wendet sich nicht an einzelne bevorzugte Personen und Gesellschaftskreise. Er fordert Euch alle auf, ihm die Erfüllung seiner heiligen jüdischen Pflicht zu ermöglichen.

Jeder von Euch soll selbst bestimmen, was er für die Ehre und den Schutz des Judentumes, für die Sicherung seiner bedrohten Volksgenossen und der eigenen Existenz und Zukunft leisten kann und muss.

Wer die jüdische Volkssteuer entrichtet, arbeitet mit an der Erhaltung und Neubelebung unseres altehrwürdigen Volkstums und genügt einer Pflicht, der sich keiner entziehen darf, wenn er den Namen *Jude* noch ferner in Ehren tragen will.

Die jüdische Volkssteuer kann bei der Kassa des Jüdischen Nationalrates, Wien II., Zirkusgasse 33, ferner bei allen vom Nationalrate legitimierten In-

31 In view of the demobilization, the formation of soldiers' councils, and the fear of a communist revolution, the Vienna police formed a paramilitary city guard of 2,700 men in early November 1918. At the same time, Isidor Schalit and Siegfried Bernfeld (born Selig Bernfeld; 1892–1953) recruited around 3,000 demobilized Jewish soldiers under the aegis of the Jewish National Council. These Jewish soldiers formed a semi-independent defense force within the city guard, wearing a special blue and white insignia. This force, named the Jüdische Gruppe der allgemeinen Wiener Volkswehr und Stadtschutzwache, was demonstratively stationed at strategic points, such as the densely populated Jewish neighborhoods of Leopoldstadt and the adjacent Jewish-populated areas. The Jewish force was formally part of the city guard and was thus financed by the government. This official recognition was regarded as a political success. In March 1919, the Jewish unit ceased to be independent when a new police force was established. Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 173–176.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

kassanten und Geschäftsstellen des „Merkur“[32] auf das Konto des Jüdischen Nationalrates entrichtet werden.

Mit treujüdischem Gruss
Das Präsidium des Jüdischen Nationalrates.

Ingenieur Robert Stricker,[33] Vorsitzender.
Dr. Bruno v. Pollak [sic],[34] Adolf Böhm, Dr. Saul Sokal,[35] Dr. Isidor Margulies.[36]

---

32 The “Bank und Wechselstuben-Actien-Gesellschaft Mercur” was a joint stock bank based in Vienna.

33 Robert Stricker (1879–1944) was an engineer, journalist, and Zionist politician. Growing up in Moravia, he turned to Zionism at a young age, co-founding Veritas, a Jewish student corporation, in 1896. From 1900 to 1902, he served as editor of the *Jüdische Volksstimme* newspaper. In 1905, while working for the Imperial-Royal Austrian State Railways, he moved to Vienna, where he quickly became involved in various Zionist projects, editing the *Jüdische Zeitung*, among other activities. In 1912, he joined the board of the Vienna Jewish community. Stricker was committed to the idea of Jewish Diaspora nationalism. In 1918, he served as president of the Jewish National Council and as vice-president of the Vienna Commission of the JDC. In 1919, he was elected to Austria’s Constituent Assembly as the only representative of the Jüdischnationale Partei. From 1919 to 1927, he served as editor of the Zionist daily *Wiener Morgenzeitung*. During the 1930s, Stricker actively supported efforts toward the constitution of a World Jewish Congress. Josef Fraenkel, Robert Stricker, London 1950.

34 Bruno Pollack von Parnau (1879–1958) was a textile industrialist. From 1913, he served as vice-president of the Österreichisch-Israelitische Union. He joined the Jüdischnationale Partei in 1918 and became a member of the executive of the Jewish National Council of German-Austria. In 1919, he was elected to the Vienna city council as a representative of the Jüdischnationale Partei. In the same year, he became a member of the board of the Vienna Jewish community and co-founded the *Wiener Morgenzeitung*. Dieter J. Hecht, Bruno und Charlotte Pollack-Parnau, in: Chilufim 7 (2009), 209–212.

35 Saul Sokal (1889–1964) was a journalist and political activist. Born in Czernowitz, he joined *Po’ale Ẓiyon* as a student. In 1911 and 1912, he served as editor of *Der yudisher arbayter* (The Jewish Worker), the mouthpiece of *Po’ale Ẓiyon* in Galicia. At around this time, he also joined the *Po’ale Ẓiyon* central committee in Austria. During the First World War, he was a refugee in Vienna, where he remained after the war.

36 Isidor Margulies (1871–1956) was a lawyer, journalist, and early Zionist activist. From 1907 to 1911, he served as editor of the *Jüdische Zeitung*. In 1918, he became part of the executive of the Jewish National Council of German-Austria. Subsequently, he was among the founders and editors of the *Wiener Morgenzeitung*.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 41

Manifesto of the Jewish National Council of German-Austria
Vienna, 5 November 1918
Printed leaflet,[37] *2 pages; handwritten archival signature at the top of page 1*
Language: German
CZA, L6/93[38]

Beilage I.

An die Juden in Deutsch-Oesterreich!

Der jüdische Nationalrat für Deutsch-Oesterreich hat sich konstituiert und die Wahrung der Interessen der Juden im deutsch-österreichischen Staate übernommen.

Bisher haben die Juden bei den grossen Umwälzungen in der Geschichte nicht so gehandelt, wie es den bewussten Angehörigen eines grossen Volkes ziemt. Wir sind Abhängige geblieben, auf das Wohlwollen anderer angewiesen und ihrem Uebelwollen schutzlos preisgegeben. Die neue grosse Umwälzung, welche die endgiltige Befreiung der Welt von jeder Fremdherrschaft und jedem nationalem Zwange, bringen soll, darf nicht bei den Juden halt machen, sie muss auch uns aus schmachvoller Lage befreien.

Wir wollen unser Schicksal selbst bestimmen. Schon haben die grossen Demokraten im Westen die **Jüdische Nation** als gleichberechtigtes Glied der Völkerfamilie anerkannt und die Zusicherung gegeben, dass ihre Forderung nach einer nationalen Heimstätte in Palästina erfüllt werden wird.[39] Durch die Aufnahme der jüdischen Nation in den Völkerbund[40] wird unsere Stellung überall gesichert werden. Wir aber müssen innerhalb dieses Bundes unsere ganze Kraft entfalten, die Kraft eines Volkes von vierzehn Millionen, welches, über die ganze Welt zerstreut, dennoch eine untrennbare Einheit bildet.

---

37 Documents 40 and 41 were distributed together, most likely attached to Document 42.

38 The manifesto was also published in the *Jüdische Zeitung* on 8 November 1918, 1 f.

39 The authors of the manifesto are referring to the Balfour Declaration of 2 November 1917 and are interpreting the British support for a "national home for the Jewish people" in Palestine as a recognition of the Jewish nation.

40 For the hope that a Jewish nation could be included in the League of Nations, see Documents 13 and 42.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Dieser Gedanke ist aus Unkenntnis und Uebelwollen in der Oeffentlichkeit vielfach entstellt worden.[41] Wir wollen die Juden nicht in ein Ghetto sperren, wir wollen sie vielmehr aus der Unfreiheit und Abhängigkeit herausführen und sie in die Lage versetzen, ihr Schicksal als Volk selbst zu regeln.

Wir fordern, dass im deutschösterreichischen Staate die **vollkommene Gleichberechtigung aller Bürger** tatsächlich durchgeführt wird. Wir wollen für das Wohl dieses Staates und aller seiner Bürger im besten Einvernehmen mit dem deutschen Volke arbeiten und mit allen Kräften das Aufblühen des neuen Staatswesens fördern, aber nicht als rechtlose und geduldete Einzelpersonen, sondern als Angehörige des freien jüdischen Volkes.

Wir fordern im deutsch-österreichischen Staate unsere **Anerkennung als Nation**. Wir wollen nicht zu einer Lüge gezwungen sein, wir wollen das Recht haben, als Söhne des jüdischen Volkes uns zu unserem Volke zu bekennen. Aber nicht nur die Anerkennung ist unser Ziel; wir fordern auch die Gewährung und Sicherung unserer Rechte. Die Rechte, die wir als Minderheitsnation geltend machen, müssen der Eigenart unserer Lage entsprechen. **Alle Angelegenheiten, welche ausschließlich das jüdische Volk angehen, wollen wir in autonome Verwaltung übernehmen.** Wir wollen an Stelle der Kultusgemeinde die **jüdische Volksgemeinde** setzen, welche auf Grund des demokratischen Prinzips nach dem **allgemeinen gleichen Wahlrecht** aller Männer und Frauen konstituiert wird.[42] Dieser Volksgemeinde obliegt die Verwaltung des ganzen Gebietes des **jüdischen kulturellen Lebens**, vor allem auch des **Schul- und Erziehungswesens**. Das jüdische Volk soll selbst die

---

41 This is a reference to the Jewish opposition to the Jews being considered as a nation and the introduction of minority rights. Liberal Jews feared the imposition of quotas in the civil service, the judiciary, and schools and higher education. In their view, this would result in separation, which they described as a return to the ghetto. Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 156–160.

42 The Kultusgemeinde was the dominant organizational form of Jewish communities in the Habsburg Empire. As independent corporations under public law, they were charged with meeting their members' religious needs. Elections to their boards were usually limited to male taxpayers, while men who paid high taxes were often given two votes. Before the First World War, the liberal Jewish bourgeoisie dominated the Kultusgemeinden boards. After the war, Jewish nationalists campaigned to replace the Kultusgemeinden with democratically elected Volksgemeinden, which would expand their scope to include social welfare, education, and the promotion of Jewish culture. Harriet Pass Freidenreich, Jewish Politics in Vienna, 1918–1938, Bloomington, Ind./Indianapolis, Ind., 1991, 18 f.; Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 181–186.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Verantwortung für die Erziehung seiner Kinder tragen; ebenso wird die vom jüdischen Volke stets hochgehaltene **Wohlfahrtspflege und soziale Fürsorge** eine wichtige Aufgabe der Volksgemeinde sein.

So schaffen wir die Möglichkeit freier Entfaltung unserer nationalen Eigenart, einer Gesundung des jüdischen öffentlichen Lebens und gleichzeitig die Voraussetzungen für ein würdevolles, reibungsloses und auf gegenseitiger Achtung gegründetes Zusammenleben mit den anderen Bürgern dieses Staates. Wir sind überzeugt, daß dies nicht nur uns Juden zum Heile gereichen wird, sondern daß wir dadurch auch in die Lage versetzt werden, für das Aufblühen des politischen und wirtschaftlichen Lebens im Staate zu wirken und den Wiederaufbau der durch den Krieg zerstörten Güter zu fördern.

[|2|] Juden Deutsch-Oesterreichs! Eine neue Zeit ist angebrochen, sie soll auch für uns eine stolze und glückliche Zeit werden. Das System der alten Politik, die auf unrichtigen Voraussetzungen aufgebaut und zu ängstlich war, um jüdische Interessen mannhaft zu vertreten, ist zusammengebrochen und muß einer gesunden Volkspolitik Platz machen.

In diesem entscheidenden Augenblick hat die nationale Gruppe im Judentum die Führung übernommen und wird mit dem Aufgebot ihrer ganzen Kraft ausschließlich den Interessen des Volkes dienen. Wir fordern Euch alle auf, den Nationalrat bei seinen Arbeiten zu unterstützen und Euch der nationalen Bewegung anzuschließen. Eine Gruppe von Menschen, die sich nicht organisiert, die nicht Selbstbestimmung und Selbstschutz übt, ist tatsächlich schutzlos. In dieser großen Stunde müssen wir einig sein. Wir sollen der Welt nicht mehr das Bild der Zerfahrenheit und der Schwäche geben. Wir wollen zeigen, daß das jüdische Volk mündig geworden ist und daß sein heißer Wunsch nach Freiheit und Gerechtigkeit sich vereinigt mit dem Wunsche der Gutgesinnung aller Völker. Scharet Euch alle einmüntig um die einzige Vertretung, die ihr habt, um den Jüdischen Nationalrat!

Wien, am 5. November 1918.

Der jüdische Nationalrat für Deutsch-Oesterreich

Das Präsidium:
Adolf Böhm, Dr. Isidor Margulies, Dr. Bruno Pollack von Parnau, Dr. Saul Sokal, Ing. Robert Stricker

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 42

Jewish National Council of German-Austria
Vienna, 8 December 1918
Printed circular letter,[43] *2 pages; handwritten archival signature at the top of page 1*
Language: German
CZA, L6/93
[In this circular, the Jewish National Council responds to criticism from former Jewish elites in Vienna as well as to discrimination against Jews by German-Austrian nationalist politicians. On the one hand, representatives of the Jewish elites and liberal Jewish organizations had attacked the Jewish National Council's claim to speak for all Jews of Austria, as they regarded their own identification as German-Austrians of Jewish religion jeopardized by the call to recognize a Jewish nationality. On the other, German-Austrian nationalist politicians used this very claim of a Jewish nationality in their attempts to exclude Jews from civil service and citizenship. The Jewish National Council rejected these developments by emphasizing that the recognition of a Jewish nationality would not impede Jews from being loyal citizens of the new state. It countered challenges to its legitimacy by emphasizing that it represented only those Jews who considered themselves part of the Jewish nation.]

Wien, 8. Dezember 1918

Sehr geehrter Herr!

In letzter Zeit wurde von mehreren Seiten, insbesondere auch von einzelnen Wiener Zeitungen, zur Judenfrage in Deutschösterreich Stellung genommen und dabei die Tätigkeit des Jüdischen Nationalrates in einer Weise kritisiert, die geeignet ist, Mißverständnisse über Grundlagen und Ziele der jüdischnationalen Politik zu verbreiten.[44] Die Oeffentlichkeit ist durch die sogar bei

43 The proclamation of the Jewish National Council of German-Austria and its manifesto (Document 40 and 41) were most likely sent together with this letter.

44 Liberal Jewish elites and representatives of the non-Zionist Orthodoxy had voiced their opposition to the Jewish National Council's agenda and its claim to speak for all the Jews of Austria. They felt especially threatened by the demand to recognize the Jews as a separate nation, as they feared that this would negate their self-identification as German-Austrians who regarded being Jewish as solely a matter of religion. Moreover, they were worried that the recognition of a Jewish nation would lead to

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

den obersten staatlichen Stellen bestehende Unklarheit über die Begriffe der Staatszugehörigkeit verwirrt worden – man denke an den peinlichen Vorfall bei der Angelobung der jüdischen Militärärzte und an die Behandlung des Staatsbürgergesetzes in der Nationalversammlung.[45] Die dadurch in jüdischen Kreisen hervorgerufene Beunruhigung veranlaßte einzelne jüdische Persönlichkeiten zu einer Kundgebung, die die Sache des jüdischen Volkes auf das schwerste kompromittiert. Die „österreichisch-israelitische Union",[46] von deren Tätigkeit für das jüdische Volk man bisher in dieser schweren Zeit nicht das Geringste gehört hat, hat diese Gelegenheit für geeignet

their exclusion from the emerging nation-state. For the Orthodox opposition, see Kohelet, Ein Mahnruf an die österreichische Judenschaft, in: Jüdische Korrespondenz, 7 November 1918, 2 f.; for the liberal opposition, see Anonymous, Kundgebung der Wiener israelitischen Kultusgemeinde, in: Dr. Bloch's Wochenschrift, 8 November 1918, 705. On the struggle regarding the Jewish National Council's agenda among the Jews of Vienna, see Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 179–186.

45 The question of citizenship in the new Austrian state was a topic of vigorous debate. While the Jewish National Council hoped for recognition of the Jews as a nation, Christian Social and German nationalist politicians attempted to ensure that Jewish refugees from Galicia and Bukovina would be barred from citizenship. A draft of the citizenship law discussed in the national assembly from 27 November 1918 even suggested making Austrian citizenship dependent on a declaration of loyalty to the German nation. Individual politicians used the Jewish National Council's demands as a pretext for discriminating against Jews. Also on 27 November, when the army physicians of the Habsburg Monarchy were to be sworn in to the now republican army, the Secretary of State for Public Health refused to allow them to take the oath, explaining that it was reserved for Germans. The Jewish National Council protested such incidents and approached the new administration to discuss the formulation of the citizenship law. Hannelore Burger, Heimatrecht und Staatsbürgerschaft österreichischer Juden. Vom Ende des 18. Jahrhunderts bis in die Gegenwart, Vienna/Cologne/Graz 2014, 132–140; Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 173; Anonymous, Ein Zwischenfall bei der Angelobung von Militärärzten, in: Jüdische Korrespondenz, 5 December 1918, 3; Anonymous, Die Verhandlungen des Jüdischen Nationalrats, in: Jüdische Zeitung, 8 November 1918, 4.

46 The Österreichisch-Israelitische Union was a liberal Jewish organization that was founded in Vienna in 1886 in order to fight antisemitism and nurture Jewish pride and self-confidence. Jacob Toury, Years of Strife. The Contest of the Österreichisch-Israelitische Union for the Leadership of Austrian Jewry, in: The Leo Baeck Institute Year Book 33 (1988), 179–199; Robert S. Wistrich, The Jews of Vienna in the Age of Franz Joseph, Oxford et al. 1990, 310–343.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

gehalten, um [sich] im [sic] einer Aktion gegen den Jüdischen Nationalrat einzusetzen.[47]

Der Jüdische Nationalrat sieht sich veranlaßt, den falschen Darstellungen durch folgende Aufklärung entgegenzutreten.

Der Jüdische Nationalrat und alle jüdischnationalen Parteien haben stets den Grundsatz vertreten, daß die Zugehörigkeit zum jüdischen Volke nicht im Widerspruch zur Erfüllung der staatsbürgerlichen Pflichten und zum Genuß der staatsbürgerlichen Rechte steht. Der Jüdische Nationalrat hat sofort nach seiner Konstituierung das sub -/1 beiliegende Manifest erlassen,[48] in welchem rückhaltlos ausgesprochen wird, daß die Juden in Deutschösterreich als treue Bürger am Aufblühen des gegenwärtig darniederliegenden deutschösterreichischen Staates mit allen Kräften mitarbeiten wollen. Dementsprechend fordert der Jüdische Nationalrat die volle uneingeschränkte Gleichberechtigung aller Staatsbürger und deren tatsächliche Durchführung.

Wir sind in der Lage, ausdrücklich festzustellen, daß die von einzelnen Behörden eingenommene Haltung, die die deutsche Volkszugehörigkeit als Voraussetzung des deutschösterreichischen Staatsbürgerrechtes vorschreibt, auf einer Verwechslung beruht und ***keinesfalls auf die Juden Anwendung findet***.[49] Infolge des Bestrebens der neuen Staaten, sich als Nationalstaaten gegenüber den anderen neuen Staaten abzugrenzen, wurde im Gegensatze

---

47 On 2 December 1918, leading members of the Österreichisch-Israelitische Union, the Vienna Jewish community, and *B'nai B'rith* Austria published a declaration stating that they did not recognize the Jewish National Council as legitimate representation of the Jews of Austria. Instead, they affirmed its members self-definition as German-Austrians and underscored that being Jewish was solely a matter of religion to them. At the same time, the Österreichisch-Israelitische Union approached the Austrian government with a similar statement, claiming to speak for the majority of German-Austrian Jews. Anonymous, Kundgebung deutschösterreichischer Juden gegen den jüdischen Nationalrat, in: Dr. Bloch's Wochenschrift, 6 Dezember 1918, 779 f; Anonymus, Ein Schreiben an den Staatsrat, in: Dr. Bloch's Wochenschrift, 6 Dezember 1918, 780; Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 180.

48 Document 41.

49 The law on citizenship was a core question for the Jews in the new Austrian state. German nationalists wanted to grant citizenship only to those belonging to the German nation. The Jewish National Council opposed any attempt to deny citizenship to the Jews and pleaded with the state chancellor, Karl Renner. The president made a commitment that the new law would not discriminate against Jews from Austria. Finally, the law excluded from citizenship Jews who had migrated to Vienna from Galicia after the beginning of the First World War. Rozenblit, Reconstructing National Identity, 152 f. Burger, Heimatrecht und Staatsbürgerschaft österreichischer Juden, 132–140.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

zur tschechischen, polnischen, südslawischen etc. Staatsbürgerschaft die deutschösterreichische Staatsbürgerschaft mit deutscher Nationalität identifiziert. Wenn z. B. gesagt wird, daß nur die Beamten oder Offiziere „deutscher Nationalität" übernommen werden, so ist der Sinn dieser Verfügung lediglich die Ausschaltung der jetzt noch auf deutschösterreichischem Gebiet befindlichen Zugehörigen der anderen Nationalstaaten. ***Dies wurde dem Jüdischen Nationalrat über seine Intervention ausdrücklich in bindendster Form seitens der leitenden Staatsmänner mitgeteilt***, und zwar sowohl seitens der Staatssekretäre des Innern, für Heerwesen und für Verkehrswesen, als auch seitens des Staatskanzlers Dr. Renner.[50] Die Bemühungen des Jüdischen Nationalrates gehen entgegen den erwähnten irreführenden Darstellungen dahin, den Juden die aus ihrer Staatsbürgerschaft entspringenden Rechte vollauf zu sichern, ohne sie dabei zu einem falschen Bekenntnis zu nötigen. Der Jüdische Nationalrat ist die einzige Stelle, welche sich der staatsbürgerlichen Rechte der Juden wirklich tatkräftig annimmt und sich bemüht, in die unklaren Verhältnisse Klarheit und rechtliche Sicherheit zu bringen. Schon unsere bisherige Tätigkeit beweist, daß unsere Politik sich in den richtigen Bahnen bewegt.

Der Jüdische Nationalrat ist aber auch die einzige jüdische Instanz, welche als politischer Faktor wirksam hervortreten kann, weil hinter ihm die geschlossene Einheit des jüdischen Volkes der ganzen Welt steht. Wir haben in Uebereinstimmung mit den heute von der ganzen Welt gebilligten Prinzipien die Ueberzeugung, daß alle Forderungen der in unserem Staate eine schwache Minderheit bildenden Judenschaft nur dann die Gewähr ihrer Durchsetzung haben, wenn die Juden als Nation anerkannt sind. Das jüdische Volk der ganzen Welt bildet eine untrennbare Einheit und die überwältigende Mehrheit unseres Volkes – 12 Millionen von 14 – haben sich zur jüdischen Nation bekannt und für ihre Zukunft entschieden.[51] Infolge der entgegenkommenden Haltung der großen demokratischen Staaten, insbesondere Amerikas und

---

50 Robert Stricker/Bruno von Pollack, Die Jüdischen Beamten in Deutschösterreich, in: Jüdische Zeitung, 22 November 1918, 6; Robert Stricker et al., Die Stellung der jüdischen Beamten, in: Jüdische Zeitung, 6 December 1918, 5.

51 This estimate is overstated. In 1922, Jakob Lestschinsky, a specialist in Jewish demography and economic history, assessed the global Jewish population at 12 million: 9 million in Europe (with 7 million in the former Russian and Austro-Hungarian Empires), 444,000 in Asia, 400,000 in Africa, and 2.2 million in the Americas. It is possible that the estimated number of Jews declaring affiliation with the Jewish nation pertains to countries in which Jewish congresses had been established. Jakob Lestschinsky, Dos idishe folk in tsifern [The Jewish People in Numbers], Berlin 1922, 16–19.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Englands, ist begründete [|2|] Aussicht, ***daß das jüdische Volk in den Völkerbund aufgenommen wird***. Nur der Völkerbund wird in Zukunft die Sicherheit und Gleichberechtigung aller großen und kleinen Völker, also auch der nationalen Minoritäten innerhalb der einzelnen Staaten, verbürgen können. Auf diesen Rückhalt verzichten jene Juden, die sich nicht zur jüdischen Nation bekennen. In dieser weltgeschichtlichen Stunde, in der die Grundlagen aller Weltpolitik erneuert werden, ist auch ***eine Neu-Orientierung der jüdischen Politik eine unerläßliche Notwendigkeit***. Die bisherige Politik der Juden hat Schiffbruch gelitten und die traurigsten Folgen gehabt. Heute, wo die Juden überall verfolgt und in manchen barbarischen Ländern schonungslos hingemordet werden,[52] zeigt sich mit erbarmungsloser Deutlichkeit die verhängnisvolle Fehlerhaftigkeit der bisherigen jüdischen Politik. Nur durch die Solidarität mit dem ganzen jüdischen Volke, das als politischer Machtfaktor von Bedeutung ist und Anspruch auf Gehör vor dem Weltforum hat, kann die jüdische Politik auf eine gesunde Basis gestellt werden.

In diesem Augenblick, wo die Idee des nationalen Judentums in der ganzen Welt gesiegt hat, halten es israelitische Notabeln, die an der falschen Politik von gestern die Schuld tragen, für angezeigt, mit der Erklärung hervorzutreten, daß sie sich „als Deutsche fühlen," womit wohl gesagt sein soll, daß sie sich zum deutschen Volke bekennen.[53] Wir sehen heute die Folgen eines solchen Abirrens von dem für Juden einzig zulässigen Bekenntnisse zur jüdischen Nation gerade in den auf österreichisch-ungarischem Boden entstandenen Staaten mit sinnfälliger Deutlichkeit. Heute müssen es die Juden in Böhmen und in Ungarn büssen, daß ihre Führer sich als deutsche und ungarische Nationalisten gebärdet haben. Die Völker haben auch gegen alle nationalen Anbiederungsversuche der Juden berechtigtes Mißtrauen und können nur eine solche jüdische Politik achten und ernst nehmen, die auf dem **offenen und stolzen Bekenntnis zum jüdischen Volke** beruht.

Da der Jüdische Nationalrat nur für jene Juden spricht, die sich zum jüdischen Volke bekennen, so steht den Personen, die sich einem anderen Volke zurechnen, keine Berechtigung zu, die Legitimation des Nationalrates anzufechten. Diese Personen werden vielmehr ausschließlich von den Wortführern derjenigen Nation vertreten, zu der sie sich bekennen.

Was der Jüdische Nationalrat im deutschösterreichischen Staate anstrebt, ist in dem beiliegenden Manifest angedeutet. Gegenüber allen ganz lächerli-

---

52 This is a reference to the widespread anti-Jewish violence in Galicia in 1918.

53 The declaration of 2 December 1918 included the sentence: "Wir fühlen uns durch Heimat, Sprache und Erziehung als Deutsche und als vollberechtigte Bürger der deutschösterreichischen Politik." Anonymous, Kundgebung deutschösterreichischer Juden gegen den jüdischen Nationalrat, 780.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

chen Entstellungen ist daraus klar zu ersehen, daß wir keinen Staat im Staate[54] wollen und auf keines unserer Staatsbürgerrechte verzichten. Wir wollen nur die Selbstverwaltung jener Angelegenheiten, die ausschließlich das jüdische Volk angehen, im Wege einer Ausgestaltung der jüdischen Gemeinde. Zur Sicherung unserer jüdischen Rechte und unserer Staatsbürgerrechte wollen wir die Vertretung in den öffentlichen Körperschaften. Das ist unser Programm, das *jeder Jude* annehmen muß, der **überhaupt eine Zukunft des jüdischen Volkes** in unseren Wohnländern wünscht.

Wir sind überzeugt, daß nur unsere Politik geeignet ist, eine ehrliche Auseinandersetzung zwischen uns und den Nichtjuden zu fördern und eine Aera des reibungslosen, auf gegenseitiger Achtung beruhenden Zusammenlebens zu inaugurieren.

Indem wir Sie bitten, von dieser Aufklärung wohlwollend Kenntnis zu nehmen, sind wir gerne bereit, Ihnen auf Wunsch über alle Einzelheiten nähere Informationen zu erteilen. Wir erlauben uns auch, einen kurzen Bericht über bisherige Tätigkeiten des Nationalrates sub -/2 beizulegen.[55]

Hochachtungsvoll

Jüdischer Nationalrat für Deutschösterreich.

Das Sekretariat:	Das Präsidium:
gez. Dr. Weltsch.[56]	gez. Stricker.

54 Opponents of national autonomy and minority rights alleged that ethnic self-government was tantamount to the creation of a state within the state, employing a widespread antisemitic stereotype. Jolanta Żyndul, Państwo w państwie? Autonomia narodowo-kulturalna w Europie Środkowowschodniej w XX wieku [A State within a State? National and Cultural Autonomy in Central and Eastern Europe in the Twentieth Century], Warsaw 2000. Jacob Katz, A State within a State. The History of an Anti-Semitic Slogan, in: idem. (ed.), Emancipation and Assimilation. Studies in Modern Jewish History, Westmead 1972, 47–76.

55 Probably Document 40.

56 Robert Weltsch.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 43

Leo Herrmann,[57] *Report of a Trip to German-Austria*
Place of writing not specified, January 1919
Typewritten manuscript, 6 pages; typewritten and handwritten corrections, handwritten carons added throughout the document; handwritten archival signature at the top of page 1[58]
Language: German
CZA, Z3/1696
[Herrmann reports on internal struggles within the Jewish National Council in Vienna. The collaboration between Zionists, Po'ale Ẓiyon, *and ŽPS in the Jewish National Council proved difficult due to ideological differences. Moreover, leading members of the Council were divided over political demands. However, Herrmann was able to bring the Council's leadership together to agree on a program limited to cultural autonomy. He also discusses the difficult relationship between the Jewish National Council and the leadership of the Vienna Jewish Community, the founding of a new Zionist daily newspaper, and the establishment of a branch of the Palestine Office. Finally, Herrmann reports on meetings with Galician Zionists and members of Galician Jewish national councils in Vienna regarding a joint delegation to the peace conference.]*

---

57 Leo Herrmann (1888–1951) was a journalist and Zionist activist. In 1906, he joined the Zionist Bar Kochba Association in Prague, serving as its chairman between 1906 and 1909. From 1910 to 1913, he was the editor of the Zionist weekly *Selbstwehr*. In 1913, he became secretary of the Zionist Organization and settled in Berlin, where he also served as editor of the *Jüdische Rundschau*. After the end of the First World War, he traveled through the emerging states of the former Habsburg Empire on behalf of the Zionist Organization, convening meetings with Zionists and reporting to Berlin. He was a member of the delegation of Jewish national councils to Paris in 1919, when he also became secretary-general of the Zionist Organization. In 1920, he co-founded Keren Hayesod.

58 Documents 43, 44, 50, 54, 64 and 85 are part of the same set of reports. Arthur Hantke asked Herrmann to promote the establishment of the Jewish national councils and to win their support for the Zionist delegation to the Paris Peace Conference so that it could act on behalf of East-Central and Eastern European Jewry. See Document 91.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Bericht über meine Reise Dezbr.[59] 1918–Januar 1919.
II. Deutsch-Oesterreich.

1.

Der Jüdische Nationalrat für Deutsch-Oesterreich besteht in der Hauptsache aus Vertretern der Zion.[60] Organisation, der Poale-Zionisten, der ŽPS (Židovska partia sozialisticka [sic] – jüdisch-soziali#{st}ische Partei),[61] einer in Galizien bestehenden, dem „Bund" verwandten Organisation. Das Zusammenarbeiten der im JNR[62] zusammengeschlossenen Gruppen in Wien ist nicht so gut wie in Prag. Die Gruppe der ŽPS ist ein störendes Element, da sie auf direkt antizionistischem Boden steht und immer wieder darauf beharrt, ihren radikalen antibürgerlichen Charakter zu betonen. Dies steckt auch die Poalezionisten an, sodass es oft nicht möglich ist, wichtige Fragen im JNR zu behandeln und das Präsidium den Versuch machen muss, sie aus eigener Machtvollkommenheit ohne Heranziehung der ŽPS und der Poalezionisten zu erledigen.

Eine besondere Schwierigkeit für die Arbeit des JNR liegt darin, dass er selbst sich nicht über sein Programm im Klaren ist. Debatten über das Programm kommen sehr schwer zustande. Die führende politische Persönlichkeit im JNR ist Stricker, der sich nicht dazu versteht, zu erklären, dass er nicht auf der Forderung des nationalen Wahlkatasters beharrt. Dies scheint für die

59 Dezember.

60 Zionistischen.

61 The ŻPS was founded in Galicia in 1905 in reaction to the unwillingness of the Polska Partia Socjalno-Demokratyczna Galicji (Polish Social Democratic Party of Galicia) to address Jewish topics. As the foundation of the party along with its policies were influenced by the Bund, it was often called the "Galician Bund." However, the party operated independently. It attempted, albeit unsuccessfully, to gain admission to the general Social Democratic Workers' Party of Austria and adopted the call for national autonomy in 1906. Henryk Piasecki, Sekcja żydowska PPSD i żydowska partia socjalno-demokratyczna, 1892–1919/20 [The Jewish Section of the PPSD and the Jewish Social-Democratic Party, 1892–1919/20], Wrocław 1982; Rick Kuhn, Jewish Anti-Zionism in the Galician Socialist Movement, in: August Grabski (ed.), Rebels against Zion. Studies on the Jewish Left Anti-Zionism, Warsaw 2011, 47–65; Yosef Kisman, Di yidishe sotsyal-demokratishe bavegung in Galitsye un Bukovine [The Jewish Social-Democratic Movement in Galicia and Bukovina], in: Grigorij Aronson et al. (eds.), Di geshikhte fun Bund [The History of the Bund], vol. 3, New York 1966, 337–480.

62 Jüdischen Nationalrat.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Arbeit des JNR unter den Juden Deutsch-Oesterreichs die grösste Schwierigkeit zu sein, da man immer noch die uninformierten jüdischen Kreise mit der Warnung vor den Jüdisch-Nationalen schreckt, welche angeblich nichts anderes verlangen, als den nationalen Wahlkataster und dadurch die Isolierung der Juden im gesamten politischen Leben herbeiführen.[63] In Wirklichkeit spielt die Frage des Wahlkatasters keine grosse Rolle mehr, da die Wahlen ohnedies nach dem Proportional-Wahlsystem mit Listenwahl vorgenommen werden und so an sich die Möglichkeit vorhanden ist, jüdisch-nationale Kandidaten durch-|2|zubringen, ohne sich dem Nachteil des Wahlkatasters auszusetzen. Trotzdem will Stricker nicht förmlich erklären, dass er auf dem Wahlkataster nicht beharrt und scheint sich hierbei in der Hauptsache darauf zu stützen, dass die Regierung von Deutsch-Oesterreich wahrscheinlich gezwungen sein wird, der tschechischen Minorität auch eine politisch-nationale Autonomie zu gewährleisten und dass dann auch die Möglichkeit vorhanden wäre, das gleiche für die jüdische Bevölkerung in Wien zu verlangen.

Da von allen Seiten darüber geklagt wurde, dass über diese Programmpunkte keine Erörterung stattfinden könne, weil sich Stricker ihr immer wieder entzieht, versuchte ich, eine solche Erörterung in einem kleinen Kreis herbeizuführen, der aus Stricker, Böhm, Dr. Halpern, Dr. Pollak v. Parnau [sic], Oberrabbiner Dr. Chajes,[64] Dr. Weltsch und mir bestand. Es gelang zum ersten Mal, eine Erörterung bis zu einem gewissen Punkt herbeizufü#{h} ren und wenigstens Halpern die Ermächtigung zu geben, in Kreisen der Bne

63 Leading members of the Jewish National Council disagreed over the extent of autonomy. On the one hand, Weltsch favored a minimalist approach, advocating a limited cultural autonomy focusing on education and welfare, anchored by a constitutional recognition of Jewish nationality. For him, national autonomy could become a territorial issue, which was out of the question in a new sovereign Austrian state. He also feared that antisemitic authorities might use demands for cultural autonomy to restrict Jewish access to schools and universities. On the other hand, Stricker advocated a broader model of full political autonomy and expressed support for the creation of a Jewish national electoral register to ensure proportional representation. Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 170 f.

64 Hirsch (Zwi) Perez Chajes (1876–1927) was a rabbi, scholar, and Zionist leader from Brody. In 1902, he became a professor of history and the Bible at Collegio Rabbinico in Florence, Italy, and he served as a lecturer in the Bible at the University of Florence between 1904 and 1912. He was chief rabbi of Trieste from 1912 to 1918 and he was appointed chief rabbi of Vienna in 1918. Moritz Rosenfeld, Oberrabbiner Hirsch Perez Chajes. Sein Leben und Werk, Vienna 1933.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Brith über das Programm des Nationalrats zu referieren[65] und bei dieser Gelegenheit auch zu erklären, dass der JNR seine Arbeit nicht auf der Forderung des Wahlkatasters aufbaue. ~~Im allgemeinen wurde~~ f{F}ür die Tätigkeit des JNR {wurde} dasselbe Programm formuliert, das auch für den JNR im tschechoslovakischen Staat gilt und das im allgemeinen nur ein Programm für die kulturelle Autonomie darstellt. Der Schwerpunkt des Programms liegt in der Schulfrage. Stricker war mit der Formulierung einverstanden, wenn er auch nicht dazu zu bewegen war, sich selbst an eventl. Verhandlungen mit den anderen Gruppen zu beteiligen, die gerade in der letzten Zeit offiziell gegen den JNR aufgetreten waren und seine Legitimation zur Vertretung des Judentums bestritten haben.[66]

Die Tätigkeit des JNR hat sich leider nicht ganz so |3| entwickelt, wie es eigentlich die Gunst der Umstände erlaubt hätte. Insbesondere kommt der JNR in der Frage der Kultusgemeinde nicht weiter. Kurz nach der Revolution und nach der Demission des Präsidenten Stern[67] war eine Kommission eingesetzt worden, welche~~s~~ teils aus Mitgliedern der Kultusgemeinde, teils aus Mitgliedern des JNR bestand und ein neues Statut auszuarbeiten hatte. Böhm und Dr. Isidor Margulies hätten in die Kommission aufgenommen werden sollen, Stricker hatte aber an ihre Stelle zwei andere Vertreter gebracht, und die Arbeit der Kommission ging, vielleicht schon mit Rücksicht auf die ungenügende Vertretung des JNR, nicht gut vor sich.[68]

---

65 *B'nai B'rith* Austria, a liberal Jewish organization, was hostile to the idea of Jewish autonomy. In May 1918, its president, Salomon Ehrmann (1854–1926), accepted the notion that Jews in Eastern Europe should pursue national rights, but rejected the same for the Jews in German-Austria. Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 126.

66 See Document 42.

67 Alfred Stern (1831–1918) was a lawyer and liberal politician. Between 1888 and 1900, he served as a member of the Vienna city council. From 1888, he was a board member of the Vienna Jewish community, becoming its president in 1903. He resigned on 3 November 1918 because he could not accept the community's recognition of the Jewish National Council and refused to compromise on national demands. He passed away only a few weeks later. Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 181–183.

68 During the reformulation of the statutes, the question of suffrage for elections to the community board caused serious conflicts within the Vienna Jewish community. Jewish nationalists campaigned to transform the Kultusgemeinde into a Volksgemeinde and advocated the extension of full suffrage to women. After heated discussions, an agreement was reached. The communal elections of May 1919 were the first in Austrian history with equal and universal suffrage. Freidenreich, Jewish Politics in Vienna, 18 f.; Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 183–186.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

In der Oeffentlichkeit hat der JNR und seine Tätigkeit ein ausserordentliches Echo gefunden. Die Stimmung der weiten Schichten ist für ihn, seine Versammlungen sind massenhaft besucht und auch seine Aktionen bei der Regierung haben Erfolg gehabt, indem es wenigstens vorläufig gelungen ist, ~~die~~{zu} bewirken, dass sich jeder jüdische Staatsbürger zu~~m~~{r} jüdischen Nationali~~smus~~{tät} bekennen darf, ohne deswegen in seinen staatsbürgerlichen Rechten verkürzt oder als Beamter hintan gesetzt zu werden.

Ich hielt verschiedene Konferenzen mit dem JNR ab und versuchte insbesondere auch in Wien für eine Kongressbewegung Stimmung zu machen, die etwa auf derselben Grundlage geführt werden sollte wie die Bewegung in Deutschland.[69] Man wollte den Versuch machen, festzustellen, ob z. B. die in den Bne Brith-Logen vertretenen Gruppen für den Gedanken zu gewinnen seien[70] und würde dann eventl. eine Kongressbewegung organisieren.

2.

Ein besonderes Interesse nimmt auch in Wien die Frage der Presse in Anspruch. Während meiner Anwesenheit fanden verschiedene Besprechungen statt und es wurde schliesslich eine Zeitungsgesellschaft gegründet, für die zunächst etwa 360.000 Kr.[71] eingezahlt wur-|4|den. Die Zeitung wird als „Wiener Morgenzeitung" im Januar erscheinen.[72] Es fanden viele Besprechungen wegen ihrer Einrichtung statt. Ein klares Resultat ergab sich, besonders aus persönlichen Gründen, nicht. Die Hauptschwierigkeit liegt darin, dass Ing. Stricker den C#{h}efredakteurposten in Anspruch nimmt und dass zweifellos das Blatt seine politische Stellung nach Strickers Anweisungen

---

69 After the end of the First World War, German Zionists attempted to organize a representative body of German Jewry emulating the congress movement in the United States and Russia. This representative body was to be part of a Jewish World Congress that would represent Jewish demands at the peace conference in a united and unified manner. Toury, Organizational Problems of German Jewry, 85–88.

70 While *B'nai B'rith* Austria generally opposed calls for Jewish autonomy, some individual members expressed support. For example, Theodor Sonnenschein (1853–1924), president of the Jewish community of Troppau (Opava) in Silesia, published an article in December 1918 explaining the importance of recognizing a Jewish nationality. Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 126, 147.

71 Krone. The Krone was the currency of Austria-Hungary from 1892 to 1918 and of the new Austrian Republic from 1918 to 1925.

72 The *Wiener Morgenzeitung* was a German-language Jewish daily newspaper. It was published from 19 January 1919 to 16 September 1927 and presented the Jewish national point of view.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

~~a~~{ei}nzunehmen haben wird. Stricker ist aber wohl nicht in der Lage, die Zeitung wirklich journalistisch richtig zu redigieren. Der einzig hierfür in Betracht kommende ist Dr. Robert Weltsch, dem man deswegen auch die faktische Leitung übertragen will. In diesem Fall wird Weltsch, der bisher die Jüdische Zeitung redigiert und das Sekretariat im JNR (incl. aller zionistischen Arbeiten) geleitet hat, sich ausschliesslich der neuen Zeitung widmen müssen. Er tut dies nur mit grossem Widerstreben und weil ein anderer Ausweg nicht vorhanden ist, wenn nicht der gute Gedanke einer Tageszeitung von vornherein durch die Art der Ausführung diskreditiert werden soll. Es war aber nicht zu erreichen, dass sich die an der Zeitungsgründung beteiligten Personen über die Hauptlinien der von der Zeitung zu befolgenden Politik klar werden. (Man müsste sich in erster Linie doch darüber klar werden, wie sich die Zeitung, die allgemein politische und wirtschaftliche Verhältnisse behandeln wird, z. B. zum Anschluss Deutsch-Oesterreichs an Deutschland, zu den verschiedenen wirtschaftlichen Fragen etc. stellen muss). In all diesen Fragen kommt man in Wien deshalb zu keiner Klarheit, weil das Interesse nur auf die Stellung der einzelnen Personen und ihren Einfluss bei dem Zeitungsunternehmen gerichtet ist.

Im Zusammenhang mit dieser Zeitungsgründung steht die politische Kampagne für die Nationalversammlung, in die [sic] Stricker ~~i~~¦a¦n erster Stelle kandidieren wird,[73] allerdings nicht vom JNR aus, sondern vom Jüdischen Nationalverein,[74] also ohne Hilfe der Poale-Zion. Im Übrigen scheint Stricker nicht schlechte Aussichten zu |5| haben, gewählt zu werden.

3.

Ich hielt Referat in einer zionistischen Vertrauensmännerversammlung, speziell über die Politik der Leitung und die gegenwärtige Situation und besonders ausführlich über die Frage der Palästina-Einwanderung, und im Zusammenhang damit über die Organisierung des Palästina-Büros,[75] das

---

73 Robert Stricker was the only candidate of the Jüdischnationale Partei elected to the Austrian parliament in 1919. His candidacy was supported by the Zionist press.

74 The Jüdischer Nationalverein für Österreich was a Zionist association based in Vienna that was founded in 1907. Its purpose was to organize Zionist efforts throughout Austria, but in fact, its sphere of activity was limited to the western part of the Austro-Hungarian Empire. Robert Stricker served as its chairman in 1918 and 1919. Adolf Gaisbauer, Davidstern und Doppeladler: Zionismus und jüdischer Nationalismus in Österreich, 1882–1918, Vienna/Cologne/Graz, 457 f., 470, 489–491, 507, 527, 536.

75 In November 1918, the Zionist Organization established the Palestine Office in Vienna to assist potential candidates in emigrating to Palestine. This was the first

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ich im allgemeinen und dann speziell mit Dr. Zweig[76] und Dr. Meisels[77] besprach, die das Palästina-Amt führen. Ueber die Einzelheiten der inzwischen dort geleisteten Arbeit informieren die seither eingelangten Briefes des Palästinaamtes [sic].[78]

Ich möchte bemerken, dass das Wiener Palästina-Büro tatsächlich eine grosse Rolle spielen kann, da sich nach Wien zahlreiche Gruppen von Leuten melden, die zur Auswanderung bereit sind, sich hierfür vorbereiten wollen, und unter ihnen auch sehr wohlhabende Kreise.[79] Im Einzelnen unterrichten auch hierüber die erwähnten Briefe des Palästina-Amtes.

Besondere Konferenzen fanden mit den galizischen Zioniste[n] statt, die in Wien weilen, hauptsächlich mit den Zionisten und Poalezionisten aus Mittel- und Ostgalizien.[80] Ich hatte besonders deswegen eingehende Konferenzen mit ihnen, weil ich für den Fall vorsorgen wollte, dass es mir nicht

---

of several offices opened in different countries after the First World War. They all cooperated with the Palestine Office in Jaffa, which had been established in 1908. Although the Vienna office operated independently of the Jewish National Council, there was an overlap in ideology and personnel. Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 269–273.

76 Egon Michael Zweig (1877–1949) was a lawyer and Zionist activist. In 1918, he was one of the founders of the Vienna branch of the Palestine Office.

77 Probably Karl Meisels, who worked as the secretary of the Palestine Office in Vienna.

78 Probably CZA, Z3/851, Palästina-Amt Wien to Zionistisches Central Bureau Berlin, 3 January 1919; CZA, Z3/851, Palästina-Amt Wien to Zionistisches Central Bureau Berlin, 7 January 1919; CZA, L6/87, Palästina-Amt Wien to Zionistisches Central Bureau Berlin, 12 January 1919.

79 Against the backdrop of the devastation and displacement of the war, Jewish refugees in Vienna, who would otherwise have had good reasons to remain in German-Austria, were especially keen to prepare for emigration. However, as many countries in Europe and the Middle East were still technically in a state of war and Palestine's capacity to absorb new immigrants was still small, the Zionist leadership in Western Europe opposed such uncontrolled, immediate emigration before Palestine's status could be resolved at the peace conference. Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 265–272.

80 Some Eastern Galician Zionists had fled to Vienna during the First World War and remained there. Others had fled possible persecution by the new Polish authorities after the war, while yet others had come to the Austrian capital as part of new duties. In any case, the capital of the former empire remained a central point of communication between the Jewish national councils of the newly emerging states.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

möglich sein wollte [sic], nach Lemberg zu fahren.[81] Ich berief für die Zeit meines zweiten Aufenthaltes in Wien eine grössere Konferenz zusammen und bat, ausser den schon in Wien weilenden Lemberger Mitgliedern des JNR (unter anderem Dr. Waldmann,[82] Dr. Schmorak[83] und den Poalezionisten Herz,[84] einen Herrn aus Lemberg kommen zu lassen, der dann wieder mit Informationen zurückfahren sollte. Es wurde deswegen nach Lemberg geschrieben und als Vertreter des JNR erschien dann bei meinem zweiten Aufenthalt in Wien Herr Dr. Korkis.[85] Wir hatten im Präsidium des JNR für

81 On 1 November 1918, the West Ukrainian People's Republic was founded in Lemberg (Lviv, Lwów). It was influenced by the Ukrainian Central Rada and claimed control over parts of Galicia, Bukovina, and northern Hungary. However, the Polish military conquered the city on 21/22 November as part of the Polish-Ukrainian War, unleashing a pogrom against the Jewish population. More than a hundred Jews died, houses were burned and shops were plundered. The Lwów pogrom drew international attention and was the point of departure for initiating a commission led by the American-Jewish lawyer Henry Morgenthau Sr. (1856–1946) to investigate the anti-Jewish violence in Poland. Christoph Mick, Lemberg, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 722–726; David Engel, Morgenthau Commission, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 4, Leiden/Boston, Mass., 2021, 387–389.

82 Probably Israel Waldmann (1881–1940), a lawyer and Zionist activist from Galicia. He became engaged in Zionist activities as a student at Vienna University. After finishing his studies, he moved back to Galicia, wrote for Zionist newspapers in Polish, and campaigned for Zionist candidates in the elections for the Imperial Council in 1907 and 1911. During this time, he worked as a legal assistant for Vsevolod Holubovych (1885–1939), who briefly served as Prime Minister of the Ukrainian People's Republic in 1918. Through this work, Waldmann became acquainted with Ukrainian nationalism. He lived in Vienna during the First World War. In 1918, he became a central figure in the East Galician Jewish National Council and was to serve as the Jewish representative in the government of the West Ukrainian People's Republic, which was to be organized in Stanyslaviv. However, before his official appointment, the West Ukrainian People's Republic was defeated in the Polish-Ukrainian War and Eastern Galicia was annexed by Poland.

83 Emil Schmorak (1886–1953) was a lawyer and a Zionist activist. After the First World War, he served as vice-president of the Zionist Federation of Eastern Galicia, becoming its president after the death of Leon Reich (1879–1929).

84 Zalmen Herts (1875–1948) was a member of the *Po'ale Ẓiyon* executive in Lemberg (Lviv, Lwów).

85 Abraham Adolf Korkis (1865–1922) was a lawyer, economist, journalist and Zionist politician. He had served as head of the Zionist Federation in Galicia between 1894 and 1898, and again from 1901 to 1903. In 1918, he was one of the founders of the Zionist Polish-language daily *Chwila* (Moment).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

|6| Deutsch-Oesterreich eine Konferenz, in welcher das grosse Programm der Politik der Delegation besprochen wurde,[86] hauptsächlich von Dr. Max Rosenfeld,[87] Vertreter des Jüdischen Volksrats von Przemysl und Herz vom JNR in Lemberg. Es waren verschiedene Versuche im Gang, ein besonderes Komitee zu schaffen, welches sich um die Angelegenheiten der galizischen Juden kümmern soll, da man in den zionistischen Kreisen aus Galizien nicht damit einverstanden war, dass der JNR für Deutsch-Oesterreich sich die Vertretung der politischen Forderungen der galizischen Nationalräte und Zionisten anmasst. Es kam zu keiner Einigung in diesem Punkt, da ja auch die in Wien weilenden galizischen Zionisten nicht das Mandat haben, im Namen der in Galizien funktionierenden Vertretungen zu fungieren. Es wurde aber insofern ein Ausweg gefunden, als Dr. Max Rosenfeld ein Referat für die Angelegenheiten des galizischen Judentums führen sollte, womit insbesondere die Mitglieder des Wiener Nationalrats, Böhm und Halpern, sehr einverstanden waren.

Document 44

Leo Herrmann, Report of a Trip to Hungary
Place of writing not specified, January 1919
Typewritten manuscript, 6 pages; typewritten and handwritten corrections, handwritten archival signature at the top of page 1
Language: German
CZA, Z3/1696
[Herrmann reports on the situation of the Zionist movement and the politics of Jewish autonomy in Hungary. First, he clarifies that no Jewish national council for Hungary had been founded in Budapest, but that the Zionist movement gained momentum under a new leadership. As a result, the Hungarian Zionist Association assumed the functions of a Jewish national council and coordinated

86 In late December 1918, Leo Herrmann met with the leadership of the Jewish National Council of German-Austria and representatives of the Jewish National Council in Lwów and Przemyśl to discuss assembling a joint delegation of Jewish national councils to the peace conference. Anonymous, Die jüdische Friedensdelegation, in: Jüdische Zeitung, 27 December 1918, 5.

87 Max Rosenfeld (1884–1919) was instrumental in the founding of the Jewish People's Council in Przemyśl and also served as its chairman. He was *Po'ale Ẓiyon*'s central ideological figure in Galicia concerning questions of nationality and one of its main ideologues in the field of "Gegenwartsarbeit".

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

policies with the Jewish national councils established in the disputed regions of Máramaros, Transylvania, and the Banat. Herrmann explains that the territorial claims of neighboring countries placed the Hungarian Zionists and the Jewish national councils in a delicate position. On the one hand, the Jewish national councils saw the need to pursue policies aimed at reaching an understanding with the powers that controlled their territory. On the other hand, they and the Zionist Association were reluctant to do so because antisemites might later attribute territorial losses to the Jews.]

Bericht über meine Reise Dezember 1918 / Januar 1919
III. Ungarn.

Ein Jüdischer Nationalrat für Ungarn besteht in Budapest nicht. Zwar wurde gelegentlich über die Bildung eines JNR in Budapest berichtet, doch ist diese Meldung nur darauf zurückzuführen, dass einige Herren, die die frühere zionistische Leitung gebildet haben und durch die Opposition aus der Leitung entfernt worden sind,[88] die jetzt in den Händen der Herren Prof. Strauss,[89] Moses Richtmann,[90] Guttmann[91] und Genossen liegt, ein politisches Komitee

88 In summer 1918, Hungarian Zionists began organizing the first Zionist conference after the war. The organization was marked by growing tension and distrust between the veteran Zionist leadership on the one hand and younger activists, many of whom had recently returned from the front, on the other. The younger activists proved to be more radical than the older generation, whom they accused of passivity and ineffectiveness. At the conference held on 20 August 1918, they succeeded in replacing the old leadership. Alexander Ron, Ha-tnu'ah ha-ẓiyonit be-Hungariah ben shte milkhamot ha-olam [The Zionist Movement in Hungary between the Two World Wars], PhD dissertation, The Hebrew University, 1996, 55 f.

89 Adolf Strausz (1853–1944) was an ethnologist, writer, and journalist. He was actively involved in the activities of the Jewish community and held a more radical attitude than the veteran leadership. In 1918, he became honorary president of the Hungarian Zionist Association.

90 Mózes Richtmann (1880–1972) was a Zionist rabbi, historian, and orientalist. He taught at the Budapest Országos Rabbiképző Intézet (National Rabbinical Seminary) and served as editor of the Zionist weekly *Zsidó Szemle* (Jewish Review) from 1915. Baruch Yaron, Hitbolelut yehudim ve-radikalizm hungari [Assimilation of Jews and Hungarian Radicalism], Jerusalem 1985, 102.

91 Probably Moritz Guttmán (1889–1944), a businessman and the co-owner of a stocking factory in Budapest.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

bildeten und dieses als JNR für Ungarn ausgeben wollten.[92] In Wirklichkeit liegt die Leitung der ganzen zionistischen Arbeit und die Bestimmung über die ganze jüdische Politik, soweit sie die Zionisten verpflichten kann, durchaus in den Händen des zionistischen Landeskomitees[93] und ich habe daher ausschliesslich mit diesem über alle Fragen verhandelt, die anderswo in die Kom#{p}etenz der JNR fallen. Dieses Landeskomitee unterhält auch die engsten Beziehungen zu der misrachistischen Organisation in Ungarn,[94] die in ausserordentlicher Entwicklung begriffen ist. Eine poalezionistische Partei gab es in Ungarn bisher nicht, obwohl ein guter Boden vorhanden war, #einmal, da einerseits eine Organisation der Angestellten und Beamten, die in der bürgerlichen zionistischen Partei kein Betätigungsfeld findet{n}, ### ¦auf¦ poalezioni{sti}sche{r} Grundlage möglich und nützlich wäre und da andererseits besonders während der Krieges [sic] eine grosse Zahl jüdischer Arbeiter in Budapest vorhanden ist. Bisher besteht nur eine kleine poalezionistische Gruppe aus ostjüdischen Arbeitern, welche es noch nicht zustande gebracht hat, eine Organisation in grossem Massstabe zu führen.

Für die Arbeitsmöglichkeit einer poalezionistischen Gruppe ist bezeichnend, dass, wie mir mitgeteilt wurde, in den |2| Munitionsfabriken von Zeepl (Manfred Weise) 18.000 jüdische Arbeiter vorhanden waren. Diese Arbeiter hatten Deputationen nach Budapest geschickt und erklärt, dass sie sich über die zionistische Arbeit informieren wollen, waren bei Versammlungen anwesend etc. Ich ~~ver~~{be}sprach – um es vorweg zu nehmen – die Organisierung einer poalezionistischen Gruppe, um die sich der Bruder des in der Leitung befindlichen Herren Moritz Guttmann kümmern soll, ein Zionist von radikal sozialistischen und gleichzeitig radikal orthodoxen Anschauungen, der bis vor kurzem Korrespondent [der] Budapester Blätter in Stockholm war und

92 In January 1919, the Zionist journal *Zsidó Szemle* published an appeal to Hungarian Jewry to organize Jewish national councils and remain neutral in the political and ethnic struggles in the country, which intensified during the last months of the war and its aftermath. Livia Elvira Bitton, A Decade of Zionism in Hungary. The Formative Years. The Post World War I Period, 1918–1928, PhD dissertation, New York University, 1968, 52 f.

93 The Magyar Cionista Szervezet (Hungarian Zionist Association) was founded in Pressburg in 1903. The organization's headquarters remained in the city until its move to Budapest in 1906. Ibid., 36, 41, 102–108.

94 As Orthodox rabbis in Hungary generally opposed Zionism, a local branch of the Mizrachi movement only came into being in 1913, supported by Rabbi Moshe Arye Roth (1845–1906) and Rabbi Moshe Shmuel Glasner (1856–1924) of Klausenburg (Kolozsvár, Cluj). In December 1918, the Mizrachi Youth Association (*Baḥure ha-mizraḥi*) was established in Budapest. In the next month, local branches of the Mizrachi movement appeared in Debrecen and other Hungarian cities. Ibid., 40 f., 178–180.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ein¦en¦ ausserordentlich verlässlichen Eindruck macht. Es wurde, um auch dies noch zu bemerken, der Plan besprochen, unter seiner Redaktion ein teils für die jüdischen Arbeiter, teils für die breiten jüdischen Bevölkerungsschichten in der Marmoros [sic][95] geeignete jidische [sic] Tageszeitung erscheinen zu lassen. Ausserdem wird Herr Guttmann, um Prof. Richtmann zu entlasten, die tschechische Redaktion des Szido Zsemle[96] übernehmen.

Der Szido Zsemle hat eine ausserordentliche Entwicklung durchgemacht (im Laufe von kurzer Zeit von 5–600 Abonnenten auf 4–5000). Die zionistische Bewegung ist unter der neuen Leitung sehr aktiv: die Versammlungen, die veranstaltet werden, haben grossen Erfolg und haben die Arbeitslust überall gehoben. Die massgebende Persönlichkeit für die zionistische Arbeit ist der bisherige Redakteur des Szido Zsemle, Prof. Moses Richtmann, ein ausgezeichneter, sehr arbeitsfähiger und arbeitswilliger Zionist, der ein sehr klares Urteil über alle jüdischen Verhältnisse, eine gute Kenntnis aller jüdischen Fragen und auf Grund seiner bisherigen Arbeit eine bedeutende Autorität besitzt. Nach aussen hin wird die zionistische Organisation sehr glücklich durch Prof. Strauss repräsentiert, der grosses Ansehen, grossen politischen Einfluss ### |3| besitzt und sich tatsächlich ganz als Zionist fühlt und betätigt. Ich habe den Eindruck, dass er durchaus zuverlässig ist. Er hat auch den Weg in die Zionistische Organisation schon in der Zeit gefunden, als der Zionismus in Ungarn noch keine besonderen politischen Aufgaben zu bieten schien. Prof. Strauss ist eine führende Persönlichkeit unter der in Ungarn sehr wichtigen Freimaurerbewegung[97] und hat auf Grund seiner wissenschaftlichen und politischen Vergangenheit Beziehungen auf dem Balkan – besonders mit Bulgarien, Serbien, Konstantinopel – aber auch in Paris und London.

Die misrachistische Bewegung ist während der letzten Monate ausserordentlich stark gewesen. An der Spitze steht ein Ingenieur Lindenbaum,[98] Naphtagrubenbesitzer in Drohobycz und vielfacher Millionär. Er financiert

95 Máramaros was an administrative county in the north of the Kingdom of Hungary, bordering on the Austrian crownlands of Galicia and Bukovina.

96 *Zsidó Szemle* was a Zionist weekly that was founded in Budapest in 1911 and was published virtually every week until 1938. It quickly became the official organ of Hungarian Zionism. Mózes Richtmann was its editor-in-chief. Bitton, A Decade of Zionism in Hungary, 35, 215–219.

97 Many liberals and the Hungarian patriotic leadership belonged to Masonic lodges. Jews were admitted to Masonic lodges from the 1870s onward, with the exception of Zionists.

98 Lipót Lindenbaum was president of the Hungarian branch of the Mizrachi movement from 1913.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

den Misrachi und hat daher auch die entscheidende Stellung. ### {Neben} ihm spielen noch die Herren Le{b}owitsch und Dr. Stern eine Rolle; letzterer ist Mitglied der orthodoxen Budapester Gemeinde, von welcher manche Elemente in der letzten Zeit den Anschluss an die misrachistische Bewegung gesucht haben.

Herr Bettelheim[99] ist zwar auch in der Leitung des ungarischen Misrachi, spielt aber keine Rolle und man ist sich über seine Politik soweit im Klaren, dass eine Störung von seiner Seite nicht zu befürchten ist.

Ich hatte gleich nach meiner Ankunft Gelegenheit, an Beratungen wegen der Uebernahme der bisher im orthodoxen und antizionistischen Sinne geführten Tageszeitung „Ungarländische Allgemeine Jüdische Zeitung"[100] (Deutsch mit hebräischen Lettern) durch den Misrachi teilzunehmen. Ich trat sehr für den Plan ein und befürwortete auch die Uebertragung der Redaktion an Dr. Zobel.[101] Der Uebernahmeplan wurde auch während meiner Anwesenheit durchgeführt, indem die Zeitung in den Besitz eines Zeitungsunternehmers überging, der sich zu einem gewissen Teil an den Kosten der Redaktion beteiligt |4| (indem er den zweiten Redakteur bezahlt), während der Misrachi absolute Redaktionsfreiheit erhält und den ersten Redakteur zu bezahlen hat. Der Vertrag mit Dr. Zobel wurde abgeschlossen. Dr. Zobel schloss den Vertrag nur auf einige Monate, um sich die Möglichkeit freizuhalten, eventl. wieder in die Redaktion eines Zentralorganes einzutreten.

Was den Jüdischen Nationalrat anlangt, so liegt die Schwierigkeit der ungarischen Verhältnisse darin, dass sich die Juden in Budapest nicht damit abfinden können, dass in Zukunft nur ein kleines Ungarn vorhanden sein

---

99 Sámuel Bettelheim (1872–1942) was an Orthodox journalist and politician. The son of a distinguished Jewish family in Pressburg, he became a fervent follower of Theodor Herzl and was among the founders of Hungary's first Zionist society Ahavath Cion in 1897. Between 1904 and 1907, he headed the Association of Hungarian Zionists. After the First World War, he returned to Bratislava (Pressburg) from Budapest, where he began to distance himself from Zionism, coming closer to the viewpoint of *Agudas Yisroel*. Bitton, A Decade of Zionism in Hungary, 31.

100 Bettelheim had founded the *Ungarländische Allgemeine Jüdische Zeitung*, an Orthodox daily, in Budapest in 1908. He served as its editor until 1915. In December 1918, members of the Mizrachi movement took control of the journal and its editorial board. Anonymous, Ungarn, in: Jüdische Zeitung, 10 January 1919, 4.

101 Moritz Zobel (1878–1962) was a journalist and scholar of Judaism who studied in the yeshivot of Pressburg and Frankfurt. While earning a doctorate in Giessen, he pioneered the Mizrachi movement in Germany. He regularly wrote for *Die Welt*, the first Zionist weekly, and served as the paper's editor from 1911 onward.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

wird, von dem einerseits die ganze Slovakei mit ~~Przemysl~~ {Pressburg} an den tschechoslovakischen Staat, andererseits Siebenbürgen an Rumänien und das Banat an das jugoslavische Königreich verloren gehen soll. Es besteht auch ein Streit um das nordöstliche Ungarn (Marmaros), welches teils von der Ukraine, teils von den Rumänen, teils von den Tschechoslovaken beansprucht wird.[102] Um dieses Gebiet sich zu erhalten, hat die ungarische Regierung schon jetzt dort eine nationale Autonomie eingeführt, die in der Hauptsache den Rusiniere~~n~~ (Ruthenen) zugute kommen soll. Deswegen hat sie auch dem JNR in Marmaros (Dr. Blank[103]) durch den Nationalitätenminister (Dr. Jaszi[104]) erklären lassen, dass sie den JNR anerkennt.[105] Das wäre der einzige JNR der auf dem jetzt noch nicht besetzten ungarischen Boden besteht. Dieser JNR ordnet sich der zionistischen Landesorganisation in Budapest unter, sodass diese berechtigt ist, auch im Namen des JNR für die Marmaros zu sprechen und zu verhandeln.

Was die Slovakei anlangt, so ist der Abfall dieses Gebietes von Ungarn am allerwahrscheinlichsten, sodass die slovakischen Juden es nicht unterlassen konnten, schon aus Gründen ihres Schutzes, schon jetzt ihren An-

102 Hungary was facing the potential loss of large parts of the country at the end of 1918, after the establishment of Czechoslovakia and the Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes, and after the proclamation issued by the National Assembly of Romanians in Transylvania and Hungary stating that Transylvania should enter a union with Romania. The Treaty of Trianon confirmed the territorial changes: Slovakia and Carpatho-Ukraine were incorporated into Czechoslovakia, while Transylvania became part of Romania. Banat was mostly incorporated into Romania (eastern and northeastern parts with Timişoara) and partly into the Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes (western and southwestern parts), while only a tiny stretch in the northwest remained Hungarian. The northern part of Máramaros became Czechoslovak and the southern part Romanian.

103 Eliyahu Blank (1887–1955) was born in Máramarossziget (Sighetu Marmației) and became one of the pioneers of Zionism in his hometown. He studied law in Budapest and was among the founders of the Hungarian Zionist Organization. He was one of the leaders of the Máramarosszigeten Zsidó Nemzeti Tanács (Jewish National Council in Máramaros), which was founded in November 1918.

104 Oszkár Jászi (1875–1957) was a sociologist from Nagykároly. He served as Minister for National Minorities in Mihály Károlyi's government between 31 October 1918 and 19 January 1919.

105 On 26 November 1918, Oszkar Jászi granted official recognition to the Jewish National Council of Máramaros. Yaron, Hitbolelut yehudim ve-radikalizm hungari, 132–134; William O. McCagg Jr., Jewish Nobles and Geniuses in Modern Hungary, New York 1972, 207; idem., Jews in Revolutions. The Hungarian Experience, in: Journal of Social History 6 (1972), 78–105, here 98.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

schluss an das tschechoslovakische Judentum vorzunehmen und sich an dem Prager Kongress zu betei-|5|ligen. Dagegen bestanden gewichtige Bedenken in Budapest nicht. In Siebenbürgen besteht ein JNR in Klausenburg (Kolosvar).[106] Die Führung dieses JNR hat ein bisher in Budapest tätiges Mitglied des zionistischen Landeskomitees, Dr. Padl Blau, übernommen, der nach Klausenburg übersiedelt ist. Dort wird auch als Organ des JNR ein Organ, „Der Neue Ost{en}" herausgegeben. Auch mit dem Klausenburger JNR stand zur Zeit meiner Anwesenheit in Budapest das Landeskomitee noch in Fühlung und konnte erklären, dass es bei eventl. Friedensverhandlungen im Interesse dieser von Ungarn eventl. abzutrennenden jüdischen Gruppe deren Forderungen vertreten könnte.

Differenzen gab es dagegen mit dem JNR in Temesvar (für das Banat).[107] Einer der führenden Persönlichkeiten in diesem JNR ist Dr. Alexander Marmorek.[108] Die Budapester Zionisten behaupten, dass die Politik des Temesvarer JNR grossenteils auf Wichtigtuerei beruhe und nicht ernst überlegt sei. Es sei für den JNR in Temesvar nur darauf angekommen, eine Rolle zu spielen, ohne dass er bedacht hätte, welche Folgen sein Auftreten haben könnte. Dieser Behauptung und Befürchtung liegt die Erwägung der ungarischen Zionisten zugrunde, dass die Politik der gegenwärtigen ungarischen Regierung zu einem Rückschlag führen kann, da angeblich in den weitesten ungarischen Kreisen eine grosse Erbitterung gegen die Politik des Grafen Karolyi[109] besteht, welchem die Schuld an der gegenwärtigen Ohnmacht

---

106 The Jewish National Council in Klausenburg (Kolozsvár, Cluj) was established on 20 November 1918 under the name Jüdischer Nationalverband für Siebenbürgen/Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség. Anonymous, Siebenbürgen, in: Jüdische Zeitung, 6 December 1918, 7.

107 The Zsidó Nemzeti Tanács (Jewish National Council) in Temišvar (Temesvár, Timişoara) was founded by the city's three Jewish communities in December 1918.

108 Alexander Marmorek (1865–1923) was a Galician-born bacteriologist and Zionist activist who was a close associate of Theodor Herzl. He was part of the Zionist Organization's Greater Actions Committee from 1897 to 1913 and also belonged to the Smaller Actions Committee from 1905 to 1907. After the war began, he served in different military hospitals in Austria-Hungary. From summer 1916, he was in charge of the bacteriology laboratory in a military hospital in Timişoara.

109 Mihály Károlyi (1875–1955) was an aristocratic politician. During the First World War, he positioned himself as a politician of the liberal left, close to the Entente. In October 1918, he founded the Hungarian National Council. After military units supporting the National Council occupied Budapest on 31 October 1918, Charles I was forced to appoint Károlyi as Prime Minister. Károlyi ended the union with Austria

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Ungarns zugeschrieben wird. Mit Rücksicht auf diesen Rückschlag haben die ungarischen Zionisten Bedenken dagegen, dass jüdische Gruppen in den Landesgebieten heute schon offiziell eine Politik machen, die auf die Abtrennung des Gebietes von Ungarn eingestellt ist. Sie behaupten, dass dann sicherlich von ungarischer Seite erklärt werden wird, die Gebietsverluste seien zum grossen Teil auch auf jüdische Machenschaften |6| zurückzuführen. Deshalb wird verlangt, dass der JNR in Temesvar eine vorsichtigere Politik mache und keinesfalls versuche, selbstständig etwa bei den Friedensverhandlungen aufzutreten, Delegierte in die Schweiz zu schicken usw. Wenn es notwendig sein wird, die Interessen der dort wohnenden Bevölkerung und auch ihre nationalen Forderungen zu vertreten, so wird dies entweder von den ungarischen Zionisten oder im Fall der Abtrennung, noch besser von der Repräsentanz ### im südslavischen Königreich geschehen.

Es war einer der Herren des JNR in Temesvar, Herr Rotbarth, nach Budapest gekommen und wir hatten mit ihm eine längere Unterredung. Er übernahm es, über die in Budapest herrschende Auffassung, der ich mich im grossen und ganzen anschloss, dem JNR in Temesvar zu berichten. Ich erklärte mich auch bereit, über die Situation im Banat in Agram[110] zu informieren und die zionistische Leitung in den südslavischen Ländern zu beauftragen, sich mit dem JNR in Temesvar in Verbindung zu setzen.[111]

Mit dem zionistischen Landeskomitee in Budapest wurde vereinbart, dass ich über die ganze Situation der zionistischen Leitung berichten und eventl. nach Budapest telegraphieren würde, dass eine Delegation in die Schweiz fahren solle.[112] Ich habe dies inzwischen getan. Für die Delegation

and founded the first Hungarian Republic, and his progressive ideas merged with nationalist views. The reforms and international reorientation under his leadership, however, failed to secure Hungary's territorial integrity. After the Allied Powers ordered the Hungarian military to withdraw to new lines of demarcation, which separated areas in the southeast from the rest of the country, Károlyi was forced to resign on 21 March 1919. In this situation, the Socialist Party under Béla Kun took power and proclaimed the Hungarian Soviet Republic.

110 An outdated German name for Zagreb.

111 In the emerging Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes, the Zionist Federation saw itself as representing the Jews, as no central Jewish national council existed. They urged the Jewish National Council in Temišvar (Temesvár, Timişoara) not to act alone, as the government would only deal with established organizations. CZA, Z3/1696, Leo Herrmann, Report of a Trip to the Southern Slavic States, January 1919.

112 See Document 89.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

kommen ~~Prof. Adolf Strauss~~ {Ignaz D###} ~~und entweder~~ Prof. Moses Richtmann oder Herr Guttmann in Betracht.

Ich hielt in Budapest im zionistischen Kreise einen Vortrag und besprach auch die Organisierung eines Palästina-Büros bezw. Palästina-Amtes, wobei ich verlangte, dass seine Einrichtung sowohl vonseiten der zionistischen Organisation als auch des Misrachi gemeinsam vorgenommen werde.[113] Als Beamter für das Palästina-Büro denkt man an Dr. ~~Dunkel~~ {Deutsch}, einen orthodoxen Juden, der selbst nach Palästina gehen will, genaue wirtschaftliche Kenntnisse und organisatorische Fähigkeiten besitzt.

113 The Hungarian Zionist Association established a Palestine Office on 13 January 1919.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

6. Czechoslovakia

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 45

Zionist Federation of Bohemia to the Zionist Office in Berlin
Prague, 23 October 1918
Typewritten letter (copy), 2 pages; typewritten and handwritten corrections and additions
Language: German
CZA, Z3/217

Abschrift!
Zionistischer Distriktsverband für Böhmen in Prag.

Prag, am 23 Octbr. 1918.

Die durch Wilsons Antwortnote an Oesterreich[1] und die Konstituierung des deutschösterreichischen Staates[2] geschaffene Situation erford{e}rt hier sofortiges Handeln. Wir sind daher zur Tat geschritten und haben uns, da unsere Verhandlungen mit den massgebenden Faktoren des neuen tschechischen Staates bereits im Flusse sind, zur Erleichterung dieser Verhandlungen als „Jüdischer Nationalrat im böhmischen Staate“ konstituiert.[3]

1 In reaction to the Imperial Manifesto of 16 October 1918, in which Charles I proposed a federal state with autonomy for Bohemia and Moravia, the Československá národní rada (Czechoslovak National Council) published a declaration of independence, which was accepted by the United States. Subsequently, the American government communicated to the Habsburg administration that it was committed to the self-determination of the Czechs, Slovaks, and South Slavic Peoples.

2 Facing the dissolution of the Habsburg Empire, German deputies of the Imperial Council formed the National Assembly of German-Austria on 21 October 1918, which moved toward creating institutions for a nation-state. After the abdication of Charles I, the Republik Deutschösterreich (Republic of German-Austria) was proclaimed on 12 November 1918.

3 The Council constituted itself on 22 October 1918 as the Jüdischer Nationalrat im böhmischen Staate (Jewish National Council in the Bohemian State). After the official founding of Czechoslovakia on 28 October 1918, it changed its designation, becoming the Jüdischer Nationalrat für den tschechoslowakischen Staate (Jewish National Council for the Czechoslovak State). As it additionally functioned as a Jewish National Council for the Jews of Prague alongside its nationwide politics, it also used the designation Jüdischer Nationalrat in Prag (Jewish National Council in Prague). Since most of its members were either bilingual or hailed from families acculturated toward German culture, the Council used German in its internal communication. In

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Dieser Nationalrat besteht vorläufig aus den Herren: Dr. Singer,[4] Dr. Brod,[5] Inspektor Slonitz,[6] Norbert Adler[7] für die Zionisten und aus den Herren: Waldstein,[8] Fischl,[9] Schönfeld, Altschul[10] für Poale Zion.[11]

An das mährische D. K.[12] richten wir nachstehenden Brief, dessen Abschrift beiliegt. Wir bitte Sie gleichzeitig, den Herren in Mähren ein einheitliches Vorgehen mit uns im Interesse der ungeheuren Verantwortung, die jetzt auf uns lastet, dringendst ans Herz zu legen. Wir wollen uns auch noch durch Vertreter des jüdischen Gemeindebundes und anderer jüdischer Korporationen ergänzen, falls diese bedingungslos unserem nationalen Programm beitreten.[13]

Czech, it designated itself as the Židovská národní rada (Jewish National Council). Kateřina Čapková, Specific Features of Zionism in the Czech Lands in the Interwar Period, in: Judaica Bohemiae 38 (2002), no. 1, 106–159, here 120.

4 Ludvík Singer (1876–1931) was a leading Czech-speaking Zionist politician. He served as chairman of the Zionist District Committee for Bohemia from 1910. In October 1918, he became president of the Jewish National Council in the Bohemian State. From 1919 to 1931, he served as a member of the Prague city council, and in 1929, he was elected to the Czechoslovak parliament for the Židovská strana (Jewish Party).

5 Max Brod (1884–1968) was a German-language writer and journalist from Prague. As an active member of the Zionist movement, he was among the founders of the Jewish National Council in the Bohemian State and served as its vice-president.

6 Hugo Slonitz (1873–ca. 1944) was an engineer and Zionist politician.

7 Norbert Adler (1891–1963) was a prominent Jewish leader and Zionist from Prague.

8 Emil Waldstein (1889–1942) was a journalist and political activist from Pressburg (Bratislava). He served as editor of the Czech Zionist weekly *Židovské zprávy* (Jewish News), which was published in Czech from 1918 to 1938.

9 Karel Fischl was a *Po'ale Ẓiyon* political activist.

10 Oskar Altschul (1873–1942) worked for the Prague Zionist weekly *Selbstwehr* from 1912.

11 *Po'ale Ẓiyon* gained increasing support in Bohemia and Moravia throughout 1918, participating in the Jewish National Council and organizing Jewish workers. In 1919, the party launched its official organ in Czechoslovakia with *Židovský socialista* (The Jewish Socialist). It became radicalized in 1919/1920. With the split of the *Po'ale Ẓiyon* world movement in 1920, the majority of its leading members in Bohemia opted for the left wing. In spring 1921, central figures such as Rudolf Kohn, Arthur Polak, and Felix Loria left the party, initiating its decline until the end of the decade. Čapková, Specifice Features of Zionism in the Czech Lands, 133 f.; idem., Czechs, Germans, Jews?, 206.

12 Distriktskomitee.

13 In order to legitimize itself as the representative body of the Jews in Bohemia and Moravia, the Jewish National Council attempted to gain support from other Jewish

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Wir arbeiten soeben ein Memorandum des jüdischen Nationalrates an den tschechischen Nationalausschuss[14] aus. Nach Fertigstellung geht Ihnen eine Abschrift zu. Unsere wesentlichen Forderungen sind: {1)} Anerkennung der jüdischen Nation, Freihei [sic] des Bekenntnisses zu ihr 2) Volle bürgerliche Gleichberechtigung 3) Nationale Minoritätsrechte, Demokratisierung der Kultusgemeinen, Schaffung einer jüdischen obersten Zentrale durch ihre Zusammenfassung.[15]

Wir bitten Sie um tunlichst schnelle Einsendung der Forderungen, die Sie an die Nationalversammlung von Deutschösterreich [|2|] zu richten gedenken. Eine Verhandlung mit der zentralen Regierung wäre heute wohl nicht mehr zweckmässig.

Es ist unsere Ansicht, dass in jedem der einzelnen neuen Staatswesen (einerlei ob sie zu Bundesstaaten laut kaiserl. Manifes{t} oder zu selbständigen Staaten hintendieren) ein jüdischer Nationalrat mit der betreffenden Majoritätsnation zu verhandeln hat. Nur durch eigene Initiative an Ort und Stelle kann man der schwierigen Situation gerecht werden. Die Wiener zionistische Zentralstelle soll ein tunlichst gleichartiges Vorgehen dieser Nationalräte ver-

organizations and the Jewish communities. The Moravian Jewish communities quickly signaled their support. Later on, the Federation of Jewish Communities in Austrian Silesia, Prague's Orthodox Sinai organization, and several Jewish communities in Bohemia recognized the Jewish National Council as their representation. The old elites of the Prague Jewish community, however, were hesitant, but entered into negotiations with the Jewish National Council. Finally, the Federation of Jewish Communities in Bohemia recognized the Jewish National Council as its representative. Čapková, Czechs, Germans, Jews?, 194–197; Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 144–146.

14 Next to the Czechoslovak National Council, which had been established in Paris in 1916 and formed a government-in-exile in October 1918, a broad alliance of parties created the Národní výbor československý (Czechoslovak National Committee) in Prague in July 1918. The Czechoslovak National Committee aimed to create an independent Czechoslovak state and entered into negotiations with the Czechoslovak government-in-exile. On 28 October 1918, representatives of the Czechoslovak National Committee proclaimed Czechoslovakia as independent state. Until the formation of the first Czechoslovak government on 14 November 1918, the Czechoslovak National Committee functioned as the highest organ in Czechoslovak politics.

15 The memorandum was published in Leon Chasanowitsch/Leo Motzkin (eds.), Die Judenfrage der Gegenwart. Dokumentensammlung, Stockholm 1919, 51–55. For an English translation, see Aharon Moshe Rabinowicz, The Jewish Minority, in: The Jews of Czechoslovakia. Historical Studies and Surveys 1 (1968), 155–265, here 218–221.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

bürgen, weshalb wir Sie über alle wichtigeren Vorkommnisse und Aktionen unsererseits informieren werden. Wir sehen auch Ihren w.[16] Nachrichten mit Spannung entgegen.

In der Hoffnung auf eine glückliche Zukunft des jüdischen Volkes in allen altösterreichischen Ländern begrüssen wir Sie
mit hochachtungsvollem Zionsgruss

P. S. Eine Veröffentlichung unserer Konstituierung in der zionistischen und allgemeinen Presse soll vorläufig nicht erfolgen. Den Zeitpunkt werden wir bekannt geben.

Document 46

Max Brod to Leo Herrmann
Prague, 24 October 1918
Typewritten letter (copy), 1 page; typewritten and handwritten corrections, handwritten additions
Language: German
CZA, Z3/217

Abschrift!

24. Octbr. 1918.

Lieber Leo Herrmann![17]

Dank für Telegramm.[18] Vorläufig ist keine Warnung in dem Sinne nötig, dass die neutralen oder ententistischen Stellen etwas öffentlich zu unternehmen hätten. Doch können {Sie} sie immerhin soweit vorbereiten, dass ein Telegramm von Ihnen genügt, um eine öffentliche wirksame Aktion dort auszulösen. Teilen Sie mir auch sofort mit, welche Mittel Ihnen diesfalls zur Verfügung stehen.

16 Weiteren.
17 At the time of writing, Herrmann was still located in Berlin, working as the secretary of the Zionist Organization.
18 This telegram could not be located.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Sie erhalten binnen zwei Tagen einen Stimmungsbericht aus Böhmen, den ich sofort an das Kopenhagener und Stockholmer Büro weiterzugeben bitte – zum schnellen Abdruck.[19]

14 tschechische Abgeordnete mit Kramar,[20] Klofac[21] sind jetzt in die Schweiz gefahren.[22] Wäre es möglich (und nichts wäre wichtiger als dies), dass sie dort in dem Sinne beeinflusst werden, dass sie

1) die Juden im böhmischen Staat zu schützen haben,

2) dass sie mit dem Jüdischen Nationalrat in Prag d. h. Dr. Singer, Fischl, Dr. Max Brod zu verhandeln und die jüdische Nation als solche {im neuen Staat} anzuerkennen haben.

Diese Bedingungen sind von der Seite einflussreicher Ententekreise zu stellen, womöglich!

Teilen Sie mir mit, was Sie veranlasst haben. Es wäre unendlich wichtig! Mit blossen Erklärungen Punkt 1) darf man sich aber nicht zufrieden geben.

---

19 Since the Jews of Bohemia and Moravia were often accused of siding with the Germans in the Czech-German nationality conflict, the Zionists feared that antisemitic violence would emerge from Czechoslovak independence. To counter such developments, they were eager to point out the neutrality of the Jews through the Jewish national councils. In this situation, Brod asked Herrmann to forward his reports to the Zionist Office in Copenhagen and the Press Office in Stockholm in order to distribute information about the situation in Bohemia and Moravia and thereby prevent antisemitic incidents. When representatives of the Czechoslovak government-in-exile and the Czechoslovak National Committee met in Switzerland to negotiate further steps toward independence, Brod asked Herrmann to publish articles in Swiss newspapers about the creation of the Jewish National Council in Prague and the fear of anti-Jewish violence. CZA, Z3/217, Max Brod to Leo Herrmann, 26 October 1918.

20 Karel Kramář (1860–1937) was a leader of the Československá strana národně demokratická (Czechoslovak National Democratic Party) and president of the Czechoslovak National Committee. Between 14 November 1918 and 8 July 1919, he served as the first Prime Minister of Czechoslovakia.

21 Václav Klofáč (1868–1942) was a Czech politician who was one of the founders of the Česká strana národně sociální (Czech National Social Party) and its longtime chairman. In 1918, he served as vice-president of the Czechoslovak National Committee. From January 1919 to May 1920, he served as the Minister of National Defense.

22 From 28 to 31 October 1918, a delegation from the Czechoslovak National Committee including Kramář and Klofáč met with the Czechoslovak government-in-exile in Geneva to negotiate regarding further steps toward Czechoslovak independence. Ivan Šedivý, Češi, české země a velká válka, 1914–1918 [Czechs, the Czech lands, and the Great War, 1914–1918], Prague 2001, 341 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Punkt 2) ist wichtig. Vielleicht [ist] auch ein Weg zu Massaryk [sic][23] möglich? Von ihm hängt hier alles ab. Eine Erklärung von ihm für den Zionismus und die Juden als Nation würde alles lösen! Massaryk soll in Paris sein.[24] Er kennt mich.

Wir sind in fieberhafter Tätigkeit. Natürlich völlig unabhängig von Wien, dem wir nur Mitteilungen machen.[25] Wenn das heutige „Prager Tagblatt“[26] schon so schreiben kann (Beilage),[27] so dürfen doch wir Juden nicht (wie Stricker) immer noch das zentralistische Oesterreich retten wollen. Die Stricker'sche Politik wäre für uns in Böhmen eine Katastrophe.

Wir geben jetzt ein Flugblatt (Auflage {1}50,000) heraus, plakatieren es, haben am 3. Novbr.[28] Vertrauensmännertag,[29] 6. Novbr. grosse öffentliche Versammlung u. s. f.

Herzlichst
Ihr gez. {Max} *Brod*

---

23 Tomáš G. Masaryk (1850–1937) was a politician, sociologist, and philosopher. He served as a member of the Austrian Imperial Council for the Národní strana svobodomyslná (National Liberal Party) between 1891 and 1893 and for the Česká strana pokroková (Czech Progressive Party) between 1907 and 1914. He went into exile in December 1914, founding the Czechoslovak National Council in Paris in 1916. Masaryk headed the National Council, which was recognized as a provisional Czechoslovak government-in-exile by the Allied Powers in 1918. After the end of the war, he returned to Prague and was elected president of the Czechoslovak Republic by the national assembly. He held the office until the end of 1935.

24 Masaryk was in the United States at this point. Brod probably assumed that he would be in Paris following the Czechoslovak declaration of independence by the Czechoslovak National Council in Paris on 18 October 1918. However, the declaration had been drafted by Masaryk in Washington.

25 This is a reference to the formation of the Jewish National Council in Vienna, which claimed to speak for all Jews of the territories of the former Habsburg Empire.

26 The *Prager Tagblatt* was the most important liberal daily published in German in Prague from 1876 until 1939. Max Brod was among its contributors.

27 The attachment to the letter could not be located.

28 November.

29 At this meeting, the Bohemian Zionists formally recognized the Jewish National Council in Prague as the Jews' only political authority in the Czechoslovak state. Anonymous, Zionistischer Vertrauensmännertag in Prag, in: Selbstwehr, 8 November 1918, 7.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 47

Max Brod to Leo Herrmann
Prague, 4 November 1918
Typewritten letter, 2 pages; typewritten and handwritten corrections
Language: German
CZA, Z3/217

Prag, 4. November.

Lieber Leo Herrmann,

Dank, für Brief vom 31. Oktober.[30]

Wir haben hier einen vollständigen Sieg des jüdischnationalen Gedankens über den Assimilantismus erlebt und stehen mittendrin in einer Bewegung, deren Grossartigkeit wir nie erhofft haben.

Jüdischnationale Soldatenräte in Prag, Theresienstadt, Olmütz, Brünn haben sich gebildet.[31] Die sämtlichen Kultusgemeinden Mährens haben sich auf den Boden des nationalen Gedankens gestellt und erkennen den Jüdischen Nationalrat an. – Wir werden voraussichtlich von der neuen Regierung Anerkennung der jüdischen Nationalität finden. Doch arbeitet, wie ich eben telefonisch erfahre, die Prager Kultusgemeinde gegen uns.[32] Ebenso natürlich

30 CZA, Z3/217, Leo Herrmann to Max Brod, 31 October 1918.

31 Soldiers who supported the Jewish National Council formed several soldiers' councils. Some of them were recognized by the Czech Okresní narodní výbor (District national councils) as official representatives of Jewish soldiers. Anonymous, Jüdischer Soldatenrat in Olmütz und Brünn, in: Selbstwehr, 8 November 1918, 9; Rabinowicz, The Jewish Minority, 221 f., 247

32 At the end of the war, members of the old German-speaking Jewish elite still occupied central positions in Prague's traditional Jewish organizations (the Jewish community, *Ḥevra Kaddisha*, and B'nai B'rith). They opposed demands to recognize a Jewish nationality and demanded loyalty to the Czechoslovak National Committee, while fearing anti-Jewish violence. The leadership of the Jewish community in particular tried to fend off a push by the Jewish National Council to reform electoral regulations to its board. Moreover, it approached government officials, denying the Jewish National Council the right to speak for the Jews in the newly emerging state and claiming this role for itself. Anonymous, Ein skandalöser Schwindel der Prager Kultusgemeinderepräsentanz. Eine grenzenlose Blamage, in: Jüdische Rundschau, 6 December 1918, 405 f.; Kateřina Čapková, Raum und Zeit als Faktoren der nationalen Identifikation der Prager Juden, in: Peter Becher/Anna Knechtel (eds.), Praha – Prag 1900–1945. Literaturstadt zweier Sprachen, Passau 2010, 21–31, here 26–28.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

die tschechischassimilierten Juden. Sie vers¦t¦ehen doch die Situation?? Die deutschassimilierten Juden (daher auch die Gemeinde in Mähren) haben den Halt verloren und werden von uns vielleicht aufgesaug~~z~~t werden. In tschechischen Gemeinden wird der Kampf schwer sein!!

In dieser Fülle von Arbeit kann ich leider Ihnen nicht alles berichten. Unser Büro (Kaznelson,[33] Dr. Waldstein {2.}, Kornfeld[34] {1.}[35]) wird hoffentlich bald funktionieren. Heute ist noch keine Wohnung, kein Lokal aufzutrei~~b~~ben und wir werden von den Petenten in Kanzlei und Privatwohnung übe~~r~~rannt [sic].

Ich verweise Sie auf die letzte „Selbstwehr". Drucken Sie unsern Aufruf und den genauen Bericht über den Empfang beim Narodny vybor ab.[36]

Ueber die Situation selbst können Sie etwa folgenden Stimmungs~~b~~bericht hinzufügen: Staatsumwälzung hat sich, wie uns aus Prag gemeldet wird, mit bewunderungswürdiger Ruhe und Disziplin vollzogen. Bisher sin{d} keine Ausschreitungen gegen Juden vorgekommen. Geringfügigere Uebergriffe untergeordnet~~r~~er Organe, die dem jüdischen Nationalrat gemeldet wurden, konnten im Einvernehmen mit den führenden Männern des neu~~n~~en Staates abgestellt werden (so namentlich in der Behandlung der ga~~l~~-[|2|]lizischen Flüchtlinge, deren Lage sich allerdings ziemlich schwierig gestaltet, da es

---

33 Siegmund Kaznelson (1893–1959) was a journalist who served as editor of *Selbstwehr* between 1913 and 1917. In 1917/1918, he was the main figure in the movement to establish an Austrian Jewish Congress. Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 137–160.

34 Felix Kornfeld (1878–1946) was a lawyer born in Vienna.

35 Interlinear handwritten correction to the order. The actual order is Dr. Kornfeld, then Waldstein.

36 *Selbstwehr* was a German-language Zionist weekly published in Prague from March 1907 to October 1938. The newspaper backed the Jewish National Council and later the Židovská strana. On 1 November 1918, it published a declaration by the Jewish National Council that emphasized its identification with a Jewish nationality and its commitment to demands for cultural autonomy. Der jüdische Nationalrat im tschechoslowakischen Staat, An die jüdische Öffentlichkeit im tschechoslowakischen Staat, in: Selbstwehr, 1 November 1918, 1. On the day of the proclamation of the Czechoslovak state, 28 October 1918, a delegation from the Jewish National Council met the leadership of the Czechoslovak National Committee and presented a memorandum summarizing its demands. *Selbstwehr* reported on the meeting: Anonymous, Der jüdische Nationalrat beim Národní Výbor, in: Selbstwehr, 1 November 1918, 1. One week later, the *Jüdische Zeitung* reported on the meeting: Anonymous, Vom jüdischen Nationalrat im tschecho-slovakischen Staate, in: Jüdische Zeitung, 8 November 1918, 4. The text of the memorandum was published in Chasanowitsch/Motzkin (eds.), Die Judenfrage der Gegenwart, 51–55.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

an Transportmitteln fehlt).[37] – Es ist zu hoffen, dass es den tschechischen Führern, die den letzten Willen bekunden, auch weiterhin ~~bekunden~~ {gelingen} wird, die an{t}isemitischen Regungen der {Volksm}~~M~~enge im Zaume zu halten. Der nationaljüdischen Bewegung bringen die meisten Führer viel Verständnis und Symp~~h~~athie entgegen. Unter den Juden gewinnt ~~diese~~ diese Bewegung von Tag zu Tag an Einfluss. Sämtliche Kultusgemeinden Mährens haben das jüdischnationale Programm angenommen. Der jüdische Nationalrat ist ¦trotz seines kaum 14tägigen Bestandes¦ in weitesten Kreisen des Volkes die populärste Institution.

{gez. Max} Brod.

Document 48

Leo Herrmann to Ludvík Singer
Berlin, 3 December 1918
Typewritten letter, 2 pages; typewritten and handwritten corrections
Language: German
CZA, Z3/217

3.12.18.

Herrn Doktor Ludwig *Singer* für den Jüdischen Nationalrat, *Prag*.

Sehr geehrter Herr Doktor!

Wir erhalten jetz[t] zum ersten Male aus ~~Lemberg~~ ¦London¦ eine Bestätigung über den Empfang der durch uns und das Kopenhagener Büro vermittelten

37 During the First World War, thousands of Jews fled the Eastern warzone for the large cities of the Habsburg Empire. Due to the armed conflicts that emerged in Galicia at the end of the war, additional refugees arrived in Prague. At the end of 1918, about 18,000 Jewish refugees from Galicia were residing in the new Czechoslovak state. The Jewish National Council petitioned the authorities to delay and prevent their expulsion. Moreover, it protested incidents of antisemitic violence that occurred in Bohemia and Moravia from the late fall of 1918. Tatjana Lichtenstein, Making Jews at Home. Zionism and the Construction of Jewish Nationality in Inter-War Czechoslovakia, in: East European Jewish Affairs 36 (2006), no. 1, 49–71, here 30–36. See Documents 49 and 53.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Nachrichten über die Gründung und Forderung des Jüdischen Nationalrats im tschechoslowakischen Staate. Sokolow hat auf diese Telegramme hin den Vorschlag gemacht, dass das organisierte Judentum im tschechoslowakischen Staate, umfassend „alle Sektionen", eine kleine Delegation für den Friedenskongress wählen soll, um ein klar definiertes Programm der nationaljüdischen Rechte in präziser Interpretation vorzulegen, die Sokolow kennen will, bevor er mit den Vertretern der Tschechoslowakei in Paris verhandelt. Die Namen der am besten in Frage kommenden Mitglieder der Delegation sollten angegeben werden. Wenn es nötig werden sollte, würde Sokolow Reiseerlaubnis zu erwirken suchen.

Dieees [sic] Telegramm Sokolows ist dem Kopenhagener Büro durch Vermittlung unseres Freundes Pewsner zugegangen, welcher an die Uebermittlung des Telegrammes seinerseits den Vorschlag knüpfte, er würde, falls das Kopenhagener Büro hiermit einverstanden sei, Sokolow ein gleiches Verfahren auch betreffend der jüdischen Gemeinden in Polen, Galizien, Litauen, der Ukraina und Rumänien empfehlen.

Das Kopenhagener Büro hat Herrn Pewsner für Herrn Sokolow mitgeteilt, dass es mit dem Sokolow zu unterbreitenden Vorschlag grundsätzlich einverstanden sei, jedoch noch die Aufnahme der anderen noch in Frage kommenden Gebiete (Grossrussland, Deutschösterreich, Ungarn, Jugoslowakei [sic][38]) vermisse. Im übrigen werde aber seitens des Kopenhagener Büros Sokolow darauf aufmerksam gemacht, dass jedes Einzelvorgehen der verschiedenen Länder, insbesondere, wenn mit der Tschechoslowakei begonnen werde, durchaus unzweckmässig und schädlich sei, vielmehr wäre es notwendig, eine gemeinsame Vertretung der ostjüdischen [sic] Länder in einem, die verschiedenen Bedingungen der einzelnen Länder berücksichtigenden Grundprogramm zu organisieren. Bis zum Zustandekommen einer richtigen Vertretung sei jeden [sic] öffentliche Vorgehen der tschechoslowakischen Delegation zu vermeiden.

Indem wir Ihnen hiermit die Grundzüge des Telegrammwechsels zwischen dem Kopenhagener Büro und Sokolow mitteilen, wollen wir hierzu im Einverständnis und in Uebereinstimmung mit dem Kopenhagener Büro folgendes bemerken: Sie werden die Gründe der Stellungnahme des Kopenhagener Büros ohne weiteres begreifen. Es wäre in der Tat höchst unerwünscht, wenn jüdische Delegationen aus den Ostländern einzeln und nur die Interessen der Judenheit ihres eigenen Landes vertretend, direkt an die Friedenskonferenz herantreten würden. Abgesehen von der drohenden Zerspiltterung [sic], von der auf diese Weise die ganze Aktion bedroht wäre,

38 The Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes, colloquially termed the Kingdom of Yugoslavia, which was founded on 1 December 1918.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

könnte das auch für die jüdischen |2| Forderungen selbst von höchst ungünstigem Einflusse sein. Gerade bei der Vertretung der Forderungen des jüdischen Nationalrates für den tschechoslowakischen Staat ist dies klar, da Sie ja immer wieder betonen, dass man im tschechoslowakischen Staate nicht nationale Autonomie, sondern nur Minderheitsrechte auf nationalkulturellem Gebiete fordern kann.[39] Es ist klar, dass diese Forderung den Verhältnissen in Boehmen und Mähren entspricht. Es wäre aber, wie Sie selbst einsehen werden, höchst gefährlich, durch die Proklamierung dieser Forderungen vor der Friedenskonferenz evtl. die Forderungen der jüdisch-nationalen Massen in der Ukraine zu beeinträchtigen. Ueberhaupt ist Ihnen ja selbstverständlich ~~k~~auch klar, dass sich die Delegation der Juden im tschechoslowakischen Staate unmöglich die Verantwortung aufladen kann, ¦an¦ die Spitze der jüdischen Gruppen zu treten, die die jüdischen Diasporaforderungen vertreten. Deshalb hat das Kopenhagener Büro mit Recht Herrn Sokolow auf diese Gefahr hinweisen lassen.

Dagegen ist Herrn Sokolow vorgeschlagen worden, das gleiche, was er für die jüdischen Forderungen im tschechoslowakischen Staate für zweckmässig hält, auch für die übrigen Länder des Ostens zu verlangen, auch wenn das Verhältnis Englands zu einigen dieser Länder anders ist, a{l}s zum tschechoslowakischen Staate. Aus diesen Gründen ist als der zweckmässigste Vorschlag Herrn Sokolow unterbreitet worden, eine gemeinsame Vertretung der Juden aus den Ostländern zu organisieren, die ein einheitliches Programm, das natürlich die Bedingungen in den einzelnen Ländern berücksichtigen muss, ausz{u}arbeiten hätte. Das Kopenhagener Büro glaubt – unseres Erachtens mit Recht, dass diese Vertretung, gleichgültig, wo immer sie zustande komm~~t~~en wird, auch ihrerseits nicht direkt mit der Friedenskonferenz verhandeln soll, sondern vielmehr mit dem von der Zionistischen Organisation beim Friedenskongress (unter der Leitung von Sokolow und Weizmann) zu errichtenden Büro.

Wir geben Ihnen diese Bemerkungen weiter, um Sie darauf aufmerksam zu machen, dass durch ein verfrühtes Heraustreten der von Ihnen zu wäh-

39 The Jewish National Council for the Czechoslovak State called for the recognition of the Jewish nationality, minority rights for Jews, their full civic equality, and the democratization of Jewish communities. However, unlike its counterparts in the former Russian Empire, Bukovina, or Galicia, it did not demand national personal autonomy, since it considered this neither necessary nor viable in the new Czechoslovak state, where Jews were relatively well integrated into the middle classes and minority rights seemed to provide sufficient protection to keep the Jews out of the nationality conflict between Czechs and Germans. Čapková, Specific Features of Zionism in the Czech Lands, 121; Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 125, 144.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

lenden Delegation das Projekt der Schaffung einer gemeinsamen Vertretung Schaden erleiden könnte. Im übrigen aber wird es für Sie sicherlich von ausserordentlicher Bedeutung sein, dass Sie schon jetzt darüber informiert sind, dass in irgendeiner Form die Delegierten des jüdischen Nationalrates für den tschechoslowakischen Staat die Möglichkeit erhalten werden, ihre speziellen Vorschläge dem Friedenskongress zu unterbreiten.

Im übrigen werden in den nächsten Tagen weitere Beratungen in der Schweiz stattfinden, welche feststellen sollen, ob die Schweiz als Sitz der Gesamtvertretung der Delegationen der in Frage kommenden Länder geeignet wäre. Schliesslich sind dies alles insofern vorbereitende Besprechungen, als eine endgültige Entscheidung erst erfolgen wird, nachdem Herr Dr. Jacobson in London eingetroffen ist. Herr Dr. Jacobson kennt das ganze in Frage kommende Material.

Wir müssen nicht besonders bemerken, dass der ganze Charakter der Angelegenheit es dringend erforderlich erscheinen lässt, sie vorläufig durchaus vertraulich zu behandeln.

Wir senden Kopie dieses Briefes Herrn Dr. Max Brod. Anbei erhalten Sie Kopie unseres gestrigen Telegrammes,[40] in dessen Besitz wir Sie schätzen, in der Annahme, ehestens die erbetene drahtlose Antwort zu erhalten.

mit Zionsgruss
gez. Herrmann

Document 49

The Activities of the Jewish National Council in Prague I
Prague, 23 December 1918
Typewritten report, 8 pages; typewritten and handwritten additions, corrections, and underlinings, archival signature at the top of page 1
Language: German
CZA, Z3/1696
[In this first internal circular, the Jewish National Council in Prague describes its relations with the Czechoslovak government, whose attitude is marked by sympathy for Jewish national aspirations on the one hand, and consideration for antisemitic sentiments among the Czech public on the other. The Council places its hopes to combat antisemitism especially on Masaryk. It describes its nego-

40 CZA Z3/217, Copy of telegram from Herrmann to the Zionist Office in Copenhagen, 2 December 1918.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

tiations with other Jewish national councils and the Zionist offices in London and Copenhagen in preparation for the Paris Peace Conference. In addition, the Council reports on its actions in support of Galician Jewish refugees, its protests against antisemitic violence, and the growing support for its policies among the Jews of Czechoslovakia.]

Tätigkeitsbericht des jüdischen Nationalrates in Prag.
bis 21. Dezember 1918.

Streng vertraulich!
Nur für Mitglieder der dem N. R.[41] angeschlossenen Organisation bestimmt:

Der jüdische Nationalrat hat beschlossen, von jetzt ab in regelmässigen Zeitabständen Berichte über seine Tätigkeit hinauszugeben, um seine auswärtigen Mitarbeiter und Organisationen in höherem Masse, als dies durch die Presse geschehen kann, über die Ereignisse am Laufenden zu halten. Wir bitten Sie, diese Berichte, besonders den politischen Teil, als streng vertraulich anzusehen.

Für Anträge und Anregungen im Anschluss an diese Berichte werden wir stets dankbar sein.

1. *Politik*: Die Stellung der Regierung zum jüdischen Nationalrat wird durch zwei Momente entgegengesetzt bestimmt. Auf der einen Seite durch Sympathie für das offene jüdischnationale Bekenntnis der Juden durch die Rücksichtnahme auf die Beziehung zwischen der jüdischnationalen Bewegung und den Ententemächten, besonders Amerika und England, ferner auf den grossen Einfluss der jüdischnationalen Weltpresse, auf der anderen Seite aber durch die Rücksicht auf die ### ¦antisemitische¦ Orientierung des grössten Teils der tschechischen Oeffentlichkeit.[42] Sie haben, geehrte Herren,

41 Nationalrat.

42 The new Czechoslovak leadership's attitude toward the Jews was ambivalent. Leading politicians such as Masaryk and Edvard Beneš (1884–1948) shared a suspicion and fear of Jews as eternal foreigners, as well as a belief in Jewish power. However, Masaryk's commitment to rationalism and moral regeneration enabled him to overcome his negative predisposition toward Jews. Thus, he separated the Czech cause from antisemitism for moral and strategic reasons. Czech politicians called for an end to anti-Jewish violence. However, at the same time, calls for the punishment of alleged Jewish profiteering and allegations of Jewish loyalty to Austria created the fear that they could be seen as defenders of their enemies' interests. As a result, they employed the strategy of emphasizing international Jewish power in order to present antisemitism as detrimental to Czech interests. Hillel J. Kieval, Languages of Community. The Jewish Experience in the Czech Lands, Berkeley, Calif., et al. 2000, 206–208;

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

aus der Presse erfahren, mit welch anerkennenden Worten Mas~~s~~aryk von der jüdischen Regenerationsbewegung zu den amerikanischen Zionisten gesprochen hat.[43] Wir hoffen, dass sein Einfluss dem Antisemitismus entgegenwirken [wird] und erwarten auch ein Verständnis für unsere jüdischen nationalen Forderungen, da Masaryk gerade das nationale Judentum besser kennt als |2| irgend ein anderer tschechischer Politiker.[44] Wir werden sofort nach seiner Rückkehr eine Audienz bei ihm anstreben. Gewisse Schwierigkeiten dürften durch den persönlichen Einfluss einzelner tschechischer Assimilanten auf Masaryk entstehen, doch wird sich, wie die grosse Prager Versammlung am 10. November d. J.[45] und die ihr folgende vertrauliche Besprechung gezei~~ti~~gt haben, mit dem [sic] gemässigten tschechischen Assimilanten ein leidliches Verhältnis herstellen lassen, eher jedenfalls als mit den deutschen Assimilanten. Diese wollen es nicht begreifen, dass ~~m~~{s}ich die Juden ehrlich auf dem [sic] Boden des tschech. Staates stellen und hier nur jüdische Politik betreiben dürfen. Diese jüdische Politik erfordert auf der einen Seite mannhafte Vertretung unserer Forderungen, auf der anderen aber ein ### loyales Zusammengehen mit der Regierung, solange dies mit unserer Würde vereinbar ist. Keineswegs dürfen wir uns leichtsinnig in eine Opposition zur Regierung drängen lassen, die bei uns zu ähnlichen Zuständen führen müs-

---

Michael A. Riff, The Ambiguity of Masaryk's Attitudes on the "Jewish Question," in: Robert B. Pynsent (ed.), T.G. Masaryk (1850–1937), vol. 2: Thinker and Critic, Houndmills/London 1989, 77–87. For different interpretations of Masaryk's attitude toward antisemitism, see Gordon Skilling, T.G. Masaryk: Against the Current, 1882–1914, Houndmills/London 1994, 88–91; Lichtenstein, Making Jews at Home, 39–42; Frank Hadler, "Erträglicher Antisemitismus"? Jüdische Fragen und tschechoslowakische Antworten, in: Simon Dubnow Institute Yearbook 1 (2002), 169–200.

43 In September 1918, the executive committee of the Zionist Organization of America had written to the Czechoslovak National Council expressing the hope that equal rights would be guaranteed for all minorities in the future state of Czechoslovakia. In his reply, Masaryk emphasized his commitment to equal rights and expressed sympathies with Zionism and the Jewish national movement. Oskar Donath, Masaryk und das Judentum, Brünn 1920, 18 f.

44 Masaryk had gained international popularity among Jews for intervening in favor of Leopold Hilsner, who had been accused of ritual murder during the Hilsner Affair of 1899/1900. However, he was not unaffected by antisemitic stereotypes and expressed a deep mistrust of assimilation. Therefore, he regarded the Zionist movement as an agent for the moral regeneration of modern Jewry. Riff, The Ambiguity of Masaryk's Attitudes on the "Jewish Question"; Hillel J. Kieval, Masaryk and Czech Jewry. The Ambiguities of Friendship, in: Stanley B. Winters (ed.), T.G. Masaryk (1850–1937), vol. 1: Thinker and Politician, Houndmills/London 1990, 308–318.

45 Diesen Jahres.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ste, wie in Polen, wo jede Brücke zwischen den Juden und dem Staatsvolke abgebrochen scheint.[46]

Unser Einfluss bei der Regierung wird in erster Linie abhängen von ~~von~~ der Stärke unserer innerjüdischen Position. Haben wir die organisierten jüdischen Massen hinter uns, so werden wir auch bei den Friedensverhandlungen und bei Verhandlungen mit der Regierung stark genug sein, unsere Forderungen durchzusetzen. Einer schwachen Partei wird man weder hier noch draussen besonders entgegenkommen.

Bezüglich der Beteiligung an den Friedenskonferenzen finden derzeit auf Anregung der zionistischen Zentralen in London und Kopenhagen Verhandlungen zwischen uns und den Nationalräten der anderen Länder zu dem Zwecke statt, um eine gemeinsame Formel für unsere Forderungen auszuarbeiten und eine gemeinsame Vertretung der national organisierten Judenheiten zu erreichen. Selbstverständlich ~~stärken~~ würden die Aufgaben dieser Vertretung auch Massnahmen gegen |3| die wirtschaftliche Bedrohung des Judentums sein. Diese Angelegenheit wird den für den 4.–5. Januar einberufenen jüdischen Delegiertentag des jüd.[47] Nationalrates für den tschechoslowakischen Staat beschäftigten (siehe Ankündigung in den Zidovsko spravy [sic][48] und der Selbstwehr).[49]

Flüchtlingsfrage: Die dargelegte schwankende Stellung der Regierung hat sich besonders in der Flüchtlingsfrage gezeigt. Bekanntlich sind die Flüchtlinge zunächst für den 1. Dezember ausgewiesen worden, es gelang uns dann, eine Hinschiebung des Termins bis zum 15. Dezember durchzusetzen, aber eine völlige Zurücknahme der betreffenden Verordnungen konnten wir nicht erreichen. Erst dem Eingreifen unserer ausländischen Freunde und einer Intervention, die Abg. Reize~~n~~{s} zu~~gunsten~~{sammen} mit uns in Prag unternahm, gelang es in letzter Stunde durchzusetzen, dass die Flüchtlinge bis zur Regelung des Verkehrs hier verbleiben. Unsere Volksräte in der Provinz[50] ha-

46 On the deterioration of Polish-Jewish relations in 1918/1919, see chapters 4.1 and 5.5 of the introduction to this volume, as well as chapters 3, 8, and 9 of the documents section of this volume.

47 Jüdischen.

48 The Czech Zionist weekly *Židovské zprávy.*

49 See Document 51.

50 Following the founding of the Jewish National Council in Prague, Jewish peoples' councils emerged in a number of towns throughout the new state, creating local representations that formed the basis for regional and national representations. The Jewish peoples' councils in Moravia and Moravian Silesia sent delegates to the Jewish Peoples' Council (Jüdischer Volksrat, Židovská lidová řada) in Brno (Brünn), which in turn sent delegates to the Jewish National Council in Prague. The Jews of Slovakia formed the Ľudový zväz židov pre Slovensko (Jewish Peoples' Union for Slovakia),

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ben überall energisch mitgewirkt, um das Los der Flüchtlinge zu erleichtern. Der Der [sic] N. R. hat eine grössere Summe ausgeworfen, um für 400 Flüchtlingskinder, die sich in traurigsten Verhältnissen in Nikolsburg befinden, eine bessere Unterkunft zu besorgen. Wir denken daran, speziell die Waisenkinder für Palästina erziehen zu lassen.[51]

Die *Judenverfolgungen* bildeten selbstverständlich Gegenstand unserer Beratungen und Interventionen. Wir haben wegen der galizischen Pogrome[52] bei den in Prag weilenden ausländischen Konsuln protestiert. Der tschechischen Regierung haben wir bezüglich der Pogrome in Mähren mehrfache Memoranden vorgelegt und wiederholt persönlich interveniert.[53] Die aus [sic]

---

which was based in Bratislava and also sent delegates to the Jewish National Council in Prague.

51 After the founding of the Czechoslovak Republic, the new authorities immediately stopped all support for refugees and threatened to deport the Jewish refugees from Galicia, who were anxious not to end up in war-torn areas where pogroms were raging. The Czech authorities interned 400 refugee children in a camp in Mikulov (Nikolsburg). It seems that some of the children were deported in early 1919, as a report mentioned only 200 orphans left in the camp by March of that year. In April, a delegation of the Jewish National Council in Prague visited the camp and reported on the harsh living conditions. Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 206 f.

52 After the Treaty of Brest-Litovsk of 3 March 1918, allegations of Jews siding with the enemy and war profiteering had already led to acts of antisemitic violence in several Galician towns. With the defeat of the Central Powers and the emergence of an independent Poland, a new wave of anti-Jewish attacks swept through Galicia in November and December 1918. Pogroms were committed in dozens of towns and localities by soldiers of the Polish Legions and civilians alike. The border conflicts of the nascent Polish state led to further anti-Jewish violence. In the wake of the Polish-Ukrainian War of 1918/1919, pogroms were committed by both Polish soldiers and civilians in Eastern Galicia. Leon Chasanowitch (ed.), Les Pogromes anti-juifs en Pologne et en Galicie en novembre et décembre 1918. Faits et documents, Stockholm 1919.

53 Against the backdrop of allegations of Jewish loyalty to the Habsburg Empire, their identification with Germandom, and their supposed failure to identify with the Czech national cause during the war, a wave of antisemitic riots occurred in Bohemia and Moravia in December 1918. In Holešov (Holleschau), the violence reached its peak on 3 and 4 December, when local rioters looted and pillaged Jewish houses and shops, vandalized the synagogue, and murdered two Jews, before the army intervened. Michael L. Miller, The Forgotten Pogroms, 1918, in: Slavic Review 78 (2019), no. 3, 648–653; Ota Konrád, Two Post-War Paths. Popular Violence in the Bohemian Lands and in Austria in the Aftermath of World War I, in: Nationalities Papers 46 (2018), no. 5, 759–775; Rudolf Kučera, Exploiting Victory, Sinking into Defeat. Uniformed Violence in the Creation of the New Order in Czechoslovakia and Austria, 1918–1922, in: The Journal of Modern History 88 (2016), no. 4, 827–855.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Holleschau bezügliche Denkschrift wurde den [sic] Ministerpräsidenten durch eine Abordnung des N. R. übergeben.[54] Wie Sie aus den Tageszeitungen wissen, sicherte Dr. Kraemer [sic][55] die Ergreifung aller zu Gebote stehenden Mittel zu, um Wiederholungen vorzubeugen. Er meinte freilich, dass erst nach Rückkehr der Legionen, des organisierten, siegreichen tschechischen Heeres die Regierung über grössere Machtmittel verfügen werde.[56]

|4| Bezüglich der Vorfälle in der Slowakei[57] intervenierten wir beim Minister Brobar [sic][58] und erhielten von ihm gute Zusagen, dagegen war eine Interven-

54 Following the pogrom in Holešov, the Jewish National Council submitted a protest note to the new government under Prime Minister Karel Kramář, which was published in *Selbstwehr*. The memorandum did not mention the perpetrators' ethno-nationality, as the Zionists attempted to separate anti-Jewish violence from Czech nationalism. The Jewish National Council insisted that the government had immediately stopped the violence, which was probably not the case. Anonymous, Denkschrift des jüdischen Nationalrats wegen des Holleschauer Pogroms, in: Selbstwehr, 13 December 1918, 1; Lichtenstein, Making Jews at Home, 31; Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 204 f.

55 Karel Kramář.

56 On 20 December 1918, Prime Minister Kramář condemned the pogrom. However, he did so not for humanitarian reasons, but because of potential damage to the Czech cause in the international arena. Lichtenstein, Making Jews at Home, 40 f.; Tatjana Lichtenstein, Jewish Power and Powerlessness. Prague Zionists and the Paris Peace Conference, in: East European Jewish Affairs 44 (2014), no. 1, 2–20, here 13.

57 In Slovakia, Jews were seen as representatives of the Hungarian state. At the end of 1918 and during most of 1919, homecoming soldiers and the local population attacked wealthy Jews and Jewish shopkeepers and innkeepers. The anti-Jewish violence characterized the regime transition in Slovakia to an even greater extent than in Bohemia and Moravia. When Czechoslovak troops were deployed to defend the Jews, they occasionally took part in the anti-Jewish excesses. Demobilized Jewish soldiers and freed Jewish prisoners of war formed self-defense units wherever possible. Livia Rothkirchen, Slovakia II. 1918–1938, in: The Jews of Czechoslovakia 1, 85–124; Rabinowicz, The Jewish Minority, 224–227; Ismo Nurmi, Slovakia. A Playground for Nationalism and National Identity. Manifestations of the National Identity of the Slovaks, 1918–1920, Helsinki 1999, 38. Jerzy Tomaszewski, Židovská otázka na Slovensku v roku 1919 [The Jewish Question in Slovakia in 1919], in: Ivan Kamenec/Elena Mannová/Eva Kowalská (eds.), Historik v case a priestore. Laudatio Ľubomírovi Liptákovi [The Historian in Time and Space. In Honor of Ľubomír Lipták], Bratislava 2000, 173–186; Pieter C. van Duin, Social Democracy and National Revolution in Bratislava (Pressburg), 1867–1921, New York/Oxford 2009, 172.

58 Probably Vavro Šrobár (1867–1950), a Slovak physician, historian, and politician. He served as Minister of Health and Sports and Minister for the Administration of Slovakia from 1918 to 1920.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

tion beim Ministerium für Landesverteidigung wegen der in der Slowakei ausgehobenen Geiseln[59] insofern erfolglos, {als} ~~das~~ Ministerium nicht in die rein militärischen Agenden eines Kommandos der mobilisierten Armee eingreifen wollte. – Wir haben unser Mitglied, Herrn Ungar,[60] in die Slowakei entsandt, um die dortigen Juden national zu organisieren und hierdurch die Stellung der dortigen Judenschaft, die heute gänzlich ratlos ist, zu fundamentieren.

Ferner hat in den letzten Tagen der im jüdischen Nationalrat vertretene Jüdische Sozialistenrat[61] bei dem Redakteur des „Prave Lidu",[62] bei dem tschech. sozialistischen Klubs [sic] und Herrn Stivin,[63] vorgesprochen und hat in energischer Weise auf die Pogrome hingewiesen, die mit den sozialistischen Prinzipien so durchaus unvereinbar sind. Die Folge war die Interpellation Stivins in der Nationalversammlung vom {30.} Dezember 1918 [sic].[64] Stivin fragte ausdrücklich, was die Regierung gegen die antisemitischen Aufreizungen der tschechischen Presse zu tun gedenke.[65] Wir arbeiten unermüdlich in dieser Richtung weiter.

---

59 Amidst the anti-Jewish violence, Czechoslovak soldiers had also taken Jewish hostages.

60 Markus Ungar (1868–1942) was a Zionist politician who hailed from Slovakia and had an Orthodox background. In December 1918, he was sent to Slovakia to gather support for the Jewish National Council. Later, he represented the Czechoslovak Jews at the Paris Peace Conference. Rozenblit, Reconstructing a National Identity, 145; Čapková, Czechs, Germans, Jews?, 189.

61 The Židovská socialistická rada (Jewish Socialist Council) united all Socialist Zionists and their sympathizers. Its formation in 1918 reflected the increasing importance and political ambitions of *Po'ale Ẓiyon*. Toward the end of 1918, *Po'ale Ẓiyon* founded youth and women's organizations in Czechoslovakia in order to gain representation in the Jewish communities. Vít Strobach, Poetika českého nacionalismu a politika identity českých židů mezi národem, rasou a třídou (1876–1921) [The Poetics of the Czech Nationalism and the Policy of Identity Politics of the Czech Jews between Nation, Race, and Class (1876–1921)], PhD Dissertation, Prague 2011, 201.

62 *Právo lidu* (People's Right) was a social democratic daily published between 1893 and 1948. It served as the official organ of the Československou sociálně demokratickou stranu dělnickou (Czechoslovak Social Democratic Workers' Party).

63 Josef Stivín (1879–1941) was a journalist, writer, and leading social democratic politician. From 1911 to 1938, he served as editor-in-chief of *Právo lidu*. In 1918, he was a member of the Czechoslovak National Committee, and from 1918 to 1920 he belonged to the Czechoslovak National Assembly, the first parliament of independent Czechoslovakia.

64 The session of the national assembly actually took place on 20 December 1918. Lichtenstein, Making Jews at Home, 33.

65 During the discussion of anti-Jewish violence in the national assembly, Stivín called on the press to stop nourishing antisemitic sentiments and the new government to condemn the incitement. Lichtenstein, Making Jews at Home, 33.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Besondere Aufmerksamkeit musste der N. R. den militärischen Angelegenheiten widmen. Wir haben für die Vertretung der Interessen jüdischer Soldaten eine Kommission mit besonderem Sekretariat eingesetzt[66] und hatten auch da mehrfach Gelegenheit bei den kompetenten Stellen vorzusprechen. Speziell legten wir dem Ministerium für Landesverteidigung Beschwerden gegen die Sonderstellung und beleidigende Behandlung jüdischer Offiziere und Unteroffiziere vor und erhielten die Antwort, dass hier irrige Uebergriffe untergeordneter Organe vorliegen. Am 20. und 21. November fand in Brünn die Delegiertenversammlung der national jüdischen Soldaten Mährens statt, die [die] Angliederung der Soldatenausschüsse an die Volksräte beschloss. Selbstverständlich mussten im Zusammenhang mit der Soldatenaktion auch Angelegenheiten des Nachtschutzes, |5| der Quartieranweisung, Verpflegung und Stellenvermittlung organisiert werden.

Im Zusammenhang hiermit sei mitgeteilt, dass der in Prag bestehende Verein für unentgeltlichen Arbeitsnachweis[67] drei Mitglieder des Nationalrates in den Vorstand kooptiert hat, die dort bereits die Arbeit begonnen haben.

Weitere soziale Aktionen: Der N. R. hat sich an verschiedene Grossindustrielle mit der Aufforderung gewendet, in Bestätigung des jüdischen sozialen Verantwortlichkeitsgefühl [sic] für ihre Arbeiter Notstandsaktionen durchzuführen. Eine Anzahl jüdischer Industrieller verpflichtete sich vor Erlassung des gesetzlichen Zwanges, dem Nationalrat, den Achtstundentag einzuführen, die Arbeiterschaft im Falle der Beschäftigungslosigkeit nicht zu entlassen und die aus dem Feld zurückkehrenden, früher bei ihnen beschäftigten Arbeiter wieder aufzunehmen.

Der N. R. hat für den grosszügigen Ausbau der sozialen Arbeit und Zusammenfassung der bisherigen zersplitterten jüdischen Wohlfahtsarbeit [sic] soeben ein Sekretariat in Prag 11, Bergstein Nr. 6, geschaffen und wird dem einberufenen Delegiertentag einen diesbezüglichen Plan vorlegen.

Die Angelegenheiten der Kultusgemeinde haben den N. R. intensiv beschäftigt. Ein Programm des N. R. für die Aufgaben der Gemeinde ist ausgearbeitet und wird demnächst veröffentlicht. In Prag mussten wir gegen die gegenwärtige Kultusgemeinde eine Kampfstellung einnehmen. Hierüber sind Sie aus der Presse informiert. – In Prossnitz hat der Volksrat die Kultusgemeinde übernommen.

---

66 On 3 November 1918, an assembly of Jewish soldiers in Prague elected delegates to the Jewish National Council and a Soldiers' Committee. Anonymous, Eine imposante jüdische Soldatenversammlung in Prag, in: Selbstwehr, 8 November 1918, 9.

67 The Verein für unentgeltlichen Arbeitsnachweis was founded in Prague in 1901 and matched Jewish workers with employers.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Wir möchten bei dieser Gelegenheit {betonen}, dass der Kampf um die Gemeinde |6| ein sachlicher sein muss. Es ist nichts gewonnen, wenn nationaljüdische Vertretung[en] in den Gemeindestuben sitzen, ohne dass sich in Geist und Arbeit der Gemeinde etwas ändert. Wir bitten, jede auf Anregung unserer Gesinnungsgenossen in den Kultusgemeinden durchgeführte, auf unserem Programm basierte Aktion durch unsere Presse bekanntzumachen.

Für die jüdische Schule haben wir ein Programm und Memorandum fertiggestellt, das nächster Tage der Regierung und berufenen Persönlichkeiten vorgelegt werden wird. Hierüber wird dem Delegiertentag berichtet werden.

Die Organisation schreitet vorwärts, wenn auch noch lange nicht in dem gewünschten Tempo. Die genaueren Organisationsbestimmungen werden dem~~m~~ [sic] Delegiertentag vom 4.–6. Januar beschäftigten, vorläufig mussten wir uns im Drange aktuellster Arbeit mit einem provisorischen Aufbau begnügen.

Sämtliche zionistischen und jüdisch-sozialistischen Organisationen des Staates, der Landesverband der mährischen Kultusgemeinden, die Orthodoxenorganisation „Sinai",[68] der Knabenwaisenhausverein in Prag, sowie einzelne Kultusgemeinden in Böhmen stehen gegenwärtig offiziell hinter dem N. R. Zahlreiche Organisationen, wie z. B. die Vereinigung „Hort" haben den Jüdischen Nationalrat Dank und Vertrauen votiert.

Das vom N. R. gegründete „Sarasart narednich Zidu" [sic][69] (nationale Vereinigung) entwickelt sich aussichtsreich auch in Gemeinden, in die bisher der nationaljüdische Gedanke nicht gedrungen ist. Es ist natürlich weiterhin dringend nö~~z~~{t}ig, dass unter den bisher nicht organisierten Juden für das „Drulsri [sic]"[70] agitiert wird. Die Möglichkeit, dass |7| jede Gruppe „Rdradeni" das Recht hat, Delegierte für den Delegiertentag am 4. und 6. Januar zu entsenden, bietet gewiss eine Handhabe zur Agitation. Volksräte bestehen in: Brünn, Boskowitz, Gaya, Göding, Friedek-Winstek,[71] Hollenschau [sic], Lundenburg, Mähr.[72] Ostrau, Mähr. Weisskirchen, Olmütz, Trebitsch, Ung.[73]

68 Sinai was the main Orthodox organization in Prague and one of the first Jewish organizations to acknowledge the Jewish National Council as its representative body. Among its leaders were the chief rabbi of Prague Heinrich Brody (1868–1942) and Markus Ungar. Čapková, Zionism in the Czech Lands, 127.

69 Sdružení národních Židů (Association of National Jews). The Jewish National Council called for the formation of associations under this name in order to create starting points for national Jewish politics. In areas where no Jewish national council or Jewish people's council existed, the associations were to take on its tasks. See Document 51.

70 This is probably intended to refer to Sdružení.

71 Frýdek-Místek (Friedek-Mistek).

72 Mährisch.

73 Ungarisch.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Hradisch, Ung. Brod. Unsere Freunde in Deutschböhmen konnten sich uns aus allgemein politischen Erwägungen nicht a~~us~~{n}schliessen.[74]

Wie wir eben erfahren, hat sich der grosse Bund jüdischer Frauen und Mädchen in Pilsen[75] dem N. R. angeschlossen. Eine grosse, die ganze Republik umfassende jüdische ~~Presse~~{Frauen}organisation wird vorbereitet. (diesbezügliche Briefe an Frau Klara Thein,[76] Karlin, bei Prag 73 Brown ut [sic][77] 494).

Für Mähren bereitet Rudo~~d~~lf Kohn,[78] Obmann des jüd. Rates unser [sic] Sekretär Dr. Angelo Goldstein[79] eine Tourné vor. (Diesbezügliche Wünsche an Gg.[80] Julius Nulka, Hollenschau).

Am 12. November fand in Oderfurt eine Versammlung jüdischer Eisenbahner statt, welche die Gründung eines Verbandes jüdischer Eisenbahner beschlossen [hat].

Unsere Presse, sowie die Ridowské als auch die Selbstwehr erfreuen sich eines ~~nicht~~ stets steigenden Interesses sowohl unter den jüdischen Kreisen

---

74 The area of Bohemia with a German majority was contested between Czechoslovakia and German-Austria. The day after the foundation of Czechoslovakia on 28 October 1918, Bohemian-German members of the Austrian Imperial Council created the autonomous province of Deutschböhmen (German Bohemia) and demanded its incorporation into German-Austria in line with the right of self-determination. However, the Czechoslovak military occupied the territory on 13 November 1918.

75 The Bund jüdischer Frauen und Mädchen (Association of Jewish Women and Girls) was founded in Pilsen (Plzeň) in 1870.

76 Klara Thein (1884–1974) was a Prague Zionist. Iris Bruce, Kafka and Cultural Zionism. Dates in Palestine, Madison, Wisc., 2007, 73; Reiner Stach, Kafka. The Decisive Years, vol. 2, Princeton, N. J., 2013, 358.

77 Probably Braunova ulica (Brown Street).

78 Rudolf Kohn (1885–1942) was a leading member of *Po'ale Ẓiyon* in Prague. In late 1918 and early 1919, he headed the Jewish Socialist Council. He belonged to the left wing of *Po'ale Ẓiyon*, which supported the Bolshevik revolution and the Third International. Following the split in the movement at its 1920 Vienna congress, Kohn and the left wing of *Po'ale Ẓiyon* in Czechoslovakia moved away from Zionism and founded the short-lived Židovská komunistická strana Československa (Jewish Communist Party of Czechoslovakia) in May 1921, which merged into the Communist Party of Czechoslovakia in October/November 1921. Strobach, Poetika českého nacionalismu, 201–203.

79 Angelo Goldstein (1889–1947) was a politician, lawyer, and Zionist leader. As a student, he was a member of the Zionist Bar Kochba Association and one of the founders of the Theodor Herzl Association. He served as secretary-general of the Jewish National Council. Goldstein was also the co-founder and vice-president of the Židovská strana in 1919.

80 Gesinnungsgenossen.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

wie in der tschechischen Oeffentlichkeit. Unsere Presse ist das wirksamste Mittel zur allmählichen Aufklärung und Beeinflussung der tschechischen Oeffentlichkeit und zum Abbau des Antisemitismus. Deshalb wollen wir diesen Bericht nicht abschliessen, ohne unseren Freunden eine energische Agitation für unsere Presse dringend nahezulegen, denn nur so können wir unsere Ideen in unser Volk tragen und die Organisation mit Leben erfüllen. Wie wichtig unsere Presse ist, sieht man u. a. an den ungenügenden Berichten der deutschen Presse, die leider für viele Jud~~d~~en [|8|] noch immer die einzige Informationsquelle ist. Das „Prager Tagblatt" z. B. brachte nichts darüber, dass sich die oben erwähnte Interpellation Stivins hauptsächlich mit der Judenfrage befasst. Für jeden ernsten Juden ist die Lektüre der jüdischen Presse unentbehrlich.

Mit jüdischem Gruss
Prag, den 23. Dezember 1918
JUEDISCHER NATIONALRAT.

Document 50

Leo Herrmann, Report of a First Trip to Czechoslovakia
Place of writing not specified, January 1919
Typewritten manuscript, 7 pages; typewritten and handwritten corrections, archival signature at the top of page 1
Language: German
CZA, Z3/1696
[Herrmann opens his account by describing the Zionist movement, Po'ale Ẓiyon, *and the Orthodox Sinai association as the central pillars of the Jewish National Council in Prague. He also outlines the growing support for the Council, which was joined by the Association of Jewish Communities in Moravia and Silesia, several Jewish communities in Bohemia, and a number of social and political organizations. In addition, he elaborates on the preparations for sending a delegation to Switzerland and possibly to Paris for the Peace Conference. He describes the daily work of the Jewish National Council, which is dominated by the fight against antisemitism, reports on plans for a meeting of the Council's leadership with Masaryk, and discusses plans for a Jewish congress. Finally, he examines the state of the Jewish press and deliberations concerning the establishment of a daily newspaper with a Jewish national orientation.]*

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

H/2

BERICHT über meine Reise Dezbr.[81] 1918–Januar 1919.

1. Tschecho-Slovakei

Erster Aufenthalt in Prag.

1.

Ich hielt nach meiner Ankunft ein Referat im jüdischen Nationalrat, der sich auf die organisierten Gruppen der Zionistischen Organisation, der Poale Zion und des orthodoxen Vereins „Sinai“ stützt und daneben schon daran gegangen ist, bisher unorganisierte Gruppen zwecks Organisierung im Anschluss an den JNR zusammenzufassen.

Was die Zion.[82] Organisation anlangt, so bestand sie zunächst aus den zwei zion. Distriktskomitees (für ~~b~~{B}öhmen und für Mähren-Schlesien). Soweit die zion. Organisation für Böhmen in Frage kommt, hat sich vorläufig eine etwas zurückhaltende Stellung der zion. Vereine im deutschen Gebiet von Nordböhmen gegenüber der Arbeit des JNR als notwendig erwiesen, da die Zionisten im geschlossenen deutschen Gebiet mit Rücksicht auf die Stimmung in ihren Städten sich nicht rückhaltslos an der von Prag aus geleiteten Arbeit des JNR beteiligen können, die ja zum grossen Teil auf die tschechoslovakische Politik eingestellt sein muss. Es ist aber klar, da auch in diesem Gebiet mit einer Selbständigkeit Deutsch-Böhmens nicht gerechnet wird, dass die Politik des JNR auf die Dauer gebilligt werden wird. Prinzipielle Proteste lagen übrigens nicht vor.

In Mähren und Schlesien besteht eine derartige Differenz nicht, da ein derartig geschlossenes Sprachgebiet dort nicht vorhanden ist.

Die Zion. Organisation hat der Arbeit im JNR ihre |2| besten Kräfte zur Verfügung gestellt, insbesondere due [sic] als Redner und Organisatoren führenden Persönlichkeiten, sodass besondere Besprechungen und Vorkehrungen notwendig waren, um darauf hinzuarbeiten, dass die Zion. Organisation als solche von der Politik des JNR keinen Nachteil erfahre.

Die poalezion. Organisation ist in den letzten Monaten ausserordentlich stark gewachsen. Sie hat Zuzug sowohl aus den Kreisen der Intellektuellen als auch aus den Kreisen von Angestellten und Beamten. Arbeiter im gewöhnlichen Sinne des Wortes sind nur in kleinerer Anzahl vorhanden. Die poalezion. Lokalorganisation in Prag hat jetzt gegen 600 Mitglieder, ausserdem wurden in zahlreichen Provinzstädten in Böhmen und Mähren poalezion. Gruppen gegründet ###, auch aus der Slovakei ist ein Anschluss sozialistischer Zionisten zu erwarten.

81 Dezember.

82 Zionistische.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Die Mitarbeit des orthodoxen Judentums, das im Verein „Sinai" organisiert ist und ~~in dem~~ ¦das¦ u. a. ¦in¦ Oberrabiner Dr. Brody[83] eine führende Persönlichkeit besitzt, ist insofern von Bedeutung, als diese Organisation das gesamte orthodoxe Judentum umfasst. Diese Mitarbeit hat u. a. auch den Boden für den Anschluss des slovakischen Judentums an den JNR geebnet, da die slovakischen Juden zum allergrössten Teil streng orthodox sind.

Ausser diesen 3 Gruppen stützt sich der JNR ~~b~~hauptsächlich auf den Landesverband der jüdischen Gemeinden in Mähren und Schlesien, der sich korporativ dem JNR angeschlossen hat. Dieser (offizielle) Landesverband der Kultusgemeinden in Mähren und Schlesien ist die Vertretung aller jüdischen Kultusgemeinden und in der Lage, auf deren Politik und Stellung stark einzuwirken. Durch diesen Landesverband der jüdischen Gemeinden haben sich auch die politischen Gemeinden in Mähren dem JNR zu nähern begonnen. |3| Ferner haben sich einzelne sozial und politisch bedeutende Vereine dem JNR untergeordnet, so u. a. der „Bund jüdischer Mädchen und Frauen" in Pilsen, der Synagogenverein in Prag, einzelne Kultusgemeinden in Böhmen usw.

Ausserdem bestand zur Zeit meiner ersten Anwesenheit in Prag schon eine gewisse Verbindung mit dem Judentum in der Slovakei, indem ein nationaljüdischer Vertrauensmann aus der Slovakei,[84] der in Prag wohnt, Informationen erteilen konnte und der JNR insbesondere für die von den tschechischen Truppen in der Slovakei ausgeplünderten und internierten slovakischen Juden um Intervention angegangen worden war.

Ich referierte, nachdem ich mich über die ganze Position und Arbeit des JNR genau informiert hatte, über die Angelegenheit der Deleg~~r~~ation in die Schweiz und besprach mit dem JNR das von ihm zu vertretende Programm. Es wurde festgestellt, dass der JNR in Prag sich von den Verhandlungen in der Schweiz bezw. eventl. von der Möglichkeit einer Delegation eines Vertrauensmanns nach Paris ausserordentlich viel verspricht. Man erwartete zu dieser Zeit gerade die Ankunft Masaryks und war überzeugt, dass seine Anwesenheit in Prag dazu beitragen werde, die Stellung der Regierung gegenüber den Forderungen des JNR noch zu bessern.[85] Bisher hatten die Regierungsmitglieder zwar ein gewisses Wohlwollen an den Tag gelegt und

83 Heinrich (Chaim) Brody (1868–1942) served as chief rabbi of Prague between 1912 and 1930. He studied at the Pressburg Yeshiva and at the Berlin Rabbinical Seminary. After the establishment of the Mizrachi movement in 1902, he became president of the Hungarian chapter of the organization.

84 Markus Ungar.

85 On 21 December 1918, Masaryk returned to Prague from exile after having been elected president of the Czechoslovak Republic on 14 November.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

keineswegs zu erkennen gegeben, dass sie sich etwa gegen die Forderungen des JNR sträuben würden, hatten sich aber andererseits auch zu keinen verbindlichen Besprechungen bereit gefunden. Die programmatische Arbeit des JNR war in den letzten Wochen besonders dadurch erschwert worden, dass sich der JNR in hohem Masse für die durch antisemitische Ausschreitungen und Plünderungen betroffene jüdische Bevölkerung in den Provinzstädten Böhmens, Mährens und Schlesiens |4| einsetzen musste. Während die Regierung durchaus den Versucht [sic] macht, Pogrome und Ausschreitungen zu verhüten, ist die Stimmung im Volk in der radikalsten Weise gegen die Juden. Es gibt fast keine tschechische Provinzstadt, in der es nicht zu kleineren oder grösseren Ausschreitungen und Plünderungen gegen die jüdischen Kaufleute gekommen ist. Ausserdem wächst überall im tschechischen Volk die seit jeher vorhandene Boykottbewegung (Svuj k svemu-Bewegung).[86] Der JNR ist die einzige Stelle, die sich der bedrohten jüdischen Bevölkerung angenommen hat, und er hat sich dadurch eine grosse Autorität erworben. Man wendet sich aus dem ganzen Lande nur an den JNR. Dieser seinerseits ist sich bewusst, dass diese ### ¦Interventions-¦Politik nicht nur einen vorübergehenden Charakter hat, sondern ausgebaut werden muss zu einer Politik des Schutzes des ganzen Judentums im t¦s¦che~~s~~choslovakischen Staat durch den JNR, welcher der Regierung gegenüber seine Stärke in den ~~nationalen~~ {interterritorialen} Beziehungen des Gesamtjudentums suchen muss.

Für dieses Moment besteht an sich in der tschechischen Regierung Verständnis, wie auch der Ministerpräsident Kramařc [sic] einer Deputation des JNR gegenüber zugegeben hat. Es kommt aber darauf an, dass der JNR der tschechischen Regierung und auch den anderen Repräsentanten der öffentlichen Meinung gegenüber wirklich darauf hinweisen kann, dass er in der Lage ist, tatsächlich einflussreiche Beziehungen zum Gesamtjudentum und zu seinen politisch massgebenden Faktoren zu unterhalten, und dass dadurch der tschechischen Oeffentlichkeit klargemacht wird, dass man mit dem nationalen Judentum in der {Tschecho-}Slovakei als einem ernsten Faktor rechnen muss.

---

86 “Svůj k svému,” an idiomatic expression meaning that people of similar backgrounds should stick together. It became a popular slogan after the elections to the Imperial Council of 1897, when Czech antisemites founded the Národní obrana (National Defence) organization. It promoted economic boycotts against Jews and Germans and fused nationalism and antisemitism into a Czech national program. Michal Frankl, The Background of the Hilsner Case. Political Antisemitism and Allegations of Ritual Murder 1896–1900, in: Judaica Bohemiae 36 (2000), 34–118, here 63–75.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Der JNR war mit den Aktionen sehr zufrieden, die ich teils spontan, teils auf seinen Wunsch von Berlin aus angeregt hatte, und wir besprachen in Prag ein weiteres Aktionsprogramm, insbesondere eine sofortige Audienz bei dem Präsidenten <u>Masaryk</u> nach |5| seinem Eintreffen in Prag,[87] und andererseits eine noch stärkere Fühlungnahme mit den sozialistischen Parteien, deren Einfluss im Wachsen ist und die allein imstande sind, ein Gegengewicht gegen die starken antisemitischen Strömungen de~~s~~{r} Agrarier~~tums~~ zu bilden, welche besonders ~~deshalb~~ gegen die Juden hetz~~t~~en, um den Vorwurf des Lebensmittelwuchers von sich abzuwälzen.

Ich forderte, nachdem ich die allgemeine Situation besprochen hatte, dass möglichst schnell der Versuch gemacht werde, der allzu provisorischen Institution des JNR eine festere Grundlage zu geben und zu diesem Zweck einen repräsentativen Kongress einzuberufen. Der Beschluss wurde angenommen. Wir hatten längere Konferenzen wegen der Vorbereitung des Programms für den Kongress, und es wurde beschlossen, ihn für Anfang Januar einzuberufen. Ich sollte beim Kongress wieder anwesend sein. Ich beteiligte mich an der Organisierung der Kommissionen, an kurzen Vorbesprechungen mit den Referenten, die eingesetzt wurden, und hatte den Eindruck, dass der Kongress eine erfolgreiche Tagung verspreche. Es wurde auch eine Liste der Delegation für die Schweiz festgesetzt, deren Bestätigung der Kongress vornehmen sollte.[88] Insbesondere verlangte ich, dass Vorkehrungen getroffen würden, um das slovakische Judentum zur Teilnahme am Kongress zu bewegen. Es wurde ein Vertrauensmann in die Slovakei entsandt,[89] welcher mit den slovakischen Juden in persönliche Fühlung treten und Deputationen aus ihrer Mitte zum Kongress bringen sollte. Ebenso wurden Vertreter der mährischen Juden zu Besprechungen nach Prag gebeten, um die Vorbereitungen für den Kongress in Mähren und Schlesien durchzuführen.

2.

Im Zusammenhang mit der Arbeit des JNR besprach ich die Frage der <u>Presse in der Tschechoslovakei</u>. Bisher gab es in Prag die Wochenschrift „Selbst-

87 On 31 December 1918, Masaryk met Singer, Kohn, and Brod in their capacity as members of the Jewish National Council. The delegation discussed various issues, including the antisemitic riots as well as questions regarding the appointment of Jewish national representatives to the Czechoslovak national assembly. Anonymous, Der jüdische Nationalrat bei Präsident Masaryk, in: Selbstwehr, 3 January 1919, 1; Rabinowicz, The Jewish Minority, 155–167.

88 See Document 89.

89 Markus Ungar.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

wehr" und die Zweiwochenschrift in tsche-|6|chischer Sprache „Zidovski spravy [sic]." Beide Zeitungen haben eine sehr gute Leitung, auch die tschechische Zeitung ist glänzend redigiert und hat sich einen grossen Wirkungskreis erobert. Die Verhältnisse haben sich aber so gestaltet, dass man schon eine Tageszeitung braucht, umsomehr, da die tschechisch-jüdischen Assimilanten, deren Gruppe ganz in den Hintergrund getreten ist, und die sich einerseits vom JNR vollkommen verdrängt, andererseits von dem wachsenden Antisemitismus in ihrer Assimilationsarbeit bedroht sieht, beschlossen hat, eine tschechische Tageszeitung zu gründen, welche, soweit notwendig, auch im Interesse des Judentums gegen den Antisemitismus auftreten soll.[90]

Der JNR hatte das grösste Interesse für den Plan, eine tschechische Tageszeitung herauszugeben, welche als allgemeine Tageszeitung geleitet, aber daneben auch offen alle jüdischen Fragen und natürlich vom zionistischen und nationalen Standpunkt aus behandeln soll. Ich hatte mit unseren in Betracht kommenden Redakteuren in Prag Besprechungen und verwies sie wegen der Organisierung des Zeitungsunternehmens auf den Verlag Mercy[91] der das „Prager Tagblatt" herausgibt und dessen Zeitungskonsortium in Mährisch Ostrau schon an der Herausgabe des „Novy Dzennik [sic]"[92] und des jetzt erscheinenden „Jüdischen Volksblatts"[93] beteiligt ist. Es wurde beschlossen, in dieser Beziehung Verhandlungen einzuleiten, die bis Anfang Januar womöglich ein vorläufiges Ergebnis haben sollten, damit man versuchen könne, das notwendige Kapital für die Zeitung aufzubringen.

---

90 As the Zionists gained increasing support among the Jews of the emerging Czechoslovakia, proponents of Jewish acculturation into Czech culture sought ways to mobilize their followers. The Svaz českých pokrokových židů (Association of Progressive Czech Jews), an organization that advocated for a cultural alignment between Czechs and Jews, but opposed radical assimilation, decided to run its own daily newspaper as early as May 1918. Čapková, Czechs, Germans, Jews?, 124.

91 The Mercy publishing house was founded in 1852 by the liberal publisher Heinrich Mercy (1826–1912). Since the 1880s, the *Prager Tagblatt* had served as its flagship publication.

92 *Nowy Dziennik* was established at the end of 1918 as the first Zionist daily in the Polish language. Due to censorship and technical problems, its first issues were printed in Ostrava (Mährisch Ostrau) before it was relocated to Cracow at the beginning of 1919. Its first and longest-serving editor-in-chief was Wilhelm Berkelhammer (1889–1934). Ozjasz Thon (1870–1936), Isaac Deutscher (1907–1967), and Hersch Lauterpacht (1897–1960) were among its contributors.

93 The *Jüdisches Volksblatt* was a Jewish national weekly published in Ostrava between 1919 and 1921 under the editorship of Hugo Herrmann (1887–1940). In January 1922, it was absorbed by *Selbstwehr*.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Es wurde auch zu diesem Zweck eine Fühlungnahme mit dem Komitee angebahnt, welches gleich bei Beginn der Arbeit des JNR aus mit seiner Taktik sympathisierenden, aber nichtzionistischen Kreisen gebildet worden war und an dessen Spitze der Sohn des Dr. Robert v. Fuchs,[94] Dr. Hermann v. Fuchs [sic],[95] steht.

|7| 3.

Ich hielt ferner Referate in der Zion. Organisation, in der poalezionistischen Gruppe und hierauf vor einer Kommission, welche für die Errichtung eines Palästina-Büros bezw. Palästina-Amtes eingesetzt wurde. Das Palästina-Büro nahm sofort seine Tätigkeit auf.

Document 51

Theses, Resolutions and Decisions of the National Congress of the Jews in the Czechoslovak State
Prague, 10 January 1919
Published newspaper article, 2 pages
Language: German
Selbstwehr, 10 January 1919, 4f.

Thesen, Resolutionen und Beschlüsse des Nationalkongresses der Juden im tschechoslowakischen Staat.

(Ein Teil derselben ist bereits in der vorigen Nummer der „Selbstwehr“ und im Verhandlungsbericht wiedergegeben.)[96]

I.

Der am 4., 5. und 6. Jänner in Prag versammelte Nationalkongreß der Juden im tschechoslowakischen Staat fordert von der Friedenskonferenz die Errichtung einer *nationalen Heimstätte* für das jüdische Volk in einem unteilbaren *Palästina* in den durch geschichtliche Ueberlieferung und durch politische

94 Robert Fuchs von Robettin (1854–1925) was a Jewish industrialist and philanthropist from Prague, who was ennobled in 1915.

95 Herbert Fuchs von Robettin (1886–1949), an industrialist and Zionist activist. Within the Jewish National Council, he dealt with economic questions.

96 Anonymous, Nationalkongreß der Juden im tschechoslovakischen Staat, in: Selbstwehr, 3 January 1919, 1; Alois Jirasek, Der erste jüdische Nationalkongreß, in: Selbstwehr, 10 January 1919, 1–4.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

und ökonomische Notwendigkeit bestimmten Grenzen unter Sachwalterschaft des für den künftigen Völkerbund handelnden *Großbritanniens*.

II.

Der Kongreß beschließt, den Nationalrat zur Entsendung von Delegierten zu einem etwaigen alljüdischen Weltkongreß zu ermächtigen.

III.

Der am 4., 5. und 6. Jänner 1919 tagende Nationalkongreß der Juden im tschechoslowakischen Staate ermächtigt die erschienenen Vertreter eines Teiles der slowakischen Judenschaft zu sofortiger Arbeit zwecks Orientierung und Organisation der Gesamtjudenschaft der Slowakei auf Grundlage des jüdischnationalen Programmes und nimmt davon Kenntnis, daß ein achtgliedriges Komitee mit dem Sitze in Pištany behufs Durchführung dieser Aufgabe sich konstituiert hat.

IV.

Der am 6. Jänner 1919 in Prag tagende Nationalkongreß der Juden des tschechoslowakischen Staates billigt die von der sozialen Kommission in Vorschlag gebrachten Richtlinien für die Arbeit einer zu schaffenden Zentralkommission für jüdischsoziale Fürsorge im tschechoslowakischen Staat. Er beauftragt den jüdischen Nationalrat in Prag sofort Verhandlungen mit bereits bestehenden Organisationen, welche sich mit jüdischer Hilfsarbeit befassen, zur Bildung der Zentralkommission für jüdischsoziale Fürsorge im tschechoslowakischen Staat einzuleiten und für deren sofortige Aktivierung alle erforderlichen Vorarbeiten zu leisten. Er beauftragt weiters den Nationalrat, in geeignetem Zeitpunkt an die Regierung des tschechoslowakischen Staates ein Memorandum zu richten, worin die erfolgte Bildung der Zentralkommission mitgeteilt und ihre Notwendigkeit begründet wird. Von der Erwägung ausgehend, daß die soziale Fürsorge eine Pflicht des Staates ist, und in Berücksichtigung des Umstandes, daß alle Staatsbürger gleichen sozialen Gefahren ausgesetzt sind, weiters, daß soziale Fürsorge als ethischkulturelle Betätigung nur vom *Volkszugehörigen* richtig geleitet und durchgeführt werden kann, verlangt der Jüdische Nationalkongreß die Anerkennung der jüdischen Zentralkommission für soziale Fürsorge als offizielle Zentralstelle, entsprechende Kontrolle ihrer Arbeiten und deren materielle Förderung.

Thesen der Organisationskommission.

1. Der Aufbau der Organisation der nationalen Juden im tschechoslowakischen Staat erfolgt in der Weise, daß sämtliche Juden, soweit sie sich dem jüdischnationalen Standpunkte anschließen, Vereine unter dem Namen „Jü-

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

dischnationale Vereinigung" („Sdružení narodních Židu") bilden. Der jüdische Nationalrat hat ein Musterstatut für diese auszuarbeiten.

|5| 2. Wo keine andere nationaljüdische Organisation besteht, soll eine Ortsgruppe der „Nationaljüdischen Vereinigung" [sic] geschaffen werden. Der Ausschuß dieser Ortsgruppe ist der Volksrat für den betreffenden Ort.

3. Besteht außer dieser Ortsgruppe in einem Orte noch eine nationaljüdische (z. B. zionistische, poalezionistische usw.) Organisation, wird der Volksrat von diesen Organisationen einverständlich gewählt.

4. Dort, wo die Kultusgemeinde auf jüdischnationaler Grundlage steht, entsendet auch diese nationaljüdisch gesinnte Delegierte in den jüdischen Volksrat im Einvernehmen mit diesem.

3. [sic] Alle Volksräte in Böhmen unterstehen direkt dem jüdischen Nationalrat in Prag. In Mähren unterstehen die lokalen Volksräte dem Zentral-Volksrat in Brünn, der jedoch ebenfalls dem jüdischen Nationalrat in Prag unterstellt ist.

Document 52

Proclamation of the Jewish National Council for the Czechoslovak State
Prague, January 1919
Typewritten copy,[97] 1 page; typewritten and handwritten corrections, some letters faded and washed out
Language: German
CZA, L6/85

Abschrift

Prag, im Jänner 1919.

Nationaljuden des tschechoslowakischen Staates!

Der erste Nationalkongress der Juden des tschechoslowakischen Staates ist vorüber. Er h[a]t durch die reiche Beteiligung Eurer Delegierten aus allen Teile~~s~~{n} des ~~Reiches~~ Staates, durch den ernsten Verlauf seiner Debatten, durch das sachliche Arbeitsprogramm, das er unserer Bewegung gestellt hat, aller Welt gezeigt, dass die Juden in diesem Staate gewillt sind, als eigenberechtigtes Volk mit kraftvoller Hand ihre Angelegenheiten zu führen. Die

97 This copy was probably prepared in order to be sent to different institutions.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

starke Beteiligung von Delegierten und Gästen aus der Slovakei hat uns offenbart, dass wir in der grossen jüdischbewussten Judenheit der neuen Provinzen des tschechoslovakischen [sic] Staates ein Reservoir der Kraft für unser Volk gefunden haben.

Mit sympatischer [sic] Teilnahme hat die gesamte Oeffentlichkeit und die Presse unsere Verhandlungen begleitet.

Nunmehr, Freunde, heisst es, die Beschlüsse des Kongresses in die Tat umsetzen. Nur durch Arbeit und Mithilfe können wir etwas schaffen.

Eure erste Arbeit sei die Organisation der Judenheit.

Unsere Losung sei: kein nic[h]torganisierter Jude! Wem seine Ueberzeugung es nicht gestattet, der zionistischen, zionistisch-sozialistischen oder orthodoxen Organisation beizutreten, wer aber dennoch auf dem Boden des nationalbewussten Judentums steht, der trete der Nationaljüdischen Vereinigung: „druzeni Narodnich Zido [sic]“[98] bei. Kraftvoll, durch das Vertrauen der ganzen, hinter uns stehenden Judenheit gestärkt, müssen wir vor der Republik und vor der ganzen Welt unsere Forderungen vertreten können: die gesetzliche Anerkennung der Juden als Nationalitä[t], die Sicherung ihrer nationalkulturellen Selbstverwaltung.

Der Kongress hat ein grosszügiges Gemeinde- und Schulprogramm beschlossen. An Euch liegt die Durchführung. Wo Gemeinden noch nicht in unserer Hand sind, müssen wir sie erobern. Wo Nationaljuden bereits auf die Verwaltung Einfluss haben, muss das Programm des Kongresses, vor allem das demokratische Wahlrecht für Männer und Frauen, sofort in die Tat umgesetzt werden. Auf die Gestaltung der jüdischen Erziehung, auf die soziale Arbeit, auf die Berufsumschichtung und Produktivierung der Juden müsst Ihr von der Gemeinde aus entscheidend einwirken.

Der Jüdische Nationalrat wird wie bisher, so auch weiterhin Eure Wünsche bei den Regierungsbehörden des Staates und bei den Judenheiten der ganzen Welt direkt und durch die von Euch gewählten Auslandsdelegierten vertreten. Von Euch erwarten wir die tatkräftigste Unterstützung und vor allem eine unausgesetzte, unermüdliche Arbeit für unsere grosse Idee.

Der Jüdische Nationalrat für den tschechoslovakischen Staat
Das Präsidium
Ludwig Singer m. p.[99] Dr. Max Brod m. p. Rudolf Kohn m. p.

98 Sdružení národních Židů.

99 Manu propria (“with his own hand”), indicating that the original contained handwritten signatures.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 53

The Activities of the Jewish National Council in Prague II
Prague, January 1919
Typewritten report, 4 pages; typewritten and handwritten corrections, some letters faded and washed out
Language: German
CZA, L6/85
[In this second circular, the Jewish National Council in Prague reports on an audience of its leadership with President Masaryk. During this meeting, the delegates addressed pressing issues of antisemitism and anti-Jewish violence. In addition, the report describes the preparations for the conference of delegates from various Jewish national councils in Switzerland and recounts interventions on behalf of the Jewish refugees and against anti-Jewish violence. It also reports on negotiations with the Czech government regarding a Jewish education system and discusses initiatives in the field of social welfare.]

II. Tätigkeitsbericht des Jüdischen Nationalrates in Prag.

Streng vertraulich.
Seit unserem letzten Tätigkeitsbericht[100] sind zwei wichtige Tatsachen zu verzeichnen: Die Audienz beim Präsidenten Masaryk und den [sic] Nationalkongress der Juden im tschechoslovak. Staat. Obgleich Sie über diese beiden Ereignisse durch persönliche Mitteilungen und durch unsere Presse hinreichend informiert sein dürften, werden Sie im nachfolgenden Bericht, den wir, wie den letzten, nach unseren einzelnen Betätigungsgebieten gliedern, manches Neue finden. Der Bericht ist streng vertraulich zu behandeln und nur für Mitglieder der im Nationalrat vereinigten Organisationen bestimmt.

Politik.
Unsere Abordnung, welche beim Präsidenten der Republik in Audienz war, hatte im cr.[101] 3/4 Stunde langem Gespräch Gelegenheit, alle unsere Wünsche und Beschwerden ausführlich darzustellen. Es wurde nicht verabsäumt, auf die pogromartigen Vorfälle in den Gebieten des tschechoslovakischen Staates hinzuweisen, noch auch auf die verhetzende Tendenz eines Teiles der tsche-

100 Document 49.
101 “Circiter,” Latin for “approximately.”

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

choslowakischen [sic][102] Presse, insbesondere der agrarischen aufmerksam zu machen. Der Präsident wurde auch auf die wahren Beweggründe dieser Schreibweise, die Absicht, den Hass der Bevölkerung von den agrarischen Kreisen auf die jüdischen abzulenken, informiert. Auch über die Verfolgungen, denen die zionistische~~n~~ und insbesondere die poale-zionistische~~n~~ Bewegung unter dem alten Wiener Regime ausgesetzt war, wurde berichtet. Diese Dinge waren dem Präsidenten neu, wie er freimütig bekannte. Wir haben begründete Ursache anzunehmen, dass der Präsident unsere Bestrebungen tatkräftig unterstützen wird und dass seine Antwort an die Abordnung der tschechisch assimilatorischen Juden, soweit sie gegen unsere Tendenzen protestierten, eine wesentlich ablehnende war. Nach wie vor ist unsere Hauptforderung die nach Anerkennung der jüdischen N[a]tionalität und gestützt auf diese haben wir mehrfach wegen Vertretung in den städtischen Behörden, Belassung der jüdischen Beamten im Staatsdienst und bei anderen Anlässen interveniert. Unseren Freunden in Pridek-Mistek [sic][103] ist es gelungen, als Juden eine Vertretung in der Verwaltungskommission der Stadt zu erhalten.

Zwecks Besprechung unserer Forderungen auf der Friedenskonferenz versammeln sich demnächst die Vertreter der Nationalräte in der Schweiz. Unsere Abordnung, die insbesondere auch für wirtschaftliche Interessen des Judentums eintreten soll und das Material hierfür sammelt, wird sofort nach Erteilung der Einreisebewilligung in die Schweiz abreisen. Um diese zu erlangen, befindet sich bereits ein Mitglied der zionistischen Weltorganisation bei der Schweizer Regierung.[104] – Ueber Wunsch [sic] der in London weilenden vorbereitenden Delegation haben wir in Uebereinstimmung mit allen anderen Nationalräten an Präsidenten Wilson und die englische, französische und italienische Regierung unsere aussenpolitischen Forderungen kurz depeschiert.

Eine besonders günstige Verbindung konnten wir zu dem hiesigen diplomatischen Vertreter Englands, Mr. Gosling,[105] gewinnen, welcher über Empfehlung unseres in London lebenden Gesinnungsge-|2|nossen Cowen[106] seine

---

102 Change of spelling in original document.

103 Frýdek-Místek.

104 Probably Shmuel Yosef Pevsner.

105 The British diplomat Cecil Gosling (1877–1940) was appointed British chargé d'affaires to Prague on 13 January 1919.

106 Joseph Cowen (1868–1932) was a British Zionist politician and a close associate of Chaim Weizmann. He served as president of the British Zionist Federation between 1913 and 1917. Afterward, he was a member of the political committees of the Zionist Organization in London and the Zionist Commission for Palestine, which

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Visitenkarte bei Dr. Singer, Dr. Brod und Professor Engel[107] abgeben liess. Hierauf erstatteten ihm diese Herren in der englischen Gesandtschaft einen Besuch ab, wobei zunächst Dr. Bergmann[108] in feierlicher Weise den Dank des jüdischen Volkes im tschechoslovakischen Staat an die englische Regierung ausdrückte, welchen Mr. Gosling weiterzuleiten versprach. Sodann wurden in ausführlichster Weise die hiesigen Verhältnisse und auch die polnischen Pogrome zur Sprache gebracht. Wir können wohl von dieser Seite auf weitgehendes Verständnis rechnen und gla[u]ben, dass die hier angeknüpfte Verbindung von grosser Bedeutung für das Judentum im tschechoslovakischen Staat ist.

Flüchtlingsfragen:
Nachdem bereits früher die weitere Aufenthaltsbewilligung se{i}tens der hiesigen Regierung erteilt worden ist, haben wir in allen jenen Fällen, wo die Lokalbehörden entgegen dieser Entscheidung die Flüchtlinge zur Abreise zwingen wollten, erfolgreich interveniert. Insbesondere war die Lage der in Nikolsburg und Ung. Hradisch befindlichen Flüchtlingskinder Gegenstand zahlreicher Interventionen. Es ist uns aber gelungen, auch dieses schwierige Problem in zufriedenstellender Weise zu lösen, indem Nikolsburger Kinder mit unserer Hilfe nach Krakau gebracht wurden, während für die Hradischer Kinder mit Hilfe von Wiener Korporationen der Ung. Hradischer Volksrat sorgt. – Für die übrigen, im Bereiche des tschechoslovakischen Staates befindlichen Flüchtlinge, deren Lage ohne Staatsunterstützung eine immer schwierigere wird, haben wir bei unseren Freunden in Kopenhagen um Hilfe gebeten. Es ist uns auch mit anerkennungswerter Raschheit ein grösserer Betrag übermittelt worden, an dessen zweckmässiger Verteilung eben gearbeitet wird. Wir hoffen dadurch die Lage der Flüchtlinge erträglicher gestalten zu können.

---

had been formed as an advisory body to the British authorities following the Balfour Declaration. From October 1918, he served as a member of the new Zionist Executive in London.

107 Alfred Engel.

108 Shmuel Hugo Bergmann (1883–1975) was a philosopher, Zionist activist, and librarian. He was among the founders of the Zionist Bar Kochba Association in Prague. From 1907 to 1919, he worked at the Charles University Library in Prague. During the First World War, he served in the Austro-Hungarian military. In 1919, he was part of the delegation representing Czechoslovak Jewry at the Paris Peace Conference. Thereafter, he served as secretary of the Cultural Department of the Zionist Executive in London. In 1920, he moved to Palestine, where he became the first director of the Jewish National and University Library.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Judenverfolgungen.
Die für die Opfer des Lemberger Pogroms[109] durch verschiedene Absender gesammelten Gelder haben wir zur [W]eiterleitung übernommen. Bei Minister Srobar haben wir wegen verschiedener Vorfälle in der Slovakei interveniert. Ausserdem haben wir uns auch jener Fälle von wirtschaftlichem Boykott angenommen, die uns zu Ohren kamen. Z. B. konnten wir durchsetzen, dass in Priedek-Mistek [sic], wo man den jüdischen Kaufleuten den Zuckerverschleiss weggenommen hatte, der frühere Zustand wieder hergestellt wurde.

Presse.
~~Die für die Opfer des Lemberger Pogroms durch verschiedene Absender~~
Die von der Delegierten-Versammlung angenommn [sic] Anträge betr. Schaffung einer Tageszeitung nähern sich ihrer Verwirklichung.

Die hierweilende Korrespondentin der „Times," Miss Watermann, wurde durch Dr. Hugo Bergmann gründlichst über die Verhältnisse im hiesigen Judentum informiert. Dies war sehr wichtig und wird in einer demnächst in den „Times" erscheinenden Artikelserie zur Geltung kommen. Es zeigte sich, dass diese Korrespondentin vor der Unterredung mit Dr. Bergmann völlig unorientiert war und alle Juden um [sic] tschechoslovakischen Staat einfach ~~für Deutsche un~~ |3| für Deutsche und Ententefeinde hielt. Vielleicht war die Gennannte nicht ohne Absicht in diesem Irrtum, der uns leicht hätte gefährlich werden können, festgehalten worden.

Unsere Wochenblätter „Zidovske zpravy" und „Selbstwehr" sowie das neugegründete „Jüdische Volksblatt" in Mährisch-Ostrau sind auch weiterhin die wichtigsten Stützen unserer Nationalbewegung. Sie sollten von jedem Nationaljuden gelesen und auf das Energischste propagiert werden.

Die tschechisch-assimilatorischen Juden lassen demnächst eine Tageszeitung „Tribuna"[110] erscheinen, die den Antisemitismus bekämpft, zugleich

---

109 When the Polish military conquered Lemberg (Lviv, Lwów) on 21/22 November 1918, it unleashed a pogrom against the Jewish population. More than a hundred Jews were killed, houses were burned and shops were plundered. The Lwów pogrom drew international attention. Mick, Lemberg, 722–726; Engel, Morgenthau Commission, 387–389; Josef Bendow [Joseph Tenenbaum], Der Lemberger Judenpogrom. November 1918–Jänner 1919, Vienna/Brno 1919; Chasanowitch (ed.), Les pogromes anti-juifs, 47–73. Golczewski, Polnisch-jüdische Beziehungen 1881–1922, 185–204; Alexander Victor Prusin, Nationalizing a Borderland. War, Ethnicity and Anti-Jewish violence in East-Galicia, 1914–1920, Tuscaloosa, Ala., 2005, 75–91.

110 The *Tribuna* was founded by the Association of Progressive Czech Jews. Its first issue appeared on 1 February 1919, and its first editor-in-chief was Ferdinand Peroutka (1895–1978). Čapková, Czechs, Germans, Jews?, 124.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

aber auch den Zionismus. Selbstverständlich wird ein solches Blatt den wohlverstandenen Interessen eines selbstbewussten, aufrechten Judentums diametral zuwiderlaufen. Die Atmosphäre von Unwahrheit und Kriecherei, die mit der Assimilation untrennbar verbunden ist, könnte uns leicht die Sympathien der wirklich vornehm denkenden tschechischen Krei~~s~~se, die wir schon gewonnen haben, wieder entfremden. Das Blatt muss also bekämpft werden und möglichst weite jüdische Kreise vor allem natürlich unsere Gesinnungsgenossen sind vo~~n~~{r} ihm zu warnen.

Schule

In Schulfragen haben wir die Fühlungnahme mit der Regierung hergestellt. Prof. Engel, Rudolf Kohn und Dr. Weltsch[111] haben bei Minister Habermann[112] vorgesprochen und ihn über unsere Wünsche informiert.[113] Die Verhandlungen mit den in Schulfragen massgebenden Parlamentariern und hohen Beamten werden nun mit Lebhaftigkeit fortgesetzt. Prof. Engel ist mit einer Empfehlung des Unterrichtsministeriums in die Slovakei gefahren, um sich über den Stand des jüd. Schulwesens dort zu informieren. In Prag hat unsere Schulkommission über Initiative von Prof. Engel 16 jüdische Bildungskurse eingerichtet.

Soziale Fragen.

Seitens uns.[114] sozialen Kommission ist eine grosszügige Arbeit, die Schaffung einer Zentralkommission für jüdischsoziale Fürsorge im tschechoslowaki-

---

111 Felix Weltsch (1884–1964), the cousin of Robert Weltsch, was a philosopher and journalist. He obtained doctorates in both law and philosophy and subsequently worked as an academic librarian. Weltsch was a Zionist from an early age and served as editor-in-chief of *Selbstwehr* between 1919 and 1938. In 1939, he moved to Palestine.

112 Gustav Haberman (1864–1932) was a journalist and social democratic politician. Between 1918 and 1920, he served as Minister of Education.

113 The Zionist Organization in the Austro-Hungarian Empire had set up an Arbeitskreis für jüdische Erziehung (Working Group for Jewish Education) devoted to the development of a national Jewish education system during the First World War. Its curricula included a focus on Hebrew, Jewish history, culture, and literature, and brought together general and specifically Jewish knowledge. After the war, the Jewish National Council for the Czechoslovak State took up these guiding principles and, in collaboration with the Working Group for Jewish Education, developed them into a proposal for an officially recognized Jewish education system that was to be funded by the state. Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 128 f., 206.

114 Unserer.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

schen Staat auf Anregung des Referenten für soziale Fragen, Ing. Engländer, in Angriff genommen worden. Diese Institution, die eine Zusammenfassung sämtlicher bereits bestehenden jüdischen Organisationen, welcher Parteirichtung auch immer, auf dem Boden sozialer Arbeit erstrebt, weitere neu durch die Zeitverhältnisse notwendig werdende Institutionen schaffen will, wird bald an [sic] dem Stadium der Vorbereitung zur Wirklichkeit werden. In gründlicher Durchberatung mit führenden Persönlichkeiten grosser Prager Vereine wurde konstatiert, dass der Plan allerseitig Zustimmung und Verständnis findet. Es wurde für die vorbereitenden Arbeiten ein Komitee eingesetzt, dem ausser den Mitgliedern der sozialen Kommission des N. R. Vertreter der grossen Prager Humanitätsvereine angehören.[115] Die Arbeiten selbst werden vorläufig von der sozialen Kommission des N. R. geführt. In Aussicht genommen ist vorläufig die Errichtung eines allgemeinen Hilfsbüros, bei dem jeder im Staate befindliche Jude vors[p]rechen kann, und das vorläufig eine Vermittlungs- und Evidenzstelle für alle sozial arbeitenden Vereine werden soll. Weiters die Errichtung von ~~Kunstgerkstätten~~ kunstgewerbl.[116] Werkstätten auf genossenschaftl.[117] Basis für diejenigen Juden, die in Not gezwungen sind, ihren Beruf zu wechseln. Weitere Institutionen sollen mit Hilfe des Jüdischen Frauenbundes, der vor kurzem gegründet wurde und dessen Entstehung vom N. R. besonders |4| gefördert wurde, in kürzester Zeit eröffnet werden.

<u>Organisation</u>.
Unser Mitglied, Herr Ungar, war wiederum in der Slovakei. Anfang Februar wird in Pressburg eine Beratung der slovakischen Juden stattfinden, von der wir uns sehr viel versprechen.

Prag im Jänner 1919.

---

115 The Jewish National Council devoted many activities to social work and collaborated in this regard with the Israelitischer Humanitätsverein Bohemia (Israelite Humanity Association Bohemia), which served as a B'nai B'rith lodge. Ernst Rychnovsky (ed.), Festschrift – Der isr. Humanitätsverein "Bohemia", Prague 1913; Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 203–207.

116 Kunstgewerblichen.

117 Genossenschaftlicher.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 54

Leo Herrmann, Report of a Second Trip to Czechoslovakia
Place of writing not specified, January 1919
Typewritten manuscript, 2 pages; handwritten and typewritten corrections, archival signature at the top of page 1
Language: German
CZA, Z3/1696

Bericht über meine Reise Dezember 1918/Januar 1919.
VI. Zweiter Aufenthalt in Prag.

Während meiner Anwesenheit in Prag fand der Nationaljüdische Kongress für den tschechoslovakischen Staat statt. Ueber die Einzelheiten hat vor allem die „Selbstwehr" einen ausführlichen Bericht gebracht. Besonders stark war Mähren und Schlesien vertreten, darunter durch die Repräsentanz des Landesverbandes der israelitischen Kultusgemeinden und Vertreter der politischen jüdischen Gemeinden. Auch eine starke Delegation aus der Slovakei war anwesend, die der in die Slovakei entsandte Vertrauensmann des JNR, Herr Markus Ungar, zum Kongress gebracht hatte.

Der Kongress war sehr erfolgreich. Die Eröffnungssitzung fand unter sehr starker Beteiligung der tschechischen Politiker statt. Ich hielt in der öffentlichen Sitzung eine längere Rede in deutscher Sprache. Auch die tschechischen Blätter brachten längere Berichte. Im übrigen verweise ich auf den Bericht der „Selbstwehr".

Es fand auch eine gemeinsame Sitzung der Zionisten aus Böhmen, Mähren, Schlesien und der Slovakei statt und es wurde die Schaffung einer einheitlichen zionistischen Organisation für den tschechoslovakischen Staat beschlossen, an deren Spitze ein Zentralkomitee gestellt wurde.[118] Die Führung im Zentralkomitee haben Dr. Singer und Dr. Brod. Ausserdem wurde ein neues Distriktskomitee für Böhmen gewählt.

118 On 5 January 1919, taking advantage of the presence of Zionist delegates from Bohemia, Moravia, Silesia, and Slovakia, a conference of Czechoslovak Zionists took place. After discussing organizational questions related to the creation of the new state, they founded the Zionist Federation of Czechoslovakia. Anonymous, Tagung der zionistischen Delegierten des tschechoslovakischen Staates, in: Selbstwehr, 10 January 1919, 5.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Wichtige Besprechungen fanden insbesondere auch wegen der Gründung einer tschechischen Tageszeitung statt, über die mit dem Verlag Merzy [sic] (Prager Tagblatt) verhandelt wurde. ### {Nach} Berlin wurde mir {inzwischen} mitgeteilt, dass inzwischen auch auf Anregung des Verlags Merzy der Plan der gleichzeitigen Gründung eines nationaljüdischen Tagblattes in deutscher Sprache verhandelt wird. Ausser-|2|dem erscheinen vorläufig die Zidowsky spravy [sic] als Wochenzeitung.

Von dem Kongress wurde die Wahl für die Schweizer Delegation vorgenommen. Ebenso erfolgte die Wahl zur Londoner Konferenz[119] durch eine Vereinbarung der zionistischen Organisation¦en¦ aus Böhmen, Mähren-Schlesien und der Slovakei.

Von Prag aus fuhr ich nach Mährisch-Ostrau, wo sich jetzt das Zentrum der Zionistischen Organisation für Mähren-Schlesien befindet. Dort erscheint auch seit Anfang Januar das „Jüdische Volksblatt" (zweimal wöchentlich) unter der Redaktion von Dr. Hugo Herrmann,[120] der gleichzeitig das Nachrichtenmaterial des Nowy Dziennik benutzt, dessen Redaktion auch in Mähr.-Ostrau sich befindet.

Document 55

Zionist Office in Copenhagen to the Jewish National Council for the Czechoslovak State
Copenhagen, 16 January 1919
Typewritten telegram (copy), 1 page; archival signature at the top of page 1
Language: German
CZA, L6/85

119 The International Zionist Conference in London, which took place from 23 February to 12 March 1919. See Documents 99 and 100.

120 Hugo Herrmann (1887–1940), a cousin of Leo Herrmann, was a journalist and Zionist activist. From 1909 to 1910, he served as chairman of the Zionist Bar Kochba Association in Prague, and from 1909 to 1912 he was secretary of the Zionist Federation of Bohemia. Between 1913 and 1914, he worked as editor-in-chief of the Zionist German weekly *Jüdische Rundschau.*

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Jüdischer Nationalrat
Prag
Nekazanka 6

Jacobson drahtet informieret alle Delegierten schweizerischer Konferenz osteuropäischer Judenheit sollen sofort nach Schweiz abreisen und sich mit Berthold Feiwel[121] Gladbachstrasse 32 in Verbindung setzen.

Zionistbureau

Afs:
Zionistisk Bureau
Hyskenstræde 10
den 16. Januar 1919.

Document 56

Jewish National Council for the Czechoslovak State to the Zionist Office in Copenhagen
Prague, 17 January 1919
Typewritten letter, 2 pages; printed letterhead on page 1
Language: German
CZA, L6/85

NÁRODNÍ RADA ŽIDOVSKÁ
{E. Z.[122] 1034}

V PRAZE, DNE[123] ¦17. Jänner¦ 191¦9.¦
ŘETĚZOVÁ UL.[124] 5.

121 Berthold Feiwel (1875–1937) was a lawyer, politician, and publicist. Born in Moravia, he studied in Vienna, where he became acquainted with Theodor Herzl. As an early Zionist, he helped to organize the First Zionist Congress in 1897, serving as editor-in-chief of the Viennese Zionist newspaper *Die Welt* between 1900 and 1901 and as director of the *Jüdischer Verlag* between 1902 and 1907. In 1914, he settled in Zurich. He moved to London in 1919, where he became an advisor of Chaim Weizmann and served as director of Keren Hayesod.

122 Probably an internal abbreviation for the counting of letters.

123 English: "In Prague, date."

124 Ulica (street).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

An die Zionistische Organisation, Kopenhagener Büro,
Kopenhagen. Hyskenstraede 10.

Sehr geehrte Herren!

Der Jüdische Nationalkongress hat Ihr freundliches Begrüssungstelegramm mit Kundgebungen grössten Beifalls aufgenommen. Wir sprechen Ihnen auch unsererseits unseren besten Dank aus.

Bei dieser Gelegenheit ersuchen wir Sie höflichst, insbesondere auch an Herren Sokolow, Weizmann, Jakobson [sic][125] und Simon,[126] deren Londoner Telegramm Sie uns übermittelt haben, folgendes zu telegrafieren bezw. zu schreiben:

„Der Nationalkongress der Juden im tschechoslovakischen Staat dankt den Vertretern des engeren Aktionskomitees der zionistischen Organisation in London für Ihre freundliche Begrüssung, die der Kongress mit dem grössten Enthusiasmus zur Kenntnis genommen hat. Wir geben unserer grossen Freude über die erfolgreiche Arbeit der obersten Leitung der zionistischen Organisation Ausdruck und bekunden unseren unbeugsamen Willen, unermüdlich [|2|] und entschlossen für die zionistischen Ideale und die Anerkennung der nationalen Rechte in der Diaspora weiter zu arbeiten. Jüdischer Nationalrat."

~~Von Herrn Sokolow erhielten wir ein direktes Telegramm aus Paris, das erst nach Abschluss des Kongresses eintraf. Wir bitten, da auch die direkte Verbindung mit Paris uns noch nicht offen steht, Herrn Sokolow ebenfalls im Sinne des Vorstehenden für uns zu danken.~~

Mit ausgezeichneter Hochachtung:
JÜDISCHER NATIONALRAT[127]

Sekretär:	{Vize}Präsident:
{Emil Waldstein}	{Rudolf Kohn}

125 Victor Jacobson. The three names have been circled by hand.

126 It is not clear whether this refers to Julius Simon (1875–1969), who was a member of the enlarged executive of the Zionist Organization between 1911 and 1921 and resided in London from the end of 1918, or to Leon Simon (1881–1965), who was a member of the executive committee of the British Zionist Federation.

127 Stamped.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

7. Bukovina

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 57

Anonymous, The Jews of Bukovina and the People's Right to Self-Determination
Vienna, 1 November 1918
Published newspaper article, 2 pages
Language: Yiddish
Der yudisher arbayter,[1] *1 November 1918, 6f.*[2]

די יודען אין דער בוקאווינא און דאס אליין־בעשטימונג־רעכט פון די פעלקער.

דעם 14. אקטאבער ד. י. איז אפגעהאלטען געווארען א בשותפותדיגע בעראטונג פון פֿערטרעטער פון אלע יודישע פארטייען אין דער בוקאָווינאַ. ס'איז בעראטען געווארען איבער דעם איינרופֿען א יודישען נאציאנאלראט און די צוגרייטונגען צוליב דעם. הער דר. פיסטינער האט בעגריסט אלע וואס זענען געקומען, דערנאך האבען אבג.[3] דר. שטרויכער, דר. פֿרידמאן און דר. ראָזנער איבערגענומען דאס פרעזידיום.

אין נאמען פון דער יודישער סאציאלדעמאקראטישער פארטיי האט דער דר. פיסטינער בעגרינדעט די לייטזאצען, וואס די פארטיי שטעלט אויף פאר דער קאנסטיטואירונג פון דער יודישער נאציע אלס א פֿולבערעכטיגט מיטגליד אין דער משפחה פון די נאציעס. אין נאמען פון דער יודישער לאנדעספארטיי און פון דער ציוניסטישער לאנדעסארגאניזאציע בעגרינדעט ה. דר. מאיר עבנער די גרונדזאצען פון די צוויי פארטייען. די לייטזאצען פון די פועלי ציון ענטוויקעלט חבר ראָזנער. נאך א לענגערן וכוח האט מען זיך אין גאנצען געאייניגט און מ'האט בעשלאסען ארויסצוגעבען אָט דעם אויפֿרוף:

צום יודישען פאלק!

א נייע אָרדנונג גרייט זיך צו אין דער וועלט און קודם־כל אין מזרח־אייראפא. אלע פֿעלקער פֿאדערן דאס רעכט אליין צו בעשטימען דאס רעכט פון זייערע אנגעלעגענהייטען און צו זיכערן פאר זיך א פֿריי נאציאנאל לעבען. בעת אלע נאציעס זארגען פאר זיך, טארען אויך מיר יודען נישט שווייגען. איצט איז געקומען די שעה, אין וועלכער אויך מיר וועלען מוזען דערגרייכען אונזערע נאציאנאלע רעכט, אויב די געשיכטע זאל איבער אונז נישט אריבערגעהן.

אונזערע פֿאדערונגען נעמען מיר צוזאמען:

1 *Der yudisher arbayter* (The Jewish Worker) was *Po'ale Ẓiyon*'s main journal in Austria. It was published in Cracow and Lemberg between 1906 and 1914, and in Vienna from July 1917 to January 1919.

2 An abridged version of the article was published in German a couple of days earlier: Anonymous, Das Bukowinaer Manifest, in: Jüdische Zeitung, 25 October 1918, 2.

3 אַבגעאָרדנעטע.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ל י י ט ז אַ צ ע ן :

1) די נייארדנונג אין אלע נאציאנאליטעטען־מלוכות זאל פֿארקומען אויפ׳ן יסוד פונ׳ם פֿרייען אליין־בעשטימונג־רעכט פון יעדער נאציע. שטיצענדיג דארויף, פראקלאמירט די יודישע נאציע איהר אליין־בעשטימונג־רעכט און זי וועט דורך דער נאציאנאל־פֿערזאמלונג, וועלכע זי פֿאדערט אנצוערקענען פאר דער יודישער קאנסטיטואנטע, זיך קאנסטיטואירען לויט דער בעזונדערקייט פון איהר וואוין־שטח, אויפֿ׳ן יסוד פונ׳ם פערזאנאליטעט־פרינציפּ.

2) די יודישע קאנסטיטואנטע ווערט געשאפֿען אופֿ׳ן יסוד פונ׳ם אלגעמיינעם, גלייכען, געהיימען און דירעקטען וואהלרעכט. צו וועהלען האבען דאס רעכט אלע פֿוליעהריגע יודען מאנסבילען, וועלכע פערשרייבען זיך אין דעם יודישען קאטאסטער וואס ווערט געשאפֿען. דער קאטאסטער ווערט צוזאמענגעשטעלט לויט די בעשטעהענדיגע מעטריקעס, אבער יעדער האט די ברירה דורך א פֿרייער ערקלערונג זיך צו לאזען שטרייכען פון דעם קאטאסטער אדער זיך לאזען ארייננשרייבען אין איהם.

3) די קאנסטיטואנטע האט צו בעשטימען די פֿערפֿאסונג און די פֿערוואלטונג־ארגאניזאציע פון דער יודישער נאציע און צו ארדנען די בעציהונגען צו דעם קומענדיגען מלוכה־פֿערבאנד און די מעהרהייטנאציעס, צווישען וועלכע ס׳לעבט די יודישע נאציע דורך פֿערשטענדיגונג און פֿרייע אפמאכונגען פון נאציע צו נאציע.

4) די נאציאנאלע אליין־פֿערוואלטונג נעמט ארום, א חוץ די קולטורעלע ענינים וועלכע געהערען אין גאנצען צו דער קאמפעטענץ פון דער נאציע, אויך די נאציאנאל־ווירטשאפֿליכע אנגעלעגענהייטען און אויך אלע ענינים, וועלכע זענען וויכטיג פאר דער יודישער נאציע אלס א מעוט־נאציע.

5) די יודישע פֿערוואלטונג זארגט פאר דער פֿערווירקליכונג פון אט די פֿאדערונגען: 1) געזעצליך געזיכערטע פאליטישע און בירגערליכע פֿולבערעכטיגונג; 2) פראפארציאנעלע פֿערטרעטונג אין אלע עפֿענטליכע אינסטיטוציעס, וועלכע ווילען זיך האבען צו פערנעמען מיט בשותפות׳דיגע ענינים; 3) פֿולע בעוועגונג־פֿרייהייט (פֿרייציגיגקייט) אין תחום פונ׳ם קומענדיגען מלוכה־פֿערבאנד און אין די נייגעשאפֿענע מלוכות, אהן איינשרענקונג פון די פאליטישע, ווירטשאפֿטליכע און נאציאנאלע רעכט.

6) אין אויסען־פאליטישען הינזיכט פֿאדערט די יודישע נאציע: די אינטערנאציאנאלע גוואראנציע. 1) פון דער בירגעליכער פֿולבערעכטיגונג פאר די יודען אין אלע לענדער, און נאציאנאלע מינאריטעט־רעכטען אין די לענדער, אין וועלכע זיי לעבען אין מאסען ובפרט אין די בעשטעהענדיגע מלוכות פון מזרח־אייראפא און אין די מלוכות, וואס ווערען דארט ערשט געשאפֿען; 2) פאר דער פֿרייער און אומאיינגעענגטער איינוואנדערונג אין אלע לענדער ובפרט קיין ארץ־ישראל; 3) פאר דער ענטוויקלונג פון דעם יודישען ישוב אין ארץ־ישראל און זיין פֿולע אליין־פֿערוואלטונג.

אויפֿשטעלענדיג די פֿאדערונגען, אפעלירען מיר צו די מאיאריטעט־נאציעס מיט וועלכע מיר ווילען לעבען אין ליעבע און פֿריינדשאפֿט, אפצוהיטען אונזערע רעכט און אלע אפמאכונגען, וועלכע זענען נויטיג צוליעב אונזער בשותפֿות׳ן ישוב, דורכצופֿיהרען אין גייסט פֿון איבערבעטען. קודם כל רופֿען מיר אייך, איהר זאלט די לייטזאצען מאכען פֿאר אייערע, איהר זאלט דעמאנסטרירען אין מאסען־פֿערזאמלונגען פֿאר זייער דורכפֿיהרונג און איהר טארט נישט רוהען, ביז די פֿאדערונגען ווערען רעאליזירט. גענוג זענען מיר געווען די ענטערבטע אונטער די נאציעס איינגעשלאסען אין גהעטא און קרבנות פֿון די פאגראמען. אלס "אנדערע" האט מען אונז פֿערשטויסען, פֿעראכטעט

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

און פֿערפֿאלגט, אבער די אייגענע "אנדערע" האט מען נישט ערלויבט צו האבען דאס רעכט איבער זיך אליין. אפילו אונזער נאציאנאליטעט לייקענט מען אונז אפּ. מיר זענען א נאציע, די יודישע נציע און אלס אזאלכע שטעלען מיר אויף אונזערע פאדערונגען. פֿון אייך איז עס אפּהענגיג וויפֿיעל רעכט און אַנערקענונג מיר וועלען דערגרייכען. שטעהט אויף און זאגט צו, אז די גאנצע ענערגיע, וועלכע מ׳זאגט, אז זי איז ביי אונז פֿארהאן, וועלען מיר אנווענדען פֿאר דער דערגרייכונג פֿון דעם גרויסען ציל. אויף צום קאמף פֿאר׳ן אליין־בעשטימונג־רעכט פֿון דער יודישער נאציע.

***

אונטערשריבען איז דער מאניפֿעסט פֿון פֿערטרעטער: פֿון דער יודישער לאנדעספארטיי מיט אבג. שטרויכער בראש, פון דער יוד. סאצ. דעמ.[4] לאנדעסארגאניזאציע אין דער שפּיץ דר. יעקב פיסטינער און פֿון דער ציונ.[5] לאנדעסארגאניזאציע. אלס פֿערטרעטער פֿון אונזער לאנדעס־ארגאניזאציע האבען אונטערגעשריבען: מאיר ראזנער, לייב בוכבינדער, פייוועל שטערנבערג, חיים לעקער, יהודה שטיינמעץ און הערש עסנער.

***

די פֿערטרעטער פֿון דער יודענשאפֿט האבען אויך בעשלאסען אונטערצונעמען אלע שריט וועלכע זענען נויטיג פֿאר דער פֿערווירקליכונג פֿון אט די פֿאדערונגען. גלייכצייטיג האט מען בעשלאסען אין טשערנאוויץ (קאראלינענגאסע 7) צו גרינדען א צענטראל־בירא פֿון אלע |7| פֿעראייניגטע יודישע פארטייען אין דער בוקאווינא. פֿאר סעקרעטארען זענען אוסגעקליבען געווארען: הער מרקוס כתבן, דר. בנימין פֿוקס און חבר דר. מאיר ראזנער. אלע צושריפֿטען דארף מען אט דעם בירא צושיקען.

פֿאר מיטוואך דעם 23. אקטאבער איז קיין טשערנאוויץ איינגערופֿען געווארען א פֿערטרויענסמענערפֿערזאמלונג פֿון אלע יודישע פארטייען אין דער בוקאווינא.

Translation

The Jews of Bukovina and the People’s Right to Self-Determination

On 14 October this year, a joint consultation of representatives from all the Jewish parties of Bukovina was held. The topic of the discussion was the convention of a Jewish national council and the preparations for this. Dr. Pistiner[6]

---

4 יודישען סאָציאַל־דעמאָקראַטישען.

5 ציוניסטישען.

6 Jakob Pistiner (1882–1930) was a journalist, lawyer, and politician who had been involved in Socialist and Jewish organizations since his student years. From 1910 onward, he served as editor of the *Volkspresse* (People’s Press), later called *Vorwärts* (Forward), the German-language organ of the Social Democratic Workers Party of Austria in Bukovina. During the First World War, he found refuge in Vienna, but he returned to Czernowitz (Cernăuți) following the movement of the front lines and became a leading politician of the ŻPS. In 1920, he was elected to the Romanian parliament.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

greeted all those present, then Representatives Dr. Straucher, Dr. Friedmann,[7] and Dr. Rosner[8] took over and led the meeting.

In the name of the Jewish Social Democratic Party, Dr. Pistiner explained the guiding principles that the party had put in place for establishing the Jewish nation as an equal member in the family of nations. In the name of the Jewish Regional Party[9] and the Zionist Regional Organization, Dr. Mayer Ebner[10] explained the basic principles of the two parties. Comrade Rosner elaborated on the guiding principles of Po'ale Ẓiyon. After a lengthy debate, a general agreement was reached and it was decided to publish the following appeal:

7 Berthold (Berl) Friedmann (1864–1941) was a lawyer and ŻPS politician. During the First World War, he served as an officer in the Austrian army. In 1918, he became secretary of the Jewish National Council in Bukovina and attempted to transform it into the main organ of the movement for Jewish autonomy.

8 Meir Rosner (1881–1921) was a *Po'ale Ẓiyon* politician in Bukovina and one of the party leaders in the Habsburg crown lands. He served as a soldier during the First World War and returned to Czernowitz in June 1918.

9 In September 1917, the Jüdische Nationale Partei and the Unabhängige Jüdische Partei merged to create the Jüdische Landespartei der Bukowina. The party had a clear autonomist agenda, but was conservative in its socio-economic approach and thereby differed from the ŻPS. In contrast to the Zionists, it was not focused on Palestine. In terms of religion, it followed a liberal approach. Straucher became the party's leading politician.

10 Mayer Ebner (1872–1955) was a journalist, lawyer, and Zionist politician from Czernowitz, where he was among the founding members of Hasmonäa, a Jewish student organization, in 1891. As an early advocate of Theodor Herzl's Zionism, he took part in the First Zionist Congress in 1897. At the same time, he supported Straucher's efforts to form an independent Jewish political movement and served as secretary of the Jewish National Party. However, in 1910, he left the party and founded the rival Jüdischer Volksrat (Jewish People's Council). During the First World War, he was sent to Siberia after the Russian army occupied Czernowitz. Returning in August 1917, he joined the Jewish National Council in Bukovina as a delegate from the Zionist Organization and became its president. Manfred Reifer, Dr. Mayer Ebner. Ein jüdisches Leben, Tel Aviv 1947; David Sha'ari, The "Realpolitik" of the National Leadership of the Jews of Bukovina. From the Jewish National Council to the Jewish National Party, in: Raphael Vago/Liviu Rotman (eds.), The History of the Jews in Romania, vol. 3: Between Two World Wars, Tel Aviv 1996, 207–249 [Hebr.], 207–250, here 223 f, 233 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

To the Jewish people![11]

A new order is developing in the world and first and foremost in Eastern Europe. All peoples are demanding the right to determine the course of their own matters and to secure a free national life. While all nations are taking care of their own issues, we Jews must not be silent either. The time has come in which we too will have to attain our national rights, if history is not to pass us by.

In summary, these are our demands:

Guiding principles:

1) The reorganization in all nation-states should be based on every nation's right to self-determination. Relying on this principle, the Jewish nation proclaims its right to self-determination. By way of the national assembly – for which it demands recognition as the Jewish Constituent Assembly – it will constitute itself on the basis of the personality principle, according to the special features of its area of settlement.[12]
2) The Jewish Constituent Assembly will be created on the basis of general, equal, secret, and direct suffrage. All adult Jewish men who inscribe themselves in the electoral register that is to be created will enjoy the right to vote. The electoral register will be compiled based on the existing birth records, but everyone will have the opportunity to have their name stricken from or added to the electoral register through a voluntary declaration.
3) The Constituent Assembly will have the task of determining the constitution and administration of the Jewish nation. Moreover, it will have to determine the relationship with the emerging League of Nations and with the majority peoples among whom the Jewish people live, through agreements and free treaties concluded between two nations.
4) Besides cultural issues, which are completely within the authority of the nation, the national self-administration will also include national economic affairs and all other matters that are important for the Jewish people as a minority nation.
5) The Jewish administration's task is to make sure that the following demands are fulfilled: 1) legally guaranteed political and civic equality; 2) proportional representation in all public institutions, which will handle

11 The following manifesto was also printed in German in Arie Leon Schmelzer, Die Juden in der Bukowina, 1914–1919, in: Hugo Gold (ed.), Geschichte der Juden in der Bukowina. Ein Sammelwerk, vol. 1, Tel Aviv 1958, 67–72, here 69.

12 The following points 2 to 6 were left out of the German version of the text in the *Jüdische Zeitung*.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

such issues; 3) complete freedom of movement within the area of the future League of Nations and in the newly created states without any restrictions to our political, economic, or national rights.

6) With respect to foreign politics, the Jewish nation demands international guarantees of 1) the civic equality of Jews in every country and national minority rights in those countries where they live in large numbers, especially in the existing and newly emerging Eastern European countries; 2) free and unrestricted immigration to any country and especially to the Land of Israel; 3) the development of the Jewish Yishuv in the Land of Israel and its full self-administration.

Having laid down these demands, we appeal to the majority nations, with whom we would like to live in cordial relations, to observe all our rights and comply with the treaties that are necessary for us to live together, in the spirit of reconciliation. First of all, we invite you to make our guiding principles your own. You should gather in mass demonstrations and demand that they be carried out. You should not rest until these demands are realized. We have been outcasts among the nations, locked into ghettos and victims of pogroms for long enough. We were cast out, despised, and persecuted as the "other." But this very "other" was not allowed the right over himself. We were even denied our nationality. *We are a nation, the Jewish nation, and as such we have established our demands.* You will decide to what extent we will achieve our rights and recognition. Stand up and promise that we will use all the energy that people say we have for the achievement of this great goal. Let us fight for the Jewish people's right to self-determination!

***

The manifesto is signed by the Jewish Regional Party, headed by member of parliament Straucher;[13] the Jewish Social Democratic Regional Organization, with Dr. Jakob Pistiner at its helm;[14] and the Zionist Regional Organiza-

13 Here, the German version of the text in the *Jüdische Zeitung* and in *Geschichte der Juden in der Bukowina* adds several additional signatories from the Jewish Regional Party after Straucher: "Landtagsabgeordneter Dr. Max Fokschaner, Landtagsabgeordneter Dr. Neumann Wender, Handelskammerpräsident Wilhelm Tittinger, Bernhard Fleminger."

14 Here, the German version of the text in the *Jüdische Zeitung* and in *Geschichte der Juden in der Bukowina* adds several additional signatories from the Jewish Social Democratic Regional Organization after Pistiner: "Markus Kaswan [sic], Dr. Berthold Friedmann, Wilhelm Ippen, Dr. Moritz Oberländer, Nathan Tropper."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

tion.[15] Meir Rosner,[16] Leib Buchbinder, Fayvl Shternberg,[17] Khayim Leker,[18] Yehuda Steinmetz,[19] and Hersch Essner signed representing our regional organization.[20]

***

The representatives of the Jews also decided to take all steps necessary for the realization of these demands. At the same time, it was decided to establish a central office for all |7| the united Jewish parties in Bukovina in Czernowitz (Karolinergasse 7). Mr. Markus Kasban,[21] Dr. Benjamin Fuchs,[22] and Comrade Dr. Mayer Rosner were chosen as secretaries. All correspondence should be addressed to this office.

A meeting of the spokesmen of all the Jewish parties in Bukovina was called for Wednesday 23 October in Czernowitz.

---

15 Here, the German version of the text in the *Jüdische Zeitung* and in *Geschichte der Juden in der Bukowina* adds the signatories from the Zionist Regional Organization: "Dr. Mayer Ebner, Dr. Benjamin Fuchs, Dr. Salomon Kaßner, Dr. Markus Krämer, Prof. Israel Schleier, Sigmund Weißglas."

16 At the beginning of the line, the German version of the text states: "Für die Landesorganisation der jüdisch-sozialistischen Arbeiterpartei Poale Zion."

17 Fayvl Shternberg (ca. 1886–1948) was a lawyer, journalist, and *Po'ale Ẓiyon* member. He edited the party's journals *Der yudisher arbayter* between 1911 and 1913 and *Di frayhayt* (The Freedom) after the First World War.

18 Khayim Leker (1889–1958) was a teacher and *Po'ale Ẓiyon* politician. In 1919, he became one of the founding members and the chairman of the Yiddish *Shulfarayn* (School Club) in Bukovina.

19 Yehuda Leib Steinmetz was a journalist and *Po'ale Ẓiyon* politician. He served as chairman of *Po'ale Ẓiyon* in Bukovina from 1909. Later, he edited the party's Yiddish organ *Arbeter tsaytung* (Worker's Newspaper).

20 The Regional Organization of *Po'ale Ẓiyon*.

21 Markus Kasban (1881–1941?) was a Galician-born printer who settled in Czernowitz. Demanding cultural autonomy for the Jews, he first joined a political organization under the name *Bund*, which merged into the ŻPS in 1911.

22 Benjamin Fuchs (1887–1929) was a lawyer and Zionist activist from Czernowitz.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 58

Resolutions of the First Meeting of the Jewish National Council in Bukovina[23]
Czernowitz, 10 November 1918
Published newspaper article, 2 pages
Language: German
Schmuel A. Soifer,[24] *Dokumente zur Geschichte des jüd.*[25] *Nationalrates in der Bukowina II. Die Situation der jüdischen Kulturgemeinden, in: Ostjüdische Zeitung,*[26] *31 January 1926, 2f., here 2.*

Dokumente zur Geschichte des jüd. Nationalrates in der Bukowina
II.
Die Situation der jüdischen Kultusgemeinden

Gegen Ende des Jahres 1918 befanden sich die jüdischen Kultusgemeinden des Landes in einem schrecklich verwahrlosten Zustande. Die Evakuierungen und noch mehr die Wirtschaft der Gerenten[27] haben ein Chaos in

23 The Jewish National Council in Bukovina (Jüdischer Nationalrat in der Bukowina) was formally established on 22 October 1918. However, its first meeting was held on 10 November 1918.

24 Schmuel Abba Soifer (1897–1943) was a teacher, journalist, and writer from Czernowitz, where he served as secretary of the Jewish National Council in 1918 and 1919. Between 24 January and 14 February 1926, he published documents about the Jewish National Council in a series in the *Ostjüdische Zeitung*.

25 Jüdischen.

26 The *Ostjüdische Zeitung* was founded by Mayer Ebner in 1919 as the official organ of the Zionist Organization in Bukovina. This German-language newspaper was published in Cernăuți (Czernowitz) until 1937. Markus Winkler, Die Ostjüdische Zeitung. Zur Geschichte einer deutschsprachigen zionistischen Zeitung aus Czernowitz, in: Susanne Marten-Finnis/Walter Schmitz (ed.), „… zwischen dem Osten und dem Westen Europas". Deutschsprachige Presse in Czernowitz bis zum Zweiten Weltkrieg, Dresden 2006, 87–96.

27 Leaders of the community, here: the old Jewish elites. Before the First World War, the wealthy elite exercised control over the Jewish community, as the franchise for elections to the community board was tied to taxation levels. The Russian occupation of Bukovina from 1914 to 1917 had devastating effects on the region. The occupational regime proved to be brutal, oppressive, and destructive. A share of the Jewish leadership was deported to Siberia, while many others sought refuge in the west, particularly in Vienna. The decimated Jewish population remained without most of its

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

die Verwaltung hineingetragen. Missbräuche und Eigenmächtigkeiten der „Gerentschaften" waren fast überall an der Tagesordnung. Der Nationalrat erachtete es daher als seine vornehmste und wichtigste Pflicht, Ordnung in den Kultusgemeinden zu schaffen und dieselben unter seine Aufsicht zu stellen.

Schon in der ersten konstituierenden Sitzung vom 10. November 1918 hat der Nationalrat folgende Beschlüsse gefasst:

1) Die bestehenden israelitischen Kultusgemeinden unterstehen dem jüdischen Nationalrat als dem obersten Organe des jüdischen Volkes.
2) Die Kultusgemeinden sollen zu Volksgemeinden ausgestattet [sic] werden, welche auf breitester demokratischer Basis verwaltet, die Grundlage der neuen verfassungsrechtlichen Organisation des jüdischen Volkes bilden sollen.
3) Bis zur Regelung der jüdischen Verfassung durch die Konstituante werden die Kultusgemeinden von Ausschüssen verwaltet, welche der Nationalrat eiinsetzt [sic], und deren Mitgliederzahl und Zusammensetzung nach örtlichen Verhältnissen zusammengesetzt wird. Bis zur Einsetzung dieser Ausschüsse verwalten die bisherigen Geschäftsführer die laufenden Agenden auf Grund der bestehenden Statuten im Auftrage des Nationalrates weiter.

[…][28]

leaders. This led to the breakdown of Bukovina's Jewish communal networks, which were unable to prevent destitution and famine. David Rechter, Becoming Habsburg. The Jews of Austrian Bukovina, 1774–1918, Oxford 2013, 136–138, 168–173.

28 The resolutions were followed by short extracts from reports from Jewish communities and Jewish national councils in Bukovina from June 1918 to July 1919. They show the distress and limitations of the Kultusgemeinden and the necessity of transforming them into Volksgemeinden.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 59

Jewish National Council in Bukovina to Iancu Flondor[29]
Czernowitz, 27 November 1918
Published letter, 1 page
Language: German
Arie Leon Schmelzer, Die Juden in der Bukowina, 1914–1919, in: Hugo Gold (ed.), Geschichte der Juden in der Bukowina. Ein Sammelwerk, vol. 1, Tel Aviv 1958, 67–72, here 71.

Herr Präsident,

Auf Ihre Einladung, an dem Kongresse des 28. November 1918 teilzunehmen[30] und bedingungslos das Programm des rumänischen Nationalrates anzunehmen, beehren wir uns, Ihnen den bezüglichen Beschluss des jüdischen Nationalrates mitzuteilen:

---

29 Iancu Flondor (1865–1924) was a Romanian nationalist politician from Bukovina. In 1898, he was elected to the Bukovinian Regional Diet. Alongside his Romanian nationalism, Flondor became known for his anti-Jewish views. In October 1903, he was revealed to have commissioned a series of antisemitic publications. During the First World War, he was briefly imprisoned because of his secessionist tendencies. At the end of the war, he emerged as the head of the movement for the unification of Bukovina with Romania. He became chair of the Romanian National Council in Bukovina, which had been established in Czernowitz (Cernăuți) on 27 October 1918. In this position, he opposed the partition of Bukovina between the West Ukrainian People's Republic and Romania, calling for the Romanian military to intervene. After the Romanian army had captured the whole of Bukovina, Flondor joined the Romanian government on 12 November 1918 as a minister without portfolio to oversee administrational duties in Bukovina. Following Romania's annexation of Bukovina on 28 November 1918, he was appointed president of the Romanian government in Bukovina. Vasile Diacon, Bucovina în secolul XX. Istorie și cultura [Bukovina in the 20th Century. History and Culture], Iași 2012, 291–293; Ştefan Purici, Iancu Flondor (1865–1924). O viață în slujba dreptății [Iancu Flondor (1865–1924). A Life in the Service of Justice], in: Codrul Cosminului 10 (2004), 259–270.

30 Flondor, in the name of the Romanian National Council, invited representatives from all nationalities in Bukovina to the Congresul General al Bucovinei (General Congress of Bukovina) on 28 November 1918. Already before the meeting, it was obvious that this representative body had been designed to give legitimation to Romania's annexation of Bukovina. Therefore, Ukrainian representatives refused to participate. The congress elected Flondor as its president and voted in favor of the annexation.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Der jüdische Nationalrat in der Bukowina steht auf dem Standpunkte Wilsons vom Selbstbestimmungsrechte der Völker, wonach, „alle klar umschriebenen nationalen Ansprüche die weitgehendste Befriedigung finden sollen, die ihnen zuteil werden kann, ohne neue Elemente von Zwist und Gegnerschaft, die den Frieden Europas und somit der ganzen Welt wahrscheinlich bald wieder stören würden, aufzunehmen.“[31]

Der Jüdische Nationalrat erblickt und anerkennt in der Vereinigung aller rumänischer Territorien zu einem Staate die Verwirklichung des Prinzipes des Selbstbestimmungsrechtes des rumänischen Volkes. Mit Rücksicht auf die bisherige Rechtlosigkeit der Juden in Rumänien[32] und mit Rücksichte darauf, als [sic] die künftige Rechtsgleichheit der Juden noch nicht gesichert erscheint,[33] muss jedoch der jüdische Nationalrat fordern, dass den Juden in Rumänien die politische und bürgerliche Gleichstellung sowie die Einräumung nationaler Minderheitsrechte staatsrechtlich uneingeschränkt gewährt und unanfechtbar garantiert werden.

In dieser Erwägung und unter Wahrung der vom jüdischen Volk überall wegen der Besonderheit seiner Siedlung bisher noch beobachteten neutralen Haltung hinsichtlich der Lösung von Gebietsfragen, ist der jüdische Nationalrat nicht in der Lage, am Kongresse teilzunehmen.

Czernowitz, 27. November 1918.

Dr. Mayer *Ebner*. – Dr. Jacob *Pistiner*. – Dr. Berthold *Friedmann*.

---

31 Here, the Jewish National Council referred to the famous Fourteen Points of Woodrow Wilson, president of the United States, especially the tenth point guaranteeing autonomous development to the peoples of Austria-Hungary.

32 The Romanian constitution of 1866 barred Jews from Romanian citizenship and excluded them from equal civic rights. At the Congress of Berlin in 1878, the great powers only agreed to recognize Romanian sovereignty under the condition that Romania committed itself to not excluding any person from civic and political rights on religious grounds. However, the Romanian government only applied this provision to Romanian citizens, while it gave Jews the status of foreigners who could only acquire Romanian citizenship upon individual application and parliamentary approval. This procedure proved to be extremely arduous, and only a small number of the roughly 250,000 Jews in Romania acquired citizenship before the First World War. Markus Kirchhoff, Congress of Berlin, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 73–79.

33 It was not until the Paris Peace Treaty in 1919 that Romania was forced to grant civic rights to its Jews, including those from territories it had annexed.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

8. Western Galicia

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 60

Anonymous, The Jewish National Council in Cracow[1] *at the Polish Liquidation Committee*[2]
Cracow, 8 November 1918
Typewritten translation of a newspaper article,[3] *2 pages; handwritten additions and corrections, archival signature at the top of page 1*
Language: German
CZA, Z3/816

{8. Nr. 120}[4]
Uebersetzung
Nowy Dziennik berichtet vom [sic]

Das Präsidium des jüdischen Nationalrates bei der Polnischen Liquidationskommission.

Der Jüdische Nationalrat in Krakau entsandte sein Präsidium ###[5] Deputation an das Präsidium der polnischen Liquidationskommission, um ihr Entstehen

1 Facing the dissolution of the Austro-Hungarian Empire and the integration of Western Galicia into a Polish state, Jewish nationalists pushed for the replacement of the old integrationist leadership of the Jewish community and the establishment of a Jewish national council. On 4 November 1918, the Zionists, the ŻPS, and *Po'ale Ẓiyon* joined forces and formed the Żydowska Rada Narodowa (Jewish National Council), which was headed by Ozjasz Thon. After a mass demonstration by Jewish nationalists on 6 November, the old president of the Jewish community resigned. Andrzej Zbikowski, Żydzi Krakowscy I ich gmina w latach 1869–1919 [The Jews of Cracow and Their Ccommunity in the Years 1869–1919], Warsaw 1994, 305 f.

2 The Polska Komisja Likwidacyjna Galicji i Śląska Cieszyńskiego (Polish Liquidation Committee of Galicia and Ciszyn Silesia, P.K.L.) had been established on 28 October 1918 as a temporary regional administration with the tasks of integrating the former Habsburg territories into the emerging Polish nation-state, dissolving legal regulations that linked Galicia to Austria, and maintaining public order.

3 The Polish original was published as Anonymous, Pogromy w Galicyi. Prezydyum Żydowskiej Rady Narodowej u P. K. L. [Pogroms in Galicia. The Presidium of the Jewish National Council at the P. K. L.], in: Nowy Dziennik [The New Daily], 8 November 1918, 1. The German translation was probably prepared in Cracow or Vienna and sent to the Zionist Office in Berlin in order to inform them about the developments in Galicia.

4 Handwritten addition indicating the day that the Polish version of the article was published and the issue of the newspaper in which it appeared.

5 This word is illegible due to archival marking.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

zu notifizieren und ~~ihre~~ ¦die¦ Forderungen des jüdischen Volkes vorzubringen. In der Deputaion [sic] nahmen teil von seiten der Zionisten Dr. Thon,[6] Dr. Wahrhaftig,[7] von seiten der jüdischen Sozialdemokraten Dr. Schreiber,[8] Dr. Guttmann[9] und von der Poale Zion Dr. Margulies,[10] Dr. Schippe#{r}.[11] Im Namen der Deputation sprach Dr. Thon, welcher an den Aufruf der polnischen Liquidationskommission, welcher an die Juden gerichtet war,[12] anknüpfend, zum Ausdruck brachte, dass das jüdische Volk in Polen zum Appell sich stellt und erklärt sich {bereit}, an dem grossen Aufbau eines freien, ~~und~~ unabhängigen und vereinten Polens eifrig mitarbeiten zu wollen, und {zu}gleich brachte er die Forderungen, die in der Proklamation des jüdischen Nationalrates formuliert waren,[13] zur Kenntnis. Zuletzt appellierte er an die polnische Liquidationskommission und bat energisch, gegen die judenfeindliche Bewegung {e}ntsprechende Massnahmen zu treffen.[14]

---

6 Ozjasz Thon (1870–1936) was a rabbi and Zionist politician. Since 1897, he served as rabbi of the Tempel Synagogue in Cracow. He was co-editor of the Jewish daily *Nowy Dziennik* (The New Daily) and a member of the Sejm from 1919 to 1931.

7 Samuel Wahrhaftig (1876–1930) was a lawyer and Zionist politician. He co-founded Przedświt Kraków (Cracow Dawn), a Zionist student association, in 1897, and was also the first treasurer of the Zionist District Committee in Cracow. In 1910, he became a member of the Zionist District Committee of Western Galicia, and he was appointed its chair in 1919.

8 Henryk Schreiber (1885–1942) was a lawyer and one of the founders and local leaders of the ŻPS.

9 Feliks Guttman was a lawyer and a member of the ŻPS.

10 Josef Margulies was a lawyer and a member of *Po'ale Ẓiyon*. After 1920, he joined the left wing of the party.

11 Ignacy Schiper (1883–1943) was a historian and politician. As a member of *Po'ale Ẓiyon*, he served as a deputy to the Polish Constituent Sejm between 1919 and 1922. In 1922, he broke with dogmatic Marxism and joined the General Zionists, who had just formed a party named the Organizacja Syjonistyczna w Polsce (Zionist Organization in Poland). Subsequently, he served as a member of the Sejm from 1922 to 1927.

12 On 4 November 1918, the Polish Liquidation Committee had called on Cracow's Jews to support the Polish cause and accept the new authorities.

13 For the political demands of the West Galician Jewish National Council, see Document 62.

14 During the First World War, Galicia had experienced food shortages and price hikes. Since many Jews were engaged in food-related trades, they were increasingly charged with hoarding food and with profiteering from the war. In addition, Polish nationalists reacted with widespread political protests against the Peace Treaty between the Central Powers and Ukraine, which was concluded in Brest-Litovsk on 9 February 1918, because it granted several regions to the Ukrainian state that had a significant Polish population, above all the Chełm province. Often, these protests included an

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Der Präsident der polnischen Liquidationskommission Dr. Terti{l}[15] nahm die Erklärungen des jüdischen Nationalrates zur Kenntnis und versprach, sie dem Plenum der polnischen Liquidationskommission vorzulegen und zu unterstützen, und sprach zugleich die Bitte aus, dass der jüdische Nationalrat all seinen Einfluss anwenden soll, um die jüdische Bevölkerung zu beruhigen.[16]

Nachher sprach der Präsiden{t} des C. K. L. [sic].[17] Dr. P{ta}s[18] erklärt, dass das polnische Volk immer eine wohlwollende Haltung gegenüber der jüdischen Bevölkerung eingenommen hat und das wichtigste Hindernis für die Realisierung der Postulate des jüdischen Nationalkatasters[19] die früher [sic] Repräsentaten [sic] der Juden wie Dr. Löwenstein, Kolescher [sic][20] und andere waren. Beide Präsidenten des P. K. L. unterstrichen, dass das |2|

---

anti-Jewish bent, as Jews were accused of conspiring with the Austrians, Germans, and Ukrainians against the national aspirations of the Poles. Under the pretext that Jewish merchants were setting allegedly extortionate grain prices, anti-Jewish violence erupted in Cracow between 16 and 21 April 1918. Demobilized Polish soldiers, young people, and railway workers attacked Jews, robbing and looting them. The mob was eventually joined by policemen, until the military intervened. One Jew was killed. In the following months, antisemitic violence spread all over Galicia and reached its peak in the fall of 1918. William W. Hagen, Anti-Jewish Violence in Poland. 1914–1920, Cambridge et al. 2018, 87–122; Chasanowitch (ed.), Les Pogromes anti-juifs.

15 Tadeusz Tertil (1864–1925) was a lawyer and Polish politician. He served as mayor of Tarnów from 1907 until 1923, as a member of the Diet of Galicia and Lodomeria between 1907 and 1914, and as a member of the Imperial Council between 1911 and 1918. At the end of the First World War, he joined the presidium of the Polish Liquidation Committee and became its deputy chairman.

16 The antisemitic incitement and violence had unsettled the Jewish population in Cracow and Galicia.

17 An obvious typographical error: it should read P. K. L. for Polska Komisja Likwidacyjna.

18 Józef Ptaś (1864–1942) was a jurist and politician. From 1907 to 1918, he served as a member of the Imperial Council. In 1918, he joined the presidium of the Polish Liquidation Committee, chairing its law committee.

19 The creation of a system of national curiae.

20 These are names of iconic Galician Jews who supported full assimilation into Polish society and opposed the recognition of the Jews as a nation. On Nathan Löwenstein, see chapter 5, note 26. Henryk Kolischer (1853–1932) was a Jewish industrialist and politician from Lemberg (Lwów, Lviv) who owned the largest paper factory in Galicia. He was a member of the Diet of Galicia and Lodomeria between 1901 and 1912. From 1897 until 1918, he served as a member of the Imperial Council, where he joined the Polish parliamentarian club. Between 1919 and 1922, he was a member of the Polish Sejm.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

polnische Liquidationskomitee als provisorische Behörde zur Lösung der grundsätzlichen Forderungen des jüdischen Volkes in Polen nicht berufen ist, denn das ~~würde nur~~ {müsste ausschliesslich} dem zukünftigen polnischen Parlamente vorbehalten bleiben, ~~dass~~ ¦das¦{s er} dagegen in laufenden Angelegenheiten bereit ist, ~~sich~~ mit dem Jüdischen Nationalrat in Krakau i~~n~~{m} Kontakt zu bleiben. Wegen näherer Besprechung in der Sache der Selbstwehr und der Sicherung der jüdischen Bevölkerung, wurde die Deputation an die entsprechenden Ressortchefs, an den Grafen Lessotzky[21] und Tetmayer[22] gewiesen. Im letzten Augenblick erfahren wir, dass das P. K. L. den Jüdischen Nationalrat als die wirkliche Repräsentanz des Judentums anerkannt hat und beabsichtigt, mit ihm gemeinsam auf das energischste die Pogrombewegung zu bekämpfen.

Document 61

E. D., The Polish Liquidation Committee Guarantees Protection to the Jews
Ostrava, 8 November 1918
Published newspaper article,[23] *1 page*
Language: German
Oesterreichische Morgenzeitung und Handelsblatt,[24] *no. 310, 5*

Die Liquidationskommission sichert den Juden Schutz zu

Krakau, 7. November (E. D.) Der jüdische Nationalrat für Galizien erschien heute bei der polnischen Liquidationskommission und wurde vom Obmann Dr. Tertil und dem Abg.[25] Ptas empfangen. Der Nationalrat legte die Wünsche

21 Zygmunt Lasocki (1867–1948) was a politician, diplomat, and historian. Between 1912 and 1917, he was a member of the Imperial Council. In 1918/1919, he served as secretary of the Polish Liquidation Committee and was in charge of the administration of Galicia.

22 Włodzimierz Tetmajer (1861–1923) was a painter and politician. In 1911, he was elected to the Imperial Council. In 1918, he joined the Polish Liquidation Committee, where he headed the Military Department.

23 A transcript of this article was sent to the Zionist Office in Berlin. CZA, Z3/816, Abschrift aus der Oesterreichischen Morgenzeitung vom 8. November 1918.

24 The *Oesterreichische Morgenzeitung und Handelsblatt* was a German-language daily published by the Mercy publishing house between 1913 and 1938.

25 Abgeordneten.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

und Forderungen des jüdischen Volkes in Polen vor, welche in der *Anerkennung der jüdischen Nation* und Wahrung der Rechte derselben als nationale Minderheit in Polen bestehen. Auch wurde um ausreichenden Schutz gegen *antijüdische Ausschreitungen* ersucht. Das Präsidium behielt sich eine definitive Antwort über die nationalpolitischen Forderungen bis zum Zusammentritt der Konstituante vor.[26] Bezüglich der *Exzesse* gegen die Juden versprach das Präsidium alle möglichen Schritte zu unternehmen und in fortgesetzten [sic] Kontakt mit dem jüdischen Nationalrat zu bleiben.

Document 62

Anonymous, The Jewish Spring of Nations in the New Polish State
Vienna, 6 December 1918
Published newspaper article, 2 pages
Language: Yiddish
Der yudisher arbayter, no. 24, 5f.

דער יודישער פאלקס־פריהלינג אין דער נייער פוילישער מלוכה
(בפרט אינ׳ם אמאליגען גאליציען)

דער אויפֿטו פון די יוד. נאצ. פארטייען – דער יודישער נאציאנאלראט.

אין דער נייגעשאפֿענער סיטואציע האבען די יודיש־נציאנאלע פארטייען גלייך פֿערשטאנען די גרויסע פֿעראנטווארטונג אקעגען דעם יודישען פֿאלק און זיי זענען גלייך צוגעטרעטען צו ענטשלאָסענע מעשים. קודם כל זענען זיי זיך בעוואוסט געווען, אז זיי מוזען אויפֿטרעטען צוזאמען און געשלאסען, כדי צו זיכערען פֿאר זייערע בעשטרעבונגען א ערפֿאלג.

און עס איז געשעהן א פֿאקט, וואס קלינגט כמעט ווי א בייקע און איז דאך ווירקליכקייט. דריי יודישע פארטייען, איינע א בירגערליכע און 2 פראלעטארישע, וואס האבען זיך פֿריהער שטענדיג בעקעמפֿט מיט שארפֿע און שארפֿסטע מיטלען, האבען זיך נאך גאנץ קורצע פֿערהאנדלונגען דערלאגט די הענד און האָבען דעם .4 נאוועמבער געשאפֿען א געמיינזאמע יודיש נאציאנאלע פלאטפֿארם. רעזערווירענדיג פֿאר זיך די בעזונדערהייטען, וואס שיידען די פארטייען האבען מיר זיך מיט [ז]ש.פּ.ס.[27] און די ציוניסטען פֿערבינדען צו א געמיינזאמען קאמף פֿאר יודיש־נאציאנאלע פאסטולאטען, אויף פֿאלגענדע יסודות:

26 The elections to the Sejm Ustawodawczy (Legislative Sejm) took place on 26 January 1919.
27 ŻPS.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

|6| I. מיר פאדערן, אז דאס זעלבסטבעשטימונגס־רעכט, וואס איז אנערקענט פון דער וועלט־דעמאקראציע [!] זאל אינ׳ם פוילישען שטאט אנגעווענדעט ווערען אויף דער יודישער נאציע.

מיר פֿאדערן דאריבער: דאס יודישע פֿאלק זאל אלס נאציאנאלע מינדערהייט בעקומען נאציאנאלע אווטאנאמיע. אויף דיזער גרונדלאגע וועט זיך דאס יודישע פֿאלק קאנסטיטואירען אלס א נאציע, די עפֿענטליך־רעכטליכע פֿערטרעטונג פון דער יודישער נאציע וועט זיין א רעפרעזענטאציע, וועלכע וועט געוועהלט ווערען אויף דעם סמך פון פונפקאנטיגען וואהלרעכט פון אלע דערוואקסענע מענער און פרויען, וואס זענען איינגעשריבען אינ׳ם יודיש־נאציאנאלען קאטאסטער.

אין די ראהמען פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע שטרעבען מיר צו בעפרידיגען די נאציאנאל־קולטורעלע בעדערפניסען [!] פון דער יודישער בעפעלקערונג, פערזיכערן איהרע רעכטע אלס נאציאנאלע מינדערהייט, צו שאפען א פערטרעטונג, וועלכע זאל זי געהעריג רעפרעזענטירען בנוגע דעם שטאט און בנוגע די פעלקער, וואס לעבען אין איהם.

II. א גאראנציע [!] פאר דער פערווירקליכונג און איינהאלטונג פון דעם זעלבסטבעשטימונגסרעכט פאר דער יודישער נאציע זעהען מיר פאר אלעמען אין א סאציאלער און פאליטישער ארדנונג פונ׳ם פוילישען שטאט, וועלכע וועט זיך שטיצען אויף אמתדיג דעמאקראטישע יסודות.

פארן יודישען פאלק פאדערן מיר בעזונדערט די צוזיכערונג פון פולער פאליטישער און בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג, א פראפארציאנאלע פערטרעטונג אין אלע געזעצגעבענדע און עפענטליכע קערפערשאפטען, וואס ערלעדיגען די געמיינזאמע אנגעלעגענהייטען פון דער גאנצער בעפעלקערונג פונ׳ם שטאט, ענדליך די אבשאפונג פון אלע בעשרענקונגען, וועלכע זאלען זיך דורך געזעצען אדער אדמיניסטראטיווע פעראָרדנונגען ווענדען געגען יודען אזוי אויפ׳ן ווירטשאפטליכען, פאָליטישען, ווי אויפ׳ן נאציאנאלען געביעט.

מיר האבען נישט פֿערציכטעט פון אונזערען בעזונדערען קוק אין דער יודענפראגע, מיר האבען זיך געלאזט פֿרייע האנד אין אלע ענינים, וואס זענען נוגע אונזער סאציאליסטישען פראגראם (דהיינו קלאסענקאמף א.א. וו.) אונזער ארבייט פֿאר ארץ־ישראל און פֿאר בעהאנדלען די יודענפֿראגע אלס א אינטערנאציאנאלע פֿראגע. פונקט אזוי האבען זיך אויך די זש.פּ.ס. און די ציוניסטען געלאזט פֿרייע האנד צוליב זייערע בעזונדערע צוועקען.

די דערמאנטע יסודות בילדען די גרונדלאגע אויף וועלכער ס׳האט זיך קאנסטיטואירט דער יודישער נאציאנאלראט.

דער ארגאניזאציאנספלאן פונ׳ם יודישען נאציאנאלראט איז א זאלכער:

א) דאָס ארבייטסגעביט פונ׳ם י.נ.ר.[28] דעקט זיך געאגראפֿיש מיט דעם שטח פֿונ׳ם קראקאווער אָבערלאנדעסגעריכט.

ב) דער י.נ.ר. בעשטעהט פון 45 נאמירטע מיטגלידער, דהיינו 15 פון יעדער פארטיי; א יעדע פארטיי קען נאך צוקאָאָפּטירען צו 5 מיטגלידער.

ג) דער אויסשוס פונ׳ם יודישען נאציאנאלראט בעשטעהט פון 15 מיטגלידער (5 פון יעדער פארטיי) אינקלוזיווע 3 פֿארזיצענדען, 3 וויצע (צו איינעם פון יעדער פארטיי).

ד) בינדענדע בעשלוסען קענען אנגענומען ווערען נאָר איינשטימיג.

ה) דער יודישער נאציאנאלראט בילדעט אויף דער פראווינץ פון די מיטגלידער פון די 3 געאייניגטע פארטייען – לאקאלע יודיש־נאציאנאלע פֿערטרעטונגען, וועלכע דארפֿען קעמפֿען פֿאר די שוינדערמאָנטע [!] יסודות.

---

28 יודישען נאַציאָנאלראַט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ו) די דאזיגע לאקאלע פֿערטרעטונגען וועלכענ׳ס אויסשוסען האבען צו בעשטעהן פֿון 9–3 מיטגלידער (3–1 פֿון א יעדער פארטייען) שטעהן אין קאנטאקט מיט דעם יודישען נאציאנאלראט דורך דעלעגאציעס, וועלכע נעמען אָנטייל ביי די פֿערהאנדלונגען פֿון י. נ. ר. מיט א בעראָטענדער שטימע.

באלד נאך דער קאנסטיטואירונג איז דאס פרעזידיום פֿונ׳ם י. נ. ר. (דארונטער פֿון אונזערע חברים: דר. שיפּער און מארגוליעס) געגאנגען צו דער פּ. ק. ל.[29] און פֿארגעשטעלט איהר דאס פּראגראם פֿון דעם י. נ. ר. די פּ. ק. ל. האט ערקלערט דורך איהרעביידע פּרעזידענטען דר. טערטיל און פּטאש, אז זי דערזעהט אינ׳ם יודישען נ. ר. א אמת׳ע פּערטרעטונג פֿונ׳ם יודישען פֿאלק און אז די פּארטייען, וועלכע בילדען די פּ. ק. ל. (דעמאקראטען לודאוועס און פּ. פּ. ס. ד.)[30] זענען נאָך פֿאר דער מלחמה, דהיינו ביי דער וואהלרעפֿארם צום גאל. סיים גרייט געוועזען צו שאפֿען א יודיש־נאצ. קאטאסטער, נאר זייער בעמיהונגען זענען צוקלאפּט געווארען דורך די אמאליגע פֿערטרעטער פֿון יודען, ווי די הערען ל ע װ ע נ ש ט י י ן און ק א ל י ש ע ר. גלייכצייטיג האבען די פּרעזידענטען פֿון דער פּ. ק. ל. אָנגעוויזען אז זיי זענען א דערווייליגע אויבערשטע אדמיניסטראטיווע מאכט, בכן קענען זיי נישט געבען קיין בינדענדע פּאליטישע דעקלאראציעס, ווייל נאר די פּוילישע נאציאנאלפֿערזאמלונג קען זיין קאמפּעטענט צו רעגעלן דעם יודיש־נאציאנאלען ענין. שליסליך האבען זיי אפּגעגעבען די ערקלערונג, אז פּארטייען, וועלכע זיי פֿערטרעטען, וועלען אונטערשטיצען די נאציאנאלע פֿאדערונגען פֿון יודען.

ביי דער זעלבער אודיענץ האט דאס נ. ר. פּרעזידיום אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט איינצוריכטען א יודישען בעוואפֿענטען זעלבשוץ און עס איז איהם אויך געלונגען צו דערלאנגען אין דעם ענין זעהר וויכטיגע רעזולטאטען, וועגען וועלכע מיר וועלען נאך בעזונדערס בעריכטען.

דער ערשטער אויפֿטריט פֿונ׳ם י. נ. ר., זיין ענטשלאסענקייט און די קלארקייט פֿון זיין פּראגראם האבען געמאכט א שטארקען רושם ביי די יודישען מאסען. ס׳האבען זיך אין קראקא געבילדעט ספּאנטאנע מאסענפֿערזאמלונגען און מיט התלהבות האבען די מאסען בעגריסט דעם נאציאנאלראט און זיינע ערשטע מעשים.

מיט א שנעליגקייט, וואס לאזט זיך כמעט נישט איבערבליקען זענען אויף דער פּראווינץ אויפֿגעשפּראצט יודיש־נאציאנאלע פֿערטרעטונגען און געטרעטען אין א קאנטאקט מיט דעם י. נ. ר. וואס האט זיין זיץ אין קראקא. אין די נישט גאנצע 5 טעג זייט דען אויפֿטרעטען פֿונ׳ם י. נ. ר. אין דער עפֿענטליכקייט זענען ענטשטאנען אזאלכע לאקאלע יודיש נאציאנאלע פֿערטרעטונגען אין טארנא, נייסאנץ, ריישא, דאמבראווא, א. נ. א.[31] אזוי אז מען קען זיך רעכענען מיט דעם פֿאקט אז אין די נאהענסטע טעג וועט דאס נעץ פֿון די לאקאלע פֿערטרעטונגען ארומנעמען אלע ערטער פֿון מערב־גאליציען וואו ס׳וואוינען נאר יודען.

ביז איצט איז אבער נאך נישט געלונגען אנצובינדען א קאנטאקט מיט דעם י. נ. ר. אין מזרח־גאליציען.

נאך קנאטערן אויף דער גרעניץ אין מזרח־גאליציען געוועהרען און קאנאנען, נאך בושעוועט דער קאמף צווישען פּוילען און רוטענען אין די שטעדט און שטעדטלעך פֿון מזרח־גאליציען, נאר

29 Polska Komisja Likwidacyjna.

30 Polska Partia Socjalno-Demokratyczna Galicji (Polish Social Democratic Party of Galicia).

31 און נאָך אַנדערע.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

זאל זיך נאר לעגען דער קאמף און דער צוזאמענהאנג פֿון דער מערב־גאליצישען יודישען נ. ר. מיט די יודישע פארטייען פֿון מזרח־גאליציען וועט זיכער צוניפֿגעקאוועט ווערען.

דערווייל בעקומען מיר דא אין מערב־גאליציען ידיעות, אז אויך אינ׳ם מזרח־גאליצישען גיהנם האט זיך דאס יודיש־נאציאנאלע לעבען צושטראהלט אין גלאנצפֿולע פֿארבען.

ס׳איז צו האפֿען, אז אינ׳ם מאמענט, ווען ס׳וועט מעגליך זיין דעם מערב־גאליצישען י. נ. ר. צו טרעטען אין בעריהרונג מיט די יודישע נאציאנאל־ און פאלקס־ראטען פֿון מזרח־גאליציען וועט אריינגעבראכט ווערען אינ׳ם יודיש־נאציאנאלען אויפֿטו אין גאליציען א געזונדע איינהייטליכע ליניע.

Translation

The Jewish Spring of Nations in the New Polish State
(particularly in former Galicia)

The Achievement of the Jewish National Parties –
The Jewish National Council.

In the newly created situation, the Jewish national parties immediately understood their great responsibility toward the Jewish people and promptly took action. First of all, they were aware that they would have to act together and unanimously in order to ensure the success of their endeavors.

Something happened that almost sounds like a fairy tale, but it is reality. Three Jewish parties, one bourgeois and two proletarian, which were constantly fighting each other, shook hands after very brief negotiations, and on 4 November they created a joint Jewish national platform.[32] Retaining the particularities that divide the parties, we[33] joined with the ŻPS and the Zionists in the battle for Jewish national demands based on the following foundations:
|6| I. We demand that the right to self-determination, which is recognized by democracies all over the world, should apply to the Jewish nation in the Polish state.

We therefore demand that the Jewish people should enjoy national autonomy as a national minority. On this foundation, the Jewish people will constitute themselves as a nation; the representation of the Jewish nation under public law will be elected based on the five principles of suffrage[34] by all adult men and women registered in the Jewish national electoral register.

32 The "joint platform" refers to the Jewish National Council in Cracow, which was founded on 4 November 1918.

33 *Po'ale Ẓiyon*.

34 These five principles were that voting should be general, secret, equal, direct, and proportional.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

National autonomy will allow us to satisfy the national-cultural needs of the Jewish population, guarantee its rights as a national minority, [and] create a representation that will suitably represent [the population] vis-à-vis the state and the peoples that live in it.

II. We believe that a guarantee for the realization and observance of the Jewish right to self-determination lies above all in a social and political order in the Polish state that is based on truly democratic foundations.

For the Jewish people, we specifically demand the assurance of full political and civic equality, proportional representation in all legislative and public bodies that handle common matters of the entire population of the state, [and] finally the elimination of all restrictions directed against Jews through legal or administrative measures on the economic, political, and national level.[35]

We have not relinquished our specific perspective on the Jewish question; we have maintained our freedom regarding all elements of our Socialist program (such as class struggle, etc.), our work for the Land of Israel, and for the Jewish question to be treated as an international issue. The ŻPS and the Zionists have exactly the same freedom.

The principles mentioned above form the basis on which the *Jewish National Council* was founded.

This is the organizational plan for the Jewish National Council:

A) The operational domain of the Jewish National Council will correspond geographically to the territory of the Cracow Higher Regional Court.
B) The Jewish National Council will consist of forty-five nominated members, i.e., fifteen [members] from each party; each party can additionally coopt five members.
C) The committee of the Jewish National Council will consist of fifteen members (five from each party), including three chairs and three vice [chairs] (one from each party).
D) Binding resolutions can only be passed unanimously.
E) The Jewish National Council will establish local Jewish-national representations in the province through the members of the three united parties. These representations must fight for the principles mentioned earlier.
F) These local representations will form committees, which must consist of three to nine members (one to three from each party). The committees will maintain contact with the Jewish National Council through

35 This is a reference to the restrictions on Jewish economic and political life under Russian rule. They were abolished in Russia after the February Revolution, but were maintained in the Regency Kingdom of Poland, even in the face of pressure from the German military administration. Egmont Zechlin, Die deutsche Politik und die Juden im Ersten Weltkrieg, Göttingen 1969, 199–209.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

delegations that participate in the Council's proceedings in an advisory capacity.

Right after its foundation, the executive committee of the Jewish National Council (among them our comrades, Dr. Schiper and Margulies) went to the Polish Liquidation Committee and presented its program. The Polish Liquidation Committee declared through its two presidents, Dr. Tertil and Dr. Ptaś, that it recognizes the Jewish National Council as the true representation of the Jewish people. Furthermore, it stated that the parties forming the Polish Liquidation Committee (Democrats, Populists, and the Polish Social Democratic Party of Galicia)[36] had been prepared to create a Jewish national electoral register already before the war, i. e., with the reforms for the elections to the Galician Sejm,[37] but their efforts had been crushed by the former representatives of the Jews such as *Löwenstein* and *Kolischer*. At the same time, the presidents of the Polish Liquidation Committee pointed out that they are a temporary administration, thus they cannot make any binding political declarations, because only the Polish national assembly has the jurisdiction to settle the Jewish national question. Eventually, they announced that their parties would support the Jews' national demands.

At the same meeting, the executive committee of the [Jewish] National Council pointed out the necessity of setting up an armed Jewish self-defense force and it was able to reach important results in this matter, about which we will report separately.

The Jewish National Council's determination and the clarity of its program on its first appearance made a strong impression on the Jewish masses. In Cracow, spontaneous mass gatherings occurred. The people greeted the National Council and its first acts with great enthusiasm.

Jewish national representations sprang up in the provinces with remarkable speed, seeking contact with the Jewish National Council in Cracow. In less than five days after the public appearance of the Jewish National Council, such local Jewish national representations emerged in Tarnów, Nowy Sącz, Rzeszów, Dąbrowa, and others, so we can expect that in the next days, the network of local representations will encompass all localities in Western Galicia, where Jews live.

---

36 The Polish Liquidation Committee consisted of politicians from three parties: the Polskie Stronnictwo Ludowe (Polish People's Party), the Polish Social Democratic Party of Galicia, and the Polska Partia Socjalistyczna (Polish Socialist Party).

37 This is a reference to the electoral reform of the Diet of Galicia and Lodomeria in 1914, which took into account the region's ethno-national mosaic. Due to the First World War, however, no election was held according to the new rules.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Thus far, however, we have not succeeded in establishing contact with the Jewish National Council in Eastern Galicia.

Guns and canons are still being fired on the border in Eastern Galicia; the battle is still raging between Poles and Ruthenians in the towns and villages of Eastern Galicia.[38] However, as soon as the fighting subsides, the connection between the West Galician Jewish National Council and the Jewish parties of Eastern Galicia will surely be established.

Meanwhile, here in Western Galicia, we are receiving news that Jewish national life is also flourishing in vivid color in the hell of Eastern Galicia.[39]

We hope that in the near future, when it will be possible for the West Galician Jewish National Council to get in touch with the Jewish national and people's councils in Eastern Galicia, a healthy, consistent policy can be implemented for the Jewish national movement in Galicia.

Document 63

Zionist Organization in Poland, Program for National Personal Autonomy for the Jews in Poland
Cracow, 11 January 1919
Published newspaper article, 1 page; handwritten additions and corrections in translation
Language: Polish
Gazeta Żydowska,[40] *no. 4, 1*[41]

38 This is a reference to the Polish-Ukrainian War, which started in Eastern Galicia and lasted from November 1918 to April 1919. During the war, pogroms and anti-Jewish violence increased exponentially. Despite Jewish declarations of neutrality in the conflict, Jews were accused of supporting the Ukrainian side. Prusin, Nationalizing Borderland, 73–91.

39 This is probably a reference to the emergence of Jewish national councils in Eastern Galicia and the acknowledgment of autonomy for all minorities by the Ukrainian National Council in Lemberg (Lviv, Lwów).

40 *Gazeta Żydowska* (Jewish Newspaper), was a short lived Jewish daily in Polish, published in Cracow between 9 and 23 January 1919.

41 A slightly corrected version of the text was published in Grünbaum (ed.), Materjały w sprawie Żydowskiej w Polsce, 91 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Program personalnej autonomji narodowej Żydów w państwie Polskiem
(Zarys)

Stawiając program personalnej autonomii narodowej dla zabezpieczenia praw narodowych żydowskiej mniejszości w Państwie Polskim, odwiadczamy, że żądania nasze nie dążą do rozluźnienia zwartości i jednolitości Państwa Polskiego, lecz owszem bronić będziemy wszelkiemi siłami spoistości Państwa Polskiego.
Program nasz ujmujemy w następujący tezy:

I. Uznanie Żydów jako społeczności narodowej przy zawarowaniu w konstytucyi państwowej, jako w ustawie zasadniczej, że przynależność do żydowskiej narodowości, jak i do żydowskiego wyznania nie może być przeszkodą do uzyskania pelnych praw obywatelskich.
II. Niedopuszczalne są wszelkie ograniczenia w używaniu języka hebrajskiego i żydowskiego w słowie, piśmie i w życiu publicznem.
III. Do wsyzstkich państwowych ciał ustawodaawczych i samorządnych będą Żydzi wybierać na podstawie swojego katastru narodowego dla zapewienia im proporcycyonalego przedstawicielstwa.
IV. Narodowa autonomia dla społeczności żydowskiej obejmuje zastępujące szczegółowe postanowienia:
1. Każdy Żyd i Żydówska, zapisani do metryki żydowskiej, są równocześnie zapisanymi do narodowego katastru żydowskiego, z którego jednak wymianić od ukoźńczenia 14-ego roku życia.
2. Organizacja autonomii opiera się na instytucyach gmin żydowskich. Najniższą jednostką tej organizacji jest miejscowa gmina żydowska. Do zakresu działania gmin żydowskich należą:
   a) sprawy wyznaniowe
   b) sprawy kulturalne
   c) sprawy charytatiwne
   d) sprawy opieki społecznej
   e) polityczne zastępstwo i obrona praw żydów
   f) sprawy, dotyczące osiedlenia Żydów w Palestynie
   Wyżsą jednostką organizacyjną jest zwązek gmin żydowskich prowincyi, wreszcie naogólną instancyą tworzy związek gmin żydowskich całego Państwa Polskiego.
   Najwyższą zaś reprezentacył Żydów, decydującą we wszelkich oprawach ściśle żydowskich jest peryodycznie się zwołujące Żydowskie Zgromadzenie Narodowe, do którego wybory odbywają się podobnie jak do gmin żydowskich na zasadze 5-przymiotnikowego prawa wyborczego bez różnicy płci.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

3. Przedstawicielstwo Żydów w rządzie centralnym stanowi sekretarjat stanu, którego kierownika powołuje Naczelnik Państwa – na prezentę Żydowskiego Zgromadzenia Narodowego.
4. W zakresie szkolnictwa niższego i średniego żydowstwo posiada autonomję, wykonywaną przez swoje predstawicielstwa, wyłonione z organizacyi gmin żydowskich (patrz sub. IV 2 b). Szkolnictwo żydowskie pozostaje pod naczelnym nadzorem rządu państwowego. Na wszechnicach zaś mają być osobne katedry języka hebrajskiego, wiedzy judaistycznej i historyi Żydów, w szcególności historji Żydów w Polsce. W szkolach żydowskich nauka *języka* polskiego i literatury polskiej, historyi i geografii polskiej ma być udzielana w tych samych rozmiarach, co w szkolach polskich. Sprawę wykładowego w szkołach żydowskich rozstrzygnie Żydowskie Zgromadzenie Narodowe, przyczem organzacja sjońska, nie zapoznając znaczenia języka żydowskiego, jako języka ludu żyd., dążyć będzie do ustalenia języka hebrajskiego, jako języka narodowego społeczności żydowskiej w skole i życiu.
5. Budżet autonomicznej organiyaji żydowkiej pokrywa się:a) z proporcjonalnej dotacji państwowej, b) w drodze odrębnych podatków, nakładanych przez żydowskie organa autonomiczne na ludność żydowską.

Historical translation[42]

Uebersetzung aus dem polnischen Texte.

Das Programm einer personellen, nationalen Autonomie der Juden im polnischen Staate.
(Skizze.)

{###}
Indem wir das Programm einer personellen, nationalen Autonomie für die Wahrung der nationalen Rechte der jüdischen Minderheit im polnischen Staate aufstellen, erklären wir, dass unsere Forderungen die Geschlossenheit und Einheitlichkeit des polnischen Staates nicht tangieren wollen; im Gegenteil, wir wollen die Konsistenz des polnischen Staates mit aller Kraft verteidigen.

42 This historical translation was prepared for the Zionist Office in Berlin a few days before the Polish version was published in *Gazeta Żydowska*. CZA Z3/151, Das Programm einer personellen, nationalen Autonomie der Juden im polnischen Staate, Cracow, 6 January 1919.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Unser~~e~~ ~~r~~ Programm fassen wir in folgende Thesen zusammen:

I. Die Anerkennung der Juden als nationale Gemeinschaft durch Gewährleistung in der Konstitution, das ist in den Staatsgrundgesetzen, dass die Zugehörigkeit zur jüdischen Nationalität, wie auch zur jüdischen Religion kein Hinderniss [sic] für die Erlangung der vollen bürgerlichen Rechte bilden darf.

II. Alle Einschränkungen im Gebrauche der hebräischen wie auch der jüdischen [sic] Sprache[43] in Wort und Schrift, wie auch im öffentlichen Leben sind unzulässig.

III. In alle[n] öffentliche[n] gesetzgebende[n] und autonome[n] Körperschaften werden die Juden, zwecks Sicherung einer proportionellen Vertretung, auf Grund ihres eigenen nationalen Katasters, die Wahlen vornehmen.

IV. Die nationale Autonomie für die jüdische Gesellschaft umfasst folgende spezielle Bestimmungen:

1) Jeder in den jüdischen Matriken eingetragene Jude und Jüdin gelten gleichzeitig als in dem jüdisch-nationalen Kataster eingeschrieben, aus welchem sie jedoch nach Beendigung des 14ten Lebensjahres freiwillig austretten [sic] können.

2) Die Organisation der Autonomie basiert auf den Institutionen der jüdischen Gemeinden. {Die niedrigste Stufe dieser Organisation bildet die lokale jüdische Gemeinde. Der Wirkungskreis der jüd.[44] Gemeinden} erstreckt sich auf:
   a) Religionsangelegenheiten
   b) Kulturangelegenheiten
   c) cheritative [sic] Angelegenheiten
   d) soziale Fürsorge
   e) politische Vertretung und Schutz der jüdischen Rechte
{|2|} f) Angelegenheiten, betreffend die jüdische Siedlung in Palästina.
   Eine höhere Stufe dieser Organisation ist ein jüdischer Kreis-Gemeindebund, der nächst höhere ist der jüd. Gemeindebund des ganzen polnischen Staates.[45]

---

43 This is a reference to the Yiddish language.

44 Jüdischen.

45 Refers to a nationwide supreme council of Jewish communities, serving as the representative body for the country's Jews in their interactions with the authorities. See the discussion on the topic in document 20.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Die höchste, periodisch einzuberufende und in allen nur jüdischen Angelegenheiten entscheidende Repräsentanz der Juden ist die jüdische National-Versammlung,[46] die, ähnlich wie die jüd. Gemeinden, aus allgemeinen, gleichen, geheimen, direkten und proportionellen Wahlen ohne Unterschied des Geschlechtes hervorkommt.

3) Als Vertretung der Juden in der Zentralregierung gilt das Staatssekretariat, dessen Leiter, auf Vorstellung der jüdischen National-Versammlung, vom Staatsoberhaupt berufen wird.
4) Im Bereiche der Volks-und Mittelschulbildung besitzt die Judenheit eine Autonomie, ausgeübt durch ihre Vertrtungen [sic], die aus der Organisation der jüd. Gemienden [sic] herrühren (vide IV, 2b).[47] Das jüd. Schulwesen steht unter Oberaufsicht der Staatsregierung. An den Hochschulen haben Lehrkanzel für hebräische Sprache, Judaistik und Geschichte der Juden – besonders in Polen – zu bestehen.
   In den jüd. Schulen soll der Unterricht der polnischen Sprache und Literatur, wie auch der polnischen Geschichte und Landkunde in demselben Umfange, wie in den polnischen Schulen, erteilt werden. Über die Unterrichtssprache in den jüd. Schulen hat die jüd. National-Versammlung zu entscheiden, wobei die zionistische Organisation, die Bedeutung der jüdischen Sprache als Volkssprache nicht verkennend, das Ziel verfolgen wird, die hebräische Sprache als Nationalsprache der jüd. Gemeinschaft festzusetzen.[48]

---

46 In December 1918, the preliminary congress of the Jewish National Council of Poland had called for the convening of a national congress of the Jews of Poland until May 1919. Eventually, the Jewish national congress did not come into being.

47 Document could not be located.

48 The demands for a Jewish school system in Poland were never fully realized. Following the stipulations of the Paris Peace Treaties, Polish authorities committed themselves to providing elementary education in the languages of national minorities. However, this did not lead to the establishment of Jewish elementary schools, because the Polish Government used the ongoing debate among Jews about their national language as a pretext for advancing a policy of assimilation. In 1919, the authorities introduced compulsory schooling for children aged between 7 and 14, which resulted in the inclusion of Jewish children in the Polish school system. In addition, state sponsored elementary schools, which closed on Saturdays and Jewish holidays were established in areas with large Jewish populations. However, they taught the Polish curriculum in Polish and therefore failed to gain respect. As a result, approximately 80 percent of Jewish children attended Polish state schools during the interwar period, while a diverse system of private Jewish schools emerged.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

5) Das Budget der jüd. autonomen Organisation wird gedeckt:
   a) im Wege einer proportionellen Staatsdotation und
   b) durch besondere Steuern, die durch die jüd. autonomen Körperschaften auf die jüdische Bevölkerung auferlegt werden.

Krakau, den 6. Jänner 1919.

Document 64

Leo Herrmann, Report of a Trip to Western Galicia
Place of writing not specified, January 1919
Typewritten manuscript, 2 pages; handwritten corrections and underlinings, archival signature at the top of page 1
Language: German
CZA, Z3/1696

Bericht über meine Reise Dezember 1918/Januar 1919.
VII. Westgalizien.

In Krakau hielt ich zuerst eine Konferenz mit den zionistischen Mitgliedern des JNR ab. Einige Zeit vor meiner Ankunft waren die Vertreter der ŽPS[49] aus dem JNR ausgeschieden,[50] ausserdem waren auch Differenzen zwischen den Zionisten und den Poale Zion entstanden, sodass das Weiterbestehen des JNR gefährdet erschien.[51] Die Wahlen für die Schweiz[52] waren infolgedessen nicht vom JNR, sondern nur von der zionistischen Organisation vorgenommen worden. Ich bestand darauf, dass gemäss den Instruktionen

49 Caron added by hand.
50 The representatives of the ŻPS left the Jewish National Council because they did not accept the inclusion of demands regarding Palestine on the agenda.
51 The conflict arose over the agenda of *Po'ale Ẓiyon*, as it entered a period of radicalization that led to the split of the party in 1920. While the right wing of the party continued to cooperate with the Zionist movement, the left wing increasingly turned to Communism. Zvia Balshan, The Jewish Socialist Labour Confederation Poale-Zion, 1907–1920, Sde Boker 2004 [Hebr.], 205–255.
52 The selection of delegates for the conference of representatives of the Jewish national councils in Switzerland.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Sokolows[53] der JNR als solcher Dr. Thon delegierte und leitete die Verhandlungen mit den Poale Zion ein. Diese Verhandlungen hatten Erfolg. Die Poale Zion beteiligten sich wieder an den Sitzungen des JNR und hatten gegen die Delegation Dr. Thons nichts einzuwenden. In dieser Vollsitzung des JNR entwickelte ich das Programm für die Schweiz.

Ausserdem hielt ich einen Vortrag in einer grossen zionistischen Vertrauensmännerversammlung, die eine besondere Vertrauensresolution für das zionistische AC[54] beschloss. Ferner sprach ich in einer grossen Versammlung der Poale Zion, wobei ich den Versuch machte, gegen gewisse Elemente in der Leitung der poalezionistischen Partei aufzutreten und der Versammlung klarzumachen, dass die Politik der poalezionistischen Organisation nur in stärkster Anlehnung an die Zionistische Organisation möglich sei. Die Versammlung ging auf meine Argumente durchaus ein. Ich hatte den Eindruck, dass es durchaus möglich wäre, ein dauerndes engeres Einvernehmen zwischen der zionistischen Partei und der poalezionistischen Richtung aufrecht zu erhalten.

Ausserdem sprach ich in einer Konferenz der Schomrim,[55] die von ihrem Führer Dr. Rieger[56] anlässlich meiner Anwesenheit |2| einberufen wurde. Die Schomrim machen einen glänzenden Eindruck und werden das wertvollste Arbeiterelement für Palästina liefern. Es gibt innerhalb der Schomrimorganisation eine besondere Arbeiter-Schomrimgruppe. Die Schomrim sind radikal h#{e}braistisch.

---

53 In December 1918, Sokolow had suggested that the Jewish National Council for the Czechoslovak State elect a delegation to the Paris Peace Conference, which would present him with its demands before he went into negotiations with the government of Czechoslovakia. Subsequently, Pevsner suggested adopting this procedure for all Jewish national councils that represented the Jews living in the respective state. From this, the idea of a conference of representatives of the Jewish national councils in Switzerland emerged. See Document 48.

54 Actions-Comité (Actions Committee).

55 Members of the Socialist Zionist youth movement Hashomer Hatzair (The Young Watchman). This movement was formed in Lemberg under the name Hashomer (The Watchman) in 1913. It prepared its members for emigration to Palestine and life in a kibbutz.

56 The educator and politician Eliezer Rieger (1896–1954) was among the first members of Hashomer Hatzair and led the movement in Galicia. Matityahu Mintz, Ḥevele ne'urim. Ha-tnuah ha-shomrit 1911–1920 [Pangs of Youth. The Shomer Movement 1911–1920], Jerusalem 1995.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Schliesslich sprach ich in einer Konferenz, die vom Palästinaamt[57] einberufen war und gab Richtlinien für dess#{e}n Arbeit, die von Dr. Leser[58] sehr tüchtig geleitet wird. Man beschäftigt sich in Krakau sehr eingehend mit der Vorbereitung für Palästina und beabsichtigt die Einrichtung von Kursen für Handwerker. Zum Teil sollen hierfür Gelder verwendet werden, die für die berufliche Ausbildung der Juden aus dem Ausland und im Inland gesammelt werden.

Einen grossen Teil des Interesses der jüdischen Bevölkerung nahmen die Vorbereitungen zu den Wahlen für die polnische Konstituante ein.[59] Von zionistischer Seite kandidiert Dr. Thon (gegen den „Unabhängigen" bisherigen Abgeordneten Dr. Adolf Gross).[60] Ausserdem bestanden Listen der Poale Zion und der ŽPS.

Dr. Thon entwickelte die Richtlinien der von ihm für gut geheissenen und verfolgten Politik. Er steht auf dem Standpunkt, dass es falsch sei, darauf hinzuarbeiten, möglichst viele Juden dem Wirkungsbereich der polnischen Politik zu entziehen. Denn in einem kleinen und wirtschaftlich geschwächten Polen würden die Juden absolut keine Möglichkeit der wirtschaftlichen Existenz haben und es würde eine katastrophale Situation entstehen.[61] Die einzige Möglichkeit, den Juden in Polen und Galizien eine Entwicklung zu sichern, werde gegeben sein, wenn Polen sich allgemein wirtschaftlich entwickeln könne. In diesem Fall rechnet er doch mit einer Verständigung mit den Polen.

Im übrigen hat der JNR das Programm einer nationalpersonalen Autonomie laut Anlage.[62]

---

57 The Palestine Office in Cracow was established in December 1918/January 1919. It immediately began registering potential immigrants to Palestine.

58 Probably the Zionist politician Maurycy Maksymilian Leser (1884–1941?). Leser hailed from Cracow and served as a member of the Sejm between 1928 and 1930.

59 The elections to the Constituent Sejm took place on 26 January 1919.

60 Adolf Gross (1862–1936) was a liberal Jewish lawyer and politician. Between 1907 and 1918, he served as a delegate from Cracow in the Imperial Council, representing the Żydowskie Stronnictwo Demokratyczne (Jewish Democratic Party). He joined the Polish parliamentarian club and collaborated with the Polish Social Democratic Party of Galicia. Gross was defeated by Thon in the elections to the Constituent Sejm.

61 The author is probably alluding to Thon's support for incorporating all of Galicia, including Eastern Galicia, into the Polish state.

62 This is a reference to the German translation in Document 63.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 65

Zionist Office in Copenhagen to the Zionist Executive in Cracow[63]
Copenhagen, 7 December 1918
Typewritten telegram (copy), 1 page; handwritten additions in Polish
Language: German
CZA, A127/1057

{Odpis Telegram. Do sjon. Egzekutiwy w Krakowie}[64]

Kopenhagen. Im Einverständnis mit allen leitenden Instanzen zionistischer Organisation fordern wir Sie auf, sofort Vertreter gesamter national organisierter Judenheit Ihres Landes nach Schweiz [zu] entsenden oder Vertreter dort [zu] nominieren zwecks Gründung autoritativer gemeinsamer Repräsentanz zur Vorbereitung und Verteidigung jüdischer nationaler Forderungen im Sinne kopenhagener Manifest.[65] Diese Repräsentanz muss so zusammengesetzt sein, dass eine aus ihr gewälte [sic] kleine Delegation vor Friedenskonferenz mit einem Programm und als Repräsentanz ganz [sic] Ostjudentume sowie der nationale Forderungen erhebenden Länder des Westjudentums auftreten könnte. Vorbereitende Initiativgruppe in Schweiz bereits in Bildung begriffen. Drahtet Empfangsbestätigung und richtet alle weiteren Mitteilungen an's Pewsner – Hotel National Montreux. Falls inzwischen Jüdischer Nationalrat bei Euch gebildet ist, [ist] diese Einladung als an ihn gerichtet zu betrachten, Zionistbüreau mp.[66]

{Kraków 7/12 1918}{D̊. Leser}[67]

---

63 The executive of the Zionist District Committee of Western Galicia in Cracow was chaired by Samuel Wahrhaftig.
64 Copy: To the Zionist Executive in Cracow.
65 Document 87.
66 Manu propria.
67 Possibly Maurycy Maksymilian Leser.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

9. Eastern Galicia

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 66

The Jewish People's Council[1] *in Przemyśl to the Ukrainian People's Council in Przemyśl*[2]
Przemyśl, 5 November 1918
Handwritten letter, 2 pages; handwritten corrections
Language: Ukrainian
YIVO, RG 28–1

Жидівська Рада Льюдова в Перемишли.

Перемишль, дня 5 падолиста 1918

До Україньскої̤ Ради Народовоі̤ в Перемишли.

Жидівська Рада Льюдова в Перемишли ухвалила на загальнім засїданю з д. 4. б. м.[3] на запитанє звернене до неї зі сторони ПТ[4], дати слїдуюче осьвідченє:

1. ЖРЛь[5], в котрій суть репрезентовані всї жидівськи сторонництва в Перемишли, займає згідно з многократно заявленою волею народа жидівського, в справі польско-україньскій без застережень становище безвл#{а}лядної невтральности.
2. Бажаючи запевнити безпеку житя і майна людности жидівскої в Перемишли і вснівпрацювати згідно в удержаню мира і безпеченьства, ЖРЛь постановила дальше задержати істнучу вже міліцию жидивс#{ь}ку.
3. Міліция жидівська буде в сповнюваню своїх функций спичуватися до поручень і всказівок кермуючих меіцевих властий. Міліциї жидівської не можно уживати против оружним# силам [|2|] польским, анї також на таких постерунках, де моглоб дійти до борби з силами польскими.

---

1 On 2 November 1918, the Zionists, Poale Zion, and the ŻPS formed the *Yudisher folksrat* (Jewish People's Council) in Przemyśl. The designation of *Folksrat* (People's Council) reflects the political vision of its chairman, Max Rosenfeld.

2 The *Ukrain'ska Rada Narodna v Peremishli* (Ukrainian People's Council in Przemyśl) was established on 1 November 1918.

3 з дня 4. бежиго місяця.

4 Поале́й-Тсіо́н.

5 Жидовска Рада Льюдова.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

4. Міліция жидівська не має характеру військового, єї члени суть особами цивільними, котрі суть покликані для вперід вже висказаних #{ц}ілий через ЖРЛь; о скілько в склад тої міліциї входить бувші члени армії австро-угорской, суть они супроши звільненя з теперішної служби і вид зложеної цісареви австрийскому присяги, правно особами цивільними і не можуть затим# бути потягані до відвічальности за переступства військові.

За
יודישער פאלקסראט פשעמישל, Żydowska rada ludowa, Жидівська рада льудова[6]
{Dr. M. Rosenfeld}
{Mayer ###}
{###}
{Wahl}

Translation

Jewish People's Council

Przemyśl, 5 November 1918

To the Ukrainian People's Council in Przemyśl,

At a plenary meeting on the 4th of the current month, the Jewish People's Council in Przemyśl decided to answer the following questions addressed to it by Po'ale Ẓiyon:

1. The Jewish People's Council, which essentially represents all Jewish factions in Przemyśl, in accordance with the repeatedly expressed will of the Jewish people, is taking a position of absolute and unconditional neutrality in the Polish-Ukrainian conflict.[7]

6 Stamp. The Yiddish reads "Jewish People's Council Przemyśl," while the Polish reads "Jewish People's Council."

7 Ukrainian nationalists proclaimed the West Ukrainian People's Republic in most of Eastern Galicia on 1 November 1918, which aimed for a union with the Ukrainian People's Republic. The territory it claimed included the districts of Przemyśl that lay on the right bank of the San River. On the eve of the proclamation, clashes between the Polish and Ukrainian militias erupted in the city. On 1 November, the warring parties reached an agreement on the joint administration of the city. However, this settlement only lasted for three days. On 3 November, Ukrainian forces occupied

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

2. In order to ensure the safety of life and property of the Jewish population of Przemyśl and to cooperate in preserving order and security, the Jewish People's Council has decided to maintain the existing Jewish militia.[8]
3. The Jewish militia will follow the orders and instructions of the local authorities in the performance of its duties. The Jewish militia must not be used against the Polish armed forces, [|2|] nor in places where clashes with the Polish forces could occur.
4. The Jewish militia does not have a military character. Its members are civilians who were summoned by the Jewish People's Council for the above-mentioned purposes. Insofar as this militia includes former members of the Austro-Hungarian army, they have been discharged from their previous service and released from their oath to the emperor of Austria. Therefore, they are legally civilians and cannot be held accountable for military offenses.

On behalf of the
Jewish People's Council Przemyśl[9]
{Dr. M. Rosenfeld}[10]
{Mayer ###}
{###}
{Wahl}[11]

---

the districts on the right bank of the San River, where the majority of the city's Jews resided, turning Przemyśl into a divided city. Yosef Altbauer, Pshemishl overet taḥat shilton polani [The Passing of Przemyśl to Polish Rule], in: Arieh Menczer (ed.), Przemyśl Memorial Book, Tel Aviv 1964, 185–190, here 185 f.; Zdzisław Konieczny, Walki polsko-ukraińskie w Przemyślu i okolicy, listopad-grudzień 1918 [Polish-Ukrainian Battles in Przemyśl and Its Surroundings, November – December 1918], Przemyśł 1977, 31 f., 43.

8 In October 1918, demobilized Jewish soldiers from the Austro-Hungarian army established a Jewish Soldiers' Council (*Yudisher soldatenrat*) in order to organize self-defense units to combat anti-Jewish violence. After the Jewish People's Council was formed, the Jewish Soldiers' Council placed itself under its authority.

9 Stamp in Yiddish, Polish, and Ukrainian. The Yiddish reads "Jewish People's Council Przemyśl"; the Polish and Ukrainian read "Jewish People's Council."

10 Max Rosenfeld.

11 Aron Wahl was a member of *Po'ale Ẓiyon* and the secretary of the Jewish People's Council in Przemyśl.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 67

The Jewish People's Council in Przemyśl to the Polish National Council in Przemyśl[12]
Przemyśl, 7 November 1918
Typewritten letter (copy), 1 page; typewritten and handwritten corrections
Language: Polish
YIVO, RG 28–1

Żydowska Rada Ludowa w Przemyślu

Przemyśl, dnia 7 listopada 1918.

Do Polskiej Rady Narodowej w *Przemyślu*.

Żydowska Rada Ludowa powzięła w sprawie milicji żydowskiej na Zasaniu następującą uchwałę:

1. Żydowska Rada Ludowa, która reprezentuje wszystkie żydowskie stronnictwa w Przemyślu, zajmuje zgodnie z wielokrotnie objawioną wolą ludu żydowskiego w kwestji polsko-ukraińskiej stanowisko *neutralności* bezwzględnej i bez zastrzeżeń.
2. Pragnąć zapewnić bezpieczeństwo życia i mienia ludności żydowskiej miasta Przemyśla oraz współpracować zgodnie z utrzymaniem ładu i bezpieczeństa, Żydowska Rada Ludowa postawiła zatrzymać nadal istniejącą już milicję żydowską.
3. Milicja żydowska na Zasaniu będzie we wykonywaniu swojich funkcji stosować się do poleceń i wskazówek Komendy Polskiej na Zasaniu. Milicja ~~żyd~~żydowska nie może być użyta do działań przeciw siłom zbrojnym ukraińskim, ani też na takich posterunkach, an [sic] którychby zajść mogła możliwość starcia się z siłami ukraińskimi.
4. Milicja żydowska nie posiada charakteru wojskowe~~j~~¦g¦o, członkowie jej są osobami ~~y~~¦c¦ywilnemi, powołanemi w powyż wymienionych celach przez Żydowską Radę Ludową – o ile #¦w¦ skład jej #¦w¦chodzą byli członkowie armji austryjacki#e#{j}-węgierskiej [sic], są oni wobec zwolnienia z dotychczasowej służby i od złożone cesarzowi austryjackiemu [sic] przysięgi jurydycznie osobami cywilnemi, nie mogą więc być pociągani do odpowiedzalności na przestępstwa wojskowe.

12 The Polish National Council in Przemyśl (Polskiej Rady Narodowej w Przemyślu) was established on 4 November 1918.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Żydowska Rada Ludowa uprasza o przyjęcie niniejszego oświadczenia do wiadomości.

(Pieczątka – Rady Ludowej)
Dr. M. Rosenfeld mp.
Aron Wahl mp.

Translation

Jewish People's Council in Przemyśl

Przemyśl, 7 November 1918

To the Polish National Council in *Przemyśl*.

The Jewish People's Council in Przemyśl has passed the following resolution regarding the Jewish militia in Zasanie:[13]

1. The Jewish People's Council, which represents all Jewish factions in Przemyśl, in accordance with the repeatedly expressed will of the Jewish people, is taking a position of absolute and unconditional *neutrality* in the Polish-Ukrainian conflict.
2. In order to ensure the safety of life and property of the Jewish population of Przemyśl and to cooperate in preserving order and security, the Jewish People's Council has decided to maintain the existing Jewish militia.
3. The Jewish militia in Zasanie will follow the orders and instructions of the Polish Command in Zasanie in the performance of its duties. The Jewish militia must not be used against the Ukrainian armed forces, nor in places where clashes with Ukrainian forces could occur.
4. The Jewish militia does not have a military character. Its members are civilians who were summoned by the Jewish People's Council for the above-mentioned purposes. Insofar as this militia includes former members of the Austro-Hungarian army, they have been discharged from their previous service and released from their oath to the emperor of Austria.

13 Zasanie is a neighborhood in the northern part of Przemyśl, on the left bank of the San River. After Ukrainian forces occupied the southern part of the city on 3 November, Zasanie was under control of the Polish militia. Following the division of the city, the Jewish militia sent soldiers to Zasanie in order to protect the Jewish population there. Altbauer, Pshemishl overet taḥat shilton Polani, 86; Zvi Luft, November 1918, in: Menczer (ed.), Przemyśl Memorial Book, 193–198, here 195 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Therefore, they are legally civilians and cannot be held accountable for military offenses.

The Jewish People's Council asks that you confirm receipt of this declaration.

(Stamp – People's Council)
Dr. M. Rosenfeld mp.[14]
Aron *Wahl* mp.

Document 68

The Jewish People's Council in Przemyśl to the Polish National Council in Przemyśl
Przemyśl, 8 November 1918
Typewritten letter (copy), 2 pages; typewritten corrections
Language: Polish
YIVO, RG 28–1

Żydowska Rada Ludowa w Przemyślu

Przemyśl, 8/11.19~~0~~¦1¦8.

Do Szanownej Rady Narodowej *Polskiej* w Przemyślu

Zostaliśmy zawiadomieni, że R. N. P.[15] postanowiła zwrócić się do nas z przedstawieniem faktów rzekomego naruszenia proklamowanej z naszej strony neutralności w sporze polsko-ukraińskiem, oraz z pewnemi ządaniami w innej aktualnej kwestyi [sic].

Uważamy kwestyę ostatecznego wyświetlenia i ustalenia ### stosunku polsko-żydowskiego za kwestyę niesłychanie ważną dla obu w grę wchodzących społeczeństw i jesteśmy zdania, że wskutek całego szeregu nieporozumień oraz wpływ~~w~~¦ó¦w c#¦z¦ynników postronnych sprawa przybrała krztałt tak poważny i skomplikowany, iż ani listowa wymiana zdań, ani konferencye [sic] z poszczególnymi członkami N. R. P. do szybkiego i zadawalającego rezultatu nie doprowadzą.

14 Manu propia ("with his own hand"), indicating that the original contained handwritten signatures.

15 Rada Narodowa Polska. Throughout the text, other variants of this abbreviation are used, all of which refer to Rada Narodowa Polska: N. R. P., P. R. N., and P. N. R.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Sądzimy, że jest rzeczą konieczną, by dano nam możność zetknięcia się z plenum P. R. N. i przedstawienia wobec tego plenum w sposób wyczerpujący i wszechs~~e~~¦r¦ronny[16] naszego zasadniczego stanowiska oraz wyjaśnienia we wzajemnej bezpośred~~###~~niej wymianie zdań wszystkich poruszonych dotąd kwestyi.

Prosimy tedy o łaskawe zwołanie plenum P. R. N., na które wyślemy naszą delegacyę [sic] w tej nadziei, że przez szczere i zasadnicze omówienie sprawy uda się raz na zawsze usunąć żródło dotychczasowych nieporozumień.

Wiemy, że P. N. R. zajęta jest mnóstwem spraw ważnych i nagłych – sądzimy jednak, że poruszona przez nas sprawa jest [|2|] doniosła, i bezwzględnie nagląca, iż poświęcenie jej jednego zebrania P. R. N. jest rzeczą bezwarun~~n~~¦k¦owo wskazaną.

Oczekując rychłej odpowiedzi kreślimy
z poważaniem[17]

Translation

Jewish People's Council in Przemyśl

Przemyśl, 8 November 1918.

To the esteemed *Polish* National Council in *Przemyśl*

We have been notified that the Polish National Council has decided to ask us for a presentation of the facts regarding the alleged violation of neutrality proclaimed by us in the Polish-Ukrainian conflict and other claims regarding current issues.[18]

We consider the elucidation and settlement of Polish-Jewish relations to be extremely important for both communities involved. We believe that due to a whole series of misunderstandings and the influence of outside factors, the matter has become so serious and complicated that neither an exchange of letters nor personal discussions with individual members of the Polish

16 Wszechstronny.

17 Signature absent on archival copy.

18 After Ukrainian forces occupied the districts of Przemyśl on the right bank of the San, the Jewish Soldiers' Council and the Ukrainian forces entered into an unofficial collaboration. Members of the Jewish militia were posted as guards outside significant buildings in areas under Ukrainian control. The Polish National Council regarded this as a breach of the agreement on neutrality. Konieczny, Walki polsko-ukraińskie w Przemyślu, 48–51.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

National Council will lead to a speedy and satisfactory settlement of the dispute.

We believe that it is necessary that we be given an opportunity to meet with the plenum of the Polish National Council, present our position and principles in a comprehensive manner, and resolve all issues raised so far in a mutual direct exchange of opinions.

Therefore, we kindly ask you to convene a plenum of the Polish National Council, to which we will send our delegation in the hope that a sincere and substantial discussion of the matter will resolve all misunderstandings that have arisen once and for all.

We know that the Polish National Council is occupied with a myriad of important and urgent issues. However, we think that the issue we have raised is [|2|] important and extremely urgent. Therefore, it is advisable to devote a meeting of the Polish National Council to this matter.

Looking forward to your earliest response,
Sincerely[19]

Document 69

The Polish National Council in Przemyśl to the Jewish People's Council in Przemyśl
Przemyśl, 8 November 1918
Typewritten letter, 1 page; handwritten additions
Language: Polish
YIVO, RG 28–1

Polska Rada Narodowa w Przemyślu
L. {21.} Przemyśl, dnia 8. listopada 1918.

Do Żydowskiej Rady Ludowej w *Przemyślu*

Z powodu rozgoryczenia wśród ludności polskiej miasta Przemyśla, wywołanego współdziałaniem straży żydowskich z ukraińskimi przy strzeżeniu budynków publicznych jakoteż odwachu, jako symbolu posiadania miasta, Polska Rada Narodowa na podstawie jednomyślnej uchwały zwraca się do

19 Signature absent on archival copy.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Żydowskiej Rady Ludowej z prośbą ɨ¦o¦ wydanie zarządzenia, ażeby straże żydowskie ograniczyły się jedynie do strzeżenia bezpieczeństwa mienia i życia swoich współwyznawców, jak to wyrażnie przez Delegacyę [sic] żydowską było zagwarantowane.

Za Wydział Wykonawczy Polskiej Rady Narodowej.

{A. Garlicki} {Feliks Przyjemski}
{Sekr. Wyd. Wykon.}[20]

{Otrzymaliśmy pismo Żydowskiej Rady Ludowej w Pr.[21] już po napisaniu powyżego. – Zapraszamy {# P}[22] Panów na posiedzenie na godzinie 3cią popoludniu, Barka 4. 1 p.}

{A. Garlicki}

Translation

Polish National Council in Przemyśl
L. {21}[23] Przemyśl, 8. November 1918.

To the Jewish People's Council in *Przemyśl*

Due to the bitterness among the Polish population of the city of Przemyśl caused by the collaboration between Jewish and Ukrainian guards in protecting public buildings, as well as the guardhouses, as a symbol of the city's control, the Polish National Council, on the basis of a unanimous resolution, is calling on the Jewish People's Council to issue an order stating that the Jewish guards must confine themselves to exclusively protecting the safety of the property and lives of their co-religionists, as was explicitly guaranteed by the Jewish delegation.

20 Sekretary Wydziału Wykonawczego.
21 Przemyślu.
22 Later handwritten insertion, barely legible. Probably an abbreviation.
23 This probably refers to the numbering of the correspondence.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

On behalf of the Executive Committee of the Polish National Council.

{A. Garlicki}[24] {Feliks Przyjemski}[25]
{Secretary of the Executive Committee}

{We received the letter from the Jewish People's Council in Przemyśl[26] only after we had written the above letter. We invite the gentlemen to attend the meeting at 3 PM, Barka St. 4, 1st floor.}

{A. Garlicki}

Document 70

The Polish National Council in Przemyśl to the Jewish People's Council in Przemyśl
Przemyśl, 9 November 1918
Typewritten letter, 1 page; stamp at the bottom of the page ("Wydział Wykonawczy Polskiej Rady Narodowej w Przemyślu")[27]
Language: Polish
YIVO, RG 28–1

Polska Rada Narodowa w Przemyślu.

{L. 42.}

DO Żydowskiej Rady ludowej [sic] w Przemyślu.

Odnośnie do spraw, poruszonych wczoraj przez przedstawicieli Żydowskiej Rady ludowej, Wydział Wykonawczy Polskiej Rady Narodowej postanowił:

24 Apolinary Garlicki (1872–1940) was a politician, publicist, and high school teacher in Przemyśl. In 1918/1919, he served as secretary of the Polish National Council in Przemyśl. As a member of Narodowa Demokracja, he served as chair of the party's local branch between 1919 and 1922.

25 Feliks Przyjemski (1881–1956) was a high school teacher in Przemyśl. In 1918/1919, he served as chair of the Polish National Council in Przemyśl.

26 Document 68.

27 Executive committee of the Polish National Council in Przemyśl.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

1. przyjąć do wiadomości wyjaśnienia p.[28] Dra. Landaua, złożone imieniem ż¦Ż¦ydowskiej Rady ludowej, a poręczające bezwzględną neutralność Żydów w sporze polsko-ruskim oraz zarządzić rozlepienie wiadomych afiszów;
2. co do milicyi na Zasaniu, wstrzymać się z decyzyą [sic] aż do porozumienia się w tej sprawie p. posła Dra. Liebermana z p. Burdą;
3. ze względu na szczupłą ilość zapasów, podaną przez p. Dra. Landaua, zrezygnować z uczestnistwa w ich rozdziale.

Sprawę Osiasa Weinberga, poruszɨ¦o¦ną w prywatnym liście p. Dra. Landaua, przyjęto do wiadomości, zwrócono poszkodowanemu zabrane pieniądze, a Komendzie wojskowej polecono dokładne zbadanie tego wypadku.

W Przemyślu, dnia 9. listopada 1918.

Z poważaniem.

{A. Garlicki} {Feliks Przyjemski}
{sekr.}[29] {Lieberman}

Translation

Polish National Council in Przemyśl

{L. 42.}

To the Jewish People's Council in Przemyśl

Regarding the matters raised yesterday by the representatives of the Jewish People's Council, the Executive Committee of the Polish National Council has decided:

1. To note the statement made by Dr. Landau[30] on behalf of the Jewish People's Council, in which he guaranteed the absolute neutrality of the

28 Pana.

29 Sekretarz.

30 Leib Landau (1880–1943) was an attorney, communal activist, and ŻPS member. In 1918 and 1919, he was one of the two representatives of his party on the Jewish People's Council in Przemyśl. He replaced Max Rosenfeld as chair of the council after Rosenfeld's death on 3 March 1919.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Jews in the Polish-Ruthenian conflict and ordered the posting of adequate placards;[31]

2. To withhold a decision concerning the militia in Zasanie until an agreement on this matter [has been reached] between member of parliament Dr. Lieberman[32] and Mr. Burda.[33]
3. To stop participating in the distribution of the supplies given by Dr. Landau, in view of their paucity.

The matter of Osjasz Weinberg[34] raised in a personal letter from Dr. Landau has been acknowledged. The money taken was returned to the victim, and the military command was ordered to thoroughly investigate the incident.

Przemyśl, 9 November 1918.

Sincerely,

{A. Garlicki}
{Secretary}

{Feliks Przyjemski}
{Lieberman}

Document 71

The Jewish People's Council in Przemyśl
Przemyśl, November 1918
Typewritten copy of a printed placard, 1 page; typewritten corrections
Language: Polish
YIVO, RG 28-1

31 Document 71.

32 Herman Lieberman (1870–1941) was a lawyer and politician. He was a member of the Polish Social Democratic Party of Galicia and Silesia from 1893. From 1907 to 1914 and from 1917 to 1918, he served as a member of the Austrian Imperial Council. In late October 1918, he returned to Przemyśl, where he became a member of the Polish National Council and chairman of the Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Legionistów Polskich (Association for the Mutual Assistance of Polish Legionnaires). Elyahu Bloch, Dr. Herman Lieberman, in: Menczer (ed.), Przemyśl Memorial Book, 458–464, here 460.

33 Second Lieutenant Rudolf Burda was a commander of the Association for the Mutual Assistance of Polish Legionnaires in Przemyśl.

34 This person could not be identified. He was probably a Jewish inhabitant of Przemyśl who was robbed by Polish soldiers.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Kopia drukowanego afiszu 1918.

DO SPOŁECZEŃSTWA POLSKIEGO I UKRAINSKIEGO!

Wobec rozpowszechnionych w mieście pogłosek, jakoby Milicja żydowska w poszczególnych wypadkach naruszyła proklamowaną neutralność, stwierdzamy z całą stanowczością, że pogłoski te są rozsiewane przez ludzi złej woli, gdyż

MILICJA ŻYDO[W]SKA OTRZYMAŁA SUROWY ### ROZKAZ W KWESTJI POLSKO-UKRAIŃSKIEJ ZACHOWAĆ SIĘ ZUPEŁNIE NEUTRALNIME [sic].[35]

W szczególności wzbronionem jest milicji brać udział przy rewizjach, patrolować w miejscach, w którychby mogły powstać zatargi polsk~~i~~¦o¦-ukraińskie.

O ile zaszły jakieś wykroczenia przeciw temu zasadniczemu rozkazowi, to one nastąpiły ze strony indywid-jó#¦w¦ [sic], nie należących do naszej Milicji, tzn. nie posiadających przepisanej legitimacji [sic]. Stwierdzamy z #¦n¦aciskiem, że nie każdy żołnierz, noszący kokardę niebiesko-białą, należy do naszej milicji, zaczem nie możemy odpowiadać za zresztą karygodne wykroczenia i wybr~~a~~¦y¦ki niesumiennych jednostek, działających ze szkodą społeczęstwa żydowskie#¦g¦o – na własną r~~o~~¦ę¦kę.

Milicja nasza będzie się starała z całych sił wytępić samowolę niesumiennych jednostek.

Do społeczeństa polskiego i ukraińskiego zwracamy się z usil~~m~~ną prosbą, w każdym wypadku stwierdzić, czy odnośny milicjant – który dał powód do skargi – miał należytą legitymację podpisaną przez Żydowska Radę Żołnierską.

ŻYDOWSKA RADA LUDOWA

35 Neutralnie.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Copy of a printed placard, 1918

TO THE POLISH AND UKRAINIAN PUBLIC!

In light of the widespread rumors in the city that the Jewish militia has violated the proclaimed neutrality in individual cases, we firmly assert that such rumors are being spread by people acting in bad faith, because

THE JEWISH MILITIA HAS RECEIVED STRICT ### ORDERS TO REMAIN ABSOLUTELY NEUTRAL IN THE POLISH-UKRAINIAN CONFLICT.

In particular, the militia is not allowed to take part in raids and patrols in places where Polish-Ukrainian clashes could occur.

If any violations against this principal order have occurred, they were committed by individuals who do not belong to our militia; i.e., who do not possess a prescribed membership card. We insist that not every soldier wearing a blue and white ribbon is part of our militia. Therefore, we cannot be held responsible for the crimes and misconduct of malevolent individuals who act to the detriment of the Jewish community and on their own account.

Our militia will strive to eradicate the irresponsible behavior of such individuals with the utmost force.

We urgently implore the Polish and Ukrainian public to determine in each case whether or not the militiaman in question who gave cause for complaint has a membership card signed by the Jewish Soldiers' Council.

JEWISH PEOPLE'S COUNCIL

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 72

Mendel Singer,[36] National Council and Constituent Assembly
Vienna, 6 December 1918
Published newspaper article, 2 pages
Language: Yiddish
Der yudisher arbayter, no. 24, 1f.

נאציאנאלראט און קאנסטיטואנטע

אונזערע נאציאנאלראטען האבען זיך אנדערש קאָנסטיטואירט ווי ביי די אנדערע פֿעלקער און זיי האבען פאר אונז אויך א אנדערע בעדייטונג. בעת ביי אלע פֿעלקער האבען זיך צוזאמענגענומען די אויסגעקליבענע אפגעארדענטע צום פארלאמענט אדער צום לאנדטאג און האבען זיך ערקלערט אלס נאציאנאלראט, אלס דערווייליגע רעגירונג פונ׳ם לאנד, איז עס ביי אונז נישט מעגליך געווען. די יודען אין גאליציען האבען קיינמאל נישט געהאט די מעגליכקייט צו שיקען אין פארלאמענט, צי אין לאנדטאג די פֿערטרעטער וואס זיי האבען געוואלט. אקעגען זייער רצון זענען די לעווענשטיין׳ס, רויך׳ס און קאָלישער׳ס "געוועהלט" געווארען אלס זייערע "פֿערטרעטער." מיר האלטען יענע מאָשקעס פאר פאליטישע מתים און ס׳איז דערפאר איבריג מיט זיי זיך אויסצוטענה׳ן. אבער קלאר איז פאר יעדען, אז אט די פוילען בני דת משה, וועלכע האבען א חוץ זייערע בענקלעך נאר נאך פֿון צייט צו צייט געשטיפט זייערע קעפּ אין דער פֿרעמדער היץ אריין, אבער די אינטערעסען פון די יודישע פֿאלקסמאסען זענען זיי לגמרי גאר נישט אנגעגאנגען, אז אט אדונים האבען נישט געוואלט און נישט געקאנט שאפֿען דעם יודישען נאציאנאלראט. אין מאָמענט פון היסטארישער ענטשיידונג האט זיך נאך בולט׳ר ארויסגעוויזען, ווי פֿרעמד "אונזערע פֿערטרעטער" זענען צו אונזער פֿאלק און זיינע בעדערפֿעני׳שען. די פארלאמענטארישע פֿערטרעטער פון די יודישע שטעדט און שטעדטלעך אין גאליציען האבען דערפאר נישט געקאנט שאפֿען דעם נאציאנאלראט.

נאר דוקא [!] דערפֿאר איז די שאפֿונג פֿונ׳ם נאציאנאלראט געווען נאך וויכטיגער. דער נאציאנאלראט האט נישט נאר בעדארפֿט ארויסזאגען דעם רצון פונ׳ם גרעסטען טייל פונ׳ם יודישען פֿאלק, וועלכער געפֿונט [!] זיך פֿאקטיש מיט זיינע געדאנקען און כונות [!] אויף דער זייט פון די יודיש־נאציאנאלע פארטייען, ער האט געמוזט צומאכען דאס מו׳יל יענע פֿ אָ ר מ ע ל ע פֿערטרעטער פון די גאליצישע יודען, וועלכע זענען ארויף אויף זייערע בענקלעך א דאנק דער געוואַלד און דער רעאקציע. מ׳האט קודם כל געמוזט אפטרעסען פונ׳ם יודישען פֿאלק די גאנצע מחנה פון אפטרופסישע פלוטאָקראטען, די גאנצע פני, וואס האט כסדר פֿערראטען די יודישע פֿאלקסמאסען.

ביי דעם שוואך ענטוויקעלטען פאליטישען בעוואוסטזיין פֿון אונזער פֿאלק, איז עס גאר נישט קיין לייכטע זאַך צו שאפֿען אזא מין רעפרעזענטאנץ. די ציוניסטען האבען דורך זייער

36 Mendel Singer (1890–1976) was a journalist and political activist. In 1907, he became a member of the *Po'ale Ẓiyon* central committee in Austria and served as chair of its youth branch *Yugnt* in Brody. He was a central figure in the reorganization of the party after the beginning of the First World War. From 1917 to 1918, he served as editor of *Der yudisher arbayter* (The Jewish Worker).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אומאויסגעהאלטענקייט נאר פֿערטומעלט דאס יודישע בירגערטום, דורך זייער הוידעוודיג טאנצען צווישען ארץ־ישראל־ און גלות־ארבייט, האבען זיי ביים יודישען בירגערטום אפגעטויט דאס פֿערשטענדניש פאר א גרעסערער פאליטישער ארבייט. פון די ביידע יודישע ארבייטער־פארטייען אין לאנד האט זיך די זש. פ. ס.[37] ביז אין דער לעצטער צייט כמעט גאר נישט געלאזט הערען, און וואו מ׳האט יאָ געהערט פון זיי, איז עס געווען אלץ יענץ ענגהערציגע פארטיי־קלייזעלטום, וועלכעס מאכט זיי בלינד פאר א גרעסער בשותפות׳דיג ציעל. דאס יודישע בירגערטום – פֿערשלאפֿען, די ביידע יודישע ארבייעטר־פארטייען – אפגעשוואכט און צוריסען, אָט דאס האט אוממגעליך געמאכט בייצייטענס צו שאפֿען א רעפרעזענטאציע פאר׳ן יודישען פֿאלקס־רצון, אָט דאס איז די סבּה, פארוואס מיר זענען געבליבען אליין מיט אונזער רוף פאר א יודישען קאָנגרעס, וועלכער וואלט אימשטאנד געווען צו שאפֿען דעם איינציג בערעכטיגטיגטען [!] טריבונאל פאר דעם יודישען פֿאלק פונ׳ם אמאליגען עסטרייך.

ערשט דער שטורם פון די געשעהעני׳שען ארום אונז האט אויפֿגעוועקט די בירגערליכע ציוניסטען פונ׳ם שלאף און האט גענויטיגט די זש.פּ.ס. נישט מעהר צו קוקען מיט איין אויג אויף די ברענענדיגע פראבלעמען פון דעם יודישען פֿאלק אין איצטיגען מאמענט. און ווייל |2| מ׳נויטיגט זיך אין עפּעס, וואס זאל תיכף קענען אויפהויבען דאס קול אין נאמען פונ׳ם יודישען פֿאלק און פֿאדערן זיין רעכט, האט מען זיך גענומען שאפֿען די נאַציאָנאַלראַטען, אין וועלכע ס׳זאלען זיי פֿערטרעטען אלע פארטייען, וואס שטעהען אויף א יודיש־נאצ.[38] יסוד.

מיר האבען תיכף בעשלאסען אריינצוטרעטען אין די נאציאנאלראטען אדער צו שאפען אזאלכע [!], וואו זיי זענען נאך נישט פערהאנען געווען. מיר זענען זיך גאנץ קלאר, אז דער נאציאנאלראט איז נישט די אמת׳ע פֿערטרעטונג פון די יודישע פֿאלקסמאסען, אז דאס ווירקליכע רעכט פון א יודישער רעפרעזענטאציע קענען נאר יענע האבען, וועלכע ווערען אויסגעקליבען פון א יודישער קאָנסטיטואַנטע, אין וועלכער ס׳נעמען אנטייל אלע דערוואקסענע זכרים און נקבות פון אונזער פֿאלק. אבער, ווייל מיר נויטיגען זיך תיכף אין אזא פֿערטרעטונג און ס׳מוז אויך געשאפֿען ווערען א אינסטיטוציע, וועלכע זאל צוגרייטען די יודישע קאנסטיטואנטע, זענען מיר אומעטום איינגעגאנגען דארויף, צו פֿעראייניגען די דריי פאליטישע פארטייען, וואס שטעהען אויף א יודיש נאציאנאלען יסוד, אין א יודישען נאציאנאלראט מיט א בשותפות׳דיגער פלאטפֿאָרם.

אבּער זיצענדיג אין די נאציאנאלראטען, מוזען מיר אונזער גאנצע ענערגיע אנווענדען, אז ווי אם גיכסטען זאל צוזאמענגערופֿען ווערען די יודישע קאנסטיטואנטע. די נאציאנאלראטען בעטראכטען מיר נאר פאר א דערוויילגער פֿערטרעטונג, וועלכע דארף ווי אם גיכסטען אפטרעטען אין א זייט און לאזען הערען דאס קול פֿון די יודישע פֿאלקסמאסען.

דאס מוזען מיר פֿאדערן צוליב גאר וויכטיגע טעמים. ערשטענס, ווייל דער נאציאנאלראט האט אייגענטליך נישט די ריכטיגע לעגיטימאציע צו רעדען אין נאמען פֿונ׳ם יודישען פֿאלק, דער גרויסער טייל פֿונ׳ם יודישען פֿאלק שטעהט פֿאקטיש מחוץ פֿון די פארטייען. אויב מיר ווילען עפּעס טון פֿאר׳ן פֿאלק און אין נאמען פֿונ׳ם פֿאלק, מוזען מיר דאס פאלק פֿרעגען און דאס אלעס קען נאר געטון ווערען דורך געוועהלטע פֿאלקספערטרעטער. צווייטענס, איז די קאנסטיטואנטע אויך צוליעב דעם וויכטיג, ווייל אזוי לאנג אין נאמען פֿונ׳ם פֿאלק רעדען די פערטרעטער פֿון

37 ŻPS.
38 נאַציאָנאַלעם.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

די פארטייען, קענען ארויסשפרינגען פֿערטרעטער פֿון אנדערע פארטייען, צי פֿון די קהלות און אויך רעדען אין נאמען פֿונ׳ם פֿאלק. אויב אבער אין נאמען פֿונ׳ם פֿאלק רעדען די געוועהלטע פערטרעטער פון דער יודישער קאנסטיטואנטע, האט קיין שום גרופע און קיין שום אינסטיטוציע נישט דאס רעכט אויפֿצוטרעטען אין נאמען פֿונ׳ם פֿאלק.

די צוזאמענרופֿונג פֿון דער יודישער קאנסטיטואנטע איז די וויכטיגסטע אויפגאבע פֿון די נאציאנאלראטען און ס׳איז די אויפֿגאבע פֿון אונזערע פֿערטרעטער ווי אם גיכסטען אפצורוימען אלע מניעות פֿון דרויסען און פֿון אינערוועניג [!], כדי ס׳זאל געהערט ווערען דאס קול פֿון די ברייטע יודישע פֿאלקסמאסען, פֿון דעם גרעסטען און לעבעדיגסטען טייל פֿונ׳ם יודישען פֿאלק.

Translation

National Council and Constituent Assembly

Our national councils were set up differently than the national councils of other peoples, and they also have another meaning for us. Whereas in the case of all other nations, elected parliamentary representatives or members of the regional diet came together and declared themselves a national council, a country's provisional government, this was not possible for us. The Jews in Galicia have never had the opportunity to send their elected representatives to parliament or to the regional diet. Against the people's will, the Löwensteins, Rauchs, and Kolischers[39] were "elected" to be their "representatives." We consider these Moshkes[40] politically dead and therefore it is pointless to discuss matters with them. It is clear to everyone that these Poles of Mosaic faith, who rarely poked their heads into the foreign territory outside their benches, while the interests of the Jewish masses did not concern them at all, that these fine gentlemen were unwilling and unable to create a Jewish national council. In this historically decisive moment, it became even clearer how estranged "our representatives" were from our people and its needs.

39 This is a reference to the assimilationist elites who dominated Jewish politics in Galicia until the First World War, such as Nathan Löwenstein and Henryk Kolischer (see chapter 5, note 26, and chapter 8, note 20). Edmund Rauch (1863–1923) was an industrialist who served on the board of the Jewish community in Stanislau (Stanyslaviv, Stanisławów). Between 1911 and 1918, he was a member of the Austrian Imperial Council for the Polish Democratic Party (Polskie Stronnictwo Demokratyczne), where he joined the Polish parliamentarian club. From 1919 to 1922, he served as a representative of the Polish Sejm.

40 A pejorative term for Jews who are subservient to non-Jews.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Thus, the parliamentary representatives of the Jewish cities and shtetlekh in Galicia were unable to create a [Jewish] national council.[41]

Precisely because of this [situation], the creation of the [Jewish] National Council was all the more important. The [Jewish] National Council does not only have to express the will of the majority of the Jewish people, which is, in fact, with all its ideas and energies, on the side of the Jewish national parties; it also has to silence those *formal* representatives of Galician Jews who occupied their parliamentary seats through violence and reactionary politics. We first have to shake off the whole gang of these overbearing plutocrats from the Jewish people, all these "lords" who continually betray the Jewish masses.

Given our people's poorly developed political consciousness, it is no easy task at all to create such representation. In their inconsistency, the Zionists only confused the Jewish bourgeoisie: with their constant swaying between working for the Land of Israel and the Diaspora, they destroyed the Jewish citizens' understanding of a greater political task. Of the two Jewish workers' parties in the country,[42] the ŻPS was barely heard until very recently. When it finally was heard, it spoke of that kind of narrow-minded party politics that makes it blind to a greater common goal. The Jewish bourgeoisie – sluggish; both Jewish workers' parties – weakened and divided; all this made it impossible to create a representation for the Jewish people's will in due course. This is the reason why we remained alone in our call for a *Jewish congress*,[43] which would be in the position to form the only legitimate tribunal for the Jewish people in former Austria.

It was only the recent storm of events that we have experienced that finally woke the bourgeois Zionists from their dreams and forced the ŻPS to face the burning problems of the Jewish people. And since |2| it became necessary [to create an entity] that would raise its voice in the name of the Jewish people

41 Because of their assimilationist attitudes, East Galician Jewish representatives to the Imperial Council and the Diet of Galicia and Lodomeria joined Polish national organizations while rejecting Jewish national claims.

42 *Po'ale Ẓiyon* and the ŻPS.

43 In 1916 and 1917, the idea of convening an Austrian Jewish congress, modeled after the American Jewish congress movement, had gained support among Zionists and *Po'ale Ẓiyon*. However, the tension between those demanding a moderate program and those in favor of a more radical one, among them *Po'ale Ẓiyon*, increased in the first months of 1918. By May, the congress movement in Austria had practically collapsed. However, *Po'ale Ẓiyon* continued to make fervent demands for it to be convened. Rechter, The Jews of Vienna and the First World War, 137–160.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

straight away and demand its rights, the [Jewish] *national councils*, in which all Jewish-national parties would be represented, were created.

We immediately decided to join the [Jewish] national councils, or to create them, in those places where they do not yet exist. We are fully aware that the [Jewish] National Council is not the true representation of the Jewish masses. The genuine right of Jewish representation can only belong to those chosen by a Jewish constituent assembly, elected by all adult men and women of our people. Yet because we need this representation *immediately* and we also need to create an institution that will set up the Jewish constituent assembly, we agreed on the unification of the three Jewish national parties[44] into a Jewish national council with a common platform.

However, within the [Jewish] national councils, we must focus all our energies on ensuring that the *Jewish Constituent Assembly* will be convened as soon as possible. We consider the [Jewish] national councils only *provisional* representations, which must step aside as soon as possible to make way for the voice of the Jewish masses.

We must demand this for important reasons. First, because the [Jewish] National Council actually does not have the appropriate legitimacy to speak in the name of the Jewish people. The majority of the Jewish people, in fact, do not belong to any political party. If we want to do something for the people and in the people's name, then we must ask the people, and all this can only be done through *elected representatives of the people*. Second, the Jewish Constituent Assembly is also important because as long as party representatives speak for the Jewish people, [there is always a chance that] representatives of other parties, or of the communities, will also show up and claim to speak on behalf of the Jewish people. However, if elected representatives of the Jewish Constituent Assembly speak in the name of the Jewish people, then no group and no organization can claim the right to speak on their behalf.

The convening of the Jewish constituent assembly is the most important task of the [Jewish] national councils, and it is the responsibility of our representatives to remove all internal and external obstacles so that the voice of the broad Jewish masses, the biggest and liveliest section of the Jewish people, may be heard.

44 The Zionists, *Po'ale Ẓiyon*, and the ŻPS.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 73

The Jewish National Council in Lwów[45]
Lwów, 5 December 1918
Handwritten minutes, 3 pages; preserved in a notebook with handwritten pagination on even pages (“[3]” to “[5]”) and corrections
Language: Yiddish
CZA, F3/39

דיוּנים פֿוּנ׳ם 5. דעצעמבער 1918

פֿאָרזיץ: ד״ר רייך, לעאָן. סעקרעטער: ד״ר אנזעלם קליינמאַן.
עס זענען ערשינען: ד״ר מיכאל רינגעל, ד״ר דוד שרייבער, ### ד״ר היינריק ראָזמאַרין, דיר.[46] אליאס איידלער, ד״ר קארל איינאייגלער, זלמן הערץ, בוקסבוים נתן, אברהם פֿריינד, פרוי שרה שוועבער, יוסף ראָזענקראַנץ און צבי נאַגעלבערג.
|4| סדר היום: I. נאָטיפֿיקאַציע פֿונ׳ם נ. ר.[47]
II. די ארויסגאַבע פֿון פובליקאַציעס.

45 In October 1918, Polish politicians announced their intention to include Galicia in the emerging Polish state, while local Ukrainian politicians declared their determination to create a Ukrainian state in Eastern Galicia. Facing imminent battles, the Zionists, *Po'ale Ẓiyon*, and the ŻPS demanded the recognition of the Jewish nation on 26 October and declared their neutrality in the conflict between Poles and Ukrainians. When Ukrainian nationalists proclaimed the West Ukrainian People's Republic in Lviv (Lwów, Lemberg) on 1 November 1918, Polish forces organized resistance. As the city turned into a battleground, Jewish nationalists and assimilationist members of the Jewish community board established a joint security committee, set up a militia, and proclaimed neutrality in the conflict. When Polish army units approached Lviv on 20 November, the Zionists and members of *Po'ale Ẓiyon*, Mizrachi, and the ŻPS formed a Jewish National Council, which claimed to speak on behalf of the Jews of Lviv and Eastern Galicia and reaffirmed their neutrality in the conflict between Ukrainians and Poles. With the creation of the Jewish National Council, the board of the Lviv Jewish community was sidelined, as its members were sympathetic to the Polish cause. Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 213; Reuven Fahn, Geshikhte fun der yudisher natsyonal-oytonomye inem period fun der Mayrev-Ukraynisher Republik [The History of Jewish National Autonomy in the Period of the Western Ukrainian Republic], Lwów 1933, 19 f.

46 דירעקטאָר.

47 נאציאָנאַל ראַט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

אַד I.: ד״ר רייך לעגט פֿאָר דעם אַנטראַג אז דער י. נ. ר.[48] זאָל תיכף – אָדער ווי אַם גיכֿסטען – נאָטיפֿיצירען זיין קאָנסטיטואירונג צו די רעגירונגען פֿון ביידע נאַציעס פון דעם לאַנד. די נאָטיפֿיקאַציע זאָל זיין אַ שריפֿטליכֿע.

דער אַנטראַג ווערד [!] נאָך אַ קורצער דעבאַטע אָנגענומען מיט 10 געגען 1 שטימע [!].

ד״ר רייך בעאַנטראַגט אַז דאָס {אָריגינאַל} דאָקומנעט זאָל אָבגעפֿאַסט זיין אין יודישער שפּראַך מיט אַ העברעישען טיטעל נעבען דעם יודישען.

ד״ר שרייבער בעאַנטראַגט # דאָס אָריגינאַל דאָקומענט זאָל אָבגעפאַסט זיין אין יודיש און העברעיש.

אין דער דעבאַטע נעהמען טייל כמעט אַלע מיטגלידער פֿונ׳ם עקצעק־קאָמיטעט.[49]

ד״ר ראָזמאַרין ### שטעלט דעם אַנטראַג אויף נאַמענטליכֿע אָבשטימונג (אָנגענומען).

פֿאַר דעם אַנטראַג ד״ר רייך שטימען: ד״ר איינאייגלער, פֿרוי שוועבער, הערץ, בוקסבוים און דיר. איידלער.

פֿאַר דעם אַנטראַג ד״ר שרייבער שטימען: ראָזענקראַנץ, נאַגעלבערג, ד״ר ראָזמאַרין און ד״ר שרייבער.

ד״ר רינגעל האַלט זיך צוריק פֿונ׳ם אָבשטימען.

ד״ר רייך לעגט פֿאָר דעם טעקסט פֿון דער נאָטיפֿיקאַציע:

~~### ### ###~~

המועצה הלאומית העברית הזמנית בלבוב אל כבוד הועד המושל הזמני בלבוב (המועצה הלאומית האוקראינית)	דער דערוויליגער יוד. נאציאָנאַלראַט אין לעמבערג צום בכבודן [!] דערווייליגען רעגירענדיגען קאָמיטעט אין לעמבערג (אוקראינישען נאצ. ראַט אין לעמבערג)

I. מיר זענען מודיע, אַז היינטיגען טאָג האָט זיך קאָנסטיטואירט אין לעמבערג דער דערווייליגער יודישער נאַצאָנאַלראַט, וואָס באַשטעהט פֿון אויסגעקליבענע פֿאַרטרעטערס פֿון אַלע אָרגאַניזירטע, יודישע פאַרטייען, היינו: די ציוניסטישע פאַרטיי, די יודישע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פאַרטיי, די קאָנסערוואַטיווע ~~פֿאַרטיי~~ {יודישע} פעדעראַציע "מזרחי," און די יודיש־סאָציאַליסטישע אַרבייטערפאַרטיי "פועלי־ציון":

II. דער דערווייליגער יודישער נ. ר. וועט בקרב צונויפֿרופֿען די יודישע קאָנסטיטואַנטע אויף די ברייטסטע דעמאָקראַטישע יסודות.

III. דער דערוו. יוד. נ.ר. שטעלט פֿעסט, אַז בהסכם מיט דעם אַליינבאַשטימונגרעכֿט פֿון די פֿעלקער איז בלויז ער אַליין באַרעכֿטיגט, צו פֿאַרטרעטען די אינטערעסען פֿונ׳ם יודישען פֿאָלק.

[|5|] IV. אָט דאָס נאָטיפֿיצירען מיר אייך.

לבוב ט״ז כסלו תרע״ט (20 נאָוועמבער 1918).

48 יודישער נאציאָנאַלראַט.

49 עקצעקוטיוו־קאָמיטעט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

דער דערוויילִיגער יודישער נאַציאָנאַלראַט:

אין נאמען פֿון דער ציון [!] פּאַרטיי: מ. פּ.[50] ד״ר מיכאל רינגעל, מ. פּ. ד״ר לעאָן רייך
אין נאמען פֿון דער קאָנסערוו. יוד. פֿעד. "מזרחי": מ. פּ. יוסף ראָזענקראַנץ, צבי נאַגעלבערג
אין נאָמען פֿון דער יוד. סאָצ.[51] פּאַרטיי: מ. פּ. ד״ר קארל איינאייגלער, שרה שוועבער
אין נאָמען פֿון דער יוד. סאָצ. אַרב. פּאַרטיי "פועלי ציון": מ. פּ. זלמן הערץ, אברהם פֿריינד

פּאַסוס I, III און IV ווערען אָנגענומען איינשטימיג.

פּאַסוס II ווערד אָנגענומען מיט 7 געגען 3 שטימען.

ד״ר שרייבער לעגט פֿאָר דעם אַנטראַג, אַז די נאָטיפֿיקאַציע זאָל פֿאָרגענומען [!] צוביידע נאַציעס. (אָנגענומען)

ד״ר איינאייגלער טרעט אויף געגען דער נאָטיפֿיקאַציע צו די אוקראַינער אין איצטיגען מאָמענט. (אָבגעוואָרפֿען)

ד״ר ראָזמארין שלאָגט פֿאָר, אַז די נאָטיפֿיקאַציע זאָל פֿאָרקומען צו ביידע נאַציעס אין דערזעלבער צייט און צוואַר דורך 2 דעלעגאַציעס (אָנגענומען מיט 5 געגען 3 שטימען).

הערץ שטעלט דעם אַנטראַג, אַז דאָס אָריגינאַל דאָקומענט זאָל אונטערגעשריבען ווערען פֿון יע 2 פֿאַרטרעטער פון יעדער פּאַרטיי און שלאָגט פֿאָר אין דער דעלעגאַציע צום פּוילישען דערוו. רעג.[52] קאָמיטעט (TKR)[53] צו וועהלען: ד״ר לעאָן רייך, ד״ר קאַרל איינאייגלער, יוסף ראָזענקראַנץ און זלמן הערץ און אין דער דעלעגאַציע צום אוקר. נאצ. ראַט צו וועהלען: ד״ר מיכאל רינגעל און פֿרוי שרה שוועבער. (ווערד איינשטימיג באַשלאָסען).

ד״ר שמאָראַק שטעלט דעם אַנטראַג, אַז נעבען דעם יודישען טעקסט פֿון דער נאָטיפֿיקאַציע זאָל אויך זיין אַ פּוילישער בעצוו.[54] אַ אוקראַינישער טעקסט. (אָנגענומען).

אַד II.: נתן מעלצער: שטעלט דעם אַנטראַג, דער נ. ר. זאָל ארויסגעבען פֿון צייט צו צייט פּובליקאַציעס אין פּוילישער שפּראַך אונטער דעם טיטעל „Głos Żydowski“. די אויפֿגאַבע פֿון די פּובליקאַציעס זאָל אין ערשטער רייהע זיין, צו פֿאַרעפֿענטליכען דאָס מאַטעריאַל, וואָס זאָל באווייזען די נייטראַליטעט פֿון דעם יוד. מיליץ און די שולד פֿון דעם פּוילישען מיליטער אין דעם {לעמבערגער} פּאָגראָם. (דער אַנטראַג ווערד נאך אַ דעבאַטע באַשלאָסען).

נתן מעלצער שטעלט דעם וייטערן אַנטראַג, צו וועהלען אַ רעדאַקציע פֿון די הערען: ד״ר רינגעל, ד״ר שרייבער, ד״ר רייך, ד״ר איינאייגלער און בוקסבוים. (איינשטימיג אָנגענומען).

ד״ר רייך לייענט פֿאָר ###אר אַלס ערשטען אַרטיקעל אין דער ערשטער נומער פֿון „Gł. Żydowski“ און עס ווערד באַשלאָסען איהם אָבצודריקען.

50 Manu propia.
51 סאָציאַל־דעמאָקראַטישע.
52 דערוויילִיגער רעגירונגס.
53 Tymczasowy Komitet Rządzący (Temporary Governing Committee; TKR).
54 בעציונגסווייזע.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Debate of 5 December 1918

Chair: Dr. Reich, Leon.[55] Secretary: Dr. Anselm Kleinman.[56]

Participants: Dr. Michael Ringel,[57] Dr. David Schreiber,[58] ### Dr. Henryk Rosmarin,[59] Director Elias Aydler, Dr. Karol Einäugler,[60] Zalmen Herts,[61] Buksbaum, Nathan,[62] Avraham Fraynd,[63] Mrs. Sara Szweber,[64] Yosef Rozenkrants,[65] and Tsvi Nagelberg.[66]

55 Leon Reich (1879–1929) was a lawyer, journalist, and Zionist politician. He was one of the main organizers of the Jewish National Council in Lwów (Lviv, Lemberg). In 1919, he was sent to Paris as a delegate representing the Jews of Eastern Galicia and became vice-president of the Comité des délégations juives. After returning to Poland, he became chairman of the Zionist Federation of Eastern Galicia and served as a member of the Sejm from 1922 onward.

56 Anselm Kleinman (1882–1942) was a journalist and *Po'ale Ẓiyon* activist.

57 Michael Ringel (1880–1941) was a lawyer, journalist, and Zionist politician. Between 1908 and 1918, he served as vice president and later as president of the central committee of the Zionist Organization in Galicia. In November 1918, he became president of the Jewish National Council in Lviv (Lwów, Lemberg). Together with Reich, he was sent to Paris in 1919 and served as a member of the Comité des délégations juives. From 1922 to 1927, he was a member of the Sejm.

58 David Schreiber (1874–1942) was a lawyer, journalist, and politician who had been active in various Zionist associations since his youth. Having worked for various Zionist newspapers, he became one of the founders and editors of the Zionist Polish-language daily *Chwila* (Moment), which was formed following a decision by the Jewish National Council in January 1919. Schreiber served as a member of the Sejm between 1922 and 1928 and as a member of the Polish Senate between 1928 and 1930.

59 Henryk Rosmarin (1882–1955) was a lawyer, journalist, and Zionist politician. He was the first editor-in-chief of *Chwila* and served as a member of the Sejm between 1922 and 1935.

60 Karol Einäugler (1883–1952) was a lawyer and political activist. He was one of the founders of the ŻPS in 1905 and became one of the party's most prominent politicians.

61 Zalmen Herts (1875–1948) had been a political activist since his youth. In 1912, he became a member of the *Po'ale Ẓiyon* executive in Lemberg.

62 Nathan Buksbaum (1890–1943?) was a leader of the left wing of *Po'ale Ẓiyon* in Galicia.

63 Avraham Fraynd (1890–1942?) was a teacher and *Po'ale Ẓiyon* member.

64 Sara Szweber (1875–1966) was a *Bund* activist in the Russian Empire. After being imprisoned twice, she escaped to Galicia in 1905, where she was active in the ŻPS.

65 Yosef Rozenkrants was a member of Mizrachi.

66 Tsvi Nagelberg was a member of Mizrachi.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

|4| Agenda: I. Notification of the [establishment of the] National Council.
II. Printing of publications.

Regarding I.: Dr. Reich proposes that the Jewish National Council should immediately, or as soon as possible, notify the governments of both nationalities in the country of its constitution. This notification should be in written form.

The motion is accepted after a short discussion, with ten votes to one.

Dr. Reich requests that the original document be written in Yiddish accompanied by a Hebrew title.

Dr. Schreiber requests that the original document be written in Yiddish and Hebrew.

Almost all members of the executive committee take part in the debate.

Dr. Rosmarin ### requests that a recorded vote be taken (accepted).

In favor of Dr. Reich's motion: Dr. Einäugler, Mrs. Szweber, Herts, Buksbaum, and Dir. Aydler.

In favor of Dr. Schreiber's motion: Rozenkrants, Nagelberg, Dr. Rosmarin, and Dr. Schreiber.

Dr. Ringel abstains from voting.

Dr. Reich presents the text of the notification:

~~### ### ###~~

The Temporary Jewish National Council in Lwów
To the honorable temporary government of Lwów (the Ukrainian National Council in Lwów),[67]

I. We [hereby] announce that on this day, the Temporary Jewish National Council was constituted in Lemberg, composed of selected representatives from all the organized Jewish parties; namely, the Zionist Party, the Jewish

67 Address line in both Hebrew and Yiddish. While the Yiddish version uses the name "Lemberg," the Hebrew uses "Lwów." In the remainder of the document, both names for the city are used. The Ukrainian National Council in Lviv (Lwów, Lemberg) was founded on 18 October 1918 by Ukrainian members of the Imperial Council and the regional diets of Galicia and Bukovina as representation for all Ukrainians in the former territories of the Habsburg Empire. It immediately summoned a constituent assembly, which voted in favor of implementing the right to national self-determination. The Ukrainian National Council proclaimed the West Ukrainian People's Republic on 1 November 1918 and called itself the *Ukrains'ka Natsional'na Rada Zakhidno-Ukrains'koi Narodnoi Respubliki* (Ukrainian National Council of the West-Ukrainian People's Republic).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Social Democratic Party, the Conservative ~~Party~~ {Jewish} Federation Mizrachi, and the Jewish Socialist workers' party Po'ale Ẓiyon.

II. The Temporary Jewish National Council intends to summon the Jewish Constituent Assembly soon on the broadest democratic basis.

III. The Temporary Jewish National Council states that in accordance with the people's right to self-determination, it alone is authorized to represent the interests of the Jewish people.

[|5|] IV. Here ends our announcement.

Lwów, 16 Kislev 5679 (20 November 1918).

The Temporary Jewish National Council:

On behalf of the Zionist Party: Dr. Michael Ringel, Dr. Leon Reich
On behalf of the Conservative Jewish Federation Mizrachi: Yosef Rozenkrants, Tsvi Nagelberg
On behalf of the Jewish Social Democratic Party: Dr. Karol Einäugler, Sara Szweber
On behalf of the Jewish Socialist workers' party Po'ale Ẓiyon: Zalman Herts, Avraham Fraynd

Points I, III, and IV are unanimously accepted.

Point II is accepted with seven votes to three.

Dr. Schreiber submits a request that the notification be sent to both nations (accepted).

Dr. Einäugler is against notifying the Ukrainians for the moment (rejected).

Dr. Rosmarin suggests that the notification be presented to both nations simultaneously through two delegations (accepted with five votes to three).

Herts submits a proposal that each of the original documents be signed by two representatives of each party. He suggests that Dr. Leon Reich, Dr. Karol Einäugler, Yosef Rozenkrants, and Zalmen Herts be assigned to the delegation to the Polish Temporary Governing Committee (TKR).[68] Dr. Michael Ringel

68 The Temporary Governing Committee (Tymczasowy Komitet Rządzący) was established in Lwów on 24 November 1918 as the Polish government over Eastern Galicia. However, it recognized the supremacy of the authorities of the new Polish state. On 10 January 1919, it subordinated itself to the Polish Liquidation Committee. The Temporary Governing Committee functioned until 4 March 1919, when it transferred its powers to the representative of the Polish government in the city.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

and Mrs. Sara Szweber should be assigned to the delegation to the Ukrainian National Council (unanimously accepted).

Dr. Schmorak submits a motion that the Yiddish text of the announcement should be accompanied by a Polish respectively Ukrainian translation (accepted).

Regarding II., Nathan Melzer[69] submits a request for the [Jewish] National Council to publish from time to time a periodical in Polish entitled "Głos Żydowski."[70] The periodical's first task will be to publish material that proves the neutrality of the Jewish militia[71] and the responsibility of the Polish military for the {Lemberg} pogrom.[72] (The motion is accepted after a debate.)

69 Probably the journalist and Zionist politician Nathan Melzer (1892–?). In 1919, he served as editor of the Zionist newspaper *Chwila* and the Yiddish daily *Togblat* (Daily).

70 *Głos Żydowski* (The Jewish Voice) was the name of one of the first Zionist journals in the Polish language. Founded in Warsaw in 1906, the weekly counted Yitzhak Grünbaum and Apolinary Hartglas among its editors. There was no Zionist publication in Lwów under that name in 1918/1919. However, the Jewish National Council decided to create the daily *Chwila*, which started publication on 10 January 1919. Its first issues dealt extensively with the question of the Jewish militia, defense, and neutrality.

71 On 1 November 1918, Zionists and members of the ŻPS cooperated with integrationist members of the Jewish community board to establish a security committee to maintain order and provide security in the Jewish districts, which set up a militia consisting of former Jewish soldiers of the Austro-Hungarian army. The security committee called on all Jews to maintain strict neutrality regarding the Polish-Ukrainian conflict. Only a few integrationist Jews opposed the creation of the militia, proclaiming their identification with the Polish cause and the new Polish state.

72 After the Ukrainian forces withdrew from Lviv (Lwów), the Polish military occupied the city on 22 November 1918. They disarmed the Jewish militia and unleashed a pogrom that lasted for three days, in which approximately seventy-four Jews were killed and hundreds wounded. Soldiers and Polish civilians set Jewish houses on fire, looted Jewish shops, and beat, raped, and murdered Jews. They attacked not only Jewish civilians, but also Ukrainians. The Polish military commanders did not intervene. As justification, the perpetrators claimed that the Jewish soldiers had shot at Polish soldiers. The pogrom surpassed all previous occurrences of anti-Jewish violence in the city. For the Jewish population, it was a catastrophe that eclipsed all previous sufferings experienced during the war. Reports about the anti-Jewish violence in Lwów (Lviv) drew international attention, inaugurating Jewish solidarity with the victims and relief. The Polish press, however, repeated rumors claiming that Jews had resisted the Polish troops, shot at Polish soldiers, or poured boiling water over them. The publicity attracted by the pogrom dealt a severe blow to the

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Nathan Melzer furthermore proposes to select an editorial team: Dr. Ringel, Dr. Schreiber, Dr. Reich, Dr. Einäugler, and Buksbaum (unanimously accepted).

Dr. Reich reads the ## ### as the first article in the first issue of "Głos Żydowski". It is decided that it will be printed.

Document 74

The Jewish National Council in Lwów
Lwów, 8 December 1918
Handwritten minutes, 2 pages; preserved in a notebook with handwritten pagination ("8" to "9") and corrections
Language: Yiddish
CZA, F3/39

זיצונג פֿונ׳ם 8. דעצעמבער 1918

[…]

|9|

III. נאַטיפֿיקאַציע פֿונ׳ם נ. ר.[73] אין אויסלאַנד.

ד״ר שמאָראַק באַאַנטראַגט צו נאָטיפֿיצירען די קאָנסטיטואירונג פֿונ׳ם י. נ. ר. אין לעמבערג דער ענגלישער, אַמעריקאַנישער און פֿראַנצעזישער רעגירונג און דער טשעכאָסלאָוואַקישער רעפובליק.

ד״ר אײנאײגלער רעדט דאַגעגען – פֿרוי שוועבער – פֿאַר.

דער אַנטראַג ווערד אָנגענומען מיט 7 געגען 1 שטימע.

ד״ר וואורצעל שטעלט דעם אַנטראַג, אויך אַלע אַנדערע יודישע נאַציאָנאַלרעטע [!] צו נאָטיפֿיצירען דעם לעמבערגער י. נ. ר. (אָנגענומען).

ד״ר וואַשיץ באַאַנטראַגט {דרינגענד} דער י. נ. ר. זאָל שריפֿטליך אָדער דורך אַ דעפּוטאַציע, פֿאָרלעגען פּילצודסקין די פֿאָדערונג, # אויך אין III וואַהלקרייז פֿון לעמבערג דורכצופֿיהרען די וואַהל צום פּוילישען סיים.

international reputation of the new Polish state and caused the Jewish population of Lwów to increasingly identify with Zionism. Christoph Mick, Lemberg, Lwów, L'viv, 1914–1947. Violence and Ethnicity in a Contested City, West Lafayette, Ind., 2016, 137–207; William W. Hagen, The Moral Economy of Popular Violence. The Pogrom in Lwów, November 1918, in: Robert Blobaum (ed.), Antisemitism and Its Opponents in Modern Poland, Ithaca, N. Y./London 2005, 124–147; Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 173–183.

73 נאַציאָנאַלראַט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פֿרוי שוועבער און הערץ זאָגען זיך אַרויס דאַגעגען, צו שטעלען דעם עינין [!] אויף דער טאָגאָרדנונג.

דער פֿאָרזיצענדער באַהאַלט זיך דאָס פֿאָר.

IV. דעלעגאַציע אין אויסלאַנד #צ# פֿון דעם נ. ר.

ד״ר שמאָראַק שטעלט דעם אַנטראַג ארויסצושיקען 2 עמיסערע אין אויסלאַנד.

נאָך אַ דעבאַטע אין וועלכער עס האָבען גענומען דאָס וואָרט: פֿרוי שוועבער, ד״ר שרייבער, הערץ, ד״ר רינגעל, ד״ר ראָזמאַרין, נאַגעלבערג, ד״ר וואורצעל און ראָזענקראַנץ, ווערען אָנגענומען די דאָזיגע אַנטרעגע [!] פֿון ד״ר רינגעל:

1. עס ווערד בכלל באַשלאָסען, אַרויסצושיקען אַ דעלעגאַציע קיין וויען און אין אויסלאַנד.
2. דער דעלעגאַט קיין וויען זאָל ווי אַם גיכֿסטען אַרויספֿאַהרען, נישט וואַרטענדיג אויף דעם באַריכֿט פֿונ׳ם פֿינאַנץ־אויסשוס.
3. דער דעלעגאַט פֿאַרן אויסלאַנד וועט ערשט אַרויספֿאַהרען נאָך דעם באַריכֿט פֿונ׳ם בּוֹדזשעטאויסשוס.
4. די וואַהל פֿון די ענטשפרעכֿנדיגע פאַרשוינען ווערד איבּעֹרגֿעֹלאָזֹטֹ דעם פרעזידיום.

Translation

Meeting of 8 December 1918

[…][74]

|9|

III. Announcement of the [establishment of the] National Council abroad.

Dr. Schmorak proposes that the English, American, and French governments, as well as the Republic of Czechoslovakia, be notified of the constitution of the Jewish National Council in Lemberg.

Dr. Einäugler opposes, Mrs. Szweber supports [the motion].

The proposal is accepted with seven votes to one.

Dr. Wurtzel[75] requests that all other Jewish national councils also be notified [of the constitution of] the Jewish National Council in Lemberg (accepted).

---

74 The omitted passage discusses the need to calm the restless mood among Jewish students, a report on the Jewish National Council's notifications to the Polish and Ukrainian National Councils, and communications with the local Jewish population.

75 Probably the lawyer and Zionist activist Julius Wurtzel (1878/1879–1944). He served as editor of the Zionist daily *Chwila* and was later a member of the Polish Senate.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Dr. Waschitz[76] requests that the Jewish National Council {urgently} submit a request to Piłsudski,[77] either in writing or via a delegation, that elections to the Polish Sejm may also be conducted in the third electoral district of Lemberg.[78]

Mrs. Szweber and Herts oppose putting this issue on the agenda.

The chair reserves this for a later decision.

IV. The delegation of the [Jewish] National Council abroad

Dr. Schmorak proposes to send two delegates abroad.

Following a debate among Mrs. Szweber, Dr. Schreiber, Herts, Dr. Ringel, Dr. Rosmarin, Nagelberg, Dr. Wurtzel, and Rozenkrants, the following suggestions made by Dr. Ringel have been accepted:

1. In general, it is decided to send a delegation to Vienna and abroad.[79]
2. The delegate to Vienna should depart as soon as possible and not wait for the treasury committee's report.

---

76 Ephraim (Fishl) Waschitz (1879–1945) was a lawyer and Zionist activist. During his studies at Vienna University, he joined the Zionist movement and met Theodor Herzl. Between 1904 and 1910, he served as secretary of the Zionist Federation of Western Galicia, and he was among the founders of the Hashomer youth movement, which later changed its name to Hashomer Hatzair. During the First World War, he served in the Austro-Hungarian army. After the war, he became one of the commanders of the Jewish militia in Lviv (Lwów).

77 Józef Piłsudski had been appointed commander-in-chief of the Polish army on 11 November 1918 and was entrusted with creating a national government for the new state. On 22 November 1918, he was officially appointed provisional chief of state, a position he held until 1922.

78 The third electoral district of Lwów contained a large Jewish population. Following the establishment of Poland as an independent state, elections to the Legislative Sejm were scheduled for 26 January 1919. However, the elections were not held in Eastern Galicia due to its unclear borders and the Polish-Ukrainian War. The Galician members of the former Austrian Imperial Council were coopted into the Sejm without elections.

79 Vienna was considered the best place to maintain contact with other Jewish national councils in the former Austro-Hungarian Empire and with Zionist institutions worldwide. The second delegation probably refers to the plans for a conference of representatives from the Jewish national councils and their participation in the Paris Peace Conference.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

3. The delegate abroad should depart only after the budget committee has delivered its report.[80]
4. The election of the respective delegates is in the hands of the presidium.

Document 75

The First Conference of East Galician Jewish National Councils
Stanyslaviv, December 1918[81]
Typewritten report, 20 pages; extract from pages 1, 3–7; typewritten corrections
Language: German
CZA, L6/42

Bericht
über den I. Jüdischen Nationalratstag für Ostgalizien
(am 18., 19. und 20. Dezember 1918 – 15., 16. und 17. Tebeth 5679)
in Stanislau

Infolge der jüngsten Ereignisse ist die führende Rolle der Landeshauptstadt Lemberg für denjenigen Teil des früheren Galizien, den die ukrainische Macht besetzt hält, gänzlich ausgeschaltet worden.[82]

Es bestand die Gefahr, dass dieser Teil des jüdischen Volkes in den schicksalschwersten Tagen ohne einen einheitlichen herausgebildeten politischen Gedanken und ohne legitime Vertretung sowohl den in- als auch den ausländischen Machtfaktoren gegenüber darstellen würde.

80 In the previous sentence, the expression "treasury committee" is used. Despite the use of two different terms, both probably refer to the same institution.

81 The first conference of East Galician Jewish national councils took place between 18 and 20 December 1918. This report was most likely composed immediately afterward.

82 The occupation of Lwów (Lviv) by the Polish military cut off the regional capital from its eastern hinterland. Eastern Galicia was now divided into two parts: while Polish rule extended from the San River to Lwów, the forces of the West Ukrainian People's Republic held the territories from the outskirts of Lwów to the border with Bukovina. Around 173,000 Jews came under Polish rule and 448,000 remained under Ukrainian rule. In this situation, the Jewish National Council in Lwów was cut off from the Jewish communities under Ukrainian rule. Fahn, Geshikhte fun der yudisher natsyonal-oytonomye, 28 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Diese Erwägungen, sowie zahlreiche Aneiferungen und Anregungen, denen allseits begegnet wurde, bestimmten den jüdischen Ortsnationalrat in Stanislau, mit der Initiave [sic] hervorzutreten und eine Konferenz aller Ortsnationalräte Ostgaliziens einzuberufen.[83] Von 37 eingeladenen politischen Bezirken Galiziens, welche dazumal von den Ukrainern besetzt waren, konnten des Aufrufs zur Beschickung der Konferenz bloss 35 erreichen.[84]

[…][85] |3| […][86]

III.

Thesen zu einer gemeinsamen politischen Plattform (Bericht des Permanenzausschusses restlos zum Beschlusse erhoben, als vertraulich erklärt.)

A.) Der ostgal. jüd. N. R.[87] nimmt für das jüdische Volk das Selbstbestimmungsrecht voll in Anspruch und verlangt, dass die bevorstehende Weltfriedenskonferenz dem jüdischen Volke die Ausübung dieses Rechtes voll und ganz sichert.

B.) Demzufolge verlangt der ostgal. |4| jüd. N. R. im Interesse des jüdischen Volkes die sofortige entsprechende Beteiligung der Juden an der Verwaltung des Landes.

---

83 After the Polish occupation of Lwów, East Galician Jewry under Ukrainian rule remained without formal leadership. In many major East Galician cities and towns, Jews formed local Jewish national councils. In this situation, the Jewish National Council in Stanyslaviv (Stanisławów, Stanislau) convened a conference in order to organize the Jews of Eastern Galicia. Ibid., 29–32.

84 The initiative did not reach two districts that were close to the front.

85 A list of all districts and representatives as well as the formal agenda follows. In total, thirty-seven delegates from local Jewish national councils, seven deputies, and four guests participated in the event.

86 After the agenda had been presented, the participants were officially welcomed, a presidium was elected, and the equal use of Hebrew and Yiddish was stipulated.

87 Ostgalizischer Jüdischer Nationalrat. Following the occupation of Lwów (Lviv) by Polish forces, the Jewish National Council in Stanyslaviv assumed leadership of the Jewish national councils in the territories under the control of the West Ukrainian People's Republic. It reconstituted itself as the *Mizrekh galitsisher yudisher natsyonalrat* (East Galician Jewish National Council) on 24 November 1918, declared its neutrality in the Polish-Ukrainian War, and convened the first conference of East Galician Jewish national councils in December. The conference formally elected the East Galician Jewish National Council, which coordinated the work of the local Jewish national councils and represented the Jews of Eastern Galicia before the government of the West Ukrainian People's Republic, and, on the international level, in the preparations for the Paris Peace Conference.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

C.) Im nationalen Streite zwischen beiden das Land bewohnenden slavischen Völkern wahrt das jüdische Volk nach wie vor volle Neutralität.

D.) Des weiteres [sic] beschliesst der ostgalizische jüdische N. R., Vertreter Ostgaliziens zur Weltfriedenskonferenz zu entsenden und denselben folgende allgemeine Direktiven zu erteilen:

I.) Die Vertreter haben dafür zu sorgen, dass die Delegierten der Juden aller Länder sich zusammenschliessen, gemeinsam auftreten und gemeinsam handeln.

II.) Die Vertreter der Juden Ostgaliziens haben betreffend der Palästina-Forderungen der Weltjudenschaft, wie sie die zionistische Weltorganisation formuliert hat und wie sie die zionistische Weltorganisation durch ihre Delegierten vertreten wird, tatkräftig zu unterstützen.

III.) Die Vertreter der Juden Ostgaliziens haben weiters für die Forderungen aller Juden aller Länder und insbesondere der Nachbarwohnländer: Polen, Rumänien, Russland und Ungarn mit allem Nachdruck einzutreten.

IV.) Die Vertreter der Juden Ostgaliziens haben in [sic] national-personale Autonomie auf breitester demokratischer Basis in vollem Ausmasse für die Juden im Ramen [sic] ihrer staatlichen Zugehörigkeit zu erwirken, unter Anwendung desselben Gru[n]dsatzes auch auf die neuentstehenden Staaten.

V.) In Bezug auf die politische Gestaltung des Landes hat der Vollzugsausschuss des ostgal. jüd. Nationalrates nach Fühlungnahme mit den massgebenden Faktoren den Delegierten die nötigen Direktiven zu erteilen.

VI.) Die Vertreter haben [für] die Schaffung eines allgemeinen Völkerbundes sich einzusetzen und die Aufnahme der Juden als gleichberechtigtes Volksmitglied in diesem Bund zu erwirken.

VII.) Die Vertreter haben durch [sic] Schaffung eines internationalen Tribunals zu fordern und demselben sich souverän anzuschliessen, welchem [sic] Tribunal die Wahrung der Beschlüsse der Friedensweltkonferenz und insbesondere die Sicherung der restlosen Durchführung |5| der Beschlüsse zu obliegen hatte.

VIII.) Die Vertreter haben sich für die internationale […][88] derjenigen Staaten und derer verantwortlicher Regierungen einzusetzen, welche wirtschaftlichen Boykott und Gewalttätigkeiten (Pogrome) gegen nationale Minderheiten dulden resp. denselben nicht mit aller Autorität entgegentreten – unter sofortiger Anwendung dieser Grundsätze auch auf die ganze abgelaufene Kriegszeit.

IX.) Die Vertreter der Juden Ostgaliziens haben weiters die Wiedergutmachung sämtlicher seitens der Juden erlittener Kriegsschäden in welcher

88 There is a blank line between these words. The word "Verurteilung" or a similar word was probably intended to be inserted here.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Form [auch] immer zu fordern und den raschen Wiederaufbau der zerstörten Wohnstätten und wirtschaftlichen Existenzen auf Kosten der Allgemeinheit zu verlangen und durchzusetzen.

E.) In Bezug auf die innerstaatliche Politik sind die Leitsätze sub D.) sinngemäss anzuwenden.

[…] |6| […][89]

IV.

Thesen zur jüdischen Autonomie (Bericht des Perm.[90] Ausschusses mit geringen Korrekturen vom Plenum beschl[o]ssen).

1.) Die Grundlage der Organisation des jüdischen Volkes bildet [sic] die jüdischen Volksgemeinden, welche auch die ### Agenden, Rechte und Pflichten der bestehenden Kultusgemeinden zu übernehmen haben.

2.) Die jüdische Volksgemeinde ist die öffentlich rechtliche Vereinigung aller in einem oder mehreren Ortschaften wohnhaften Juden.

3.) Der Umfang und der Wirkungskreis der Volksgemeinden werden durch die Nationalkammer bestimmt.

4.) Die Nationalkammer geht aus allgemeinen, direkten, gleichen, geheimen und proportionellen Wahlen der jüdischen Bevölkerung ohne Unterschied des Geschlechtes hervor.

Alle in das Landesparlament gewählten jüdischen Abgeordneten haben Sitz und Stimmrecht in der Kammer.

5.) Die Nationalkammer ist die ausschliessliche Repräsentation der Juden, vertritt der [sic] Juden in politischer Beziehung und hat die Steuerhoheit.

6.) In die Kompetenz der Kammer fallen insbesondere die autonome Regelung der national-politischen, konfessionellen, kulturellen Angelegenheiten, wirtschaftlichen und sozialen Sonderinteresse [sic] der Juden wie auch eine Bestellung der Vollzugsorgane.

7.) Die Regelung des jüdischen Schulwesens wird einem speziellen Schulgesetze vorbehalten, wobei die Benützung andersnationaler Schulen unter Bewahrung der Reciprozität den Juden gesichert wird.

8.) Organ der Nationalkammer ist der Nationalrat (Nationalausschuss), aus dessen Mitte zur Wahrung der jüdischen Interessen Mitglieder mit Sitz und Stimme in die Staatsregierung zu desiegnieren [sic] sind.

---

89 The omitted passage details a suggestion to slightly rephrase points A.), B.), and C.), which was rejected by the assembly. A brief proclamation on the pogrom in Lwów (Lviv) follows, in which the Jewish national councils condemn the anti-Jewish violence and call for reparations for the Jewish victims.

90 Permanenten.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

9.) Die Wahlen ~~mit~~ in allen mit anderen Nationalräten gemeinsame [sic] Kor-|7|porationen erfolgen auf Grund der Nationalkataster.

10.) Die von der Nationalkammer zu bestimmende Nationalsprache der Juden wird zur Landessprache erhoben. Bis zu diesem Zeitpunkt wird die jüdische Sprache[91] als Landessprache erachtet.

Alle gesetzlichen Beschränkungen in Bezug auf die jüdische und hebräische Sprache wie auch auf die Schriftzeichen sind aufzuheben.[92]

11.) In sämtlichen öffentlichen Aemtern und Institutionen müssen jüdische Funktionäre der Zahl und Stellung nach, entsprechend vertreten sein.

12.) Die Bestätigung obiger Thesen bleibt den Einzelberufenden [sic][93] jüdischen Konstituante vorbehalten.

[…][94]

Document 76

The Jewish National Council in Lwów
Lwów, 25 December 1918
Handwritten minutes, 2 pages; preserved in a notebook with handwritten pagination ("18" to "19") and corrections
Language: Yiddish
CZA, F3/39

---

91 Yiddish. In fact, many local Ukrainian administrations acknowledged the official use of Yiddish in their communication with local Jews. In Drohobycz, they even appointed a commissar for Jewish issues, who would translate from and into Yiddish in all official matters. Fahn, Geshikhte fun der yudisher natsyonal-oytonomye, 29.

92 Under Austrian rule, the use of Yiddish or Hebrew in official matters was prohibited.

93 This is an obvious mistake. Probably "Einzuberufenden."

94 The remainder of the report consists of detailed resolutions on Jewish schools, social and economic matters, and healthcare. It is followed by stipulations on organizational questions, such as the relationship between local and regional Jewish national councils. Additionally, the report lays out the role and procedures of the conference of East Galician Jewish national councils, which is to convene at least every three months. This conference forms the highest representation of the Jews of Galicia, elects the East Galician Jewish National Council, and determines its seat and budget. The report also details the formation, jurisdiction, and activities of the East Galician Jewish National Council. Finally, it contains an overview of the Jewish population of Eastern Galicia and calculates the number of delegates. The report closes with an overview of the budget of the East Galician Jewish National Council.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

זיצונג פֿונ'ם 25 דעצעמבער 1918

פֿאָרז:[95] ד"ר שרייבער; סעקר:[96] ד"ר קליינמאַן

אָנוועזענד: פֿריינד, ד"ר איינאייגלער, אינזש.[97] רייס, בוקסבוים, נאַגעלבערג, יוסף ראָזענקראַנץ, ד"ר ציפּער, דוקאָר, ד"ר וואורצעל, ד"ר ליניאַל, שאפּיראַ, געזונד, ד"ר וואַשיץ, דיר.[98] איידלער און ד"ר לאָטרינגער.

ד"ר שרייבער 1) איז מודיע, אז פֿון דעם פּוילישען TKR איז אָנגעקומען אַ צושריפֿט פֿונ'ם 22 נאָוועמבער 1918, אַלס תשובה אויף די מונדליכֿע און שריפֿטליכֿע נאָטיפֿיקאַציע פֿונ'ם י. נ. ר.[99] אין וועלכֿער עס ווערד באשטעטיגט דעֿר #עמפּפֿאנג און ווערד באַקאַנט געגעבען, אַז צום באַשטימען דאָס שייכות פֿון דער פּוילישער מלוכה צום די אין דער שריפֿט באריהרטע פּרינציפּיעלע פֿראגעס איז קאָמפּעטענט נאָר דער סיים און די פּוילישע רעגירונג אין וואַרשא.

I.[100] 2) ליינט אַ בריף פֿונ'ם יוד. נאצ. ראַט אין וויען פֿונ'ם 11 דעצעמבערג [!] 1918, אין וועלכֿען עס ווערד געפֿאָדערט, ארויסצושיקען אַ דעלעגאַט פֿונ'ם לעמבערגער ויד. נ. [!][101] אין די שווייץ אינ'ם זין פֿון דעם קאפּענהאגענער טעלעגראַם.

II. ערגענצונג פֿונ'ם פּרעזידיום:

ד"ר שרייבער איז מודיע, אַז די "מזרחי" האָט אויפֿ'ן אָרט פֿונ'ם ד"ר רינגעל דעלעגירט אין פּרעזידיום דעם ד"ר גרשם ציפּער און די "פּועלי ציון" אויפֿ'ן אָרט פֿון זלמן הערץ דעם ה' יצחק עהרע מיט ה' אברהם פריינד אלס דערוויילינגען פֿאַרטרעטער ביז צו דער רוקקעהר פֿון דעם דאָזיגען פון ווארשא.

III. פּראָקלאָמאַציע.

דער סעקרעטער ליינט דעם אַנטוואורף פֿון דער קאָמיסיע.

רייס פֿאַרלאַנגט, אַז די פּראָקלאַמאַציע זאָל אָבגעבען אַ פּרינציפּיעלע ערקלעהרונג בנוגע דער נאַציאָנאַלער אויטאָנאָמיע. ער מיינט, אַז די בעצוגליכֿע שטעלע איז נישט גענוג קלאָהר [!].

ד"ר ראָזמאַרין געפֿינט, אַז די פּונקטען וועגען "נאַציאָנאַל־קולטורעלער אויטאָנאָמיע" און "קאָנסטיטואַנטע" מוזען אַ ביסל ברייטער ארומגערעדט און אויפֿגעקלעהרט ווערען אין דער פּראָקלאַמאַציע.

בוקסבוים זאָגט זיך ארויס, אַז במקום "קאָנסטיטואַנטע" זאָלען [!] מען געברויכען "יודישע נאַציאָנאַלפֿאַרזאַמלונג."

ד"ר וואורצעל שטעלט אַ [!] אַנטראַג, דעם אָבשניט "כדי אָט דאָס צו דערגרייכֿען" א. אַז. וו. ביז פּונקט I צו ענדערן לויט זיין פֿאָרשלאַג.

---

95 פֿאָרזיצער.

96 סעקרעטאַר.

97 אינזשעניר.

98 דירעקטאָר.

99 יודישער נאַציאָנאַל ראַט.

100 Numbering in Roman numerals on the margin.

101 Probably יוד. נ. (יודישער נאַציאָנאַל ראַט).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ד״ר שרייבער באַריכטעט איבער דעם באַשלוס פֿון דער קאָמיסיע, אַז די פּראָקלאַמאַציע זאָל פֿאַרעפֿענטליכט ווערען נאָר אויף יודיש [און זי] זאָל אָבער אין ור [!][102] אַיין פוילישער און אוקראַינישער איבערזעצונג נאָטיפֿיצירט ווערען דער פוילישער רעגירונג {T.K.R.} און דעם אוקראַינישען נ. ר.[103]

די זיצונג ווערד איבערגעבראָכען. נאָך ויעדערער [!] עפֿענונג ערקלעהרט:

אינזש. רייס אינ׳ם נאָמען פֿון די פ״צ:[104] די פ״צ פאַרטיי געפֿינט נישט אין דער פּראָקלאַמאַציע קלאָר |19| ארויסגעזאָגט די פֿאָדערונגען פֿונ׳ם יודישען פּראָלעטאריאַט און פֿונ׳ם יודישען פֿאָלק בכלל – אָבער נישט ווילענדיג שוין איצט צו שלאָגען דעם נ. ר., וועלען זיי זיך צוריקהאלטען פֿון דער אָבשטימונג איבער דער פּראָקלאַמאַציע.

ד״ר ציפּער ערקלעהרט אינ׳ם נאָמען פֿון די ציוניסטען און מזרחיסטען, אַז זיי נעהמען אין פּרינציפּ אָן די פּראָקלאַמאַציע מיט דער מאָדיפֿיקאַציע פֿון ד״ר וואַרצעל, פֿאַרלאַנגט אָבער, אַז זי זאָל נאָך פֿאַר דעם פֿאַרעפֿענטליכען סטיליסטיש רעדאַגירט ווערען דורכן פּרעזידיום.

די פּראָקלאַמאַציע ווערד אָנגענומען מיט אַלע שטימען (אהן די פ״צ).

געזונד פֿאַרלאַנגט אינ׳ם נאָמען פֿון דער י. ס. פּ.[105] אַז די פּראָקלאַמאַציע זאָל נישט פֿריהער פֿאַרעפֿענטליכט ווערען, עדער [!] זי ווערד נישט נאָטיפֿיצירט דעם פוילישען TKR די י. ס. פּ. ערקלעהרט די פֿראַגע פֿאַר אַ פּרינציפּיעלע.

ד״ר ראָזמאַרין שטעלט דעם אַנטראַג די נאָטיפֿיקאַציע און פֿארעפֿענטליכונג פֿון דער פּראָקלאַמאַציע סיי בנוגע דער צייט און פֿאָרם איבערצוגעבען דעם פּרעזידיום.

בוקסבוים ערקלעהרט אינ׳ם נאָמען פֿון די פּ. צ., אַז זיין פּאַרטיי איז דאַגעגען, עס זאָל פֿון יעדער זאַך געמאַכט ווערען אַ פּרינציפּיעלע פֿראַגע און וויבאַלד דאָס וועט זיך אין צוקונפֿט איבערחזרן, וועלען זיי ארויסטרעטען פֿונ׳ם נ. ר. – ער שטעלט דעם אַנטראַג, אַז די פּראָקלאַמאַציע זאָל אין דעמזעלבען טאָג נאָטיפֿיצירט און פֿאַרעפֿענטליכט ווערען.

דער אַנטראַג ד״ר ראָזמאַרין ווערד באשלאָסען.

ד״ר שרייבער ### שטעלט פֿעסט, אַז די פֿראַגע וועגען דער רעפֿאָרם פֿון דער קולטוסגעמיינדע פֿאַלט אַראָב פֿון דער טאָגאָרדנונג פֿונ׳ם נ. ר., מחמת די י. ס. פּ. פֿאַרלאַנגט, אַז די פֿראַגע זאָל ערקלעהרט ווערען אַלס נישט געמיינשאַפֿטליך מיט אַלע פאַרטייען און געהערט בכן נישט צום נ. ר.

באַאַנטראַגט ## דער נ. ר. זאָל אויפֿפֿאָדערן מיט אַ פלאַקאַט צו אַ הזכרה פֿאַר די פּאָגראָם קרבנות.

די י. ס. פּ. און פּ. צ. זענען דאַגעגען.

די נאהנסטע זיצונג מאָרגען האַלב 4 נ. מ. מיט דער טאָגאָרדנונג 1) בודזשעט 2) באַריכט פֿון אינזש. רייס 3) רעגולאַרען.

102 This is probably an error by the writer.

103 נאַציאָנאַלראַט.

104 פּועלי ציון.

105 יודישע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטיי.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Meeting of 25 December 1918

Chair: Dr. Schreiber; Secretary: Dr. Kleinman.

Present: Fraynd, Dr. Einäugler, Engineer Reiss,[106] Buksbaum, Nagelberg, Yosef Rozenkrants, Dr. Zipper,[107] Dukor,[108] Dr. Wurtzel, Dr. Linial, Shapira, Gezund,[109] Dr. Waschitz, Director Aydler, and Dr. Lotringer.

Dr. Schreiber 1) informs [everyone] that a message from the Polish TKR has arrived, dated 22 November 1918, as an answer to the oral and written notifications from the Jewish National Council.[110] It confirms receipt [of the notifications] and declares that determining the Polish state's relation to the fundamental issues touched upon in the letter is solely within the authority of the Sejm and the Polish government in Warsaw.

I.[111] 2) [Dr. Schreiber] reads a letter from the Jewish National Council in Vienna, dated 11 December 1918, which requests that a delegate from the Jewish National Council in Lemberg be sent to Switzerland in accordance with the Copenhagen telegram.[112]

II. Additions by the presidium:

Dr. Schreiber announces that Mizrachi is sending Gershom Zipper as a delegate to the presidium in place of Dr. Ringel[113] and that Po'ale Ẓiyon is

106 Anselm Reiss (1886–1984) was a *Po'ale Ẓiyon* activist. From 1914 to 1918, he served as an officer in the Austro-Hungarian army. In November 1918, he was among the organizers of the Jewish self-defense in Lviv (Lwów).

107 Gershom Zipper (1868–1921) was a lawyer and one of the first members of *Ḥoveve Ẓiyon* in Galicia who became one of the most prominent Zionist politicians in the region. In the 1911 elections to the Imperial Council, he campaigned for a Zionist list, which was defeated due to intimidation by the Habsburg authorities and Jewish assimilationists. During the First World War, he served in the Austro-Hungarian army. In 1919, he was among the first editors of *Chwila*.

108 Shlomo Dukor, a Zionist.

109 Probably Yisroel Gezund, a tailor and activist. He served as editor of the prewar Lemberg monthly *Der shnayder arbeter* (The Working Tailor).

110 See Document 73.

111 Numbering with Roman numerals on the margin.

112 Document 87.

113 Ringel could not continue his work in Lwów because he and three other members of the Jewish National Council had been arrested and taken hostage by the Polish authorities on the night of 11 to 12 December 1918. Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 213 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

sending Mr. Yitskhok Ehre instead of Zalmen Herts, along with Mr. Avraham Fraynd as a temporary substitute, until [Herts] returns from Warsaw.
III. Proclamation.

The secretary reads the commission's draft.[114]

Reiss demands that the proclamation include a fundamental declaration on national autonomy. In his opinion, the current wording is not clear enough.

Dr. Rosmarin thinks that the paragraphs on "national cultural autonomy" and the "constituent assembly" in the proclamation should be somewhat expanded and clarified.

Buksbaum argues that "Jewish national assembly" should be used instead of "constituent assembly."

Dr. Wurtzel submits a request that the paragraph "in order to attain this," etc., up until point I be altered in accordance with his proposal.

Dr. Schreiber reports on the commission's decision to publish the proclamation in Yiddish only, but hand over Polish and Ukrainian translations to the Polish government (TKR) and the Ukrainian National Council.

The meeting is paused. After its resumption:

Engineer Reiss declares on behalf of Po'ale Ẓiyon: Po'ale Ẓiyon does not consider the proclamation to be a clear |19| expression of the demands of the Jewish proletariat and of the Jewish people in general. However, not wishing to harm the national council at the present time, it will abstain from voting on the proclamation.

Dr. Zipper declares on behalf of the Zionists and Mizrachi that they accept the proclamation with Dr. Wurtzel's modifications in principle. However, they demand that the presidium revise it from a stylistic point of view before publication.

The proclamation is unanimously accepted (without Po'ale Ẓiyon's votes).

Gezund requests in the name of the Jewish Social Democratic Party that the proclamation remain unpublished before the Polish TKR has been notified. The ŻPS regards this as a fundamental issue.

Dr. Rosmarin proposes transferring [the decision on] both the timing and form of the notification and the publication of the proclamation to the presidium.

Buksbaum states on behalf of Po'ale Ẓiyon that his party is against every point being turned into a question of principle. If this [attitude] continues in the future, they will leave the national council. He proposes that the proclamation be handed over and published on the same day.

Dr. Rosmarin's motion is granted.

114 Document 78.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Dr. Schreiber ### states that the question of the reform of the Kultusgemeinde should be dropped from the agenda, because the ŻPS demands that the issue be declared not relevant to all parties and thus not relevant to the [Jewish] National Council.

[He] proposes that the [Jewish] National Council call for a commemoration of the pogrom victims with a poster.

The ŻPS and Po'ale Ẓiyon object.

The next meeting [will be convened] tomorrow at 3:30 PM. On the agenda: 1) Budget; 2) Report from Engineer Reiss; 3) Regulations.

Document 77

The Jewish National Council in Lwów
Lwów, 26 December 1918
Handwritten minutes, 3 pages; preserved in a notebook with handwritten pagination ("19" to "21") and corrections
Language: Yiddish
CZA, F3/39

זיצונג פֿונ׳ם 26 דעצעמבער 1918

פארז. ד״ר שרייבער; סעקר. ד״ר קליינמאַן.

אָנוועזענד: פריינד, יוסף ראָזענקראנץ, נאַגעלבערג, אינזש. רייס, שאפירא, ד״ר לאָטרינגער, בוקסבוים, ד״ר ראָזמאַרין, ד״ר ציפער, מעלצער, אָבעררעוויד.[115] מעלצער, דוקאָר, געזונד, ד״ר הויזנער.

I. „Głos Żydowski"

ד״ר שרייבער איז מודיע, אַז די פֿאַרטרעטער פֿון דער י.ס.פ. האָבען דערקלעהרט, דאָס די ארויסגאַבע פֿון |20| דעם Głos Żydowski דארף נישט אָנגעהן דעם נ.ר. און אַז זיי וועלען נישט נעהמען קיין שום אנטייל און אחריות אין דער ארויסגאַבע. דער פֿאָרזיצענדער שטעלט אַלזאָ פעסט, אַז דער נ.ר. קאָן נישט מעהר נאָך אַזאַ ערקלעהרונג# ארויסגעבען דעם "גלאָס דשידאָווסקי."

II. אינזש. רייס גיט אָב אַ באַריכֿט איבער זיין נסיה [!] קיין וויען, וועלכֿער ער האָט געמאַכֿט אַלס פֿאַרטרעטער פֿון דעם געוועזענעם זיכֿערקייטאויסשוס. ער רעאַסומירט זיינע אויספֿיהרונגען אין די דאָזיגע אַנטראַגען:

115 אָבעררעווידענט.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

1) דער נ.ר. זאָל ארויסשיקען אַ דעלעגאַציע צו דער געמיינזאַמער קאָנפֿערענץ פֿון אַלע נ. ראַטען, וואָס וועט בקרב פֿאָרקומען אין דער ### שווייץ;

2) זיך צו פֿאַרשטענדיגען מיט׳ן וויענער נ.ר. בנוגע דעם אַריבערשיקען פֿון די דאָרט געזאַמעלטע געלדער פֿאַר די פּאָגראָמגעליטענע צום נ.ר. און נישט צום רעטונגקאָמיטעט צום פֿערטיילען;

3) דורכצופֿיהרען אַ פֿאַרשטענדיגונג צווישען אַלע אַנדערע נ. ראַטען אין גאַליציען בנוגע די געמיינזאַמע ריכטליניעס סיי אין פּאָליטישער סיי אין אַנדערער הינזיכט.

בוקסבוים טרעט אַרויס געגען דער ביזאיצטיגער צדקה מעטאָדע פון דעם לעמבערגער רעטונגקאָמיטעט און פֿאַרלאַנגט, אַז דער נ.ר. זאָל נעהמען דעם גאַנצען עינין [!] אין זיינע הענד. ער מיינט, דער נ.ר. זאָל זיך פֿאַרשטענדיגען מיט דעם קראקאָ׳ער און וויענער נ.ר. וועגען דער פֿיהרונג פֿון דער גאנצער אַקציע און אז דאָ זאָל געבילדעט ווערען פונ׳ם נ.ר. אַ איבעראויפבוי קאָמיסיע. [דער] רעדנער שטעלט דעם אַנטראַג: דער נ.ר. איז מסכים מיט די אַנשויאונגען פֿונ׳ם וויענער נ.ר. און אַז דער נ.ר. נעהמט אין קענטעניש דעם באַריכט פֿון אינזש. רייס.

ד״ר לאָטרינגער זאָגט זיך אַרויס געגען דעם אַנטראַג בוקסבוים, מחמת ער בעטראַכט די אויספֿיהרונגען פֿון אינזש. רייס נישט אלס באַריכט נאָר אַלס אינפֿאָרמאַציע, דען ער איז נישט געפֿאָהרען קיין וויען אַלס דעלעגאַט פֿונ׳ם נ.ר.

ד״ר ראָזמארין איז איינפֿאַרשטאַנען מיט די אויספֿיהרונגען פֿון אינזש. רייס.

פריינד זאָגט זיך אַרויס דערפֿאַר, אַז ד״ר שמאָראַק, וועלכער געפֿינט זיך איצט אין וויען, זאָל ארויסטרעטען אַלס דעלעגאַט פֿונ׳ם נ.ר. אין דער שווייץ.

וועגען די שפענדען פֿון וויען איז ער אין דער אַנזיכט, אַז דער נ.ר. זאָל זיך פאַרשטענדיגען מיט דעם וויענער נ.ר. און די גאַנצע זאַך איבערנעהמען אין זיינע הענד, מחמת די רעטונגאַקציע איז אַ פּאָליטישער עינין.

בוקסבוים דערקלערט, אַז די פּ.צ. פּאַרטיי איז מסכים מיט די טריט פון אינזש. רייס אין וויען און לעגט פֿאָר די דאָזיגע רעזאָלוציע צום באַשליסען:

"באַטראַכטענדיג דעם נ.ר. פֿאַר דער העכסטער אינסטאַנץ אין אַלע רייען יודישע עינינים, וואָס זענען געמיינזאַם פֿאַר אַלע קלאַסען פֿונ׳ם יוד. פֿאָלק,

זעהענדיג אין דער איצטיגער אַרבייט צו ראַטעווען די ### דורכ׳ן פּאָגראָם צושטערטע יודישע פרנסות אוןווירטשאַפֿטליכע פּאָזיציעס אַ אַקציע, וועלכע |21| מוז אַרומנעהמען די ווירטשאַפֿטליכע שטאַרקונג פֿון די באַטראָפֿענע יודען און דאָס שאַפֿען פֿון מעגליכקייטען פֿאַר אַ פּראָדוקטיווער אַרבייט,

אנערקענט {עס} דער נ.ר. # פֿאַר אַ דרינגענדיגען חוב, אַקטיוו זיך צו באַפֿאַסען מיט דער זאַך. דער נ.ר. באַדאַרף # פֿאַר דער דורכפֿיהרונג פֿון דער גאַנצער אַקציע שאַפֿען אַ אַרבייט פלאַן און אונטערנעהמען די נויטיגע שריט."

געזונד זאָגט זיך אַרויס דערפֿאַר, אַז עס איז נויטיג דורכצופֿיהרען אַ סאַנאַציע פֿון די פֿאַרהעלטענישען אינ׳ם רעטונגקאָמיטעט, אַז די קומענדיגע געלדער זאָל מען אָבפֿיהרען צום רעטונגקאָמיטעט בתנאי, אַז עס זאָל אונז געזיכערט ווערען דער אַנטשיידענדיגער איינפֿלוס אויף דעם פֿאַרווענדען די געלגער. בנוגע דעם אַרויסשיקען אַ דעלעגאַציע אין ### דער שווייץ ~~#### #### ####~~ {וואָרענט ער, די דאָזיגע זאָל נישט} אויסנוצען די געלעגענהייט פֿאַר אַ איינזייטיגער פּראָפּאַגאַנדאַ פֿאַר געוויסע צוועקען, וואָס ### {געהערען} נישט צום נ.ר. ווי למשל די פּאַלעסטינאַפּראַגע. ער האַלט די פֿאַרשטענדיגונג פֿון די איינצעלנע נאַציאָנאַלראַטען {אין גאַליציען} פֿאַר נויטיג.

ד״ר ציפער ערקלעהרט אינ׳ם נאָמען פון די ציוניסטען, אַז זיי זענען מסכים מיט דער רעזאָלוציע פֿון בוקסבוים, ווייטער מיט דעם אַנטראַג אַרויסצושיקען אַ דעלעגאַציע אין דער שווייץ און זיך צו

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

פֿאַרשטענדיגען מיט די גאַליציִשע נ. ר. און שטעלט דעם אַנטראַג די 3 עִינִים איבערצוגעבען דעם פרעזידיום, וועלכֿעס זאָל פֿעסטשטעלען די ריכֿטליניעס פֿאַר דער פֿאַרטרעטונג אין דער שווייץ, און דעם אינהאַלט פֿון די אינפֿאָרמאציעס פֿאַר די דעלעגאטען ווי אויך באַשטימען די פערשוינען פֿון די דעלעגאַטען.

אַרויסגעהענדיג פֿון דער טאַטזאַך, אַז עס הערשט נישט קיין אייניגקייט ביי די פּאַרטייען בנוגע דעם פונקט פֿון די געלדער פֿאַר די פּאָגראָמגעליטענע, שטעלט ער דעם אַנטראַג דעם עִנְיָן אַראָבצוזעצען פֿון דער טאָגאָרדנונג.

די רעזאָלוציע בוקסבוים ווערד איינשטימיג אָנגענומען און באַשלאָסען, אויפצופֿאָדערן דאָס פרעזידיום צו דער נאָהנסטער [!] זיצונג פֿאָרצולעגען אַ גענויעם פלאַן.

די נאָהנסטע זיצונג מאָטונג [!] דעם 30 דעצעמבער 1/2 4 נ. מ.

Translation

Meeting of 26 December 1918

Chair: Dr. Schreiber; Secretary: Dr. Kleinman.

Present: Fraynd, Yosef Rozenkrants, Nagelberg, Engineer Reiss, Shapira, Dr. Lotringer, Buksbaum, Dr. Rosmarin, Dr. Zipper, Melzer,[116] Oberrevident[117] Melzer,[118] Dukor, Gezund, Dr. Hausner.[119]

I. "Głos Żydowski"

Dr. Schreiber announces that the representatives of the ŻPS have declared that the [Jewish] National Council should not take part in the publication of |20| Głos Żydowski. They must neither participate in it nor take any responsibility for its publication. The chairman therefore states that following this declaration, the [Jewish] National Council will no longer publish Głos Żydowski.

116 Nathan Melzer.

117 An Austrian title for a civil servant.

118 This person could not be identified.

119 Bernard Hausner (1874–1938) was a rabbi and a politician in the Mizrachi movement. From 1903, he taught Jewish religion at the high school in Lemberg. When the city was occupied by the Russian Empire during the First World War, Hausner became chief rabbi of Lemberg and acted as the Jewish representative to the occupation forces. After the war, he helped to reorganize Mizrachi and served as president of the movement in Eastern Galicia between 1921 and 1925. Between 1922 and 1927, he was a member of the Polish Sejm.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

II. Engineer Reiss submits a report of his journey to Vienna as a representative of the former security committee. He summarizes his arguments in the following motions:

1. The [Jewish] National Council should send a delegation to the conference of all [Jewish] national councils, which will soon be convening in ### Switzerland.

2. To communicate with the [Jewish] National Council in Vienna regarding the funds raised there for the pogrom victims [and ensure that they will] be sent to the National Council for distribution and not to the Rescue Committee.[120]

3. To reach an agreement with all other [Jewish] national councils in Galicia regarding common guidelines in both political and other matters.

Buksbaum expresses his opposition to the philanthropic method employed by the Lemberg Rescue Committee up until now and demands that the [Jewish] National Council assume responsibility for this entire matter. He thinks that the [Jewish] National Council should come to an agreement with the [Jewish] National Councils in Cracow and Vienna regarding the implementation of the entire initiative and that the [Jewish] National Council should establish a reconstruction commission. The speaker proposes: The [Jewish] National Council agrees with the view of the National Council in Vienna and takes note of Engineer Reiss's report.

Dr. Lotringer objects to Buksbaum's motion, because he regards Engineer Reiss's statement not as a report, but as [informal] information, as Reiss did not go to Vienna as a delegate from the [Jewish] National Council.

Dr. Rosmarin concurs with Engineer Reiss's conclusions.

---

120 As reports emerged about the excessive violence in the Lwów pogrom, fundraising for assistance for victims of the pogrom began all over the Jewish world. On 29 November 1918, various Jewish political organizations in Lwów jointly established the Komitet Ratunkowy Żydowski (Jewish Rescue Committee), a broad umbrella organization that included assimilationist leaders as well as Zionist politicians. From early December onward, Zionists urged all Jewish institutions to send relief money exclusively to the Jewish National Council in Vienna, who would then pass it on to the Jewish National Council in Lwów. The aim was to bypass the Rescue Committee and weaken the assimilationists in the city. However, many donors preferred to channel their donations through the Israelitische Allianz zu Wien, a well-known organization that had focused its work on the eastern regions of the Habsburg Empire since its foundation in 1873 and had devoted itself to refugee aid during the First World War. In any case, the Allianz eventually acknowledged the relevance of the Jewish national councils and urged them to cooperate with its representatives in organizing the distribution of relief. Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 137; Hagen, The Moral Economy of Popular Violence, 129 f., 132.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Fraynd proposes that Dr. Schmorak, who is currently in Vienna, act as the delegate to Switzerland from the [Jewish] National Council [in Lwów].

Regarding the donations from Vienna, he thinks that the [Jewish] National Council should come to an agreement with the [Jewish] National Council in Vienna and assume responsibility for all matters related, because the rescue initiative is a political issue.

Buksbaum states that Po'ale Ẓiyon accepts the steps that Engineer Reiss took in Vienna and submits the following resolution for approval:

"Considering that the [Jewish] National Council is the highest organ in all Jewish matters, which all classes of the Jewish people share,

[and] considering the current work to rescue ### Jewish livelihoods and the economic positions of the Jews, which were destroyed in the pogrom, an action that |21| requires the economic consolidation of afflicted Jews and the creation of conditions for productive work, the [Jewish] National Council acknowledges the urgent obligation to actively deal with the situation.

The [Jewish] National Council needs a working plan for implementing the entire initiative and for taking the necessary steps."

Gezund advocates the restoration of relations within the Rescue Committee so that future funds will be transferred to it on the condition that we ensure that we will have a decisive say in determining how the money will be used. Concerning the delegation to ### Switzerland, ~~### ### ###~~ {he warns that this [delegation] should not} seize the opportunity for one-sided propaganda for certain goals that ### do not {belong} to the [scope of the Jewish] National Council, such as the question of Palestine. He considers communication between the individual [Jewish] national councils {in Galicia} to be vital.

Dr. Zipper indicates on behalf of the Zionists that they agree with Buksbaum's resolution. Furthermore, [they also agree] with sending a delegation to Switzerland and with communicating with the Galician national councils. He proposes handing over these three issues to the presidium, which should determine the guidelines for the representation in Switzerland, the content of the information for the delegates, and which individuals will make up the delegation.

Given the fact that there is no consensus on the funds for the pogrom victims, he proposes that this matter be removed from the agenda.

Buksbaum's resolution is unanimously approved and it is decided to ask the presidium to present a detailed plan at the next meeting.

Next meeting: Monday 30 December at 3:30 PM.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 78

The Jewish National Council in Lwów
Lwów, December 1918
Handwritten proclamation, 3 pages; handwritten corrections
Language: Yiddish
CZA, F3/39

צום יודישען פֿאָלק!

די מוראדיגע מלחמה, וועלכֿע מיר האָבען דורכֿגעלעבט, האָט ענדליך באַפֿרייט די פֿעלקער פֿון קנעכֿטשאַפֿט און דעספּאָטיזם און אויף די חורבות פֿון די צומאָרשטע אַלטע מלוכות אַנטשטעהען נייע, וועלכֿעס פֿעלקער ריכֿטען איין זייער זעלבשטענדיגקייט כפי דעם פּרינציפּ פֿון אַליינבאַשטימונג.
אויך מיר יודען, וואָס האָבען אזוי פֿיל געליטען אין אָט דער מלחמה, קאָנען נישט בלייבען {קיין} פֿאַריער און קנעכֿט אין דער משפחה פֿון פֿרייע פֿעלקער. דאָס פּרינציפּ פֿון אַליינבאַשטימונג מוז זיך אויך באַציהען אויף אונז! מיר ווילען נישט מעהר זיין בירגערס פֿון "צווייטער קלאַס." מיר זענען פֿרייע מענשען, מיר זענען

אַ פֿריי פֿאָלק!

גלייך מיט אַלע בירגער פֿונ'ם שטאַאַט ווילען און וועלען מיר ממלא זיין אַלע פֿליכֿטען פֿון אַ בירגער אָהן אַ שום אויסנאַם. מיר ווילען בשום אופֿן נישט זיין "אַ שטאַאַט אין שטאַאַט!" מיר ווייסען עס גאַנץ גוט, אַז דאָס ווירטשאַפֿטליכֿע לעבען קניפּט אונז צונויף מיט שטאַרקע שטריק אונ' די פֿעלקער, מיט וועלכֿע מיר וואוינען צוזאַמענגעמישט אויף איין שטח. מיר פֿאַרלאַנגען דעריבער קיין זכיות נישט! פֿאַרקעהרט! לטובה פֿון אַ שלומדיגען צוזאַמענלעבען פֿאָדערן מיר פֿאַר אונז יודען דעם שוץ, ווי פֿאַר אַ

נאַציאָנאַלער מינדערהייט!

|2| כדי אָט דאָס צו דערגרייכען, האָבען אַלע יודישע נאַציאָנאלע פּאַרטייען, היינו: די ציוניסטישע, די אָרטאָדאָקסישע פֿעדעראַציע "מזרחי," די יודישע סאָציאָליטישע [!] פּאַרטיי {און} די יודישע ~~סאָציאָלי~~ סאָציאַליסטישע אַרבייטער פּאַרטיי "פּועלי ציון," נישט אָבזאָגנדיג זיך פֿון זייערע פּרינציפּיעלע חלוקי דעות, זיך פֿאַראייניגט אין דעם

יודישען נאַציאָנאַלראַט

אין לעמבערג, וועלכֿער {איז} אויסשליסליך באַרעכֿטיגט, צו פֿאַרטרעטען די אינטערעסען פֿון דעם יודישען פֿאָלק, און מיר פֿאַרלאַנגען פֿון דעם שטאַאַט:

I. פֿולע בירגערליכֿע גלייכֿבאַרעכֿטיגונג און די אַנערקענונג פֿאַר אַ נאַציע! מיר פֿאַרלאַנגען בכן אַ נאַציאָנאַל־קולטורעלע אויטאָנאָמיע און איבערהויפּט דאָס רעכט, אליין צו פֿאַרוואלטען אַלע עינינים וואָס זענען נוגע איינציג און אַליין דאָס יודישע פֿאָלק.
אויפֿן אָרט פֿון דער פֿאַראַלטערטער [!] "איזראַעליטישער קולטוסגעמיינדע" זאָלען איינגעפֿיהרט ווערען יודישע פֿאָלקסגעמיינדעס, וואָס זאָלען געוועהלט ווערען דורך אַלע

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

~~גרויסיעהריגע~~ {דערוואַקסענע}[121] מענער און פֿרויען אויפֿן יסוד פֿון אַ אַלגעמיינעם, גלײַכֿען, דירעקטען, געהיימען און פּראָפּאָרציאָנאַלעם וואַהלסיסטעם. אָט די יודישע פֿאָלקסגעמיינדעס וועלען זיך פֿאַראייניגען אין דעם געמיינזאַמען "ראַט פֿון די יודישע פֿאָלקסגעמיינדעס," וועלכֿער וועט זיין דער אָפֿיציעלער רעפּרעזענטאַנט און דאָס רעכֿטסוביעקט פֿון דער יודישער נאַציע.

II. די בעסטע גוואַראַנציע [!] פֿאַר די רעכֿט פֿון דעם יודישען פֿאָלק זעהען מיר אין אַ אֱמֶת דעמאָקראַטישער איינריכֿטונג פֿון דער |3| מלוכה און מיר וועלען אונטערשטיצען דעם אויפֿבוי פֿון דער מלוכה אויף דעמאָקראַטישע יסודות מיט אַלע אונזערע כחות. כדי זיכֿער צו שטעלען ~~דעם~~ {אונזער} אָנטייל און איינפֿלוס אויף די שותּפֿותדיגע מלוכה־עינינים, פֿאַרלאַנגען מיר די פּראָפּאָרציאָנאַלע פֿאַרטרעטונג פֿון די יודען אין אַלע טעריטאָריאַלע, {(קאָמונאַלע)}[122] געזעצגעבערישע און אויספֿיהרענדיגע ~~אר~~ קערפּערשאַפֿטען.

יודען! עס שטעהט פֿאַר אונז אַ גרויסע אויפֿגאַבע! עס האַנדעלט זיך וועגען דעם קיום פֿונ׳ם יודישען פֿאָלק! מיר רופֿען צו אייך: אונטערשטיצט אונז אין אונזער שווערען און גרויסען קאַמף! שאַרט און זאַמעלט אייך ארום אונז, זייד ווערדיג [!], צו לעבען אין דער איצטיגער גרויסער צייט!

יודען! גרייט אייך צו צו דער ### יודישער קאָנסטיטואַנטע, וועלכֿע מיר וועלען מוזען בקרב אויסקלויבען לויט דעם פּרינציפּ פֿון דעם 5 קאנטיגען {דעמאקראטישען} וואַהלרעכֿט.

פֿאַרלירט נישט דעם מוט! זייד שטאַרק און קוקט שטאָלץ און ווערדיג, ווי פֿרייע מענשען, אין ~~דער~~ די צוקונפֿט!

פֿאַרעפֿענטליכֿט אין לעמבערג אין טבת תרע״ט (דעצעמבער 1918)
דער יודישער נאַציאָנאַלראַט.

Translation

To the Jewish people!

The dreadful war that we have lived through has finally freed the peoples from slavery and despotism. On the ruins of the old destroyed states, new ones are emerging; its peoples assert their independence according to the principle of self-determination.

We Jews too, who have suffered so much in this war, cannot remain pariahs and slaves in the family of free peoples. The principle of self-determination must also apply to us! We no longer want to be "second-class" citizens. We are free human beings, we are

a free people!

121 Addition with a different pen, probably by a different hand.
122 Addition on right margin, possibly by a different hand.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Together with all citizens of the state, we desire and will fulfill all civil duties, without exception. In no way do we want to be "a state within a state." We are well aware that economic conditions tie us closely to the peoples who live in the same territory as us. We demand no privileges! On the contrary! For the sake of peaceful coexistence, we demand protection for us Jews, as for a

national minority!

|2| In order to achieve this, all Jewish national parties – namely, the Zionists, the Orthodox Mizrachi Federation, the Jewish Socialist Party, {and} the Jewish Socialist workers' party Po'ale Ẓiyon, notwithstanding their principal differences of opinion – have united in the

Jewish National Council

in Lemberg, which {is} the sole authority representing the interests of the Jewish people. We demand from the state:

I. Full civic equality and recognition as a nation! We therefore demand national cultural autonomy and, in general, the right to self-government in all matters that exclusively concern the Jewish people.

   Instead of the outdated "Israelite Kultusgemeinde," Jewish Volksgemeinden[123] should be instituted, elected by all {adult} men and women based on a general, equal, direct, secret, and proportional electoral system. These Jewish Volksgemeinden will unite in the joint "Council of Jewish Volksgemeinden," which will be the official representative and legal body of the Jewish nation.

II. We see the best guarantee of the rights of the Jewish people to be a truly democratic organization of the |3| state, and we are doing everything in our power to support the establishment of the state on democratic foundations. In order to ensure {our} participation and influence in common state affairs, we demand the proportional representation of Jews in all territorial, {(communal)}, legislative, and executive institutions.

Jews! We are facing a huge task! This is an existential matter for the Jewish people! We call upon you: Support us in our great and difficult struggle! Come and gather around us! Prove yourselves worthy to live in these great times!

Jews! Prepare for the ### Jewish Constituent Assembly, which we must soon elect according to the five principles of {democratic} elections.

123 In the original, both "Kultusgemeinde" and "Volksgemeinden" appear in German written in Hebrew letters.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Do not lose your courage! Be strong and look proudly and dignifiedly to the future, like free human beings!

Published in Lemberg, Tevet 5679 (December 1918)
The Jewish National Council

Document 79

Representative of the East Galician Jewish National Council in Lwów at the Jewish National Council in Vienna[124] *to unknown addressee*
Vienna, 27 December 1918
Typewritten letter (copy), 5 pages; typewritten and handwritten corrections
Language: German
CZA, F3/23
[A representative of the Jewish National Council in Lwów reports on the recent developments in the city since 1 November. He describes the formation of a Jewish militia and the establishment of the Jewish National Council. Although Jewish organizations repeatedly pledged neutrality in the Polish-Ukrainian conflict, an antisemitic campaign was waged in the Polish press, accusing the Jews of siding with the Ukrainians and thus contributing to the pogrom. Despite the imprisonment of some of its leaders and the harsh censorship of its newspapers, the Jewish National Council in Lwów vows to continue its political work. To this end, it announced the establishment of a delegation at the Jewish National Council in Vienna. Its immediate tasks include maintaining Jewish neutrality in the Polish-Ukrainian War and preparations for sending a delegation to the conference of Jewish national councils and Zionist federations in Switzerland.]

124 Probably Anselm Reiss, who traveled between Lwów (Lviv) and Vienna in November and December 1918 in order to maintain contact with the Jewish National Council in Vienna and set up the office of the Jewish National Council in Lwów in the capital of the former empire. One day before this letter was written, Reiss was in Lwów taking part in a meeting of the Jewish National Council there (Document 77).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Wien~~m~~, den 27.12.1918.

Werte Gesinnungsgenossen!

Im Auftrage des Jüdischen Nationalrates für Ostgalizien in Lemberg beehre ich mich, Ihnen nachstehenden Bericht über die Lage seit dem 1. November d. J.[125] zu übersenden.

Als die Ukrainer am 1. November d. J. die Macht in Lemberg übernommen hatten und die westukrainische Republik für ganz Ostgalizien proklamierten, versammelten sich Vertreter sämtlicher nationaljüdischer Parteien zu einer Beratung, [zu] der auch Vertreter der Kultusgemeinde hingezogen wurden. Nach eingehender Aussprache wurde ein gemeinsamer jüdischer Sicherheitsausschuss gebildet, dem nebst den Vertretern der nationaljüdischen Partei[en] auch 3 Vertreter der Kultusgemeinde, und zwar Dr. Parnas,[126] Dr. Wasser[127] und Herr Rappaport,[128] angehörten. Der Sicherheitsausschuss proklamierte durch Maueranschläge die strengste Neutralität im polnisch-ukrainischen Streite. Am gleichen Tage wurde zum Schutze des Eigentums und des Lebens der Juden eine jüdische Miliz ins Leben gerufen, welche vom ukrainischen Kommando sofort, vom polnischen Nationalkomitee nach längeren Unterhandlungen am 9. November und vom polnischen Heereskommando am 10. November formell in schriftlichen Auseinandersetzungen anerkannt wurde. Die Tätigkeit der jüdischen Miliz war eine sehr wirkungsvolle und schützte die Juden tatsächlich in vielen Fällen gegen unlautere Elemente, welche in der Stadt in den ersten Tagen des Kampfes versucht hatten, einzelne Raubanfälle [sic] bei Juden zu unternehmen. Infolge des Strassenkampfes und der Eroberung eines Teiles der Stadt durch die Polen wurde Lemberg in zwei Teile geteilt, in ein ukrainisch und in ein polnisch Lemberg.

---

125 Diesen Jahres.

126 Emil Parnas (1867–1930) was a lawyer, industrialist, and advocate of Jewish assimilation. For many years, he served as president of the B'nai B'rith lodge in Lemberg (Lviv, Lwów). In 1916, he became chairman of the board of the city's Jewish community. Following the pogrom, he became one of the founders and the president of the Jewish Rescue Committee.

127 Osias Wasser (1866–1941) was a lawyer and assimilationist. Before the First World War, he had been active in the management of the reformist Tempel Synagogue in Lemberg (Lviv, Lwów). In 1916, he became its deputy chairman after Emil Parnas. He was also active in the Jewish Rescue Committee.

128 The Rappaport family was a large Jewish family in Lemberg (Lviv, Lwów) that was widely engaged in communal activities and exerted considerable influence. It was not possible to identify which family member is referred to here.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Der jüdische Stadtteil befand sich unter ukrainischer Herrschaft. Der jüdische Sicherheitsausschuss leitete auch eine grosszügige Approvisionierungsaktion[129] |2| ein. Das Approvisionierungskomitee wurde von den ukrainischen Behörden mit dem Requisitionsrecht bei jüdischen Kaufleuten und mit dem Einkaufsrecht in der Provinz ausgestattet. Es errichtete 5 Verkaufsstellen und wirkte auf diese Weise preisregulierend und bekämpfte wirkungsvoll die Preistreibereien.

Die ukrainische Regierung wiederholte in den provisorischen Staatsgrundgesetzen des ukrainischen Nationalrates die bereits Ende Oktober erfolgte Anerkennung der Juden als eine Nation und stellte die Erfüllung sämtlicher nationaler Forderungen in Aussicht.[130] Die Neutralitätserklärung der Juden ~~war ### ### ###~~ hat die massgebenden ukrainischen Politiker vollkommen befriedigt. Im Verlaufe des Monates November, speziell in den letzten Tagen vor der Eroberung der Stadt durch die Polen, erschienen Aufsätze in der ukrainischen Presse, welche die Juden aus ihrer Neutralität zugunsten einer Aktivität auf Seiten der Ukrainer herausziehen wollten. Doch sagten wir uns, dass wir die Neutralität in Anbetracht der obwaltenden Umstände nicht verlassen dürfen, und es ist auch tatsächlich nichts geschehen, was als ein Neutralitätsbruch gedeutet werden könnte. Alle Behauptungen der Polen, die Miliz hätte auf Seiten der Ukrainer gegen die Polen gekämpft, entbehren jeder Begründung.

Die Polen waren mit der neutralen Haltung der Juden, insbesondere der Kultusgemeinde, sehr unzufrieden, doch konnten sie während der Herrschaft der Ukrainer in der Stadt dieser Unzufriedenheit keinen Ausdruck verleihen. Das in Polnisch-Lemberg erscheinende einzige polnische Tagblatt „Pobudka“ war seit seiner Begründung, d. h. seit dem 4. November durchaus antisemitisch und führte seine Hetzcampagne gegen die Juden wegen ihrer angeblichen sympatischen [sic] Haltung den Ukrainern und feindlichen Haltung den Polen gegenüber bis zur Eroberung |3| der Stadt durch die Polen

---

129 The organized supply of food and electricity by order of the authorities.

130 The Ukrainian constituent assembly had already recognized the Jews as a nation and promised them wide-ranging autonomy in October 1918. The fundamental laws of the West Ukrainian People's Republic, which followed the approach of the Ukrainian People's Republic, reaffirmed this stance in November 1918. Nahum Michael Gelber, The National Autonomy of Eastern Galician Jewry in the West Ukrainian Republic, 1918–1919, in: Isaac Lewin/Nahum Michael Gelber (eds.), A History of Polish Jewry During the Revival of Poland, New York 1990, 221–309, here 234–236; Mathew Stakhiv/Jaroslaw Sztendera, Western Ukraine at the Turning Point of Europe's History, 1918–1923, New York 1969, 101–103.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

und auch dann ungehindert weiter.[131] Der Lemberger Pogrom ### ¦hängt¦ mit de~~n~~{r} {Hetztätigkeit} massgebenden [sic] Kreisen der nationaldemokratischen Hetzarbeit der Zivil- und Militärbehörde aufs engste zusammen.

Am 20. November d. J., zur Zeit als noch die Ukrainer die Stadt beherrschten, wurde ein jüdischer Nationalrat, bestehend aus Vertretern der zionistischen, poale-zionistischen, wie jüdischsozialistischen und misrachistischen Partei gebildet. Diesem Nationalrat gehören im Sinne des Beschlusses der letzten Landeskonferenz der Zionisten in Lemberg sämtliche Mitglieder der zionistischen Exekutive an.[132] Dem Präsidium gehören an: zwei Vertreter der Zionisten und je ein Vertreter der anderen Parteien. Infolge des Pogroms hat die Tätigkeit des Nationalrates eine mehrtägige Unterbrechung erfahren. ~~An~~ In den letzten Tagen des November hat der Jüdische Nationalrat seine Konstituierung sowohl den polnischen Zivil- und Militärbehörden als auch den Vertretern des ukrainischen Nationalrates gleichzeitig modifiziert [sic].[133] Die polnischen Militärbehörden bereiten dem Jüdischen Nationalrat in seiner Tätigkeit die grössten Schwierigkeiten. Das Tagblatt[134] wurde gezwungen, unter Präventivzensur und in lateinischer Transkription zu erscheinen. Die Internierung und Wegführung von 4 zionistischen Führern dürfte Ihnen bekannt sein.[135] Trotz Anwendung aller möglichen Einflüsse ist ¦es¦ uns bis nun nicht

131 *Pobudka. Organ Wojska Polskiego w Lwowie* (Reveille. Organ of the Polish Army in Lwów) was a Polish military newspaper that was published in Lwów between November 1918 and 1939. Its first issues carried the subtitle *Organ Komitetu Obywatelskiego VI-go Okręgu m. Lwowa* (Organ of the Civil Committee of Lviv's 6th District). For the newspaper's antisemitic campaign in November and December 1918, see Bendow [Tenenbaum], Der Lemberger Judenpogrom, 20 f.

132 This is a reference to the executive of the Zionist Federation of Eastern Galicia, then in Lemberg (Lviv, Lwów). On 27 October 1918, a conference of the Zionist Federation of Eastern Galicia took place there, which adopted the resolutions of the All-Austrian Zionist movement of 20 October 1918 (Document 39).

133 An obvious mistake; it should read "notifiziert."

134 *Togblat* was founded in Lemberg in 1904 as the first Yiddish daily in the Austrian Empire. It maintained a Zionist orientation and continued to be published until the start of the Second World War, with some changes to its name (*Lemberger Togblat*, *Nayer Lemberger Togblat*).

135 On the night of 11 to 12 December 1918, Leon Reich, Michael Ringel, Mordechai Anshel Tennenblatt, and Alexander Hausmann were arrested by a Polish military patrol, transported to Przemyśl, and declared to be hostages, who were to be held responsible for the future behavior of the Jewish population of Lwów. Moreover, the Polish authorities accused the leaders of the Jewish National Council of being responsible for the alleged Jewish collaboration with Ukrainian forces. The Jewish

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

gelungen, die Freilassung derselben zu erwirken. Unsere Tätigkeit bleibt in Lemberg unter strenger Bewachung der polnischen Behörden, welche auch durch Geheimagenten arbeiten.

Da jedoch ### gegenwärtig dringende politische Arbeit zu verrichten ist, hat der Jüdische Nationalrat beschlossen, eine Delegation nach Wien zu entsenden, welcher die Aufgabe zufallen wird, diejenige politische Tätigkeit zu verrichten, welche im Lande nicht gemacht werden kann. Diese Delegation wird auch die Aufgabe haben, eine Verbindung zwischen dem Nationalrat in |4| Lemberg und den anderen ostgalizischen Städten einerseits und unserer ausländischen Delegation anderseits herzustellen und durch Kurierdienste aufrechtzuerhalten. Sie wird ihren Sitz beim Jüdischen Nationalrat für Deutsch-Oesterreich in Wien, II. Taborstrasse 20a haben. Der Jüdische Nationalrat in Lemberg hat die Mitglieder dieser Delegation noch nicht ernannt~~m~~, doch wird dies in den nächsten Tagen geschehen. Vorläufig ist beim Jüdischen Nationalrat für Deutsch-Oesterreich ein Organ geschaffen, welches bis zur Nominierung der Delegation die Agenden derselben leiten und überwachen wird.

Es ist uns mitgeteilt worden, dass in Stan#islau ein provisorischer Nationalrat für Ostgalizien gegründet werden soll, oder gegründet wurde. Dies erscheint nunmehr als überflüssig und bitten wir nur [sic], mit dem Jüdischen Nationalrat in Lemberg durch unsere Delegation in Wien in fortwährender Verbindung zu bleiben und ihn über alle politischen Vorgänge auf dem Laufenden zu erhalten [sic].

Es ist uns bekannt, dass die Ukrainer bestrebt sind, die Juden aus ihrer neutralen Haltung herauszuziehen.[136] Wenn wir auch die schwierige politische Lage, in welcher sich die Juden infolge der herrschenden Verhältnisse befinden, nicht verkennen, so sonst [sic] wir dennoch der Ansicht, dass die Neutralität bis zur Entscheidung der Zukunft Ostgaliziens durch die Friedenskonferenz aufrechterhalten werden soll. Den Ukrainern gegenüber müssen wir betonen, dass die Juden Ostgaliziens als politischer Machtfaktor

---

Rescue Committee protested against this conduct to the military leadership and the Temporary Governing Committee. However, the hostages were only released after an intervention by Józef Piłsudski and Jewish politicians from Western Europe and the United States. Golczewski, Polnisch-jüdische Beziehungen 1881–1922, 204; Rybak, Everyday Zionism in East-Central Europe, 213 f.

136 The Polish administration of Lwów continued to exert pressure on the city's Jewish population. For example, it discharged all Jewish civil servants who had remained in office under the brief Ukrainian rule, but did not do so for Polish civil servants who had done the same. Golczewski, Polnisch-jüdische Beziehungen 1881–1922, 204.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

und der ~~jüdischenm~~ internationale jüdische Einfluss nur dann ungeschmälert in die Wagschale der politischen Entscheidungen geworfen werden kann, wenn wir vor der Welt nicht von vorneherein nicht [sic] als ukrainische Parteigänger auftreten. Diese Argumentation hat in Lemberg ihre Wirkung nicht verfehlt. ###

Aus Kopenhagen wurde der Jüdische Nationalrat für Ostgalizien aufgefordert, eine Delegation nach der Schweiz zu entsenden, welche gemeinsam |5| mit den Repräsentanten aller anderen Jüdischen Nationalräte ein~~s~~ Expertenkomitee für die Jüdische Delegation am Friedenskongress bilden soll.[137] Diese ausländischen Delegationen wird [sic] zur Unterstützung ihrer politischen Tätigkeit wahrscheinlich einen eigenen Pressdienst einrichten. Jedenfalls halten wir es für unbedingt notwendig, dass die ostgalizische Delegation einen Pressedienst hat, um über die jüdische Lage die ausländische Presse entsprechend zu informieren. Die Nominierung unserer Delegation wird der Nationalrat in Lemberg demnächst vornehmen. Da dieselbe mehrere Monate im Ausland wird weilen müssen, und da sich die Notwendigkeit mehrerer Reisen vom Auslande in die politisch wichtigen europäischen Zentren zweifellos ergeben wird, muss für diese Delegation ein bedeutendes Budget sichergestellt werden. Ebenso sind für die Aufrechterhaltung unserer Delegation in Wien und des Courierdienstes zwischen Wien und Lemberg einerseits und den ostgalizischen Städten anderseits, ferner zwischen Wien und unserer ausländischen Delegation sehr bedeutende Mittel erforderlich. Wir ersuchen Sie daher, durch ein Umlageverfahren von den leistungsfähigen Gg.[138] Ihrer Stadt so rasch als möglich für den geschilderten Zweck zumindest einen Betrag von K.[139] 50.000.- ¦zu sammeln und¦ an die Adresse des Herrn Adolf Stand in Wien, IX. Servitengasse 8/18 zur Verfügung des Jüdischen Nationalrates in Lemberg einzusenden. Wir sind überzeugt, dass Sie die Wichtigkeit und die Dringlichkeit unserer demnächst zu leistenden politischen Arbeiten einsehen ~~werden~~ und keine Mühe scheuen werden, um uns die Mittel in die Hand zu geben, ohne welche wir nicht im Stande sind, das zu unternehmen, das unbedingt im Interesse unserer Sache geschehen muss. ###

Wir erwarten von Ihnen fortlaufende Berichte über Ihre Tätigkeit und über den Fortschritt der Sammlung an: die Delegation des Jüdischen Natio-

137 The invitation was analogous to those sent to the other Jewish national councils and Zionist federations listed in Document 89.

138 Gesinnungsgenossen.

139 Kronen.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

nalrates für Ostgalizien beim Jüdischen Nationalrat für Deutschösterreich, Wien, II. Taborstrasse 29a [sic][140] und zeichnen

mit Zionsgrüssen[141]

Document 80

The East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv
Stanyslaviv, 2 January 1919
Typewritten letter (copy),[142] *1 page; typewritten corrections*
Language: German
CZA, A18/32-2

Richtlinien für die Delegierten zur Friedenskonferenz.

Die allgemeinen Richtlinien, die die Delegation des JN[143] zu vertreten hat, sind in der „Politischen Plattform" der Beschlüsse des ersten Nationalratstages Ostgaliziens in Stanislau enthalten.[144] Bezüglich der zukünftigen, politischen Gestaltung des Landes ad P. 5.[145] dieser Beschlüsse erteilt der JNR f. Ostgal.[146] folgende Direktiven: Die Delegation hat für die weiteste Selbstständigkeit des früheren Ostgalizien bzw. der Westukr[a]ina einzutreten, im Falle der Angliederung dieses Landes an ein anderes Staatsgebilde für die ausgedehnteste Autonomie dieses Landes mit internationalen Bürgschaften zu wirken, für alle Fälle die Erlangung von international verbürgten, autonomen Minoritätsrechten für das jüdische Volk im Rahmen des zu schaffenden, staatlichen Gebildes durchzusetzen.

140 An obvious typographical error: the offices of the Jewish National Council in Vienna were located at Taborstrasse 20a.
141 Signature missing on archival copy.
142 The copy was produced for Nachum Sokolow in preparation for the negotiations at the Paris Peace Conference.
143 Jüdischen Nationalrats.
144 Document 75.
145 Ibid. Point 5 of the resolutions' political platform clarified that the executive of the Jewish National Council in Stanyslaviv was to instruct its delegates regarding the negotiations.
146 Jüdische Nationalrat für Ostgalizien.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Stanislau, am 2. Jänner 1919.

Für das Büreau des Ostgalizischen Jüdischen Nationalrates

Dr. Karl Halpern[147] Dr. Rubin Jonas.[148]
m. p.[149] m. p.

Für die Richtigkeit:
{Leon Wechsler}[150]

Document 81

The East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv to Adolf Stand, Meier Henisch,[151] Moritz Pachtmann,[152] Hermann Tropp,[153] and Leon Wechsler
Stanyslaviv, 15 January 1919
Typewritten letter (copy), 2 pages; typewritten and handwritten corrections
Language: German
CZA, L6/42

---

147 Karl (also Karol) Halpern (1868/1870–1937) was a banker, philanthropist, and activist for agricultural training for Jews. During the First World War, he was taken hostage by the Russian military. After his return, he served as president of the Jewish community and as chair of the Jewish National Council.

148 Rubin Hersz Jonas (1875–1924) was a lawyer and Zionist politician. He served as vice-president of the Jewish community and headed the Jewish National Council in Stanyslaviv together with Karl Halpern.

149 Manu propia ("with his own hand"), indicating that the original contained handwritten signatures.

150 Leon Wechsler was a Zionist activist in Stanyslaviv who served as a member of the Central Committee of Galician Zionists and the Greater Actions Committee of the Zionist Organization. In January 1919, he became secretary of the East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv's delegation to Vienna.

151 Meier (Meir) Henisch (1883–1970) was a journalist, writer, and Zionist activist. Before the First World War, he served as a member of the Zionist District Committee in Stanislau (Stanyslaviv, Stanisławów) and participated in several Zionist congresses. From 1914 to 1938, he lived in Vienna. Meir Henish, Mi-bayt u-me-ḥuẓ [From Within and From Without], Tel Aviv 1961.

152 Moritz Pachtmann was a lawyer and Zionist activist from Drohobycz. He served on the central committee of the Zionist Federation of Eastern Galicia.

153 Hermann Tropp was a Zionist from Stanyslaviv.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

~~Wien~~ {Galizien}, 15. Januar 1919

An die Herren
Adolf Stand, Meier Henisch, Dr. Moritz Pachtmann, Hermann Tropp und Leon Wechsler,
Wien.

Hiermit werden Sie ersucht, gemeinsam eine Delegation (Vertretung) des Jüdischen Nationalrates für Ostgalizien, z. Zeit in Stanislau, zu ~~bleiben~~ ¦bilden¦. Diese hat folgende Pflichten und Rechte:

1. Die Vertretung der Interessen ders [sic] Jüdischen Nationalrate{s} für Ostgalizien gegenüber allen jüdischen und nichtjüdischen Körperschaften in Wien.
2. Die Schaffung und Erhaltung einer regelmässigen Verbindung zwischen dem Jüdischen Nationalrates [sic] für Ostgalizien und den leitenden jüdischen Körperschaften des Westens, sowie die Vertretung des Jüd. Nat. #{R}ates für Ostgalizien diesen gegenüber.
3. Die Schaffung und Erhaltung einer regelmässigen Verbindung zwischen dem Jüd. Nat. Rate für Ostgalizien in Stanislau und den jenseits der Frontlinie gelegenen Bezirken und Ortschaften Ostgaliziens.
4. Die Schaffung und Erhaltung einer ständigen Verbindung zwischen dem Jüd. Nat. Rat f. Ostgalizien in Stanislau und seinen Delegierten zur Friedenskonferenz.
5. Durchführung von politischen Aktionen über Auftrag und laut Weisungen des Jüd. Nat. Rates für Ostgalizien in Stanislau.
6. Die Besorgung des Presse- und Nachrichtendienstes für das Presseamt des Jüd. Nat. Rates f. Ostgal. in Stanislau.

Alle zur Erfüllung dieser Aufgaben erforderlichen Arbeiten und Handlungen sind im Einvernehmen mit den interessierten jüdische [sic] Körperschaften (Nationalräten, Delegationen, insbesondere mit dem J. ###)[154] und nach Tunlichkeit gemein-|2|sam mit demselben durchzuführen.

Die Delegation führt den Titel: Delegation des Jüdischen Nationalrates für Ostgalizien.

Die Delegierten des Jüdischen Nationalrates für Ostgalizien zur Friedenskonferenz sind während ihres Aufenthaltes in Wien Mitglieder der Delegation.

154 Archival copy cut off at the bottom of the page. It should probably read: “Nationalrat für Ostgalizien in Stanislau.”

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Zur Unterstützung der Delegation wird derselben ein Beirat zur Seite gestellt, die Verantwortung für alle Aktionen und Handlungen hat jedoch nur die Delegation selbst zu tragen.

Zu Beiräten werden ernannt die Herren: Heinrich Bard, Hillel Badian, Dr. Jakob Grosskopf, Moses Hochmann, Menachem Mendel Horowitz, Saja Horowitz, Anselm Lazarus, Jakob Novak, ¦Dr.¦ Chaim Tartakower, Nathan Tartakower, Löbl Tauben, Dr. David Werfel.

Der Empfang dieses Schreibens ist auf der beiliegende¦n¦ Abschrift zu bestätigen.

Für den ostgalizischen jüdischen Nationalrat in Stanislau:

der bevollmächtigte Delegierte[155]

Document 82

The Jewish National Council in Lwów
Lwów, 21 January 1919
Handwritten minutes, 2 pages; preserved in a notebook with handwritten pagination ("22" to "23"), extract from page 23
Language: Yiddish
CZA, F33/39

[...] |23| [...]

דעלעגאַציע אין דער שווייץ..

ד״ר שרייבער לעגט פֿאָר דעם באַשלוס פֿון דער ציוניסט.[156] פאַרטיי, צו שיקען אין דער שווייץ צו דער קאָנפֿערענץ פֿון אַלע נאַציאָנאַלראַטען אַ דעלעגאַציע, וואָס זאָל באַשטעהן פֿון 1 ציוניסט ד״ר יוסף טענענבוים, 1 פ״צ.[157] ד״ר מאַקס ראָזענפֿעלד און 1 דעלעגאט פֿון # דעם טייל מזרח גאליציען, וואָס געפֿינט זיך אונטער אוקראַינישער הערשאַפֿט. (באַשלאָסען).

ד״ר מייער לעגט פאָר דעם אַנטראַג פֿון דער ציונ. פאַרטיי, צו אָרגאַניזירען אין וויען אַ פֿאַרטרעטונג פֿונ׳ם י.נ.ר. פֿון מזרח גאַליציען – פֿון צייט צו צייט זאָל ארויסגעשיקט ווערען אַ פֿאַרטרויענסמאַן, וועלכער זאָל דערהאַלטען דעם קאָנטאַקט צווישען אונז און וויען.

155 Signature missing on archival copy.
156 ציוניסטישער.
157 פועלי ציון.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

עהרע עקלעהרט אינ׳ם נאָמען פֿון די פּ. צ., אַז זיי זענען מסכים מיט די אַנטרעגע אָבער אויפֿן יסוד פֿון פּאַריטעט.

Translation

[…] |23| […][158]

Delegation to Switzerland

Dr. Schreiber presents the Zionist Party's decision to send a delegation to the conference of all [Jewish] national councils in Switzerland, consisting of one Zionist, Dr. Joseph Tenenbaum,[159] one [member] of Po'ale Ẓiyon, Dr. Max Rosenfeld, and one delegate from the part of Eastern Galicia that is under Ukrainian rule (accepted).

Dr. Meyer presents the Zionist Party's proposal to establish a representation of the East Galician Jewish National Council in Vienna. From time to time, a trusted delegate will be sent to maintain relations between us and Vienna.

Ehre declares on behalf of Po'ale Ẓiyon that they agree with the motions, but [only under the condition that they will be carried out] on the basis of parity.

Document 83

The Delegation of the East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv to the Zionist Office in Berlin
Vienna, 20 January 1919
Typewritten letter, 2 pages; typewritten and handwritten additions and corrections, handwritten notes on the left margin of page 1 ("Berger" and "Kgs.," both ticked off), Zionist Office stamp ("Zionistisches Zentralbureau") at the top of page 1
Language: German
CZA, L6/42

158 The omitted passage dealt with budgetary questions.

159 Joseph Tenenbaum (1887–1961) was a physician and Zionist politician. He was active in the Zionist youth movement and served as one of the Jewish delegates to the Paris Peace Conference. In 1920, he moved to the United States.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Delegation des Jüdischen Nationalrats für Ostgalizien in Stanislau

Wien, 20.I.1[9][160]
{II. Taborstr. 20a}

An das
Zionistische Zentralbüro,

Berlin W 15,
Sächsische Str. 8

{erl}[161]
Zufolge der militärischen Operationen in Ostgalizien wurde gleich zu Beginn der politischen Umwälzung anfangs [sic] November die Judenschaft Ostgaliziens von der Hauptstadt des Landes, Lemberg, abgeschnitten, sodass der dort schon während der polnisch-ukrainischen Kämpfe in Lemberg gebildete Nationalrat für Ostgalizien weder mit dem Lande noch mit den anderen Nationalräten und dem Auslande die Verbindung aufrechterhalten konnte. Dieser Zustand verschärfte sich noch nach der Einnahme Lembergs durch die Polen, wodurch der Nationalrat vom übrigen Teile des Landes isoliert ist. In fast allen Ortschaften Ostgaliziens bilden sich zwar spontan Nationalräte, doch entbehrten sie zufolge der geschilderten Zustände einer Leitung, welche ihre Tätigkeit vereinheitlichen und mit den Regierungen im Namen der ostgalizischen Judenschaft in Verbindung treten konnte. Dieser Zustand veranlasste den jüdischen Ortsnationalrat in Stanislau nach Fühlungnahme und über Anregung von seiten ### ¦der¦ Nationalräte anderer grösserer Städte Ostgaliziens zur Einberufung eines Nationalratstages für den 18. Dez. nach Stanislau. Die Berufungen und Beschlüsse dieser Tagung erschienen im ad 1 beigelegten Bericht zusammengefasst.[162] Am Nationalratstag in# Stanislau, der vom 18. bis 20. Dez. beraten hat, waren 23 Ortschaften durch 37 Delegierte vertreten. Der Anschluss aller übrigen Städte erfolgte nachher. Auf Grund der Beschlüsse und Ergebnisse dieses ersten Nationalratstages Ostgaliziens übernahm der auf dieser Tagung gewählte Jüdische Nationalrat für Ostgalizien in Stanislau die Pflichten und Rechte der Vertretung der Juden Ostgaliziens.

Mit dem seinerzeit gebildeten Jüd. Nat. Rat für Ostgal. in Lemberg ~~wird~~ {ist bereits} eine Verbindung ~~gesucht~~ {hergestellt} und wird selbstverständlich nach dem Eintritt in Lemberg ein Zusammenschluss beider Körperschaften erfolgen. Da zufolge der äusserst schweren und fraglichen [|2|] Postverhältnisse in Ostgalizien der Brief-, Telefon- und Depeschenverkehr mit dem

160 Page cut off on right margin.
161 Erledigt.
162 Document 75.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Westen fast ganz unmöglich ist[163] und daher der Kontakt des Jüdischen Nationalrates für Ostgal. in Stanislau ein fast unmöglicher ist, sieht sich der Jüd. Nationalrat für Ostgal. in Stanislau gezwungen, in Wien eine Delegation des Jüd. Nationalrates für Ostgalizien zu berufen, deren Aufgaben in der ad 2 beigelegten Abschrift[164] festgelegt sind.

Wir bitten Sie, die Schaffung dieser Delegation zur Kenntnis zu nehmen und den ganzen Verkehr, der in normalen Verhältnissen direkt mit uns erfolgen würde, mit dieser Delegation zu pflegen, welche im Wege ihres ständigen Kurierdienstes und der ihr eingeräumten Möglichkeit eines Telefon- und Depeschenverkehrs die nötige Verbindung mit uns aufrechterhalten wird.

Mit dem Ausdruck vorzüglichster Hochachtung

{Der bevollmächtigte Delegierte d. ostgal. Jüd. Nationalrates in Stanislau
gez. Naftali Landau[165]}

{Die Beilage 1 folgt nachträglich}

{Für die Delegation
gez. Leon Wechsler}

Document 84

Nathan Michael Gelber,[166] *The East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv's First Three Months of Activity*
Place of writing not specified (probably Vienna), no date (probably January 1919)[167]
Typewritten report, 4 pages; extract from pages 1–2, typewritten corrections
Language: German
CAHJP, P83/G305

163 Due to the Polish-Ukrainian War and the Ukrainian-Soviet War, communication with Eastern Galicia became very difficult.

164 This document could not be located.

165 Possibly the engineer and Zionist politician Naftali Landau (1888–1943).

166 Nathan Michael Gelber (1891–1966) was a Zionist activist and a historian of Galician and Polish Jewry. In 1918, he served as secretary of the East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv's delegation to Vienna, and from 1921 to 1930 he was secretary of the Zionist Federation of Austria.

167 Established through internal evidence.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Die erste dreimonatliche Tätigkeit des Jüdischen Nationalrates für *Ostgalizien*.

Auf der ersten jüdischen Nationalratstagung, die in Stanislau vom 18. bis 20. Dezember 1918 stattgefunden hat, wurde ein Nationalrat mit dem Sitze in Stanis~~al~~¦la¦u gewählt.

Das Präsidium dieses Nationalrates hat vor den Behörden der westukrainischen Volksrepublik stets die Forderungen und Wünsche der ostgalizischen Judenheit vertreten. Im Sinne der auf der erwähnten Tagung gefassten Beschlüsse und politischen Richtlinien war das Präsidium bestrebt, die jüdischen Interessen zu betonen und für sie einzutreten. Sogleich nach der Tagung notivizierte [sic] der Nationalrat beim Staatssekretariat der westukraini###schen [Volksrepublik] seine Konstituierung als „Jüdischer Nationalrat, der vom Vertrauen aller jüdischen politischen Parteien des Landes getragen wird“, und ersuchte ihn als die alleinige Repräsentanz des jüdischen Volkes in Ostgalizien zu betrachten.[168]

In einem besonderen Memorandum[169] wurden auch die prinzipiellen Forderungen des jüdischen Volkes formuliert und das Erwarten ausgesprochen, dass seitens der Regierung die Abschaffung aller Bestimmungen der österreichischen Gesetze und Verordnungen, welche den Grundsetzen [sic] einer jüdischen national[en] Autonomie widersprechen, veranlasst wird.

Nach seiner Amtsübernahme hat auch das Präsidium des Nationalrates mit den Präsidenten des Staatsekretariats der westukrainischen Volksrepublik Dr. Holubowycz[170] und dem Staatssekretär des Innern Dr. Makuch[171] eine po-

168 This notification was published in Fahn, Geshikhte fun der yudisher natsyonal-oytonomye, 44 f.

169 This memorandum was written between 10 and 12 January 1919 and complemented the notification mentioned above. It demanded, among other things, that Yiddish be used in official correspondence with the authorities and that Jews be proportionally represented in the civil service. Ibid., 49.

170 Sydir Holubovych (1873–1938) was a Ukrainian lawyer and politician. From 1911 to 1918, he served as a member of the Imperial Council and between 1913 and 1918, he was a member of the Regional Diet of Galicia and Lodomeria. From late December 1918 to June 1919, he headed the government of the West Ukrainian People’s Republic.

171 Ivan Makuch (1872–1946) was a Ukrainian lawyer and politician. From 1908 to 1918, he was a member of the Regional Diet of Galicia and Lodomeria. In December 1918, he became Minister of Labor for the West Ukrainian People’s Republic, and he was appointed Minister of the Interior in January 1919.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

litische Konferenz abgehalten.[172] Das wesentliche an dieser Konferenz war die klare Aussprache der politischen Situation auf Seite der ostgalizischen Juden. Die Regierungsvertreter nahmen die Erklärung, dass der Jüdische Nationalrat die oberste Repräsentanzbehörde der Judenheit sei, zur Kenntnis und baten, die Wüsche [sic] der Postulate der Juden vorzutragen. Die Sprecher des Präsidiums Dr. Jonas und Dr. Halpern trugen zuerst die Postulate bezüglich der Anerkennung der jüdisch-nationalen autonomen Organisation im Lande vor. |2| Es wäre notwendig, das [sic] die Zentralregierung eine Instruktion hinsichtlich der Regelung der jüdischen Autonomie erlasse, da dies [sic] nun manche niederen Behörden imfolge [sic] der herrschende~~n~~ chraotischen [sic] Zustände in dieser Beziehung, eine andere, eine den Juden minder genehme Auffassung zur Geltung bringen. Der Staatsekretär des Innern stimmte den Postulaten bezüglich der Anerkennung der jüdischen nationalen autonomen Organisation zu und bat, ihm Vorschläge zu einer diesbezüglichen Verordnung zu unterbreiten. Er akzeptierte auch die vom Nationalrate verlangte Steuerhoheit, die jedoch nur zur Deckung rein jüdische#r~~###~~ Er~~d~~¦f¦ordernisse als ein Plus der Steuerbelastung der jüdischen Bürger dienen soll.

Hierauf brachte das Präsidium die Wilkürakte [sic] der einzelnen Polizei- und Militärorgane zur Sprache.[173] Präsident Hugo Holubeo [sic] Dr. Holubowycz versprach seinerseits alles mögliche zur Abstellung derselben zu veranlassen.

[…][174]

Document 85

Leo Herrmann, Report of a Second Trip to German-Austria
Place of writing not specified, January 1919
Typewritten manuscript, 5 pages; typewritten and handwritten corrections
Language: German
CZA, Z3/1696

---

172 The meeting took place on 17 January 1919.

173 This is a reference to the Ukrainian peasants' excesses against the Jewish population in the Dolina region in January 1919, which were not repressed by the local police or the military. Antisemitic incidents were reported in some cities, such as Snyatin, Strij, and Horodenka. Fahn, Geshikhte fun der yudisher natsyonal-oytonomye, 73–75.

174 The following two pages deal with economic questions and issues of schooling.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

[Herrmann reports on meetings with representatives of the Jewish national councils in East Galicia and discusses different positions in the Polish-Ukrainian War. While the Jewish National Council in Cracow adopted a pro-Polish orientation, the Poles perceived the neutrality of the Jews in Lviv (Lwów) as an anti-Polish stance and treated all Jews as traitors. However, the Jewish National Council in Lwów continues to maintain this position, while individuals even favor a pro-Ukrainian orientation. In contrast, the Jewish People's Council in Przemyśl was much more sensitive to Polish sensibilities. For the delegations to Switzerland, Herrmann arranged the nomination of candidates from the Jewish National Council in Lwów, the Jewish People's Council in Przemyśl, and the East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv.]

Bericht über meine Reise Dezember 1918/Januar 1919
V. Zweiter Aufenthalt in Wien.

Konferenzen mit den Delegierten des galizischen Nationalrates
Für meinen zweiten Aufenthalt in Wien hatte ich eine Konferenz der Delegierten, insbesondere der ostgalizischen Nationalräte einberufen. Ausser den Herren, die ohnedies in Wien anwesend waren, (u. a. Dr. Israel Waldmann, Moses Waldmann,[175] Hermann Tropp, Bar{d} Bad{i}an etc.)[176] war zu der Sitzung extra Herr Dr. Korkis[177] aus Lemberg gekommen. Die galizischen Zionisten hatten in der letzten Zeit, {wie ich schon oben erwähnt habe} wiederholt erklärt, dass sie nicht damit einverstanden seien, dass der JNR für Deutsch-Oesterreich aus eigener Machtvollkommenheit die jüdische Politik in Galizien führe. Es müsste eine eigene Stelle aus galizischen Vertrauensmännern geschaffen werden. Andererseits wollten auch sie nicht sich in Wien als bevollmächtigte Vertretung konstituieren, weil dadurch die Kompetenz der in Galizien bestehenden Nationalräte ange~~s~~ta{s}tet würde.

Ich erklärte ihnen, dass sie sich über diese Frage mit den Nationalräten in Galizien auseinandersetzen müssten und dass es im wesentlichen nicht dar-

175 Moses Waldmann (1885–1954), the brother of Israel Waldmann, was a journalist and Zionist politician. He was one of the organizers of the Jewish militia in Lviv (Lwów) in 1918.

176 The members of the Vienna delegation of the East Galician Jewish National Council in Stanyslaviv.

177 Korkis took part in the meeting with Herrmann as an unofficial representative of the Jewish National Council in Lwów.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

auf ankäme, wer die Unterschrift unter die Beschlüsse setze, sondern welche Beschlüsse gefasst würden. Es müsste deshalb vor allem über die Richtung der zu betreibenden Politik eine programmatische Klarheit geschaffen werden. In der von mir einberufenen Konferenz und in verschiedenen Einzelsitzungen, an denen insbesondere auch Dr. Max Rosenfeld beteiligt war, wurde die Politik ausführlich besprochen. Es zeigte sich im allgemeinen, dass folgendes beachtet werden muss:

Es gibt erstens das polnisch-jüdische Problem im rein ~~galizischen~~ polnischen Westgalizien, zweitens das jüdisch-ruthenische Problem in Ostgalizien, soweit es von den Polen nicht besetzt |2| ist und soweit die Polen keinen Anspruch auf das Gebiet machen, drittens das jüdisch-polnisch-ruthenische Problem in Mittelgalizien einschliesslich Lembergs und Przemysls.

Das polnisch-jüdische Problem in Westgalizien. Der JNR in Krakau treibt unter dem auch im Nowy Dziennik publizistisch zutage tretenden Einfluss Dr. Thons eine Politik der Versöhnung mit den Polen. Diese Politik wird von dem Kreise Strickers als schwächlich und aussichtslos verurteilt. Ich habe über die Probleme, die auf diesem Gebiet bestehen, in Krakau besonders verhandelt. In Wien nahm ich mehr Gelegenheit, mich mit den folgenden Fragen zu beschäftigen, die speziell für das dritte Gebiet Mittelgalizien mit Einschluss Lembergs bestehen.

Die letzten Ereignisse haben die Stellung der Juden zwischen den Polen und Ruthenen besonders problematisch gemacht. Es hat sich gezeigt, dass die „Neutralität" der Juden im polnisch-ruthenischen Kampf wenigstens von den Polen nicht als eine wirkliche Neutralität, sondern als antipolnische Stellungnahme aufgefasst wird. Dies wusste man schon früher, aber akut ist die Frage in dem Moment geworden, als die jüdische Neutralität tatsächlich die polnische Herrschaft in Lemberg zu bedrohen schien. In diesem Augenblick begannen die Polen alle jüdischen Gruppen, die sich auf ### diesen Standpunkt stellten – und das war{en} in der von den Verhältnissen geschaffenen Zwangslage fast die ganze jüdische Bevölkerung Lembergs – als Verräter zu behandeln. Die Mitglieder des JNR für Lemberg sind sich darüber durchwegs im Klaren, sind aber im allgemeinen trotzdem der Ansicht, dass an dieser Neutralitätspolitik festgehalten werden muss, weil sie prinzipiell die einzige mögliche ist, so lange nicht ganz geklärte Verhältnisse bestehen. Im Gegensatz zu dieser Majorität |3| des Nationalrats steht Herr Dr. Waldmann auf dem Standpunkt einer entschieden ukrainophilen Politik, die bis zum aktiven Eingreifen auf Seiten der Ukrainer geht. Dadurch hat er sich natürlich persönlich vollkommen kompromittiert und konnte, als Lemberg von den Polen eingenommen wurde, nicht bleiben. ### {E}in wesentlicher Teil des Nationalrats hat sich auf seinen Standpunkt nicht gestellt. Herr Dr. Waldmann argumentierte mit dem Umstand, dass schon die Neutralitätserklärung von den Polen

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

als Akt der Feindseligkeit aufgefasst werde und dass daher den Juden nichts anderes übrig bleibe, als sich mit den Ukrainern zu verbinden.

Der Widerspruch gegen diese extreme Politik führte dazu, dass beschlossen wurde, dass Delegierte des JNR, welche etwa in die Schweiz geschickt würden, dort auch ausserhalb der Konferenz der Nationalräte keinesfalls eine Politik treiben dürften, zu der sie nicht von ihrem Nationalrat ermächtigt wären. Dies bezieht sich auf die Frage, wie weit bezüglich der territorialen ~~Zurückhaltung~~ {Zugehörigkeit} des Landes für die Ukrainer oder für die Polen Stellung genommen werden darf.

Im übrigen verlangt der Nationalrat in Ostgalizien die nationalpolitische Autonomie mit Einschluss des Wahlkat##{as}ters, der Vertretung in der Regierung etc., Forderungen, die in einem Gebiet mit so starker jüdischer Siedlung, in welchem die Polen und die Ruthenen ~~jedenfalls~~ um die Herrschaft kämpfen, verständlich und notwendig sind. In den Gebieten, die sich um Przemysl gruppieren (wo ein jüdischer Volksrat unter der Führung von Dr. Max Rosenfeld fungiert hat), ist eine viel weitere Rücksichtnahme auf die polnische Politik vorhanden. Der Widerspruch gegen die von Dr. Waldmann betriebene Politik beruht auch auf dem Argument, dass eine solche ukrainophile Politik das Judentum in |4| den jedenfalls unter polnischer Herrschaft verbleibenden Teilen schwer gefährdet.

Was die Nominierung der Delegierten in die Schweiz anlangt, so wurde besprochen, dass die Nominierung nach der Rückkehr Dr. Korkis nach Lemberg erfolgen solle und zwar teils durch den JNR in Lemberg, teils durch die Vertretung, die durch die Konferenz in Stanislau für das von den Polen nicht besetzte Ostgalizien eingesetzt worden ist. Aus den Aeusserungen der Lemberger Delegierten entnahm ich, dass diese jedenfalls keine Neigung hatten, Herrn Dr. Waldmann zu delegieren. #{D}ie später telegraphisch nach Berlin und Kopenhagen erfolg{t}e Nominierung hat ergeben, dass Dr. Max Rosenfeld für das Gebiet von Przemysl (Mittelgalizien), Schmorack [sic] für den Lemberger JNR und Dr. Waldmann für Ostgalizien delegiert worden ist. Der Lemberger JNR umfasst übrigens ausser den Zionisten auch die Poale Zionisten. Die ŻPS sind im Laufe des Dezember aus dem JNR ausgetreten. Die Scheidung, die unter der zionistischen Gruppe bezüglich der Haltung zu den Ukrainern und Polen besteht, ist auch unter den Poale Zion vorhanden, unter denen Herr Herz[178] den Waldmann'schen Standpunkt einnimmt.

Im übrigen hatte ich in Wien währen{d} meines zweiten Aufenthaltes noch Konferenzen in der Angelegenheit der Wiener Morgenzeitung.

178 Zalmen Herts.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Bei dieser Gelegenheit möchte ich bemerken, dass die Organisation des Büros des JNR für Deutsch-Österreich manches zu wünschen übrig lässt. Im Gegensatz zur früheren Periode, in der Dr. Weltsch ausser der Redaktion der Jüdischen Zeitung alle Arbeiten fast als alleiniger Beamter durchgeführt hatte, sind in der letzten Zeit im JNR eine ganze Anzahl von Sekretären angestellt worden. Trotzdem ist fast die ganze Arbeit auch weiter |5| in der Hand von Dr. Weltsch geblieben, da die anderen Sekretäre, mit Ausnahme von Richard Ginsberg, nicht mit ganzem Verantwortungsgefühl arbeiten, trotzdem sie alle erhebliche Gehälter beziehen. Es fehlt an einer führenden organisatorischen Persönlichkeit.

Auch die Organisation des zionistischen Büros liegt sehr im argen. Das zionistische Zentralbüro für Westösterreich[179] ist aufgelöst. Es besteht für Deutsch-Oesterreich ein Landeskomitee, welches keinen eingearbeiteten Sekretär hat. Alle Parteien wenden sich in zionistischen Angelegenheiten nach wie vor an Dr. Weltsch. Das AC hat in Wien ein Guthaben von ca. 70 bis 80.000 Kr. Es wäre notwendig, dass dieser Betrag bei der nächsten Gelegenheit abgehoben wird. Der beste Weg ist, Zahlungen, die für Hilfszwecke (Pogromopfer etc.) aus dem Ausland erfolgen, von diesen Geldern zu bestreiten. Anweisungen sind am besten an Dr. Weltsch persönlich zu richten, der das weitere veranlassen soll.

Ausserdem liegen auch ungefähr 1. Millionen Kr. für den JNF[180] in Wien, die meines Erachtens auf dieselbe Weise verwendet werden sollten.

Grosse Beschwerden wurden in zionistischen Kreisen darüber geführt, dass die für die Pogromopfer erfolgten Zahlungen des holländisch-amerikanischen Komitees wiederum an die Allianz[181] erfolgten.

---

179 The closing of the office was part of the transformation following the dissolution of Austria-Hungary, where regional Zionist Federations existed in various parts of the empire. In Austria, there were two Zionist Federations in Lower and Upper Austria before the First World War. With the formation of German-Austria, both federations merged into one.

180 Jüdischer Nationalfonds (Jewish National Fund).

181 Israelitische Allianz zu Wien.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 86

The Delegation of the East Galician Jewish National Council in Lwów
Vienna, 4 March 1919
Typewritten press release (copy), 1 page
Language: German
CZA, L6/42

Pressedienst der Delegation des Jüdischen Nationalrates für *Ostgalizien*,
Wien II, Taborstrasse 20 a.

Wien, 4. März 1919

Abdruck nur gegen Quellenangaben gestattet.

Mitteilungen Nr. 4

Die Forderungen des Jüdischen Nationalrates für Ostgalizien an die Friedenskonferenz.

Der Jüdische Nationalrat für Ostgalizien formulierte in seiner Sitzung vom 23. Februär [sic] 1919 im nachstehenden Resolutionsbeschlusse die Forderungen der ostgalizischen Judenheit an die Friedenskonferenz in Versaille [sic]:

[1.)] Der Jüdische Nationalrat für Ostgalizien, die legitime Vertretung des jüdischen Volkes in diesem Lande, verlangt solidarisch mit der zionistischen Weltorganisation von der [in] Versaille tagenden Friedenskonferenz die Anerkennung der Rechte des jüdischen Volkes auf Palästina, welches den Juden innerhalb seiner historischen Grenzen als Heimstätte unter englischer Sachwalterschaft übergeben können werden soll.
2.) Die Zusicherung der vollständigen politisch-bürgerlichen Gleichberechtigung der Juden in allen Ländern um der Entwicklung ihrer nationalen Kultur.
3.) Die Erteilung einer auf breitester demokratische [sic] Basis aufgebauten national-personellen Autonomie in den Ländern der jüdischen Massensiedlung.
4.) Alle von der Friedenskonferenz festzusetzenden jüdischen Rechte mögen international gesichert werden.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

10. Toward the Paris Peace Conference

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 87

The Zionist Office in Copenhagen
Copenhagen, 24 October 1918[1]
Typewritten declaration, 1 page
Language: German
CZA, A126/417

DIE FORDERUNGEN DER ZIONISTISCHEN ORGANISATION
AN DIE FRIEDENSKONFERENZ

1. Erklaerung des Kopenhagener Bueros (erlassen Ende Oktober 1918)

Der Augenblick ist naeher gerueckt da die Grundlagen für EINEN DAUERNDEN UND GERECHTEN Frieden gelegt werden sollen. Ein solcher kann aber nur dann zustandekommen, wenn die gerechten Forderungen aller Nationen, der kleinen wie der grossen, erfuellt werden und wenn für eine jede Nation die Moeglichkeit geschaffen wird, sich bei Entfaltung aller ihr innewohnenden Kraefte und Faehigkeiten in den Dienst der Menschheit zu stellen.

Auch das Juedische Volk erhebt in dieser historischen Schicksalsstunde seine Forderungen.

In dem Friedensinstrument muss ihm gesichert werden:

1. Die Festsetzung Palaestinas in den durch geschichtliche Ueberlieferung und durch politische und oekonomische Notwendigkeiten bestimmten Grenzen als nationale Heimstaette des juedischen Volkes, sowie die Schaffung der fuer den ungehinderten Aufbau dieser Heimstätte notwendigen Vorbedingungen.
2. Die volle und tatsaechliche Gleichberechtigkeit [sic] der Juden in allen Laender [sic].[2]

---

1 The manifesto was broadly distributed among Zionist organizations all over Europe and the world either in its original form or in translation. It was also widely published by the Zionist press. For instance: Anonymous, Aus der zionistischen Bewegung. Die Juden und der Frieden, in: Selbstwehr, 1 November 1918, 6. Here, 24 October 1918 is given as its date of release. Later, it was also published in Chasanowitsch/Motzkin (eds.), Die Judenfrage der Gegenwart, 68 f.

2 In later publications of the manifesto, both obvious mistakes were corrected. The sentence reads: "Die volle und tatsächliche Gleichberechtigung der Juden in allen Ländern." Anonymous, Aus der zionistischen Bewegung.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

3. Die nationale Autonomie auf kulturellem, sozialem und politischem Gebiet fuer die juedische Bevoelkerung der Laender juedischer Massensiedelung, sowie aller anderen Laender, falls deren juedische Bevoelkerung Anspruch auf sie erhebt.

Wir fordern die zionistischen Verbaende in allen Laendern auf, diese Forderungen des juedischen Volkes vor den Regierungen und der oeffentlichen Meinung des Landes zu vertreten, deren Durchfuehrung im Friedensvertrag mit allem Nachdruck zu verlangen und hierdurch die politischen Bemuehungen der Gesamtorganisation wirksam zu unterstuetzen.

An dem Tage des Friedensschlusses, durch den die Menschheit sich der Verwirklichung des juedischen Ideals der Voelkerversoehnung und des ewigen Friedens naehern will, muss das 2000-jaehrige Martyrium des juedischen Volkes, das als eine Schuld auf dem Gewissen aller Nationen lastet, gesuehnt und wiedergutgemacht werden.

Das juedische Volk muss in den Bund der freien Nationen als gleichgestelltes Glied eintreten.

DIE ZIONISTISCHE ORGANISATION
KOPENHAGENER BÜRO

Dr. Victor Jacobson.

Document 88

Nahum Sokolow to the Zionist Office in Copenhagen
London, 18 November 1918
Typewritten translation of a letter,[3] *7 pages; typewritten and handwritten corrections and additions*
Language: German
CZA Z3/217
[Sokolow addresses questions concerning the structure of the Zionist Organization and the division of responsibilities among its offices. Against the backdrop of the Balfour Declaration and with the British Mandate for Palestine on the horizon, he envisions a leading role for the London Office. In order to carry out

3 The original letter could not be located.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

a necessary remodeling of the Zionist Organization, he proposes that an international Zionist conference be convened in London. Furthermore, he informs about the decision to establish a branch of the London Office in Paris. In the second part of the letter, Sokolow discusses questions of Jewish representation at the Paris Peace Conference. He doubts that the Zionist delegation could represent the Jewries of various countries on the question of Jewish national rights. As a solution, he suggests that each country elects a delegation to represent its Jewry, while the Zionist delegation would focus on Palestine.]

{Schluss sh.[4] Mappe Sokolow und Judenrat.}[5]

Uebersetzung aus dem Englischen.

Londonł, 18. Novbr. 1918.

An das Kopenhagener Büro der Zionistischen Organisation.

Sehr geehrte Herren!

Ich erhielt Ihren Brief und verschiedene Telegramme betreffs der jüdischen Rechte, der Ausschreitungen gegen Juden, der Wahlen in Prag etc. für die ich Ihnen danke.[6] Ihre Telegramme gingen etweder [sic] direkt oder als Bestätigungskopien mit Ihren Briefen ein. In letzterem Falle gab es einige Verzögerung, aber ich hoffe, dass nichts von Belang fehlt.

Ich möchte Ihnen in meinem und Dr. Weizmanns Namen unseren besten Dank sagen für Ihre freundlichen Anerkennungsworte zu der in London geleisteten Arbeit. Die Verantwortung, die auf uns lastete, war gross und wir taten, was wir konnten, um die Gelegenheit auszunutzen.

Ich bestätige ~~ihr~~ ¦unser¦ Telegramm, welches #{Sie} zweifellos rechtzeitig erhalten haben, betreffs der unmittelbaren Zukunft der zionistischen Arbeit. Ihre Erfahrung in zionistischer Tätigkeit und Ihre grosse Ergebenheit für die Sache wird Ihnen die Gründe vollkommen begreiflich machen, die uns zu dem Schritt veranlassen, den wir andeuten. Die Linien der zionistischen politischen Arbeit haben während der letzten Jahre hier gelegen und sind glücklicherweise von Erfolg gekrönt gewesen, sodass diese Erfolge uns berechtigen,

4 Possibly "siehe".
5 Note concerning the internal order of documents at the Zionist Office in Berlin.
6 See the various telegrams and letters in CZA, Z3/217.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

noch grössere Taten bei der Realisierung unserer gemeinsamen Sache zu ~~beanspruchen~~ {erwarten}.[7] Ueberdies, da wir in ständiger Verbindung mit den an der Siedlung beteiligten Faktoren sind, ist es offensichtlich, dass jede Schwächung der Konzentration der Arbeit höchst schädlich und ~~d~~{g}aher fanz [sic][8] unzulässig sein würde.

Die unmittelbaren Arbeiten sind zahlreich, schwer und dringend und machen es notwendig, unsere zionistischen Kräfte |2| hier zu sammeln. Wir sind fest überzeugt, dass die beste Lösung unserer Frage vom zionistischen Standpunkt im Zusammenhang mit der englischen Regierung erfolgen kann, nämlich dass Grossbritannien der Schutzherr Palästinas für das jüdische Volk werden wird, und zwar in voller Uebereinstimmung mit den anderen alliierten Mächten. Wir haben nach diesen Richtlinien gearbeitet und wir setzen unsere Arbeit in diesem Sinne fort.[9]

Was unser Autonomie-Programm anlangt, so hoffen wir, das erreichbare Maximum zu erhalten, mit gebührender Berücksichtigung der anderen Faktoren, die in Betracht kommen. Die anderen Faktoren können nur hier von uns, die wir am meisten mit ihnen in Berührung kommen, beurteilt werden.

Nichtsdestoweniger schätzen wir die Mitarbeit aller unserer zionistischen Kollegen und Freunde sehr hoch ein, und es ist unser glühendster Wunsch, die Zionistische Organisation neuerrichtet ihre grosse~~s Werk~~ ¦Arbeit¦ aufnehmen zu sehen, von denen die meiste uns ~~###~~ durch die Verhältnisse in dieser gewichtigen Zeit, die wir durchgemacht haben, zufiel. Die Wiedererrichtung sollte, glaube ich, nicht überstürzt werden. Es muss etappenweise vollbracht werden und neben ~~seiner~~ {dieser} Wiedererrichtung müssen wir versuchen,

---

7 During the First World War, the Zionist Office in London assumed the lead within the Zionist Organization as a whole due to its diplomatic achievements, chiefly the Balfour Declaration. Because of his leading role in negotiating the Balfour Declaration, Chaim Weizmann, while being de jure merely a member of the Greater Actions Committee and president of the British Zionist Federation, emerged as the de facto leader of the Zionist Organization after the war.

8 An obvious error in the handwritten correction. It should read "daher ganz."

9 Against the backdrop of the emerging British rule in Palestine, Weizmann came to the conclusion that the London Office had to be transformed into the political and diplomatic center of the Zionist Organization. By gathering European Zionists in London, he aimed to centralize the main Zionist organs and to foster cooperation with the empire regarding the mandate in Palestine. Furthermore, London seemed a more advantageous location from which to orchestrate the diplomatic work during the Paris Peace Conference than Berlin, where the Zionist Organization's Central Office was still located.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

den Weg zu bahnen für andere Abteilungen den [sic] Judentums, um weitere Kräfte uns zu verbünden.[10] Wir (Dr. Weizmann und ich und unsere Freunde im politischen Komitee) halten es für angebracht, dass eine der ersten Etappen die schnellste Einberufung einer zionistischen Konferenz ist, die von den Vertretern der Zionisten der alliierten und neutralen Ländern beschickt sein soll. Eine solche Konferenz muss in London stattfinden, und über diesen Punkt haben wir Ihnen, Amerika und anderen Ländern telegraphiert und wir möchten Ihre Antwort hierauf so bald wie möglich haben.[11]

|3| Was das Kopenhagener Büro anbetrifft, dessen Mitarbeit wir voll würdigen und dessen Dienste wir in Zukunft erwarten, so halten wir es für ### ausgemacht, dass es in engem Kontakt mit uns und mit striktester Loyalität für London arbeiten wird. Sie werden daher einsehen, dass die Idee, das ganze Kopenhagener Büro, wenn möglich in vergrösserter Form, an den Sitz der Friedenskonferenz zu verlegen, aus vielen Gründen nicht ratsam ist. Ueberdies befürchte ich, dass die Erleichterungen für eine solche Verlegung im gegenwärtigen Zeitpunkt nicht erlangt werden könnten.[12]

Nun zu Ihrer Absicht hierherzukommen. Ich brauche Ihnen nicht zu sagen, wie wir uns freuen werden, Sie zu sehen und Ihre tätige Mitarbeit ¦hier¦ zu geniessen. Ich halte es für die Sache von grossem Wert, wenn Sie eine Zeitlang hier bleiben, um Information aus erster Hand ¦zu erhalten¦ und nähere Bekanntschaft mit der Arbeit zumachen, die wir hier vollbringen. Dies kann nur durch einen verhältnismässig langen Aufenthalt erreicht werden. Im Moment können wir das Datum noch nicht festlegen, zu dem Ihre Anwesenheit hier möglich und ratsam wäre, aber wir werden der Frage unsere vollste

---

10 In October 1918, Weizmann formed the so-called advisory committee chaired by the British diplomat Herbert Samuel (1870–1963) in order to support the formulation of Zionist demands at the Paris Peace Conference. As one of Weizmann's efforts to bring non-Zionists closer to the Zionist Organization, it included notable figures from outside the movement, such as the economist and historian Lionel Abrahams (1869–1919), the industrialist and politician Alfred Mond (1868–1930), and the prolific lawyer and politician James Bryce (1838–1922).

11 The International Zionist Conference took place in London from 23 February to 12 March 1919. See Documents 99 and 100.

12 As the Copenhagen Office had been established at the beginning of the First World War as a liaison between Zionist institutions in the warring countries, various ideas about its future emerged after the conflict ended. Sokolow attempted to convince Jacobson that the Zionist Office's work had to continue in Copenhagen. He refused a transfer to London or elsewhere, but demanded that the London Office be at the helm.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

und wohlwollendste Aufmerksamkeit schenken in Verbindung mit anderen in Betracht kommenden Faktoren und ich werde Sie benachrichtigen, sobald wir klarer sehen.[13]

Nachdem jetzt bestimmt ist, dass die Friedenskonferenz in Paris und Versailles stattfinden soll, haben wir uns entschlossen in Paris ein Büro zu errichten, welches offiziell mit unserem hiesigen Büro in Zusammenhang stehen und in engem Kontakt mit uns arbeiten soll.[14] Dr. Weizmann und ich werden sehr bald hinübergehen. Ich werde zuerst fahren, um die Sache einzurichten und werde nächsten Montag, den 25. November, reisen, begleitet von zwei Sekretären, Herrn Tolkowsky[15] und Herrn Marks[16], um das Büro ~~zu eröff-~~|4|~~nen~~ ¦hier offenzuhalten.¦ Dr. Weizmann und sein Sekretär, Herr Sieff,[17] werden so bald wie möglich folgen. Alle Korrespondenz soll weiter an das hiesige Büro gehen, welches das offizielle Zentrum der Zionisti-

13 In order to reorganize the structures of the Zionist Organization and position London at its center, Weizmann and the Zionist leadership brought Zionists from different European countries to London. Among them was Victor Jacobson, who arrived on 16 December 1918. Jehuda Reinharz, Chaim Weizmann, vol. 2: The Making of a Statesman, New York/Oxford, 1993, 287 f.; Tolkowsky, Zionist Political Diary, 399 f.

14 At the end of November 1918, an office opened in Paris, headed by Sokolow, which aimed to spread information among the delegations to the Paris Peace Conference and to coordinate the Zionist efforts. Tolkowsky, Zionist Political Diary, 385 f.

15 Samuel Tolkowsky (1886–1965) was a Zionist activist and agronomist. Born in Belgium, he moved to Palestine in 1911. At the beginning of the First World War, he was visiting Belgium and was drafted into the army, subsequently serving in England. In London, he became Nahum Sokolow's private secretary and was instrumental in establishing the political committee of the Zionist Organization. He attended the Paris Peace Conference as general secretary of the Zionist delegation. Afterward, he returned to Palestine, where he served in numerous political and administrative positions. Tolkowsky, Zionist Political Diary.

16 Simon Marks (1888–1964) was a businessman, Zionist politician, and philanthropist. Between 1917 and 1964, he acted as chairman and managing director of the retail company Marks & Spencer. In 1916, he was one of the founding members of the British Palestine Committee, which aimed to gather support for the Zionist cause among the British population. From 1917 onward, he worked for the Zionist Office in London. In 1919, he served as secretary of the Zionist delegation to the Paris Peace Conference.

17 Israel Moshe Sieff (1889–1972) was a businessman and Zionist politician. He became vice-chairman of Marks & Spencer in 1915. One year later, he co-founded the British Palestine Committee. He served as vice-president of the British Zionist Federation between 1918 and 1920 and as Weizmann's secretary in Paris in 1919.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

schen Organisation bleiben wird. Meine Adresse in Paris ist Hotel Meurice. Wenn wir in Paris für längere Zeit zurückgehalten werden, so wird die zionistische Konferenz wahrscheinlich in Paris anstatt in London stattfinden.

Jüdische Emanzipation und nationale Rechte. Ich habe Ihre Telegramme hierüber erhalten und ich brauche Ihnen nicht zu sagen, wie Dr. Weizmann und ich selbst und unsere hieeigen [sic] Freunde bemüht sind, diese Frage in günstiger Weise erledigt zu sehen. Wir haben der ganzen Frage unsere vollste Aufmerksamkeit zugewendet und sind zu folgendem Schluss gekommen:

~~###~~ ¦So unbedingt notwendig es¦ für die zionistische Delegation zur Friedenskonferenz (welche gebildet werden wird und für deren Vertretung wir die moralische Unterstützung der Autoritäten gesich~~t~~ert haben) ~~###~~ ist, die rein zionistische palästinensische Sache im Namen des ganzen jüdischen Volkes zu vertreten, ¦so¦ glauben wir ¦doch¦, dass es ~~für sie ausser Verhältnis wäre, das ganze~~ {ihr nicht zukommt, die Gesamtheit} der ~~###~~ ¦einzelnen¦ Judenheiten in den verschiedenen Ländern über die Frage der jüdischen Rechte in diesen Ländern zu vertreten. Diese Frage ist keine rein zionistische. In erster Linie ist dies eine Mandatsfrage. Es ist notwendig, absolut sicher zu stellen, dass es keine rivalisierenden Ansprüche geben wird, um die einzelnen Judenheiten zu vertreten, oder eine übergreifende Vertretung. Ich persönlich bin nicht allzu sanguinisch gegenüber der Möglichkeit, die Last und Verantwortlichkeit auf uns zu nehmen, in dieser Frage das ganze Judentum zu vertreten. In diesem |5| Zusammenhang wird mir mitgeteilt, dass in Australien unsere zionistischen Freunde und die Nationalisten es erreicht haben, ~~die~~ als alleinige Vertretung der jüdischen Bevölkerung in jenem Lande anerkannt zu werden.

In zweiter Stelle dürfen wir nicht die Wichtigkeit von Entscheidungen überschätzen, die in einer ¦kritischen¦ Atmosphäre, die schnell wechselt, und zu einer so anormalen Zeit getroffen wurden. Sie müssen sorgfältig erwogen und geprüft werden, bevor wir ihren wahren Wert erkennen können. Diese Vorsichtsmassregel bezieht sich noch mehr auf den Fall der Juden in Polen, worüber die Meinungen noch geteilt sind, und wo wir uns erst einmal versichern müssen, wer die verschiedenen Sprecher der jüdischen Nation in der Rechtsfrage sind. Es wäre höchst bedauerlich, wenn, nachdem von einer Sektion Vertretungen gewählt sind, Proteste und Desavouierungen von einer anderen kommen.[18]

18 Sokolow is probably alluding to the difficulties during the creation of the Jewish National Council in Poland due to ideological and political divisions among the Jews. See Documents 22 to 25.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Drittens, ganz abgesehen von den beiden Gründen, welche ich soeben erwähnt habe, gibt es noch eine Erwägung von grösserer Bedeutung und das ist die Erwägung der Gerechtigkeit: Selbst wenn wir das volle und unfragwürdige Mandat erhalten, über die Frage der Rechte zu sprechen, glaube ich nicht, dass es gerecht sein würde, die Vertretung anderer jüdischer Organisationen in einer solchen Angelegenheit abzusondern oder beiseitezustellen.

Aus diesen Gründen glauben wir, die beste Lösung würde sein, eine eigens erwählte Delegation aus jeder der Judenheiten, düe [sic] die Frage der jüdischen Rechte [betreffen], zu haben. Solche Delegationen können dann später entscheiden, einer kleineren Körperschaft das Recht zu geben, im Namen aller zu sprechen, und in diesem Falle könnte die kleine Körperschaft mit Recht beanspruchen, die gesamte |6| Judenheit der an der Sache beteiligten Länder zu vertreten.

Was die zionistische Delegation betrifft, so muss sie einen einfachen, klaren und bestimmten Fall haben, den sie auf der Friedenskonferenz vertritt, ein Fall, der deutlich umschrieben und frei von Komplikationen sein muss. Das ist Palästina. Aber ausser dieser Hauptaufgabe erachten wir es für wünschenswert, der Delegation die höchste moralische Unterstützung in der Frage der jüdischen Rechte zu geben, und ebenso der kleineren Delegation der Delegationen, wie oben erwähnt, wenn eine solche Körperschaft geschaffen wird. Wir könnten versuchen, Erleichterungen für ihre Reise nach England und Frankreich zu erlangen und vielleicht sie bei den in Frage kommenden Behörden einzuführen. Es kann auch wünschenswert sein, dass einige von uns an ihrer Arbeit teilnehmen, als zionistische Vertreter, die an der Frage der Rechte interessiert sind.

Und jetzt komme ich zu dem Punkt, den ich für wesentlich halte. Die Phrase „Nationale Rechte der Juden in der Diaspora“ ist unglücklicherweise nicht genügend klar oder verständlich, um mit irgend einer Aussicht auf Erfolg bei offiziellen Vertretungen gebraucht zu werden. Ich bin mir schon lange der Unzulänglichkeit dieser Phrase bewusst, aber frühere informative Unterhaltungen, die ich über diesen Gegenstand mit offiziellen Stellen hatte, haben mich vollkommen von dem Zukurzkommen überzeugt, dem diese Phrase in west{eu}ropäischen Ländern ausgesetzt ist, wo die Lage der Juden gegenüber den Gesetzen und den anderen Elementen der Bevölkerung nicht ~~zu~~ den gleichen Bedingungen ~~aufgestiegen~~ {unterworfen} ist. Das Resultat ist, dass diese Phrase in den Ohren der Völker höchst ungleichmässig klingt und Veranlassung zu bedauerlichen Missverständnissen gibt. Der gewaltige Unterschied zwischen der Weltanschauung und der Psychologie der Judenheiten des revolutionären Russland und |7| Oesterreich und die Begriffe, welche ¦für¦ die stabileren und ruhigeren politischen Bedingungen des Westens ### in Bezug auf diese Frage gelten, ermöglichen eine genügende Erklärung dieser Tatsache.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Es ist nicht notwendig, Ihnen zu sagen, wie sehr wir bemüht sind, für die Juden in Polen und Oesterreich das Maximum von Sicherheit zu erreichen, besonders für die Entwicklung der jüdischen nationalen Kultur in erzieherischen und Gemeindeangelegenheiten. Um jedoch die Symap{a}pathien der Westmächte und demgemäss der Friedenskonferenz für die Anerkennung dieser Rechte zu erlangen, ist es nötig, eine klare Definition dessen zu bekommen was beabsichtigt ist. Dann werden wir in der Lage sein, zu tun, was wir können.

Nach einer bei uns eingegangenen Information scheint es, als wenn im neuen Tschechoslovakischen Staat die Juden sich zu einem separaten Jüdischen Nationalrat zusammengeschlossen haben und dass sie mit den Führern der Tschecho-Slovaken in Verbindung treten möchten, welche in Paris sein werden. Ihr Telegramm, das die Notwendigkeit behandelt, sich mit Masaryk zu verständigen, ist prompt eingegangen, aber da Masaryk in Amerika ist, kann momentan hier nichts getan werden. Ich würde den Wunsch unserer Prager Freunde in Betracht ziehen, ¦mit den¦ ~~die~~ tschechoslovakischen Führern in Paris in Berührung zu kommen, aber ich bin mir nicht klar über das Programm, das der Jüdische Nationalrat aufgestellt hat. Der Ausdruck, der dort gebraucht wird, nämlich: „Die Errichtung einer jüdisch-nationalen Heimstätte in Tschechoslovakien“[19] ist ganz unzulänglich, was Sie gewiss verstehen werden. Sie können sicherlich nicht wünschen, <u>die</u> jüdisch-nationale Heimstätte in Tschechoslovakien zu errichten. Wenn nicht, was ist denn gemeint? Es ist offensichtlich, dass, um auf die tschechoslovakischen Führer Eindruck zu machen, klare und vernünftige Forderungen gestellt werden müssen.

{N. Sokolow}

{Schluss sh. Mappe Sokolow}

19 This expression could not be found in the materials on the Jewish national councils in the emerging Czechoslovakia. It is probably an error.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 89

The Zionist Office in Copenhagen to the Swiss Zionist Federation
Copenhagen, 8 December 1918
Typewritten letter (copy),[20] 1 page; typewritten corrections
Language: German
CZA, F3/23

Zionistische Organisation
Kopenhagener Bureau

Abschrift[21]

Kopenhagen, den 8. Dezember 1918

Sehr geehrte Herren!

Während der letzten Wochen fanden Verhandlungen zwischen den zionistischen Instanzen in London, Kopenhagen, Berlin einerseits und Vertretern verschiedener Richtungen und Länder der osteuropäischen Judenheiten andererseits statt. Die Verhandlungen betrafen die Bildung einer gemeinsamen Repräsentanz der national organisierten Judenheiten in Ost- und Westeuropa. Zu diesem Zwecke sollen Vertreter dieser Judenheiten gewählt und nach der Schweiz entsandt oder, falls die Reise jetzt nicht möglich ist, in der Schweiz nominiert werden, um dort zu einer gemeinsamen Beratung zusammenzutreten und ein Programm der nationalen Forderungen der verschiedenen in Frage kommenden Judenheiten auf der Grundlage der drei Punkte des Manifestes des Kopenhagener Zionistischen Bureaus[22] ausarbeiten. Beabsichtigt ist, dass diese Repräsentanz aus ihrer Mitte eine kleine Delegation wählen soll, die die dort beschlossenen Forderungen vor der Friedenskonferenz vortragen soll.

Wir haben Ihnen daher heute laut beifolgender Kopie telegraphiert.[23] Einladungen ergingen an folgende Vertretungen national organisierter Judenheiten:

20 This document is part of the Zionist Federation of Eastern Galicia collection deposited at the CZA, which contains documents belonging to Emil Schmorak. Apparently, Schmorak brought the materials to Palestine during one of his visits in the 1930s or when he immigrated there in 1938. The copy was probably sent to Lwów in order to provide information about the conference in Switzerland.

21 Word stamped.

22 Document 87.

23 This telegram is unknown.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Jüdischer Nationalrat Petrograd,
Jüdischer Nationalrat Kiewm [sic],
Jüdischer Nationalrat Prag,
Jüdischer Nationalrat Wien,

sowie an die zionistischen Landesorganisationen in

Warschau für Polen,
Zagreb für Jugoslawien,[24]
Budapest für Ungarn,
Wilna für Litauen,
Krakau für Westgalizien,

an die fünf letzteren mit dem Bemerken, dass, falls sich inzwischen dort ein Nationalrat gebildet haben sollte, unsere Einladung als an diesen gerichtet zu betrachten ist.

Bei dem dringlichen Charakter der vorgeschlagenen Aktion bemerken wir ausdrücklich, dass die Wahl für die Repräsentanz in der Schweiz mit grösster Beschleunigung vorgenommen werden soll. Selbstverständlich muss

24 In October 1918, the ongoing disintegration of Austria-Hungary had propelled the formation of the State of Slovenes, Croats, and Serbs. The newly formed state established in Zagreb united with Serbia into the Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes in early December 1918. Already during its formation, the emerging state was colloquially referred to as Yugoslavia. In November 1918, the Zagreb Zionists submitted a memorandum to the National Council of Slovenes, Croats, and Serbs demanding national autonomy for the Jews in the new state, the establishment of a national Jewish association or the transformation of the existing Jewish communities into a Jewish national union, and Jewish representation in parliament. Although a League of Yugoslav Zionists that was intended to represent the Jewries of Serbia, Croatia, Slovenia, and Bosnia was founded in 1919, the Jewish populations of the young state remained divided. CZA, Z3/1696, Leo Herrmann, Bericht über meine Reise Dezember 1918/Januar 1919. IV. Südslavische Länder; Anonymous, Zionistische Konferenz in Agram, in: Jüdische Zeitung, 17 January 1919, 5 f; Harriet Pass Freidenreich, Belgrade, Zagreb, Sarajevo. A Study of Jewish Communities in Yugoslavia before World War II, PhD dissertation, Columbia University, 1973, 157 f.; Petra Jurlina, Jewish Political Identity in Interwar Yugoslavia. Whose Flag to Hoist?, MA thesis, Central European University, 2008, 65; Yosef Lador-Lederer, Yehude Kroatiyah ba-shanim 1756–1945 (bi-shloshah perakim) [The Jews of Croatia in the Years 1756–1945 (in three parts)], in: Zvi Loker (ed.), Toldot yehude Yugoslaviah [A History of the Jews of Yugoslavia], vol. 2, Jerusalem/Tel Aviv/Haifa 1991, 57–203, here 60 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

darauf geachtet werden, dass diese Repräsentanz tatsächlich ein [sic] Ausdruck des Gesamtwillens der national organisieren Judenheiten der einzelnen Länder darstellt.

Alle weitere Korrespondenz in dieser Angelegenheit ist an das Mitglied der Schweizer Initiativegruppe, Herrn S. Pewsner, Montreux, Hotel National, zu richten.

Wir wären Ihnen dankbar, wenn Sie uns über alle Schritte in dieser Sache auf dem Laufenden halten würden.

Mit ausgezeichneter Hochachtung
det københavnske Bureau for zionistik Organisation

Unterschrift[25]

Document 90

Leo Herrmann to Arthur Hantke
Vienna, 23 December 1918
Typewritten letter (copy), 6 pages; handwritten corrections and insertions, printed letterhead on each odd-numbered page with date filled in by typewriter (reproduced only for page 1), stamp on page 1 ("ZIONISTISCHES CENTRAL-BUREAU Abt. erl. 29. DEZ 1913 – 4931[26]")
Language: German
CZA, Z3/1696
[Herrmann comments on the delegates who had recently been nominated by the Jewish National Council in Prague for the conference of Jewish national councils in Switzerland. He briefly introduces its individual members Norbert Adler and Max Brod. Afterward, he discusses Hugo Bergman in detail, because Hantke had rejected his nomination. Emphasizing not only Bergmann's merits and suitability, but also Jacobson's support for him, Herrmann expresses his disagreement with Hantke's rejection. In the remainder of the letter, Herrmann reports on visa issues and on several meetings with different Jewish institutions in Vienna, as well as forthcoming travels to Cracow, Budapest, Zagreb, and possibly Prague.]

25 Signature missing on archival copy.
26 This possibly refers to the numbering of the incoming letters.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

JÜDISCHER NATIONALRAT
FÜR DEUSCHÖSTERREICH [sic]
WIEN II., TABORSTRASSE Nr. 20a
TELEPHON 41630
◊◊◊

WIEN, ¦am 23. Dezember¦ 191¦8¦

Herrn
Dr. Hantke
BERLIN W15
Sächsische Strasse 8.

Sehr geehrter Herr Doktor!

Ich habe Ihr Telegramm vom 18. nach Berlin erhalten,[27] in dem Sie telegraphieren, dass Sie mit der Nominierung der Delegierten des Prager Nationalrates ganz einverstanden sind, aber der Abmachung wegen Hugo *Bergmann*, leider vor Eingang der Mitteilungen Dr. Jacobsons nicht zustimmen können. Dass Sie mit der Nominierung einverstanden sein werden, konnte ich mir denken. Ihr Bescheid in der Angelegenheit Dr. Bergmanns schafft aber besondere Schwierigkeiten und ich weiss nicht, wie sie zu beseitigen sein werden. Der Prager Nationalrat legt natürlich den Hauptwert darauf, dass seine aus Prag kommenden Delegierten in die Schweiz und eventuell nach Paris kommen. Die Nominierung Feiwels hat nur den Charakter eines Entgegenkommens gegenüber uns und Sokolow. Die Drei von Prag aus zu entsendenden Delegierten sind demnach Dr. Brod, Dr. Bergmann und Norbert Adler. Norbert Adler ist Fabrikant, wird aber trotzdem seine Abwesenheit von Prag ermöglichen. Seine besondere Aufgabe ist die Beratung in wirtschaftlichen Fragen, mit denen er gut Bescheid weiss. Sie sind mit Rücksicht auf die Boykottendenz, die im czecho-slovakischen [sic] Gebiet s{ehr} beachtet wird, sehr wichtig. Als Referent für die allgemeinen nationalen Fragen kommt er weniger in Betracht; hierfür sind, wie sich von selbst versteht, eben Dr. Brod und Dr. Bergmann ausersehen. Diese Beiden sind Beamte. Dr. Brod bei der Postdirektion, |2| Dr. Bergmann Bibliothekar an der Universitätsbibliothek. Dr. Brod dürfte, wenn es einmal feststeht, wann er reisen kann, einen Urlaub von einigen Wochen erhalten, sodass für ihn nur die Frage der Reisespesen in Frage kommt. Dr. Bergmann aber wird kaum in der Lage sein, einen Urlaub zu erhalten, da er nach vierjähriger Abwesenheit im Krieg soeben erst

27 This telegram could not be located.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

wieder seinen Posten angetreten hat.[28] Für ihn handelt es sich also, wenn er von Prag weggeht, darum, dass er seine Stellung aufgibt. Dr. Bergmann ist, wie sie wissen, fest entschlossen, bei der ersten Möglichkeit nach Palästina zu gehen. Ich und alle, die ihn kennen, sind überzeugt, dass er eine ausserordentlich wertvolle Kraft für unsere Arbeit in Palästina darstellen wird. Er würde für jeden gehobenen Lehrerposten, für die Arbeit an der Universität, überhaupt für jedes Gebiet der Kulturarbeit in Frage kommen. Ich habe keinen Zweifel daran, dass er Ausserordentliches leisten wird, und ich weiss auch, dass man ihn kennt und seine Mitarbeit schätzen wird. Von diesem Gesichtspunkte aus halte ich also seine Verwendung hier in Europa wirklich nur für eine vorübergehende und glaubte deshalb es wagen zu sollen, ihm den Rat zu geben, er möge auf seine Bibliothekarstellung verzichten und sich für die nächsten Monate zur Verfügung stellen, um dann sofort nach Palästina gehen zu können. Wenn die Nationalräte in der Schweiz wirklich zusammentreffen oder wenn in irgendeiner anderen Form eine Arbeitsstelle in der Schweiz oder irgendwo anders – zu schaffen sein wird, so wird Hugo Bergmann vermöge seiner Kenntnisse und Fähigkeiten hierfür ausserordentlich wichtig sein. U. a. kommt es in Frage, dass wir wohl wenige Leute haben, die solche Sprachenkenntnisse wie Hugo Bergmann besitzen, (hebräisch, jiddisch, russisch, französisch, englisch, italienisch und deutsch und, soweit das Verstehen in Frage kommt, auch noch andere slavische Sprachen {polnisch, ruthenisch}). Ich habe über diese Dinge seinerzeit sehr ausführlich mit Dr. Jacobson gesprochen, nachdem Herr. Dr. Jacobson selbst gefragt hatte, ob ich glaube, dass Hugo Bergmann für unsere Arbeit jetzt schon in Frage käme, |3| und Herr Dr. Jacobson war der Ansicht, dass wir ihn uns unbedingt sichern müssten. Ich hätte natürlich nicht jetzt ihm das Angebot machen müssen, dass er seine Stellung aufgeben soll, wenn die Frage nicht durch die Nominierung für die Schweiz akut geworden wäre. Im übrigen scheint mir das Risiko nicht gross. [Bei] Hugo Bergmann handelt es sich doch natürlich nur um die Existenzmöglichkeit für sich und seine Familie. Die Ansprüche, die er auf Grund seines Gehaltes an der Universitätsbibliothek stellt, sind nicht gross und dazu kommt, dass er die sichere Aussicht hat, sich ein nicht unbeträchtliches Einkommen aus der Tätigkeit für den Verlag Stybel[29] zu

28 Bergmann had served in the Austro-Hungarian military during the First World War.

29 Stybel was a famous Hebrew publishing house that was established in Moscow in 1917 by Avraham Stybel (1885–1946). It set up an impressive program of Hebrew publications and translations of classical and modern Western literature. Among its translators were some of the most outstanding Hebrew poets and writers of the day. Following the Bolshevik repression, the Stybel publishing house relocated to

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

schaffen. Stybel ist an ihn herangetreten und Hugo Bergmann wird durch die Uebersetzung philosophischer Werke – er ist ja Philosoph – wahrscheinlich ein erhebliches Einkommen beziehen können. (Stybel zahlt z. B. Schofmann[30] für den übersetzten Bogen eines philosophischen Werkes 1000–1500 K). Alle diese Gründe bewogen mich dazu, Hugo Bergmann in dem Ihnen mitgeteilten Sinn zu raten. Ich werde ihn jetzt davon verständigen, dass Sie die Verabredung nicht billigen, und wir werden das Weitere abzuwarten haben.

Ich bemerke, dass der Nationalrat in Prag in der Lage sein dürfte, wenn die Delegation erst abgeht, unter Berufung auf diese Aktion grössere Sammlungen im czecho-slovakischen Staate durchzuführen, die die anderweitigen Kosten der Delegation decken dürften.

Ich bin im übrigen trotz der von Ihnen telegraphisch angeführten Gründe nicht der Ansicht, dass Ihre Entscheidung in der Angelegenheit Bergmann richtig ist.

Ich muss annehmen, dass Sie in der ganzen Angelegenheit der Nationalräte und der Reise ihrer Delegationen keine neuen Nachrichten haben, weil Sie mir sie sonst wohl mitgeteilt hätten. Ich nehme auch |4| an, dass Herr Berger[31] bisher das Visum nicht erhalten hat.[32] Trotzdem fahre ich fort, in dem besprochenen Sinn mit den Nationalräten zu verhandeln und auf die Entsendung von Delegationen hinzuarbeiten. Ich vertrete hiebei den Standpunkt, dass es wahrscheinlich nicht möglich sein wird, von den schweizer Gesandtschaften für die einzelnen Delegationen das Visum zu bekommen – es ist hier bekannt, ¦mit¦ welchen Schwierigkeiten bei der Visum-Erlangung zu rechnen ist – und erkläre, dass wenn alle Nominierungen, zumindest zu Oesterreich, vorliegen, die Namen Herrn Sokolow angegeben werden müssten, welcher dann von dort aus durch die englische Gesandtschaft die Schweizer

New York in 1918. It later moved to Warsaw, but collapsed in 1925/1926 due to the economic crisis. In 1928, the Stybel publishing house was refounded in Berlin and finally transferred to Tel Aviv.

30 Gershon Shofman (1880–1972) was a popular writer and editor who mainly published in Hebrew. Born in the Russian Empire, he moved to Warsaw around 1900. In 1902, he enlisted in the Russian army, but he deserted after the start of the Russo-Japanese War in 1904 and fled to Lemberg. In 1913, he moved to Vienna, remaining in Austria until 1938, when he immigrated to Palestine. He was considered one of the great Hebrew short story authors.

31 Julius Berger.

32 Due to the diplomatic tensions at the end of the war, it was extremely difficult for German and Austrian citizens to obtain visas for France or England. These difficulties constituted one of the main reasons why the conference was planned for Switzerland.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Regierung um die Erteilung des Visums bitten würde. Es sei anzunehmen, dass dann keine Verweigerung erfolgen wird.

Ich muss annehmen, dass man nötigenfalls diesen Weg gehen will, denn tatsächlich besteht unbedingt die Notwendigkeit, für die Delegationen der Nationalräte und für eine Repräsentanz des nationalen Judentums die Möglichkeit einer Reise in die Schweiz zu schaffen. Dies gilt hier nicht als eine Angelegenheit, an der die zionistische Organisation nicht interessiert wäre, sondern man hält es für selbstverständlich, dass die zionistische Organisation einen Weg finden muss, um in irgend einer Art eine Vertretung des nationalen Judentums im Auslande zu schaffen, welche die Legitimation der zionistischen Organisation bei der Friedenskonferenz verstärkt.

Die Verhandlungen in Wien zu führen ist {jetzt} schon aus technischen Gründen sehr schwierig, da infolge der Verkehrsunterbindung und der Lokalsperre alle Sitzungen etwa um 1/2 8 ein Ende haben müssen.[33] Ich habe aber auch hier schon eine Anzahl von sehr wichtigen Besprechungen gehabt. Gegenwärtig sind zahlreiche Gesinnungsgenossen aus Galizien hier, die erst in den letzten Tagen von dort abgefahren sind u. a. auch Dr. Israel Waldmann und Dr. Schmorak, {Herz (Ostgalizien)[34]} und Dr. Max Rosenfeld aus Prze-|5|mysl. Die galizische Frage ist ausserordentlich schwierig. Die Hauptschwierigkeit liegt darin, die Lemberger und die westgalizische Politik unter eine#{n} Hut zu bringen. Eine regelrechte Nominierung wird wahrscheinlich nur für Krakau möglich sein, da man in Lemberg ja gegenwärtig nicht frei auftreten kann. Ich werde jedenfalls auch nach Krakau fahren müssen, um mit den dortigen Gesinnungsgenossen direkt zu sprechen.[35] Was Ostgalizien anbelangt, werde ich versuchen, einen Beschluss der in Wien weilenden Vertrauensmänner herbeizuführen und seine Ratifizierung durch die Lemberger Organisationen veranlassen. Ich habe hier auch schon Besprechungen mit den Führern der Schomrim ¦gehabt¦, die wahrscheinlich in Krakau in meiner Anwesenheit eine Konferenz der Schomrimorganisationen veranstalten werden. [Bei] Ihnen handelt es sich hauptsächlich um die Einwanderung nach Palästina. Unser Plan wegen des Arbeiterheeres und der Notstandsarbeiten wird als eine erlösende Tat aufgefasst, für die Durchführung werden sich alle zur Verfügung stellen. Man muss aber schon jetzt mit der Organisierung, d. h.

33 Following the collapse of the empire, hundreds of thousands of former soldiers were crossing through the country. The growing unemployment forced the city authorities to take measures such as curfews and the creation of militias in order to reinforce safety and prevent looting.

34 Zalmen Herts.

35 See Document 64.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

mit der Informierung und Einrichtung der Palästinabüros beginnen. (In Prag ist das Büro schon in Tätigkeit).

Ich werde Ihnen von Wien aus nochmals berichten. Ich habe heute noch Sitzungen des Jüdischen Nationalrates, morgen eine Vertrauensmännerversammlung, Mittwoch noch eine Versammlung der Zionisten aus Galizien, ausserdem eine Sitzung mit de~~r~~{n}Poale-Zion. (Auch in Prag hatte ich Sitzungen mit der dortigen poale zionistischen Gruppe, die ausserordentlich stark ist. Sie hat in den letzten Wochen allein etwa 400 neue Mitglieder gewonnen). Mittwoch fahre ich nach Budapest, von dort nach Agram.[36] Die Agramer Gesinnungsgenossen haben mir hieher telegraphiert, dass sie mich dringend erwarten und eine grosse Ver-|6|trauensmännerkonferenz einberufen werden. Ob es notwendig sein wird, von dort aus noch nach Sarajevo zu fahren, weiss ich nicht. Es wird davon abhängen, wie die Beschickung der Konferenz sein wird. Hierauf fahre ich über Wien nach Krakau. In Mähren muss ich mich nicht aufhalten da ich hier mit Hugo Bergmann Besprechungen hatte, der das zionistische Sekretariat ~~in~~ ¦für¦ Mähren zugleich mit der Mährisch-Ostrauer Zeitung[37] übernommen hat, die ab 1. Jänner zweimal wöchentlich erscheinen wird. Die Frage seiner Verwendung in Berlin ist hiemit vorläufig erledigt. Von Krakau möchte ich eventuell über Prag zurückfahren, wo am 5. Januar der Nationaljüdische Kongress für den tschechoslowakischen Staat beginnt.[38] Die Arbeit~~en~~ im tschechoslowakischen Staat ist jetzt besonders auch mit Rücksicht auf das slowakische Judentum sehr wichtig. Die Vertreter der Slowakei in der ~~z~~¦t¦schechischen Regierung haben es sehr freudig begrüsst, dass die national jüdische Arbeit auf die Juden der Slowakei ausgedehnt werden sollen, und unser Prager Nationalrat hat auch schon Vertrauensmänner in die Slowakei geschickt.

Ich möchte noch besonders erwähnen, dass hier einen grossen Teil des Interesses die Frage der Jüdischen Tageszeitung einnimmt, die im Januar erscheinen soll.[39] Man hat für sie etwa 350.000 Kronen aufgebracht und hofft, dass dies für das Erste genügen wird. Ebenso hat man Papier etc. Dagegen

---

36 An outdated German name for Zagreb.

37 The *Ostrauer Zeitung* was a newspaper that was published in Ostrava by Julius Kittl. He himself was not Jewish; nonetheless, his publication was considered a "Jewish" newspaper because he also published books and newspapers of Jewish interest. David Lawson/Libuše Salomonovičová/Hana Šústková, Ostrava and its Jews. 'No-one Sings You Lullabies', London/Chicago, Ill., 2018, 150 f.

38 The National Congress of the Jews in the Czechoslovak State. See Document 51.

39 The daily *Wiener Morgenzeitung*. See Document 43.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ist die Frage ihrer Organisation (Redaktion und Administration) noch sehr ungeklärt. Im Einzelnen werde ich darüber vielleicht auch noch berichten.

Ich vermisse sehr die Nachrichten vom Büro. Ich kann nicht annehmen, dass nichts vorliegt, was mir hätte berichtet werden können und sollen. Vielleicht können Sie noch dafür sorgen, dass ich von jetzt ab doch noch informiert werde.

Mit bestem Zionsgrusse

{Leo Herrmann}

Document 91

Arthur Hantke to Leo Herrmann
Berlin, 30 December 1918
Typewritten telegram (copy),[40] *1 page; handwritten corrections*
Language: German
CZA, Z3/1696

Gestern für Herrmann, Draskovisgasse 36

Agramkro{a}tien [sic]

Sokolow verlangt dass sofort absolut einwandfreie und vollkommen ausreichende Vollmachten des jüdischen Nationalrats oder anderer kompetenter Körperschaften auf den Namen der zionistischen Delegation bei der Friedenskonferenz ausgestellt werden Punkt Diese Aktion läuft neben der von Ihnen betriebenen und zu Ihrer Ergänzung Punkt Gleiches gilt für alle anderen in Frage kommenden Länder Prag Wien sind von uns bena~~h~~c{h}richtigt erledigt Ihr direkt Agram Budapest Ausführlicher Brief trifft Sie Wien

Hantke

30.12.[19]18.

40 This archival copy was prepared for the Zionist Office in Berlin.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 92

Julius Berger to Leo Herrmann
Berlin, 31 December 1918
Typewritten letter, 4 pages; printed letterhead on page 1, typewritten and handwritten corrections
Language: German
CZA, Z3/1696

Zionistisches Centralbureau
◊◊◊
Telegramm Adresse:
Orghip Berlin
◊◊◊
Telephon Amt Uhland 845, 846
Postscheckkonto Berlin 11619
◊◊◊
Bankkonto:
Nationalbank für Deutschland
Depositenkasse Kurfürstendamm 211
Berlin W.
◊◊◊

לשכת המרכז הציוני[41]

Berlin W 15
Sächsischestr. 8
den 31. Dezbr. 18

Herrn
Leo Herrmann
Wien

Lieber Herr Herrmann!

Ihrem Brief vom 23. Dezember entnehme ich,[42] dass Sie Nachrichten aus dem Büro vermissen. Ich bin fast die ganze Zeit über nicht hier gewesen. Ich war in Königsberg, nachher nahm mich der Delegiertentag sehr in Anspruch, und ich habe ja auch mit den Interna des Büros wenig zu tun. Mir scheint aber auch nicht, dass man versäumt hat, Ihnen wesentliches mitzuteilen.

41 Central Zionist Office.
42 A letter from Herrmann to Berger from 23 December 1918 could not be located. However, on that date, Herrmann voiced missing some news from the Zionist Office in Berlin in a letter to Arthur Hantke. See Document 90.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Beifolgend überreiche ich Ihnen einige Kopien unserer Korrespondenz mit Warschau und Wien nebst dazugehörigen Abschriften, die Sie interessieren dürften.[43] Das wichtigste ist das Telegramm Sokolows vom 20. Dezember. Der Satz aus dem Telegramm an Dawiski,[44] der mit den Worten „The presence“ beginnt, ist offenbar verstümmelt. Wir entnehmen dem Telegramm, dass man sicher damit rechnen kann, dass eine zionistische Delegation zur Friedenskonferenz zugelassen sein wird. Auch für die Zulassung einer Delegation der Nationalräte besteht Aussicht. Da aber zum mindesten die Bildung dieser Delegation, wie es scheint, no¦c¦h geraume Zeit in Anspruch nehmen wird und offenbar die Situation in Paris sehr drängt, verlangt Sokolow absolut genügend legalisierte und vollständig ausreichende Vollmachten der verschiedenen Jüdischen Nationalräte oder ähnlicher autorisierter jüdischer Körperschaften auf den Namen der jüdischen Delegation bei der Friedenskonferenz.[45]

[|2|] Diese Sache erscheint uns sehr wichtig und es ist klar, dass diese Vollmachten sofort beschafft werden müssten. In diesem Sinne habe ich Ihnen nach Agram und Budapest telegr¦a¦phiert, nach Prag und Wien haben wir direkt geschrieben.

Es ist ganz klar, dass die Vollmachten so gehalten werden müssen, dass ihr repräsentativer Charakter nicht ohne weiteres bestritten werden kann. Wo ein jüdischer Nationalrat als Träger der Vollmacht ausreicht, müsste sie also von den Nationalräten, sonst irgendwie anders ausgestellt werden. Wichtig ist nur, dass die Berechtigung der Delegation auf Grund von Vollmachten, für die betreffenden Judenheiten aufzutreten, nicht angezweifelt werden kann.

Von der Schweiz[46] haben wir immer noch keine Nachricht. Inzwischen hat aber Herr Dr. Jacobson telegraphiert, dass er in den nächsten Tagen für 2 bis 3 Wochen nach Kopenhagen zurückkommen wird, wegen der Reorganisation des Kopenhagener Büros, insbesondere wegen der Aufnahme des [sic] Auswanderungsfrage in den Tätigkeitsbereich des Büros. Er verlangt, dass

43 This correspondence has not been found.

44 Boris Dawiski was a Russian Zionist who was located in Stockholm at this time.

45 In their communication with the Jewish national councils and the regional Zionist federations, the Zionist Offices in Berlin, Copenhagen, and London emphasized the need to secure authorization as official representations of the Jews in their respective countries. Weizmann and Sokolow also insisted on this point in order to present the Jewish demands with one voice at the Paris Peace Conference. However, in their view, it was most important for the Jewish national councils to give credibility and legitimacy to the Zionist demands for a national home in Palestine by creating the image of a united Jewish nation in East-Central and Eastern Europe.

46 This probably refers to Pevsner or Feiwel, who were in Zurich by this point.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Hantke und ich, eventl. auch noch andere Herren, dorthin kommen, nötigenfalls auch Vertreter von Polen, Galizien etc. Es soll aber keiner reisen, ehe er nicht seine Abreise aus England mitgeteilt hat.

Unter solchen Umständen werde ich auf die Schweizer Reise verzichten. Sollte überhaupt noch die Reise eines Berliner Herrn nach der Schweiz nötig sein, so werden eventl. Sie fahren. Ich habe nach der Schweiz bereits mitgeteilt, dass man sich um ein Visum für Sie bemühen muss.

Warschau habe ich mitgeteilt, dass sie wenn möglich einen Herrn nach Kopenhagen entsenden sollen. Für Oesterreich und Galizien scheint dies nicht mehr nötig, indem Herr Dr. Sonne[47] ja bereits in Kopenhagen ist, der gerade diese Angelegenheiten kennt.

|3| Was die Frage Bergmann anlangt, so stehen wir hier auf dem Standpunkt, dass man jetzt erst recht mit der Entscheidung warten muss, bis man mit Dr. Jacobson gesprochen hat. Wir wissen ja noch nich [sic], in welcher Weise er das Büro ausbauen will. Er war ja sehr für das Engagement des Dr. Bergmann und wird sich gewiss dafür entscheiden, wenn er einigermassen glaubt, dass in dem erweiterten Kopenhagener Büro für Dr. Bergmann Platz ist. Dr. Bergmann aber ausschliesslich unter dem Gesichtspunkt der Schweizer Reise zu engagieren, scheint uns falsch, da uns diese ganze Sache augenblicklich immer fraglicher zu werden beginnt. Andererseits ist es derart unsicher, wann eine Uebersiedlung [von] Dr. Bergmann nach Palästina stattfinden kann, und muss man [sic] so sehr mit der Möglichkeit rechnen, dass noch eine geraume Zeit bis dahin vergeht, dass es falsch wäre, auf dieser Grundlage das Engagement vorzunehmen. Wir nehmen an, dass in spätestens 2 Wochen eine Entscheidung auch über diesen Punkt herbeigeführt sein wird.

Wir teilen Ihre Meinung, dass ein Weg gefunden werden muss, um eine Vertretung der Nationalräte etc. zu schaffen. Wir verschliessen uns aber nicht der Tatsache, dass wir bisher nur wenig Aussicht haben, dass ausser den Nationalräten der Juden des ehemals österreichischen Gebietes auch noch andere Judenheiten dort vertreten sein werden. Weder von Polen, noch aus der Ukraine haben wir auf unsere verschiedenen Anfragen irgend eine Nachricht erhalten, und auch Litauen wird, wie es scheint, bestenfalls durch Rechtsanw.[48] Rosenbaum vertreten sein.[49] Aber auch diese Voraussetzung

47 Abraham Sonne (1883–1950) was a poet and educator who worked for the Zionist Organization in London. He became secretary of the Zionist Executive in 1920. He also gained literary recognition, publishing Hebrew poetry under the pseudonym Abraham Ben Yitzhak.

48 Rechtsanwalt.

49 In late December 1918, the Jewish National Council in Poland was still in the process of creation. The pre-conference regarding its establishment was only held from 20 to

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

erscheint nach den neuesten Vorgängen in Litauen sehr zweifelhaft. Ob aber eine Vertretung ausschliesslich der Judenheiten des ehemals österreichischen Gebietes eine besondere Bedeutung hat, steht noch recht dahin, und es ist auch |4| sehr zu überlegen, ob eine solche Rumpfvertretung geschaffen werden soll.

Wir sind daher der Meinung, dass Sie natürlich Ihre Bemühungen wegen der Bildung solcher Delegationen durchaus fortsetzen müssen, dass aber die Entsendung dieser Delegationen nach der Schweiz vorläufig noch nicht stattfinden kann, bis wir genaueree~~s~~ über den möglichen Umfang der ganzen Aktion erfahren können.

Der Delegiertentag war eine grosse, aber verhältnismässig zahme Sache. Der Besuch war über Erwarten stark, die Stimmung war sehr gut.[50]

Laut Telegramm des Kopenhagener Büros,[51] dass es wieder einmal eine Kraft braucht, da Frl. Strumpf an Lungenentzündung im Krankenhaus liegt, wird nur Frl. Jetty Wahl[52] demnächst nach Kopenhagen fahren.

Mit bestem Gruss
Ihr {I. A. Julius Berger}

{Lieber Herr Herrmann! Es war wirklich nichts mitzuteilen, was Sie nicht ohnedies bei Ihrem jeweiligen Aufenthalt durch die Depeschen an die einzelnen Nationalräte erfahren haben. Wir warten hier – genau wie Sie – auf Nachrichten von Weizmann und Sokolow.

Herzlichst
Ihr Adolf Gollat}

---

26 December 1918. The Jewish provisional national assembly in Ukraine had met in early November 1918, but its delegation was still on its way to Western Europe. The Jewish National Council in Lithuania had not yet been created. By December 1918, the State Council of Lithuania was only just beginning to include Jewish representatives and entrust them with ministerial tasks. Rosenbaum eventually became Deputy Minister of Foreign Affairs and participated in the peace negotiations.

50 The Delegiertentag (German Zionist Congress) was held in Berlin from 25 to 27 December 1918. Hans Goslar, Zionistischer Delegiertentag, in: Neue jüdische Monatshefte, 25 December 1918, 125–129.

51 This telegram could not be located.

52 Jetty Wahl (1894–1978) worked as secretary of the Zionist Office in Copenhagen in 1919 and in London the following year. She was married to the historian Hans Kohn (1891–1971).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 93

Victor Jacobson to the Swiss Zionist Federation
London, 6 January 1919
Typewritten telegram (copy), 1 page; printed letterhead with date inserted by typewriter, stamp at the bottom of the page reading "Copy for files," typewritten corrections
Language: English
CZA, Z4/40134

Zionist Organisation,
LONDON BUREAU.
◊◊◊
ההסתדרות הציונית,
הלשכה הלונדונית.[53]
⁂
Tel. Regent 813 & 814
◊◊◊
Telegr. Address: "ZIONIBURO, LONDON."
⁂

EMPIRE HOUSE,
175, PICCADILLY, W. 1.

London, ¦January 6th 1919¦

Telegram.

To Zionist Federation
P. O. Box 10155, Basle

We have proposed to Jewish national councils of several Count¦r¦ies Eastern Europe send delegates Switzerland for Conference which shall organise delegation Paris and elaborate programme national claims Jewry Eastern Europe Stop Swiss Government always sympathetic to claims small nations sure to be sympathetic planned conference also Stop We ask you approach it with view to getting general permit for delegates of this conference who should afterwards apply for visa Stop wire.

Jacobson.

53 The Zionist Organization, London Office.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 94

The Zionist Office in Berlin to L. Treywitsch
Berlin, 12 January 1919
Typewritten letter, 5 pages; handwritten corrections
Language: German
CZA Z3/135a
[Adolf Gollat contacts the Zionist activist L. Treywitsch on behalf of the Zionist Office in Berlin, because he heard that sending letters from Białystok to Russia and Ukraine was now possible. Hoping to re-establish communication with Zionists in Moscow and Kiev, he asks Treywitsch to send letters to Jewish national activists detailing recent developments and requests from the Zionist Organization. The letters should contain information about the restructuring of the Zionist Organization, Jacobson's move to London, and the opening of the Paris Office under the direction of Sokolow and Weizmann. Moreover, they should contain requests to the Jewish national councils to send delegates to Switzerland and to furnish the Zionist delegation with power of attorney, so it may act on their behalf. Moreover, Gollat offers support with securing visas and managing the delegates' travels to Switzerland. Finally, he asks the Ukrainian and Russian Zionists to send telegrams to the English, French, Italian, and American governments in support of the demand to create a national home for the Jewish people in Palestine.]

12. Januar 1919

An das

Comité der Zionistischen Organisation
z. Hd. d. Herrn L. Treywisch
Bialystock [sic]

Sehr geehrte Herren Gesinnungsgenossen!

Wir erfahren heute zufällig, dass von Bialystock [sic] aus die Möglichkeit eines brieflichen Verkehrs mit ganz Russland und der Ukraine bestehen soll. Wir wissen nicht, ob diese Nachricht zutreffen{d} ist. Sollte dies der Fall sein, so wäre dies für uns von grösster Bedeutung, da wir seit geraumer Zeit, ~~ob~~{so}wohl mit Moskau und mit Kiew ganz ohne Verbindung sind und eine Reihe überaus wichtiger Nachrichten an diese Plätze weiterzugeben haben, ohne dass wir irgend eine Gewähr dafür haben, dass unsere diesbezüglichen

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Versuche irgend einen Erfolg gehabt haben.[54] Wir richten deshalb die Bitte an Sie, den Inhalt dieses Briefes schnellstens, wenn möglich auf mehreren Wegen und wenn irgend denkbar nicht nur brieflich, sondern auch telegrafisch weiterzugeben, nach Kiew an Herrn Slatopolsky,[55] Bolschaja, Podwalnaja 4 und nach Moskau an Herrn E. Tscherikower,[56] Pokrowski-Boulevard 4, Qu.[57] 37. Bevor wir zum Inhalt der weiterzugebenden Nachrichten kommen, möchten wir Sie noch bitten, uns mitzuteilen, ob es richtig ist, dass wir erfahren haben, |2| dass das Zionistische Zentralcomité für Russland nach Minsk verlegt worden ist, wohin u. a. Bruzkus gekommen sein soll.[58] Wenn dies der Fall ist und Sie auch mit Minsk Verbindung haben, bitten wir Sie, den Inhalt des nachfolgenden Briefes auch nach Minsk weiterzugeben. Unter allen Umständen bitten wir Sie, uns den Empfang des Briefes zu bestätigen und uns zu

---

54 Due to the Ukrainian-Soviet War and the Polish-Ukrainian War, communications between Western Europe and the metropolises in the East were severely limited.

55 Hillel Zlatopolsky.

56 Elias (Eliyahu) Tcherikower (1881–1943) was a Jewish historian. Born and raised in Russia, he joined Socialist-Zionist circles as a student and was active in the Russian revolutionary movement. Before the First World War, he wrote for Jewish and Russian radical journals. Moreover, he was a major contributor to the *Yevreyskaya entsiklopediya* (Jewish Encyclopedia, 1908–1913). Experiencing the beginning of the First World War abroad, he moved to New York in 1915, where he wrote for the Yiddish Socialist and Labor Zionist press. After the February Revolution, he returned to Russia full of hope for the implementation of Jewish autonomy and associated himself with the Russian Zionist movement. He wrote, among others, for the *Petrograder togblat*, which was edited by Yitzhak Grünbaum. In September 1918, he moved to Kiev, where he worked as secretary of the Jewish National Council. There, he worked for the Yiddishist *Folks-farlag* (People's Publishing House) and devoted himself to documenting the pogroms in 1919/1920. In 1921, he left Russia for Berlin with an enormous archive. In the same year, he was among the founding members of the *Ostjüdisches Historisches Archiv*, and in 1925, he helped to found the YIVO Institute. Tcherikower fled to France in 1933 and then to the United States in 1940. Ben-Zion Dinur, Eliyahu Cherikover. Ẓerufe-reshumot le-toldotav u-lif'alo [Elias Tcherikower. Attachments of Records to His Work and Achievement], in: Elias Tcherikower (ed.), Yehudim be-itot mahpekhah [Jews in Times of Revolution], Tel Aviv 1957, 9–19.

57 Probably "Quartier", apartment, room.

58 Due to the Bolshevik repression, the Zionist leadership began to leave Russia. Of the central committee of the Zionist Federation in Petrograd, Israel Rossoff, Mikhail Aleinikov, Boris Goldberg (1865–1922), Abraham Idelson (1865–1921), and Alexander Zalkind (1865–1931) left for Paris. Others moved to Ukraine, Poland, or Lithuania. At the time of this letter, Julius Brutskus was still in Petrograd.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

schreiben, was Sie zur Erledigung dieses Schreibens getan haben. Anliegend ein Originalbrief nach Minsk,[59] den Sie, wenn möglich, befördern wollen.

Es ist Ihnen wohl bekannt, dass {sich} Herr Dr. Jacobson mit Vollmachten seiner Kollegen im EAC[60], Prof. Warburg[61] und Dr. Hantke, versehen, auf Einladung des Londoner Büros der Zionistischen Organisation nach London begeben hat, wo gleichzeitig führende russische, holländische und amerikanische Gesinnungsgenossen eingetroffen sind und wo jetzt eine legitimierte Leitung der zionistischen Organisation besteht.[62] Gleichzeitig ist ein Büro der Organisation in Paris eröffnet worden, also am Orte der Friedensverhandlungen. Das Bureau steht unter Leitung der Herren Sokolow und Weizmann, von denen ersterer schon seit mehreren Wochen in Paris anwesend ist. Es ist bereits sicher, dass die zionistische Organisation Gelegenheit haben wird, durch eine eigene Delegation auf der Friedenskonferenz ihre Forderungen vertreten zu können. Schon im Dezember v. J.[63] hat das London~~d~~er Bureau sich durch unsere Vermittlung an sämtliche jüdischen [sic] Nationalräte und entsprechenden [sic] Körperschaften mit folgendem Ersuchen gewandt:

„Im Einverständnis mit allen leitenden Instanzen der zionistischen Organisation fordern wir Sie auf, sofort Vertreter der nationalorganisierten Judenheit Ihres Landes nach der Schweiz zu |3| entsenden, oder Vertreter dort zu nominieren, zwecks Gründung einer autorativen [sic] gemeinsamen Repräsentanz zur Vorbereitung und Verteidigung der jüdischen nationalen Forderungen, im Sinne des Kopenhagener Manifests. Diese Repräsentanz muss so zusammengesetzt sein, dass vielleicht die aus ihr gewählte kleine

---

59 This letter could not be located.

60 Engeres Aktionskomitee (Smaller Actions Committee).

61 Otto Warburg (1859–1938) was a German-Jewish agricultural botanist and a member of the Zionist Executive from 1905. He served as president of the Zionist Organization from 1911 to 1920.

62 At the end of 1918, Weizmann joined the highest organs of the Zionist Organization in order to institutionalize the transfer of authority from Berlin and Copenhagen to London. In order to coopt Weizmann into the Smaller Actions Committee, Weizmann and Sokolow invited Jacobson, a member of the Smaller Actions Committee and head of the Copenhagen Office, to come to London. They also asked him to bring with him power of attorney from Hantke and Warburg, the German members of the Smaller Actions Committee, so that he could act on their behalf. Hantke, Warburg, and Jacobson accepted this move and even went further. From 30 November to 2 December 1918, they held a meeting with Leo Motzkin (1867–1933), a member of the Greater Actions Committee, in which they coopted Weizmann into the Smaller Actions Committee. Reinharz, Chaim Weizmann, 287.

63 Vergangenen Jahres.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Delegation vor dem Friedenskongress mit einem Programm und als Repräsentanz des ganzen Ostjudentums auftreten könnte."[64]

Diese Einladung ist von uns nach Wien, Prag, Krakau, Budapest, Agram, Warschau, Wilna, Kiew und Moskau weitergegeben worden. Zweck dieses Vorgehens soll sein, dass in der Schweiz eine Gesamtrepräsentanz sämtlicher Teile des Ostjudentums vorhanden sein soll, die mit den notwendigen Vollmachten der nationalorganisierten Juden ihres Landes versehen, d{ie} Forderungen des Ostjudentums mit dem notwendigen Nachdruck vertreten können. Im Sinne dieser Aufforderung sind in den meisten Ländern bereits derartige Delegationen gewählt worden, die nach der Schweiz abreisen werden.

In einem weiteren Telegramm von Anfang Januar wurde die Bitte um Entsendung von drei Vertretern nach der Schweiz wiederholt. Da jedoch die Gefahr besteht, dass bis zum Zusammentritt der Schweizer Konferenz vielleicht zu viel Zeit verstreicht, verlangt Sokolow dringendst eine absolute einwandfreie und vollkommen ausreichende Vollmacht, namens des Jüdischen Nationalrats der Ukraine resp.[65] namens der entsprechenden Instanz in Moskau, auf den Namen der zionistischen Delegation bei der Friedenskonferenz wegen Vertretung der Forderungen. Es ist dringend erforderlich, dass sofort in Moskau |4| und in Kiew die notwendigen Schritte getan werden, um entweder an uns oder falls dies leichter ist, an das Kopenhagener Bureau oder nach London diese notwendige Vollmacht Herrn Sokolow auszustellen und ausserdem entweder schleunigst eine Delegation nach der Schweiz zu entsenden oder die in der Schweiz befindlichen Gesinnungsgenossen mit der Vertretung zu beauftragen.

Speziell nach Kiew muss mitgeteilt werden, dass die Deutsche Gesandtschaft in Kiew beauftragt ist, Herrn Ussischkin und den anderen dort als Delegation gewählten Herren die Reise zu ermöglichen. Die Weiterreise von Berlin aus wird ebenfalls ermöglicht werden können. Sollte eine andre Reiseroute beabsichtigt sein, so soll man uns durch die Deutsche Botschaft drahten, damit aus London die notwendigen Erleichterungen für die Reise beschafft werden.

Ferner wird aus London dringend um Angabe der Namen und Adressen der Mitglieder der zionistischen Jahreskonferenz ersucht. Dieselben sollen an der nach London auf 10. Februar nach § 40 des vom 10. Kongress angenommenen Organisationsstatus einberufenen Konferenz teilnehmen, die vermutlich drei Tage dauern wird. Die sofortige Mitteilung der Namen und Adressen der Vertreter ist sofort erforderlich.

---

64 See also Documents 36 and 93.

65 Respektive.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Was die Palästinafrage anbetrifft, so ist es dringend erforderlich, dass sowohl die Zionisten der Ukraine wie die von Grossrussland sofort folgendes von der englischen, französischen, italienischen Regierung und von Wilson fordern: Palästina innerhalb seiner historischen Grenzen soll unter solche politischen, administrativen und ökonomischen Bedingungen gestellt werden, welche seine Entwicklung zu einem jüdischen Gemeinwesen verbürgen. Telegramme dieses Wortlauts |5| sind schleunigst abzusenden, Kopie bitten wir Sie uns zukommen zu lassen. Wenn direkter Verkehr mit den genannten Regierungen nicht möglich ist, sollen die Telegramme an das Kopenhagener Bureau gesandt werden.

Wir fassen kurz zusammen:

1.) Entsendung einer Delegation nach der Schweiz oder Bevollmächtigung in der Schweiz befindlicher Gesinnungsgenossen zwecks Vertretung ukrainischer und grossrussischer nationaljüdischer Forderung. 2.) Bevollmächtigung der Friedensdelegation wegen Vertretung ostjüdischer Forderungen. 3.) Mitteilung nach der Ukraine wegen der Reise der dort gewählten Vertreter. 4.) Angabe derjenigen Personen, die an der nach London auf den 10. Februar einberufenen Sitzung der Jahreskonferenz teilnehmen sollen. 5.) Telegramm an die alliierten Regierungen mit unseren Palästinaforderungen. 6.) Bitten wir Sie, den ukrainischen Zionisten unseres verehrten Freundes Syrkin das Beileid des Kopenhagener und des Berliner Büros zu übermitteln.[66]

Indem wir Sie nochmals bitten, alles Erdenkliche zu tun, um diese Nachrichten schleunigst weiterzugeben, verbleiben wir

mit vorzüglicher Hochachtung
und Zionsgruss

{Gol.}[67]

Document 95

Leo Herrmann, Provisional List of Delegates From Jewish National Councils
Berlin, 13 January 1919
Typewritten manuscript (copy), 3 pages; typewritten corrections
Language: German
CAHJP, P83/G260

---

66 Moshe Nachum Syrkin had passed away on 28 December 1918.

67 Adolf Gollat.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

H/H

Vorläufige Liste der Jüdischen Nationalräte.

1) Für den Tschechoslovakischen Staat

Dr. Max Brod, Prag
Dr. Hugo Bergmann, Prag
Rudolf Kohn (Poale Zion), Prag
Dr. Herbert v. Fuchs, "
Norbert Adler, "
Richard Schlesinger,[68] Slovakei
Berthold Feiwel, Zürich
Leo Herrmann, Prag

Die Wahl der Delegierten wurde durch den nationaljüdischen Kongress am 6. und 7. Januar in Prag vorgenommen.[69]

2) Für Deutsch-Oesterreich

Dr. Isidor Margulies, Wien
Dr. Abraham Sonne, Wien, zur Zeit Kopenhagen
Oberrabbiner Chajes, Wien

Da die Namen offiziell noch nicht hierher telegraphiert worden sind, obzwar die Absendung des Telegrammes mir versprochen war, habe ich mich heute nochmals telegraphisch nach Wien gewandt. Die Namen von Dr. Margulies und Dr. Sonne standen fest. Es sollte nur noch über Dr. Chajes, dessen Entsendung sehr wünschenswert wäre, verhandelt werden.

3) Für Ungarn.

Prof. Adolf Straus,[70] Professor an der Orientalischen Akademie, Budapest
Prof. Moses Richtmann, Budapest
Morris Gutmann [sic],[71] Budapest

---

68 Probably Richard Schlesinger (1861–1938), a lawyer, estate owner, and Zionist from Piešťany, Slovakia.

69 See Document 55.

70 Adolf Strausz.

71 Moritz Guttmán.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Für Ungarn besteht kein jüdischer Nationalrat. Die Zionistische Organisation übt die Funktionen eines jüd. Nationalrats aus, ohne sich aus innerpolitischen Gründen als Nationalrat bezeichnen zu wollen.

4) Für den Jugoslavischen Staat

Die Delegierten sind erst von der am 6. und 7. abgehaltenen ersten zionistischen Konferenz für den gesamten Jugoslavischen Staat gewählt worden. Da telegraphische Mitteilungen über die Liste noch nicht vorliegen, trotzdem sie versprochen wurde [sic], habe ich nochmals telegraphiert.

Als einer der Delegierten dürfte (speziell für Serbien) Rabbiner Dr. Alkaley[72] aus Belgrad gewählt worden sein, der sich in der Schweiz aufhält.

|2| 4) [sic] Für Galizien.

Vorbemerkung. Einen einheitlichen Nationalrat für Galizien gibt es nicht. Es sind zum mindesten 4 Gebiete zu unterscheiden:

a) Westgalizien unter dem jüd. Nationalrat in Krakau,
b) Mittelgalizien, als dessen Repräsentanz der jüdische Volksrat in Przemysl in Betracht kommt,
c) das augenblicklich zwischen den Ukrainern und Polen strittige, im polnischen Besitz befindliche Gebiet mit dem Zentrum Lemberg unter dem jüd. Nationalrat in Lemberg,
d) das weitere Ostgalizien, das in ukrainischem Besitz ist und dessen jüdische Nationalräte eine Konferenz der Nationalräte in Stanislau abgehalten haben, wo eine gemeinsame Leitung gewählt worden ist.

Was die Wahlen anlangt, so hat der jüd. Nationalrat für Westgalizien Dr. Osias Thon in Krakau gewählt.

Der jüdische Volksrat in Przemysl hat Dr. Max Rosenfeld in Przemysl, zur Zeit in Wien IX, Höfergasse 5, gewählt.

Eine Wahl des jüdischen Nationalrats in Lemberg, ebenso der Nationalräte von Stanislau und der angeschlossenen Gruppen hat noch nicht stattgefunden, da die von mir überbrachte Mitteilung erst durch Kuriere und

72 David M. Alkalay (1862–1933) was a lawyer, communal activist, and Zionist politician. He came into contact with political Zionism during his studies in Tübingen and Vienna and attended the First Zionist Congress in Basle in 1897. He served as head of the Sephardic Jewish community of Belgrade for seventeen years and co-founded several Jewish welfare institutions. From 1924 to 1933, he served as president of the Yugoslav Zionist Federation. Freidenreich, Belgrade, Zagreb, Sarajevo, 267.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Vertrauensmänner, mit denen ich Besprechungen in Wien und Krakau hatte, nach Lemberg überbracht werden musste.

Als Delegierte des jüd. Nationalrates in Lemberg kommen in Betracht:

Dr. Leon Reich (trotzdem er jetzt in polnischer Gefangenschaft ist), vielleicht auch
Dr. Efraim Fischl Waschitz, der schon im Auftrag des Zentral-Rettungskomitees[73] ### für die Reise ins Ausland begriffen ist und
ein von den Stanislauer Gruppen zu wählendes Mitglied.

<u>5) Bukowina.</u>

Dr. Max Diamant,[74]
Dr. Krämer[75] (laut dem vorliegenden Telegramm)

Es existieren ausserdem noch jüdische Nationalräte in einzelnen ungarischen Gebieten, die jetzt von den Serben und Rumänen besetzt sind und zwar:

für den Banat in Temesvar,
für Siegenbürgen [sic] in Klausenburg.

Die Zionisten in Ungarn sind sich darüber im Klaren, dass eine selbstän-|3|dige Vertretung dieser jüdischen Nationalräte nicht wünschenswert ist, da hierdurch eine antiungarische Stellung des Judentums bekundet würde. Desgl. sind die Zionisten im jugoslavischen Königreich der Ansicht, dass die Vertretung der nationalen Interessen des Judentums in dem an das jugoslavische Königreich anzugliedernde Gebiet des Banats am besten nur vor der Organisation des jugoslavischen Gebietes zu besorgen ist.

***

73 Probably the Jewish Rescue Committee in Lwów.

74 Max Diamant (around 1880 – missing after 1940/1941) was a lawyer, publicist, and politician. As a student in Czernowitz, he was a founding member of Zephirah, a Jewish student association. In 1906, he was elected vice-president of the newly formed Jewish National Party in Bukovina, and in 1919, he became a member of the Bukovinian delegation to Paris and joined the Comité des délégations juives. In 1931, he was elected to the Romanian parliament for the Partidul Evreiesc din România (Romanian Jewish Party).

75 The lawyer and Zionist activist Markus Krämer (1887–1964) was a member of Zephirah and the Jewish National Council in Czernowitz (Cernăuți). He became a member of the Comité des délégations juives in 1919.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Persönliche Bemerkung

Dr. Max Rosenfeld, Wien, wünscht, dass ein Visum auch für seine Frau Malwine besorgt wird, Dr. Hugo Bergmann das gleiche für seine Frau Else,[76] Dr. Thon das gleiche für seinen auch als Sekretär des Nationalrats in Frage kommenden Sohn Nathaniel,[77] zur Zeit in Mährisch-Ostrau.

13. Januar 19191 [sic] gez. Leo HERRMANN

Document 96

Victor Jacobson to the Swiss Zionist Federation
London, 21 January 1919
Typewritten telegram (copy), 2 pages; printed letterhead on each page with date and addressee inserted by typewriter (reproduced only for page 1), stamped note on page 2 ("Copy to be sent to Addressee"), typewritten corrections
Language: English
CZA, Z4/40134

Zionist Organisation,
LONDON BUREAU.
◊◊◊
ההסתדרות הציונית,
הלשכה הלונדונית.[78]
***
Tel. Regent 813 & 814
◊◊◊
Telegr. Address: "ZIONIBURO, LONDON."
***

EMPIRE HOUSE,
175, PICCADILLY, W. 1.
London,
¦21st January 1919.¦

76 Else Bergmann, née Fanta (1886–1969), had studied pharmacy and was the founder and first president of the Prague Association of Jewish Women and Girls. Her mother Berta Fanta had already been an influential figure within the Prague intelligentsia and a pioneer of the women's movement. Else Fanta later became the first wife of Hugo Bergmann and immigrated to Palestine with her husband in 1919.

77 Nathaniel Thon (1898–?) was a chemist who had studied in Berlin. He moved to Paris in the 1920s and lectured at the Sorbonne. He died in a car accident at some point after 1944. Shoshana Ronen, A Prophet of Consolation on the Threshold of Destruction. Yehoshua Ozjasz Thon. An Intellectual Portrait, Warsaw 2015, 40.

78 The Zionist Organization, London Bureau.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Telegram.

To ¦Swiss Zionist Federation P.O. Box 10115 Basle.¦

We repeat ### our cables January 6th[79] and 15th to which we are surprised receiving no reply First quote We have proposed to Jewish national councils of several countries Eastern Europe send delegates Switzerland for Conference which shall organize delegation Paris and elaborate programme national claims Jewry Eastern Europe stop Swiss Government always sympathetic to claims small nations sure to be sympathetic planned conference also stop We ask you approach it with view to# getting general permit for delegates of this conference who should afterwards apply for visa stop Wire unquote second quote Referring our cable still unacknowledge¦d¦ of January sixth following delegates have been nominated for Swiss conference of East European Jewry Max Brod Hugo Bergmann for Bohemia Berthold Feiwel Leo Herrmann for Moravia Richard Schlesinger for Slavonia [sic][80] Herbert Fuchs Norbert Adler for economical questions Rudolf Cohen[81] for Poale Zionists stop Y̊ugoslavia nominated delegates Hugo Spitzer[82] Esseg Moritz Leẘy[83] Oskar

79 Document 93.

80 An obvious mistake by the writer: it should read "Slovakia." Hugo Spitzer represented Slavonia in the delegation for the Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes (Yugoslavia).

81 Rudolf Kohn.

82 Hugo Spitzer (1858–1934) was the president of the Jewish community in Esseg (Osijek), the center of Slavonian Jewry, from 1897 to 1927. As an early Zionist, he took part in the First Zionist Congress in 1897. In the same year, he proposed the formation of a central organization for all the Jewish communities of Croatia-Slavonia, which was finally created in spring 1909. Spitzer was the first president of the National Association of Zionists of the South Slav Lands of the Austro-Hungarian Monarchy (Landesvereinigung der Zionisten in den südslawischen Ländern der Österreich-Ungarischen Monarchie), which was founded in 1906. In 1918, he became president of the Yugoslav Zionist Federation. Between 1919 and 1933, he served as president of the Federation of Jewish Religious Communities. Freidenreich, Belgrade, Zagreb, Sarajevo, 11, 155–157.

83 Moric Levi (1879–1941/1942) was a Sephardic rabbi from Sarajevo. During his student years in Vienna, he became one of the founding members of Bar Giora: Društva Židova visokoškolaca iz jugoslavenskih zemalja (Bar Giora: Society of Jewish University Students from Yugoslav Countries), a student organization. This organization pursued a Zionist program and was particularly important for the development of the Zionist movement in the Balkans. In 1917, Levi became chief rabbi of the Sephardic community of Sarajevo and chief rabbi of the Sephardic Jews of Bosnia and Herzegovina. Esther Benbassa/Aron Rodrigue, Sephardi Jewry. A History

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Graf[84] Sarajevo Vice-Delegation Nikolas T̊o̊l̊n̊åůe̊r̊[85] Esseg [|2|] Samuel Pinto[86] Sarajevo stop From German Austria Isidor Margulies Chief Rabbi Chajes Dr. Isidor Schalit in Vienna stop From East Galicia Dr. Emil Schmorak Lemberg Dr. Israel Waldmann Lemberg at present Vienna Dr. Max Rosenfeld Przemysl at present Vienna stop From West Galicia Dr. Thon Krakow stop From Bukowina Dr. Markus Kraemer Vienna nine Loebit̊c̊h̊gasse 10/17 Dr. Max Diamant Vienna Seven Schottenfeldgasse 21 C/O Kohler Dr. Benno Straucher Vienna Two Hotel Europe stop Wire steps taken unquote.

Jacobson

Document 97

Leo Herrmann to the Provisional Central Zionist Office in Ukraine
Berlin, 22 January 1919
Typewritten letter (copy), 7 pages; typewritten corrections and underlinings
Language: German
CZA, Z3/189

---

of the Judeo-Spanish Community 14th–20th Centuries, Berkeley, Calif./Los Angeles, Calif./London 2000, 144. Freidenreich, Belgrade, Zagreb, Sarajevo, 268 f.; Bylvana Vučina Simović, The Sephardim and Ashkenazim in Sarajevo. From Social, Cultural and Linguistic Divergence to Convergence, in: Transversal 13 (2012), no. 2, 41–64, here 50.

84 Oskar Grof (1891–1952) was an engineer and one of the leaders of the Ashkenazi community of Sarajevo. He was one of the co-founders of Bar Giora and was instrumental in establishing the Zionist movement in the South Slavic territories.

85 Nikola Tolnauer (1898–1945) was a lawyer and Zionist activist. In 1919, he served as chairman of the Savez židovskih omladinskih udruženja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (Federation of Jewish Youth Associations in the Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes). Lador-Lederer, Yehude Kroatiyah ba-shanim 1756–1945, 66, 121.

86 Samuel Pinto (1884–1971) was a lawyer, politician, and Zionist activist. Before the First World War, he was particularly engaged in fostering Sephardic culture. From 1919 to 1941, he was a member of the municipal council of Sarajevo, and from 1919 to 1926, he headed the Zionist Federation of Yugoslavia. Ya'akov Maestro, Kehilat Sarayevo ben shte milḥamot ha-olam [The Sarajevo Community between the Two World Wars], in: Loker (ed.), Toldot yehude Yugoslaviah, vol. 2, 249–299, here 258, 265.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

[After receiving a message from Ukrainian Zionists, Herrmann replies in the name of the Zionist Office in Berlin. He expresses condolences on the occasion of Moshe Nachum Syrkin's death, reports on the planned conference of delegations from the Jewish national councils in Switzerland, and provides a list of delegates. He also conveys Weizmann's and Sokolow's request to send a power of attorney, authorizing them to speak on behalf of the Kiev Jewish National Council at the Paris Peace Conference. Moreover, Herrmann reports on the Zionist conference in London. After explaining why neither German nor German-Austrian Zionists were able to travel to England, he invites the Ukrainians to send a delegation. He closes the letter with a summary of Palestine-focused activities in different countries and the names of Zionist activists travelling to London.]

22. Januar 1919.

An das Provisorische Centralbüro der zionistischen Organisation in der Ukraine, Kiew.

Sehr geehrte Herren Gesinnungsgenossen!

Mit grosser Freude benutzen wir die Gelegenheit, Ihnen Nachricht zukommen zu lassen, nachdem all unsere Versuche, uns mit Ihnen in Verbindung zu setzen, erfolglos geblieben zu sein scheinen.[87]

In der Anlage erhalten Sie eine Reihe von Briefen aus der ersten Hälfte des Dezember, die an Herrn Kornberg gerichtet waren und inzwischen wieder zurückgekommen sind. Wir haben dagegen Ihren Brief vom 1. Januar erhalten, in dem Sie uns die Zusammensetzung Ihres Centralbüros mitgeteilt haben.[88]

Die Nachricht über den Verlust unseres teuren Freundes M. N. Syrkin hat uns aufs Schwerste erschüttert. Wir wissen genau, welch aufopferungsvollen Freund, welch unermädlichen [sic] Mitarbeiter, welch wertvolle Persönlichkeit die zionistische Bewegung in M. N. Syrkin verloren hat und wir wissen insbesondere auch zu schätzen, welchen Verlust sein Hinscheiden für die zionistische Sache in der Ukraine bedeutet, der er, besonders in der letzten Zeit, seine ganze Kraft gewidmet hat. Wir bitten Sie, den Ausdruck der allerherzlichsten Teilnahme von Seiten des Actions-Komitees der zionistischen Organisation ebenso wie von den Herren Professor Warburg und Dr. Hantke persönlich entgegen zu nehmen. Auch hat uns die zionistische Vereinigung für Deutschland gebeten, den Ausdruck ihrer brüderlichen Teilnahme zu

87 See Document 94.

88 These documents could not be located.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

dem Verlust Ihres Führers Ihnen zu über-|2|mitteln. Das Kopenhagener Büro der zionistischen Organisation, welches von uns die Nachricht erhalten und sie der gesamten Weltorganisation mitgeteilt hat, bittet uns auch, Ihnen seine Teilnahme zu übermitteln. Schliesslich haben wir durch das Kopenhagener Büro von Herrn Dr. Jacobson aus London ein Telegramm erhalten,[89] in welchem Herr Dr. Jacobson bittet, den Zionisten in der Ukraine den Ausdruck seines tiefen Schmerzes und seines herzlichsten Mitgefühls zu übermitteln. Das Andenken M. N. Syrkins wird in der zionistischen Organisation nicht erlöschen.

Wir begrüssen Ihren Beschluss, ein Denkmal für den Verstorbenen zu schaffen, indem Sie ein Volkshaus in Palästina auf seinen Namen gründen wollen.

Wir freuen uns, dass Sie Anfang Februar eine Landeskonferenz der Zionisten in der Ukraine abhalten können und ein Programm für die Konferenz aufgestellt haben, welches Ihnen Gelegenheit gibt, alle schwebenden wichtigen Fragen zu behandeln.[90]

Im Einzelnen möchten wir Ihnen noch Folgendes mitteilen:

I. Sie ersehen schon aus den beifolgenden Briefen vom 10. Dezember, dass wir Anfang Dezember die Organisierung einer Vertretung des nationalen Judentums in der Schweiz begonnen haben, aus deren Mitte eine kleine Delegation vor den [sic] Friedenskongress mit einem Programm und als Repräsentanz des ganzen Ostjudentums sowie der nationale Forderungen erhebenden Länder des Westjudentums auftreten könnte. Wir haben ein diesbezügliches Telegramm am 15. Dezember an Herrn Zlatopolski gesandt[91] und hoffen, dass er es erhalten hat.

Inzwischen haben wir wiederholte Telegramme von Herrn Dr. Jacobson aus London und von Herrn Sokolow aus Paris erhalten, in welchen auf den schnellen Zusammentritt der Delegierten der Nationalräte, resp. der gewählten Delegationen der Nationalversammlungen gedrungen wird. Unser Sekretär, Herr Leo Herrmann, war in den letzten fünf Wochen im |3| tschecho-slovakischen Staat, in Deutsch-Österreich, in Ungarn, in Südslavien und in Galizien, und in allen diesen Staaten sind Delegationen gewählt worden, die in die Schweiz reisen sollen. Es wird Sie interessieren, dass unter anderen folgende Vertreter nominiert worden sind:

1. <u>Für den tschecho-slovakischen Staat:</u> (von dem am 5. bis 6. Januar in Prag abgehaltenen I. Nationaljüdischen Kongress im tschecho-slovakischen

89 This document could not be located.

90 The conference did not take place.

91 This document could not be located.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Staat) die Herren: Dr. Hugo Bergmann, Dr. Max Brod, Berthold Feiwel, Leo Herrmann, Schlesinger (für die Slovakei), Rudolf Kohn (für die Poale Zion), Dr. Herbert von Fuchs und Norbert Adler.

2. Vom Jüdischen Nationalrat für Deutsch-Österreich: Rabbiner Dr. Chajes, Dr. Isidor Margulies, Dr. Isidor Schalit.
3. Für Ungarn: Dr. Moses Richtmann, Ignatz Duschnitz, Moritz Guttmann.
4. Für den südslavischen Staat: Dr. Alkalay, Belgrad, Lev Stern,[92] Agram.
5. Für Westgalizien: Dr. Thon.
6. Für Ostgalizien: Dr. Max Rosenfeld, Przemysl (Poale Zion), Dr. Israel Waldmann, Dr. Schmorak, Lemberg.
7. Von Polen sind drei Herren aus der nachfolgenden Liste in Aussicht genommen: Dr. Poznanski, Dr. Marcus Braude, Farbstein, Podlischewski,[93] Jizchak Grünbaum, Dr. Gottlieb (sämtlich aus Warschau).

Herr Sokolow und Herr Weizmann haben uns ausserdem gebeten, da besonders infolge der Reiseschwierigkeiten mit einer evtl. Verzögerung der Schweizer Konferenz gerechnet werden ### muss, Ihnen als der zionistische[n] Delegation auf der Friedenskonferenz eine vollkommen ausreichende Vollmacht für die Vertretung der nationaljüdischen Forderungen auszustellen und zu übersenden. Die Übersendung dieser Vollmacht wird auch von Ihnen erbeten. Das Wichtigste ist aber, dass die Delegierten endlich die Möglichkeit finden abzureisen. Wenn sie in Berlin sind, so werden wir ihnen die Möglichkeit der Weiterreise verschaffen. Unser Sekretär, Herr Berger, |4| ist vor wenigen T~~g~~agen in die Schweiz gefahren, um dort die Erledigung der Schweizer Visen für die Delegierten der Nationalräte und Nationalversammlungen durchzusetzen.

Hoffentlich haben Sie noch unser an Herrn Zlatopolski gerichtetes Telegramm vom 9. Januar erhalten, welches Ihnen Folgendes mitteilte: „Zionistbüro London verlangt Drahtnachricht wann und welche Delegierten Schweizer Konferenz abreisen, ferner dass Nationalrat von englischer französischer italienischer Regierung und Wilson telegraphisch folgendes fordert: Palästina innerhalb seiner historischen Grenzen soll unter solche politischen administrativen und ökonomischen Bedingungen gestellt werden welche seine Entwicklung zu einem jüdischen Gemeinwesen verbürgen. Sendet Kop~~p~~ie Telegrammes hierher falls direkte Telegramme inmöglich [sic] telegraphier~~e~~t durch Zionistbüro Kopenhagen. Weitergebet [sic] Obiges Merkas. Uebermittelt herzlichstes Beileid zu furchtbarem Verlust durch Hinscheiden Syrkins."

---

92 Lev (Arieh) Stern was a Zionist activist and a member of the board of the Jewish community council in Zagreb. Lador-Lederer, Yehude Kroatiyah ba-shanim 1756–1945, 75.

93 Abraham Podliszewski.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Auf Grund Ihres Briefes haben wir schon vor Wochen die deutsche Regierung gebeten, den Herren Ussischin [sic],[94] Neiditsch,[95] Goldstein,[96] Syrkin[97] und Kaplan die Reiseerlaubnis zunächst für die Reise nach Deutschland zu verschaffen. Es scheint aber, dass die Orders der deutschen Regierung nicht genügende Sicherheit für die Durchführung bieten, sodass Sie irgend einen anderen Weg finden müssen, um hierher zu kommen.

Die zweite wichtige Angelegenheit ist die Londoner Konferenz. Wir haben Ihnen schon in unserem Bericht über die in Kopenhagen stattgefundenen Verhandlungen vor der Abreise Dr. Jacobsons ### nach London mitgeteilt, dass Herr Dr. Jacobson nach London auch mit der Forderung nach schnellster Einberufung einer allgemeinen Jahreskonferenz gefahren ist. Nunmehr ist für Mitte Februar eine Konferenz nach London einberufen worden. Zu derselben sind die nach dem Statut gewählten Delegierten zur |5| Jahreskonferenz eingeladen wurden [sic], mit Ausnahme jener von Deutschland und Deutsch-Österreich. Sie begreifen, dass wir in dieser Scheidung ein für die Einheit der Organisation sehr unerwünschtes Moment sehen müssen, da aber Herr Dr. Jacobson, mit dem wir die Frage in allen Einzelheiten vorher besprochen haben, in London anwesend ist, müssen wir annehmen, dass es einfach aus bestimmten politischen und technischen Gründen nicht möglich war, einen Weg zu finden, um auch den Vertretern der deutschen und deutsch-österreichischen Zionisten die Reisemöglichkeit nach London zu verschaffen (ein Grund hierfür dürfte sein, dass die englische Regierung auf bestimmte Strömungen in der englischen Oeffentlichkeit, und noch mehr in der französischen, Rücksicht nehmen muss, die eine Beteiligung der deutschen und deutsch-österreichischen Zionisten vielleicht zum Vorwand einer antizionistischen Campagne nehmen würden, welche die jetzt im Gange befindlichen Unterhandlungen stören könnten). Wir hatten auch Sie durch ein an Herrn Zlatopolski gerichtetes Telegramm vom 6. Januar aufgefordert, die Vertreter der Delegation der Ukraine zur Londoner Konferenz zu nominieren. Auch

94 Menachem Mendel Ussishkin.

95 Yitzhak Naiditsch (1868–1949) was a Pinsk-born industrialist, philanthropist, and Zionist activist. In his youth, he joined the *Ḥibbat Ẓiyon* movement and became friends with Chaim Weizmann. Naiditsch later made a fortune in Moscow as an entrepreneur in the liquor industry and reinvested his wealth in the field of Hebrew culture. In 1913, he joined the Greater Actions Committee of the Zionist Organization. During the First World War, he was sent to France by the Russian government, where he used his influence to assist Jewish refugees. Due to the Bolshevik revolution, he remained in France. In 1920, he co-founded Keren Hayesod.

96 Probably Moissej Goldstein.

97 At the time of the contact with the German government, the news of Moshe Nachum Syrkin's death had apparently not yet reached Berlin.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

für dies gilt, was für die Delegation für die Schweizer Konferenz gesagt wurde, dass es jetzt darauf anzukommen scheint, dass die für die Reise bestimmten Herren die Möglichkeit sich verschaffen, möglichst bald nach Deutschland zu kommen, damit wir von hier aus für die Weiterreise sorgen können. Es lässt sich hier nämlich auf keine Weise feststellen, was sonst von hier aus getan werden kann, um ihren Delegierten die Ausreise aus der Ukraine zu ermöglichen.

Was die Verhandlungen in London anlangt, so teilt und [sic] Herr Jacobson mit, dass sie einen guten Fortgang nehmen und dass wir vom Pariser Kongress einen Erfolg erwarten dürften. In den letzten Tagen ist erst Weizmann von Wilson empfangen worden,[98] der seine Unterstützung für die Etabliesung [sic] eines ganzen und in seiner Entwickelung ungehinderten |6| (full and unhampred [sic]) jüdischen Palästinas zusicherte und sagte, dass bei der Friedenskonferenz ihm Gelegenheit geboten werden würde, die jüdischen Forderungen in Bezug auf nationale Gleichberechtigung vorzutragen.

Um unsere Forderungen nochmalssdurchzuprüfen [sic], soll die Konferenz in London stattfinden. Stephen Weis [sic][99] ist schon in Europa, Dr. Lewin[100] ist unterwegs, ebenso wird in kurzem Louis Brandeis nach London kommen. Die zur Konferenz eingeladenen Organisationen haben zum Teil schon ihre Vertreter nominiert. Der unterzeichnete Sekretär des Aktions-

---

98 Weizmann met Woodrow Wilson on 14 January 1919. They spoke about the situation of the Jews in Europe, the interactions with the Arab population in Palestine, and the Zionist Organization's relations with the French and British governments. Chaim Weizmann, The Letters and Papers of Chaim Weizmann, vol. 9, Series A, October 1918 – July 1920, ed. by Jehuda Reinharz, New Brunswick, N. J./Jerusalem 1977, 101.

99 Stephen S. Wise (1874–1949) was a Reform rabbi and Zionist leader from New York. In 1897, he co-founded the New York Federation of Zionist Societies, from which the Federation of American Zionists and later the Zionist Organization of America evolved. From 1918 to 1920, he served as vice-president of the Zionist Organization of America. He was also instrumental in the establishment of the American Jewish Congress in 1918 and was part of its delegation to the Paris Peace Conference.

100 Shmaryahu Levin (1867–1935) was a Zionist activist, author, and politician. In 1906, he was a member of the First Duma, but he left Russia for Germany after the parliament was disbanded. In Germany, he worked for the Hilfsverein der deutschen Juden. From 1911 to 1918, Levin served as a member of the Smaller Actions Committee of the Zionist Organization. During the First World War, he resided in the United States, establishing the Provisional Executive Committee for General Zionist Affairs with Louis Brandeis and Stephen S. Wise. Its purpose was to run Zionist affairs on behalf of the Zionist Organization, but it remained largely powerless due to divisions among its members regarding their allegiance in the war. In 1919, Levin moved to London and joined the Zionist Office.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Komitees wird als Delegierter der tschecho-slovakischen Zionisten an der Londoner Konferenz teilnehmen.

In Deutschland ist von den Zionisten eine Kongressbewegung eingeleitet worden, um hier eine auf demokratischer Grundlage und im nationalen Geiste gebildete jüdische Repräsentanz zu schaffen.[101]

Die Vorbereitungen für die Palästinaarbeit sind überall im Gange. In Deutschland und in allen Ländern des ehemaligen Oesterreich-Ungarn sind Palästinaämter gegründet worden, welche die Organisation der Arbeit zu besorgen haben.

Herr Dr. Ruppin[102] ist aus Konstantinopel soeben in Berlin eingetroffen und wird die Gelegenheit suchen, möglichst direkt mit Weizmann oder Sokolow in Verbindung zu treten, um seine Ansichten bezüglich der zu erhebenden Forderungen ausführlich darzulegen.

Ueberall ist die zionistische Arbeit im Aufschwung begriffen, ### soweit nicht die politischen Verhältnisse es verhindern, dass sich der Aufschwung in organisatorischer Form kundgibt.

Die Vorgänge in Galizien und Polen sind Ihnen ja bekannt.

Gegenwärtig ist auch die Zionistische Arbeit in Litauen durch~~s~~ den bolschewistischen Umsturz bedroht.[103] Unser Freund Rechtsanwalt Rosenbaum ist als litauischer Staatssekretär zu den Friedensverhandlungen gereist und schon in Paris anwesend. Gegenwärtig sind Sokolow und Weizmann |7| in Paris.

---

101 In December 1918, the ZVfD pushed for the election of a Jewish congress in Germany. This move was part of the Jewish congress movement and aimed to represent the demands of world Jewry before the Paris Peace Conference. German Zionists set up a program and discussed it at a meeting of the ZVfD in Berlin in December 1918. The call for a Jewish congress in Germany found massive support, even among non-Zionists or anti-Zionists. However, the initiative did not bear fruit. Toury, Organizational Problems of German Jewry, 84–88.

102 Arthur Ruppin (1876–1943) was a German-Jewish sociologist and Zionist politician. In 1908, he moved to Palestine, where he served as director of the Zionist Organization's Palestine Office in Jaffa. He was among the founders of the city of Tel Aviv and later established the Department for the Sociology of the Jews at the Hebrew University of Jerusalem.

103 Facing the German defeat in the First World War, Soviet Russia renounced the Treaty of Brest-Litovsk on 13 November 1918 and pushed westward in order to spread the global proletarian revolution. After the German military left Lithuania on 31 December 1918, Bolshevik forces attacked Vilnius and conquered it on 5 January 1919, leading to the formation of the Lithuanian Soviet Socialist Republic.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Aus Ihrem Briefe vom 1. Januar haben wir ersehen, dass auch Sie ein Palästina-Amt eingerichtet haben. Wir senden für dieses Palästina-Amt eine nicht zur Veröffentlichung bestimmte Arbeit von Dr. Ruppin, welches manches Material für sie enthält.

Wir hoffen bald wieder eine Nachricht von Ihnen zu erhalten. Wichtig wäre es uns, zu erfahren, ob tatsächlich die zum Schlusse Ihres Briefes erwähnte Möglichkeit besteht, von Odessa durch Konstantinopel ### nach London zu fahren. Wenn dies der Fall ist, so nehmen wir an, dass Ihre Delegierten zur Londoner Konferenz vielleicht doch auf diesem Wege reisen könnten.

Mit Zionsgruss[104]

Document 98

Julius Berger to the Jewish National Councils
Zurich, 6 February 1919
Typewritten circular (copy), 2 pages; printed letterhead on each page (reproduced only for page 1), typewritten and handwritten corrections
Language: German
CZA, L6/375[105]

CORRESPONDANCE JUIVE
Lausanne, Case postale 16557
Bern, Kyburgstrasse 11 – Telephon 3790

***

Zürich, den 6. Februar 1919

<u>An die Jüdischen Nationalräte</u>

Der unterzeichnete Sekretär des Zionistischen Aktionskomites weilt zur Vorbereitung der Konferenz der Ostjüdischen Nationalräte seit einiger Zeit in der Schweiz. Die zusammen mit dem Vorort [sic] des Schweizer Z~~o~~ionistenverbandes eingeleiteten Bemühungen zur Erteilung der Visa für die Einreise in die Schweiz haben jetzt zu einem Ergebnis geführt. Die Visa werden für die

---

104 Signature missing on archival copy.
105 Another copy of this circular can be found in CZA, A127/360.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Zeit vom 20. Februar bis 5. März erteilt werden. Die Schweizer Behörde hat auf dieser Regelung bestanden, um so den Delegierten aus den verschiedenen Ländern Zeit zu lassen, sich zu sammeln & gemeinsam hier einzutreffen, damit die Konferenz gleich nach ihrer Ankunft beginnen kann. Die Reise sämtlicher Delegierter muss also so erfolgen, dass die Schweizer Grenze am 20. Februar überschritten wird. Sollte eine Verlängerung der Visa nötig werden, so kann diese wahrscheinlich erfolgen.

Die Delegierten werden sich zunächst in Zürich treffen, welche Stadt sie sowieso sämtlich berühren müssen. Ueber den Ort der Konferenz ist noch nichts bestimmt. Der Schweizer Landesvorstand der Zionistischen Organisation legt Wert darauf, bei der Regelung dieser Frage, wie auch der Fragen der Tagesordnung mitzuwirken. Die Bestimmung des Ortes ist von verschiednen [sic] innen- & ausserpolitischen [sic] Erwägungen abhängig, über die letzten Endes die Delegierten selbst entscheiden müssen. Jch [sic] habe dieserhalb bei unseren Freunden in Paris und London angefragt.

Aus den gleichen Gründen schien es mir richtig, von einer Festsetzung der Tagesordnung abzusehen. Der Zweck der Beratung ist klar: Es sollen die Forderungen der verschiedenen Ostjudenheiten für die Friedenskonferenz festgestellt und wo möglich auf eine Formel gebracht werden. Danach soll eine Deputation nach Paris entsandt werden, die diese~~r~~ Formel oder diese Forderungen an den in Frage kommenden Stellen vortragen soll. Auch hierüber erwarte ich noch nähere Nachrichten von den Zionistischen Bureaus in Paris und London. Die genaue Festsetzung der Tagesordnung wird daher wohl auch erst von der Konferenz selbst vorgenommen werden können.

Die Frage der Unterbringung der Delegierten bietet keine Schwierigkeiten. Da die Mitnahme grösserer Geldbeträge für die meisten Deleg~~e~~ierten infolge der gesetzlichen Bestimmungen unmöglich sein wird, wird auf dem Wege der Verrechnung der verschiedenen Zionistischen Jnstit~~t~~utionen [sic] hier ein entsprechender Kredit geschaffen werden.

Denjenigen Mitgliedern der Delegationen, die zunächst zur Zionistischen Konferenz nach London fahren sollen, können die Schweizer Visa auch bereits zu einem früheren Termin als dem 20. Februar erteilt werden, vorausgesetzt, dass die für die We~~t~~iterreise nötigen Visa der fr. & engl. Regierung vorher eingetroffen sind. Dies ist bis jetzt nicht geschehen. Auch dieserhalb habe ich wiederholt dringend in Paris und London telegraphisch moniert. Sollten diese Visa inzwischen bei Ihnen eintreffen, so können die betreffenden Delegierten unter telegraphischer Mitteilung hierher ruhig sofort abreisen. Die Visa werden dann hier unverzüglich besorgt und es kann höchstens geschehen, dass die Betreffenden vielleicht einen Tag an der Grenze werden warten müssen. Ich nehme aber an, dass die ausländischen Visa nicht an Sie direkt, sondern an die fr. & engl. Gesandschaft [sic] in Bern ge-

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

langen werden, in welchem Falle das Erforderliche sofort von hier aus veranlasst würde.

Ausdrücklich sei bemerkt, dass Einreisevisa nach der Schweiz im Zusammenhang mit der Konferenz nur für die direkten Teilnehmer an der Konferenz |2| erteilt werden können, die sich als solche durch Legitimationen ihrer Auftraggeber auszuweisen haben. Gesuche um die Besorgung von Visa für irgendwelche Privatpersonen können daher keinesfalls berücksichtigt und werden nicht beantwortet werden.

Sämtliche Korrespondenz in Sachen der Konferenz ist bis auf weiteres zu adressieren an:
Julius Berger, City-Hotel, Zürich.

Mit Zionsgruss
hocj~~a~~{h}cachtungsvoll [sic]:

{JBerger}

Document 99

The International Zionist Conference[106]
London, 25 February 1919
Typewritten minutes, 3 pages; typewritten and handwritten corrections and additions
Language: English
CZA, Z4/241/2a[107]

106 The London Conference was the first international Zionist gathering since the Zionist Congress of 1913. It was held from 24 February to 12 March 1919. Its main task was to arrange and sanction the remodeling of the Zionist Organization and the transfer of its center from Berlin (and Copenhagen) to London, as well as to support and advise the Zionist mission in Paris.

107 This document and the following document are preserved in a special file together with other documents on the London Conference in the Central Zionist Archives. The documents have already been published in Hebrew: Yehoshua Freundlich/Gedaliah Yogev (eds.), Ha-protokolim shel ha-vaad ha-po'el ha-ẓioni 1919–1929 [The Minutes of the Zionist General Council 1919–1929], vol. 1 (February 1919 to January 1920), Tel Aviv 1985, 24–26.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

TUESDAY EVENING SESSION. ~~March ###~~ 1919
{February 25 1919}

Dr. STERN:[108] ~~I~~ move{d} that the proposals[109] be accepted and that a vote of confidence be expressed to ~~our~~{the} leaders.

FINKELSTEIN:[110] ~~I~~ ask{ed} ~~for~~ the speakers {on the list} to withdraw {their names} and that a ~~commission to~~ {committee should be appointed by} the Conference ~~{should be appointed}~~ ~~to see what can be done~~ {to consider the matter}.

Dr. DAICHES:[111] The list of speakers ought to be closed and 5 minutes given to those already on the list.

J. SIMON:[112] ~~I~~ propose{d} that the debate be ~~postponed and~~ {adjourned in order to give Mr. ~~Sok.~~ Sokolow} an opportunity be ~~given to Mr. Sokolow~~

108 Adolf Stern (1848–1931) was a lawyer and a well-known leader of Romanian Jewry. As one of its representatives, he had already participated in the Congress of Berlin in 1878. He was a founding member of the Romanian section of B'nai B'rith and became an elected member of the Romanian parliament in 1922. In 1931, he was among the founders of the Partidul Evreiesc din România (Jewish Party in Romania).

109 The discussions revolved around the statements of the Zionist mission at the Paris Peace Conference. On 10 February 1919, the Zionist mission presented proposals to the peace conference, which demanded the recognition of "the historic title of the Jewish people to Palestine and the right of the Jews to reconstitute in Palestine their National Home." Freundlich/Yogev (eds.), Ha-protokolim shel ha-va'ad ha-po'el ha-ẓioni, 286. The statement, which had been prepared by the organizers of the London Conference, received severe criticism both during the conference and afterward for its lack of demands for minority rights for Eastern European Jewry.

110 Ze'ev Finkelstein (Shoham; 1886–1971) was a Russian-born lawyer and author. During the First World War, he was a member of the board of the Zionist Press Office in Stockholm. He served as director of the Aliyah Department of the Zionist Office in London from 1919 until his emigration to Palestine in 1924.

111 Samuel Daiches (1878–1949) was a rabbi, lawyer, scholar, and Zionist activist from England. He served as a member of the Board of Deputies of British Jews and was involved in several other Jewish organizations, such as the Anglo-Jewish Association and the Federation of Jewish Relief Organisations.

112 Julius Simon was an economist and Zionist politician. Born in Germany, he held an American passport because of his father. Between 1911 and 1921, he served as a member of the Greater Actions Committee. When Weizmann reorganized the Zionist Organization in October and November 1918, he requested Simon to come to London to join Jacobson and Feiwel in improving the administration of the Zionist Office and to redirect the Zionist Organization's economic activities.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

to state his views on National Rights. A vote on the proposals would not be of any use now. This Conference would ~~only require its political~~ {assume its real} importance after Friday and not before,[113] ~~it is therefore unnecessary to vote now~~. Tomorrow we can ~~still~~ {continue to} discuss the question of proposals. Dr. STERN'S motio~~j~~{n} was put to the vote and lost. {The motion by} Mr. Simon~~'s motion~~ was carried.

NATIONAL RIGHTS

Mr. SOKOLOW: I have already considered the question of National Rights for many years. It has already been decided that the whole Jewish question in every country ought to be taken up by the Zionist movement. In America, as you know, a congress was convened and a resolution adopted.[114] America is sending a delegation to the Peace Conference, which has not yet arrived.[115] Other countries have done the same, but the Zionist Organization as ~~such~~ {a whole} has not put this into its programme. It did not appear in the Basle programme.[116] We here have had the feeling that the question was tragic. We

113 On Thursday 27 February 1919, the first hearing of the Paris Peace Conference by the Supreme Council (also called the Council of Ten) regarding the Jewish claims to Palestine took place. Sokolow and Weizmann spoke for the Zionist Organization, calling for an "autonomous commonwealth" in Palestine. Ussishkin voiced the support of Russian Jewry and André Spire (1868–1966) that of French Zionism. As the final speaker, Sylvain Lévi (1863–1935) criticized Zionism on behalf of the Alliance israélite universelle. Because of the scheduled hearing, it was assumed that the London Conference would reach its peak on the following day. Carole Fink, Defending the Rights of Others. The Great Powers, the Jews, and International Minority Protection, 1878–1938, Cambridge 2004, 164.

114 Between 15 and 18 December 1918, the American Jewish Congress met in Philadelphia. The congress voted in favor of inducing the great powers to establish a Jewish homeland in Palestine and to protect Eastern European Jewry through the granting of minority rights. It elected Julian Mack (1866–1943) as its president and Louis Marshall (1856–1929) as vice-president.

115 The American Jewish Congress had also nominated a delegation to the Paris Peace Conference that included Mack, Marshall, and Wise. However, it arrived in Paris relatively late. In February 1919, Mack and Marshall were still in the United States waiting to coordinate with President Wilson. At Weizmann's urging, Wise and Felix Frankfurter (1882–1965) traveled to Paris to engage in the discussions on Palestine. Fink, Defending the Rights of Others, 150 f.

116 The Basle program, adopted at the First Zionist Congress in Basle in 1897, did not mention national rights in the Diaspora.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

knew that we could not leave the Jewish question in non-Zionist hands.[117] To leave it to the enemy would be a danger. On the other hand it was easier and more logical for us Zionists to confine ourselves to the Zionists [sic] and Palestine |2| programme, but at the same time we could not withdraw from the chief ~~programme~~ question. It is the duty to our people to care about the whole Jewish people as well as about our country. In our proposals, however, we could not introduce the question of national rights. If the question is brought in at all, it should be brought in as an impirtant [sic] point. We have no rights to monopolise the# Jewish question ourselves. The Zionist question, yes, but {on} the Jewish question in the Goluth [sic] we must act together with the representatives of the Jewish people. We must work in harmony with other groups and Jewish delegations. We will go together with the delegations ### to the governments and ask for the rights of Jews in the countries of Golłuth. We go to Paris as Zionist delegates. We will see what can be done there for National Rights. Everybody now knows that the Zionist Organization is working to realize the Zionist programme in Palestine. In Paris we found delegations of other countries. Tomorrow a delegation is coming from Italy.[118] The Joint Committee[119] is already represented. We Zionists are just as inter-

117 This is a reference to the delegates to the Paris Peace Conference from the Joint Foreign Committee and the Alliance israélite universelle. Although they differed in their policy regarding national Jewries, both of them were perceived as representatives of a non-Zionist position at the Paris conference. Mark Levene, Nationalism and Its Alternatives in the International Arena: The Jewish Question at Paris, 1919, in: Journal of Contemporary History 28 (1993), no. 3, 511–531, here 513 f.

118 The Committee of the Italian Jewish Communities (Comitato delle Comunità Israelitiche Italiane) sent a delegation to Paris headed by the Zionist rabbi Samuele Colombo (1868–1923). The organization had been formed in 1911 with the purpose of representing Jewish communities in Italy.

119 The Joint Foreign Committee was a British organization. It was originally founded as the Conjoint Foreign Committee in 1878 in order to coordinate the activities of the Board of Deputies of British Jews and the Anglo-Jewish Association on behalf of deprived Jews abroad. Due to ongoing controversies regarding anti-Zionist sentiments within the Conjoint Foreign Committee, the organization was disbanded in May 1917. In December that same year, it was revived as the Joint Foreign Committee. At the Paris Peace Conference, it was represented by its secretary, the historian Lucien Wolf (1857–1930). Wolf was an experienced advocate for Jewish issues. During the negotiations, he kept his distance from Zionist initiatives and did not join the Comité des délégations juives. However, he maintained close relations with members of the British delegation in Paris and had access to emissaries from Eastern Europe. Eventually, he tried to find a middle ground between demands for minority rights and opposition to them, which was represented by the Alliance israélite universelle.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ested in Jewish rights as they are. We want to make a Secretariat in Paris in which the Zionists should take part. It is a good thing that the Alliance[120] and the Joint Committee and others are anxious to help the Polish Jews. But the chief vote in the question should be given to those who live there. Delegations are coming from Poland, Russia and other countries, and we do not like the whole question to be monopolised by the Alliance.[121] It is not a question of philanthropy. They who give alms do not consult those who take alms. I told them that this was a political question and an opportunity should be given to the Jews ¦to speak for¦ themselves. I told them that the #{p}atient must be

120 The Alliance israélite universelle was a Jewish organization from France that had been founded in 1860. Its main purpose was to advance the emancipation of the Jews and to offer assistance to victims of antisemitism. As the peace conference took place in Paris, the Alliance, with its extensive and esteemed diplomatic history, anticipated that it would play a significant role. However, during the First World War, the organization's influence and standing in the local Jewish community had waned amidst growing foreign competition and a more cautious leadership. Facing the small but vocal Zionist movement in France, the Alliance upheld its anti-Zionist stance and remained committed to the principle of emancipation according to the French model. The Alliance acted independently at the Paris Peace Conference, opposing the introduction of national autonomy and minority rights for the Jews of Eastern Europe and instead arguing for equal rights as individual citizens.

121 The Alliance israélite universelle and the Joint Foreign Committee did not want to accept a subordinate role in the negotiations. Therefore, they attempted to formulate Jewish demands on behalf of Eastern European Jewry on their own and to control Jewish representation at the Paris Peace Conference. In January 1919, Lucien Wolf persuaded Jacques Bigart (1855–1934) of the Alliance to establish a central office in order to address Jewish concerns at the conference and to collaborate on behalf of Eastern European Jewry. Zionist representatives attempted to prevent the formulation of demands on behalf of the Jews of Eastern Europe before their delegates arrived. In any case, the leaders of the Joint Foreign Committee and the Alliance israélite universelle rejected these objections from the Zionists as delaying tactics and entered into talks with leading politicians from Eastern Europe. However, the cooperation between the two organizations was unstable due to their different views concerning cultural autonomy in Eastern Europe. On 21 February 1919, the Joint Foreign Committee and the Alliance israélite universelle sent separate memoranda to the secretariat of the peace conference in which they expressed the Jewish demands from their perspective and called for a special commission to examine the question of Jewish rights in each of the newly formed states. Alliance Israélite Universelle, La question juive devant la conférence de la paix, Paris 1919; Fink, Defending the Rights of Others, 149–151, 194 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

consulted and should be allowed to speak and decide. Two weeks ago, a Polish delegation arrived. We have gone out boldly and declared to the Alliance that we want to make a Zionist Centre in Paris consisting of delegates of all parties. At this Centre there would be represented the |3| Alliance Conjoint Committee [sic]. A Secretariat would also have to be set up. Lucien Wolf[122] wanted {them} to make their own Secretariat and also the Zionists should be represented. We suggested a Committee of elected representatives of all delegations. The American delegation, perhaps the most legal of all, will take the most prominent part in Paris. We made a plan with proportional representation on this Committee. We knew that the Alliance and Conjoint would consider ~~r~~{t} revolutionary. Lucien Wolf declared that he would discuss the project with us, when we were in Paris. Our duty now is to do the work that is necessary in Paris. We must not allow the negotiations of Lucien Wolf to hamper us. We must open a Bureau in Paris and form a Committee to take the necessary steps.

LEO HERRMAN: BARONDESS[123] {&} FINKELSTEIN took part. It was suggested by Rabbi Bårlin that a delegation should be appointed to Paris. Mr. J. Simon pointed out that there was no hurry to appoint a delegation now. The proposals debate was then continued.

[…][124]

122 Lucien Wolf (1857–1930) was an Anglo-Jewish historian and journalist specializing in foreign affairs and diplomacy. From 1881 onward, he was involved in Russian-Jewish affairs. His concern for persecuted Jews and his knowledge led to his involvement with the Conjoint Foreign Committee from 1883, of which he was appointed secretary in 1914. He attended the Paris Peace Conference as part of the Anglo-Jewish delegation. When a majority of the national Jewish delegations formed the Comité des délégations juives, the English and French delegates, led by Wolf, refused to join. Nevertheless, he worked alongside its members to secure Jewish rights through the minorities treaties.

123 Joseph Barondess (1867–1928) was one of the pioneers of the Jewish labor movement in New York and a popular figure in the Jewish community who was involved in relief campaigns during the First World War. He served as vice-president of the American Jewish Congress, was chairman of its administrative committee, and was part of its delegation to the Paris Peace Conference.

124 After a brief discussion about the statements from the Zionist Organization, the meeting was closed.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 100

The International Zionist Conference
London, 4 March 1919
Typewritten minutes, 16 pages (extract from pages 7 to 16);[125] *typewritten and handwritten corrections*
Language: English
CZA, Z4/241/2a
[The minutes document a discussion at the International Zionist Conference in London on the question of national rights for Jews in Eastern Europe. Facing French and British Jewish leaders, who advocated individual emancipation at the Paris Peace Conference, the members of the Zionist Conference committed themselves to campaigning for national rights for the Jews of Eastern Europe. They criticized that the proposals of the Zionist mission to the Paris Peace Conference of 10 February did not mention this issue and deliberated ways in which it could be raised in the negotiations.]

International Zionist Conference
Session Tuesday, March 4th 1919

[…] |7| […][126]

REPORT ON COMMISSION OF NATIONAL RIGHTS

Dr. MOTZKIN:[127] We are now living through a very difficult period. We want to help not only the Jewish Masses to go to Palestine, but we want to make preparations to go to Palestine ourselves. Everybody is at present thinking of going to Palestine. Nevertheless you must consider that the utmost we can do is to send 50,000 Jews per annum to Palestine. That would be a very great

125 A Hebrew translation of this document was published in Freundlich/Yogev (eds.), Ha-protokolim shel ha-va'ad ha-po'el ha-ẓioni, 47–51.

126 Before the discussion on national rights, the minutes contain discussions on procedural issues such as memberships of commissions and greetings.

127 Leo Motzkin was a Russian-born Zionist politician and a prominent figure in the struggle for Jewish rights in the Diaspora. At the beginning of the First World War, he set up the Zionist Organization's Copenhagen Office together with Jehiel Tschlenow (1863–1918) and Sokolow. At the end of 1915, Motzkin left for the United States to mobilize support for Jewish war victims in Eastern Europe and for Russian Jewry's struggle for equal rights. Toward the end of the war, he advocated that the Zionist movement should deal with the situation of the Jews in the Diaspora. He played a leading role in the establishment of the Comité des délégations juives.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

achievement. The Jewish |8| population in the world is increased by 200,000 or more per annum. At the very utmost only one half of this number could go to Palestine. The 13 million Jews in the Golluth [sic] would still remain where they are in the Golluth countries. In Russia alone there are 6.5 million Jews. In Austria or the New States[128] there are 2 1/4 million, together there are 10 million Jews living in countries where they suffer. In some coujntries [sic] the Jews are not even assured of national rights. In others, where they have been promised, they are not certain whether the promise will be fulfilled. In Ukrania I am not even certain about the Jewish rights. Poland is of course a very difficult question, and then there are countries like Roumania, which have persistently refused to give Jews their rights, and Roumania may now have 3/4 million Jews after the war. Through many years of experience that we have had, we Zionists have come to the conclusion that in the same way in which we asked for civil rights, we should also ask for national rights. Just as it is important that Jews should be allowed to live in various ### cities throughout the world, so is it important that they are to be considered a nation. Wherever Jews have not voted for their national rights, they have always lost even their civil rights. Witness Germany. The Russian Jews in 1905/6 decided to ask for national rights as well as for civil rights,[129] and everywhere Jews have accepted such resolutions, Galicia, Czechslovakia [sic], and Ukrania, Salonika,[130] and in other places conferences have |9| taken place. In Jugoslavia [sic] there will be 120,000 Jews living amongst 10 million non-Jews. There the question of Jewish rights is a most difficult one. In Poland on the other hand, there are ### twons, [sic] where the Jews form 70 or 80% of the population. Our committee cannot make a programme for every country. But the chief principles are as follows: First of all, something must be done in those countries, where so far nothing at all has been done. I regret that nothing was mentioned about the national rights presented to the Peace Conference. All Jewish representatives to the Peace Conference, all Jewish delegates have had to accept the Jewish national claims and are helping us. I have [the] pleasure in submitting to you the resolutions.[131] We are thinking of a new Jewry, and in

128 The newly emerging states after the dissolution of the Austro-Hungarian Empire.

129 Following the Russian Revolution of 1905, the Third Russian Zionist Conference adopted a program that called for national rights for Russian Jewry (the Helsingfors Program). At this time, other Jewish parties in Russia also adopted the call for autonomy and national rights.

130 In the spring of 1917, Jews in Saloniki convened a congress in the spirit of the congress movement, demanding civil, religious, and political liberties, as well as national rights for Jews, where they desired it, and Jewish rights in Palestine.

131 See Document 102.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

the meantime our enemies are hard at work trying to destroy us and trying to hinder our claims. In Paris at present, Mr. Lucien Wolf is working against us. He has presented a memorandum, which is really a betrayal of our cause.[132] There should be a wroldwide [sic] protest against him and against his action. This must be done soon. We want to show the world that these gentlemen have no right to speak in the name of the Jewish people. Let Lucien Wolf come to Kieff [sic], let him come to Warsaw, let him come to Crakow [sic], let him come to any other Jewish centre and there dare to make the same statement that he has just made in Paris ɨ¦o¦n behalf of Jewry [sic]. He must be made to alter his memorandum. In the countries abroad Jews living there think that we in London are doing everything |10| possible for them. It behaves us to be worthy of their confidence. Within the next few weeks, we must show them what we are doing on their behalf.

Dr. LEVIN: There is just one aspect in which I differ from my friend Motzkin. It is not the fault of the German Jews but the fault of the French Jews, who are few in number and did nothing to obtain Jewish national rights. When you kill the Jew then you also kill the man in you. The national rights must be given [to] us in every country. I hope that the time will soon come, when our first representation from Palestine will come to Washington and other countries. The Jews in the Golluth will have to be free, be given full civil rights. When Motzkin tells you that he had no material, he was very modest. He himself is the material. For 20 years he has occupied himself with the subject.

Rev. GOLDBLOOM:[133] I would like to ask the Copenhagen Bureau what they did in the matter.

Dr. JACOBSON: Everything possible was done there.

---

132 On 21 February 1919, Wolf presented a memorandum to the Paris Peace Conference on behalf of the Joint Foreign Committee. It demanded equal rights as well as religious and cultural autonomy for minorities in the new or enlarged countries in East-Central and Eastern Europe. However, it did not explicitly mention the Jews. Delegation of the Jews of the British Empire (Paris Peace Conference) et al. (eds), The Peace Conference. Paris, 1919. Report of the Delegation of the Jews of the British Empire on the Treaties of Versailles, Saint-German-en-Laye and Neuilly and the Annexed Minority Treaties, Presented to the Board of Deputies of British Jews and the Council of the Anglo-Jewish Association, February, 1920, London 1920, 77 f.

133 Jacob Koppel Goldbloom (1872–1961) was an educator and Zionist activist. Born in Russia, he moved to England in 1892, where he became involved in Zionism and joined the local branch of *Ḥoveve Ẓiyon*. From 1901, he was a member of the Zionist General Council. In 1916/1917, he served as deputy chairman of the British Zionist Federation, becoming the chairman of its executive in 1920.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Dr. STERN: Our demands should come so far, that ### ¦where¦ Jews have suffered in countfries [sic] hic [sic][134] cannot themselves afford to pay compensation xue [sic][135] to them for damage caused, there should be an |11| international body, which should compensate those Jews. In some countries we have foreseen pogroms, we have warned the authorities and asked them to take measures to protect the Jews.[136] They took no notice and the pogroms took place. We have every right to claim compensation from them. Morally we are in duty bound to ask for compensation. Lucien Wolf and Baggarr [sic][137] ¦who¦ have all along carried on a policy of assimilation, should not be allowed to speak in the name of the Jewish people, we should dis~~as~~sociate ourselves from them. The woeld [sic] should be informed that they do not speak in the name of our people.

SCHOCHET [sic]:[138] Our leaders have not done enough for us in the question of national rights. Even Motzkin himself proposes that a special section should be appointed for it. In the proposals not one word was mentioned about it. Balfour has given us an opportunity and still no notice was tak#¦e¦n. I would ask our leaders to fulfill the promise which they have made. The Zionist Organization should take over Palestine and the question of national rights in every country. Both must go together. The Jewish people must be organized.

---

134 Probably "which."

135 Probably "due."

136 For example, on 19 November 1918, the Zionist Office in Copenhagen informed the Zionist Office in London on behalf of the Jewish National Council in Vienna that Jewish refugees from Galicia were to be expelled from Czechoslovakia. Sokolow intervened on the refugees' behalf by asking Masaryk to stop the expulsion. When news about pogroms in Galicia reached England, Zionist leaders attempted to mobilize public opinion and to intervene via the British government. CZA L8/361, Sokolow to Masaryk, 14 December 1918; Weizmann to Brandeis, 3 December 1918, Weizmann to Sokolow, 8 December 1918 and Weizmann to Sokolow, 17 December 1918, in: Weizmann, The Letters and Papers of Chaim Weizmann, 52; 56–58; 73.

137 Jacques Bigart was an Alsatian rabbi and the long-time secretary-general of the Alliance israélite universelle.

138 Israel Shochat (1886–1961) was a lawyer and Zionist activist. Born in the Russian Empire, he joined *Po'ale Ẓiyon* in his youth. In 1904, he settled in Palestine, where he became one of the founders of the *Ha-Shomer* paramilitary organization in 1909. In 1912, he set out for Constantinople to study law together with David Ben-Gurion (1886–1973) and Yitzhak Ben Zvi (1884–1963). During the First World War, he was arrested by the Ottoman authorities for campaigning for the establishment of a Jewish militia, though he was allowed to leave for a *Po'ale Ẓiyon* conference in Stockholm in 1917.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

The delegation [sic] which is going to Paris to defend our cause should also defend the cause for national rights for #Jews.

FISCHMAN:[139] I agree with Motzkin. He des#¦e¦rves our thanks. But what has happened in the last 7 weeks. In Philadelphia at the Congress |12| the Jewish Bill of Rights was ~~presented~~ passed.[140] Marshall,[141] although not a Zionist, agreed that Lucein [sic] Wolf has been in Paris and has been working against our cause and yet nothing was done. A telegram was even sent from London to America by Dr. Stechen [sic] Wise stating that the American Congress delegates should remain where they ~~are~~ were, that they should not come to Paris, but should await Wilson's arrival.[142] Several delegates did however go to London. Dr. Syrkin[143] came to Paris. Nobody knew what was

---

139 Jacob Fishman (1878–1946) was a Yiddish journalist and Zionist leader. Born in the Russian Empire, he emigrated to the United States in 1890. He held various posts in the Zionist Organization of America.

140 At its first meeting from 15 to 18 December 1918, the American Jewish Congress had adopted a resolution that became known as the Jewish Bill of Rights. It demanded that all refugees should have the right to return to their pre-war territories and to acquire citizenship of the state that now governed that territory. Moreover, it requested that all citizens of the newly formed or enlarged countries in Eastern Europe be permitted to enjoy equal civil, political, religious, and national rights. It also called for provisions for minority representation in these states, as well as national autonomy. Finally, it demanded that no laws should restrict the use of any language and that the observance of Holy Days, especially Shabbat, would be guaranteed for those who wished to do so. The American Jewish Congress requested the Paris Peace Conference to make these demands its preconditions for the signatories of the Peace Treaty to recognize new or enlarged states. American Jewish Congress (ed.), Report of Proceedings of the American Jewish Congress 1918, New York 1919, 66 f.

141 Louis Marshall was a lawyer and American Jewish politician. Between 1912 and 1929, he served as president of the American Jewish Committee. During the First World War, he participated in an internal power struggle within American Jewry over the establishment of the American Jewish Congress, which rivaled the American Jewish Committee. Eventually, he became vice-president of the American Jewish Congress and joined the Jewish delegation to the Paris Peace Conference, supporting minority rights for the Jews of Eastern Europe.

142 According to Wise's telegram, Wilson preferred to meet the American Jewish Congress delegation in Washington at the end of February before it left for Paris. Fink, Defending the Rights of Others, 150.

143 Nachman Syrkin (1868–1924) was a theorist of Labor Zionism and one of *Po'ale Ẓiyon*'s leading figures in the United States. In 1905, he turned to territorialism and joined the Zionist Socialist Workers' Party. In 1907, he emigrated to the United States,

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

happening. I was in Paris and saw what was gojng [sic] on. The whole matter had been neglected. The Charter of League of Nations was drawn up and not one word was mentioned about equal citizenship rights for the Jews.[144] Why was such a telegram sent? Why was not the whole thing organized? I heard from Dr. Weizmann that he had little inclination for this work as he was too busy with other work, and the delegates from America had only just begun to realise that the tqo [sic] questions of National Rights must go together. Louis Marshall would be a good representative but when is he coming? Col. Cutler[145] arrived in London and as soon as he came he immediately left for Paris to see what can be done there. I am very much afraid that all your plans are too late. So far it has only been lip service, but no actual work. Some say that the Zionist Organization purposely neglected the whole thing. It was either a misunderstanding or a mistake. Some even go as far as to call it a crime.
|13| Mr. LEWIRE [sic]:[146] Much of what has been said is true. But it was phɨ¦y¦sically impossible for our leaders to do anything further for the question of national rights.

MOTZKIN: I agree with every word of our friend Schochet. It was a great mistake that in the proposals not one word was mentioned about the national rights. But this is past now. The question is what can be done in the future? The EAC and the GAC[147] are responsible for the work. Something must be done immediately and there must be a section working for this specific purpose only.

---

where he joined *Po'ale Ẓiyon* in 1909. In 1919, he was one of nine delegates from the American Jewish Congress to the Paris Peace Conference.

144 On 14 February 1919, Wilson read the twenty-six articles of the Covenant of the League of Nations before the League of Nations committee. The articles left the treatment of ethnic and religious issues for future consideration. The Jewish delegations in Paris were deeply disappointed. Fink, Defending the Right of Others, 151–158.

145 Harry Cutler (1875–1920) was an entrepreneur, public official, and communal leader in Providence, Rhode Island. He was a colonel in the National Guard and a member of the General Assembly of Rhode Island from 1908 to 1911. During the First World War, he helped to found the National Jewish Welfare Board and chaired its executive committee. He was also a member of the executive committees of the American Jewish Committee, the Zionist Organization of America, and the JDC. Cutler attended the Paris Peace Conference as a delegate from the American Jewish Congress.

146 Leon (Arieh) Levite.

147 Großes Aktionskomitee (Greater Actions Committee).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

BRONSTEIN:[148] The position of the Jews in Roumania is very bad indeed. The Jews there are too busy thinking of how to save their lives.[149] A.S. Srruck [sic][150] who has gone to Paris is not a representative of the Roumanian people, but he [is] a representative of the Alliance. He is a French Jew. The Roumanian Jews would certainly demand national rights if only they were asked to do so. Bagarr [sic] is an assimilationist. No time should be wasted on him. We Roumanian Jews in Paris had organised a protest meeting against Lucien Wolf. There should also be a meeting organised in every country. I would like to point out that the Zionist leaders in France have neglected a number of friends like Prof. Barsh [sic],[151] |14| while they

148 Enric F. Bronstein (Braunstein) (1881–1923) was a French Zionist of Romanian origin. He founded the Ligue franco-sioniste in 1915, an interfaith organization supporting the idea of a homeland in Palestine for persecuted Jews. He also headed the Comité pour la défense des juifs de Roumanie, one of the three organizations that represented Romanian Jewry at the Paris Peace Conference. This organization opposed the delegation from the Uniunea a Evreilor Pamânteni (Union of Native Jews), which focused on individual emancipation.

149 The vast majority of Romanian Jews did not enjoy equal rights. The Treaty of Berlin had demanded equal rights for all citizens of the newly created Romanian state in 1878 with regard to the Jews. However, the Romanian administration declared that all Jews were foreigners who had to apply for citizenship via a complicated procedure that required parliamentary approval for each individual. In 1919, the Jewish population of Romania numbered 250,000, most of whom were stateless. Only several hundred Jews, mainly bankers, industrialists, and influential merchants, had been granted Romanian citizenship since 1878. Markus Kirchhoff, Congress of Berlin, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 68–73.

150 Isaac Astruc (1859–?) was a teacher and Alliance israélite universelle activist. Born in Shumen in the Ottoman Empire, he was educated in an Alliance school and later became a teacher in the organization's school system. In 1899, he went to Romania to report on the school system as a special representative of the Alliance and the Jewish Colonisation Association. At the Paris conference in 1919, he presented demands for equal rights and citizenship for all the Jews of Romania. Elizabeth Antébi, Les Missionnaires juifs de la France. 1860–1939, Paris 1999, 267; Carol Iancu, Le Combat international pour l'émancipation des juifs de Roumanie. Documents et témoignages, vol. 1: 1913–1919, Tel Aviv 1994, 195–201, 228–229.

151 Victor Basch (1863–1944) was a professor of German studies and philosophy at the Sorbonne. He was active in the Alliance israélite universelle and the Ligue des droits de l'homme, serving as president of the latter between 1926 and 1944. Despite being sympathetic to Zionism, he was shunned by Zionists due to his activities in these organizations.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

have been fiddling with Sylvain Levi.[152] A special commission ought to be appointed to deal with the Jewish National rights. There should be a Jewish secretariat representing every country where Jews are living.

ADLER:[153] Jpins [sic][154] the protest against Lucien Wolf. We are at fault beca~~y~~¦u¦ce [sic][155] we allow Lucien Wolf to speak in the name of English Jews, but he does not speak in their name.

BUBLICK:[156] The "Forwards [sic]"[157] of America has almost daily stated that the Zionists are so busy with the Palestine question that they have neglected the question pf [sic] Jewish rights. At the last meeting of the Congress Committee,[158] I asked Mr. Louis ?arshall [sic] when he proposed to go to Paris. He replied that he had received news that he was not wanted until some time in Feb. Public Opinion in America was ~~that~~ the American delegates were not wanted. [A]s vice president of the American Jewish Congress of delegates, I promise you every support in all matters that you decide with regard to the Jewish rights in every country. We want to help you and not to merely give you advice. If any words in our resolutions are difficult, we as delegates are prepared to do our best to alter the impression there [sic] may have been created by them. American Congress delegates are loyal and are

152 Sylvain Lévi was a French Orientalist who represented the Alliance israélite universelle at the Paris Peace Conference. His statements at the conference were overtly anti-Zionist.

153 Elkan Nathan Adler (1861–1946) was a lawyer, historian, and bibliophile from London who was one of the first members of *Ḥoveve Ẓiyon* in England. His father Nathan Marcus Adler (1803–1890) served as chief rabbi of the British Empire from 1844 onward.

154 This is probably a misspelling of "Joins."

155 Because.

156 Gedaliah Bublick (1875–1948) was a Yiddish journalist and publicist from Grodno who emigrated to the United States in 1904. In 1915, he was appointed editor-in-chief of the *Yidishe togblat* (Jewish Daily). In the interwar period, he also contributed to the *Morgn-zhurnal* (Morning Journal). He was among the founders of the American Jewish Congress and also served as chairman of the Jewish Congress Organization Committee and as vice-president of the Congress. Additionally, he was a founding member of the Mizrachi movement in the United States and served as a member of the Greater Actions Committee of the Zionist Organization from 1919 to 1926. Morris Frommer, The American Jewish Congress. A History (1914–1950), PhD dissertation, Ohio State University 1978, 62.

157 *Forverts* (Forward) was the most popular Yiddish daily in New York. Founded in 1897, it had close ties to the *Bund*, following a Socialist and anti-Zionist line until the Second World War. Today, it is known as *The Forward*.

158 Possibly the Jewish Congress Organization Committee.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ready to help and |15| move that the whole of the proposals of Dr. Motzkin be accepted en blank.

Dr. LEVIN: We have still a list of speakers who must be given an opportunity of taking part in the debate.

LEWITE: I move that the list of speakers be closed. This was agreed to and it was also agreed that 5 minutes should be given to each speaker.

BARONDESS: As American Cobgress [sic] dele~~f~~¦g¦a~~q~~¦t¦e I declare that we will certainly uphold the claims of the Jewish national rights in every country. Perhaps it is better that we did not go to Paris before. Our resolution, which we carried at our congress, was a compromise after a 72 hours discussion. In our resolution we asked for civil rights and this is opposed to national~~t~~ rights.[159] The question os [sic] Jewish national rights in Roumania was brought before the Congress at Philadelphia. Then the Congress rose to its highest level. We refused to be a Chevra Kadisha[160] for Roumanian Jews. Every American delegate wi;l [sic] support you in your work. You can rely on the support of all American Jewry. Our lives belong to the whole Jewish people and everything that we have we will readily give over.

Pte. PHILLIPS:[161] It is necessary for the Jewish National Rights to be |16| recognized and for the Jews to be allowed to develop their own cultural entitym [sic], otherwise the Jews will cease to be a nation. The Hebrew language must also be developed.

HERRMAN [sic]: In every country the Zionists have been in the forefront of the campaign ### for international rights. The Zionists [sic] leaders have done everything possible. We [l]iving in the countries of the East have always looked forward to American help.

YELLIN:[162] In the names [sic] of Palextine [sic] Jewry, I declare that we Palestinian Jews are ready to assist Jews in the Golluth to obtain national rights in every country, wherever they live.

---

159 The term "national rights" was a controversial subject during the first meeting of the American Jewish Congress. It was eventually included among its resolutions. Oscar I. Janowsky, The Jews and Minority Rights (1898–1919), New York/London 1933, 264–268.

160 A burial society.

161 Louis Phillips (1890–?) was a soldier and leading Zionist activist from Auckland. He represented New Zealand at the conference.

162 David Yellin (1864–1941) was a teacher, scholar of medieval Hebrew literature, and politician. Born in Jerusalem, he became a political leader of the Yishuv, co-founding institutions such as the first Jewish labor union and the Hebrew Language Committee. He attended the London Conference as a representative of the Jews of Palestine. From 1920 to 1929, he served as president of the *Va'ad le'umi* (National Council of the Jews of Palestine).

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

PILICHOWSKY:[163] The whole diwscussion [sic] is academic. Only the World Jewish Congress[164] is decided [sic] on the question of Jewish national rights.

FARBSTEIN: The resolution adopted by the American Jewish Congress of equal rights for the Jews is a dangerous one.

KAPANSKY [sic]:[165] We demand national rights in all countries where Jews are.

Document 101

Julius Berger to the Zionist Office in Berlin
Zurich, 6 March 1919
Typewritten letter, 7 pages; typewritten and handwritten corrections
Language: German
CZA, Z3/123
[Berger reports on the current situation in Zurich. While a number of delegates from Jewish national councils arrived in the city, others traveled to London or Paris. Therefore, the majority of delegates in Zurich agreed to hold the conference of delegates from Jewish national councils either in London or in Paris. In the meantime, Berger received a telegram from Herrmann in London reporting the decision to hold the meeting of the Jewish national councils in Paris. In the remainder of the letter, Berger discusses common positions and controversies among the delegates and describes visa-related challenges and frustrations that they experienced in Switzerland. Finally, he briefly describes a meeting of Agudas Yisroel *in Zurich, in which the Orthodox organization drew up its own demands for the Paris Peace Conference.]*

163 Leopold Pilichowski (1869–1933) was a Zionist painter. Born in a village close to Łódź, he emigrated to France in 1904, moving to London in 1914. He was a member of the executive committee of the British Zionist Federation between 1917 and 1918.

164 Reference to the idea of a Jewish World Congress, which emerged in the Jewish congress movement and led to the founding of the World Jewish Congress in 1936.

165 Shlomo Kaplansky (1884–1950) was one of the founders of *Po'ale Ẓiyon* in the Austro-Hungarian Empire. From 1913 to 1919, he served as secretary of the Jewish National Fund in The Hague. In 1919, he moved to London, where he served as a representative of *Po'ale Ẓiyon* in the British Labour Party and as chairman of the finance and economics committee of the Zionist Executive.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Zürich, 6. März 1919.

Zionistisches Zentralbüro
Berlin

Das Bild hier hat sich durch das Eintreffen eines Teiles der Delegierten inzwischen wesentlich geändert und ich habe die Hände voll zu tun. Eingetroffen sind bisher die Herren: Dr. Ringel, Dr. Reich, Dr. Tenenbaum aus Lemberg, Dr. Chajes, Dr. Margulies aus Wien, Dr. Bergmann, Herbert von Fuchs aus Prag, Schlesinger aus „der Slovakei," Dr. Krämer, Dr. Diamant aus Czernowitz. In den verschiedenen Beratungen, die stattfanden, wurde sehr bald Uebereinstimmung darüber herbeigeführt, dass die Konferenz unter den obwaltenden Umständen (die Mehrheit der Nationalräte aus den wichtigsten Ländern sitzt in London und ihr Kommen nach der Schweiz ist höchst zweifelhaft, anderseits haben die galizischen und bukowiner Herren das triftige Interesse daran, nach London und Paris zu kommen und dort ihr sehr schwerwiegendes Matrial [sic][166] vorzutragen) in London oder Paris und nicht in der Schweiz stattfinden müsse, auf die Gefahr hin, dass die deutsch-österreichisch und ungarischen Delegierten nicht würden teilnehmen können.[167] Eine entsprechende Mitteilung ist daher telegrafisch sehr bald nach London und P{a}ris gegangen. Ehe aber noch dieses Telegramm in London sein konnte, kam ein Telegramm von Herrmann an mich auf Grund meiner durch Israel Cohen[168] nach Beratung mit Feiwel übermittelten Nachrichten, die im wesentlichen die vierzehn Tage später gefassten Beschlüsse der hier anwesenden Nationalräte wegen des Ortes der Sitzung vorweggenommen hatten. (Dass Ussischkin ganz unabhängig von mir und uns den gleichen Standpunkt Aberson[169] gegenüber

166 This is possibly a reference to testimonials of anti-Jewish violence in 1918/1919. Tenenbaum, for example, published material on the pogrom in Lwów (Lviv) under a pseudonym: Bendow [Tenenbaum], Der Lemberger Judenpogrom.

167 It was difficult for citizens of Germany or the former Habsburg Empire to obtain visas for France or Great Britain, because they belonged to hostile countries.

168 Israel Cohen (1879–1961) was a writer, journalist, and Zionist official from England. From 1918 to 1921, he served as secretary of the Zionist Organization in London, undertaking a number of diplomatic missions on its behalf. Among others, he visited Poland in 1919 in order to investigate anti-Jewish violence. Israel Cohen, My Mission to Poland (1918–1919), in: Jewish Social Studies 13 (1951) no. 2, 149–172. Israel Cohen, A Jewish Pilgrimage. The Autobiography of Israel Cohen, London 1956.

169 Zvi Aberson (1875–1951) was born in the Russian Empire, where he joined the *Bund* at an early age. He became attracted to Zionism while studying in Paris, joined the Zionist movement after moving to Geneva in 1901, and supported the democratic faction within the Zionist Organization. During the First World War, he actively promoted national rights for Eastern European Jewry. After the war, he joined Motzkin

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

in Genf vertreten und zweifellos inzwischen auch in Paris geäussert hatte, habe ich Ihnen wohl schon mitgeteilt). In diesem Telegramm sagt Herrmann, dass Sokolow durchaus wünsch{e}, dass auch er als Nationalrat in Paris ~~stattfinden solle~~ ~~{auftreten könne}~~ ~~wohin auch~~ |2| auftreten könne und dass die Nationalratssitzung in Paris stattfinden solle, wohin auch die in London befindlichen Nationalräte gehen würden. Wegen der französischen Visa sollten wir uns nach Bern an die Gesandtschaft wenden.

Wir sind daraufhin in grösserer Gesellschaft nach Bern gefahren und haben festgestellt, dass dort noch garnichts bekannt war und dass die Gesandtschaft und das Passamt ohne vorherige Instruktion von Paris un{d} London nichts tun kann und wird. Die Sitzung der Delegierten, die durch die ganze Hinauszieherei des Termins und dadurch, dass für die in London zur Londoner Konferenz seit vielen Wochen angemeldeten galizischen usw. Delegierten bisher kein Visum verschafft worden war, sowieso nicht freundlich war, wurde durch die Berner Erkenntnis natürlich nicht besser und es gingen wieder einmal auf allen möglichen Wegen und in allen möglichen Fassungen dringende Telegramme nach London ab, man solle doch endlich die Visa besorgen. (Offen gestanden ist auch mir und Feiwel nicht verständlich, warum nicht für die nach London immer bestimmten Delegierten wenigstens nicht schon längst Visa hier sind, wir haben so unzählige Male telegrafiert und geschrieben und durch alle möglichen Leute – Pewsner, Pinkus,[170] Dr. Brunschwig,[171] Israel Cohen usw. immer wieder darauf hinweisen lassen, dass man schon an Bummelei oder Unfähigkeit gl~~e~~auben muss.) Gestern kam nun wieder ein Telegramm von London, dass für alle von mir genannten Delegierten Visa besorgt seien, dass lediglich die Beschaffung der Visa für Dr. Margulies und Schalit (der in einem der Telegramme als demnächst hier eintreffend gemeldet war) zweifelhaft sei. Nach dem Wortlaut des Telegramms und nach mir inzwischen [bekannt] gewordenen Mitteilungen Dr. Brunschwigs wäre darnach auch das Visum für Dr. Chajes und zwar auf Grund seiner Rabbinereigenschaft und seiner Triestiner und italienischen Vergangenheit gewährt und nur die übrigen Deutsch-Oesterreicher und Un-

in his diplomatic endeavors and became a resident representative of the Comité des délégations juives in Geneva in order to maintain direct contact with the League of Nations.

170 Felix Lazar Pinkus (1881–1947) was a journalist and banker. Born in Breslau, he studied and worked in Germany and Switzerland. From 1903, he was a member of the central committee of the Swiss Zionist Federation.

171 Armand Brunschwig (1882–1967) was a lawyer and the head of the Swiss Zionist Federation.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

garn zweifelhaft. Wir ### ¦haben¦ dar{a}ufhin {durch} Dr. Ringel, der noch in Bern ist, sofort beim Passamt anfragen lassen und erfahren, dass dort inzwischen die Visa für |3| Reich, Ringel und Hausmann[172] eingetroffen seien. Der letztere ist offenbar mitsamt den beiden andern von Israel Cohen genannt worden, aber nicht gekommen und wird auch nicht kommen. Dabei ist immer noch nicht festgestellt (wa{s} erst heute möglich ist), ob auch die französische Passbehörde schon entsprechende~~n~~ Weisung hat. Immerhin kann man annehmen, dass Reich und Ringel jetzt bald werden abreisen können. Wegen der andern kann man nichts tun, als warten, telefonieren und telegrafieren. Das Letztere ist das einzige Mittel, die Herren einigermassen ruhig zu halten, die sehr unzufrieden sind (übrigens keineswegs mit mir). N. B.: Mein Telegrammkonto beträgt schon 2500 Franken. Man muss nun sehen, was wir weiter erreichen. Angemeldet sind noch drei Herren aus Ungar{n}, Schalit aus Wien, einer aus Prag und aus Süd~~r~~unngarn [sic], Dr. Alexander Marmorek mit vier Genossen, die dringend und in stürmischen Telegrammen Teilnahme und Verschiebung bis zu ihrer Ankunft verlangen. Sie kommen offenbar mit serbischen oder rumänischen Pässen und ihrer Weiterreise nach Paris wird, rechtzeitige Visa vorausgesetzt, wohl nichts im Wege stehen. Auch ist Herr Jakob Landau[173] eingetroffen, dem die Prager – wie Bergmann mir sagt, auf Grund der grossen Dienste, die er ihnen bei Mass#{a}ryk [sic] u. s. w. geleistet hat – eine Legitimation als Nationalrat ausge{stellt} haben. Er reist mit herrlichen Pässen aller möglichen Ententegesandtschaften, Extraplätzen im Orient-Express usw. und ich behandele ihn mit der überlegenen Zuvorkommenheit, die einem so dummen Jungen – so gibt er sich nämlich – und gefährlichen Herrn gegenüber gebührt. Mit der Schweizer Behörde bin ich, da

172 Alexander Hausmann was a Zionist activist from Lemberg (Lviv, Lwów). He was a member of the Jewish National Council, the Jewish militia, and the presidium of the Jewish Rescue Committee in Lviv (Lwów). After the pogrom in November 1918, he was one of the hostages taken by the Polish military. Abram Insler, Legendy i Fakty [Legends and Facts], Lwów 1937, 79 f.

173 Jakob Landau (1892–1952) was a journalist from Austria who had become attracted to Zionism during his studies in Vienna. In 1917, he founded the Jewish Correspondence Bureau in The Hague in order to gather and distribute news about Jewish life, Jewish politics, and antisemitism. After the First World War, he re-established the Bureau in London under the name Jewish Telegraphic Agency. Landau covered and supported the activities of Motzkin and the Comité des délégations juives at the Paris Peace Conference. Verena Dohrn, Diplomacy in the Diaspora. The Jewish Telegraphic Agency in Berlin (1922–1933), in: The Leo Baeck Institute Year Book 54 (2009), 219–241.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

mir der Vorort schliesslich doch zu langweilig wurde, in direkte Beziehungen getreten. Es ging entgegen der Behauptung des Vorortes glänzend und seit der Zeit erledige ich alle Visagesuche und Verlängerungen direkt höchst einfach und ohne all den Klimbin [sic], den die Basler Dummkö~~ö~~¦p¦fe sich und uns vorgemacht haben. |4| Inzwischen ist man – ut aliquid fieri videatur[174] – in sozusagen Vorberatungen eingetreten. Gestern haben wir die „Forderungen" der Ostgalizier und Bukowiner, heute die der Tschechoslovaken und Deutsch-Österreicher gehört. Das ist gar nicht so uninteressant, es ergeben sich allerlei merkwürdige und in diesem Zusammenhange nicht bekannte Tatsachen, viel Zweck hat das offenbar nicht. Die Herren haben ihre fertigen Meinungen und Memoranden, die ja viel weniger wichtig sind, als die Beratungen und Verhandlungen, die in Paris mit den für jedes einzelne Land in Frage kommenden Stellen gepflogen werden müssen und zwar ~~so~~wohl nicht in einer Konferenz, sondern innerhalb einer als für die Länge der Friedensverhandlungen für dauernd zu schaffenden Einrichtung. Die ostgalizischen und bukowinaer Forderungen stimmen in ihrer Ausdehnung, die deutschösterreichischen und tschechoslovakischen in ihrer Beschränkung ziemlich überein.[175] Gegensätze bestehen wohl bloss zwischen den Westgaliziern – da Thon, der angeblich auch nach Paris fährt und für einen Anschluss an die Polen und entsprechend geringere nationale Forderungen eintritt – und den Ostgaliziern, die natürlich sehr mit den Ukrainern und ihrer dadurch gesteigerten Machtposition auch den Polen gegenüber, rechnen.[176] Auch vor dem selbständigen Auftreten Farbsteins in Paris hat man Angst. Man ist auch erbittert darüber, aus der hierher gelangenden französischen Presse zu entnehmen, dass dort die Idee der jüdischen Nationalität in den Ostländern als etwas ganz Verfehltes und mit dem Palästinagedanken nichts zu tun habendes dargestellt wird und erblickt darin eine mangelhafte Vorbereitung des Pariser Platzes. Die Referate waren recht interessant, interessanter als sie nach der Qualität der Delegierten zu erwarten waren. Man kann diese Herren etwa so klassifizieren. Dr. Ringel ein recht brauchbarer Mensch, Dr. Reich ein liebenswürdiger |5| Bohemien ohne grosse Aspekte, ein Volksredner à la

---

174 "To make it look as though something is being done."

175 While the Jewish National Councils in Bukovina and Eastern Galicia demanded broad personal autonomy, the Jewish National Councils in Czechoslovakia and Austria were much more limited in their demands.

176 Ozjasz Thon and the Jewish National Council in Cracow maintained a pro-Polish orientation in the conflict over Galicia, which the members of the East Galician Jewish National Councils considered as tending toward a compromise with the Poles regarding the scope of Jewish autonomy.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Loew{y}. Im ganzen ist die ostgalizische Delegation brauchbar. Dr. Kraemer, ein ganz erfahrener und sehr betriebsamer Rechtsanwaltspolitiker (pardon), Dr. Diamant ein unglaublich kleiner, aufgeblasener Phrasendrescher der übelsten Observanz. Die Bukowinaer Vertretung ist nicht gerade glücklich. Von den Tschechoslovaken ist natürlich Bergmann recht brauchbar, ich glaube aber nicht als Politiker, von Fuchs ist ein Gr{o}ssindustrieller von sehr losem Zusammenhängen zum Zionismus, Schlesinger ein recht brauchbarer Typ eines bodenständigen slovakischen Kaufmanns von natürlichem Bonsens,[177] zusammen ein etwas ungleichmässiges Gespann – Jakob Landau ist ja wohl kaum dazu zu rechnen, sehr betriebsam, sehr anschmiegsam, ohne jeden Inhalt, sehr gefährlich dank s{e}iner Beziehungen. Ich vergass bei den Ostgaliziern Dr. Tenenbaum zu erwähnen und damit ist er gekennzeichnet. Unter den Wienern ragt Dr. Chajes hervor, ein besonderer Typ, wie wir ihn noch nicht kannten, ganz frei von jedem Rabbinischen, ein rechter Volksmann, scheint er doch andererseits, trotz der entgegenstehenden Wiener Meldungen, von nicht all zu grosser Tiefe. Er soll ein glänzender Redner und ein Wissenschaftler von Range sein, man kann beides wohl glauben. Sicher eine Acquisition. Ueber Dr. Isidor Margulies brauche ich ja nichts zu sagen, er ist mir bei weitem der Liebste und nebst Bergmann sicher der Wertvollste. Dass die Herren in Paris die Entwicklung der Dinge entscheidend beeinflussen werden, glaube{n} ~~ich nicht~~ {sie}, abgesehen von Diamant, der bereit ist, namens der bukowinaer Juden jedem Völkerbund den Krieg zu erklären, selber wohl kaum, ich glaube ~~auch~~ nicht, dass Sokolow all zu viel Freude an ihnen haben wird, aber es dürfte ganz gut sein, wenn sie dabei sind.

Inzwischen haben wir auch erfahren, dass auch bei der französischen Gesandtschaft {in P̊år̊i̊s̊} nichts vorliegt und ich bin in einer richtigen Verlegenheit, wie ich die Londoner Herren gegen den Vorwurf der Verschleppung und Verbummelung verteidigen soll. Fuchs will nach Prag |6| zurückfahren, auch Chajes will nicht länger bleiben und auch die anderen werden kaum den teuren und so unnützen Aufenthalt hier lange bestreiten und ausdehnen können. Es ist eine sehr unangenehme und nicht sehr erfreuliche Sache, die dem Ansehen der Leitung in London und Paris nicht zuträglich ist. Ich habe den Herren gut reden von Warten und Visa und Schwierigkeit [sic], die Herren erfahren nur, dass man auf jedem anderen Wege offenbar schneller zum Ziele gekommen wäre. Morgen werden wir nun ¦in Deputation¦ wieder einmal nach Basel fahren. Brunswig [sic] will nämlich nicht herkommen, um Bericht zu geben über seine Londoner Reise. Und die Konferenz will keines-

177 From the French bon sens, "common sense."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

wegs in corpore nach Basel fahren. Und Dr. Pinkus, der berichten könnte, liegt krank zu Bett.

Hoffentlich kommen die Visa. Ich kann die Herren spedieren und endlich selber nach Hause kommen.

Sie begreifen, dass abgesehen von der Nutzlosigkeit meines Aufenthaltes hier auch die Berliner Berichte usw. (ich meine die allgemeinen, die Ihren sind nicht so aufregend) mich nicht gerade meine Abwesenheit von meiner Familie so angenehm empf~~en~~inden lassen.

Noch ein Wort zu meinem Agudah-Bericht und Artikel, den Sie, wie ich fast annehme, nicht bringen werden. Ich will Sie gewiss nicht auf eine einseitige Schan{f}macherpolitik [sic][178] festlegen. Aber diese Konferenz war eine solche Niederlage der Frankfurter Gesellschaft und hatte ihre Ohnmacht so enthüllt, dass man wirklich nicht nötig hat, sie zu schonen.[179] Anderseits verzichten aber die Leute nicht auf Stänkereien, die gefä{h}rlich werden können und das ist der einzige Grund, aber ein ausreichender, sich mit ihnen zu beschäftigen und dann natürlich scharf. Sie haben z. B., wie Jonas Simon Feiwel, der immer noch krank ist, sagte, trotz ihre{s} Beschlusses direkt nach Washington und an Wilson telegraphiert und sich in Erinnerung gebracht. Auch könnte ein widerspr{u}chsloses Hinnehmen ihrer Konferenz und ihres Anspruches tatsächlich den Eindruck erwecken, als ob die internationale jüdische Orthodoxie letzten Endes einerseits eine deutsche Sache sei – so sah es hier aus – und als ob die jüdische |7| Palästinaforderung vom Grossteil der Juden in einer geradezu hahnebüchend [sic] politischen Manier empfunden wird, die letzten Endes nur geeignet ist, den [sic] französisch-klerikalen Widerstand~~d~~ und der Opposition der Syrer und s. w. Nahrung zu geben. Nun tuen sie, was sie wollen. Rosenhaim [sic][180] liess Chajes sagen, er möchte ihn sprechen, aber Chajes kam erst nach Rosenhaims Abreise. Die aktuelle Forderung der Leute geht darauf, dass sie ##einen Vertreter in unserer Kommission in Paris haben wollen, als welcher – vielleicht – notgedrungenerweise

---

178 Scharfmacherpolitik.

179 On 18 February 1919, *Agudas Yisroel* convened an international conference of Orthodox organizations in Zurich with the aim of formulating its demands to the Paris Peace Conference. Orthodox rabbis who did not belong to *Agudas Yisroel*, especially Zionists, expressed disapproval of this move. Anonymous, Protest Amsterdamer Gesetzestreuer gegen die Züricher Konferenz der Orthodoxen, in: Jüdische Rundschau, 25 February 1919, 112; Anonymous, Weltkonferenz der Orthodoxie und „Misrachi", in: Das jüdische Echo, 21 February 1919, 94 f.

180 Jacob Rosenheim (1870–1965) was an Orthodox publisher from Germany and one of the founders of *Agudas Yisroel*.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Margulies, Florenz, in Frage käme. Das kann man als gut oder schlecht bewerten. Ich bin jedenfalls dafür, den Augenblick zu benutzen, die Leute in ihrer Bedeutungslosigkeit zu entschuldigen. Aber vielleicht schreibt ein anderer das diplomatischer als ich es kann.

Die Goldsache Ruppins behandle ich. Es ist keineswegs so leicht, da hier wenig Verlangen nach Goldguthaben in Deutschland herrscht. Man hat hier offenbar selbst zu viel.

Freundschaftlichst

gez. Berger

Document 102

The International Zionist Conference
London, 12 March 1919
Typewritten minutes, 4 pages; handwritten additions
Language: English
CZA, Z4/241/2a[181]

[…][182]
Dr. Motzkin proposed the following resolution with reference to Jewish national rights:
[|2|] ~~{The following Resolutions were subsequent agreed upon}~~

NATIONAL RIGHTS[183]

1. The constitution of all newly formed, enlarged or reorganized states shall embody an article granting the Jews complete civil equality.
2. In all the new states the Jews shall be recognized as a national community.

181 This document was previously published in Hebrew in Freundlich/Yogev (eds.), Ha-protokolim shel ha-va'ad ha-po'el ha-ẓioni, 97 f.

182 The session opened with a discussion about the different delegations to the forthcoming Zionist Congress scheduled for August 1919 and the upcoming meeting of the Greater Actions Committee.

183 This is also underlined by hand.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

3. In all the new states national rights shall be granted to the Jews, in respect of language, schools, and representation on political and administrative bodies, and in such a measure as those rights are demanded by the local Jewish National Council.
4. A representative body shall be elected by the Jewish population of every country.
5. The Peace Conference shall recognise the Jewish nation as a member of the League of Nations and admit to its Councils such representatives as are appointed by the Jewish World Congress.[184]
6. The Peace conference shall recognise the right of the Jews to the following compensation:
   (a) Compensation, under international control, for war damage, in proportion to the general war damage sustained.
   (b) Compensation for damage sustained in pogroms to be paid by the states in which pogroms have taken place.

[|3|] Mr. Cowen and Mr. Pilichowski spoke against the resolution. The motion was put to the vote and carried by 15 to 2.

It was proposed to the conference that two delegates to Paris should be appointed for the question of national rights. This was agreed to.

Mr. Levitte [sic] moved that Mr. Sokolow and Dr. Motzkin should be delegates.

Dr. Weizmann: I would like to declare that it is not convenient that Sokolow, who is carrying on together with me the work for the general Zionist question, should at the same time carry on negotiations in this complicated question of national rights. I find it necessary to give you this statement.

[|4|] It was put to the conference that Dr. Motzkin should be one of the delegates. This was unanimously agreed to.

~~Dr.~~ Motzkin: Sokolow has a special mandate from the Jews of Palestine,[185] and I think it only right that he should go. If it were possible I should have suggested that Dr. Weizmann should also help us.

Dr. Daiches: I do not think it right that one man should carry out two such difficult tasks.

184 The idea of creating a Jewish World Congress was central to the Jewish congress movement that arose in various countries during the First World War. Motzkin advocated the project of a joint representative assembly for world Jewry in addition to the Zionist movement. This idea was only realized in 1936 with the founding of the World Jewish Congress.

185 Sokolow acted as a representative of the Yishuv at the Paris Peace Conference.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

It was finally put to the vote whether Mr. Sokolow's name should be put forward, and it was agreed that this should not be done.

Mr. Rosoff [sic][186] was unanimously elected the second delegate.

[…][187]

Document 103

Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna
Paris, 16 March 1919
Typewritten letter (translation),[188] *2 pages; typewritten and handwritten corrections, handwritten note on lower margin of page 1: "erl"*[189]
Language: German
CAHJP, P83-G247
[After arriving in Paris, Ringel reports that the planned conference of Jewish national councils in Switzerland had not taken place and that the representatives who made it to Paris now have to begin their work anew. He therefore outlines the forthcoming tasks for the delegation, which include demonstrating that the Jews from Eastern Europe have their own representation, while other groups are trying to speak in their name. He furthermore stresses the necessity of drawing attention to the concerns of the Jewish national councils among the French public and press. Outlining the attitudes toward Jewish national rights in France, he characterizes the influence exerted by the Polish delegation on the press and the Paris Peace Conference. Finally, he assesses the American position toward national rights and expresses optimism about influencing President Wilson through the delegation of the American Jewish Congress.]

186 Israel Rossoff was a Zionist activist from Russia. From 1910 to 1918, he was a member of the central committee of the Zionist Federation of Russia, serving as its president from 1917. Between 1907 and 1921, he was a member of the Greater Actions Committee. In 1919, he emigrated to Palestine.

187 The following report from the financial commission was left out.

188 The Polish original could not be located.

189 Erledigt.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Wolgeb. Herrn

Leon *Wechsler*,

Wien.

Meine schriftlichen 3 Berichte (im letzten waren auch Zeitungsausschnitte) sowie 3 Telegramme aus Bern in Angelegenheit der Lebensmittelversorgung der jüdischen Bevölkerung Ostgaliziens haben Sie gewiss erhalten.[190] Ich bin mit Dr. Reich am 12. d. M.[191] nach Paris gekommen. Bis nun sah ich, bzw. konferierte ich mit Nachum,[192] mit 2 hiesigen Journalisten, welche unserer Organisation angehören sowie mit unserem Gg.[193] Dr. Rosenbaum, der wie bekannt Minister in Litauen ist.[194] Die Londoner Konferenz schuf eine Reihe von Kommissionen, welche einstweilen ihre Bezahlungen [sic] Beratungen beendet haben. Der Schwerpunkt wurde in Bezug auf unsere zwei Angelegenheiten (d. i. [sic][195] Palästina u. Minoritätsrechte wurde [sic] im Gollus [sic]) nach Paris verlegt. Die Schweizer Konferenz entfällt somit ganz und die Erinnerung an sie wird nur ein Vorwurf an die Veranstalter sein, welche mit widersprechenden Verfügungen u. Telegrammen aus London, Paris, Zürich u. Basel durch einige Wochen Delegaten, die von verschiedenen Seiten hergekommen sind, in Spannung hielten. Nun stellt sich die Sache folgend dar: Die Herren, die sich heute bzw. am 18. d. M. nach Paris durchgeschlagen haben, werden sich hier sammeln u. eine ständige Organisation der Nationalräte schaffen, ein politisches und ein Pressbüro für unsere Autonomie eröffnen. Dieses Büro muß die Arbeiten vom Anfang beginnen, weil unsere Sache nicht nur (wie ich Euch telegraphierte) schlecht steht, sondern sie wurde überhaupt weder in der Presse noch in politischen Kreisen in Diskussion gebracht. Wer daran und inwiefern schuld ist, werde ich Euch demnächst mitteilen. Heute möchte ich nur das wichtigste mitteilen. Ausser den Juden aus Osteuropa, welche hier [als] die Delegate der Nationalräte repräsentiert sind, gibt es da auch andere Gruppen, welche sich unserer „annehmen“ wollen, so die

190 Due to the extreme shortage of food in Eastern Galicia, especially in Lwów, the city's Jewish Rescue Committee launched an appeal for donations and emergency aid. In January 1919, a food supplies mission from the United States came to Lwów to organize support.

191 Des Monats.

192 Nachum Sokolow.

193 Gesinnungsgenossen.

194 On 11 November 1918, Rosenbaum became a member of the Lithuanian State Council. He was appointed Deputy Minister of Foreign Affairs that same day.

195 This should read "d. s.," meaning "das sind."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Gruppe Alliance isr.[196] mit dem H. Bigart und Lucien Wolf an der Spitze, weiters die hiesige Kolonie der russischen Juden mit Dr. Hafkin [sic][197] an der Spitze, dann eine Organisation, welche aus Juden und Christen besteht u. endlich wir vom Osten. Unsere Tätigkeit wird darin bestehen, sich als Delegation des Nationalrates zu organisieren und sozusagen unsere Visitenkarte durch Pressekomuniques [sic] in Paris abzugeben. Vor ~~all~~ allem wollen wir bemerken, dass die Ostjudenschaft hier ihre eigenen Repräsentanten hat, welche mit einer speziellen Mission betraut sind. Nach dieser Einleitung wollen wir versuchen, ob und inwiefern die Mitarbeit mit jenen Gruppen möglich sein wird. Wenn ~~ni~~ nicht, wird man desavouieren müssen.

Betreffs der Presse überzeuge ich mich, dass die französische den Juden im allgemeinen (ich spreche nicht von Zionisten) ~~nich~~ nicht feindlich gesinnt ist. Die Organe der links-Sozialisten hegen sogar gewisse Sympathien für die jüdische Sache, jedoch nur bezüglich der Palästina [sic]. In Angelegenheit unserer Forderungen herrscht hier eine grosse Unkenntnis, [was] durch das bisherige Ignorieren dieser Sache durch unsere Repräsentanten verschuldet wurde. In dieser Athmosphäre [sic] findet wohl die hiesige polnische Repräsentanz ein ausgezeichnetes Feld, um beweisen zu können, daß diese schlechten Zionisten einen Staat in Palästina und einen Staat im Staate verlangen, somit 2 Zugehörigkeiten. Die polnischen Einflüsse in der hiesigen Boulevardpresse sind sehr groß, aber im allgemeinen sind |2| die Franzosen von der polnischen Politik garnicht entzückt. So schadeten ihnen die Pogrome und sie gelten hier – überhaupt Dmowski[198] – für Reaktionäre. Diesen [sic] schlech-

---

196 Alliance israélite universelle.

197 Waldemar Mordechai Haffkine (1860–1930) was a Jewish bacteriologist who had developed an anti-cholera vaccine. Born in Odessa, he belonged to a Jewish self-defense group in his youth. He was involved in Jewish politics throughout his career in Switzerland, France, and British India. After returning to France in 1914, he turned to Jewish orthodoxy. During the Paris Peace Conference, Haffkine headed a group of Parisian Jews of Eastern European origin. Even though this group formerly opposed the granting of group rights to the Jews, it eventually acknowledged the need for national rights in order to guarantee individual rights for the Jews in Eastern Europe. Janowsky, The Jews and Minority Rights, 296, 350.

198 Roman Stanisław Dmowski (1864–1939) was the leading politician of the Polish nationalist and antisemitic Narodowa Demokracja party and the head of the Polish delegation to the Paris Peace Conference. In 1912, he had been one of the organizers of the economic boycott against the Jews. He spent the First World War abroad attempting to gather support for Polish independence among the Entente powers and became an unofficial spokesman for Poland. In 1917, he formed the Komitet Narodowy Polski (Polish National Committee), which was recognized as a legitimate Polish government by the French, British, and Americans. Thereby, Dmowski and

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ten Ruf erfreuen sie sich in den unabhängigen Organen der linken Parteien im Teil ~~der~~ der oben genannten Presse, d. i. die einflussreiche Boulevardpresse wie Matin, Journal des debats Journal [sic], Petit Parisien.[199] Temps[200] ist ihnen aus verschiedenen Gründen ganz zugetan. Dazu kommen noch persönliche Beziehungen, vor allem die des Dmowski, zu den 2 leitenden Politikern des jetzigen Frankreichs, Pichon[201] und Clemenceau.[202] Trotzdem könnte man hier nach Aussagen vortrefflicher Kenner der dortigen Verhältnisse mit Arbeit und gewissen Opfern die Presse insofern beeinflussen, dass sie mehr Verständnis für unsere gerechten Forderungen an den Tag legt. Betreffs der ~~Forderungen~~ Ukrainer, so haben sie hier ihre Repräsentanten ### nach eingeholter Information, die aber ohne Einfluss ist [sic] und keine gute Taktik führt [sic]. Sie haben hier 2 einflussreiche Gegner, Russland (d. i. alle Gruppen des alten Russland, die hier sehr einflussreich sind, wie auch die antibolschewistischen Sozialisten).[203] Gegen solche Einflüsse werden sie u. Polen mit ihrer wenig fähigen Diplomatie keinen Erfolg erzielen. Die Nachrichten über die Anerkennung der Ukraine durch die Entente sind einstweilen verfrüht. Heute wird der Zehnerausschuss[204] über die Angelegenheit der Grenzen Po-

---

the Polish National Committee emerged as rivals to the group around Piłsudski, who became head of the emerging state in November 1918. In January 1919, both groups reached a compromise: the composer and politician Ignacy Jan Paderewski (1860–1941) was appointed Prime Minister and headed the Polish delegation to the Paris Peace Conference with Dmowksi, while Piłsudski remained the head of state. Kay Lundgreen-Nielsen, The Polish Problem at the Paris Peace Conference. A Study of the Policies of the Great Powers and the Poles, 1918–1919, Odense 1979, 31–91, 165–177, 197–212; Piotr Wandycz, Dmowski's Policy at the Paris Peace Conference: Success or Failure?, in: Paul Latawski (ed.), The Reconstruction of Poland, 1914–23, London 1992, 117–132.

199 *Le Matin* (1882–1944), *Journal des débats* (1789–1944), and *Le Petit Parisien* (1876–1944) were among the biggest and most influential French newspapers.

200 *Le Temps* (1861–1942) was one of the most important French dailies. It followed a moderate conservative line.

201 Stephen Pichon (1857–1933) was a French politician who served as Minister of Foreign Affairs from 1906 to 1911, in 1913, and again between 1917 and 1920.

202 Georges Clemenceau (1841–1929) was a French statesman who served as Prime Minister of France from 1906 to 1909 and again from 1917 to 1920.

203 Russian representatives of the anti-Bolshevist White movement, along with exiled Mensheviks, opposed granting independence to Ukraine, because they considered it an integral part of Russia.

204 The Council of Ten (also the Supreme Council) served as the primary decision-making body during the Paris Peace Conference. It consisted of the heads of government and foreign ministers of the United States, Great Britain, France, Italy, and Japan.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

lens beraten. Das Projekt der Friedenskommission bezüglich Danzig zeigt, ##¦w¦ie groß## der polnische Einfluss auf der Friedenskonferenz ist.[205] Es bleibt mir noch zu erwähnen, dass in den politischen Kreisen Englands verhältnismäßig das größte Verständnis auch für unsere Forderungen in der Diaspora herrscht, aber kein großer Eifer, u. das aus dem Grunde, weil England sich in dieser Angelegenheit, ähnlich wie betreffs Palästinas, mit anderen Elementen kämpfen müsste (Polen, Frankreich),[206] um [sic] anderseits sieht es auch darum kein Interesse für sich. ~~g~~Dagegen meint sie, dass die Juden Englands auch ohne Autonomie leben und trotzdem zufrieden sind, woraus sie zu schliessen glaubt, dass die Autonomie nicht notwendig sei. Amerika, vor allem Wilson, bringt merkwürdigerweise wenig Verständnis für unseren [sic] nationalen Forderungen im Gollius [sic] entgegen. Man erzählte mir, dass er beabsichtigt# hatte, eine Erklärung betreffs der jüdischen Angelegenheiten zu provozieren, jedoch aber auf der Grund [sic] der „Freiheit des Glaubens und Gewissens," nicht aber unserer nationalen Aspirationen.[207] Daraufhin forderte Japan eine Deklaration über die gleichen Rechte aller Rassen, worauf einstweilen die Sache von der Tagesordnung zurückgezogen worden ist.[208] Ich

---

In March 1919, the Council of Ten was reduced to the Council of Four, comprising only the Western heads of government. This reduction occurred because the chief Japanese plenipotentiary opted not to involve himself in matters unrelated to Japan's interests. However, the foreign ministers continued to convene separately as a Council of Five to address secondary issues.

205 In the discussions on the status of Danzig (Gdańsk), one of the proposals suggested creating an autonomous semi-independent city-state, while another proposed giving the city to Poland. At first, the relevant decision-making bodies recommended the latter option; however, the British Prime Minister David Lloyd George (1863–1945) expressed his opposition to this idea. Lundgreen-Nielsen, The Polish Problem, 197–204; Anna M. Cienciala, The Battle of Danzig and the Polish Corridor at the Paris Peace Conference of 1919, in: Latawski (ed.), The Reconstruction of Poland, 71–94.

206 While the Polish delegation refused to recognize the Jews as a national minority, the French representatives adopted the standpoint of the Alliance israélite universelle.

207 Wilson attempted to bridge competing interests. His support for the Balfour Declaration and Zionism was to a certain degree due to the influence of Brandeis and Wise, but also to his affiliation with Protestant missionaries. Although his policies reflected the belief that European Jews were at least partially responsible for the antipathy they seemed to generate, he decisively rejected the violent antisemitism in Eastern Europe. His stance toward Zionism was also based on a pragmatic vision that it would provide an alternative destination to emigration to the United States for Jews fleeing Eastern Europe or those affiliated with Bolshevism. Frank W. Brecher, United States Foreign Policy toward the Jews from Wilson to Roosevelt, New York 1991, 10–18.

208 The Japanese Prime Minister Hara Takashi (1856–1921) had instructed his delegation to introduce a proposal to make the equality of nations a basic principle of the League

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

rechne dieser Tage beim Prof. Frankfurter,[209] einen [sic] Freund von Wilson aus Amerika, zu sein, um mich bei dieser Quelle zu informieren, wie die Sache steht, u. ihn zugleich für unsere Angelegenheiten [zu] gewinnen. Von ihm werde ich auch eine Empfehlung zum Kom. für Lebensmittelangelegenheiten[210] Hoover[211] nehmen, um in Angelegenheit der Lebensmittel für Ostgalizien vorzusprechen. # Ich teile auch mit, dass eine Delegation des Kongresses der amerikanischen Juden angekommen ist, von der Nahum[212] viel erhofft, insbesondere ihre Beeinflussung auf Wilsons Kreise. Es ist nämlich die einzige Delegation, die sich Votum [sic] auf das Votum der ganzen jüdischen Bevölkerung berufen kann.[213] Den anderen Delegaten der jüdischen Nationalräte werfen die hiesigen Assikulationskreise [sic][214] fortwährend vor, dass sie nur

---

of Nations and to assure equal treatment of all foreign nationals in the member states without distinction on account of race or nationality. This clause was designed as an anti-discriminatory measure against restrictions placed on Asian immigration to the United States, Australia, and New Zealand, as well as the discriminatory legislation against Japanese nationals in the United States. Fink, Defending the Rights of Others, 152–159.

209 Felix Frankfurter (1882–1965) was a Jewish American jurist and professor at Harvard Law School. During the First World War, he served as a special assistant to the Secretary of War and was appointed judge advocate general. Together with Louis Brandeis, Frankfurter lobbied President Wilson to support the Balfour Declaration. He participated in the first conference of the American Jewish Congress and became a member of its delegation to the Paris Peace Conference.

210 During the First World War, the American politician Herbert Hoover had founded the United States Food Administration with the aim of providing supplies to the Allied Powers. After the war, Hoover transformed the United States Food Administration into the American Relief Administration, which delivered relief supplies to war-torn countries in Europe.

211 Herbert Hoover (1874–1964) was an American politician who was president of the United States between 1921 and 1928. He attended the Paris Peace Conference as an advisor to the delegation from the United States and as head of the American Relief Administration. He opposed Jewish claims to national minority rights. Fink, Defending the Rights of Others, 204; Sonja P. Wentling, "The Engineer and the Shtadlanim": Herbert Hoover and American Jewish Non-Zionists, 1917–1928, in: American Jewish History 88 (2000), No. 3, 377–406, here 390 f.

212 Nachum Sokolow.

213 The elections to the American Jewish Congress were held on 10 June 1917, with over 330,000 votes electing delegates. Initially scheduled for September 1917, the congress was finally held in Philadelphia between 15 and 18 December 1918. Frommer, The American Jewish Congress, 90–110.

214 An obvious typographical error for "Assimilationskreise," referring to the delegation of the Alliance israélite universelle.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Zionisten sind, somit Repräsentanten einer Partei und nicht der gesamten jüdischen Bevölkerung sind [sic]. Das erschwert hier unsere Arbeit infolge des Vorwurfes eines Mangels einer Legitimation der gesamten jüd. Bevölkerung. Ich ### schliesse diesen Brief mit der Bitte, die erwähnten Tatsachen vertraulich zu behandeln. Bitte nach Möglichkeit Abschriften nach Stanislau, Krakau und Lemberg zu übermitteln.

Mit Zionsgruss

Ringel.

P. S. Ist Herr Stand[215] schon wohlauf?
Ich lege Pariser Zeitungen bei.

Document 104

Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna
Paris, 18 March 1919
Typewritten letter (translation),[216] 1 page; typewritten corrections
Language: German
CAHJP, P83-G247

Paris, 18. März 1919.

Zugabe zum Bericht vom 16. 3. 1919[217]

An die Delegation des Jüdischen Nationalrates für Ostgalizien.

I. Ich ergänze unserem [sic] Bericht vom 16. d. M. Heute kamen aus London und Amerika die Del.[218] Farbst.,[219] Podliszewski, Lewite,[220] die Repräsentan-

215 This is a reference to Adolf Stand, who remained in Vienna due to illness.
216 The Polish original could not be located.
217 Document 103.
218 Delegierten.
219 Yehoshua Heschel Farbstein
220 Leon (Arieh) Levite

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ten Polens, die amerikanischen Delegierten mit Mack[221] an der Spitze, wie auch Barondess, Syrkin, Winczewski.[222] Wir hielten die erste konstituierende Sitzung ab, welche sich zum Ziele gesetzt hat, die Arbeiten zum Schutz unserer Minoritätsrechte, die bis nun noch nicht begonnen wurden, zu eröffnen und ein Büro zu schaffen.

II. Die Frage der Finanzierung eines ständigen Büros in Paris ist schwierig und kompliziert. Ich und Dr. Reich hatten gestern eine heftige Debatte mit Sokolow und Weizmann über das Thema der Fonds. Wir müssen von Euch Weisungen erhalten, inwiefern und wann der Nationalrat in Stanislau finanziell in der Lage sein wird, zu den weiteren grösseren Ausgaben gegen 30.000 Frs. beizusteuern.

III. Wir erwarten die Ankunft der übrigen Delegaten, die Arbeit aber haben wir schon begonnen.

IV. Euer Telegramm nach Bern habe [ich] soeben erhalten. Wir danken für die Informationen. Betreffs der Lebensmittel, Maschinen und [sic] etc. werde ich trachten, das hiesige Terrain zu erforschen und Euch Mitteilungen zugehen lassen. Euere Nachrichten über die Ankunft des Braude und Thon habe ich der neukonstituierten Kommission, wo ich den Brief schreibe, mitgeteilt.

Ueber unsere weiteren Aktionen und Fortschreiten unserer Arbeit werde ich Euch nach der Möglichkeit telegraphisch informieren.

V. Soeben hat man einen Vorsitzenden für unsere ständige Delegation / es ist dies der Richter Mack, der Präses der Organisation ist amerikanischen Kongresses gewählt [sic]. (Als sein Vertreter [ist] ein Ostjude anersehen [sic].) Die Wahl wird bis zur Ankunft der übrigen Delegaten gebilligt.[223]

---

221 Julian William Mack (1866–1943) was a judge and politician from the United States. He was among the founders of the American Jewish Committee in 1906 and a member of its executive committee until 1918, when he was elected president of the American Jewish Congress and led its delegation to the Paris Peace Conference.

222 Morris Winchevsky (also Winczewski; 1856–1932) was a prominent Yiddish journalist and Jewish Socialist politician in the United States. At the time of the Balfour Declaration, he briefly became involved with Zionism, but soon returned to communist ideas. He participated in the first American Jewish Congress as a representative of the Jewish Socialist Federation and later became part of the delegation to the Paris Peace Conference.

223 To coordinate their future negotiations, the representatives of the Jewish national councils created a committee with Mack as chairman. As well as the delegates mentioned here, Marshall, Braude, Thon, Rossoff, Rosenbaum, Ussishkin, Motzkin, Ringel, Reich, Tenenbaum, and other representatives from Russia and Ukraine also joined the meetings.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 105

Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna
Paris, 20 March 1919
Typewritten letter (translation), 1 page
Language: German
CAHJP, P83-G247

Übersetzung aus dem Polnischen

Paris, 20. März 1919.

Delegation des JNR für Ostgalizien, in Wien.

Meinen Bericht aus Paris,[224] den ich auf diplomatischen [sic] Wege geschickt habe, wie auch das Telegramm vom selben Datum, haben Sie gewiss erhalten.

I. Die Verteidigung unserer nationalen Rechte. Wie ich schon mitteilte, geschah für die Sache aus verschiedenen Gründen bis nun gar nichts. Erst in den letzten drei Tagen, nach einer lebhaften Diskussion mit unseren zwei Repräsentanten,[225] setzten wir diese Angelegenheit mit entsprechendem Nachdruck auf die ihr gebührende Stelle der Tagesordnung. Seit Montag, d. 17., haben wir fortwährend Beratungen. Einstweilen weilt in Paris: 1.) unsere Delegation, 2.) aus Polen (Podliszewski, Lewite, Farbstein), die Kongresdelegation [sic] aus Amerika u. Litauen (der Minister Rosenbaum), Russland, die Ukraine (Rossoff, Ussyschkin [sic], Motzkin u. andere). Heute oder morgen kommen die Herren aus London. Einstweilen traten folgende Fragen hervor: a) die Aufstellung eines Maximal- und Minimalprogrammes, welches gemeinsam von allen Delegationen anzunehmen wäre u. welches die amerikanischen Delegaten, die für sich keine nationale Autonomie fordern, als unsere Forderung, d.i. als solche der Juden Osteuropas unterstützen werden, b) die Aufstellung eines Arbeitsprogramms, d.h. ob ein grösserer Nachdruck auf die diplomatische Seite (bei Wilson, Lloyd George[226]) oder auf die öffentliche Meinung durch die engl., franz. u. amerik. Presse zu legen wäre, sowie ein schnelleres Arbeitstempo, c) anzuführen im Zusammenhang mit diesem die Budgetfrage. Die grösste Schwierigkeit bestand und besteht

224 Document 103.
225 Leon Reich and Jospeh Tenenbaum.
226 David Lloyd George (1863–1945) was a British politician who served as Prime Minister from 1916 to 1922.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

noch teilweise darin, unseren einflussreichen u. reichen „Onkel aus Amerika“ für die Sache zu gewinnen,[227] u. das geschah auch nach und nach auf einigen Sitzungen. Jetzt besprechen wir die Frage der gemeinsamen Plattform.

II. Betreffs des Budget [sic] proponierte anfänglich das Sekretariat Sokolow für alles samt Pressbüreau, Sekretariat, Propaganda, Lokal etc. 100.000 Frcs. Ich trat scharf gegen eine kleinliche Behandlung der Sache, die für uns eine Lebensfrage ist, auf und es wurde einstweilen ein Budget von 1/4 Million Frcs. beschlossen. Davon soll Amerika 3/5 decken, unsere zionistische Organisation trägt auch einen Teil bei, u. das übrige soll von den Nationalräten, welche auch die Repräsentationskosten ihrer Delegationen von ihrer eigenen Kassa und nicht von dem genannten Budget zu decken hätten, getragen werden. Nach dem festgesetzten Schlüssel fallen auf Ostgalizien samt Bukowina 15.000 Frcs. Es ist Sache unseres Stanislauer Nationalrates, dass sich die Judenschaft Ostgaliziens, die doch an der Sache am meisten interessiert ist, sich [sic] mit einem Mangel an Freigebigkeit im Verhältnis zur übrigen Welt nicht blosstellen soll. Ich glaube, dass man allein in Wien bei den Galizianern u. Bukowinsern (Eidinger[228]) die Summe teilweise oder sogar im ganzen wird aufbringen können. Ich mache Sie auf folgendes aufmerksam: Die Kenner der hiesigen Verhältnisse vermuten, dass die Friedenskonferenz selbst die Frage des Schutzes der nationalen Minoritäten nicht behandeln wird, sondern sie der „Ligue of nations“ [sic] zur endgültigen Erledigung überweisen werde. Und deshalb eben wird das Büreau unserer „Delegationen aller Nationalräte,“ welche ja die assimilatorischen Bestrebungen der Alliance[229] u. des Lucien Wolf lahmlegen muss, mit dem sich zu eröffnenden grossen Pressbüreau einige Monate existieren müssen u. vielleicht sogar als ständige Delegation des jüdischen Volkes i. d. Diaspora. Soviel für heute.

Mit Zionsgruss

Dr. Ringel
m. p.[230]

227 This is a reference to Louis Marshall.
228 Nathan Eidinger.
229 Alliance israélite universelle
230 Manu propia (“with his own hand”) indicating that the original was signed by hand.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 106

Leo Herrmann to the Zionist Office in Berlin
London, 21 March 1919
Typewritten extract from a letter, 1 page; typewritten corrections
Language: English and German
CZA, Z3/1696

{Berlin}
Aus einem Brief von Herrn Leo Herrmann aus London vom 21. 3. [19]19:

As regards the treatment of the whole question of national rights, we shall have to send you a special report.[231] For the present we can only tell you that great #efforts have had to be made in order that, in principle, the view might be accepted that the demand for national rights is of importance and that the Zionist Organisation in Paris cannot be passive with regard to it. This view has been maintained in London by Dr. Jacobson and the undersigned, and in addition by all the delegates from the National Councils (in particular by Podlischewski, Rosoff, Usischkin [sic]) and by Mr. Motzkin. Mr. Sokolow stated that he was ~~very~~ ready to work in accordance with the general views expressed by the Zionist Conference. The policy up to the present had been entirely negative regarding this matter. In this way, the work of Mr. Lucien Wolf has been made easier. This of course is private information only intended for use within your own office. The American delegates (especially Judge Mack) will support the national demands after having heard our views, although the question is a difficult one for them on account of the American conditions. The Conference in Par~~o~~¦i¦s is at present not in public to be called a Conference; this occurs because of certain political considerations and circumstances in Paris. But the discussions in Paris will ~~obtain~~ continue so long that Dr. Salkind,[232] Dr. Goldstein, Kaplan will not arrive too late. Messrs. Motzkin, Rosoff, Ussischkin are only going to Paris during the next few days as it was not quite easy to obtain their permits.

---

231 This report could not be located.

232 Alexander Zalkind (1865–1931) was a physician and political activist from Russia. As a student, he became involved with the Russian social revolutionary movement. He joined the *Folkspartey* in 1907. After the February Revolution of 1917, he turned to Zionism and served as president of the Zionist Organization in Petrograd. He also served as president of the Jewish community of Petrograd from 1917 to 1921 and was elected president of the Federation of Russian Jewish Communities. He emigrated to Palestine in 1921.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 107

Leon Reich to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna
Paris, 23 March 1919
Typewritten telegram (copy), 1 page
Language: Polish
CZA, F3/25

Zionist Delegation.
Paris, 23. III. 1919.

Kochani Towarzysze!

W uzupełnieniu przesłanego Wam przez misyę angielską sprawozdania doneszę, że komitet nasz wchodzi z wolna na drogę realnej pracy, jakkolwiek nadzieja jest moim zdaniem słaba, z jednej strony, ponieważ delegacya amerykańska, grająca dominującą rolę, nie może pojąc ważności naszych żądań, które wydają się jej, żądającej praw tylko dla braci wschodnich, za radykalne. Z drugiej stronny, ponieważ Polacy są pieszczeni tutaj przez całą prasę i dyplomacyę, z wyjątkiem angielskiej, a Ukraińcy pozbawieni są wszelkiej powagi.

Obecnie pertraktacye rozpoczęły się z Alliance o współpracownictwo. Wchodzą w grę rzeczy prestige i dlatego też nie wierzę by Alliance przystąpiła. Oczekują tu Thona, Braudego i Poznańskiego, od dzis jest też Tennenbaum [sic], gdy będą tu wszyscy, nastąpi całkowite ukonstytuowanie się.

Pieniądzę proszę zbierać, ałe nie przyslać na razie, ani o tem na razie nie wspomniać, gdy nie jest to politycznie wskazanem.

Serdeczne łączę pozdrowienia

Reich m. p.

Pojutrze pójść mamy do ambasady ameryk.[233] (Huvera [sic]) w sprawie „Flüchtlingów."

233 Amerykańskiej.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Zionist Delegation.
Paris, 23. III. 1919.

Dear Comrades,

In addition to the report sent to you by the English delegation,[234] I am informing you that our committee is slowly getting on the road for the real work. However, there is little hope in my opinion: on the one hand, because the American delegation, which is playing a dominant role, cannot understand the weight of our demands[235] and considers demanding rights only for the Eastern brethren to be too radical; on the other, because here, the Poles are cossetted by the entire press and diplomacy, with the exception of the English, and the Ukrainians are not taken seriously.

Currently, the negotiations with the Alliance about cooperation are underway.[236] Prestigious matters are coming into play and that is why I do not believe that the Alliance will join us. Thon, Braude, and Poznanski are

234 This report could not be located.

235 The delegation from the American Jewish Congress, especially Marshall, sought to minimize the rhetoric of nationalism that the Zionists were attempting to introduce into all discussions of Jewish topics. He worried that the notion of the Jews as a nation might complicate Jewish rights in Western Europe or North America. He defended the right to keep the Sabbath and to use Yiddish for educational purposes, but he was reluctant to speak of national rights. Matthew Silver, Louis Marshall and the Democratization of Jewish Identity, in: American Jewish History 94 (2008), 41–69.

236 As the delegations from the Jewish national councils, the American Jewish Congress, and the Zionist Organization were in the process of forming a new executive committee, which became known as the Comité des délégations juives, they invited the Alliance israélite universelle and the Joint Foreign Committee to join as well. However, relations between the Comité and the French and British organizations at this point can hardly be described as cooperative. In his diary, Lucien Wolf expressed his irritation about the fact that the invitation reached the Alliance before the Joint Foreign Committee and that they were invited to join before being informed about the conditions for doing so. Finally, he regarded the new committee's actions as impertinent, because in his view, "an improvised assembly of foreign Jews" was attempting to dictate its terms to "the leading Franco-Jewish Society in the city where it is at home." YIVO, Lucien Wolf and David Mowshowitch Papers, RG 348, series I, box 1, folder 6, Diary of Lucien Wolf and Table of Contents, 13 January 1919 to 2 April 1919, 135.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

expected here, since Tenenbaum is also here today. When everyone is here, we will be completely established.

Please collect the money, but please do not send it yet and do not mention it, since this would not be politically advisable.

Cordially yours,

Reich m. p.

The day after tomorrow, we will go to the American embassy (Hoover) regarding the refugees.

Document 108

Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna
Paris, 23 March 1919
Typewritten report (copy), 2 pages; typewritten and handwritten corrections
Language: Polish
CZA, F3/25
[Ringel reports on the constitution of the Comité des délégations juives, with Mack as provisional chairman, and the first steps of the new organization. Even though the Comité knew that the Alliance israélite universelle and the Joint Foreign Committee would not join it, they invited them to do so in an attempt to keep internal Jewish frictions from going public and in the hope of reconciliation. Ringel also comments on some diplomatic defeats of the Polish delegation regarding the border with Germany and other initiatives. Moreover, he states that an initiative on the part of the Ukrainian, Lithuanian, and Latvian delegations to have their countries recognized by the peace conference was postponed. Finally, he describes further steps, which include establishing contacts with the Polish and Ukrainian delegations, as well as publishing materials in order to influence public opinion in France.]

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Odpis.
Organisation Sioniste Büreau [sic] de Paris
10. Place Éduard VII.

Paris, le 23/III. 1919.

III sprawozdanie

P. T.[237]
JNR für Ostgalizien

II. Taborstr. 20a.

Szanowni Towarzysze!

Moje 2 listowne sprawozdania z 16 i 20 bm.[238] oraz telegram wysłany drogą dyplomatyczną zapewne otrzymaliście. Dziś korzystając z wyjazdu pp.[239] Farbsteina i Podliszewskiego przesyłam dalsze sprawozdanie.

Delegacye: Dziś przyjechał Dr. Tennenbaum, zaś Thon i Braude na razie do Zurychu przyjechali.

Ukonstytuowanie się: Jak Wam już telegraficznie doniosłem, ukonstytuowały się delegacye pod firmą: Comité des delegations pour les droits juifs aupres de la conference de la paix. Prowizorycznym prezesem (który najprawdopodobniej zostanie na stałe) obrany został prezes delegacyi kongresowej a zarazem federacyi syonskiej w Ameryce: sędzia Mack, który ma dobre stosunki z Wilsonem.

Obecnie organizujemy biuro – jak już pisałem – na europejską skalę. ~~N~~ Nasz komitet ząprosił formalnie ~~i~~ inne organizacye jak Alliance, angielski Conjoint Comite [sic] do współpracy. Z góry wiem{y}, że nie zrobią tego, owszem, będą nam bruździć, ale chodziło o to, aby jakiś modus przecież znaleść, aby nazewnątrz wobec konferencyi nie wystąpiły na jaw wewnętrzne walki w łonie żydostwa: sprzeczność ich poglądów. Pocieszającem jest, że organizacya włoskich gmin żyd.[240] z prof. Colombo na czele, która tu przyjechała, chce pogodzić nasz komitet z Alliance a sama oświadczyła, że do naszego Comité des délégations prystąpi. Oficyalne zaproszenie od nas wyszło dziś d{o} Włochów.

237 Pleno titulo (or praemisso titulo), a salutatory address that was especially common in Austria for an indefinite majority of persons whose titles cannot be listed individually.
238 Bieżącego miesiąca.
239 Panów.
240 Żydowski.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Wczoraj przyjechała tu delegacza z Rumunii po nadzwyczajnych trudnościach – wprost horendalne stosunki, tam panujące, opisała nam na ostatniem posiedzeniu.

Położenie w Paryżu: Komitet narodowy polski poniósł przedwczoraj porażkę w radzei X a mianowicie wniosek komisyi co do granic wobec Niemiec, który przedłożył Cambon – z powodu sprzeciwienia się Lloyd Georga nie został w tych obszernych rozmiarach akceptowany i zwrocono go z Rady X do komisyi Cambona. Prasa francuska ogromne i wrzawę podnisła u powodu tego i roi się od ukrytych atakow przeciw Anglii. Charakter{y} styczn{em} jest, że prasa socyalistyczna bardzo chłodno na ten fakt reaguje. Stoi to w związku z fakte[m],[241] o którym Wam już pisałem, że w niezawisłej opinii francuskiej – sympatye polonofilskie {władą}. Ale Temps, Journal, Matin i bulwarowa prasa w chorze przeciw Lloyd Georgeowi były zastąpione.

Drugą porazką jest ciągłe odraczanie wysyłki 2 dywizyi Hallera, za czem przez Polaków także Francya bardzo silnie wstawiała się.

Wreszcie telegram w sprawie Lwowa do gen. Rozwadowskiego[242] i ukraińskiego dowodcy Pawlenka uważany jest przez Polaków i Francyę za niewystarczający, gdyż życzyli sobie, aby wprost kategoryczne ### wezwać Ukraińców do zaprzestania walki.

Naturalnie nie wolno z tego zbyt dalekich wniosków wysnuwać, bo te porażki mają nie tyle antypolskie ostrze – ile są wypywem względów na międzynarodowe położenię, na Niemcy i. t. d.[243]

Co do Ukraińców, czytaliście zapewne, że ich delegacya wraz z delegacyami Litwy [i] Lettonii [sic] była u Clemenceau, aby go pozyskać dla myśli, aby Randstaaten[244] powstałe z ciała Rosyi, zostały już przez konferencyę pokojową uznana. Clem.[245] jako przewodn.[246] Rady X odpowiedział, że uznanie tych Randsstaaten stoi w związku ze sprawą przyszłości Rosyi, która wejdzie za trzy lub cztery tygodni na porządek dzienny. Prywatnie dowiedziałem się, że delegacye zapytały Clemenceau, jak on, jako premier franc.[247] na sprawę uznania się zapatruje. On na to dał odpowiedź wymijanącą a mianowicie – że on oso-|2|biście sympatyzuje z nowpowst{a}łemi państwami, ale rządu

241 Last letter torn on archival copy.
242 Generała.
243 I tak dalej.
244 German term for "border states" in the original.
245 Clemenceau.
246 Przewodnik.
247 Francuski.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

francuskiego nie może w tym kierunki wiązać, bo ten jeszcze nie powziął postanowienia w tym kierunku.

Zdaje się, że konferencya per saldo przecież wreszcie uzna te nowe Randstaaten, ale jakie terytorya przyzna się n. p.[248] Ukraińcom, to jest sprawa, która wisi całkiem jeszcze w powietrzu.

Wogóle, bardzo mało zajmują się tu w prasie Ukraińcami, a jeżeli, to w duchu nieprzychylnym. Dla przykładni: Ukraińska delegacya ogłosiła komunikat przeciw okupacyi Rumunii na Bukowinie, dość umiarkowany. Zaraz na drugi dzień Rumunia ogłasza daleko dłuższy, bardzo ostry komunikat przeciw Ukraińcom. Ogłasza go cała prasa i – na tem dyskusya zamknięta.

Świadomie wstrzymywałem się na razie od kontaktu tak z ukraińska misyą, jak i z polską ale jestem wcale dobrze informowany. Tyle wiem, że Ukraińcy mają ciężką i nieszczęśliwą rękę w dyplomacyi. Czuć, że nie mają tradycyi ani też pomocy głów żydowskich. Polacy – całkiem inaczej pracują.

Jak Wam z Berna – zdaje mi się – pisałem, tamtejszy poseł polski (Modzelewski, u którego byłem w sprawie visum przed wyjazdem Dr. Reicha do Berna) doradzał mi, aby zobaczyć się tu specyalnie z Pilzem Erazmem (wpływowym członkiem komitetu narodowego.)

Po porozumieniu się z Sokołowem w tych dniach wejdziemy w kontakt tak z ukraińską jak i polską misyą, na razie wyłącznie dla wysondowania jednej i drugiej strony. Wstrzymuję się dlatego, że chciałbym przedtem, nasz Comite des délégations stał się znany w tutejszej o###{pinii} i miał odpowiedni autorytet tak, aby tak Polacy jak i Ukraińcy wiedzieli, że nie ze samymi syonistami ze Lwowa mówią – ale z delegacyą wsch.-galicyjską,[249] która jest częścią wielkie i wpływowej organizacyi na gruncie paryskim, na czele których stoi amerykanin Mack, przyjaciel polityczny Wilsona.

Sprawa żywności: W tych dniach udajemy się do sekretarza Hoovera. Wyniku przewidzieć nie można, ale polecenia uzyskaliśmy dobre, tem bardziej, że jest i Żyd w tej amerykańskiej misyi żywnościowej.

Kroki dalsze: Uważam za konieczne, aby materyały nasze odnośnie do spraw 1) autonomii narod.[250] oraz 2) stosunków polsko-żyd. (n. p. książki Rosenfelda, artykuły z Almanachu i. t. d.) wydać po francusku i angielsku. Dlatego jak najprędzej prześlijcie mi to wszystko via Szwajcarya. Taksamo gazety polskie i po żydowsku pisane musisię mi przesłać.

248 Na przykład.
249 Wschodnio-galicyjską.
250 Narodowej.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

W Genewie przygotowuje się Dossier [sic] co po polsko-żyd. stosunków, tak co do pogromów, jak wogóle [sic] po francusku i to tak ułożone, jak powinno się to zrobić ze wzgędu na opinię Francuzów. Omowiłem tę sprawę z Abersonem w Genewie, który się tem zajmuje.

Tu w Paryżu siedzi obecnie przywódca partyj robotniczych w Ameryce, Gompers; który jest Żydem, i do którego się my wybieramy po naradzeniu się z Amerykanami, aby go dla nas pozyskać, bo jest ogromnie wpływowym.

W ameryce i Anglii co do naszych żądań są jeszcze mało poinformowani i musimy każdą sposobność w tym kierunku wyzyskać. Sekretarz Sokołow ułatwi mi zamiesyczenia interview w „Times", o czem Wam jeszcze napiszę.

Dr. Reich zamieszcza artykuł w tutejszym Peuple juif. Mamy dziś wspólny poufny mityng z francuską federacyą syonską.

Konczę, zwłaszcza, że towarzysz Farbstein speiszy się na kolej.

Pozdrowienie syońskie

Dr. Ringel m. p.

Właśnie mi Dr. Tennenbaum donosi o zapytaniu telegr.[251] Waszym co do granic polsko-ukraińskich. (Ten telegram do Paryżu nie doszedł z pow.[252] niedokładnego adresu.) Odpowiedź na pytanie, czy Bug będzie granicą, macie w porprzednich wywodach. Wątpię, aby ta sprawa w tej ### formie była już choćby w zasadzie przesadzona, bo wogóle granice nawet Polski nie są jeszcze ustawne, a tem mniej innych Randstaaten. Ale w każdym razie specyalnie zasięgnę informacyi w tej sprawie.

Dr. R[ingel] m. p.

251 Telegramem.
252 Powodu.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Copy.
Zionist Organization, Paris Office
10. Place Éduard VII.

Paris, 23 March 1919.

Third Report

To the honorable East Galician Jewish National Council
II. Taborstr. 20a.

Honorable comrades,

I have sent you my two reports from the 16th and the 20th of this month[253] and a telegram through diplomatic channels – you have undoubtedly received them. Today, using the occasion of the departure of Mr. Farbstein and Mr. Podliszewski, I am sending you a further report.

Delegation: Dr. Tenenbaum arrived today, while Thon and Braude are in Zurich for the time being.

Representation constituted: As I have already informed you by cable, the delegation was constituted under the name "Comité des délégations pour les droits juives auprès de la conference de la paix."[254] Judge Mack, the chairman of both the congress delegation and the Zionist Federation in America,[255] was named its provisional chairman (most likely he will remain permanently); he has good relations with Wilson.

We are currently organizing an office – as I already wrote to you – on a European scale. Our committee has formally invited other organizations to cooperate, such as the Alliance [and] the English Conjoint Committee. We knew beforehand that they would not join us – yes, on the contrary, that they

253 Documents 103 and 105.

254 At the beginning of the Paris Peace Conference, the Comité was established by different organizations with a Zionist or Jewish-national orientation in order to advocate for Jewish rights in Eastern Europe. The founding process lasted from 20 March to 25 March 1919. At the end, it was named Comité des délégations juives auprès de la conference de la paix (short: Comité des délégations juives). Philipp Graf, Comité des délégations juives, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 28–33, here 28 f.; Janowsky, The Jews and Minority Rights, 287; Fink, Defending the Rights of Others, 196.

255 The Federation of American Zionists had merged with other Zionist organizations in 1918 to form the Zionist Organization of America.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

would obstruct us – but the idea was that a modus vivendi would have to be found in order not to expose the internal Jewish struggle and the contradictory opinions to the outside, to the conference. It is comforting that the organization of Italian Jewish communities headed by Professor Colombo,[256] which has arrived here, wants to reconcile our committee with the Alliance and has itself declared that it will join our Comité des délégations.[257] We sent the Italians a formal invitation today.

After enormous trouble, the Romanian delegation arrived yesterday[258] – during the last meeting, it described to us the horrible conditions prevailing there now.

Situation in Paris: The Polish National Committee suffered a defeat the day before yesterday. In the Council of Ten, the commission's proposal regarding the borders with Germany suggested by Cambon[259] was not accepted in these broad terms due to opposition from Lloyd George. The Council of Ten

256 Samuele Colombo (1868–1923) was an Italian rabbi and scholar. From 1900, he served as head of the rabbinical seminary in Leghorn. He was the founder and president of the Italian Rabbinical Federation from 1916 to 1919. He headed the delegation from the Organization of Italian Jewish Communities at the Paris Peace Conference.

257 Lucien Wolf noted in his diary on 24 March that Colombo was the ideal choice to join him in mediating between the Comité des délégations juives and the Alliance israélite universelle. They worked out a plan, according to which the Comité des delegation juives would withdraw their letter of invitation, which had offended the Alliance. Subsequently, the Comité would be dissolved and a new meeting of all Jewish delegations would elect a new committee by general consent. They hoped for Louis Marshall's support in their endeavor. YIVO, Lucien Wolf and David Mowshowitch Papers, RG 348, series I, box 1, folder 6, Diary of Lucien Wolf and Table of Contents, 13 January 1919 to 2 April 1919, 135 f.

258 This comment might be referring to Chaim Weissburg from Transylvania. See Document 109. Wilhelm Filderman (1882–1963) was head of the Romanian delegation. His memoirs do not report any difficulties in travelling from Romania to Paris. Wilhelm Filderman, Memoirs and Diaries, vol. 1: 1900–1940, ed. by Jean Ancel, Tel Aviv/Jerusalem 2005, 211.

259 Jules Cambon (1845–1935) was a French lawyer and diplomat. Before the First World War, he had served as the French ambassador to Washington D. C., Madrid, and Berlin. Moreover, he had been instrumental in formulating French policy toward Germany. During the war, he headed the political section of the French Foreign Ministry. At the Paris Peace Conference, Cambon served as chairman of the commissions for Greek, Czech, and Polish issues, the latter of which was often referred to as the Cambon Commission. In March 1919, it initially accepted most of Roman Dmowski's grand territorial demands in its proposal for Poland's future borders. This

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

returned it to Cambon's commission. The French press created a great uproar because of this and it is full of concealed attacks on England. Interestingly, the Socialist press reacted to this without excitement. This has to do with a fact that I have already described to you: that positive and supportive attitudes toward Poland prevail in the independent French opinion. However, with their chorus against Lloyd George, Le Temps, Journal, Matin, and the yellow press have compensated for this.

The second failure is the constant delay in dispatching two of Haller's divisions,[260] for which the Poles as well as the French strongly pleaded.

Finally, the Poles and the French consider the telegram to General Rozwadowski[261] and the Ukrainian commander Pawlenko[262] concerning the question of Lwów to be insufficient, as they wish for a categorical ### call to the Ukrainians to stop fighting.

Of course, we cannot draw too far-reaching conclusions from this as these defeats are not so much directed against Poland as they are reflections of considerations about the international situation, about Germany, etc.[263]

As for the Ukrainians, you have probably read that their delegation, together with the delegation from Lithuania and Latvia, paid a visit to Clemenceau to win him over to the idea that the border states emerging

---

was opposed by Lloyd George, because it would have left too many Germans under Polish rule. Lundgreen-Nielsen, The Polish Problem, 234–239.

260 Haller's Army (also the Blue Army) was a Polish military contingent under General Józef Haller (1873–1960), which was established in France from Polish volunteers in 1917. During the First World War, they operated alongside the Allied forces. After the end of the war, Haller's Army was transferred to Poland between April and June 1919, where it took part in the Polish-Ukrainian War (1918–1919) and the Polish-Soviet War (1919–1921).

261 Tadeusz Rozwadowski (1866–1928) was a Polish military commander, diplomat, and politician. In 1918, he became chief of staff of the Polish army. Until 19 March 1919, he also served as a commanding officer of the Polish eastern army in the Polish-Ukrainian War. In this capacity, he was also the commander of the Polish forces in the battle for Lwów (Lviv). After being recalled and sent to Paris, he became a member of the Polish delegation to the Peace conference and was one of the signatories of the Peace Treaty.

262 Probably Mychajło Omelianowicz-Pawlenko (1878–1952), a Ukrainian general who headed the West-Ukrainian army from mid-December 1918 to the beginning of June 1919.

263 Arguments about ethno-national composition, which were used to justify the inclusion of Lwów (Lviv) in Poland, also influenced discussions about the status of Danzig, which had a German majority, and other Eastern Prussian territories.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

from Russian territory should already have been recognized by the peace conference. Clemenceau, as the chairman of the Council of Ten, said that the recognition of the border states is linked to Russia's future, which will be on the agenda in three or four weeks. I have found out through private channels that the delegations asked Clemenceau how he, as Prime Minister of France, views the matter of recognizing [these states]. He gave an evasive answer that he personally |2| is sympathetic to the newly established states. However, this is not binding for the French government because it has not yet reached any conclusion in this matter.

It seems that the conference will finally recognize these new Randstaaten. But what territories will be granted, for example, to the Ukrainians, is a matter that is still hanging somewhat in the air.

In general, the press here deals very little with Ukrainians, and if it does, then it is in an unfavorable spirit. For example: the Ukrainian delegation issued a statement against the Romanian occupation of Bukovina, a rather moderate one. The next day, Romania issued a far longer, very harsh statement against the Ukrainians. This was all over in the press and at this point, the discussion was closed.

I have consciously refrained from any contact with both the Ukrainian and the Polish mission for now, but I am currently well informed [about what is going on]. I know that Ukrainians have a heavy and unfortunate hand in diplomacy. You can feel that they have neither the tradition nor the help of Jewish minds. Poles work totally differently.

As I wrote to you – probably from Bern – a local Polish deputy (Modzelewski,[264] whom I visited regarding a visa before Dr. Reich's departure to Bern) strongly advised me to visit Erazm Piltz,[265] an influential member of the national committee.[266]

After consulting with Sokolow in the coming days, we will contact both the Ukrainian and the Polish missions, for now only with the purpose of sounding out both parties. I have refrained from doing so only because I

264 Probably Jan Modzelewski (1873–1947), a Polish physicist, entrepreneur, and diplomat. During the First World War, he participated in the establishment of the Polish National Committee in Paris. In 1919, he was appointed chargé d'affaires at the Polish embassy in Bern.

265 Erazm Piltz (1851–1929) was a Polish journalist, politician, and diplomat. He was a leading member of the Polish National Committee in Paris and served as its representative to the French government. He was also part of the Polish delegation to the Paris Peace Conference. In April 1919, he was appointed Polish ambassador to France.

266 The Polish National Committee.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

would first like our Comité des délégations to become known to the local people and to gain authority so that Poles and Ukrainians will know that they are not speaking only with Zionists from Lwów, but with the East Galician delegation, which is part of the great and influential organization in Paris led by Mack, [who is] himself an American and Wilson's political friend.

Question of food supplies: In the next days, we will visit Hoover's secretary.[267] We cannot predict the outcome, but we have received good recommendations, all the more so because there is a Jewish member in this American food supply mission.

Further steps: I consider it necessary to publish our materials regarding 1) national autonomy and 2) Polish-Jewish relations (e.g., Rosenfeld's books,[268] articles from the Almanac,[269] etc.) in French and English. Therefore, please send me all this via Switzerland as soon as possible. Likewise, Polish and Yiddish newspapers should be sent to me.

A dossier on Polish-Jewish relations and the pogroms is now being prepared in Geneva, in French, as usual. It is being arranged according to correct procedure in view of the French public opinion.[270] I discussed this in Geneva with Aberson, who is dealing with this.

Gompers,[271] the leader of the workers' parties in America, is currently in Paris. He is also Jewish and after first consulting with the Americans, we want to visit him in order to win him over for our cause, as he is very influential.

In America and England, there is still little knowledge of our demands. Therefore, we need to use every opportunity to [make them known]. Secretary Sokolow will arrange an interview in the Times with me. I will write to you about this soon.

---

267 Lewis L. Strauss (1896–1974) was Hoover's secretary in Paris in 1919 and served as a liaison between Jewish relief efforts and Hoover's larger humanitarian program.

268 Max Rosenfeld, Polen und Juden. Zeitgemässe Betrachtungen, Berlin 1917; Max Rosenfeld, Nationales Selbstbestimmungsrecht der Juden in Polen, Vienna 1918; Max Rosenfeld, Die polnische Judenfrage. Problem und Lösung, Vienna 1918.

269 Possibly the *Jüdischer Nationalkalender*, a yearly publication edited by Otto Abeles, Ludwig Bató, and Martin Buber. It had a clear Zionist approach and an autonomist agenda.

270 This reference is not clear. It might hint at Leon Chasanowich's book *Les Pogromes anti-juifs en Pologne et en Galicie en novembre et décembre 1918. Faits et documents*, which was published in Stockholm in 1919.

271 Samuel Gompers (1850–1924) was an American cigar maker and labor union leader who became the first and longest-serving president of the American Federation of Labor. He headed the Commission on International Labor Legislation at the Paris Peace Conference.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Dr. Reich will publish an article in the local Peuple juif.[272] Today, we have a confidential meeting together with the French Zionist Federation.

I will finish now as Comrade Farbstein is in a hurry for the train.

With Zionist greetings,

Dr. Ringel m. p.

Dr. Tenenbaum has just informed me about your query sent by cable regarding the Polish-Ukrainian borders. (This cable did not reach Paris due to its inaccurate address.) You have the answer to the question of whether the River Bug will be the border in previous reports. I doubt that this matter will be settled in this form now, because in general, the borders, even of Poland, are not settled yet, much less those of the other border states. Anyway, I will enquire about this.

Dr. R[ingel] m. p.

Document 109

Julius Berger to the Zionist Office in Copenhagen
Berlin, 25 March 1919
Typewritten letter, 8 pages; typewritten and handwritten corrections, writing partially bleached out
Language: German
CZA, Z3/123
[Berger, who had been tasked with overseeing the preparations for the conference of Jewish national councils in Switzerland, offers a summary of the recent developments. During his work, he soon noticed that only delegates from former Austria-Hungary made their way to Switzerland, while representatives from Russia, Poland, and the Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes traveled directly to London. As more delegates from Jewish national councils who intended to travel to London arrived in Switzerland, Berger occupied himself with attempting to obtain visas for them. Against the backdrop of many delegates remaining

272 The weekly newspaper *Le Peuple juif* was published by the French Zionist Federation from 1919 to 1921.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

in London and doubt as to whether anyone from the Zionist leadership could make it to Switzerland, the representatives in Zurich suggested holding the conference of Jewish national councils in Paris. As a result, Berger then attempted to obtain French visas for a number of delegates in Switzerland. Many of these issues remained unresolved until his departure. Some representatives had made it to France, some had departed, and others were waiting in Switzerland. Berger therefore warns that if the delegates would return to their home countries without results, then this would seriously jeopardize the position of the Jewish national councils. Finally, he reports that upon his return to Berlin, he came across a delegation from Ukraine waiting for visas for England, which was now attempting to get there via Copenhagen.]

Berlin W. 16. 25. März 1919

H/H Ho.

Büro Kopenhagen

Ich bin gestern Abend aus Zürich zurückgekehrt und will die verschiedenen Berichte, die ich Ihnen zu geben habe, mit einer kurzen Darstellung der Nationalräte-Angelegenheit einleiten.

Als ich die Vorbereitungen zu der Nationalräte-Konferenz in der Schweiz begann, ergab sich sehr bald, dass voraussichtlich nur Delegierte aus den ehemaligen österreich-ungarischen Staaten kommen würden. Ich fuhr deshalb gleich zu Herrn Pewsner und bat ihn, Herrn Sokolow ¦auf¦ das Zweckwidrige dieses Umstandes aufmerksam zu machen und von ihm zu verlangen, dass er unter allen Umständen dafür sorgen möge, dass Vertreter der russischen Judenheit nach der Schweiz kommen. Auch ihnen habe ich in diesem Sinne geschrieben.[273]

Später stellte sich heraus, dass russische und polnische Vertreter direkt nach London gefahren waren, wo auch die jugoslavischen und andere sich bereits befanden und dass diese Herren wenig Absicht hatten, zur Nationalräte-Konferenz nach der Schweiz zu kommen. Auch war sehr schwer eine Verbindung zwischen der Londoner Konferenz und der Nationalräte-Konferenz in der Schweiz herzustellen. Meine Aufgabe beschränkte sich zunächst darauf, für diejenigen Herren, die nach der Schweiz kamen, um nach London zu fahren, Visa zu beschaffen und ich habe immer wieder in diesem Sinne nach London geschrieben und telegraphiert. Als Israel Cohen durch die Schweiz fuhr, war die Sache schon so weit gediehen, dass ersichtlich war, dass die wichtigsten Nationalräte in London waren und dass es offenbar leichter war,

273 This letter could not be located.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

eine Sitzung der wirklich in Betracht kommenden Vertreter in London oder Paris zu arrangieren, als in der Schweiz. In diesem Sinne habe ich Herrn Israel Cohen berichtet. Auch die |2| Schweizer Herren, die zur Londoner Konferenz fuhren, haben in London unsere Meinungen und Gedanken vorgetragen. Inzwischen kamen einige Delegierte in der Schweiz an, die nach London fahren wollten, die Londoner Visa waren aber noch nicht da. Es waren Vertreter aus Polen, aus Tschechoslovakien [sic] und aus Deutsch-Oesterreich. Immer wieder telegraphierten wir nach London, nach Kopenhagen und Paris um die Visa für diese Herren und erhielten schliesslich von Ihnen und von London die Antwort, dass die Visa angelangt seien.

Mehr als 3 Wochen waren wir bei den englischen und französischen Behörden in Bern wegen der Visa vorstellig, die uns im allgemeinen recht entgegenkamen, aber immer wieder erklärten, dass sie keinerlei Weisung hätten. Unzählige Telegramme sind deswegen abgegangen, ohne dass es zu erreichen gewesen wäre, dass auch nur diejenigen Herren Visa bekämen, welche durchaus an der Londoner Konferenz teilnehmen wollten und zu diesem Zweck in die Schweiz gefahren waren. Schliesslich bekamen die Herren Reich und Ringel Visa, die ja ihre Angelegenheit seinerzeit in Lemberg persönlich Herrn Israel Cohen vorgetragen hatten und offenbar auf diese Bemühungen hin.[274]

Bei der ersten Beratung der Nationalräte in der Schweiz einigte man sich sofort dahin, dass es durchaus nötig sei, mit den massgebenden ~~politischen~~ {zionistischen} Instanzen in Kontakt zu kommen, und da uns mitgeteilt worden war, dass die russischen Herren nicht nach der Schweiz kommen könnten und dass es auch sehr zweifelhaft sei, ob aus London ein Vertreter der Leitung an den Beratungen teilnehmen könnte, so wurde gleich damals der Beschluss gefasst, London zu ersuchen, die Nationalräte-Konferenz in Paris stattfinden zu lassen. Dieser Beschluss wurde auf alle mögliche Wei-|3|se London und Paris mitgeteilt. Die Visa-Angelegenheit ging aber nach wie vor sehr schleppend und auch die Herren Reich und Ringel hatten viele Mühe, erst ihre Visa vom englischen und dann vom französischen Konsulat zu bekommen. Sie mussten sich wieder erst mit den Polen in Verbindung setzen, alle möglichen Beziehungen spielen lassen etc.

Schliesslich sind wir alle miteinander nach Bern übergesiedelt, um dauernd in der Nähe der Passbüros zu bleiben und dort persönlich vorstellig werden zu können. Beide Passbüros, sowohl das englische wie das französische, gaben uns zu verstehen, dass nur jedem einzelnen Visa-Nachsuchenden Auskunft darüber erteilt werden könne, ob ein Visum für ihn da sei oder

274 See Document 101.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

nicht. Irgendeine Gesamtauskunft wäre niemals zu erlangen. Wir haben auch verschiedene Beziehungen, die wir angeknüpft hatten, benutzt, um auf die Passbüros einzuwirken. So z. B. ### war Prof. Flesch, de{r} Berner Korrespondent~~en~~ des Se̊c̊o̊lo̊, ein~~en~~ ausgezeichnete{r} Mensch~~en~~ und Jude~~n~~ mit sehr guten Beziehungen zu beiden Konsulaten, für uns tätig, konnte uns aber immer nur sagen, dass die Visa nicht da seien. Schliesslich hatten wir den starken Eindruck, dass bei der englischen Behörde Visa angelangt seien und nachdem uns wiederholt von London mitgeteilt war, dass sie längst da sein müssten, und nach immer erneuten dringlichen Vorstellungen gab der Leiter des Passbüros auch zu, dass er den Auftrag habe, die Visa auszustellen, dass er es aber aus irgendwelchen Gründen, die uns unbekannt blieben, nicht tun könne. Nach kolossal viel Laufereien hat dann schliesslich Herr Dr. Tenenbaum das englische Visum bekommen und nachdem er auch über eine Woche bei der polnischen Gesandtschaft gearbeitet hat, auch das polnische und auf Grund dieses dann das französische.

|4| Herr Dr. Bergmann lernte mit Herrn v. Fuchs ~~einen~~ {den} ~~Herrn der~~ tschechoslovakischen ### {Gesandten} kennen, der ihnen versprach, sich für sie zu bemühen. Herr v. Fuchs ist schliesslich abgereist, da er des Wartens müde war. Dr. Bergmann blieb und erfuhr schliesslich, dass das tschechoslovakische Konsulat in Bern endlich Anweisung von Prag bekommen habe, auf Grund deren man hoffen konnte, zum mindesten das französische Visum zu bekommen. So ist er denn zusammen mit dem inzwischen eingetroffenen Herrn Adler nach Genf abgereist, wo er tatsächlich das tschechische Visum erhalten hat. Für Adler war noch immer nichts da. Ob nun Dr. Bergmann auf Grund des tschechischen Visums das französische bekommen hat, weiss ich nicht.

Der englische Konsul hat wiederholt erklärt, dass er die Visa jedenfalls den deutsch-österreichischen Herren nicht geben könne. In den Londoner Telegrammen waren zwar immer nur die deutsch-österreichischen Herren mit ausdrücklicher Ausnahme des Herrn Dr. Chajes als solche bezeichnet worden, für die die Erlangung der Visa zweifelhaft sei, sodass Herr Dr. Chajes Aussicht zu haben schien, das Visum zu bekommen. Aber schliesslich wurde auch ihm die Sache zu lang. Er konnte nicht länger von Wien wegbleiben und ist daher wahrscheinlich gestern zurückgefahren. Herr Schlesinger aus der Slovakei ist bereits sehr früh wieder weggefahren. Es braucht uns um ihn nicht besonders leid zu tun. Ihm war wohl die ganze Reise mehr eine Gelegenheit seine anderen Interessen dabei zum Ausdruck zu bringen.

Es blieben also in Bern noch die Herren Dr. Diamant und Krämer aus Czernowitz, denen der englische Konsul sehr wenig Aussicht machte, dass er ihnen das Visum geben würde. Es war ihnen schliesslich gelungen, ihren noch von den österreichischen Behörden ausgestellten Pass in Bern gegen

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ukrainische umgetauscht |5| zu erhalten, und der englische Konsul war ursprünglich damit sehr einverstanden. Plötzlich erklärte er, dass er ihnen das Visum doch nicht geben könne, weil er eine neue Anweisung von London bekommen habe und dieserhalb erst wieder nachfragen müsse. Die beiden Herren wollten jedenfalls noch einmal abwarten und sind noch dageblieben.

Herrn Weissburg[275] aus Siebenbürgen stellte~~n~~ der englische~~n~~ Konsul die Bedingung, dass sein von der Schweizer Gesandtschaft in Budapest ausgestellter Pass, in dem er als rumänischer Bürger bezeichnet war – er ist in Bukarest geboren – von der rumänischen Gesandtschaft in Bern anerkannt würde. Das hat die rumänische Gesandtschaft selbstverständlich abgelehnt. Der englische Konsul gibt zu, dass ein Visum für Herrn Weissburg da ist, will es aber auf Grund seines von der Schweizerischen Gesandtschaft in ihrer Eigenschaft als Schutzmacht der in Ungarn befindlichen Rumänen ausgestellten Passes nicht aushändigen. Wie lange nun Herr Weissburg noch bleiben wird, ist unbestimmt.

Inzwischen sind auch die Herren Dr. Thon und Braude angekommen und warten ebenfalls auf ihre Visa. Sie werden sie wahrscheinlich leichter bekommen, da Dr. Thon einen ausgezeichneten polnischen Pass als Mitglied der Konstituante hat und die polnische Gesandtschaft in Bern sich letztens sehr entgegenkommend erwiesen hat.

Mit Dr. Thon und Dr. Brau#{d}e ist auch Herr D̊. Vertes[276] aus Temesvar angekommen und gleich nach Bern weitergereist. Er hat einen serbischen Pass. Was mit ihm geschehen wird, weiss ich nicht.

Herr Dr. Marmorek wartet noch in Wien und will nicht eher abreisen – und mit Recht – bis er einigermassen weiss, wie es mit seinen Visa-Aussichten steht.

|6| Inzwischen war ein Telegramm von Sokolow gekommen, wonach eine Reise nach London nicht mehr in Frage käme und unnütz sei, weil die Londoner Konferenz bereits geschlossen sei. Für die Behandlung der jüdischen Fragen werde in Paris ein Büro eingerichtet. Es schien Herrn Sokolow sehr erwünscht, dass eine Besprechung verschiedener Vertreter der Ostjudenhei-

275 Chaim Weissburg (1892–1959) was a lawyer and Zionist activist. He turned to Zionism as a student in Budapest, travelling to Palestine in 1913/1914 and subsequently writing and lecturing about his impressions. During the First World War, he served in the Austro-Hungarian army, was captured by the Russians, and became a prisoner of war. After his repatriation in 1918, he became a Zionist leader in Transylvania.

276 Possibly the lawyer, politician, and communal leader Adolf Vértes (1861–1929). Born in Szeged, he graduated from the Budapest Faculty of Law and later settled in Temesvár (Temišvar, Timişoara), where he was involved in local politics and Jewish issues. He served as the president of the city's Neolog Jewish community.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ten stattfände, es sollten aber nur solche Leute kommen, von denen es sicher sei, dass sie wertvolle Dienste leisten könnten und die ausserdem über ausreichende Zeit verfügten. Ein später eintreffender Brief ergänzte dies dahin, dass Herr Sokolow nur sehr schwer Visa beschaffen könne, da er für jeden Einzelnen persönliche Garantie übernehmen müsse und dass er mich daher bitten müsste, ihm zwei oder drei Namen aus der ganzen Gesellschaft zu nennen, für die er Visa besorgen wolle.

Das alles hat natürlich auf die Herren einen sehr schlechten Eindruck gemacht, die auf Veranlassung der Leitung nach der Schweiz gefahren sind, sei es um zu der von der Leitung nach London einberufenen Konferenz zu gehen, sei es, um an der Nationalräte-Konferenz teilzunehmen, die von der Leitung ebenfalls und zwar nach der Schweiz einberufen worden war, die aber in der Schweiz nicht stattfinden konnte und später von der Leitung ausdrücklich nach Paris verlegt worden ist. Nichtsdesto weniger war es bisher nicht möglich, den Herren Visa zu beschaffen. So haben viele Herren unnütze Zeit in der Schweiz verbracht, sehr grosse Summen ausgegeben und müssen immer noch mit der Möglichkeit rechnen, dass sie unverrichteter Dinge nach Hause zurückkehren müssen. Sie hatten – und wie ich zugeben muss ~~mit Recht~~ {mit guten Gründen} den Eindruck, dass Herr Sokolow sie in Paris nicht haben wolle. Dieser Eindruck wurde n#{o}ch verstärkt durch ein Telegramm des Herrn Herrmann aus London, worin es ausdrücklich heisst, dass |7| er Herrn Sokolow aufs Neue auf die Notwendigkeit und Wichtigkeit der Pariser Konferenz hingewiesen habe.[277]

Ich selbst konnte in der Schweiz nichts mehr tun. Die Visa konnten nur erlangt werden durch persönliches Hingehen jedes Einzelnen zu dem englischen oder französischen Passbüro. Die Herren waren dort schon sehr gut bekannt und wurden auch im ganzen gut behandelt. Meine Tätigkeit beschränkte sich fast ausschliesslich auf die Versendung ungeheuer langer und teurer Telegramme, die ich sehr gern erspart hätte, die ich aber immer wieder dem wachsenden Unwillen der Herren zugeben musste. Bei meiner Abreise haben die Herren tatsächlich immer noch weiter telegraphiert, nur dass sie es jetzt aus ihrer Tasche resp. aus den ihnen zur Verfügung gestellten beschränkten Mitteln bestreiten.

Es wäre noch einiges über die Zusammensetzung dieser Delegationen zu sagen, die teilweise recht gut, teilweise recht ungeschickt war. Das Eine ist aber gewiss, dass eine unverrichtete Rückkehr der Nationalräte in ihre Heimat einen Sturm der Entrüstung hervorrufen und ausserdem die Stellung der Nationalräte ernstlich gefährden muss.

277 This telegram could not be located.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Nach Berlin zurückgekehrt, fand ich hier die ukrainische Delegation vor, die ebenfalls schon seit ca. 14 Tagen auf Visa wartet. Hier scheint ein besonderes Missverständnis zu obwalten. Man hat mir seinerzeit aus Berlin telegraphiert, dass diese Delegation nach Berlin unterwegs sei. Ich habe daraufhin sofort bei Herrn Sokolow {in London} Visa für die Herren verlangt, da ich annahm, dass man mir die Nachricht zu dem Zwecke gegeben hätte. Später teilte man mir mit, dass die Herren über Kopenhagen zu reisen beabsichtigten. Ich habe dann nichts mehr in der Sache unternommen. Es scheint aber, dass das Londoner Büro die Visa für Kopenhagen jetzt nicht besorgt, weil es glaubt, dass die Herren |8| durchaus über die Schweiz reisen wollen. Ich nehme aber an, dass es auch die Schweizer Visen bisher nicht besorgt hat und habe den Herren daher abgeraten, nunmehr nach der Schweiz zu gehen, sondern Ihnen gestern ausführlich telegraphiert, damit Sie von London verlangen, dass den Herren Visa über Kopenhagen nach London erteilt werden. Denn nach allem ist es offenbar leichter, über Kopenhagen nach London zu kommen, als von der Schweiz aus, wo man ja ausser dem englischen noch das französische Visum gebraucht und wo der französische Konsul immer verlangt, dass die Pässe der betreffenden Leute auch von den Vertretern der eigenen Regierungen in der Schweiz extra visiert werden. Nun haben die 3 Herren von der ukrainischen Gesandtschaft in Berlin ausgestellte Pässe und ich kann mir nicht gut vorstellen, dass sie daraufhin in Bern ohne grosse Verzögerung Pässe bekommen. Auch weiss man jetzt nicht, ob es richtiger ist, erst nach Paris oder erst nach London zu fahren. Ich habe nach allem den Eindruck, dass es {vielleicht} wichtiger ist, jetzt nach London zu gehen, wo man zum mindesten mit den russischen Herren zusammenkommen kann.

Das ist in grossen Zügen die Geschichte einer unglücklichen Visa-Mission in der Schweiz, die für mich höchst langweilig und ziemlich ekelhaft war, die sehr viel Zeit in Anspruch nahm, sehr viel Geld gekostet hat und, wie es scheint, recht zwecklos war.

Ueber die Eindrücke, die ich sonst in der Schweiz gewonnen habe und die in mancher Hinsicht interessant und wichtig sind, werde ich Ihnen besonders berichten.

Ich bitte Sie jedenfalls, die anliegende Kopie dieses Briefes nach London weiterzugeben und verbleibe mit besten Grüssen

Ihr

{Berger}

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 110

Julius Berger to the Zionist Office in Copenhagen
Berlin, 26 March 1919
Typewritten letter (copy), 3 pages; typewritten and handwritten corrections
Language: German
CZA, Z3/123

Abschrift.

Berlin, den 26. März 1919.

Kopenhagener Büro

Ich möchte gern meinem gestrigen Bericht[278] über die Vorbereitung für die Nationalrätekonferenz in der Schweiz einiges hinzufügen.

Die Notwendigkeit einer Konferenz der Jüdischen Nationalräte steht heute dringender als je vor meinen Augen. Es ist aber durchaus erforderlich, dass diese Konferenz tatsächlich eine repräsentative Konferenz des Ostjudentums darstellt. Darum war ich von Anfang an der Meinung, dass eine Konferenz ohne Teilnahme der Vertreter des russischen, ukrainischen und des polnischen Judentums gegenstandlos wäre, und der ganzen Idee der Beratung mehr schaden als nützen könnte. Auf dem gleichen Standpunkt ihrer Notwendigkeit einerseits und der Notwendigkeit einer wirklich umfassenden Konferenz anderseits standen all die in der Schweiz erschienenen Herren und daraus resultiert die Forderung, dass, wenn es sich nicht ermöglichen lasse, dass die Vertreter der russischen usw. Juden aus London nach der Schweiz kämen, die in der Schweiz anwesenden Vertreter nach Paris oder London fahren müssen. Man stand ~~h~~¦j¦a auch in London und Paris wohl auf diesem Standpunkt und hat daher die Nationalrätekonferen~~t~~¦z¦ nach Paris einberufen.

Es scheint ja jetzt, als ob die Herren in der Schweiz im wesentlichen doch noch nach Paris kommen, wenn auch ich nicht weiss, ob sie noch imstande sind, abzuwarten. Gewiss ist, dass, wenn man die Einladungen zu der Londoner Konferenz und später zu der Nationalrätekonferenz verschickte, man gewiss sein musste, dass es möglich war, die Visa zu erlangen. Hier liegt ein Versäumnis vor, das mit der Schwierigkeit der Erlangung der Visa, die ich sehr wohl verstehe, nicht entschuldigt werden kann.

|2| Die Auswahl der Vertreter war nicht sehr glücklich. Es haben bei der Wahl der Delegationen wohl alle möglichen Gesichtspunkte, die nicht immer identisch mit denen des Zionismus waren, offenbar eine Rolle gespielt. Ange-

278 Document 109.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

sichts der Kompliziertheit der ganzen Frage wäre es um so notwendiger, dass wirklich berufene Vertreter der verschiedenen Judenheiten entsandt würden. Von Prag hat man z. B. Herrn Schlesinger gesch~~o~~{i}ckt, der allerlei Interessantes über die Juden in der Slowakei zu erzählen wusste, im übrigen aber mehr seinen Geschäften als der Konferenz nachging, und auch bald nachher ohne Abschied verschwand, als die Geschäfte erledigt waren.

In Prag hatte man auch ausgerechnet Herrn Jakob Landau ein Mandat gegeben, aus keinem anderen Grunde, als sich ihm dankbar zu erweisen für verschiedene politische Verdienste [sic], die er den Herren geleistet hat. Man mag zu Landau stehen, wie man will – ich hatte keinen sehr guten Eindruck von ihm – so ist das eine klar, dass nicht gerade er als Vertreter der tschechoslovakischen Judenheit auftreten kann. Von den beiden Herren aus der Bukowina war der eine Krämer recht brauchbar, der andere, Dr. Diamant, ~~i~~¦a¦ber ist ein höchst gefährlicher Dummkopf, der sich durch seine wilden Kombinationsgelüste und seinen absoluten Mangel an Kritik bei der Auswahl seines politischen Umgangs in der Schweiz fast unmöglich machte. Ich zweifle stark, dass, wenn er zu Herrn Sokolow kommen sollte, diesem mit seiner Anwesenheit einen [sic] Dienst geleistet wird.

Bei den paar Beratungen, die wir gehabt hatten, ergab sich sehr die mangelhafte Durcharbeitung, die die nationalen Forderungen bisher erfahren haben. Zwischen dem Programm der tschechoslovakischen und der bukownischdn [sic] Juden klaffte eine unüberbrückbare Differenz, die meiner festen Ueberzeugung nach nie-|3|mals gelöst werden wird, wenn wir uns wieder auf dem [sic] Begriff der nationalen Autonomie versteifen, gegen den ich immer bin. Es kann sich immer nur um ganz bestimmte, wahrscheinlich wirtschaftliche Forderungen handeln, dann natürlich auch um kulturelle, in manchen Fällen auch ~~i~~¦u¦m politische. All diese Forderungen lassen sich meiner Ueberzeugngg [sic] nach nicht auf dem bisher verfochtenen Weg erreichen, hierzu ist eine ganz neue Politik nötig, über die ich vielleicht demnächst etwas schreiben werde. Ich befinde mich dabei, wie ich mit Genugtuung feststellen konnte, im engsten Einverständnis sowohl mit Feiwel einerseits, sowie mit Bergmann anderseits. Jedenfalls glaube ich nicht, dass bei der Nationalrätekonferenz viel herauskommt, wenn sie von dem bisherigen Geist beherrscht w~~o~~{i}rd und das, was wir aus Paris über die Unmöglichkeit, die politischen Forderungen für die Juden in der Diaspora durchzusetzen, erfahren, spricht durchaus für meine Ansicht.

Ich bitte Sie, dieses auch Herrn Dr. Jacobson mitzuteilen.

Mit Zionsgruss hochachtungsvoll

gez. Berger

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Document 111

Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna
Paris, 26 March 1919
Typewritten letter, 1 page
Language: Polish
CZA, F3/25

Zionist Delegation.
Paris 26. III. 1919

Do Szan.[279] Delegacyi ŻRN[280] dla Galicyi wschodnej we *Wiedniu*.

Sprawozdania moje z 16, 20 bm.[281], telegram, oraz list z 23 bm., przedsłany przez P. Farbsteina otrzymaliście zapewne. Ponadto via Dr. Margulies w Bernie przesłałiśmy telegram co do interwencyi w spr.[282] żywności dla Galicyi wsch.[283], która miała miejscie w poniedziałek 24 bm. u sekretarza, przydzielonego do Hoovera.

I. Dziś donoszę w uzupełnieniu powyższego, że byliśmy w sprawie żywnościowej 2 razy u Straussa, sekretarza Hoovera, który dla sprawy okazał wielkie zainteresowanie. Wręczamy mu nadto memoryał w spr. angielskim i będziemy nad sprawą czuwali.

II. Co do pomocy pieniężnej dla Galicyi, mówiłem z przew.[284] naszego Comité des délégations, Mackiem, który ma skomunikować naszą gal.[285] delegacyę z reprezentantami ameryk.[286] Conjoint Distributions Comite-a [sic], z Marshalem [sic] i Cyrusem Adlerem, którzy w tych dniach przyjeźdzają do Paryża.

III. W niedzielę przyjechali z Londynu Usyszkin, Rosoff, Motzkin, a z Berna Dr. Tennenbaum. Wybrano na mój wniosek komisyj z 5 dla opracowania planu organizacyi naszego Comité des délégations oraz planu pracy.

279 Do Szanownej.
280 Żydowskiej Rady Narodowej.
281 Bieżącego miesiąca.
282 Sprawie.
283 Wschodnia.
284 Przewodnikiem.
285 Galicijską.
286 Amerykańskiego.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Wczoraj, 25 bm., nareszcie te propozycye nasze zostały przyjęte. Comité des dél. ma na czele

a. Prezydyum (dla zaprezentowania), w skład którego wchodzą: Mack przew. i zastępcy Marshal, Sokołow, Rosoff, Reich, Usyszkin, Thon.
b. egzekutywę (Vollzugsausschuss [sic]), w skład którego wchodzą: Mack, Motzkin, Ringel i Kotler [sic].

Ponadto rozdzielono pracę na 5 komisyę:

A. polityczną, złożona z następujących osób: Sokołow (przew.), Ringel, Rosenbaum (minister litewski), Usyszkin, Barondes [sic] i Marshal.
B. programowa (dla opracowania memoryału): Motzkin (przew.), Schechter, Marshal, Reich, Thon, Braude, Richards.
C. dla odszkodowań wojennych (uchwalona na mój wniosek): przew. Marshal, Lewite – Polska, Tennenbaum – Gal., Rosoff – Rosya, Rosenbaum – Litwa, Löwenthal [sic], Kotler – Ameryka, Rosenstein (Rwm. [sic]).[287]
D. komisya prasowa: Reich (przew.), Brunstein [sic], Winnitschewsky [sic], Syrkin, Colombo, Ringel.
E. finansowa: Cotler [sic], Rosoff, Lewite.

Tyle na dziś tam donoszę.

Ponadto interesować Was będzie, że dziś ogloszono w nowojorksim „Vorwärts" [sic] (200.000) interview ze mną, gdzie opisane są stosunki w Galicyi, a spec.[288] w Galicyi wsch. i nędza tam panująca, oraz apel do Ameryki, aby nam pomogła. Takie podano w tym interwiewie treść naszego memoryału wręczonego Hooverowi.

Dziś mam interwiew z red.[289] Nowojorksim – Millerem (który był w 1916 moim gościem w Lwowie).

Z pozdrowieniem syońskiem

Dr. Ringel m. p.

287 Rumunia.
288 Specjalne.
289 Redaktorzem.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Translation

Zionist Delegation.
Paris, 26 March 1919.

To the Honorable Delegation of the East Galician Jewish National Council in *Vienna*.

You have probably received my reports from the 16th and 20th of this month,[290] as well as the telegram and letter of the 23rd of this month[291] sent by Mr. Farbstein. Additionally, we sent a telegram via Dr. Margulies in Bern dealing with the intervention in the question of food for Eastern Galicia, which took place on Monday 24th with the secretary assigned to Hoover.

I. Today, I am reporting in addition to the above that concerning the issue of food supplies, we met twice with Strauss, Hoover's secretary, who showed great interest in the matter. We handed him the memorandum on the issue in English and we will keep monitoring the case.

II. As for monetary assistance for Galicia, I spoke with the chairman of our Comité des délégations, Mack, who is to connect our Galician delegation with the representatives of the American Conjoint Distributions Committee [sic],[292] with Marshall and Cyrus Adler,[293] who are soon coming to Paris.

III. On Sunday, Ussishkin, Rossoff, [and] Motzkin arrived from London [and] Dr. Tenenbaum arrived from Bern. On my request, a committee of five was elected to develop a plan for the organization of our Comité des délégations and a plan of work.

---

290 Documents 103 and 105.

291 Document 108.

292 The Joint Distribution Committee of the American Funds for Jewish War Sufferers (also known as the American Jewish Joint Distribution Committee, abbreviated as the Joint or the JDC) had been founded in 1914 in order to centralize relief work for the Jews affected by the First World War. Among its founders was Louis Marshall. During the war, the JDC had mainly transferred funds to local relief organizations, such as YEKOPO in Russia. After the war, it began its work in Europe, at first as part of the American Relief Administration, but soon working independently.

293 Cyrus Adler (1863–1940) was a scholar of Jewish studies and Jewish leader from the United States. He was involved in the creation and development of various Jewish organizations, holding numerous positions. He was also among the founders of the American Jewish Committee in 1906 and served as the chairman of its executive board from 1915. Adler was additionally instrumental in the establishment of the JDC. At the Paris Peace Conference, he represented both the American Jewish Committee and the JDC.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Finally, yesterday, on Monday 25th, our proposals were accepted. The Comité des délégations is headed by:

a. a presidium (for representation), consisting of Chairman Mack and his deputies Marshall, Sokolow, Rossoff, Reich, Ussishkin, Thon;

b. the executive (Vollzugsausschuss),[294] consisting of Mack, Motzkin, Ringel, and Cutler.

In addition, the work was divided among five committees:

A. A political [committee], consisting of the following persons: Sokolow (chairman), Ringel, Rosenbaum (the Lithuanian minister), Ussishkin, Barondes [sic], and Marshall.
B. A program [committee] (for developing the memorandum): Motzkin (chairman), Schächter,[295] Marshall, Reich, Thon, Braude, Richards.[296]
C. A [committee] for war reparations (passed at my request): Marshall (chairman), Levite (Poland), Tenenbaum (Galicia), Rossoff (Russia), Rosenbaum (Lithuania), Löwenthal [sic],[297] Cutler (America), Rosenstein[298] (Romania).
D. A press committee: Reich (chairman), Bronstein, Winchevsky, Syrkin, Colombo, Ringel.
E. A finance [committee]: Cutler, Rossoff, Levite.

That is all I am reporting for today.

294 German in original.
295 Moses Schächter was a Zionist from Jassy. Iancu, Le Combat international, 32.
296 Bernard G. Richards (1877–1971) was an American journalist and Zionist activist. Between 1906 and 1911, he served as secretary of the Jewish community of New York City. He was involved in the founding of the American Jewish Congress, for which he served as executive director between 1918 and 1932. He attended the Paris Peace Conference as secretary to the delegation from the American Jewish Congress.
297 Probably the orthodox rabbi Bernard L. Levinthal (1864–1952). Born in Kovno, he immigrated to the United States in 1891, where he became rabbi of the B'nai Abraham congregation in Philadelphia. Levinthal was involved in various religious, social, and political organizations and initiatives. As a dedicated Zionist, he was among the founders of the Mizrachi movement in the United States in 1902. In 1906, he was one of the founders of the American Jewish Committee and later helped to organize the American Jewish Congress. He attended the Paris Peace Conference as a representative of the American Jewish Congress.
298 Possibly Philip Rosenstein (1882–1942), a Zionist politician from Romania.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

In addition, you will be interested to know that in today's New Yorker "Vorwärts" [sic][299] (200,000),[300] an interview with me was published that describes the relations in Galicia, especially in Eastern Galicia, as well as the extreme poverty that is prevailing there.[301] [It also includes] an appeal to America to help us. The interview also [reports] the contents of our memorandum, as presented to Hoover.

Today, I have an interview with Miller,[302] the editor from New York, who was my guest in Lwów in 1916.

With Zionist greetings,

Dr. Ringel m. p.

Document 112

Leon Reich to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna
Paris, 27 March 1919
Typewritten letter (translation),[303] *1 page; typewritten and handwritten corrections*
Language: German
CAHJP, P83/G252

299 The New York daily *Forverts*.

300 Probably Ringel's estimation of the circulation of *Forverts*.

301 Abe Cahan, Shoyderlikhe eyntselhayten fun Lemberger pogrom: M'falt in di gasen far hunger in Galitsyen [Dreadful Details from the Lemberg Pogrom: Starving in the Galician Streets], in: Forverts [Forward], 28 March 1919, 1.

302 Louis E. Miller (Efim Samuilovich Bandes; 1866–1927) was a Russian-born journalist, editor, and political activist. He immigrated to the United States in the mid-1880s and co-founded the Socialist Yiddish daily *Di arbeter-tsaytung* (The Worker's Newspaper) in 1890, as well as *Forverts* in 1897. He left *Forverts* in 1905 and published his own daily *Di varhayt* (The Truth), serving as its editor until 1914 and its publisher until 1916. Afterward, he set up a few short-lived Yiddish newspapers and magazines such as *Millers vokhnshrift* (Miller's Weekly), which lasted from 1916 to 1918. In 1925, he revived *Di naye varhayt* (The New Truth).

303 The Polish original could not be located.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

An die geehrte Delegation des JNR für Ostgalizien, in *Wien*.

Seit einigen Tagen weile ich in Paris u. erachte es für meine Pflicht u. Notwendigkeit, die Herren über den Stand der Sache, wie ich sie hier angetroffen habe, zu informieren.

Die Sachlage weckt keine angenehmen Eindrücke u. Hoffnungen. In der Angelegenheit, in der wir delegiert wurden, geschah bis nun noch nichts. Teilweise, weil Sokolow u. Weizmann mit dem Palästinaproblem allzu sehr beschäftigt sind u. weder Zeit noch Möglichkeit haben, sich einer anderen Sache zu widmen, teilweise weil sie auch kein richtiges Verständnis für unsere Sache hatten u. seit Jahren abgeschnitten sind, stecken sie nur in der Diplomatie und haben noch bis zum heutigen Tage kein Verständnis für diese Fragen.[304] Gestern diskutierten mit uns die Herren S. u. W.[305] über das Thema des Budget [sic] u. es kam~~n~~ zu einem ziemlich scharfen Wortwechsel, da ich und Ringel den Standpunkt vertreten haben, dass dieselben Fonds, welche die Palästinafrage finanzieren auch die Fragen der national. Rechte finanzieren sollen. Nebstbei versicherten wir, dass die einzelnen Delegationen, insbesondere die ostgalizische, einen gew~~o~~¦i¦ssen Teil zur Deckung der Kosten beisteuern werden, worum ich auch die g.[306] Delegation höfl.[307] ersuche, schon damit unsere Autorität nach aussen hin gewahrt bleibe. Die nötige Summe schätzt man auf 400.000 Frcs. Schliesslich erwirkten wir die Berufung einer Konferenz der in Paris weilenden Delegaten der Nationalräte, welche heute bei hauptsächlicher Anteilnahme der amerikanischen Delegation (d. i. der Delegation d. jüd. Kongresses in Amerika) begonnen hatte. Sokolow n#¦i¦mmt ebenso lebhaften Anteil. Ich glaube, dass das Schlussresultat die Eröffnung eines Büreaus, welches unsere Angelegenheit mit vollem Nachdruck propagieren wird, bilden wird. Besonders wird man die Presse bearbeiten müssen, die in dieser Richtung bis nun gänzlich vernachlässigt wurde. Es ist umso merkwürdiger, ich möchte sagen sträflicher, dass die Bearbeitung hier sehr einfach ist.

Auf diese Weise fand die polnische Frage Beifall der französischen Presse.[308] Die Polen sind auch die Lieblinge der heisigen [sic] massgebenden

---

304 Despite their concern for the fate of Eastern European Jewry, Weizmann and Sokolow feared that demands for Jewish rights in the Diaspora might detract from Zionist efforts in Palestine. Weizmann in particular did not consider the struggle for such rights an integral part of the Zionist Organization's aims.

305 Sokolow and Weizmann.

306 Geehrte.

307 Höflich.

308 The French mainstream press was generally sympathetic to Poland. However, the progressive press was more critical. After the Pinsk massacre, in which Polish soldiers

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Kreise, während die Ukrainer, die jetzt hier ihre Delegation haben, jeden Einflusses beraubt sind.

Die Palästinafrage ist auf dem besten Wege, aber es zeigt sich, dass auch in dem Falle ein „Bluff" gemacht wurde.

„Parturiunt montes, nascitus [sic] rediculus mus."[309]

Vielleicht wird man in der Zukunft noch so manches mildern können. Einstweilen werden wir in politischer Hinsicht nicht viel Freiheit haben – eine Provinz, ökonomisch recht gut ausgestattet. Die Enteignung der arabischen Besitzungen wird nicht stattfinden. Deshalb erachte ich es für eine Pflicht eine „kalte Duche [sic]" auf die hoffnungsfreudigen Herzen der jüd. Massen {zu} lassen.[310] Das beigefügte Schreiben bitte g.[311] dem Organ Stricker[312] und in einer Abschrift auch Rackers Organ [zusenden].[313]

Ich schreibe Polnisch, weil das am praktischsten ist. Bitte mein Schreiben dem JNR in Stanislau, Lemberg zu übermitteln.

Herzlich begrüsse ich die Herren mit Hochachtung

Reich m. p.

---

killed thirty-five Jewish residents after capturing the city on 5 April 1919 as part of the Polish-Soviet War, became known in the West, the French press became more critical and began examining the Ukrainians' claims to Eastern Galicia with greater attentiveness. Fink, Defending the Right of Others, 192.

309 "Mountains in labor giving birth to a ridiculous mouse." The proverbial story goes back to Aesop's Fables and refers to speeches that promise much, but deliver little. The best-known version of the fable appears in Horace's *Ars poetica*.

310 The growing opposition to the Balfour Declaration and Jewish immigration to Palestine in the Muslim world, competition between France and Great Britain for mandates in the Middle East, and different statements made by leading French, British, and American politicians during the Paris Peace Conference fueled doubts about the fulfillment of the Balfour Declaration. On 20 March 1919, when the Council of Four discussed the future of Syria, Wilson pushed for having an unbiased commission evaluate the wishes of the local populations. This approach to self-determination seemed to endanger Zionist claims. Fink, Defending the Rights of Others, 165–167.

311 Perhaps "gefälligst."

312 From 1919 until 1927, Robert Stricker served as editor-in-chief of the Zionist daily *Wiener Morgenzeitung*.

313 Probably the *Viner morgentsaytung* (Vienna Morning Newspaper), a Yiddish daily with national orientation founded in 1915 by the Galician journalist Naphtaly Mayer Racker (1879–1937) after he moved to the city. The *Morgentsaytung* quickly became the most widely circulated newspaper among Galician refugees in Vienna.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Für die Morgenpost und Morgenzeitung werde ich in einigen Tagen mit Farbstein einen Artikel schicken. Die Palästinensischen „Propositionen" werden – wie ich erfahre – noch geändert werden können. Die Sitzung des AC soll nach den Osterfeiertagen im Haag stattfinden.[314] Dort wird auch ein endgültiger Beschluss betreffs der nächsten Konferenz gefasst werden. Ich und Rin#gel übernehmen für Ostgalizien samt Bukowina eine Garantie auf 60.000 K.[315] Diesen Betrag müsst Ihr einsammeln u. herschicken. Amerika gibt 100.000 Frcs. Präsident des Komitee ist Mack aus Amerika. Die weitere Konstituierung erfolgt demnächst.

Mit Zionsgruss

Euer Reich m. p.

Document 113

Michael Ringel to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna
Paris, 1 April 1919
Typewritten letter, 2 pages; handwritten additions
Language: Polish
CZA, F3/25

Paryż, 1 kwietnia 1919.

Do ŻNR[316] we Wiedniu.

Załączam list z 26 bm.,[317] który przez pomyłkę biura nie został zwykłą dyplomatyczną drogą nadany i wrócił. Uzupełniem sprawozdanie: Materyały przez Braudego przesłane oraz list otrzymałem i dziękuję.

Praca tu przecież żywszym zaczyna iść tempem. W komisyi politycznej, gdzie mnie obrano sekretarzem, odbyto 2 posiedzenia dotychczas. Na I referował – Sokołow a uzupełniał Mack. Sprawozdania te wykazują, że w kołach z Żydami sympatyzujących, t. j. u polityków w Anglii, w Ameryce i

314 This meeting of the Greater Actions Committee did not take place.
315 Kronen.
316 Żydowskiej Narodowej Rady.
317 Bieżącego miesiąca.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

we Włoszech jest tylko zrozumienie dla sprawy emancypacyi Żydów (równouprawnienie) – natomiast o prawach narodowych mało wiedzą, wzgl. fałszywie rozumieją albo też są przeciwni. Stanowisko Francyi jest Wam już znane. Założyła ona tu pod przewodnictwem osławionego Silvaina Levy w Min. Spr. Zagr.[318] Komisyę dla spraw żyd.[319] {Comité des affaires juifs}, ale istnieje ona tylko dla parady, a jeżeli będzie funkcyonować, to nie po naszej myśli. Co najwyżej zrobi reklamy dla Francyi, że opiekuję się sprawami emancypacyi Żydów.

Wilson powiedział ameryk.[320] delegacyi żyd., że wie o tem, że we wschodniej Europie musi się zastrzedz natomiast „Minoritätsgruppenrechte," „inaczej będzie tam piekło". Mówił, że stawia tę gwarancyę jako condition sine qua non, pod którym zawrze się z nowemi [sic][321] państwami Europy traktat pokojowy. W.[322] pracuje teraz nad wypracowaniem tych „clausel" dla traktatu. Jest tylko kwestyą, czy konfer.[323] Pokojowa – nie uznawszy aż dotąd Żydów jako narodu – rozszerzy pojęcia „nationale Minoritätsrechte" na Żydów.

Ułożono w kom. polit.[324] następujące linie wytyczne:

a.) starać się, aby cały kompleks kwestyi żydowskiej pozostał utrzymany jako kwestya międzynarodowa. (Jak Wam wiadomo zapewne, na wniosek Głąbinskiego uchwalił sejm w Warszawie, aby wybrać komisyę dla spraw żydowskich z 15 członków, do której także 1 Żyd ma wejść. Cel tego wniosku jasny i zaznaczyć się chce wobec zagranicy, że kwestya Żydów w Polsce jest wewnętrzną: polską.) Temu musimy przeciwdziałać.

b.) Należy w program pracy naszego Comité des délégations, wziąść i sprawy uzyskania i obrony pełnego, rzeczywystego równouprawnienia obywatelskiego i politycznego (nietylko [sic] praw narodowych).

Na II posiedzeniu uchwalono na moj wniosek, aby nie czekając na wynik toczących się układów co do ustąpienia [sic][325] Alliance i Conjoint Comité [sic] do naszego komitetu.

A.) zawiadomić oficyalnie sekretaryat konferencyi pokojowej o ukonstytuowaniu się naszego komitetu i o składzie jego, a to pisemnie.

318 Ministerstwie Spraw Zagranicznych.
319 Żydowskich.
320 Amerykańskiej.
321 A typographical error for "nowymi."
322 Wilson.
323 Konferencja.
324 Politycznej.
325 Probably a typographical error for "wstąpienia."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

B.) ponadto pisemnie i osobiście ma się zawiadomić tutejsze delegacye 5 mocarstw wielkich o naszem ukonstytuowaniu się, co do państw jak Polska, Rumunia, Serbia, na razie zawiadomi się pisemnie tylko.

Komisya programowa w ostatnich dniach postąpiła też trochę w pracy. Komisya dla spraw odzkodowań i odbudowy nie rozpoczęła dotąd pracy.

Dziś natomiast umowiłem się z Marshallem (kierownikiem Distribution-Committee w Ameryce) co do konferencyi z delegacyą gal.[326] w sprawie generalnego planu pomocy ameryk. dla Galicyi wsch.[327]

O wyniku doniosę.

Co do żywności dla Gal. wsch. wręczyliśmy memoryał sekretarzowi Hoovera, a to przez pres.[328] Macka, i dostaniemy wkrótce odpowiedz.

Interesować Was będzie, że po otrzymaniu autentycznych sprawozdań o pogromach na Ukrainie, które przed kilku tygodniami odbyły się (te sprawozdania pochodzą od delegatów, którzy teraz do Paryża przyjechali) – nasz komitet tą sprawa zajął się.

Chodziło najpierw o opublikowanie tych sprawozdań w prasie. Ja sprzeciwi-|2|łem się – a w każdym razie zastrzegłem się przeciw oficyalnemu ogłoszeniu, które zawnioskował jeden z prezydyum. Wniosek ten upadł. Ale prasie angielskiej i amerykańskiej udzieli się materyału tylko, że nie komitet to zrobi.

Uchwalono dalej wysłać delegatów (obywateli angielskich i amerykańskich) imieniem naszego komitetu dla zbadania stosunków żydowskich na Ukrainie. Na mój wniosek mają ci delegaci i do ukraińskiej części Galicyi wsch. udać się.

Prawdopodobnie pojedzie najpierw Cohen, sekr.[329] organizacyi angielskiej, który w spr.[330] pogromowej dobrze się spisał – a potem wyśle się ewent.[331] delegacyę z kilku.

Przed wyruszeniem ekspedycyi zawiadomię Was telegraficznie, abyście ewentualnie mogli się skomunikować z wysłannikami.

Wizyta u majora Webstera: Dowiedziawszy się tutaj, jak gorliwie na interwencyę (paryskiego) biura Sokołowa [reagowala] tutejsza wojskowa misya angielska będąca cześcią delegacyi dyplom.[332] angielskiej, udałem się dziś wraz s Dr. Reichem i sekret. Sokołowa – aby ułożyć podziękowanie

326 Galicyjską.
327 Wschodniej.
328 Prezydenta.
329 Sekretarz.
330 Sprawie.
331 Ewentualnie.
332 Dyplomatycznej.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

specyalnie majorowi Websterowi. Rozwinęła się przytem ciekawa dyskusya polityczna na temat naszych żądań narodowych w Polsce.

Przedłożę ewent. na tle tej rozmowy informacyjny memoryał.

Amerykańscy członkowie żyd. kongresu, będący członkami naszego Comité des délégations, byli dziś u amerykańskiej delegacyi na kongres pokojowy. Przyjęli ich Lansing, gen. Bliss i ambasador White.

Lansing przyrzekł, że sprawę narodowych żądań Żydów Europy wsch. będzie studował.

Radzil, aby i do innych państw wzgl. ich paryskich delegacyj w tej sprawie odnieść się. Imieniem Żydów mowili Mack i Marshall. Żądali oni także utworzenia specyalnej komisyi dla kwestyi żyd. na konferencyi pokojowej.

Tyle na dziś.

Załączam trochę gazet. Odpisy dla Lwowa i Stanisławowa proszę przesłać.

Dla k.[333] Troppa i Wechslera „prywatnie" serderczne pozdrowienia.

Z syońskiem pozdrowieniem

Dr. Ringel m. p.

Translation

Paris, 1 April 1919.

To the Jewish National Council in *Vienna.*

I hereby enclose a letter from the 26th of the current month[334] that was mistakenly not sent via regular diplomatic mail and was therefore returned to its sender. To complete the report: I have received the materials sent by Braude, as well as the letter; thank you.

After everything, work here is beginning to move at a more lively pace. The political commission, where I was elected secretary, has held two meetings so far. Sokolow gave a presentation at the first one, which was amended by Mack. Their reports show that the circles sympathetic to the Jews – i.e., politicians in England, America, and Italy – only understand the question of Jewish emancipation (equality); they know little about national rights, or rather, they misunderstand or oppose them. France's position is already known to you. It has established a commission for Jewish affairs at the

333 Kolegów.

334 Document 111.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Ministry of Foreign Affairs {Comité des affaires juives},[335] led by the famed Sylvain Lévi. However, this only exists for show, and if it starts acting, it will not be in our favor. At most, it will praise France for dealing with the issue of Jewish emancipation.

Wilson told the American Jewish delegation that he knows that it is necessary to grant minority group rights[336] in Eastern Europe, "otherwise all hell will break loose." He said that guaranteeing them will be a condition sine qua non for concluding the peace agreement with the new European states. Wilson is now working to develop those clauses[337] for the agreement. The question remains whether the peace conference – without having recognized Jews as a nation up until now – will extend the notion of national minority rights[338] to the Jews.

The political commission has developed the following guidelines:

a.) To try to maintain the whole set of Jewish issues as part of the international agenda. (As you probably know, the Sejm in Warsaw, on application by Głąbiński,[339] decided to select a commission for Jewish affairs composed of fifteen members, including one Jewish member. The aim of this proposal is plain and there is a wish to make it clear to foreign countries that the Jewish question in Poland is an internal Polish matter.[340]) We need to act against this.

---

335 Following the waves of anti-Jewish violence in Galicia and Ukraine, the French Foreign Ministry proposed the creation of a committee on Jewish affairs. However, it ultimately did not come into being. Anonymous, La France et les Israélites, in: Le Temps, 8 July 1919, 2; Janowski, The Jews and Minority Rights, 332.

336 In the Polish original, the German term "Minoritätsgruppenrechte" is used.

337 In the Polish original, the German term "clausel" is used.

338 In the Polish original, the German term "nationale Minderheitsrechte" is used.

339 Stanisław Głąbiński (1862–1941) was a Polish lawyer, economist, and Narodowa Demokracja politician.

340 In March 1919, Głąbiński proposed the establishment of a commission for Jewish affairs to the Polish Sejm, in order to solve what was called the "Jewish question" in Poland via legal means. The vast majority of the Jewish members of the Sejm initially supported this initiative. However, during the discussions, it became clear that Głąbiński's main goal was to avoid the internationalization of Jewish affairs. In retrospect, Yitzhak Grünbaum described the commission as a sham that aimed to keep the question of Jewish rights an internal issue and ensure that they remained limited. Moshe Landau, Mi'ut le'umi loḥem. Ma'avak yehude Polin ba-shanim 1918–1928 [The Fighting National Minority. The Struggle of the Polish Jews in the Years 1918–1928], Jerusalem 1986, 50–53.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

b.) The agenda of our Comité des délégations also needs to include the issues of obtaining and defending complete, genuine civic and political equality (not only national rights).

The second meeting decided, on my request, without waiting for the outcome of the ongoing negotiations regarding the Alliance and the Conjoint Committee joining our committee,

A.) to officially inform the secretariat of the peace conference in writing about the establishment of our committee and its composition (membership),

B.) to inform the local delegations of the five great powers about the establishment of our committee in writing and in person. Countries such as Poland, Romania, and Serbia will be informed in writing only for now.

The program committee has also progressed in its work in recent days. The committee on compensation and reconstruction has not yet started its work.

Instead, today I have made an appointment with Marshall (the head of the [Joint] Distribution Committee in America) for a conference with the Galician delegation on a master plan for American aid to Eastern Galicia. I will report back about the results.

Regarding the food supplies for Eastern Galicia, we submitted a memorandum to Hoover's secretary through Chairman Mack. We will receive an answer soon.

It may interest you [to know] that after receiving authentic reports about pogroms in Ukraine, which took place a few weeks ago (these reports come from the delegates who have now arrived in Paris), our committee took up this matter.[341]

At first, the idea was to publish these reports in the press. I was against |2| it. In any case, I objected to [the idea of] an official announcement, which was proposed by a member of the presidium. This proposal was rejected. The English and American press will be provided with material, but the committee will not prepare it. Furthermore, it was decided to send a delegation (English and American citizens) in the name of our committee to examine Jewish

341 In 1919, the Jews of Ukraine experienced another wave of pogroms at the hands of different Ukrainian and anti-Bolshevik military formations, after the German army evacuated the region. It continued until the spring, rising again in May 1919 and fading only when the Red Army gained control of the region. In February 1919, soldiers of the Ukrainian People's Republic killed more than 1,500 Jews in Proskurov. Elias Tcherikower, Di Ukrayner pogromen in yor [The Pogroms in Ukraine in 1919], New York 1965, 145–161; Abramson, A Prayer for the Government, 122–131; Fink, Defending the Rights of Others, 182–208, 224 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

relations in Ukraine. On my request, these delegates will also need to go to the Ukrainian part of Eastern Galicia.

Most likely Cohen,[342] the secretary of the English organization, who has had some success in the pogrom issues, will go first. Then, if necessary, we will send a delegation of more people.

Before the expedition departs, I will notify you by telegram so that you can contact the emissaries.

Visit to Major Webster:[343] Having discovered how zealously the English military mission here, which is part of the English diplomatic delegation, [reacted] to the intervention of Sokolow's office (in Paris), I went with Dr. Reich and Sokolow's secretary to express my gratitude to Major Webster today. An interesting political discussion developed regarding our national demands in Poland.

Following our discussion, I may possibly submit an informative memorandum.

American members of the Jewish Congress who are members of our Comité de délégations visited the American delegation to the peace conference today. They were welcomed by Lansing,[344] General Bliss,[345] and Ambassador White.[346]

Lansing promised to examine the issue of Jewish national demands in Eastern Europe.

He advised that [we] also contact other states or their delegations in Paris regarding this issue. Marshall and Mack spoke on behalf of the Jews. They

342 Israel Cohen.

343 Charles Kingsley Webster (1886–1961) was a British historian and diplomat. At the Paris Peace Conference, he served as secretary of the War Office section of the British delegation. Webster maintained friendly relations with Weizmann and Sokolow. Tolkowsky, Zionist Political Diary, 67; Philip Noel-Baker, Sir Charles Webster: A Tribute, in: International Relations 2 (1962) no. 5, 273–275.

344 Robert Lansing (1864–1928) was a lawyer and politician from the United States. He served as secretary of state from 1915 to 1920 and chaired the American delegation to the Paris Peace Conference.

345 Tasker Howard Bliss (1853–1930) was chief of staff of the United States army from September 1917 until May 1918. From November 1918 to December 1919, he was a plenipotentiary at the Paris Peace Conference and became one of the signatories of the Treaty of Versailles.

346 Henry White (1850–1927) was an American diplomat. He served as one of the five American peace commissioners at the Paris Peace Conference and became one of the signatories of the Treaty of Versailles.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

also demanded the establishment of a special commission for Jewish affairs at the peace conference.

This is all for today.

I have enclosed some newspapers. Please send the copies to Lwów and Stanisławów.

"Privately" cordial greetings to comrades Tropp and Wechsler.

With Zionist greetings,

Dr. Ringel m. p.

Document 114

Leon Reich to the Delegation of the East Galician Jewish National Council in Vienna
Paris, 7 April 1919
Typewritten letter, 1 page; typewritten and handwritten corrections and additions
Language: Polish
CZA, F3/25

Paris, le 7. IV. 1919.

Do szan.[347] Delegacyi żyd. Rady narodowej wsch.[348] Galicyi, we *Wiedniu*.

W uzupełnieniu poprzednego listu, który zapewne otrzymaliście (przesłałem go przez misyę angielską) donoszę, korzystając z pośrednictwa p. Scheina, że #{s}prawa nasza nieco-nieco posunęła się naprzód. Pertraktacyę z Alliance i „Jewish Joint Committe [sic]" wreszcie doszły do punktu kulminacyjnego. Dnia 5 i 6 b. m.[349] wieczorem odbyło się w Sali konsystorza paryskiego wspólne zebranie plenarne naszego komitetu łącznie z Alliance i JJK [sic] Krótko doniosłem Wam o tem dla prasy via Bern – Margulies telegraficznie. Jakkolwiek poprzednio wątpiliśmy w racyonalność i skuteczność tej pogadanki,

347 Szanownej.
348 Wschodniej.
349 Bieżącego miesiąca.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

którą forsował głównie Marshall, okazało, się obecnie, że była ona wielce skuteczną, choćby dlatego, że po raz pierwszy w życiu ludzie u przeciwnej strony mieli sposobność słyszeć tak wymownie wygłaszanie zasady narodowości żydowskiej. Przewodniczył Marshall, a referowali zasadniczo o prawach nar. żyd.[350] w języku angielskim Sokołow, po hebrajsku o postulatach Żydów w Polsce Thon, Żydów w krajach ruskich Ussyschkin. Mowy tłumaczone zostały wszystkie na języki: francuski i ###{ang}ielski. W debacie przemawiali L###{evy} [sic], prezes Alliance, sekretarz Ribbar, Reinach, W. Tschernow, Blank, Haffkin (ci 3 ostatni z Rosyi – kierunek Winawera), Claude Montefiore, Mr. Samuel, deputowany angielski (brat ministra), Lucien Wolff [sic], prezes Joint Committee, pozatem Syrkin, Mack, Barondess i inni.

Wszyscy z tamtej strony oświadczali się za emancypacyą polityczną Żydów, ale przeciw autonomii narodowej. Z naszego ramienii przemawiałem ja w języku francuskim, wykazując konieczność żądania praw narodowych ze stanowiska Żydów wschodniej Galicyi. Wskazałem między innymi, że Żydzi nas~~zj~~{i} prześli piekło pogromów z powodu swojej neutralności, zatem dlatego, że Żydzi przekonani byli i są, że we walce między Polakami a Ukraińcami nie pow~~o~~{i}nni uczestniczyć, gdyż nie należą do żadnego z tych dwóch narodów, owszem tworze element et###{nic}zny, odrębny, jedność narodową inną – naród żydowski.

Żądanie uznania tej narodowości i praw tejże w chwili obecnej jest żądaniem uznani#{a}, że stanowisko tej ludności żyd. podówczas będzie jedynie słuszne i uczciwe a pogromy nieuzasadnione, ### ¦zaniechanie¦ tych żądań znaczyłoby oddać tą ludność na pastwę dalszego ucisku politycznego ze strony Polaków i ewentualnie narodów innych, gdyż wszyscy i inni słusznie będą nas mogli dalej chcieć uważać za narzadzie wlasnej polityki narodowej, skoro w chwili, gdyż stworzyła się ligą narodów, a świat się przekształtował na tle narodowem [sic][351], my – jako reprezentanci Żydów wnosząc memoryał swoich żądań, nie mieliśmy nawet odwagi domagać się przyznania nam charakteru narodowego i praw narodowych.

Zwracało uwagę, że między innymi obdarzała mię wciąż oklaskami p. Reinachowa (!), która zato oponowała swemu mężowi. W ten sposób promienie światła narodowego przegryzają asymilacyę ¦w Paryżu w jej najświęte[s]zym przybytku, w świątyni ognisk rodzinnych¦. W końcu przyjęto też mój wniosek na wybór małego komitetu z 7 osób (4 naszych) celem rozpatrzenia wszystkich projektów i badania możliwości ułożenia wspólnego memoryału. Wybory przeprowadziły [sic] Ussyschkin, przeciw temu ostatniemu robili Amerykanie opozycyę, gdyż chcieli tylko wybrać "ugodowców",

350 Narodu żydowskiego.

351 Probably a typographical error for "na tle narodowym."

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

ale w końcu opór ich przełamano. Nadzieja jest mała, by doszło do wspólnego memoriału [sic], ale prawie pewn##{em} jest, że tamci nie sparalizują już naszej pracy, co już jest wielkim zyskiem.

W AC stosunki bardzo przykre. Sokołow, Weizmann i dwie gruppy. Ale pisać o tem nie można!

Łączę wyrazy szczerego poważania i pozdrowienia

Reich m. p.

Translation

Paris, 7 April 1919.

To the Honorable Delegation of the East Galician Jewish National Council in *Vienna*.

In addition to the previous letter that you have probably received (which I sent via the English mission), I am informing you, using the services of Mr. Schein, that our case is moving forward step by step. The negotiations with the Alliance and with the "Jewish Joint Committee" [sic][352] have finally reached a peak. On the evenings of the 5th and 6th of this month, a joint plenary meeting of our committee together with the Alliance and the Jewish Joint Committee was held in the hall of the Paris Consistoire.[353] I briefly informed the press about it via Bern – Margulies by telegraph. Although we previously had doubts about the rationality and efficacy of the talks, which were mainly pushed by Marshall, it has now turned out that they were highly effective; if only because for the first time in their lives, people on the opposing side had the opportunity to hear the principles of Jewish nationality so eloquently enunciated. It was chaired by Marshall. Sokolow spoke about Jewish national

352 The Joint Foreign Committee.

353 The Consistoire central israélite de France (Israelite Central Consistory) had been founded in 1808 as the centralized political representation of French Jewry. Thanks to its establishment, Judaism became the third state-recognized religion alongside Catholicism and Protestantism. In 1905/1906, the legal separation of church and state formally suspended the Consistoire's function as the official representation of the Jews of France. However, the succeeding umbrella organization, known as the Union des associations culturelles de France et d'Algérie, retained the name "Consistoire" for its leading body, which continued to operate in Paris.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

rights in English; Thon [spoke] in Hebrew about the Jews' demands in Poland; and Ussishkin [spoke] about the Jews in the Russian countries. All the speeches were translated into French and English. The participants in the debate were: Lévi, the president of the Alliance, the secretary, Ribbar, Reinach,[354] V. Chernov;[355] Blank;[356] Haffkine (the last three, from Russia, inclined to Vinaver's tendency);[357] Claude Montefiore;[358] Mr. Samuel,[359] an English

354 Salomon Reinach (1858–1932) was a French-born Jewish archaeologist, philologist, and historian. He served as vice-president of the Alliance israélite universelle.

355 Viktor Chernov (1873–1952) was a Russian revolutionary. He was among the founders and the primary theoretician of the Russian Socialist-Revolutionary Party. In 1917, he became Minister of Agriculture in the Russian provisional government and served as chairman of the All-Russian Constituent Assembly until it was disbanded by the Bolsheviks on 19 January 1918. He fled to Samara, where he became a member of an anti-Bolshevik government. In the winter of 1918/1919, he emigrated to France, where he associated himself with Haffkine's group.

356 Ruvim Blank (1866–1954) was a Russian-born Jewish chemist, journalist, and writer. He was a member of Haffkine's group at the Paris Peace Conference.

357 Maxim Vinaver (1862–1926) was a Russian-born Jewish lawyer, politician, and journalist. He co-founded and led the Constitutional Democratic Party and was elected to the Duma in 1906. In addition, he was active in the Society for the Promotion of Culture among the Jews of Russia and was among the founders and leaders of the Union for the Attainment of Full Rights for the Jewish People in Russia. After the February Revolution, he became a member of the commission preparing the elections to the constituent assembly and participated in the temporary parliament (Council of the Republic). The October Revolution forced him to leave for France. Vinaver advocated for religious, educational, and cultural rights for the Jews, including the recognition of Yiddish and Hebrew for cultural and educational needs.

358 Claude Joseph Goldsmid Montefiore (1858–1938) was an Anglo-Jewish communal leader, scholar, and philanthropist. He was a leader of Reform Judaism in England and a determined opponent of Zionism. As president of the Anglo-Jewish Association between 1895 and 1921, he attempted to prevent the Balfour Declaration. He was a member of the delegation from the Jews of the British Empire to the Paris Peace Conference led by Lucien Wolf. Daniel R. Langton, Claude Montefiore. His Life and Thought, London 2002.

359 Stuart Montagu Samuel (1856–1926) was a British banker and liberal politician. Between 1900 and 1916, he served as a member of parliament. He was president of the Board of Deputies of British Jews from 1917 to 1922. In 1919, he headed the Samuel Commission, a British inquiry commission to Poland to investigate antisemitic violence. He was the elder brother of Herbert Samuel (1870–1963), who had served as home secretary in 1916 and eventually became the first British high commissioner of Palestine in 1920.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

member of parliament (brother of the minister); Lucien Wolf, the President of the Joint Committee; after them: Syrkin, Mack, Barondess, and others.

All of them declared themselves to be in favor of the political emancipation of the Jews, but against national autonomy. From our side, I spoke in French, demonstrating the need to demand national rights from the standpoint of the Jews of Eastern Galicia. I pointed out, inter alia, that our Jews have suffered hellish pogroms because of their neutrality; they were completely convinced that they should not take part in the battle between Poles and Ukrainians, since they belong to neither of the two nations. Indeed, they are a distinct, separate ethnic element and a different national unit – the Jewish people.

To demand recognition of this nationality and its rights at this moment is to demand recognition that the attitude of this Jewish population is only just and fair and that the pogroms are unjustified. Abandoning these demands would mean leaving these people at the mercy of further political oppression by the Poles, and possibly by other nations. Then all the others will rightfully be able to continue considering us an instrument of their own national policy. At the moment, as the League of Nations is being created and the world [is being] transformed on a national basis, and we – as representatives of the Jews – are submitting a petition with our demands, we have not even had the courage to demand recognition of our national character and the granting of our national rights.

It was noteworthy that among others, Mrs. Reinach (!) applauded me, who opposed her husband. In this way, the rays of national light corroded the assimilation in Paris, in its most sacred shrine, in the temple of familial hearths. In the end, my motion to elect a small commission of seven people (four of ours) to consider all the possibilities for a common petition was approved. Ussishkin conducted the elections. The Americans opposed this, because they wanted to select "conciliators," but eventually their resistance was broken. There is little hope that there will be a joint memorandum, but it is almost certain that they will no longer paralyze our work, which is already a great benefit.

In the AC the relationships are very sad. Sokolow, Weizmann, and two groups. But it is not possible to write about it!

With my sincere respect and greetings,

Reich m. p.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

III. Appendix

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Bibliography

Encyclopedias and Lexicons

Articles from the following encyclopedias and companions were used for biographical footnotes to persons mentioned in the documents without providing complete bibliographical references. Non-biographical information appears with separate bibliographical references in the respective footnotes.

Brenner, Adolf (ed.), Almanach i leksykon Żydostwa polskiego [Almanac and Lexicon of Polish Jewry], 2 vols., Lwow 1937–1938.

Diner, Dan (ed.), Encyclopedia of Jewish History and Culture. On behalf of the Saxonian Academy of Sciences in Leipzig, 7 vols., Leiden/Boston, Mass., 2017–2025 [henceforth Diner (ed.), EJHC].

Hundert, Gershon D. (ed.), YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe, 2 vols., New York 2008.

Niger, Shmuel et al. (eds.), Leksikon fun der nayer yidisher literatur [Biographical Dictionary of Modern Yiddish Literature], 8 vols., New York 1956–1981.

Österreichische Akademie der Wissenschaften (ed.), Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950, 16 vols., Vienna 1957–2022.

Skolnik, Fred/Berenbaum, Michael (eds.), Encyclopedia Judaica, 22 vols.., Detroit, Mich., ^{2}2007.

Tidhar, David, Enẓiklopediah le-ḥaluẓe ha-yishuv u-vonav [Encyclopedia of the Founders and Builders of Israel], 19 vols., Tel Aviv 1947–1971.

Newspaper Articles

Anonymous, Arbeterrat [Workers' Council], in: Unzer shtime [Our Voice], 5 December 1918, 1.

Anonymous, Aus der zionistischen Bewegung. Die Juden und der Frieden, in: Selbstwehr, 1 November 1918, 6.

Anonymous, Das Bukowinaer Manifest, in: Jüdische Zeitung, 25 October 1918, 2.

Anonymous, Denkschrift des jüdischen Nationalrats wegen des Holleschauer Pogroms, in: Selbstwehr, 13 December 1918, 1.

Anonymous, Der Bundestaat, in: Neue Freie Presse, 18 October 1918, 2.

Anonymous, Der genem in Lapi. Di shreklikhe yisurim fun umshuldike yidn [Hell in Łapy. The Terrible Pain of Innocent Jews], in: Der moment [The Moment], 26 December 1926, 2.

Anonymous, Der jüdische Nationalrat bei Präsident Masaryk, in: Selbstwehr, 3 January 1919, 1.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Anonymous, Der jüdische Nationalrat beim Národní výbor, in: Selbstwehr, 1 November 1918, 1.
Anonymous, Der Pogrom in Galizien, in: Jüdische Zeitung, 22 November 1918, 1.
Anonymous, Der Völkerbund und die Juden, in: Jüdische Rundschau, 18 October 1918, 326.
Anonymous, Di idn frage oyfn sholem kongres. Ver zol unz fertretn baym grinem felker tish? [The Jewish Question at the Peace Congress. Who Will Represent Us at the Peoples' Negotiating Table?], in: Haynt [Today], 31 October 1918, 2.
Anonymous, Di liga fun di natsyes un dos idishe folk [The League of Nations and the Jewish People], in: Haynt [Today], 28 October 1918, 2.
Anonymous, Di yidishe shulfrage in Varshe [The Question of Jewish Schooling in Warsaw], in: Haynt [Today], 26 August 1915, 3.
Anonymous, Die feierliche Ankündigung des Bundestaates. Zusammengesetzt aus selbstständigen Einzelstaaten, in: Neue Freie Presse, 18 October 1918, 1.
Anonymous, Die jüdische Friedensdelegation, in: Jüdische Zeitung, 27 December 1918, 5.
Anonymous, Die jüdische Schulfrage in Warschau, in: Deutsche Warschauer Zeitung, 29 August 1915, 6.
Anonymous, Die Liga der Nationen und das jüdische Volk, in: Jüdische Rundschau, 18 October 1918, 326.
Anonymous, Die Pogromberichte, in: Jüdische Zeitung, 22 November 1918, 2.
Anonymous, Die Verhandlungen des Jüdischen Nationalrats, in: Jüdische Zeitung, 8 November 1918, 4.
Anonymous, Die Zionisten aller Länder für die jüdischen Forderungen in Oesterreich, in: Jüdische Zeitung, 22 November 1918, 7.
Anonymous, Dos yidishe lebn oyf Ukrayne [Jewish Life in Ukraine], in: Oyf der vokh [From the Week], 28 June 1918, 21–25.
Anonymous, Ein Schreiben an den Staatsrat, in: Dr. Bloch's Wochenschrift, 6 Dezember 1918, 780.
Anonymous, Ein skandalöser Schwindel der Prager Kultusgemeinderepräsentanz. Eine grenzenlose Blamage, in: Jüdische Rundschau, 6 December 1918, 405 f.
Anonymous, Ein Zwischenfall bei der Angelobung von Militärärzten, in: Jüdische Korrespondenz, 5 December 1918, 3.
Anonymous, Eine imposante jüdische Soldatenversammlung in Prag, in: Selbstwehr, 8 November 1918, 9.
Anonymous, Fun yudishen leben in Ukrayna un Rusland: Afitsyeze antisemitishe agitatsye in Kiev [On Jewish Life in Ukraine and Russia: Official Antisemitic Agitation in Kiev], in: Der moment [The Moment], 27 June 1918, 2.
Anonymous, Fun'm tsionistishn miting [From the Zionist Meeting], in: Letste nayes [Latest News], 16 October 1917, 4.
Anonymous, Jüdischer Soldatenrat in Olmütz und Brünn, in: Selbstwehr, 8 November 1918, 9.
Anonymous, Kundgebung der Wiener israelitischen Kultusgemeinde, in: Dr. Bloch's Wochenschrift, 8 November 1918, 705.
Anonymous, Kundgebung deutschösterreichischer Juden gegen den jüdischen Nationalrat, in: Dr. Bloch's Wochenschrift, 6 Dezember 1918, 779 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Anonymous, La France et les Israélites, in: Le Temps, 8 July 1919, 2.
Anonymous, Nationale Organisation in Temesvar, in: Jüdische Zeitung, 27 December 1918, 4.
Anonymous, Nationalkongreß der Juden im tschechoslovakischen Staat, in: Selbstwehr, 3 January 1919, 1.
Anonymous, Opgeshaft di yidishe natsyonale avtonomye [Jewish National Autonomy Abolished], in: Oyf der vokh [From the Week], 9 August 1918, 9–16.
Anonymous, Pogromy w Galicyi. Prezydyum Żydowskiej Rady Narodowej u P. K. L. [Pogroms in Galicia. The Presidium of the Jewish National Council at the P. K. L.], in: Nowy Dziennik [Daily News], 8 November 1918, 1.
Anonymous, Protest Amsterdamer Gesetzestreuer gegen die Züricher Konferenz der Orthodoxen, in: Jüdische Rundschau, 25 February 1919, 112.
Anonymous, Siebenbürgen, in: Jüdische Zeitung, 6 December 1918, 7.
Anonymous, Tagung der zionistischen Delegierten des tschechoslovakischen Staates, in: Selbstwehr, 10 January 1919, 5.
Anonymous, Tsayt problemen [Current Problems], in: Der telegraf [The Telegraph], 25 January 1918, 17.
Anonymous, Ungarn, in: Jüdische Zeitung, 10 January 1919, 4.
Anonymous, Vom jüdischen Nationalrat im tschecho-slovakischen Staate, in: Jüdische Zeitung, 8 November 1918, 4.
Anonymous, Weltkonferenz der Orthodoxie und „Misrachi", in: Das jüdische Echo, 21 February 1919, 94 f.
Anonymous, Yidisher natsyonal rat [Jewish National Council], in: Der telegraf [The Telegraph], 6 December 1917, 4.
Anonymous, Zionistische Konferenz in Agram, in: Jüdische Zeitung, 17 January 1919, 5 f.
Anonymous, Zionistischer Vertrauensmännertag in Prag, in: Selbstwehr, 8 November 1918, 7.
Anonymous, Zur Lage in Litauen, in: Jüdische Rundschau, 16 August 1918, 253.
B., L., Der Kampf um den jüdischen Nationalismus in Ungarn, in: Jüdische Zeitung, 15 November 1918, 4.
Cahan, Abe, Shoyderlikhe eyntselhayten fun Lemberger pogrom: M'falt in di gasen far hunger in Galitsyen [Dreadful Details from the Lemberg Pogrom: Starving in the Galician Streets], in: Forverts [Foward], 28 March 1919, 1.
Charles I., An Meine getreuen österreichischen Völker, in: Wiener Zeitung. Extra-Ausgabe, 17 October 1918, 1.
Goslar, Hans, Zionistischer Delegiertentag, in: Neue jüdische Monatshefte, 25 December 1918, 125–129.
Grossman, Meir, Unzer pozitsye [Our Point of View], in: Oyf der vokh [From the Week], 3 May 1918, 4.
Grünbaum, Yitzhak, Dervayl nit gelungen [Meanwhile, Nothing Successful], in: Haynt [Today], 21 October 1918, 3.
Jirasek, Alois, Der erste jüdische Nationalkongreß, in: Selbstwehr, 10 January 1919, 1–4.
Kassner, Salomon, Zur Verfassungsrevision, in: Jüdische Zeitung, 27 July 1917, 1 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Kohelet, Ein Mahnruf an die österreichische Judenschaft, in: Jüdische Korrespondenz, 7 November 1918, 2 f.

L., F., Erfolge in Paris. Der Minoritätenschutz im Vertrage mit Polen – Der Vertrag bereits unterzeichnet – Das nationale jüdische Heim im projektierten Vertrag mit der Türkei, in: Jüdische Rundschau, 11 Juli 1919, 373 f.

Mordechai, Ben, Zionistische Bewegung. Die Vertrauensmännerkonferenz der zionistischen Landeskonferenz in Lemberg, in: Jüdische Zeitung, 8 November 1918, 6.

Stricker, Robert et. al, Die Stellung der jüdischen Beamten, in: Jüdische Zeitung, 6 December 1918, 5.

Stricker, Robert/Pollack, Bruno von, Die Jüdischen Beamten in Deutschösterreich, in: Jüdische Zeitung, 22 November 1918, 6.

Further Sources and Literature

Abramson, Henry, A Prayer for the Government. Ukrainians and Jews in Revolutionary Times, 1917–1920, Cambridge, Mass., 1999.

Adunka, Evelyn, Isidor und Antonia Schalit, in: Chilufim 7 (2009), 179–189.

Agurski, Samuil, Der idisher arbeter in der komunistisher bavegung, 1917–1921 [The Jewish Worker in the Communist Movement, 1917–1921], Minsk 1925.

Alliance Israélite Universelle, La question juive devant la conférence de la paix, Paris 1919.

All-Russian Zionist Conference, The Helsingfors Program (1906), in: Paul Mendes-Flohr/Jehuda Reinharz (eds.), The Jew in the Modern World. A Documentary History, New York/Oxford [3]2011, 403.

Altbauer, Yosef, Pshemishl overet taḥat shilton polani [The Passing of Przemyśl to Polish Rule], in: Arieh Menczer (ed.), Przemyśl Memorial Book, Tel Aviv 1964, 185–190.

Altshuler, Mordechai, Ha-nisayon le-argen kinus klal-yehudi be-Rusiyah aḥar ha-mahpekhah [The Attempt to Organize an All-Jewish Congress in Russia after the Revolution], in: He-avar [The Past] 12 (1969), 75–89.

Altshuler, Mordechai, Ha-politikah shel ha-maḥaneh ha-dati ve-ha-ḥaredi be-Rusiya bi-shnat 1917 [The Politics of the Religious and Orthodox Camp in Russia in 1917], in: Shvut 15 (1992), 195–234.

Altshuler, Mordechai, Ha-yevsekẓiah bi-Vrit ha-Mo'aẓot, 1918–1930. Ben le'umanut le-komunizm [The Yevsektsiya in the Soviet Union 1918–1930. Between Nationalism and Communism], Tel Aviv 1980.

Altshuler, Mordechai, The Attitude of the Communist Party of Russia to Jewish National Survival, 1918–1930, in: YIVO Annual of Jewish Social Science 14 (1969), 68–86.

American Jewish Congress (ed.), Report of Proceedings of the American Jewish Congress 1918, New York 1919.

Anderson, Benedict, Imagined Communities. Reflections on the Origin and Spread of Nationalism, London/New York [2]1991.

Aničas, Jonas, Jonas Vileišis. 1872–1942, Vilnius 1995.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Antébi, Elizabeth, Les Missionnaires juifs de la France. 1860–1939, Paris 1999.
Aschheim, Steven E., Brothers and Strangers. The East European Jew in German and German-Jewish Consciousness, 1800–1923, Madison, Wisc., 1982.
Aschheim, Steven E., Eastern Jews, German Jews and Germany's Ostpolitik in the First World War, in: The Leo Baeck Institute Year Book 28 (1983), 355–365.
Astashkevich, Irina, Gendered Violence. Jewish Women in the Pogroms of 1917 to 1921, Boston, Mass., 2018.
Avrutin, Eugene M., Pale of Settlement, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 4, Leiden/Boston, Mass., 2021, 712–717.
Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyszebeni Csoport Intézõ Bizottság [The Transylvanian Jewish National Federation Organizing Committee in Sibiu], Felhívása a helyi és a környékbeli zsidó hitközségekhez a Szövetséghez való csatlakozásra [Call to Jewish Communities in the Region to Join the Federation], 6 December 1918, in: Attila Gidó (ed.), Úton. Erdélyi Zsidó Társadalom-És Nemzetépítési i Kísérletek (1918 –1940) [On the Road. Transylvanian Jewish Social and Nation-Building Experiments (1918–1940)], Csíkszereda 2009, 109.
Bacon, Gershon C., The Politics of Tradition. Agudat Yisrael in Poland, 1916–1939, Jerusalem 1996.
Balshan, Zvia, The Jewish Socialist Labour Confederation Poale-Zion, 1907–1920, Sde Boker 2004 [Hebr.].
Balshan, Zvia, The Struggle of Lithuanian Jewry for Their National Rights 1917–1918, in: Shvut 10 (1984), 62–82 [Hebr.].
Bányai, Viktória, Hungarian, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 338–343.
Barkai, Avraham, Austrian Social Democracy and the Jewish Problem, in: Historia Judaica 13 (1951), no. 2, 121–140.
Bart, Ahrn et al. (ed.), Askan le-mofet. Sefer ha-yovel li-khvod Yehoshua Heschel Farbstein li-mlot lo 75 shnot ḥayim (25 Shvat 705), 50 shnot pe'ulah ẓiburit-le-'umit [An Exceptional Public Figure. Jubilee Book for Yehoshua Heschel Farbstein on His 75th Birthday (25 Shvat 705), 50 Years of National Public Service], Tel Aviv 1945.
Bauer, Henning et al., Die Nationalitätenfrage im Russischen Reich. Auswertung der Volkszählung von 1897, in: Historical Social Research 16 (1991), no. 2, 171–181.
Bauer, Henning/Kappeler, Andreas/Roth, Brigitte (eds.), Die Nationalitäten des Russischen Reiches in der Volkszählung von 1897, vol. 2, Stuttgart 1991.
Bauer, Otto, Die Nationalitätenfrage und die Sozialdemokratie, Vienna 1907 (= Otto Bauer, The Question of Nationalities and Social Democracy, ed. by Ephraim Nimni, Minneapolis, Minn./London, 2000.)
Bechtel, Delphine, Cultural Transfers between "Ostjuden" and "Westjuden." German-Jewish Intellectuals and Yiddish Culture 1897–1930, in: Leo Baeck Institute Year Book 42 (1997), 67–83.
Beizer, Michael, The Jews of Leningrad 1917–1939. National Life and Sovietization, Jerusalem 2005 [Hebr.].
Bell, Karl (ed.), Banat. Das Deutschtum im rumänischen Banat, Dresden 1926.
Beller, Steven, Vienna, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 6, Leiden/Boston, Mass., 2023, 486–495.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Benbassa, Esther/Rodrigue, Aron, Sephardi Jewry. A History of the Judeo-Spanish Community, 14th–20th Centuries, Berkeley, Calif./Los Angeles, Calif./London 2000.
Bendikaitė, Eglė, Expressions of Litvak Pro-Lithuanian Political Orientation c. 1906–c. 1921, in: Alvydas Nikžentaitis/Stefan Schreiner/Darius Staliūnas (eds.), The Vanished World of Lithuanian Jews, Amsterdam/New York 2004, 89–107.
Bendikaitė, Eglė, Intermediary between Worlds. Shimshon Rosenbaum: Lawyer, Zionist, Politician, in: Osteuropa 58 (2008), no. 8–10, 171–178.
Bendikaitė, Eglė, One Man's Struggle. The Politics of Shimshon Rosenbaum (1859–1934), in: Simon Dubnow Institute Yearbook 13 (2014), 87–109.
Bendikaitė, Eglė, Sionistinis sąjūdis Lietuvoje [The Zionist Movement in Lithuania], Vilnius 2006.
Bendikaitė, Eglė, The Lithuanian Zionist Conference, Vilnius, 5–8 December 1918, in: Vladas Sirutavičius/Darius Staliūnas (eds.), A Pragmatic Alliance. Jewish-Lithuanian Political Cooperation at the Beginning of the 20th Century, Budapest/New York 2011, 257–270.
Bendow, Josef [Tenenbaum, Joseph], Der Lemberger Judenpogrom. November 1918 – Jänner 1919, Vienna/Brno 1919.
Bergman, Schmuel Hugo, Tagebücher & Briefe, vol. 1 (1901–1948), ed. by Miriam Sambursky, Königstein i. Ts. 1985.
Bienhold, Marianne, Die Entstehung des litauischen Staates in den Jahren 1918–1919 im Spiegel Deutscher Akten, Bochum 1976.
Biliński, Leon, Wspomnienia i dokumenty [Memories and Documents], 2 vols., ed. by Bernard Szarlitt, Warsaw 1924/1925.
Bilinsky, Yaroslav, The Communist Take-Over of the Ukraine, in: Taras Hunczak (ed.), The Ukraine, 1917–1921. A Study in Revolution, Cambridge 1977, 104–127.
Birnbaum, Solomon A., Nathan Birnbaum and National Autonomy, in: Josef Fraenkel (ed.), The Jews of Austria. Essays on Their Life, History and Destruction, London 1967, 131–146.
Bitton, Livia Elvira, A Decade of Zionism in Hungary. The Formative Years. The Post-World War I Period, 1918–1928, PhD dissertation, New York University, 1968.
Blobaum, Robert, The Politics of Antisemitism in the Fin-de-Siècle Warsaw, in: The Journal of Modern History 73 (2001), no. 2, 275–306.
Bloch, Elyahu, Dr. Herman Lieberman, in: Arieh Menczer (ed.), Przemyśl Memorial Book, Tel Aviv 1964, 458–464.
Bodenheimer, Max I., Prelude to Israel. The Memoirs of Max I. Bodenheimer, ed. by Henriette Hannah Bodenheimer, New York 1963.
Bodenheimer, Max I., So wurde Israel. Aus der Geschichte der zionistischen Bewegung, ed. by Henriette Hannah Bodenheimer, Frankfurt a. M. 1958.
Bodenheimer, Max I., The Story of the Hindenburg Declaration, in: Herzl Year Book 2 (1959), 56–77.
Böhler, Jochen, Civil War in Central Europe, 1918–1921. The Reconstruction of Poland, Oxford 2018.
Böhler, Jochen/Borodziej, Włodzimierz/Puttkamer, Joachim von (eds.), Legacies of Violence. Eastern Europe's First World War, Munich 2014.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Brecher, Frank W., United States Foreign Policy toward the Jews from Wilson to Roosevelt, New York 1991.

Breuer, Mordechai, Jüdische Orthodoxie im Deutschen Reich 1871–1918. Sozialgeschichte einer religiösen Minderheit, Frankfurt a. M. 1986.

Breuer, Mordechai, Rabanim doktorim be-Folin-Lita bi-yime ha-kibush ha-Germani (1914–1918) [Rabbi-Physicians in Poland–Lithuania during the German Occupation (1914–1918)], in: Bar-Ilan Annual 24–25 (1989), 117–153.

Bruce, Iris, Kafka and Cultural Zionism. Dates in Palestine, Madison, Wisc., 2007.

Budnitskii, Oleg, Russian Jews between the Reds and the Whites, 1917–1920, Philadelphia, Penn., 2012.

Burger, Hannelore, Heimatrecht und Staatsbürgerschaft österreichischer Juden. Vom Ende des 18. Jahrhunderts bis in die Gegenwart, Vienna/Cologne/Graz 2014.

Bykovsky, Lev, Salomon I. Goldelman: A Portrait of a Politician and Educator (1885–1974). A Chapter in Ukrainian Jewish Relations, New York/Toronto/Munich 1980.

Čapková, Kateřina, Czechs, Germans, Jews? National Identity and the Jews of Bohemia, New York 2012.

Čapková, Kateřina, Raum und Zeit als Faktoren der nationalen Identifikation der Prager Juden, in: Peter Becher/Anna Knechtel (eds.), Praha–Prag 1900–1945. Literaturstadt zweier Sprachen, Passau 2010, 21–30.

Čapková, Kateřina, Specific Features of Zionism in the Czech Lands in the Interwar Period, in: Judaica Bohemiae 38 (2002), no. 1, 106–159.

Caplan, Debra, Yiddish Empire. The Vilna Troupe, Jewish Theater, and the Art of Itinerancy, Ann Arbor, Mich., 2018.

Carlebach, Alexander, A German Rabbi Goes East, in: The Leo Baeck Institute Year Book 6 (1961) no. 1, 60–121.

Chasanowitch, Leon (ed.), Les Pogromes anti-juifs en Pologne et en Galicie en novembre et décembre 1918. Faits et documents, Stockholm 1919.

Chasanowitsch, Leon/Motzkin, Leo (eds.), Die Judenfrage der Gegenwart. Dokumentensammlung, Stockholm 1919.

Chlebowczyk, Józef, On Small and Young Nations in Europe. Nation-Forming Processes in Ethnic Borderlands in East-Central Europe, Wrocław et al. 1980.

Cienciala, Anna M., The Battle of Danzig and the Polish Corridor at the Paris Peace Conference of 1919, in: Paul Latawski (ed.), The Reconstruction of Poland, 1914–23, London 1992, 71–94.

Cohen, Israel, A Jewish Pilgrimage. The Autobiography of Israel Cohen, London 1956.

Cohen, Israel, My Mission to Poland (1918–1919), in: Jewish Social Studies 13 (1951), no. 2, 149–172.

Cole, Laurence, Questions of Nationalization in the Habsburg Monarchy, in: Nico Wouters/Laurence van Ypersele (eds.), Nations, Identities, and the First World War. Shifting Loyalties to the Fatherland, London 2018, 115–134.

Cornwall, Mark, The Dissolution of Austria-Hungary, in: Mark Cornwall (ed.), The Last Years of Austria-Hungary. Essays in Political and Military History 1908–1918, Exeter 1990, 117–142.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Corrsin, Stephen D., Warsaw before the First World War: Poles and Jews in the Third City of the Russian Empire, 1880–1919, Boulder, Col., 1990.
Crhová, Marie, Židovská Strana, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 6, Leiden/Boston, Mass., 2023, 729–732.
Deák, István, The Decline and Fall of Habsburg Hungary, 1914–1918, in: Iván Völgyes (ed.), Hungary in Revolution, 1918/19. Nine Essays, Lincoln, Nebr., 1971.
Delegation of the Jews of the British Empire (Paris Peace Conference) et al. (eds), The Peace Conference. Paris, 1919. Report of the Delegation of the Jews of the British Empire on the Treaties of Versailles, Saint-German-en-Laye and Neuilly and the Annexed Minority Treaties, Presented to the Board of Deputies of British Jews and the Council of the Anglo-Jewish Association, February, 1920, London 1920.
Della Pergola, Sergio, Demography, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 255–258.
Diacon, Vasile, Bucovina în secolul XX. Istorie și cultura [Bukovina in the Twentieth Century. History and Culture], Iași 2012.
Diner, Dan, Between Empire and Nation State, in: Omer Bartov/Eric D. Weitz (eds.), Shatterzone of Empires. Coexistence and Violence in the German, Habsburg, Russian, and Ottoman Borderlands, Bloomington, Ind., 2013, 61–79.
Dinur, Ben-Zion, Eliyahu Cherikover. Ẓerufe-reshumot le-toldotav u-lif'alo [Elias Tcherikower. Compilation of Records on His Work and Achievements], in: Elias Tcherikower (ed.), Yehudim be-itot mahpekhah [Jews in Times of Revolution], Tel Aviv 1957, 9–19.
Dohrn, Verena, Diplomacy in the Diaspora: The Jewish Telegraphic Agency in Berlin (1922–1933), in: The Leo Baeck Institute Year Book 54 (2009), 219–241.
Donath, Oskar, Masaryk und das Judentum, Brünn 1920.
Doron, Joachim, Haguto ha-ẓiyonit shel Natan Birnbaum [The Zionist Thought of Nathan Birnbaum], Jerusalem 1988.
Dubnow, Simon, Geschichte eines jüdischen Soldaten. Bekenntnis eines von vielen, ed. by. Vera Bischitzky/Stefan Schreiner, Göttingen 2013.
Dubnow, Simon, L'Autonomie comme fondement du programme national, in: idem, Lettres sur le judaïsme ancien et nouveau, ed. by Renée Poznanski, Paris 1989, 169–210.
Dubnow, Simon, La Théorie du nationalisme juif, in: idem, Lettres sur le judaïsme ancien et nouveau, ed. by Renée Poznanski, Paris 1989, 83–115.
Duin, Pieter C. van, Social Democracy and National Revolution in Bratislava (Pressburg), 1867–1921, New York/Oxford 2009.
Dushnyck Walter (ed.), Ukrainians and Jews. Articles, Testimonies, Letters and Official Documents Dealing with Interrelations of Ukrainians and Jews in the Past and Present. A Symposium, New York 1966.
Eidintas, A[lfonsas]/Lopata, R[aimundas] (eds.), Lietuvos valstybės tarybos protokolai 1917–1918 [The Minutes of the State Council of Lithuania 1917–1918], Vilnius 1991.
Eidintas, Alfonsas et. al, The History of Lithuania, Vilnius ^{2}2015.
Engel, David, American Jewish Congress, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 1, Leiden/Boston, Mass., 2017, 67–77.
Engel, David (ed.), The Assassination of Symon Petliura and the Trial of Scholem Schwarzbard. A Selection of Documents, Göttingen 2016.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Engel, David, “Masoret nega’im”? He’arot al ha-megamot ha-politiyot ve-ha-tarbut ha-politit shel yahadut Polin ben shte milḥamot ha-olam [“Defective Tradition”? Notes on the Political Trends and the Political Culture of Polish Jewry between Two World Wars], in: Israel Bartal/Israel Gutman (eds.), Kium ve-shever. Yehude Polin le-dorotehem [The Broken Chain. Polish Jewry through the Ages], vol. 2, Jerusalem 2001, 649–665.

Engel, David, Jewish Leaders, Strategic Planning, and the International Arena after the First World War, in: Michael 16 (2004), 165–178 [Hebr.].

Engel, David, Perceptions of Power – Poland and World Jewry, in: Simon Dubnow Institute Yearbook 1 (2002), 17–28.

Evans, R. J. W., 1848–1849 in the Habsburg Monarchy, in: R. J. W. Evans/Hartmut Pogge von Strandmann (eds.), The Revolutions in Europe. 1848–1849. From Reform to Reaction, Oxford/New York 2002, 181–206.

Fahn, Reuven, Geshikhte fun der yudisher natsyonal-oytonomye inem peryod fun der Mayrev-Ukraynisher Republik [The History of Jewish National Autonomy in the Period of the Western Ukrainian Republic], Lwów 1933.

Fedyshyn, Oleh S., Germany’s Drive to the East and the Ukrainian Revolution 1917–1918, New Brunswick, N. J., 1971.

Filderman, Wilhelm, Memoirs and Diaries, vol. 1: 1900–1940, ed. by Jean Ancel, Tel Aviv/Jerusalem 2005.

Fineman, Hayim, Poale Zionism. An Outline of Its Aims and Institutions, New York 1918.

Fink, Carole, Defending the Rights of Others. The Great Powers, the Jews, and International Minority Protection, 1878–1938, Cambridge 2004.

Fink, Carole, International Minority Rights. The “Versailles System” in Historical Perspective, in: idem., Writing 20th Century International History. Explorations and Examples, Göttingen 2017, 53–81.

Flisiak, Dominik, The Pogrom of Jews in Kielce, of 11–12 November 1918. Causes, Course, Consequences, in: Facta Simonidis 10 (2017), no. 1, 243–259 [Pol.].

Fraenkel, Josef, Robert Stricker, London 1950.

Frankel, Jonathan, Crisis, Revolution, and Russian Jews, Cambridge 2008.

Frankel, Jonathan, Prophecy and Politics. Socialism, Nationalism, and the Russian Jews, 1862–1917, Cambridge et al. 1984.

Frankl, Michal, The Background of the Hilsner Case. Political Antisemitism and Allegations of Ritual Murder 1896–1900, in: Judaica Bohemiae 36 (2000) no. 1, 34–118.

Freidenreich, Harriet Pass, Belgrade, Zagreb, Sarajevo: A Study of Jewish Communities in Yugoslavia before World War II, PhD dissertation, Columbia University, 1973

Freidenreich, Harriet Pass, Jewish Politics in Vienna, 1918–1938, Bloomington, Ind./Indianapolis, Ind., 1991.

Freundlich, Yehoshua/Yogev, Gedaliah (eds.), Ha-protokolim shel ha-va’ad ha-po’el ha-ẓioni 1919–1929 [The Minutes of the Zionist General Council 1919–1929], vol. 1: February 1919 to January 1920, Tel Aviv 1985.

Friedman, Isaiah, The Austro-Hungarian Government and Zionism. 1897–1918, in: Jewish Social Studies 27 (1965), no. 3, 147–167.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Friedmann, Frantisek, Einige Zahlen über die tschechoslowakischen Juden, Prague 1933.

Frommer, Morris, The American Jewish Congress. A History (1914–1950), PhD dissertation, Ohio State University, 1978.

Gaisbauer, Adolf, Davidstern und Doppeladler: Zionismus und jüdischer Nationalismus in Österreich, 1882–1918, Vienna/Cologne/Graz 1988.

Gechtman, Roni, Question of Nationalities, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 5, Boston/Leiden 2022, 217–224.

Gechtman, Roni, Yidisher sotsyalizm. The Origins and Contents of the Jewish Labor Bund's National Program, PhD dissertation, New York University, 2005.

Gelbard, Arye, An Ending Unlike Its Beginning. Denouement of the Russian Bund, Tel Aviv 1995 [Hebr.].

Gelbard, Arye, Bi-s'arat ha-yamim. Ha-"Bund" ha-rusi be-itot mahpekha [In Stormy Days. The Russian "Bund" in the Era of Revolution], Tel Aviv 1987.

Gelbard, Arye, Der jüdische Arbeiter-Bund Rußlands im Revolutionsjahr 1917. Foreword by Reinhard Kannonier, Vienna 1982.

Gelber, Nahum Michael, The National Autonomy of Eastern-Galician Jewry in the West Ukrainian Republic, 1918–1919, in: Isaac Lewin/Nahum Michael Gelber (eds.), A History of Polish Jewry during the Revival of Poland, New York 1990, 221–326.

Geyer, Michael, The Stigma of Violence, Nationalism and War in Twentieth-Century Germany, in: German Studies Review 15 (1992), 75–110.

Gidó, Attila (ed.), Úton. Erdélyi Zsidó Társadalom-És Nemzetépítési i Kísérletek (1918–1940) [On the Road. Transylvanian Jewish Social and Nation-Building Experiments (1918–1940)], Csíkszereda 2009.

Gimžauskas, Edmundas, Baltarusių veiksnys formuojantis Lietuvos valstybei 1915–1923 m. [The Belarusian Factor in the Formation of the Lithuanian State in 1915–1923], Vilnius 2003.

Gitelman, Zvi Y., Jewish Nationality and Soviet Politics. The Jewish Sections of the CPSU, 1917–1930, Princeton, N. J., 1972.

Glass, Hildrun, Zerbrochene Nachbarschaft, Das deutsch-jüdische Verhältnis in Rumänien (1918–1938), Munich 1996.

Golczewski, Frank, Polnisch-jüdische Beziehungen 1881–1922. Eine Studie zur Geschichte des Antisemitismus in Osteuropa, Wiesbaden 1981.

Gold, Hugo (ed.), Geschichte der Juden in der Bukowina, 2 vols, Tel Aviv 1958/1962.

Goldelman, Solomon, Jewish National Autonomy in Ukraine, 1917–1920, Chicago, Ill., 1968.

Goldin, Semion, Deportation of Jews by the Russian Military Command, 1914–1915, in: Jews in Eastern Europe 41 (2000), no. 1, 40–73.

Goldin, Semion, The Russian Army and the Jewish Population, 1914–1917. Libel, Persecution, Reaction, Cham 2022, 109–143.

Goldshmidt, E[liahu] Y[aakov], Di yidishe prese in Vilne, in: Zalman Reisen (ed.), Pinkes far der geshikhte fun Vilne in di yorn fun milkhome un okupatsye [Book of Records of Vilna's History during the Years of War and Occupation], Vilna 1922, 571–612.

Goldstein, Yossi, Ussishkin's Biography, 2 vols., Jerusalem 1999/2001 [Hebr.].

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Gräfe, Karl-Heinz, Von der Asternrevolution zur Räterepublik. Ungarn 1918/19, in: UTOPIE kreativ 168 (2004), 885–900.

Graf, Philipp, Comité des délégations juives, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 28–33.

Grill, Tobias, "Pioneers of Germanness in the East"? Jewish-German, German, and Slavic Perceptions of East European Jewry during the First World War, in: Tobias Grill (ed.), Jews and Germans in Eastern Europe. Shared and Comparative Histories, Berlin/Boston, Mass., 2018, 125–159.

Grossman, Meir et al. (eds.), Di idishe avtonomye un der natsyonaler sekretaryat in Ukrayne. Materyaln un dokumentn [Jewish Autonomy and the National Secretariat in Ukraine. Materials and Documents], Kiev 1920, 65–68.

Grünbaum, Yitzhak, Di yidishe politik in Poyln in di letste yor tsenten [Jewish Politics in Poland in the Last Decades], in: Haynt yubiley bukh 1908–1928 [Haynt Jubilee Book 1908–1928], Warsaw 1928, 64 f.

Grünbaum, Yitzhak, Me-Varshah ad Helsingfors [From Warsaw to Helsingfors], in: Kaẓir [Harvest] 1 (1964), 21–42.

Grünbaum, [Yitzhak] (ed.), Materjały w sprawie żydowskiej w Polsce. Żydzi jako mniejszość narodowa [Materials on the Jewish Issue in Poland. Jews as a National Minority], vol. 2, Warsaw 1919.

Grünbaum, Yitzhak, Pne ha-dor. Morim, ḥaverim, yerivim [The Generation's Faces. Teachers, Friends, Rivals], Jerusalem 1958.

Guesnet, François, Thinking Globally, Acting Locally: Joel Wegmeister and Modern Hasidic Politics in Warsaw, in: Quest 2 (2011), 209–226.

Guterman, Alexander, Kehilat Varshah ben shte milḥamot ha-olam. Otonomiyah le'umit bi-kvale ha-ḥok ve-ha-meẓiut 1917–1939 [The Warsaw Jewish Community between the Two World Wars. National Autonomy Enchained by Law and Reality 1917–1939], Tel Aviv 1997.

Hadler, Frank, Hilsner Affair, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 248–252.

Hadler, Frank, "Erträglicher Antisemitismus"? Jüdische Fragen und tschechoslowakische Antworten, in: Simon Dubnow Institute Yearbook 1 (2002), 169–200.

Hafftka, Aleksander, Żydowskie stronnictwa polityczne w Polsce Odrodzonej [Jewish Political Parties in Reborn Poland], in: Ignacy Schiper/Aryeh Tartakower/Aleksander Hafftka (eds.), Żydzi w Polsce Odrodzonej. Działalność społeczna, gospodarcza, oświatowa i kulturalna [Jews in Reborn Poland. Social, Economic, Educational, and Cultural Activities], vol. 2, Warsaw 1933, 249–285.

Hagen, William W., Anti-Jewish Violence in Poland, 1914–1920, Cambridge/New York/Melbourne, 2018.

Hagen, William W., The Moral Economy of Popular Violence. The Pogrom in Lwów, November 1918, in: Robert Blobaum (ed.), Antisemitism and its Opponents in Modern Poland, Ithaca, N. Y./London 2005, 124–147.

Hainz, Martin A., Czernowitz, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 191–196.

Halpern, B[oris], Der yidisher kultur farayn in Vilne [The Jewish Cultural Association

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

in Vilna], in: Zalman Reisen (ed.), Pinkes far der geshikhte fun Vilne in di yorn fun milkhome un okupatsye [Book of Records of Vilna's History during the Years of War and Occupation], Vilna 1922, 689–693.
Hannak, Jacques, Karl Renner und seine Zeit. Versuch einer Biographie, Vienna 1965.
Hausleitner, Mariana, Die Rumänisierung der Bukowina. Die Durchsetzung des nationalstaatlichen Anspruchs Grossrumäniens 1918–1944, Munich 2001.
Hecht, Dieter J., Bruno und Charlotte Pollack-Parnau, in: Chilufim 7 (2009), 209–212.
Henish, Meir, Mi-bayt u-me-ḥuẓ [From Within and From Without], Tel Aviv 1961.
Hershberg, Abraham Samuel, Pinkos Bialystok (The Chronicle of Bialystok). Basic Material for the History of the Jews in Bialystok till the Period after the First World War, vol. 2, New York 1950 [Yidd.].
Hiden, John, European Congress of Nationalities, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 530–536.
Hilbrenner, Anke, Diaspora-Nationalismus. Zur Geschichtskonstruktion Simon Dubnows, Göttingen 2007.
Hobsbawm, Eric J., Nations and Nationalism since 1780. Programme, Myth, Reality, Cambridge ^{2}1992.
Holquist, Peter, Making War, Forging Revolution. Russia's Continuum of Crisis, 1914–1921, Cambridge, Mass., 2002.
Holzer, Jerzy S./Molenda, Jan, Polska w pierwszej wojnie światowej [Poland during the First World War], Warsaw 1973.
Iancu, Carol, Le Combat international pour l'émancipation des juifs de Roumanie, Documents et témoignages, vol. 1: 1913–1919, Tel Aviv 1994.
Insler, Abram, Legendy i Fakty [Legends and Facts], Lwow 1937.
Jabloński, Henryk, Pisma wybrane. Z rozważań o II Rzeczypospolitej [Selected Writings. Reflections on the Second Polish Republic], Wrocław 1987.
Jabotinsky, Vladimir, Predislovie [Foreword], in: Rudolf Springer [Karl Renner], Gosudarstvo i natsiia [State and Nation], Odessa 1906, 3–7.
Jacobs, Jack, On Socialists and "the Jewish Question" after Marx, New York 1992.
Janowski, Maciej, Polish Liberal Thought before 1918, Budapest/New York 2004.
Janowsky, Oscar I., The Jews and Minority Rights (1898–1919), New York/London 1933.
Judson, Pieter M., "Where Our Commonality Is Necessary …" Rethinking the End of the Habsburg Monarchy, in: Austrian History Yearbook 48 (2017), 1–23.
Judson, Pieter M., Guardians of the Nation. Activists on the Language Frontiers of Imperial Austria, Cambridge, Mass./London 2006.
Judson, Pieter M., The Habsburg Empire. A New History, Cambridge, Mass./London 2016.
Jurlina, Petra, Jewish Political Identity in Interwar Yugoslavia. Whose Flag to Hoist?, MA thesis, Central European University, 2008.
Kadisch, Hermann, Die Juden und die österreichische Verfassungsrevision, Vienna 1918.
Kaniel, Assaf, War and Religious Observance. Wilno 1914–1922, in: Gal-Ed 24 (2015), 37–74 [Hebr.].
Kann, Robert A., The Multinational Empire. Nationalism and National Reform in the Habsburg Monarchy, 1848–1918, 2 vols., New York 1964.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Kann, Robert A./David, Zdeněk V., The Peoples of the Eastern Habsburg Lands, 1526–1918, London/Seattle, Wash., 1984, 438–446.

Katz, Jacob, A State within a State. The History of an Anti-Semitic Slogan, in: Jacob Katz (ed.), Emancipation and Assimilation. Studies in Modern Jewish History, Westmead 1972.

Katzburg, Nathaniel, Antishemiyut be-Hungariyah 1867–1914 [Antisemitism in Hungary 1867–1914], Tel Aviv 1969.

Kazhdan, H[ayyim] S[olomon], Di geshikhte fun yidishn shulvezn in umophengikn Poyln [The History of the Jewish School System in Independent Poland], Mexico City 1947.

Kelly, T. Mills, Without Remorse. Czech National Socialism in Late-Habsburg Austria, Boulder, Colo., 2006.

Kenez, Peter, Pogroms and White Ideology in the Russian Civil War, in: John D. Klier/Shlomo Lambroza (eds.), Pogroms: Anti-Jewish Violence in Modern Russian History, Cambridge et al. 1992, 293–313.

Khiterer, Victoria, Jewish Pogroms in Kiev during the Russian Civil War 1918–1920, Lewiston, N. Y., 2015.

Khrystiuk, Pavlo, Zamitky i materialii do istorii Ukrains'koi revoliutsii 1917–1920 [Writings and Materials on the History of the Ukrainian Revolution 1917–1920], vol. 1, Vienna 1921.

Kiaupa, Zigmantas, The History of Lithuania, Vilnius 2002.

Kieval, Hillel J., Languages of Community. The Jewish Experience in the Czech Lands, Berkeley, Calif., et al. 2000.

Kieval, Hillel J., Masaryk and Czech Jewry. The Ambiguities of Friendship, in: Stanley B. Winters (ed.), T. G. Masaryk (1850–1937), vol. 1: Thinker and Politician, Houndmills/London 1990, 308–318.

Kieval, Hillel J., The Making of Czech Jewry. National Conflict and Jewish Society in Bohemia, 1870–1918, New York/Oxford 1988.

Kilcher, Andreas, German, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 34–43.

Kirchhoff, Markus, Balfour Declaration, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 1, Leiden/Boston, Mass., 2017, 289–298.

Kirchhoff, Markus, Congress of Berlin, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 68–73.

Kirzhnits, A[bram]/Rafes, M[oyshe] G[rigorevich] (eds.), Der idisher arbeter. Khrestomatye tsu der geshikhte fun der idischer arbeter, revolutsyonerer un sotsyalistisher bavegung in Rusland [The Jewish Worker. Chrestomathy on the History of the Jewish Labor, Revolutionary and Socialist Movement in Russia], vol. 4, Moscow 1928.

Kisman, Yosef, Di yidishe sotsyal-demokratishe bavegung in Galitsye un Bukovine [The Jewish Social-Democratic Movement in Galicia and Bukovina], in: Grigorij Aronson et al. (eds.), Di geshikhte fun Bund [The History of the Bund], vol. 3, New York 1966, 337–480.

Klibansky, Ben-Tsiyon, Vilna, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 6, Leiden/Boston, Mass., 2023, 505–513.

Klier, John D., Russians, Jews, and the Pogroms of 1881–1882, Cambridge et al. 2011.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Kogan, Arthur G.. The Social Democrats and the Conflict of Nationalities in the Habsburg Monarchy, in: The Journal of Modern History 21 (1949), no. 3, 204–217.

Konieczny, Zdzisław, Walki polsko-ukraińskie w Przemyślu i okolicy, listopad-grudzień 1918 [Polish-Ukrainian Battles in Przemyśl and Its Surroundings, November–December 1918], Przemyśł 1977.

Konrád, Ota, Two Post-War Paths. Popular Violence in the Bohemian Lands and in Austria in the Aftermath of World War I, in: Nationalities Papers 46 (2018), no. 5, 759–775.

Kopstein, Jeffrey, May Laws, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 4, Leiden/Boston, Mass., 2021, 203–206.

Kořalka, Jiří, Revolutions in the Habsburg Monarchy, in: Dieter Dowe et al. (eds.), Europe 1848. Revolution and Reform, New York/Oxford ³2008, 145–169.

Kroszczor, Henryk, Kartki z historii Żydów w Warszawie XIX–XX w. [Pages from the History of the Jews in Warsaw in the Nineteenth and Twentieth Centuries], Warsaw 1979.

Krzywiec, Grzegorz, The Enemy Within. The Anti-Jewish Boycott and Polish Right-Wing Politics in the Early Twentieth Century, in: David Feldman (ed.), Boycotts Past and Present. From the American Revolution to the Campaign to Boycott Israel, Cham 2019, 53–71.

Kučera, Rudolf, Exploiting Victory, Sinking into Defeat. Uniformed Violence in the Creation of the New Order in Czechoslovakia and Austria, 1918–1922, in: The Journal of Modern History 88 (2016), no. 4, 827–855.

Kuhn, Rick, Jewish Anti-Zionism in the Galician Socialist Movement, in: August Grabski (ed.), Rebels against Zion. Studies on the Jewish Left Anti-Zionism, Warsaw 2011, 47–65.

Kupchik, Jana, Vibori glasnikh do Kiivs'koi mis'koi dumi 23 lipnya 1917 r.: pidgotovka, provedennya, rezul'tati [The Elections to the Kiev City Council on 23 July 1917: Preparations, Implementation, Results], in: Istoriya [History] 1 (2016), 38–42.

Kuzmany, Börries, The Rise and Limits of Participation. The Political Representation of Galicia's Urban Jewry from the Josephine Era to the 1914 Electoral Reform, in: East Central Europe 42 (2015), 216–248.

Lador-Lederer, Yosef, Yehude Kroatiyah ba-shanim 1756–1945 (bi-shloshah perakim) [The Jews of Croatia in the Years 1756–1945 (in three parts)], in: Zvi Loker (ed.), Toldot yehude Yugoslaviah [A History of the Jews of Yugoslavia], vol. 2, Jerusalem/Tel Aviv/Haifa 1991, 57–203.

Landau, Moshe, Mi'ut le'umi loḥem. Ma'avak yehude Polin ba-shanim 1918–1928 [The Fighting National Minority. The Struggle of the Polish Jews in the Years 1918–1928], Jerusalem 1986.

Langton, Daniel R., Claude Montefiore. His Life and Thought, London 2002.

Lawson, David/Salomonovičová, Libuše/Šústková, Hana, Ostrava and Its Jews. 'No-One Sings You Lullabies', London/Chicago, Ill., 2018.

Lehnstaedt, Stephan, Imperiale Ordnung statt Germanisierung. Die Mittelmächte in Kongresspolen, 1915–1918, in: Osteuropa 64 (2014), no. 2–4, 221–232.

Lemke, Heinz, Allianz und Rivalität. Die Mittelmächte und Polen im 1. Weltkrieg (bis zur Februarrevolution), Berlin 1977.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Lestschinsky, Jakob, Dos idishe folk in tsifern [The Jewish People in Numbers], Berlin 1922.

Levene, Mark, Nationalism and Its Alternatives in the International Arena: The Jewish Question at Paris, 1919, in: Journal of Contemporary History 28 (1993), no. 3, 511–531

Levene, Mark, War, Jews, and the New Europe. The Diplomacy of Lucien Wolf, 1914–1919, Oxford 1992.

Levin, Dov, The Litvaks. A Short History of the Jews of Lithuania, New York 2001.

Levin, Vladmir, February Revolution, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 2, Leiden/Boston, Mass., 2018, 581–583.

Levin, Vladimir, Lithuanians in Jewish Politics of the Late Imperial Period, in: Vladas Sirutavičius/Darius Staliūnas (eds.), A Pragmatic Alliance: Jewish-Lithuanian Political Cooperation at the Beginning of the 20th Century, Budapest 2011, 77–118.

Lichtblau, Albert, Jüdische Politik im „Roten Wien". Das Wirken zionistischer Mandatare im Wiener Gemeinderat, in: Simon Dubnow Institute Yearbook 10 (2011), 285–306.

Lichtenstein, Tatjana, Jewish Power and Powerlessness. Prague Zionists and the Paris Peace Conference, in: East European Jewish Affairs 44 (2014), no. 1, 2–20.

Lichtenstein, Tatjana, Making Jews at Home. Zionism and the Construction of Jewish Nationality in Inter-War Czechoslovakia, in: East European Jewish Affairs 36 (2006), no. 1, 49–71.

Lichtenstein, Tatjana, Zionists in Interwar Czechoslovakia. Minority Nationalism and the Politics of Belonging, Bloomington, Ind./Indianapolis, Ind., 2016.

Liekis, Šarūnas, A State within a State? Jewish Autonomy in Lithuania 1918–1925, Vilnius 2003.

Liekis, Šarūnas, On Jewish Participation in the Taryba in 1918, in: Lithuanian Historical Studies 4 (1999), no. 1, 62–82.

Linde, Gerd, Die deutsche Politik in Litauen im Ersten Weltkrieg, Wiesbaden 1965.

Litván, György, A Twentieth-Century Prophet. Oscar Jászi 1875–1957, Budapest/New York 2006.

Liulevicius, Vejas Gabriel, War Land on the Eastern Front. Culture, National Identity, and German Occupation in World War I, Cambridge 2000.

Livezeanu, Irina, Cultural Politics in Greater Romania. Regionalism, Nation Building, and Ethnic Struggle 1918–1930, Ithaca, N. Y., 2000.

Loeffler, James, "The Famous Trinity of 1917." Zionist Internationalism in Historical Perspective, in: Simon Dubnow Institute Yearbook 15 (2016), 211–238.

Lohr, Eric, The Russian Army and the Jews. Mass Deportation, Hostages, and Violence during World War I, in: Russian Review 60 (2001), no. 3, 404–419.

Łossowski, Piotr, 11 listopada 1918 – Święto Niepodległości [11 November 1918 – Independence Day], in: Krzysztofa Persaka/Pawła Machcewicza (eds.), Polski wiek XX [The Polish Twentieth Century], vol. 1, Warsaw 2009, 49–70.

Luft, Zvi, November 1918, in: Arieh Menczer (ed.), Przemyśl Memorial Book, Tel Aviv 1964, 193–198.

Lundgreen-Nielsen, Kay, The Polish Problem at the Paris Peace Conference. A Study of the Policies of the Great Powers and the Poles, 1918–1919, Odense 1979.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Lynch, Allen, Woodrow Wilson and the Principle of "National Self-Determination": A Reconsideration, in: Review of International Studies 28 (2002), no. 2, 419–436.
Maestro, Ya'akov, Kehilat Sarayevo ben shte milḥamot ha-olam [The Sarajevo Community between the Two World Wars], in: Zvi Loker (ed.), Toldot yehude Yugoslaviah [A History of the Jews of Yugoslavia], vol. 2, Jerusalem/Tel Aviv/Haifa 1991, 249–299.
Mahler, Raphael, Yankev Leshtshinski. Der klasiker fun der yidisher statistik [Jakob Lestschinsky. The Classic Author of Jewish Statistics], in: Historiker un vegvayzer. Eseyen [Historians and Guides. Essays], Tel Aviv 1967, 184–195.
Manor, Alexander, Jacob Lestschinsky – On His Eighty-Fifth Birthday, in: The Jewish Journal of Sociology 4 (1962), no. 1, 101–106.
Maor, Yitzḥak, Ha-tnu'ah ha-ẓiyonit be-Rusiah. Me-reshitah ve-ad yamenu [The Zionist Movement in Russia. From the Beginning until Today], Jerusalem 1986.
Marcus, Joseph, Social and Political History of the Jews in Poland 1919–1939, Berlin/New York/Amsterdam 1983.
Marin, Irina, Contested Frontiers in the Balkans. Habsburg and Ottoman Rivalries in Eastern Europe, London 2013.
Matthäus, Jürgen, German Judenpolitik in Lithuania during the First World War, in: The Leo Baeck Institute Year Book 43 (1998), 155–174.
Mazan, Oleksandr, Czernowitz in Vergangenheit und Gegenwart, in: Harald Heppner (ed.), Czernowitz. Die Geschichte einer ungewöhnlichen Stadt, Cologne/Weimar/Vienna 2000, 11–62.
McCagg Jr., William O., A History of Habsburg Jews 1670–1918, Bloomington, Ind., 1989.
McCagg Jr., William O., Jewish Nobles and Geniuses in Modern Hungary, New York 1972.
McCagg Jr., William O., Jews in Revolutions. The Hungarian Experience, in: Journal of Social History 6 (1972), 78–105.
Melamed, Efim, "Immortalizing the Crime in History …": The Activities of the Ostjüdisches Historisches Archiv (Kiev–Berlin–Paris, 1920–1940), in: Jörg Schulte/Olga Tabachnikova/Peter Wagstaff (eds.), The Russian Jewish Diaspora and European Culture, 1917–1937, Leiden/Boston, Mass., 2012, 373–386.
Mendelsohn, Ezra, On Modern Jewish Politics, Oxford/New York 1993.
Mendelsohn, Ezra, The Jews of East Central Europe between the World Wars, Bloomington, Ind., 1983.
Mendelsohn, Ezra, Zionism in Poland. The Formative Years, 1915–1926, New Haven, Conn., 1981.
Meyers, Joshua, To Dance at Two Weddings. Jews, Nationalism, and the Left in Revolutionary Russia, PhD dissertation, Stanford University, 2018.
Mick, Christoph, Lemberg, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 4, Leiden/Boston, Mass., 2021, 722–726.
Mick, Christoph, Lemberg, Lwów, L'viv, 1914–1947. Violence and Ethnicity in a Contested City, West Lafayette, Ind., 2016.
Miller, Michael L., The Forgotten Pogroms, 1918, in: Slavic Review 78 (2019), no. 3, 648–653.
Mintz, Matityahu, Ber Borokhov. Ha-ma'agal ha-rishon, 1900–1906 [Ber Borochov. The First Circle, 1900–1906], Tel Aviv 1976.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Mintz, Matityahu, Distresses, Hopes, and Despair of Jews in Soviet Russia, Tel Aviv 2015 [Hebr.].

Mintz, Matityahu, Ha-ma'avak le-shivui zekhuiot le'umiot u-le-otonomiyah be-kerev yehude Rusiyah ba-ma'avar me-ha-me'ah ha-19 ve-ha-me'ah ha-20 [The Struggle for Equal National Rights and Autonomy among Russian Jews at the Turn of the Nineteenth to the Twentieth Century], Tel Aviv 1978.

Mintz, Matityahu, Ḥevele ne'urim. Ha-tnuah ha-shomrit 1911–1920 [Pangs of Youth. The Shomer Movement 1911–1920], Jerusalem 1995.

Mintz, Matityahu, Kiev Zionists and the Ukrainian National Movement, in: Howard Aster/Peter J. Potichnyj (eds.), Ukrainian-Jewish Relations in Historical Perspective, Edmonton [2]1990, 247–261.

Mintz, Matityahu, Li-vkhinat ha-yakhasim ben ha-histadrut ha-ẓionit le-ven ha-tnuah ha-le'umit ha-ukra'init bi-shnat 1917 [On the Relations between the Zionist Organization in Ukraine and the Ukrainian National Movement in 1917], in: Shvut 11 (1985), 97–104.

Mintz, Matityahu, Sugyiat ḥiulam shel ha-yehudim li-yeḥidot ukrainiot le'umiot bi-shnat 1917 ve-hishtakfutah ba-protokolim shel ha-mo'aẓah ha-le'umit ha-yehudit ha-zmanit [The Question of the Conscription of Jews into Ukrainian National Units in 1917, as Reflected in the Minutes of the Provisional Jewish National Council], in: Shvut 14 (1990), 55–73.

Mintz, Matityahu, The Jewish Agricultural Settlements in the Kherson Government on the Eve of the Bolshevik Revolution and Immediately Thereafter (1917–1918), in: Michael 6 (1980), 110–152 [Hebr.].

Mintz, Matityahu, The Recruitment of Jews for Ukrainian National Units 1917, as Reflected in the Minutes of the Provisional Jewish National Council, in: Jews and Jewish Topics in the Soviet Union and Eastern Europe 12 (1990), 5–21.

Mintz, Matityahu, The Secretariat of Internationality Affairs (Sekretariiat mizhnatsional'nykh sprav) of the Ukrainian General Secretariat (1917–1918), in: Harvard Ukrainian Studies 6 (1982), no. 1, 25–42.

Mintz, Matityahu, Work for the Land of Israel and "Work for the Present." A Concept of Unity, a Reality of Contradiction, in: Jehuda Reinharz/Anita Shapiro (eds.), Essential Papers on Zionism, New York/London 1996, 161–170.

Moss, Walter G., A History of Russia, vol. 1: To 1917, London [2]2005.

Motta, Giuseppe, Anti-Jewish Violence and Ukrainian Nation-Building. The Jewish Communities in the Documents of the Joint Distribution Committee, in: Nordost–Archiv 31 (2022), 83–100.

Motzkin, Leo, Der amerikanisch-jüdische Kongress, in: Leon Chasanowitsch/Leo Motzkin (eds.), Die Judenfrage der Gegenwart. Dokumentensammlung, Stockholm 1919, 21–30.

Motzkin, Leo, Die Forderungen der zionistischen Organisation an die Friedenskonferenz, in: Leon Chasanowitsch/Leo Motzkin (eds.), Die Judenfrage der Gegenwart. Dokumentensammlung, Stokholm 1919, 68–72.

Motzkin, Leo, Les Revendications nationaux de juifs, in: Comité des délégations juives auprès de la conference de la paix (ed.), Les Droits nationaux des juifs en Europe orientale. Recueil d'études, Paris 1919, 7–25.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Nathans, Benjamin, The Other Modern Jewish Politics. Integration and Modernity in Fin de Siécle Russia, in: Zvi Gitelman (ed.), The Emergence of Modern Jewish Politics, Bundism and Zionism in Eastern Europe, Pittsburgh, Penn., 2003, 20–34.
Netzer, Shlomo, The Consultations between the Jewish Parties in Poland towards the End of 1918 with Regard to the Establishment of a General Jewish Representative Body. Background and Purpose, in: Yahadut zemanenu [Contemporary Jewry] 1 (1983), 275–298 [Hebr.].
Netzer, Shlomo, The Struggle of Polish Jewry for Civil and National Minority Rights (1918–1922), Tel Aviv 1980 [Hebr.].
Nicosia, Francis R., Jewish Affairs and German Foreign Policy during the Weimar Republic. Moritz Sobernheim and the Referat für jüdische Angelegenheiten, in: The Leo Baeck Institute Year Book 33 (1988), 261–283.
Nimni, Ephraim, Introduction. The National Cultural Autonomy Model Revisited, in: idem (ed.), National Cultural Autonomy and Its Contemporary Critics, London/New York 2005, 1–14.
Noel-Baker, Philip, Sir Charles Webster: A Tribute, in: International Relations 2 (1962), no. 5, 273–275.
Nurmi, Ismo, Slovakia. A Playground for Nationalism and National Identity. Manifestations of the National Identity of the Slovaks, 1918–1920, Helsinki 1999.
Olson, Jess, Nathan Birnbaum and Jewish Modernity. Architect of Zionism, Yiddishism, and Orthodoxy, Stanford, Calif., 2013.
Oppenheimer, Franz, Erlebtes, Erstrebtes, Erreichtes, Lebenserinnerungen, Düsseldorf 1964.
Orbach, Alexander, Zionism and the Russian Revolution of 1905: The Commitment to Participate in Domestic Political Life, in: Bar-Ilan University Annual 24–25 (1989), 7–23.
Österreichische Statistik. Neue Folge 1 (1912).
Pajewski, Janusz, Odbudowa państwa polskiego. 1914–1918 [The Reconstruction of the Polish State. 1914–1918], Poznań 1985.
Patt, Avinoam et al. (eds.), The JDC at 100. A Century of Humanitarianism, Detroit, Mich., 2019.
Perles, Hedwig, Verzeichnis der von Felix Perles veröffentlichten Schriften, in: Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums 81 (1937), no. 4, 369–392.
Piasecki, Henryk, Sekcja żydowska PPSD i żydowska partia socjalno-demokratyczna, 1892–1919/20 [The Jewish Section of the PPSD and the Jewish Social-Democratic Party, 1892–1919/20], Wrocław 1982.
Porter, Brian, When Nationalism Began to Hate. Imagining Modern Politics in Nineteenth-Century Poland, New York 2000.
Presseabteilung Ober Ost (ed.), Das Land Ober Ost. Deutsche Arbeit in den Verwaltungsgebieten Kurland, Litauen und Bialystok-Grodno, Stuttgart/Berlin 1917.
Prusin, Alexander Victor, Nationalizing a Borderland. War, Ethnicity and Anti-Jewish Violence in East Galicia, 1914–1920, Tuscaloosa, Ala., 2005.
Przeniosło, Marek, Polska Komisja Likwidacyjna 1918–1919 [The Polish Liquidation Committee 1918–1919], Kielce 2010.
Pukszto, Andrzej, Między stołecznością a partykularyzmen; Wielonarodościowe społe-

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

czeństwo Wilna w latach 1915–1920 [Between Capitality and Particularism. The Multinational Vilna Society in the Years 1915–1920], Toruń 2006, 116–121.
Purici, Ştefan, Iancu Flondor (1865–1924). O viață în slujba dreptății [Iancu Flondor (1865–1924). A Life in the Service of Justice], in: Codrul Cosminului 10 (2004), 259–270.
Raba, Joel, Between Remembrance and Denial. The Fate of the Jews in the Wars of the Polish Commonwealth during the Mid-Seventeenth Century as Shown in Contemporary Writings and Historical Research, New York 1995.
Rabinbach, Anson G., The Migration of Galician Jews to Vienna, 1857–1880, in: Austrian History Yearbook 11 (1975), 43–54.
Rabinovitch, Simon, Jewish Rights, National Rites. Nationalism and Autonomy in Late Imperial and Revolutionary Russia, Stanford, Calif., 2014.
Rabinovitch, Simon, Jewish-Ukrainian-Soviet Relations during the Civil War and the Second Thoughts of a Minister for Jewish Affairs, in: Studies in Ethnicity and Nationalism 17 (2017), no. 3, 339–357.
Rabinovitch, Simon, Russian Jewry Goes to the Polls. An Analysis of Jewish Voting in the All-Russian Constituent Assembly Elections of 1917, in: East European Jewish Affairs 39 (2009), 205–225.
Rabinowicz, Aharon Moshe, The Jewish Minority, in: The Jews of Czechoslovakia. Historical Studies and Surveys 1 (1968), 155–265.
Rachamimov, Alon, Diaspora Nationalism's Pyrrhic Victory. The Controversy Regarding the Electoral Reform of 1909 in Bukovina, in: John S. Micgiel (ed.), State and Nation Building in East Central Europe. Contemporary Perspectives, New York 1996, 1–16.
Radkey, Oliver H., Russia Goes to the Polls. The Election to the All-Russian Constituent Assembly, 1917, Ithaca, N. Y./London [3]1990.
Rafaeli (Tsentsiper), Arie, Be-ma'avak le-ge'ulah. Sefer ha-ẓiyonut ha-rusit me-mahpekhah 1917 ad yamenu [In the Struggle for Freedom. On Russian Zionism from the 1917 Revolution until Today], Tel Aviv 1956.
Rafaeli (Tsentsiper), Arie, Ve'idot arẓiyot shel ẓiyone Rusiah. Ha-ve'idah ha-shvi'it, Petrograd 1917 [The Territorial Conferences of Russian Zionists. The Seventh Conference, Petrograd 1917], in: Kaẓir 2 (1972), 268–293.
Rafes, Moyshe, Dva goda revolyutsii na Ukraine. Evolyutsiya i raskol "Bunda" [Two Years of Revolution in Ukraine. Evolution and Split within the "Bund"], Moscow 1920.
Rauchensteiner, Manfried, Der Tod des Doppeladlers. Österreich-Ungarn und der Erste Weltkrieg, Graz 1993.
Rechter, David, Autonomy and Its Discontents: The Austrian Jewish Congress Movement, 1917–1918, in: Studies in Contemporary Jewry 12 (1996), 161–184.
Rechter, David, Becoming Habsburg. The Jews of Austrian Bukovina, 1774–1918, Oxford 2013.
Rechter, David, Kaisertreu. The Dynastic Loyalty of Austrian Jewry, in: Klaus Hödl (ed.), Jüdische Identitäten. Einblicke in die Bewusstseinslandschaft des österreichischen Judentums, Innsbruck/Vienna/Munich 2000, 189–208.
Rechter, David, The Jews of Vienna and the First World War, London 2001.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Reich, Leon, Das Komitee der jüdischen Delegationen in Paris, in: Der Jude. Eine Monatsschrift 5 (1920/1921), 439–448.

Reifer, Manfred, Dr. Mayer Ebner. Ein jüdisches Leben, Tel Aviv 1947.

Reifer, Manfred/Schveiger, Paul, Bukovina, in: Encyclopaedia Judaica, ed. by Fred Skolnik/ Michael Berenbaum, vol. 4., Detroit, Mich., 2007, 266 f.

Reinharz, Jehuda (ed.), Dokumente zur Geschichte des deutschen Zionismus 1882–1933, Tübingen 1981.

Reinharz, Jehuda, Chaim Weizmann, vol. 2: The Making of a Statesman, New York/Oxford 1993.

Reinharz, Jehuda, Fatherland or Promised Land. The Dilemma of the German Jew, 1893–1914, Ann Arbor, Mich., 1974.

Revutsky, Avraham, In di shvere teg oyf Ukrayne. Zikhroynes fun a yidishn minister [In Ukraine's Difficult Days. Memoirs of a Jewish Minister], Berlin 1924 (= Abraham Revutsky, Wrenching Times in Ukraine: Memoirs of a Minister of Jewish Affairs, trans. by Sam Revusky/Moishe Kantorowitz, St. Johns 1998.]

Riff, Michael A., The Ambiguity of Masaryk's Attitudes on the "Jewish Question", in: Robert B. Pynsent (ed.), T. G. Masaryk, 1850–1937, vol. 2: Thinker and Critic, London 1989, 77–87.

Ron, Alexander, Ha-tnu'ah ha-ẓiyonit be-Hungariah ben shte milkhamot ha-olam [The Zionist Movement in Hungary between the Two World Wars], PhD dissertation, The Hebrew University, 1996.

Ronen, Shoshana, A Prophet of Consolation on the Threshold of Destruction. Yehoshua Ozjasz Thon. An Intellectual Portrait, Warsaw 2015.

Rosenbaum, Heinrich, Die Prager Flüchtlingsfürsorge, in: Redaktion der Selbstwehr (ed.), Das jüdische Prag. Eine Sammelschrift, Prague 1917, 55 f.

Rosenberg, Leo, Die Juden in Litauen. Geschichte, Bevölkerung und Wirtschaft, Politische Forderungen, Berlin/Munich 1918.

Rosenfeld, Max, Die polnische Judenfrage. Problem und Lösung, Vienna 1918.

Rosenfeld, Max, Nationales Selbstbestimmungsrecht der Juden in Polen, Vienna 1918.

Rosenfeld, Max, Polen und Juden. Zeitgemässe Betrachtungen, Berlin 1917.

Rosenfeld, Moritz, Oberrabbiner Hirsch Perez Chajes. Sein Leben und Werk, Vienna 1933.

Rothkirchen, Livia, Slovakia II. 1918–1938, in: The Jews of Czechoslovakia 1, 85–124.

Rotman, Liviu, The Romanian Jewish World at the Turn of the 19th Century as Seen by a European: Isaac Astruc, in: Studia Hebraica 3 (2003), 17–22.

Rozenblit, Marsha L., Reconstructing a National Identity. The Jews of Habsburg Austria during World War I, Oxford/New York 2001.

Rozenblit, Marsha L., The Jews of Germany and Austria. A Comparative Perspective, in: Robert S. Wistrich (ed.), Austrians and Jews in the Twentieth Century. From Franz Joseph to Waldheim, Basingstoke/London 1992, 1–18.

Rozenblit, Marsha L., The Jews of Vienna, 1867–1914. Assimilation and Identity, Albany, N. Y., 1983.

Rudnicki, Szymon, Zydzi w parlamencie II Rzeczypospolitej [Jews in the Parliament of the Second Republic], Warsaw 2004.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Rudnytsky, Ivan L., The Fourth Universal and Its Ideological Antecedents, in: Taras Hunczak (ed.), The Ukraine, 1917–1921. A Study in Revolution, Cambridge 1977, 186–219.

Rybak, Jan, Everyday Zionism in East-Central Europe. Nation-Building in War and Revolution, 1914–1920, Oxford 2021.

Rybak, Jan, Jewish Nationalism and Indifference between Posen and Poznań. The Jewish People's Council, 1918–1920, in: The Leo Baeck Institute Year Book 65 (2020), 107–126.

Rychnovsky, Ernst (ed.), Festschrift – Der isr. Humanitätsverein "Bohemia", Prague 1913.

Saage, Richard, Der erste Präsident. Karl Renner – eine politische Biographie, Vienna 2016.

Sadan, Dov (ed.), Zikhron Mordekhai Ze'ev Broda [In Memory of Mordekhai Ze'ev Broda], Jerusalem 1960.

Scheuermann, Martin, Minderheitenschutz contra Konfliktverhütung? Die Minderheitenpolitik des Völkerbundes in den zwanziger Jahren, Marburg 2000.

Schmelzer, Arie Leon, Die Juden in der Bukowina, 1914–1919, in: Hugo Gold (ed.), Geschichte der Juden in der Bukowina. Ein Sammelwerk, vol. 1, Tel Aviv 1958, 67–72.

Schuster, Frank M., Zwischen allen Fronten. Osteuropäische Juden während des Ersten Weltkrieges, Köln 2004.

Schweizer, Shlomo, Shures Poyle-tsiyen. Portretn [Po'ale Ẓiyon Ranks. Portraits], Tel Aviv 1981.

Šedivý Ivan, Češi, české země a velká válka, 1914–1918 [Czechs, the Czech lands, and the Great War 1914–1918], Prague 2001.

Sha'ari, David, The "Realpolitik" of the National Leadership of the Jews of Bukovina. From the Jewish National Council to the Jewish National Party, in: Raphael Vago/Liviu Rotman (eds.), The History of the Jews in Romania, vol. 3: Between Two World Wars, Tel Aviv 1996, 207–249 [Hebr.].

Sha'ari, David, The Jewish National Council in Bukovina during the Transition from Habsburg to Romanian Rule, November 1918–December 1919, in: Shvut 15 (1992), 7–39 [Hebr.].

Sha'ari, David, The Jews of Bukovina between the two World Wars, Tel Aviv 2004 [Hebr.].

Shabad, Zemach, Di sterblikhkayt un di geburtn fun di yidn in Vilne far di yorn 1911–1920 [Mortality and Births among the Jews in Vilna 1911–1920], in: Zalman Reisen (ed.), Pinkes far der geshikhte fun Vilne in di yorn fun milkhome un okupatsye [Book of Records of Vilna's History during the Years of War and Occupation], Vilna 1922, 133–203.

Shabad, Zemach, Iberzikht [Survey], in: Vilner zamlbukh [Vilna Anthology], vol. 2, Vilna 1918, 5–24.

Shanes, Joshua, Diaspora Nationalism and Jewish Identity in Habsburg Galicia, Cambridge et al. 2012.

Shanes, Joshua, The "Bloody Election" in Drohobycz. Violence, Urban Politics, and National Memory in an Imperial Borderland, in: Austrian History Yearbook 53 (2022), 121–149.

Shanes, Joshua/Petrovsky-Shtern, Yohanan, An Unlikely Alliance. The 1907 Ukrainian-Jewish Electoral Coalition, in: Nations and Nationalism 15 (2009), no. 3, 483–505.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Shochat, Azriel, The "Crown Rabbinate" in Russia. A Chapter in the Cultural Struggle between Orthodox Jews and Maskilim, Haifa 1975 [Hebr.].
Shumsky, Dimitry, Gegenwartsarbeit, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 1–5.
Shumsky, Dimitry. Between Prague and Jerusalem. The Idea of a Binational State in Palestine, Jerusalem 2010 [Hebr.] (= Dimitry Shumsky, Zweisprachigkeit und binationale Idee. Der Prager Zionismus 1900–1930, Göttingen/Bristol, Conn., 2013.)
Silber, Marcos, "An Agreement between Poles and Jews Will Not Be in Vain." The Committee for the East and the NKN on National Autonomy for Polish Jewry, in: Jolanta Żyndul (ed.), Parlamentaryzm, Konserwatyzm, Nacjonalizm. Sefer Jowel. Studia ofiarowane Profesorowi Szymonowi Rudnickiemu [Parliamentarism, Conservativism, Nationalism. Sefer Jowel. Studies in Honor of Professor Szymon Rudnicki], Warsaw 2010, 178–212.
Silber, Marcos, Tarbut, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 6, Leiden/Boston, Mass., 2023, 188–192.
Silber, Marcos, Different Nationality, Equal Citizenship! The Efforts to Achieve Autonomy for Polish Jewry during the First World War, Tel Aviv 2014 [Hebr.].
Silber, Marcos, German and Polish Authorities and the Regulation of the Jewish Community during the First World War, in: Gal-Ed 18 (2002), 173–186 [Hebr.].
Silber, Marcos, The Development of a Joint Political Program for the Jews of Poland during World War I. Success and Failure, in: Jewish History 19 (2005), no. 2, 211–226.
Silber, Marcos, The German "Ordinance Regarding the Organization of the Religious Jewish Community" (November 1916–1918), in: Studia Judaica 18 (2015), no. 1, 35–55.
Silver, Matthew, Louis Marshall and the Democratization of Jewish Identity, in: American Jewish History 94 (2008), 41–69.
Silberfarb, Moses, The Jewish Ministry and Jewish National Autonomy in Ukraine, New York 1993.
Simović, Bylvana Vučina, The Sephardim and Ashkenazim in Sarajevo: From Social, Cultural and Linguistic Divergence to Convergence, in: Transversal 13 (2012), no. 2, 41–64.
Skilling, Gordon, T. G. Masaryk: Against the Current, 1882–1914, Houndmills/London 1994.
Smetona, Antanas, Die litauische Frage, Berlin 1917.
Somogyi, Éva, Austro-Hungarian Compromise of 1867, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 1, Leiden/Boston, Mass., 2017, 239–242.
Springer, Rudolf [Karl Renner], Der Kampf der Österreichischen Nationen um den Staat, Vienna 1902.
Springer, Rudolf [Karl Renner], Grundlagen und Entwicklungsziele der Österreichisch-Ungarischen Monarchie, Vienna 1906.
Srokowski, Konstanty, N. K. N. Zarys historji Naczelnego Komitetu narodowego [NKN. An Outline of the History of the Supreme National Committee], Cracow 1923.
Stach, Reiner, Kafka, vol. 2: The Decisive Years, Princeton, N. J., 2013.
Stakhiv, Mathew/Sztendera, Jaroslaw, Western Ukraine at the Turning Point of Europe's History, 1918–1923, New York 1969.
Steffen, Katrin, Haynt, in: Diner (ed.), EJHC, vol. 3, Leiden/Boston, Mass., 2020, 196–201.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Stojko, Wolodymyr, Ukrainian National Aspirations and the Russian Provisional Government, in: Taras Hunczak (ed.), The Ukraine, 1917–1921. A Study in Revolution, Cambridge 1977, 4–32.

Stoppacher, Thomas, A Time of Upheaval in an Antisemitic Environment. The Representation of the Jewish Population in Austria in the Parliamentary Debates 1917–1919, in: Jewish Culture and History 17 (2016), no. 3, 217–232.

Stražas, Aba, Der litauische Landesrat als Instrument der deutschen Ostpolitik, 1917–1918, in: Jahrbücher für Geschichte Osteuropas 25 (1977), no. 3, 340–363.

Stražas, Aba, Die Tätigkeit des Dezernats für jüdische Angelegenheiten in der „deutschen Militärverwaltung Ober Ost", in: Andrew Ezergailis/Gert von Pistohlkors (eds.), The Russian Baltic Provinces between the 1905/1917 Revolutions, Cologne/Vienna 1982, 315–330.

Strobach, Vít, Poetika českého nacionalismu a politika identity českých židů mezi národem, rasou a třídou (1876–1921) [The Poetics of the Czech Nationalism and the Policy of Identity Politics of the Czech Jews between Nation, Race, and Class (1876–1921)], PhD dissertation, Charles University Prague, 2011.

Subačius, Giedrius, Development of the Cyrillic Orthography for Lithuanian in 1864–1904, in: Lituanus 51 (2005), no. 2, 29–55.

Subtelny, Orest, Ukraine. A History, Toronto/London/Buffalo, N. Y., [4]2009.

Suleja, Wlodzimierz, Orientacja austro-polska w latach i wojny światowej (do aktu 5 listopada 1916 roku) [Austro-Polish Orientation during the First World War (until the Act of 5 November 1916)], Wrocław 1992.

Sverdlova, Mara, 'Ha-va'ad ha-yehudi le-ezrat nifge ha-milkḥamah' (YEKOPO) be-Rusiyah, 1914–1916 ['The Jewish Committee for the Relief of War Victims' (YEKOPO) in Russia, 1914–1916], in: Yahadut zemanenu [Contemporary Jewry] 4 (1984), 269–288.

Synopticus [Karl Renner], Gosudarstvo i natsiya. K national'nomu voprosu v Avstrii [State and Nation. On the National Question in Austria], St. Petersburg/Kiev 1906.

Synopticus [Karl Renner], Staat und Nation. Zur österreichischen Nationalitätenfrage, Vienna 1899 (= Karl Renner, State and Nation (1899), in: Ephraim Nimni (ed.), National Cultural Autonomy and Its Contemporary Critics, London/New York 2005, 15–47.)

Szajkowski, Z[osa], Di geshikhte fun dem itstikn bukh [The History of This Book], in: Elias Tcherikower, Di Ukrayner pogromen in yor 1919 [The Pogroms in Ukraine in 1919], New York 1965, 333–349.

Szajkowski, Zosa, The Komitee für den Osten and Zionism, in: Herzl Year Book 7 (1971), 199–240.

Tauber, Joachim, "No Allies." The Lithuanian Taryba and the National Minorities 1916–1918, in: Journal of Baltic Studies 38 (2007), no. 4, 433–444.

Tcherikower, Elias, Antisemitizm un pogromen in Ukrayne 1917–1918. Tsu der geshikhte fun ukraynish-yidishe batsihungen [Antisemitism and Pogroms in Ukraine 1917–1918. On the History of Ukrainian-Jewish Relations], Berlin 1923.

Tcherikower, Elias, Di Ukrayner pogromen in yor 1919 [The Pogroms in Ukraine in 1919], New York 1965.

Thulin, Mirjam, Shtadlanut, in: Diner (ed.) in: EJHC, vol. 5, Leiden/Boston, Mass., 2022, 704–711.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Ticker, Jay, Max I. Bodenheimer, Advocate of Pro-German Zionism at the Beginning of World War I, in: Jewish Social Studies 43 (1981), 11–30.

Tolkowsky, Samuel, Zionist Political Diary, London, 1915–1919. On the Making of the Balfour Declaration, ed. by Dvorah Barzilay-Yegar, Jerusalem 1981 [Hebr.].

Tomaszewski, Jerzy, Židovská otázka na Slovensku v roku 1919 [The Jewish Question in Slovakia in 1919], in: Ivan Kamenec/Elena Mannová/Eva Kowalská (eds.), Historik v case a priestore. Laudatio Ľubomírovi Liptákovi [The Historian in Time and Space. In Honor of Ľubomír Lipták], Bratislava 2000, 173–186.

Toury, Jacob, Organizational Problems of German Jewry. Steps toward the Establishment of a Central Organization (1893–1920), in: The Leo Baeck Institute Year Book 13 (1968), 57–90.

Toury, Jacob, Years of Strife. The Contest of the Österreichisch-Israelitische Union for the Leadership of Austrian Jewry, in: The Leo Baeck Institute Year Book 33 (1988), 179–199.

Tress, Pascal, Wahlen im Weichselland. Die Nationaldemokraten in Russisch-Polen und die Duma Wahlen 1905–1912, Stuttgart 2007.

Tsionistisher pres-biuro (ed.), Materyaln vegn der natsyonaler reprezentants un dem yudishn natsyonaln tsuzamenfor [Documents on National Representation and the Jewish National Assembly], Warsaw 1918.

Turkow, Mark, Di letste fun a groysn dor. Geshikhtlekhe epizodn un perzenlekhe zikhroynes vegn yidishe mishpokhes in Poyln [The Last of a Great Generation. Historic Episodes and Personal Memories Concerning Yiddish Families in Poland], Buenos Aires 1954.

Ungarisches statistisches Jahrbuch. Neue Folge 19 (1911).

Unger, Shabtai, Poale Zion in the Austrian Empire, 1904–1914, Be'er Sheva 2001 [Hebr.].

Unger, Shabtai, Tnu'at ha-po'alim ha-yehudit be-Galiẓiyah erev milḥemet ha-olam ha-rishonah. Kishalon magamot ha-likud [The Jewish Workers' Movement in Galicia on the Eve of World War I. The Failure to Unify], in: Gal-Ed 10 (1987), 121–146.

Ussishkin, David, On the History of Our Family: Families Ussishkin, Paley, Schoenberg and Segall, Holon 2012 [Hebr.].

Varshavski, Avrom, Dos folksgezunt un der meditsinisher lebnsshteyger in Vilne beshas der daytsher okupatsye [Public Health and the Medical Customs in Vilna During the German Occupation], in: Zalman Reisen (eds.), Pinkes far der geshikhte fun Vilne in di yorn fun milkhome un okupatsye [Book of Records of Vilna's History during the Years of War and Occupation], Vilna 1922, 81–108.

Veidlinger, Jeffrey, In the Midst of Civilized Europe. The Pogroms of 1918–1921 and the Onset of the Holocaust, New York 2021.

Veszprémy, László Bernát, „Soha ilyen tragikus időket …" Források és adalékok a cionizmus és a zsidókérdés-diskurzus történetéhez az összeomlástól a korai Horthy-korig (1917–1922) ["Never in Such Tragic Times …" Sources and Contributions to the History of Zionism and the Discourse on the Jewish Question from the Collapse to the Early Horthy Era (1917–1922)], Budapest 2021.

Viefhaus, Erwin, Die Minderheitenfrage und die Entstehung der Minderheitenschutzverträge auf der Pariser Friedenskonferenz 1919, Würzburg 1960.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Wandycz, Piotr, Dmowski's Policy at the Paris Peace Conference: Success or Failure?, in: Paul Latawski (ed.), The Reconstruction of Poland, 1914–23, London 1992, 117–132.
Wargelin, Clifford F., The Austro-Polish Solution: Diplomacy, Politics, and State Building in Wartime Austria-Hungary 1914–1918, in: East European Quarterly 42 (2008), no. 3, 253–273.
Weeks, Theodore R., From Assimilation to Antisemitism. The "Jewish Question" in Poland, 1850–1914, DeKalb, Ill., 2006.
Weeks, Theodore R., Nation and State in Late Imperial Russia. Nationalism and Russification on the Western Frontier, 1863–1914, DeKalb, Ill., 1996.
Weeks, Theodore R., Russification and the Lithuanians, 1863–1905, in: Slavic Review 60 (2001), no. 1, 96–114.
Weeks, Theodore R., Russification: Word and Practice 1863–1914, in: Proceedings of the American Philosophical Society 148 (2004), no. 4, 471–489.
Wehrhahn, Torsten, Die Westukrainische Volksrepublik. Zu den polnisch-ukrainischen Beziehungen und dem Problem der ukrainischen Staatlichkeit in den Jahren 1918 bis 1923, Berlin 2004.
Weiser, Kalman, Jewish People, Yiddish Nation. Noah Prylucki and the Folkists in Poland, Toronto/Buffalo, N. Y./London, 2011.
Weizmann, Chaim, The Letters and Papers of Chaim Weizmann, vol. 9, Series A, October 1918 – July 1920, ed. by Jehuda Reinharz, New Brunswick, N. J./Jerusalem 1977.
Weltsch, Robert (ed.), Jüdischer Nationalrat für Deutschösterreich, 1918, in: Michael 2 (1973), 204–215.
Wentling, Sonja P., "The Engineer and the Shtadlanim": Herbert Hoover and American Jewish Non-Zionists, 1917–1928, in: American Jewish History 88 (2000), no. 3, 377–406.
Westerhoff, Christian, Zwangsarbeit im Ersten Weltkrieg. Deutsche Arbeitskräftepolitik im besetzten Polen und Litauen 1914–1918, Paderborn et. al 2012.
Wierzbieniec, Wacław, Zajście antyżydowskie w Przemyślui pod koniec 1918 [Antisemitic Events in Przemyśl at the End of 1918], in: Krzysztof Jasiewicz (ed.), Świat niepożegnany. Żydzi na dawnych ziemiach wschodnych Rzeczypospolitej w XVIII–XX wieku [A World We Bade No Farewell. Jews in the Eastern Territories of the Polish Republic from the Eighteenth to Twentieth Century], Warsaw/London 2004, 573–580.
Wierzbieniec, Wacław/Kogut, Iwona Dorota/Dabrowski, Patrice, The Processes of Jewish Emancipation and Assimilation in the Multiethnic City of Lviv during the Nineteenth and Twentieth Centuries, in: Harvard Ukrainian Studies 24 (2000), 223–250.
Wilson, Woodrow, Address of the President of the United States Delivered at a Joint Session of the Two Homes of Congress, 8 January 1918, in: Papers Relating to the Foreign Relations of the United States, 1918, Supplement 1, The World War, vol. 1, Washington D. C. 1933, 12–17.
Wingfield, Nancy M., Flag Wars and Stone Saints. How the Bohemian Lands Became Czech, Cambridge, Mass./London 2007.
Winkler, Markus, Die Ostjüdische Zeitung. Zur Geschichte einer deutschsprachigen zionistischen Zeitung aus Czernowitz, in: Susanne Marten-Finnis/Walter Schmitz

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

(ed.), „… zwischen dem Osten und dem Westen Europas". Deutschsprachige Presse in Czernowitz bis zum Zweiten Weltkrieg, Dresden 2006, 87–96.
Winter, Jay (ed.), The Cambridge History of the First World War, 3 vols., Oxford 2014.
Wistrich, Robert S., Austrian Social Democracy and the Problem of Galician Jewry 1890–1914, in: The Leo Baeck Institute Year Book 26 (1981), 89–124.
Wistrich, Robert S., The Jews of Vienna in the Age of Franz Joseph, Oxford et al. 1990.
World Jewish Congress (ed.), Unity in Dispersion. A History of the World Jewish Congress, New York 1948.
Wygodzki, Jakub, In gehenom. Zikhroynes fun di daytshe tfises bishas der velt milkhome [In Hell. Memoirs from German Prisons in the Times of the World War], Vilna 1927.
Wygodzki, Jakub, In Sambatyon. Zikhroynes fun tsveytn seym 1922–1927 [In Exile. Memoirs from the Second Sejm 1922–1927], Vilna 1931.
Wygodzki, Jakub, In shturm. Zikhroynes fun di okupatsye tsaytn [In Storm. Memoirs of the Occupation Times], Vilna 1926.
Wygodzki, Jakub, Tsvangsarbet beys der daytsher okupatsye [Forced Labor during the German Occupation], in: Zalman Reisen (ed.), Pinkes far der geshikhte fun Vilne in di yorn fun milkhome un okupatsye [Book of Records of Vilna's History during the Years of War and Occupation], Vilna 1922, 67–80.
Yaron, Baruch, Hitbolelut yehudim ve-radikalizm hungari [Assimilation of Jews and Hungarian Radicalism], Jerusalem 1985.
Yekelchyk, Serhy, Ukraine. Birth of a Modern Nation, Oxford 2007.
Zahra, Tara, Kidnapped Souls. National Indifference and the Battle for Children in the Bohemian Lands, 1900–1948, Ithaca, N. Y./London 2008.
Zalkin, Mordechai, Jewish National Autonomy, in: Vladas Sirutavičius/Darius Staliūnas/Jurgita Šiaučiūnaitė-Verbickienėt (eds.), The History of Jews in Lithuania. From the Middle Ages to the 1990s, Paderborn 2020, 285–291.
Zbikowski, Andrzej, Żydzi Krakowscy I ich gmina w latach 1869–1919 [The Jews of Cracow and Their Community in the Years 1869–1919], Warsaw 1994.
Żebrowski, Rafał, Żydowska Gmina Wyznaniowa w Warszawie 1918–1939. W kręgu polityki [The Jewish Religious Community of Warsaw 1918–1939. In the Circle of Politics], Warsaw 2012.
Zechlin, Egmont, Die deutsche Politik und die Juden im Ersten Weltkrieg, Göttingen 1969.
Zeidman, Aryeh, Jewish National Autonomy in Independent Ukraine in the Years 1917–1919, PhD dissertation, Tel Aviv University, 1980 [Hebr.].
Zeman, Z[byněk] A. B., The Break-Up of the Habsburg Empire 1914–1918. A Study in National and Social Revolution, London/New York/Toronto 1961.
Zemke, Hans, Der Oberfehlshaber Ost und das Schulwesen im Verwaltungsbereich Litauen während des Weltkrieges, Berlin 1936.
Zerubavel, Ya'akov, In teg fun milkhome un revolutsye. Bleter fun a lebn [In the Days of War and Revolution. Pages from My Life], Tel Aviv 1966.
Zieliński, Konrad, Od bojkotu do pogromu. O zajściach antysemickich w Królestwie Polskim jesienią 1918 roku [From Boycott to Pogrom. On Antisemitic Occurrences in the Kingdom of Poland in the Fall of 1918], in: Krzysztof Pilarczyk (ed.), Żydzi i

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

judaizm we współczesnych badaniach polskich [Jews and Judaism in Modern Polish Studies], vol. 4, Cracow 2008, 211–226.
Zieliński, Konrad, Reperkusje traktatu Brzeskiego z 1918 roku dla stosunków Polsko-Żydowskich [The Repercussions of the Treaty of Brest of 1918 for Polish-Jewish Relations], in: Studia Judaica 5–6 (2002–2003), 106–115.
Zieliński, Konrad, Stosunki polsko-żydowskie na Ziemiach Królestwa Polskiego w czasie pierwszej wojny światowej [Polish-Jewish Relations in the Lands of the Kingdom of Poland during the First World War], Lublin 2005.
Zilberfarb, Moyshe, Dos idishe ministeryum un di idishe avtonomye in Ukrayne. A bletl geshikhte [The Jewish Ministry and Jewish Autonomy in Ukraine. A Page in History], Kiev 1918.
Zimmerman, Joshua D., Poles, Jews, and the Politics of Nationality. The Bund and the Polish Socialist Party in Late Tsarist Russia, 1892–1914, Madison, Wisc., 2004.
Zipperstein, Steven J., The Politics of Relief. The Transformation of Russian Jewish Communal Life during the First World War, in: Studies in Contemporary Jewry 4 (1988), 22–40.
Żyndul, Jolanta, Państwo w państwie? Autonomia narodowo-kulturalna w Europie Środkowowschodniej w XX wieku [A State within a State? National and Cultural Autonomy in Central and Eastern Europe in the Twentieth Century], Warsaw 2000.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Index

Persons

Abeles, Otto 733
Aberson, Zvi 703, 733
Abrahams, Lionel 649
Abramovitsh, Sholem Yankev 177
Adalberg, Samuel 332
Adamski, Barukh 148, 160, 190, 202
Adler, Cyrus 745
Adler, Elkan Nathan 700
Adler, Nathan Marcus 700
Adler, Norbert 498, 656 f., 673, 677, 681, 737
Aharonson, Shlomo HaCohen → Aronson, Shlomo HaCohen
Aizenberg, ? 381
Aleinikov, Mikhail 139 f., 669
Aleshkovsky, Ya'akov 204, 318
Alexander II (Romanow, Alexander N.) 27 f., 301
Alkalay, David M. 674, 681
Altbach, Robert 456
Alter, Avraham Mordechai 331
Altschul, Oskar 498
Antokolski, Sh. 414
Aronson, Shlomo HaCohen 204 f., 317
Ashkenazi, Sh. 203
Astruc, Isaac 699
Avida, Yehuda Leib 345, 347
Aydler, Elias 599 f., 613

Babat, ? 167
Badian, Hillel 632
Balfour, Arthur 62, 392, 402, 696
Bard, Heinrich 632
Barondess, Joseph 692, 701, 718, 746, 761
Barou, Noah 190, 194, 202
Basch, Victor 699
Bató, Ludwig 733
Bauer, Otto 23–26, 276
Bazin, M. → Zilberfarb, Moyshe
Belkovsky, Gregory (Zvi) 139
Belotzerkovsky, ? 203
Ben-Avigdor → Shalkovich, Avraham Leib
Bendow, Josef → Tenenbaum, Joseph
Beneš, Edvard 78 f., 509
Berger, A. 381
Berger, Julius 419, 450, 633, 659, 663, 666, 681, 685, 687, 702, 709, 734 f., 740–742
Bergmann, Else 676
Bergmann, Shmuel Hugo 530 f., 656–659, 661, 665, 673, 676 f., 681, 703, 705, 707, 737, 742
Berkelhammer, Wilhelm 523
Berman, Ḥ. 345
Berman, Ya'akov 318
Bernfeld, Siegfried (Selig) 466
Beseler, Hans von 347
Bettelheim, Sámuel 489
Bigart, Jacques 691, 696, 713
Biliński, Leon 323, 329
Blank, Eliyahu 490
Blank, Ruvim 760
Blau, Padl 491
Blekhman, Khaim 203
Bliss, Tasker Howard 756
Blumenfeld, Kurt Yehuda 419
Bodenheimer, Max Isidor 54, 326–328, 330, 334, 337, 419
Böhm, Adolf 456, 465, 467, 470, 479 f., 485
Bornstein, Shmuel 190
Borochov, Ber 32, 148, 152, 154, 177, 202
Botkis, ? 190

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Brandeis, Louis D. 62, 392, 402, 683, 715 f.
Braslavsky, David 202
Braslavsky, Shlomo 202
Braude (Broda), Markus 100, 380, 387, 681, 718, 723, 729, 738, 746, 753
Bregman, ? 167, 190, 205
Breiter, Zelig 190, 202
Brod, Max 80, 498, 500–503, 505, 508, 522
Brody, Heinrich (Chaim) 516, 520
Bron, Shaul 205, 215, 268 f.
Bronstein, Enric F. 699, 746
Bruk, Moshe 202, 217, 301
Brunschwig, Armand 704
Brutskus, Julius 139, 669
Bryce, James 649
Buber, Martin 456, 733
Bublick, Gedaliah 700
Buchbinder, Leib 547
Buksbaum, Nathan 599 f., 603, 613 f., 617–619
Burda, Rudolf 588

Cambon, Jules 730 f.
Carlebach, Emanuel 330
Chajes, Hirsch (Zwi) Perez 479, 673, 678, 681, 703 f., 707 f., 737
Charles I of Austria-Hungary 69, 74, 78, 459 f., 491, 497, 579, 581
Chernov, Viktor M. 760
Chmurner → Lestschinsky, Yosef
Clemenceau, Georges 99, 101, 714, 731 f.
Cohen, ? 204
Cohen, Emanuel 415 f.
Cohen, Israel 703–705, 735 f., 756
Cohen, Pinchas 318
Colombo, Samuele 690, 730, 744, 746
Cowen, Joseph 529, 710
Cutler, Harry 698, 746
Czernin, Otto 418

Daiches, Samuel 688, 710
Daitsherman, ? 204
Davidsohn, Leibush 331, 334, 373, 375, 382
Dawiski, Boris 664
Deutscher, Isaac 523
Diamant, Max 86, 458, 675, 678, 703, 707, 737, 742
Dickstein, Samuel 386
Dmitriy Ivanovich (False Dmitry I) 153
Dmowski, Roman Stanisław 99, 713 f., 730
Dobin, Shimon 181, 190, 204
Dobkin, Eliyahu 203
Dobkin, Yosef 203
Dubinsky, Pinchas 148, 151, 167, 169 f., 190, 195
Dubnow, Simon 29 f., 32, 64, 128, 414
Dukor, Shlomo 613, 617
Dushkan-Halpern, Moyshe 148, 160, 167–170, 181, 185, 190, 204 f.

Ebner, Mayer 85 f., 544, 547 f., 551
Efim Samuilovich Bandes → Miller, Louis E.
Ehre, Yitskhok 614, 633
Ehrmann, Salomon 480
Eidinger, Nathan 456, 720
Eiger, Bolesław 331, 337
Eiges, Yehuda 373
Einäugler, Karol 599–601, 603 f., 613
Eisemann, Heinrich 450 f.
Eisenstadt, Isaiah (Yudin, Vitali) 160–162, 167, 174–176
Eisenstadt, Moshe Eleazar 139
Elnberg, ? 381
Engel, Alfred 456, 530, 532
Engländer, Ing. 533
Etkin, Abraham Leib 218 f., 260, 301, 303 f.

Fanta, Berta 676
Farbstein, Yehoshua Heshel 333, 335, 389, 393, 404, 681, 702, 706, 717, 719, 729, 734, 745, 750
Feiwel, Berthold 536, 657, 664, 673, 677, 681, 688, 703 f., 708, 742

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Feuerstein, Jacob 463
Filderman, Wilhelm 730
Finkelstein, ? 160
Finkelstein, Ze'ev 688, 692
Fischl, Karel 80, 498, 501
Fizelman, ? 204
Fleminger, Bernhard 546
Flondor, Iancu 84–86, 550
Foglman, ? 380, 384
Fokschaner, Max 546
Frankfurt, I. 414
Frankfurter, Felix 689, 716
Franz Joseph I 21, 69, 459
Frenkel, Y. 190
Fried, Yitzhak Meir 352, 364, 368, 373, 380, 383
Friedemann, Adolf 54, 326–328, 330, 334, 336 f.
Friedmann, Berthold (Berl) 544, 546, 551
Fuchs, Benjamin 547
Fuchs von Robettin, Herbert 524, 673, 677, 681, 703, 707, 737
Fuchs von Robettin, Robert 524
Fuks, Sara 190, 204

Gabel, Heinrich 458
Galastupel, ? 190
Ganopolsky, Ya'akov 190, 202
Ganopolsky, Yisrael 202
Garber, N. 184, 190, 202, 204 f.
Garlicki, Apolinary 585–588
Gayl, Wilhelm von 437 f.
Gelber, Nathan Michael 109, 635
Geller, Alexander 457
Gelman, Pinchas 130
George, David Lloyd 101, 715, 719, 730 f.
Gerchikov, Shmuel 190 f., 202
Gergel, Nahum 191 f., 214, 260, 265
Gezund, Yisroel 613 f., 617, 619
Ginsberg, Richard 641
Ginzburg, R. 414, 416
Ginzburg, Shimon (Giser, Yevgeni) 148, 160–162, 181, 183–185, 190, 204
Głąbiński, Stanisław 754
Glants, ? 204
Glasner, Moshe Shmuel 487
Gleichman, ? 373
Gogol, Yona 167, 170
Goldberg, Boris 669
Goldbloom, Jacob Koppel 695
Goldelman, Sholem (Solomon) 148, 160, 190, 202, 216
Goldenweiser, Alexis (Alexei A.) 204
Goldflam, Samuel 330, 332–334, 342
Goldman, Yisra'el 204
Goldstein, Angelo 517
Goldstein, Moissej 139, 682, 721
Gollat, Adolf 666, 668, 672
Gomelski (Sagiv), Shmuel 202 f.
Gompers, Samuel 733
Gorfinkel, ? 203
Gosling, Cecil 529 f.
Gottlieb, Yehoshua Heschel 345, 347, 349 f., 352, 362, 369, 373, 391, 681
Gravitski, Yosef 381, 385
Graviẓki, Avraham 381, 384
Grinfeld, Yona 318
Grodzenski, Ḥaim Ozer 130
Grodzinski, Moshe 332
Grof, Oskar 678
Gross, Adolf 572
Grosskopf, Jakob 632
Grossman, Meir 202, 218, 260, 292, 295, 297
Grünbaum, Yitzhak 30, 60 f., 103 f., 139, 345–352, 355, 362 f., 365, 367–370, 373–375, 380 f., 383, 385, 387–389, 393, 397, 403–405, 602, 669, 681, 754
Grusenberg, Oskar O. 317
Gum, ? 204
Gurevitch, Sara 202
Gurevitsh, Yisroel 415
Gutnik, Sergei M. 218, 264, 283, 289, 299
Guttman, Feliks 556
Guttmán, Moritz 486 f., 488, 493, 673, 681

Haas, Ludwig 58, 330
Haberman, Gustav 532

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Haerdtl, Guido von 462
Haffkine, Waldemar Mordechai 713, 760
Haller, Józef 339, 731
Halperin, Zygmunt 332, 335
Halpern, Boris 414
Halpern, Georg 456, 479, 485
Halpern, Karl 630, 637
Hantke, Arthur 66, 418, 429–432, 434 f., 437 f., 477, 656 f., 662 f., 665, 670, 679
Hausmann, Alexander 626, 705
Hausner, Bernard 617
Heftman, Yosef 393, 404
Helfman, Mordekhai 203
Heller, Eliezer 333, 335, 337
Henisch, Meier (Meir) 630 f.
Herrmann, Hugo 523, 535
Herrmann, Leo 95, 109, 477, 485 f., 500 f., 503, 505, 508, 518, 534 f., 570, 637 f., 656, 662 f., 666, 672 f., 676–681, 702–704, 721, 739
Hershman, Z. 414
Herts, Zalmen 484 f., 599–601, 605, 614, 640, 660
Herzl, Theodor 317, 326, 457, 489, 491, 536, 544, 605
Hilsner, Leopold 510
Hindes, Matityahu 148, 191 f., 194 f., 203, 205 f.
Hindes, Tuviah 333
Hochmann, Moses 632
Holubovych, Sydir 636 f.
Holubovych, Vsevolod 46, 484
Hoover, Herbert 716, 724, 733, 745, 747, 755
Hornstein, Mordechai 204
Horowitz, Menachem Mendel 632
Horowitz, Saja 632
Hurvitsh, Shmuel 414
Hurwitz, Y. 345, 352

Idelson, Abraham 669
Ippen, Wilhelm 546
Ivan IV (the Terrible) 153
Izbitski, Joseph → Mikhalevich, Beynish

Jabotinsky, Vladimir Ze'ev 30, 202 f.
Jacobson, Victor 449, 508, 536 f., 646, 649 f., 656–658, 664 f., 667 f., 670, 676, 678, 680, 682 f., 688, 695, 721, 742
Jagiełło, Eugeniusz 336
Jarblum, Marc 362, 364, 637
Jászi, Oszkár 75 f., 490
Jethro (bibl.) 302
Jonas, Rubin Hersz 630, 637

Kadisch, Hermann 460
Kaledin, Aleksey 167
Kantor, ? 204
Kaplan, Eliezer 148 f., 151, 154, 203, 205, 318, 682, 721
Kaplansky, Shlomo 702
Karner, ? 385
Károlyi, Mihály 74, 490–492
Kasban, Markus 546 f.
Kaßner, Salomon 547
Katz, Moyshe 167, 169, 174, 190
Kaznelson, Siegmund 504
Kempner, Stanisław 331, 334, 336
Kendzhersky, Ruben 181
Kerner, Moshe 381
Khadas, ? 204
Khersonsky, ? 205
Kheyfets, Avrom 190, 204, 216, 218, 260, 273 f., 289, 291, 294 f., 297, 302 f.
Khmelnytsky, Bogdan 174
Khurgin, Yefim 149, 160–162, 167 f., 170, 174–176, 181, 191 f., 205, 295
Kittl, Julius 661
Kleiner, ? 204
Kleinman, Abraham 345, 348, 381
Kleinman, Anselm 599, 613, 617
Kleinmann, Moshe 318
Klofáč, Václav 501
Klumel, Meir 332, 339, 345, 349, 352, 380, 383
Kohn, Hans 666
Kohn, Pinchas 330
Kohn, Rudolf 498, 517, 522, 527, 532, 537, 673, 677, 681

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Kolischer, Henryk 557, 564, 593
Kollenscher, Max 402
Korkis, Abraham Adolf 484, 638, 640
Kornfeld, Felix 504
Korngold, Yisroel Stanislav 148 f., 167 f., 181, 183, 190
Kościuszko, Tadeusz 151
Kozlov, ? 203
Kramář, Karel 501, 513, 521
Krämer, Markus 86, 456 f., 547, 675, 703, 737, 742
Krasny, Pinchas 204
Kreinin, Meir 128, 130, 317
Kun, Béla 78, 492
Kutznuk, Efraim 203

Labunski, Shalom 204
Landau, Naftali 635
Landau, Jakob 705, 707, 742
Landau, Leib 587 f.
Lande, ? 204
Lansing, Robert 756
Lasocki, Zygmunt 558
Latzky-Bertholdi, Ya'akov Ze'ev (Volf) 47, 148 f., 190, 194 f., 204–206, 213 f., 218, 260–262, 298, 300
Lazarson, ? 181
Lazarus, Anselm 632
Leizerovitch, Izidor Lazar 203
Leker, Khayim 547
Leopold of Bavaria 437
Leser, Maurycy Maksymilian 572 f.
Lestschinsky, Jakob 149, 267, 474
Lestschinsky, Yosef 148 f., 174, 181, 205
Lestshinsky, ? 204
Levi, Moric 677
Lévi, Sylvain 689, 700, 754, 760
Levin, Shmaryahu 683, 695, 701
Levin-Epshtein, Levi 381
Levitan, Mikhl (Mikhail) 190, 205
Levite, Leon (Arieh) 100, 345, 347, 349 f., 381, 383, 698, 717, 746
Lichtenbaum, Leon 333
Lieberman, Herman 588
Lindenbaum, Lipót 488
Linial, ? 613
Litvakov, Moyshe 148, 152–154, 160–162, 167, 174–177, 190, 192–195, 205, 217, 260, 276, 291, 296–298
Loria, Felix 498
Lotringer, ? 613, 617 f.
Löwenstein, Nathan 463, 557, 564, 593
Lurgin, ? 380, 385
Lurie, Hirsh Gregory (Albert) 190, 203 f.
Lyzohub, Fedir A. 48, 209, 214, 261 f., 265, 268, 280, 283 f., 293, 298 f.

Machover, Jonah (John, Yoine) 160 f.
Mack, Julian William 98 f., 689, 718, 721, 724 f., 729, 733, 745 f., 750, 753, 755 f., 761
Mahler, Arthur 458
Makuch, Ivan 636
Mandelberg, ? 205
Mangel, ? 381
Margulies, Isidor 465, 467, 470, 480, 564, 673, 678, 681, 703 f., 707, 709, 745, 759
Margulies, Josef 556
Markon, Isaac Dov Ber 139
Marks, Simon 650
Marmorek, Alexander 78, 491, 705, 738
Marshall, Louis 98 f., 689, 697 f., 718, 720, 723, 730, 745 f., 755 f., 759
Masaryk, Tomáš G. 78–80, 502, 508–510, 518, 520, 522, 528, 563, 696
Mashin, A. 202
Matulaitis, Jurgis 445
Medem, Vladimir 31, 276
Meisels, Karl 483
Melop, ? 203 f.
Melzer, Nathan 602 f., 617
Mendele Moykher Sforim → Abramovitsh, Sholem Yankev
Mendeliev, Ya'akov Moyshe 202
Mercy, Heinrich 523
Mereminsky (Merom), Israel 217, 260, 287
Mickiewicz, Miecysław 150 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Mikhalevich, Beynish 409, 415 f.
Milejkowski, Israel 380, 383, 385
Miller, Louis E. 747
Mintz, B. 345, 381
Modzelewski, Jan 732
Mond, Alfred 649
Montefiore, Claude Joseph Goldsmid 760
Moraczewski, Jędrzej 388
Morgenstern, Abraham Mayer 332
Morgenthau, Henry Sr. 484
Moses (bibl.) 299, 333
Motzkin, Leo (Aryeh Leib) 95, 97–100, 106, 448, 670, 693, 695–698, 701, 703, 705, 709 f., 718 f., 721, 745 f.

Nagelberg, Tsvi 599–601, 605, 613, 617
Naiditsch, Itzhak 682
Natanson family 386
Natanson, Kazimierz 330
Nirenberg, Fanya 181, 184
Nomberg, Hersh Dovid 363 f., 367–370
Notkin, Moyshe 148 f.
Novak, Jakob 632
Novakovsky, Yehuda 190, 192, 194 f., 205
Nulka, Julius 517

Oberländer, Moritz 546
Olshvanger, Eliyahu 431
Omelianowicz-Pawlenko, Mychajło 731
Oppenheimer, Franz 54, 323, 326–329
Oris, B. → Heller, Eliezer

Pachtmann, Moritz 630 f.
Paderewski, Ignacy Jan 403, 714
Palatnik, Shmuel 202
Parnas, Emil 624
Parnau, Bruno Pollack von 465, 467, 470, 479
Pastman, ? 203
Perles, Felix 330
Perlman, ? 204, 380, 384 f.
Perlmutter, Abraham Zvi 380, 385
Peroutka, Ferdinand 531
Petliura, Symon 51, 110, 169 f.
Petrovsky Lipetz, David 204
Pevsner (Pewsner), Shmuel Yosef 448, 506, 529, 571, 573, 656, 664, 704, 735
Phillips, Louis 701
Pichon, Stephen 714
Pilichowski, Leopold 702, 710
Piłsudski, Józef 59, 346, 364 f., 388, 605, 627, 714
Piltz, Erazm 732
Pinkus, Felix Lazar 704, 708
Pinto, Samuel 678
Pistiner, Jakob 85, 543 f., 546, 551
Pludermacher, Gershon 415
Podliszewski, Abraham 393, 403 f., 681, 717, 719, 721, 729
Polak, Arthur 498
Polubotok, Pavlo 174
Portner, ? 333, 345, 381
Poznański, Samuel Abraham 59–61, 339–341, 404, 681, 723
Pryłucki, Noah 60, 340–342, 364, 367–370, 373–375
Przyjemski, Feliks 586, 588
Ptaś, Józef 557 f., 564

Rabitshev, ? 190, 205
Rachmilevich, Nachman 409, 431, 441, 445
Rack, ? 393
Racker, Naphtaly Meyer 749
Rafes, Moyshe 148 f., 154, 190–193, 195, 201, 204–206, 279
Rappaport, ?
Rappaport family 624
Rashkes, ? 167, 190
Ratner, ? 204
Rauch, Edmund 593
Regev → Gravitski, Yosef
Reich, Leon 95, 99 f., 102, 484, 599–601, 603, 626, 675, 703, 705 f., 712, 718 f., 722, 724, 734, 736, 746 f., 749 f., 756 f., 761
Reich, M. 404
Reichman-Vesher, Yisrael 333, 335, 337

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Reinach, ? (Ms.) 761
Reinach, Salomon 760
Reisman, Itzhak Meir 389
Reiss, Anselm 613–615, 617–619, 623
Reizes, Henryk 457 f., 463 f.
Renner, Karl 23–26, 29 f., 56, 276, 461, 473 f.
Revutsky, Abraham (Avraham) 181, 190 f., 193–195, 202, 215, 260, 269
Richards, Bernard G. 746
Richtmann, Mózes 486, 488, 493, 673, 681
Rieger, Eliezer 571
Ringel, Michael 100, 599–601, 603, 605, 613, 626, 703, 705 f., 711, 717–720, 724, 734, 736, 743, 746–748, 750, 757
Romanow, Alexander N. → Alexander II
Romm, Grigory 416
Rosenbaum, ? 331
Rosenbaum, Shimshon 68, 101, 105, 409, 416, 418, 430 f., 439, 441, 443, 445–448, 450, 665 f., 684, 712, 718 f., 746
Rosenberg, Yakov 409
Rosenblüth, Felix (Rosen, Pinchas) 419
Rosenfeld, Malwine 676
Rosenfeld, Max 485, 577, 579, 582, 587, 633, 639 f., 660, 674, 676, 678, 681, 733
Rosenfeld, Shmuel 140
Rosenheim, Jacob 708
Rosenstein, Philip 746
Rosmarin, Henryk 599–601, 605, 614, 617 f.
Rosner, Ignacy 326–328
Rosner, Meir 544, 547
Rossoff, Israel 99, 669, 711, 718 f., 745 f.
Roth, Moshe Arye 487
Rothbart, Salomon 332
Rothbart, Yehiel 332
Rozenkrants, Yosef 599–601, 605, 613, 617
Rozwadowski, Tadeusz 731
Rubashov, Shneur Zalman (Shazar, Zalman) 399
Rubinstein, Isaac 414 f., 418, 430 f., 451
Rudnicki, Eliyahu 443
Rundstein, Majer 331
Ruppin, Arthur 684 f., 709

Sagiv, Shmuel → Gomelski, Shmuel
Samuel, Herbert 649, 760
Samuel, Stuart Montagu 760
Schächter, Moses 746
Schalit, Isidor 457, 466, 678, 681, 704 f.
Schatz, Max Uryah (Schatz-Anin, Max) 160, 162, 174, 176, 181, 190, 205, 295
Schechtman, Joseph B. 203
Schein, ? (Mr.) 759
Scheskin, Ya'akov 444
Schiper, Ignacy 556, 564
Schleier, Israel 547
Schlesinger, Richard 673, 677, 681, 703, 707, 737, 742
Schmorak, Emil 484, 602, 604 f., 619, 654, 660, 678, 681
Schneersohn, Shalom Dov Ber 136
Schreiber, David 599–601, 603, 605, 613–615, 617, 633
Schreiber, Henryk 556
Schwalbe, Natan 345, 348–350, 373, 380, 391
Schwartzman, Michael 318
Schwarzbard, Scholem 110
Schwarzbart, Isaac Ignacy 389
Seidemann, Shimon 331
Shabad, Zemach 409, 416, 418
Shalit, Moshe 414, 416
Shalkovich, Avraham Leib 345, 347, 352
Shapira, ? 613, 617
Shazar, Zalman → Rubashov, Shneur Zalman
Sheyner, ? 204
Shochat, Israel 696
Shofman, Gershon 659
Shoham, Ze'ev → Finkelstein, Ze'ev
Shternberg, Fayvl 547
Shtsheranski, Yehuda Leib 367, 369, 373–375, 393, 404
Shulhyn, Oleksandr 41, 150

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Shurẓvaser, ? 381, 384 f., 387
Sieff, Israel Moshe 650
Sigalov, ? 169
Simon, Jonas 708
Simon, Julius 537, 688 f., 692
Simon, Leon 537
Singer, Ludvík (Ludwig) 80, 498, 501, 505, 522, 527, 530, 534
Singer, Mendel 591
Skoropadsky, Pavlo 47–51, 191, 201, 209, 214, 218, 261, 280
Sliozberg, Genrikh B. 128 f., 298
Slonim, Ya'akov 203, 213, 262
Slonitz, Hugo 498
Slutzky, Avrom Itzhok 153, 204
Smetona, Antanas 65, 417
Sobernheim, Moritz 323 f., 326 f., 329–332, 337
Soifer, Schmuel Abba 548
Sokal, Saul 465, 467, 470
Sokolow, Nachum 62, 96–101, 203, 392, 402, 449, 506 f., 537, 571, 629, 646 f., 649–651, 653, 657, 659, 662, 664, 666, 668, 670 f., 679–681, 684, 688 f., 693, 696, 704, 707, 710–712, 716, 718, 720 f., 732 f., 735, 738–740, 742, 746, 748, 753, 756, 759, 761
Sonne, Abraham 665, 673
Sonnenschein, Theodor 481
Springer, Rudolf → Renner, Karl
Šrobár, Vavro 513, 531
Stand, Adolf 455, 458, 628, 630 f., 717
Steinmetz, Yehuda Leib 547
Stern, Adolf 688 f., 696
Stern, Alfred 73, 480, 489
Stern, Lev (Arieh) 681
Stivín, Josef 514, 518
Stoliar, ? 190, 204
Strashun, Abraham 176, 190, 204, 269
Straucher, Benno 86, 457 f., 463, 544, 546, 678
Strauss, Lewis L. 733, 745
Strausz (Strauss), Adolf 486, 488, 493, 673
Stricker, Robert 74, 465, 467, 470, 474, 476, 478–482, 502, 639, 749
Struck, Hermann 427, 429 f., 438, 450
Strumpf, ? (Ms.) 666
Stybel, Avraham 658 f.
Surkin, ? 204
Syrkin, Moshe Nachum 203, 672, 679–682
Syrkin, Nachman 697, 718, 746, 761
Szereszewski, Rafał 332
Szweber, Sara 599–602, 604 f.

Takashi, Hara 715
Tartakower, Chaim 632
Tartakower, Nathan 632
Tauben, Löbl 632
Tcherikower, Elias (Eliyahu) 109 f., 669
Tenenbaum, Joseph 100, 633, 703, 707, 718 f., 724, 729, 734, 737, 745 f.
Tennenblatt, Mordechai Anshel 626
Tertil, Tadeusz 557 f., 564
Tetmajer, Włodzimierz 558
Thein, Klara 517
Thon, Nathaniel 676
Thon, Ozjasz (Osias) 88 f., 99 f., 523, 555 f., 571 f., 639, 674, 676, 678, 681, 706, 718, 723, 729, 738, 746, 760
Tiomkin, M. 204
Tiomkin, Vladimir (Ze'ev) 203
Tiomkin, W. 204
Tittinger, Wilhelm 546
Tolkowsky, Shmuel 96, 650
Tolnauer, Nikola 678
Tomashov, ? 190, 205
Treywitsch, L. 668
Tropp, Hermann 630 f., 638, 757
Tropper, Nathan 546
Trumpeldor, Yosef 167
Tsereteli, Irakli 286
Tshemerinsky, Aleksander 204
Tsukerman, ? 203
Tultshinsky, ? 204
Tversy, ? 177, 185, 206, 219

Ungar, Markus 514, 516, 520, 522, 533 f.

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Ussishkin, Menachem Mendel 49, 98 f., 317, 671, 682, 689, 703, 718, 721, 745 f., 760 f.

Vainreb, ? 380, 399
Vigdoroviẓ, ? 381, 384
Vinaver, Maxim 760
Virshubsky, Abraham 414 f.
Vitkin, Ya'akov → Zrubavel, Ya'akov
Voldemaras, Augustinas 439, 447

Wade, Harry 403
Wahl, Aron 579, 582
Wahl, Jetty 666
Wahrhaftig, Samuel 556, 573
Waldersee, Georg von 437
Waldmann, Israel 484, 638–640, 660, 678, 681
Waldmann, Moses 638
Waldstein, Emil 498, 504, 537
Warburg, Otto 670, 679
Waschitz, Ephraim Fischl 605, 613, 675
Wasser, Osias 624
Webster, Charles Kingsley 756
Wechsler, Leon 630 f., 635, 712, 757
Wegmeister, Joel 332
Weinberg, Osjasz 588
Weingott, Nahum Lejb 331
Weissburg, Chaim 730, 738
Weißglas, Sigmund 547
Weissnblum, Shammay 148, 153, 167–169
Weizmann, Chaim 62, 96–98, 101, 392, 402, 448 f., 456, 507, 529, 536 f., 647–651, 664, 666, 668, 670, 679, 681–684, 688 f., 696, 698, 710, 718, 748, 756, 761
Weizman, Zelig 349
Weltsch, Felix 532
Weltsch, Robert 456, 476, 479, 482, 641
Wender, Neumann 546
Werfel, David 632
White, Henry 756
Wilson, Woodrow 14, 62, 69, 74, 94 f., 101, 348, 392, 402, 461 f., 497, 529, 551, 672, 681, 683, 689, 697 f., 708, 711, 715 f., 719, 729, 733, 749, 754
Winchevsky (Winczewski), Morris 718, 746
Wise, Stephen Samuel 98, 683, 689, 697, 715
Wolf, Lucien 97, 101, 690–692, 695–697, 699 f., 713, 720 f., 723, 730, 760 f.
Wurtzel, Julius 604 f., 613 f.
Wygodzki, Jakub (Wigodsky, Jacob) 68, 409, 441, 444 f.

Yafe, Baruch 381
Yafeh, Aryeh Leyb 381
Yaffe, Leib 443 f.
Yehuda Elzet → Avida, Yehuda Leib
Yellin, David 701
Yitzhak, Abraham Ben → Sonne, Abraham
Yudin, M. 167, 181, 183, 190, 204
Yudin, Vitali → Eisenstadt, Isaiah

Zabłudowski, Benjamin 331, 334
Zabłudowski, Zvi 331, 334
Zalkind, Alexander 669, 721
Zandshtein, ? 381, 385
Zaslavsky, Sh. 190, 204
Zbuliak, ? 169
Zeidschnur family 414, 444
Zeidschnur, A. 414
Zeidschnur, Meyer 444
Zeitlin, ? 204
Zevin, Shlomo Yosef 218, 220, 260, 287, 290
Zilberfarb, Moyshe 41 f., 45 f., 102, 143, 149–151, 153, 155, 157, 160, 176 f., 181 f., 184, 194, 205, 213, 260 f., 295, 298, 301
Zimmerle, Ludwig 447
Zipper, Gershom 613 f., 617, 619
Zlatopolsky, Hillel 202 f., 205, 669, 680–682

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Zlotnick, Yehuda Leib → Avida, Yehuda Leib
Zobel, Martin 489
Zolotarev, Aleksandr 148, 204
Zolotarevsky, ? 204
Zrubavel, Ya'akov 202, 213, 217, 219, 260, 280, 289, 294, 304
Zrulitsh, ? 204
Zshalkover, ? 204
Zweig, Egon Michael 483

Places

Agram → Zagreb
Alsace 696
Ansbach 330
Auckland 701
Australia 716
Austria 21, 23 f., 26, 36, 69–74, 83, 95, 97, 111, 148, 215, 263, 281, 287, 323, 326, 453–485, 491, 509, 512, 541, 543, 555, 579, 581, 591, 594, 635, 659, 678, 694, 705 f., 725; see also German-Austria
Austria-Hungary 13 f., 19–29, 33, 47, 52–58, 69–72, 78, 83, 90, 109, 111, 136, 323, 417, 455, 459, 465, 469, 472, 474, 477, 481 f., 491, 497, 502, 505, 512, 532, 551, 555, 600, 605, 618, 641, 655, 694, 702 f., 734

Banat 77 f., 84, 103, 106, 486, 490–492, 675
Belorussia 52, 63, 67, 415, 417, 439, 445
Belgium 650
Belgrade 674, 681
Berdichev 204, 318
Berlin 62, 85, 94 f, 107–110, 127 f., 133, 138 f., 202 f., 323, 326, 329 f., 352, 380, 388, 390, 397, 399, 418 f., 430 f., 438 f., 443, 448–450, 456, 477, 497, 500, 505, 520, 522, 535, 551, 555, 558, 567, 633 f., 640, 647 f., 654, 657, 659, 661–666, 668–672, 676, 678 f., 681 f., 684, 687 f., 699, 702 f., 705, 708, 721, 730, 734 f., 740 f.
Bern 96, 160, 685, 687, 704 f., 712, 718, 727, 732, 736–738, 740, 743, 745, 757, 759
Bessarabia 103, 268
Białystok 52, 421, 395, 435 f., 668
Białystok-Grodno district 66, 409, 416–418, 421, 426, 431–437
Bohemia 20–22, 71, 79–82, 460 f., 475, 497–499, 501 f., 505, 507, 512 f., 516–521, 526, 534 f.
Boskovice 516
Boskowitz → Boskovice
Bosnia 655, 677
Bratislava (Pressburg) 75 f., 80, 82, 489 f., 498, 512, 520, 533
Břeclav → Lundenburg
Brest-Litovsk 47, 67, 87, 286, 441, 443, 445, 512, 556, 684
Brno (Brünn) 82, 105, 503, 511, 515 f., 526
Brody 87, 479, 591
Brünn → Brno
Budapest 74–78, 485–493, 655 f., 661 f., 664, 671, 673, 738
Bukovina 14–16, 18, 20, 23, 26, 73, 83–86, 88, 98, 103–106, 111, 327, 456–458, 462, 472, 484, 488, 507, 539–551, 600, 606, 675, 678, 706 f., 720, 732, 742, 750
Bulgaria 150

Canada 345
Carpatho-Ukraine 490
Caucasus 37, 131, 263, 281
Central Europe 106
Cernăuți Czernowitz
Chełm 61, 87, 339, 341, 384, 556
Cluj (Klausenburg, Kolozsvár) 77, 487, 491, 675

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Congress Poland 27, 52 f., 55 f., 59, 331, 338, 417
Constantinople 449, 488, 684 f., 696
Copenhagen 34, 50, 62, 68, 82, 94 f., 97, 100, 107 f., 133, 202, 402–405, 440, 448 f., 501, 505–509, 511, 530, 535–537, 573, 613, 628, 640, 645–647, 649, 654, 664–666, 670–673, 680–682, 687, 693, 695 f., 734–736, 740 f.
Cracow 14, 73, 87–90, 92, 99, 104, 107, 202, 389, 391, 523, 530, 541, 555–558, 562–565, 567, 570, 572 f., 618, 638 f., 655 f., 660 f., 671, 674 f., 678, 695, 706, 717
Croatia 21, 75, 655, 677
Czechoslovakia 14, 16 f., 69–71, 73, 75, 77–82, 92, 95, 97, 100, 102, 104–106, 111, 460, 480, 490 f., 495–537, 571, 604, 653, 657, 659, 661, 673, 680, 696, 706, 736
Czernowitz (Cernăuți) 83–86, 456, 458, 467, 543 f., 547 f., 550 f., 675, 703, 737

Dąbrowa 564
Dalmatia 21
Danzig 715, 731
Debrecen 487
Denmark 133, 331
Dolina region 637
Don region 167
Don river 167
Drohobycz 463, 488, 610, 630

Eastern Galicia 87–94, 98, 100, 104 f., 111, 483 f., 512, 565, 572, 575–642, 654, 660, 674, 681, 706, 712, 716 f., 719 f., 725, 745, 747 f., 749 f., 755 f., 761; see also Galicia
Eastern Europe 9 f., 13, 16, 18, 36, 51, 54, 71, 94 f., 98–101, 106 f., 110–112, 260, 324, 419, 477, 480, 545, 664, 667, 677, 690 f., 693, 695, 697, 711, 713, 715, 729, 754, 756
East-Central Europe 9 f., 13 f., 16, 18, 34, 78, 95, 100, 107, 110 f., 477
England 181, 392, 405, 475, 507, 509, 529, 533, 638, 650, 652, 659, 665, 678 f., 688, 695 f., 700, 703, 715, 731, 733, 735, 753, 760; see also Great Britain
Esseg (Osijek) 677 f.

France 92, 98, 110, 139, 153, 362, 405, 652, 659, 669 682, 691, 699, 702 f., 711, 713–715, 724, 731 f., 735. 749, 753 f., 759 f.
Frankfurt am Main 489, 708
Freiburg im Breisgau 399
Frýdek-Místek (Friedek-Mistek) 516, 529, 531

Galicia 14, 19 f., 22 f., 25 f., 52, 55 f., 59, 61, 70, 72–74, 80, 83 f., 87–90, 93, 95, 98, 100, 104 f., 107, 111, 260, 323 f., 327 f., 342, 380, 388 f., 391, 394 f., 455, 457 f., 460, 463, 467, 472 f., 475, 478, 483–485, 488, 505–507, 512, 531, 555–558, 561 f., 564 f., 570–573, 578, 588, 593 f., 596, 599, 601, 605–608, 610, 613, 617–619, 624, 626–631, 633–636, 638–640, 642, 654 f., 660 f., 665, 674, 678, 680 f., 684, 694, 696, 706, 712, 716 f., 719 f., 725, 745–750, 754–756, 761; see also Eastern Galicia, Western Galicia
Gaya (Kyjov) 516
Geneva 106, 501, 703 f., 733, 737
Georgia 286
Germany 17, 47, 52, 54 f., 57, 65, 97, 136, 138, 204, 215, 263, 286 f., 324, 327, 333, 399, 402, 405, 409, 418 f., 426, 429, 436, 440 f., 481 f., 489, 663, 679, 682–684, 688, 694, 703 f., 708 f., 724, 730 f.
German-Austria 14, 17, 70–74, 465–471, 473, 476–480, 482 f., 485, 497, 499, 506, 517, 627, 629, 637 f., 641, 673, 679–682, 736; see also Austria
Giessen 489

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Göding (Hodonín) 516
Great Britain 62, 92, 97 f., 703, 714, 749
Grodno 67, 421, 435, 446, 700

Habsburg Empire → Austria-Hungary
Herzegovina 677
Hodonín → Göding
Holešov (Holleschau) 81, 512 f.
Horodenka 637
Hranice → Mährisch Weißkirchen
Hungary 14, 20–22, 70, 74–78, 84, 88, 95, 106, 108, 111, 460 f., 484–493

Israel 107, 203, 318, 392, 399; see also Land of Israel, Palestine
Italy 98, 479, 690, 714, 753

Jaffa 483, 684
Japan 714–716
Jassy 746
Jerusalem 107, 109, 265, 425, 684, 701

Kaunas → Kovno
Kharkov 44, 139
Kherson 271 f.
Kielce 389, 394
Kiev 16, 39–42, 46 f., 51, 89, 92, 99 f, 102, 108–110, 113, 143, 148 f., 153–155, 157, 160, 163, 167, 174–177, 181, 185, 190 f., 193, 196, 201–204, 208 f., 219, 267, 272, 279, 296, 301 f., 304, 309, 315, 318, 668 f., 679, 695
Kievan Rus 170
Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes 70, 75, 78, 490, 506, 655, 677 f., 734; see also Yugoslavia
Klausenburg → Cluj
Kolozsvár → Cluj
Königsberg 330, 663
Kovno 63, 68, 105, 429, 437, 444, 746
Kovno Governorate 421
Kraków → Cracow
Kurland 417, 435
Kyjov → Gaya

Łapy 395

Land of Israel 278, 290, 299 f., 308, 316, 347, 355, 363, 366, 381, 383, 386, 546, 563, 594; see also Palestine, Israel
Leghorn 730
Lemberg (Lviv, Lwów) 16, 73, 81, 84, 87 f., 90–94, 99, 104, 112, 388 f., 394–396, 458 f., 463, 484 f., 505, 531, 541, 557, 565, 571, 596, 599–607, 609 f., 613, 615, 617–620, 622–628, 632, 634, 638–640, 642, 654, 659 f., 674 f., 678, 681, 703, 705, 712, 717, 726 f., 731, 736, 744, 747, 749, 753, 757
Leopoldstadt (Vienna) 74, 466
Lithuania 14, 31, 51 f., 63–68, 99, 102, 104–106, 134, 139, 336, 407–451, 506, 655, 665 f., 669, 684, 712, 719, 731, 746
Lithuania district 66, 416, 418
Lodomeria 463, 557, 564, 594, 636
Łódź 53, 335, 380, 702
London 78, 95–98, 100, 107 f., 202, 449, 456, 488, 505, 508 f., 511, 529 f., 535–537, 646–651, 654, 664–668, 670–672, 676, 679–689, 693, 695–698, 700–705, 707, 709, 712, 717, 719, 721, 734–741, 745
Lublin 52, 54, 348
Lundenburg 516
Lviv → Lemberg
Lwów → Lemberg

Madrid 730
Mährisch Weißkirchen 516
Mährisch-Ostrau (Ostrava) 456, 516, 523, 531, 535, 558, 661, 676
Máramarossziget (Sighetu Marmației) 77, 480, 490
Mármaros 490
Mikulov (Nikolsburg) 512, 530
Minsk 439, 445, 669 f.
Minsk Governorate 132, 399
Montreux 448, 573, 656

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Moravia 20, 22, 71, 73, 79–82, 460 f., 467, 497 f., 501, 505, 511–513, 518, 534, 536, 677
Moscow 37–39, 110, 130, 132 f., 137, 202 f., 275, 301, 443, 658, 668 f., 671, 682

Nagykároly 490
New York 107, 109 f., 426, 659, 669, 683, 692, 700, 746 f.
New Zealand 701, 716
Nikolsburg → Mikulov
Nowy Sącz 564

Ober Ost 52, 63 f., 66, 413, 416–419, 421 f., 425–427, 429–431, 434, 436–439
Odessa 30, 132, 190, 218, 270, 272, 317 f., 685, 713
Olmütz (Olomouc) 503, 516
Opava → Troppau
Osijek → Esseg
Ostrava → Mährisch-Ostrau
Ottoman Empire 286, 449, 699

Palestine 31 f., 36–38, 50, 60, 72, 94–98, 100 f., 109, 127, 138 f., 167, 202–204, 284, 286, 317 f., 349, 352, 392 f., 399, 419, 426, 443, 445, 448, 456, 468, 477, 482 f., 493, 529 f., 532, 544, 570–572, 619, 646–648, 650, 654, 659, 664, 668, 676, 679, 683 f., 688–690, 693–696, 699–701, 710 ., 721, 738, 748 f., 760; see also Land of Israel, Israel
Paris 16–18, 24, 34, 50, 61, 63, 68, 78 f., 82, 86, 89, 92, 94–98, 100–104, 106, 108, 110, 111, 139, 150, 184, 309, 317 f., 380, 440, 449, 477, 488, 499, 502, 506, 509, 514, 518, 520, 530, 537, 551, 569, 571, 599, 605, 607, 629, 633, 647–651, 653, 657, 664, 667–670, 675–677, 679 f., 683 f., 686–693, 695, 697–708, 710–719, 721–725, 729–743, 746–749, 753, 755, 756 f., 759–761
Petrograd (Saint Petersburg) 16, 34, 36–41, 60, 76, 99, 103, 105, 108, 127, 130–134, 136–140, 149, 174, 202 f., 286, 655, 669, 721
Philadelphia 95, 689, 697, 701, 716, 746
Piešťany (Píšťany) 525, 673
Pilsen (Plzeň) 517, 520
Pinsk 682, 748
Plzeň → Pilsen
Podolia 132, 271
Poland 14, 27, 29, 31, 36, 51–63, 67 f., 88 f., 93 f., 100–102, 104–108, 134, 136, 139, 151, 202, 215, 263, 265, 268, 274, 321–405, 417, 422, 427, 432, 439, 441, 443, 445, 450, 460, 462, 484, 506, 511, 556, 558 f., 512, 556, 563, 565, 569, 572, 599, 605, 608, 624 f., 634, 639 f., 651, 653, 655, 665, 669, 674, 681, 684, 691, 694, 703, 706, 713–715, 718 f., 730 f., 734, 736, 746, 748, 754–756, 760; see also Congress Poland, Regency Kingdom of Poland
Posen (Poznań) 18, 402
Prague 16, 23, 70, 79–82, 98, 105 f., 456, 477 f., 491, 497–505, 508–512, 515–520, 522–526, 528–530, 532–536., 647, 653, 655–659, 661 f., 664, 671, 673, 676, 680, 703, 705, 707, 737, 742
Pressburg → Bratislava
Proskurov 755
Proßnitz (Prostějov) 515
Providence (Rhode Island) 698
Prussia 402, 417, 731
Przemyśl 87, 90 f., 104, 106, 485, 490, 577–588, 626, 638–640, 674, 678, 681

Radom 61, 384 f.
Regency Kingdom of Poland 57–59, 326, 331 f., 336, 340, 346, 366, 384, 563; see also Poland
Romania 36, 57, 75, 84–86, 103, 260, 268, 456, 458, 490, 506, 550 f., 608, 675, 688, 694, 699, 701, 730, 732, 746, 755
Russia 13 f., 16 f., 19 f., 27–29, 31–40, 44, 46 f., 49, 51, 53–55, 58, 63, 65, 67 f., 81, 83, 87, 102, 105, 109–111, 125–140,

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

148, 151–153, 160, 167 f., 176, 181 f., 190, 202–204, 214 f., 217, 260, 271, 274 f., 281, 286, 299, 317, 331, 338, 345, 362 f., 365–367, 381 f., 399, 413, 415, 417, 420, 422–424, 440 f., 443 f., 449, 481, 506, 563, 608, 652, 668 f., 672. 683 f., 691, 694 f., 711, 714, 718 f., 721, 732, 734, 745 f., 760
Russian Empire 13, 17–19, 27–34, 36, 49 f., 52, 54, 80, 111, 130, 163, 204, 216 f., 271, 399, 426, 457, 474, 507, 599, 617, 659, 696 f., 703
Rzeszów 564

Saint Petersburg → Petrograd
San River 84, 87, 91, 578 f., 581, 583, 606
Saloniki 694
Samara 760
Sarajevo 661, 677 f.
Serbia 488, 655, 674, 755
Shumen 699
Siberia 37, 131, 544, 548
Siebenbürgen → Transylvania
Sighetu Marmației → Máramarossziget
Silesia 73, 79, 82, 87 f., 389, 461, 481, 499, 511, 518–522, 534 f., 588
Skvyra 204
Slavonia 21, 75, 677
Slovakia 73, 75, 79–82, 460, 490, 511, 513 f., 519 f., 522, 525, 527, 531–535, 661, 673, 677, 681, 703, 737, 742
Slovenia 655
Snyatin 637
Stanislau (Stanisławów, Stanyslaviv) 380, 455, 484, 593, 606 f., 629–636, 638, 640, 674 f., 717 f., 720, 749, 757
Stockholm 133, 487, 501, 664, 688, 733
Strasbourg 399
Strij 637
Suwałki 416
Sweden 133
Switzerland 34, 61, 68, 82, 94 f., 97, 390, 392, 401, 448 f., 492, 501, 508, 518, 520, 522, 528 f., 535 f., 570 f., 573, 613, 618 f., 623, 628, 633, 638, 640, 654–660, 664–668, 670–672, 674, 677, 679–681, 683, 685–687, 702–705, 711–713, 733–736, 738–742

Tambov 271
Tarnów 557, 564
Taurida Governorate 192
Tel Aviv 204, 659, 684
Temesvár (Timişoara, Temišvar) 78, 490–492, 675, 738
Teplitz-Schönau (Teplice-Šanov) 456
Terezín (Theresienstadt) 503
The Hague 702, 705
Theresienstadt → Terezín
Timişoara → Temesvár
Transylvania 15, 75, 77, 84, 95, 103, 486, 490 f., 730, 738
Trebitsch (Třebíč) 516
Trieste 479
Troppau (Opava) 481

Uherské Hradiště → Ungarisch Hradisch
Uherský Brod → Ungarisch Brod
Ukraine 14, 16, 27, 34, 36 f., 39–51, 60, 67, 85, 87, 102 f., 105, 110 f., 113, 127, 131, 134, 141–320, 339, 341 f., 365, 384, 461 f., 490, 506 f., 556, 578, 665 f., 668 f., 671 f., 678–680, 682 f., 694, 714, 718 f., 735, 754–756
Ungarisch Brod (Uherský Brod) 517
Ungarisch Hradisch (Uherské Hradiště) 516 f., 530
United States of America 16, 36, 38, 62, 69, 92, 95, 97 f., 109 f., 140, 148, 181, 202, 348, 363, 392, 409, 413, 448, 450, 460, 474, 481, 497, 502, 509, 551, 627, 633, 649, 653, 669, 683, 689, 693, 697, 700, 712, 714–720, 745–748, 750, 756

Versailles 642, 650, 695, 756
Vienna 16, 19 f., 23, 26, 52, 70–74, 81 f., 92–94, 98, 102, 104, 109, 323, 327, 455–458, 464–468, 470–473, 477–485,

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

499, 502, 504, 517, 529 f., 536, 541, 543, 548, 555, 559, 591, 605, 613, 618 f., 623 f., 627–631, 633–635, 638–642, 655–657, 659–664, 671, 673–678, 696, 703, 705, 707, 711 f., 717, 719 f., 722, 724, 737 f., 743, 745, 747–750, 753, 757, 759
Vilna (Vilnius, Wilna, Wilno) 63–68, 105–107, 130, 176, 409, 413–420, 423, 425–428, 430–432, 434–436, 439, 441–447, 450, 655, 671, 684
Vilna Governorate 421
Vilna region 65, 67, 105, 416, 436
Vilnius → Vilna
Vitebsk Governorate 132
Vojvodina 75
Volga 37, 131
Volhynia 132

Warsaw 14, 52 f., 57–61, 89, 104 f., 108, 112, 139, 203, 326, 329–333, 335 f., 338–342, 345, 350–353, 356, 365, 370, 373 f., 376, 380 f., 386 f., 390, 393 f., 397, 399, 403 f., 602, 613 f., 655, 659, 664 f., 671, 681, 695, 754
Washington D.C. 502, 695, 697, 708, 730
West-Ukrainian People's Republic 84 f., 88, 90–93, 104, 484, 550, 578, 596, 600, 606 f., 624 f., 633, 636, 674, 756
Western Galicia 61, 74, 88 f., 100, 111, 389, 394, 460, 553–573, 605, 639, 655, 674, 678, 681
Western Europe 16, 97, 218, 299, 483, 627, 666, 669, 723
Wilna → Vilna
Wilno → Vilna

Yekaterinoslav 130, 202, 204, 271
Yugoslavia 75, 77, 95, 490, 506, 655, 674 f., 677 f., 694; see also Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes

Zagreb (Agram) 492, 655 f., 661 f., 664, 671,674, 681
Zasanie (Przemyśl) 581, 588
Zhytomyr 46, 270
Zurich 95–97, 536, 664, 673, 685–687, 702 f., 708, 712, 729, 735

Subjects

acculturation → assimilation/acculturation
Agudas aḥim 463
Agudas shlome emune Yisroel 136
Agudas Yisroel 130, 136, 331 f., 380, 401, 489, 702, 708
Agudat ha-ortodoksim 332, 354, 375, 401
Agudat yeshurun 60, 331, 354–356, 362, 369, 373, 375 f., 382
Aḥdut Yisra'el 37 f., 42, 50, 130, 136, 154, 196, 201, 204 f., 218, 260, 275, 277, 280–282, 285, 287, 290 f., 318
All-Russian Communist Party 103, 148, 190; see also Bolsheviks
All-Russian Constituent Assembly 35, 37, 42, 127, 135, 139, 152, 183, 275, 317, 760
All-Russian Jewish congress 35–37, 103, 127 f., 130, 135 f., 149, 168, 194, 207
Alliance israélite universelle 100, 689–692, 696, 699 f., 713, 715 f., 720, 722–725, 729 f., 751, 755, 757–760
American Jewish Committee 697 f., 718, 745 f.
American Jewish Congress 36, 95, 98 f., 392, 402, 405, 594, 683, 689, 692, 697 f., 700–702, 711, 716, 718, 723, 729, 746, 756

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

American Jewish Joint Distribution Committee → Joint Distribution Committee
American Relief Administration 716, 745
Anglo-Jewish Association 688, 690, 760
antisemitism 14, 23, 28, 33, 42, 44, 46, 48, 53, 59, 62, 67, 70, 73 f., 76, 79–81, 84 f., 87 f., 160, 164, 317, 330, 335, 341, 387–389, 394–396, 420, 439, 442, 472, 476, 479, 486, 501, 505, 508–510, 512, 514, 518, 521–523, 528, 531, 550, 557, 623, 625 f., 637, 691, 705, 713, 715, 760
Arbeitskreis für jüdische Erziehung 532
Arbeter tsaytung (Cernăuți) 547
assimilation/acculturation 14, 19, 22 f., 25, 27, 29, 31 f., 71, 73, 101, 299, 324, 330 f., 333, 336 f., 339, 354, 393 f., 401 f., 420, 463, 497, 503 f., 510, 523, 529, 531 f., 557, 569, 624, 696, 699, 716, 720, 761
assimilationists (Poland) → integrationists/assimilationists (Poland)
Association of all-Russian Jewish Soldiers 163, 167–171, 175
Association of National Jews (Czechoslovakia) → Sdružení národních Židů
Association of Progressive Czech Jews → Svaz českych pokrokovych židů
Austrian Imperial Council 26, 69, 84, 90, 323 f., 326 f., 455, 457 f., 463, 484, 497, 502, 517, 521, 557 f., 572, 588, 593 f., 600, 605, 613, 636
Austro-Hungarian Compromise (1867) 21 f.

Baḥure ha-mizraḥi 487
Balfour Declaration 37, 71, 96, 127, 131 f., 317, 392, 396, 418, 443, 468, 530, 646, 648, 715 f., 718, 749, 760
Bar Giora student association 677 f.
Bar Kochba Association 456, 477, 517, 530, 535
Basle Program of the Zionist Movement 689
Beilis trial 160, 317
Berlin Rabbinical Seminary 520
Bialystoker Zeitung 435
Bne Moshe 333, 345
Board of Deputies of British Jews 688, 690, 760
Bolsheviks 16, 37–39, 43 f., 46 f., 60, 102 f., 110, 127, 135 f., 139, 149, 152, 161, 167, 169, 182 f., 185, 191, 204, 270 f., 275, 279, 287, 365 f., 439, 441, 444, 446, 517, 658, 669, 682, 684, 715, 760
boycott, anti-Jewish 53, 59, 81, 139, 335 f., 521, 713
British Palestine Committee 650
British Zionist Federation 392, 529, 537, 648, 650, 695, 702
Budapest National Rabbinical Seminary → Országos Rabbiképző Intézet
Bund jüdischer Frauen und Mädchen (Pilsen) 517
Bund (Algemeyner yidisher arbeter bund in Lite, Poyln un Rusland) 15, 26, 29, 31 f., 36–38, 40, 42, 48, 50, 60, 89, 127–137, 139, 148 f., 153, 156, 160, 167 f., 176 f., 181, 184, 190, 193, 201, 204–206, 216, 260, 273 f., 276, 279, 288 f., 294 f., 297, 301–303, 333, 336, 354–356, 363, 368, 373 f., 382, 384–386, 400 f., 414 f., 444, 446, 450, 478, 599, 700, 703

Central Committee for the Relief of Pogrom Victims 110, 317 f.
Central Rada of Ukraine 39–48, 148 f., 152, 156, 160 f., 168–170, 175, 182, 184, 193–195, 202–204, 214, 260 f., 266 f., 270, 279 f., 484
Centralny Komitet Narodowy 331
Česká strana národně sociální 501
Česká strana pokroková 502
Československa narodni rada → Czechoslovak National Council
Československá strana národně demokratická 501

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Československou sociálně demokratickou stranu dělnickou 514
Chwila 484, 599, 602, 604, 613
Collegio Rabbinico (Florence) 479
Comitato delle Comunita Israelitiche Italiane 690
Comité des délégations juives auprès de la conférence de la paix 16 f., 98–102, 106, 139, 392, 599, 675, 690, 692 f., 704 f., 723–725, 727, 729 f., 733, 743–746, 751, 753, 755 f.
Comité pour la défense des juifs de Roumanie 699
Communist Party of Czechoslovakia → Komunistická strana Československa
Communist Party of Poland → Komunistyczna Partia Polski
Communist Party of Russia → All-Russian Communist Party
Communist Party of Ukraine 148 f., 190
conference of Jewish national councils and Zionist federations (Switzerland) 34, 61, 68, 82, 94 f., 390, 392, 401, 448 f., 492, 501, 505–508, 518, 520, 522, 528 f., 535 f., 570 f., 573, 613, 618 f., 623, 628, 633, 638, 640, 654–660, 664–668, 670–677, 679–681, 683, 685–687, 702–709, 711 f., 734–742
Congress of Berlin 85, 551, 688, 699
Congresul General al Bucovinei 550
Consistoire central israélite de France 759
Copenhagen Manifesto 34, 50, 95, 440, 448, 573, 613, 645 f., 654, 670
Council of Four (Paris Peace Conference) 715, 749; see also Council of Ten, Supreme Council
Council of Lithuania 65–68, 409, 413, 415, 417 f., 420, 429, 431, 439, 441 f., 444–447, 450, 666
Council of Ten (Paris Peace Conference) 689, 714 f., 730, 732; see also Council of Four, Supreme Council
Council of Ministers (Ukraine) 185, 214, 218, 261–268, 272, 281, 290, 292,
Crown rabbis (Russia) 216
Crown schools (Russia) 215
cultural autonomy 15, 24 f., 31 f., 37, 39, 65, 72, 77, 80, 82, 98, 100, 102, 106, 127, 135, 138, 355, 477, 479, 504, 547, 614, 622, 691, 695
Czechoslovak National Committee 79 f., 499, 501, 503 f., 514
Czechoslovak National Council 69, 78, 497, 499, 502, 510

Dabartis 435
Der Jude 456
Der shnayder arbeter 613
Der yudisher arbayter 467, 541, 547, 559, 591
Dezernat für jüdische Angelegenheiten (Ober Ost) 419, 427, 429, 450
Di arbeter shtime 148
Di arbeter-tsaytung (New York) 747
Di frayhayt 547
Di naye tsayt 205
Di naye varhayt 747
Di varhayt 747
Die Welt 489, 536
Diet of Bukovina → Regional Diet of Bukovina
Diet of Galicia and Lodomeria → Regional Diet of Galicia and Lodomeria
Don Cossack army 167
Dos yudishe folk 350
Duma 53, 317, 335 f., 683, 760
Dziennik Wileński 435

Engeres Aktionskomitee → Smaller Actions Committee of the Zionist Organization
Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség → Jüdischer Nationalverband für Siebenbürgen
European Congress of Nationalities 104, 106, 139

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Fareynikte yidishe sotsyalistishe arbeter partey 37 f., 40–42, 48, 50, 100, 102, 134, 149, 152, 156, 160, 167, 181, 190–192, 201, 205 f., 260, 267, 289, 295, 298, 300, 355, 444, 446
February Revolution 33, 35, 39 f., 43, 51, 58, 64 f., 109, 130, 132, 148 f., 202, 204, 218, 267, 275, 286, 317 f., 563, 669, 721, 760
Federation of American Zionists 683, 729
Folks-demokratishe partey 409, 414, 446
Folksgrupe 36, 38, 128, 139, 218, 300
Folkspartey 32, 36–38, 42, 47, 50, 60, 128, 148, 151, 156, 167, 181, 190, 193, 201, 204–206, 260, 277, 284, 291, 298, 300, 304, 340–342, 345, 354–356, 363 f., 367, 374 f., 382, 384 f., 400 f., 409, 721
Foreign Ministry (Germany) 418
Forverts 700, 747
Fourteen Points of principles for peace 69, 74, 348, 462, 551
French Zionist Federation 734

Gazeta Handlowa 331
Gegenwartsarbeit 15, 31, 95 f., 202, 485
General Secretariat of the Central Rada (Ukraine) 39, 41, 44 f., 160, 185, 261
German National Council in Czernowitz 86
German National Council in Poznań 402
Głos Żydowski 602 f., 617
Great Synagogue (Warsaw) 59, 339
Grodnoer Zeitung 435
Greater Actions Committee of the Zionist Organization 127, 202, 457, 491, 571, 630, 641, 648, 670, 682, 688, 698, 700, 709, 711, 750, 759, 761
Großes Aktionskomitee → Greater Actions Committee of the Zionist Organization

Ha-am 318
Haller's Army 339, 731
Ha-po'el ha-ẓa'ir 373
Hashomer Hatzair 571, 605
Hasidism 204
Haynt 350, 362
Heḥaluẓ 393
Helsingfors Program 30 f., 139, 317, 694
Hildesheimer Rabbinical Seminary in Berlin → Berlin Rabbinical Seminary
Hilfsverein der deutschen Juden 426, 683
Hilsner Affair 79, 510
Ḥoveve Ẓiyon 181, 203, 317, 331, 352, 613, 695, 700
Hungarian National Council 74, 491
Hungarian Zionist Association 75 f., 78, 485–487, 493

Imperial Manifesto (16 October 1918) 69, 75, 78, 90, 455, 457, 460–462, 464, 497
integrationists/assimilationists (Poland) 57, 330, 332, 339, 342, 349, 356, 382, 384, 387, 463, 593 f., 596, 613, 618, 624
International Zionist Conference (London) 97 f., 535, 647, 649, 679, 682–685, 687–702, 704, 709–712, 721, 735 f., 738, 741
Israelitische Allianz zu Wien 618, 641
Italian Rabbinical Federation 730

Jewish Bill of Rights 697
Jewish Colonial Trust (London) 456
Jewish Communist Party of Czechoslovakia → Židovská komunistická strana Československa
Jewish Congress Movement 36, 363, 481, 594, 684, 694, 702, 710
Jewish Democratic Teachers' Association → Yidisher demokratisher lerer-farband
Jewish National Fund 327, 445, 456, 641, 702
Jewish People's Union for Slovakia → Ľudový zväz židov pre Slovensko
Jewish Social Democratic Party (Galicia) → Żydowska Partia Socjalno-Demokratyczna

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Jewish Socialist Workers' Party (Russia) → Sotsialisticheskaya yevreyskaya rabochaya partiya
Joint Distribution Committee 99, 426, 467, 698, 745, 755
Joint Foreign Committee 101, 690–692, 695, 723 f., 729, 755, 757–759, 761
Journal des Debats 714
Jüdische Gruppe der allgemeinen Wiener Volkswehr und Stadtschutzwache 466
Jüdische Landespartei der Bukowina 457 f., 544
Jüdische Nationalpartei 26, 457, 544, 675
Jüdische Rundschau 399, 456, 477, 535
Jüdische Volkspartei (Austria) 458
Jüdische Zeitung 455, 457, 467 f., 482, 504, 545–547
Jüdischer Nationalfonds → Jewish National Fund
Jüdischer Nationalverband für Siebenbürgen 491
Jüdischer Nationalverein für Österreich 482
Jüdischer Verlag 536
Jüdisches Volksblatt 523
Jüdischnationale Partei 458, 467, 482

Keren Hayesod 203, 477, 536, 682
Keren Kayemet le-Yisrael → Jewish National Fund
Knesset Yisra'el 130
Komfarband 149, 190, 205, 267
Komitee für den Osten (KfdO) 54–58, 323 f., 326 f., 329, 334, 427, 429
Komitet Narodowy Polski 713 f., 726, 730, 732
Komunistická strana Československa 517
Komunistyczna Partia Polski 336
Konstantin Cadet School (Kiev) 175
Konstitutsionno-demokraticheskaya partiya 409
Kultur lige 167, 176, 181

law on national personal autonomy 45–48, 51, 102, 149, 162, 184, 209, 215, 267, 280–284, 290
Le Matin 714
Le Petit Parisien 714
Le Peuple juif 734
Le Temps 714, 726, 731
League of Nations 32, 50, 72, 94, 97, 101 f., 105 f., 308, 316, 440, 461, 465, 468, 475, 525, 545 f., 608, 698, 704, 707, 710, 761
League of Yugoslav Zionists 655
Letste nayes 431, 435, 444
Lietuvos Taryba → Council of Lithuania
Lietuvos Valstybės Taryba → Council of Lithuania
Ligue des droits de l'homme 699
Listok 202
L'udový zväz židov pre Slovensko 82, 511 f.

Magyar Cionista Szervezet → Hungarian Zionist Association
Magyar Nemzeti Tanacs → Hungarian National Council
Masoret ve-ḥerut 130
Mensheviks 37, 40, 286, 714
Mercy publishing house 523, 558
Merkaz (Białystok) 435
Millers vokhnshrift 747
Ministry of Finance (Ukraine) 271
Ministry of the Interior (Ukraine) 48, 264, 271
Ministry of Jewish Affairs (Lithuania) 67, 105, 414
Ministry of Jewish Affairs (Ukraine) 49, 110, 149, 153, 176, 181, 190 f., 203–205, 209, 213–216, 261–263, 266–271, 273, 283, 293, 295, 297, 319; see also Vice-Secretariat of Jewish Affairs, Secretariat of Jewish Affairs
Ministry of National Minorities (Hungary) 77
Ministry of Religious Affairs and Public Education (Poland) 332

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

minority rights 14–16, 62, 66, 86, 88, 90, 94 f., 98, 101, 106, 162, 382, 469, 476, 507, 546, 688–691, 697, 716, 754
Mizrachi movement 60, 76, 92, 333, 345, 354–356, 362, 367–369, 373–376, 381 f., 400, 487–489, 493, 520, 596, 599, 601, 613 f., 617, 622, 626, 700, 746
Morgn-zhurnal 700

Naczelny Komitet Narodowy 55 f., 58, 323, 326, 329
Národní obrana 81, 521
Národní strana svobodomyslná 502
Národní výbor československý → Czechoslovak National Committee
Narodowa Demokracja 53, 55, 59, 139, 335 f., 341, 395, 586, 713, 754
Nash Golos 190
National Council of Slovenes, Croats, and Serbs 655
National Executive Committee of the Jews of Ukraine 307, 309, 314, 318 f.
national personal autonomy 15, 24–26, 30, 32, 34, 45–48, 50 f., 56, 67, 80, 102 f., 127, 149, 162, 177, 181, 183 f., 209, 215, 219, 260, 262, 265, 267, 273–277, 279–284, 287, 290, 303 f., 308, 315 f., 363, 440–442, 507, 565–570, 608, 642
Neo-Assimilationists (Poland) 60, 330, 332, 342, 348, 352, 356, 400
Neẓaḥ Yisra'el 130
Nowa Gazeta 331
Nowy Dziennik 389, 523, 535, 555 f., 639

Obshchestvo zdravookhraneniya yevreyev 409
Obshchestvo dlya rasprostraneniya prosveshcheniya mezhdu yevreyami v Rossii 415
October Revolution 34, 37, 43, 60, 127 f., 132, 139, 167, 202, 286, 317, 760
Oesterreichische Morgenzeitung und Handelsblatt 558
Ojczyzna 463
Országos Rabbiképző Intézet (Budapest) 486
Österreichisch-Israelitische Union 467, 472 f.
Ostjüdische Zeitung 548
Ostjüdisches Historisches Archiv 110, 669
Ostrauer Zeitung 661

Palästina (monthly) 456
Palestine Office 477, 482 f., 493, 524, 572, 661, 684 f.
Pale of Settlement 27 f., 33, 40, 421, 426
Partidul Evreiesc din România 675, 688
Partidul Național Evreiesc 103
Petrograder togblat 60, 203, 669
Po'ale Ẓiyon 26, 32, 37 f., 42, 50, 60, 70, 76, 80, 88 f., 92, 100, 133, 148 f., 152, 156, 168, 177, 181, 190, 201 f., 205 f., 260, 280, 286, 333, 354, 356, 362, 364–368, 373 f., 384, 399, 457, 467, 477, 484 f., 498, 514, 517 f., 541, 544, 547, 555 f., 562, 570, 578 f., 591, 594–596, 599, 601, 613–615, 619, 622, 633, 696–698, 702
Pobudka 625 f.
pogroms 9, 14, 28, 42 f., 59, 70, 78, 81 f., 88, 91–93, 99, 103, 109 f., 160 f., 163 f., 168–170, 175, 191, 300, 365, 389 f., 394, 396, 484, 512–514, 521, 528, 530 f., 546, 558, 565, 602, 608 f., 615, 618 f., 623 f., 626, 641, 669, 696, 703, 705, 710, 713, 728, 733, 747, 752, 755 f., 758, 761
Polish Liquidation Committee of Galicia and Cieszyn Silesia 73, 87 f., 90 f., 555–559, 561, 564, 601
Polish National Council in Czernowitz 86
Polish National Council in Lwów 91, 604
Polish National Council in Poznań 402
Polish National Council in Przemyśl 91, 580–588
Polish parliament → Sejm
Polish Social Democratic Party of Galicia 478, 564, 572, 588

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Polish Socialist Party 46, 335 f., 373, 564
Polish-Soviet War 68, 731, 749
Polish-Ukrainian War 89, 484, 512, 565, 578, 581, 583, 590, 602, 605, 607, 623, 635, 638, 669, 731
Polska Komisja Likwidacyjna Galicji i Śląska Cieszyńskiego → Polish Liquidation Committee of Galicia and Cieszyn Silesia
Polska Organizacja Wojskowa 346
Polska Partia Socjalistyczna → Polish Socialist Party
Polska Partia Socjalistyczna – Lewica 335 f.
Polska Partia Socjalistyczna – Frakcja Rewolucyjna 46, 336
Polska Partia Socjalno-Demokratyczna Galicji → Polish Social Democratic Party of Galicia
Polskie Stronnictwo Demokratyczne 593
Polskie Stronnictwo Ludowe 564
Polskie Stronnictwo Postępowe 463
Polskiej Centrali Demokratycznej 150
Prager Tagblatt 502, 518, 523, 535
Právo lidu 514
Provisional Council of State of the Kingdom of Poland 326, 331 f., 340, 346, 366
Provisional Executive Committee for General Zionist Affairs 392, 683
Przedświt Kraków 556
Przegląd Poniedziałkowy 458

Rabochaya Gazeta 148
Rada Regencyjna Królestwa Polskiego → Regency Council of the Kingdom of Poland
Red Army 44, 46 f., 68, 102, 365, 445, 755
refugees 71–74, 82, 130, 443, 446, 456, 458, 467, 472, 483, 504 f., 509, 511 f., 528, 530, 618, 682, 696 f., 724, 749
Regency Council of the Kingdom of Poland 59 f., 332, 346, 349, 364 f.
Regional Diet of Bukovina 27, 550, 600
Regional Diet of Galicia and Lodomeria 600, 636
Reichsrat → Austrian Imperial Council
Revisionist Zionism 30, 139, 203
Romanian Jewish Party → Partidul Evreiesc din România
Romanian National Council in Bukovina (Czernowitz, Cernăuți) 84–86, 550

Samuel Commission 760
Sdružení národních Židů 516, 526 f.
Secretariat of Jewish Affairs (Ukraine) 45, 51, 160–162, 171, 175; see also Vice-Secretariat of Jewish Affairs, Ministry of Jewish Affairs
Secretariat of Nationality Affairs (Ukraine) 41, 43, 45, 150
Sejm 62, 88, 104, 134, 139, 333, 340, 346, 348, 350, 352, 363, 380, 389, 392, 395, 458, 463, 556 f., 572, 593, 599, 605, 613, 617, 751, 754
Selbstwehr 477, 498, 504, 511, 513, 517, 523 f., 531 f., 534
self-defense, Jewish 74, 90, 167–171, 317, 367, 390, 466, 513, 564, 579, 613, 713
Sinai organization (Prague) 82, 499, 516, 518–520
Sionistsko-sotsialisticheskaya rabochaya partiya → Zionist Socialist Workers' Party
Smaller Actions Committee of the Zionist Organization 127 f., 327, 418, 440, 449, 491, 537, 670, 683, 698
Social Democratic Workers' Party of Austria → Sozialdemokratische Arbeiterpartei Österreichs
Socialist-Revolutionary Party (Russia) 136, 760
Society for the Promotion of Enlightenment among the Jews of Russia → Obshchestvo dlya rasprostraneniya prosveshcheniya mezhdu yevreyami v Rossii

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Society for the Protection of the Health of the Jews → Obshchestvo zdravookhraneniya yevreyev
Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy 336
Soiuz dlia dostizheniia polnopraviia evreiskogo naroda v Rossii → Union for the Attainment of Full Rights for the Jewish People in Russia
soldiers' councils, Jewish 90, 503, 579, 583, 590
Sotsialisticheskaya yevreyskaya rabochaya partiya 30, 134
Sozialdemokratische Arbeiterpartei Österreichs 23–26, 464, 478
Stybel publishing house 658 f.
Supreme Council (Paris Peace Conference) 98, 101, 104, 689, 714; see also Council of Four, Council of Ten
Suwalkier Nachrichen 435
Svaz českých pokrokových židů 523, 531
Swiss Zionist Federation 654, 667, 676 f., 704

Temporary Governing Committee (Lwów) 601, 613 f., 627
The Times 531, 728, 733
Togblat 602, 626
Tovarystvo ukrainskykh postupovtsiv 39
Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Legionistów Polskich 588
Treaty of Brest-Litovsk (Soviet Russia, Central Powers) 47, 67, 286, 441, 443, 445, 512, 684
Treaty of Brest-Litovsk (Ukrainian People's Republic, Central Powers) 47, 87, 339, 556
Treaty of Trianon 75, 490
Treaty of Versailles 756
Tribuna 531
Tsentral-komitet (Vilna/Vilnius) 64, 66, 409, 413–418, 431, 444
Tsentrale yidishe shul-organizatsye (TSYSHO) 363, 415
Tsentralna rada → Central Rada of Ukraine
Tsionistish-sotsyalistishe arbeter partey → Zionist Socialist Workers' Party
Tymczasowa Rada Stanu w Królestwie Polskim → Provisional Council of State of the Kingdom of Poland
Tymczasowy Komitet Rządzący → Temporary Governing Committee

Ukrainian National Council in Czernowitz 84
Ukrainian National Council of the West-Ukrainian People's Republic (Lemberg, Lviv, Lwów) 84, 90–92, 565, 600–602, 604, 614
Ukrainian National Council in Przemyśl 91
Ukrainska partiia sotsiialistiv-revoliutsioneriv 39 f.
Ukrainska sotsiial-demokratychna robitnycha partiia 39 f.
Unabhängige Jüdische Partei 544
Ungarländische Allgemeine Jüdische Zeitung 489
Union des associations culturelles de France et d'Algérie 759
Union for the Attainment of Full Rights for the Jewish People in Russia 331, 760
Universals of the Central Rada of Ukraine
– First Universal 39
– Second Universal 41
– Third Universal 44 f., 160, 181 f.
– Fourth Universal 46, 149, 261
Uniunea a Evreilor Pamânteni 669

Va'ad le'umi 701
Va'ad medinat Lita 417
Vereinigung jüdischer Organisationen Deutschlands zur Wahrung der Rechte der Juden des Ostens 138
Veritas student association 467

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Verordnung die Organisation der jüdischen Religionsgesellschaft im Generalgouvernement Warschau betreffend 58, 60, 346–348, 365 f.
Vice-Secretariat of Jewish Affairs (Ukraine) 41 f., 44 f., 102, 149, 156, 160; see also Secretariat of Jewish Affairs, Ministry of Jewish Affairs
Vilna Conference (1917) 65, 413, 417
Viner morgentsaytung 749
Völkermanifest → Imperial Manifesto
Volkspresse 543
Vorwärts 543
Vossische Zeitung 133
Vozrozhdeniye movement 30, 149, 190

Warsaw city council 331–333, 339–341, 345
West Austrian Zionist Federation 456
White Army 202
Wiener Morgenzeitung 467, 481, 640, 661, 749
Wilnaer Zeitung 435
World Jewish Congress 17, 106, 190, 467, 702, 710

YEKOPO 34 f., 128, 190 f., 204, 409, 414, 745
Yevsektsiya 103, 149, 190, 205
Yidisher demokratisher lerer-farband 153, 176 f., 205
Yidishe togblat 700
Yidisher komunistisher farband → Komfarband
Yidisher kultur farayn in Lite 64 f., 414,
Yugnt 591

Ẓe'ire Ẓiyon 149, 217, 260, 275, 287, 304, 318, 345, 352, 443
Zephira student association 675
Židovská komunistická strana Československa 517
Židovská socialistická rada 514, 517
Židovská strana 82, 105, 498, 504, 517,
Židovské zprávy 498, 511, 531
Židovský socialista 498
Zionist Commission for Palestine 529
Zionist Congresses 202 f., 317 f., 380, 418, 448, 456, 536, 544, 630, 674, 677, 687, 689, 709; see also International Zionist Conference (London)
Zionist Federation in Galicia 484
Zionist Federation of Austria 26, 635; see also West Austrian Zionist Federation
Zionist Federation of Bohemia 497, 535
Zionist Federation of Czechoslovakia 534
Zionist Federation of Eastern Galicia 484, 599, 626, 630, 654
Zionist Federation of Germany → Zionistische Vereinigung für Deutschland
Zionist Federation of Poland 333
Zionist Federation of Russia 127, 139, 338, 669, 711
Zionist Federation of Western Galicia and Silesia 389, 605
Zionist Federation of Yugoslavia 492, 674, 677 f.
Zionist Office Berlin 62, 95, 107–109, 388, 390, 397, 399, 402, 419, 429, 431, 438, 448, 450, 497, 555, 558, 567, 633 f., 647 f., 656, 662–664, 668, 679, 702 f., 721
Zionist Office Copenhagen 34, 50, 62, 68, 94 f., 100, 107 f., 133, 403–405, 449, 501, 508 f., 535 f., 573, 645 f., 649, 654–656, 664, 666, 670–672, 693, 696, 734, 741
Zionist Office London 95–97, 100, 107 f., 509, 646–650, 664, 666 f., 670, 676, 683, 686, 688, 696
Zionist Office Paris 449, 647, 650, 668, 670, 686–688, 691 f., 718, 720, 725, 729, 738, 756
Zionist Office Petrograd 203
Zionist Organization in Poland 60 f., 108, 332 f., 338, 342, 345, 349 f., 355, 376, 381, 387, 390, 556, 565

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0

Zionist Organization of America 36, 510, 683, 697 f., 729
Zionist Press Office Stockholm 133, 501, 688
Zionist Socialist Workers' Party 134, 148 f., 160, 181, 190, 205, 267, 354, 356, 362 f., 697
Zionistische Vereinigung für Deutschland 327, 418 f., 429, 679, 684
Zionistisches Zentralbüro für Westösterreich 456, 641
Zjednoczenie Polaków Wyznania Mojżeszowego 354
Zsidó Szemle 486–488
Żydowska Partia Socjalno-Demokratyczna (ŻPS) 26, 70, 88 f., 91 f., 457, 464, 477 f., 543 f., 547, 555 f., 562 f., 570, 572, 577, 587, 594–596, 599, 602, 614 f., 617, 640
Żydowskie Stronnictwo Demokratyczne 572

© 2025 Vandenhoeck & Ruprecht | Brill Deutschland GmbH
https://doi.org/10.13109/9783666311598 | CC BY-NC-ND 4.0